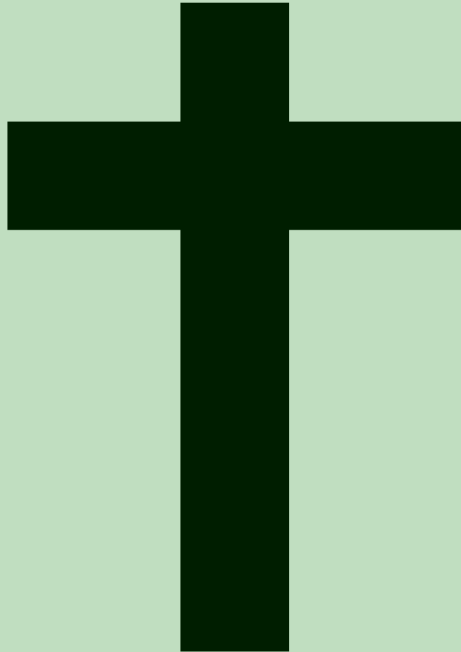

Tikinčiųjų paveldo
vertimas

The Holy Bible in Lithuanian, Believers' Heritage
Translation

Tikinčiųjų paveldo vertimas
The Holy Bible in Lithuanian, Believers' Heritage Translation

Copyright © 2022 Believers' Bible Society, Inc.

Language: lietuvių (Lithuanian)

FBV: this translation is directly from the Hebrew and Greek text. It is licensed under a Creative Commons Attribution Share-Alike 4.0 Unported License. The intent is to be as faithful as possible to the original meaning without being awkward or misleading. The style is contemporary English, avoiding slang or colloquialisms, speaking to our modern society in a way people will understand. The Free Bible Version is a project of Free Bible Ministry www.freebibleministry.org

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2023-04-26

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 27 Apr 2023 from source files dated 27 Apr 2023
b15e8d71-7158-5778-8480-4f1da5eff2ca

Contents

Šventasis Raštas arba Biblija Tikinčiųjų paveldo vertimas Įvadas

„Bet be tikėjimo neįmanoma *jam* patikti, nes tas, kuris ateina pas Dievą, privalo tikėti, kad jis yra, ir *kad* jis atsilygina tiems, kurie jo stropiai ieško.“ (Laiškas hebrajams 11:6)

Parengtinis „Tikinčiųjų paveldo vertimas“

Kol kas čia pateikiamas tekstas tra Šventojo Rašto vertimo parengtinė versija. Tekstas yra dažnai koreguojamas ir laukia išsamaus redagavimo. Trūkstamos eilutės bus pateiktos tada, kai jos bus išverstos. Pasiūlymus dėl patobulinimų bei pastabas apie rašybos ir kitas klaidas galima siųsti adresu LTBiblija@protonmail.com.

Žinios skaitytojams

Šventasis Raštas yra unikalus. Jis unikalus dėl bent dviejų priežasčių. Pirma, pats Šventraštis tvirtina, kad jį sudaro visi Dievo perduoti žodžiai (ne tik mintys arba sąvokos, ir nieko netrūksta). Antra, Šventraštis tvirtina, kad jame yra vien tik Dievo perduoti žodžiai (nėra jame žodžių, kurių Dievas neperdavė). Šio vertimo vertėjas nė kiek neabejoja tais teiginiais. Be to, laikas parodo, kad vien tik ši knyga yra tokia. Dėl to nutariama, kad reikia išversti unikalų tekstą unikaliai: stengtasi užtikrinti, kad kiekvienas originalo žodis vienaip ar kitaip atsispindėtų vertime, siekta leisti senovinėms kalboms atsispindėti lietuvių kalbos tekste.

Šis vertimas ir akims ir ausims turėtų atrodyti kaip vertimas, ne kaip lietuvių rašytojų originalus kūrinys. Yra niuansų originalo kalbose, kurie sunkiai perduodami kitakalbiams. Vertimui esant pakankamai skaidriam, dėmesingas skaitytojas galės suprasti vis daugiau ir daugiau, kokiais žodžiais ir būtent kodėl tokiais žodžiais Dievas pasirinko perduoti gyvybiškai svarbias mintis.

Yra unikalių arba neįprastų dalykų šiame vertime: jis skirtas ne tik privačiam skaitymui sau, bet garsiam skaitymui klausytojams, todėl jame yra tokių dalykų, kurie gali atrodyti keistai tam, kas su juo ne giliai susipažinęs:

Žodžių arba minčių kartojimas.

Žodis „ir“. Daugiau nei įprasta lietuvių literatūroje, Šventajame Rašte pamatysite žodelį „ir“, tai ne klaida. Nėra būtina visada išversti graikišką žodį καί („kai“) arba hebrajišką priešdėlį ו („vav“ / „waw“) į lietuvių kalbą žodžiais, pvz., „ir“, „taip pat“, arba „net“. Kartais paprastas skyrybos ženklelis, kablelis, kuo puikiausiai atstos originalo žodį (gr. k.) arba priešdėlį (hbr. k.). Tačiau kartais, kaip tai beatrodytų keistai, yra geriau kartoti žodelį „ir“. Antai, Pirmojo laiško tesalonikiečiams pirmieji žodžiai originale ir šiame vertime yra „Paulius ir Silvanas ir Timotiejus“. Besikartojantis „ir“ padeda klausytojui suprasti, kad prisistato trys žmonės, ne du. Skaitant ne profesionaliam diktoriui, klausytojas, nematydamas teksto, kuriame būtų kablelis, galbūt galvotų, kad rašo Paulius Silvanas (vienas žmogus su dvigubu vardu) ir Timotiejus. Kaip tas pavyzdys rodo, daug kur žodelį „ir“ galima vadinti girdimu kableliu skaitytojo naudai. Kitur, matyt, jo paskirtis kitokia: palėtinti skaitymą siekiant priversti skaitytojų ir klausytojų susimąstyti. Dar kitur

vertime yra žodelis „ir“ todėl, kad originale pavartotas toks žodis, ir skaitytojui atitenka atsakomybė išsiaiškinti, kodėl toks žodis yra Dievo perduotame tekste (pvz., kodėl I Tes 4:6 yra parašyta „ir iš anksto sakėme ir uoliai liudijome“?).

Tam tikrų žodžių rašymas kursyvu.

Vertime esti lietuviškų žodžių, kurių tiesioginių atitikmenų tame tekste nėra, bet kurie yra reikalingi tam, kad lietuviakalbis suprastų tekstą. Galima sakyti, kad tokius arba panašius žodžius numato originalas. Jie pateikiami *kursyvu*. Pavyzdys (žr. „jam“ ir „kad“): „Bet be tikėjimo neįmanoma *jam* patikti, nes tas, kuris ateina pas Dievą, privalo tikėti, kad jis yra, ir *kad* jis atsilygina tiems, kurie jo stropiai ieško.“ (Hbr 11:6)

Žodžių rašymas iš didžiosios arba mažosios raidės.

(1) Yra žodžių, kurie rašomi iš didžiosios raidės todėl, kad kitaip jie gali būti neteisingai traktuojami. Vienas pavyzdys yra „Diena“, kai kalbama apie tam tikrą laikotarpį, kuris vadinasi Viešpaties Diena arba Kristaus Diena (I Tes 5:2, 4; II Tes 1:10, 2:2-3).

(2) Šiame vertime įvardžiai, kurie rodo į Dievą, nėra rašomi iš didžiosios raidės dėl kitos priežasties: norime palikti interpretavimą dievobaimingiems skaitytojams. Kartais nėra aišku, ar įvardis rodo į Dievą ar ne. Kartais (pvz., pranašystėse) vienas arba kitas įvardis galbūt rodo ir į Dievą ir į paprastą žmogų. (Pripažįstame, kad nerašydami įvardžių iš didžiosios raidės irgi įveda į vertimą tam tikrą interpretavimą, bet, matyt, mažiau.)

Išnašų skaitmens vieta.

Išnašų skaičiai pateikiami komentuojamo sakinio fragmento pradžioje. Taip daroma tam, kad skaitytojas žinotų prieš skaitydamas, kad yra išnaša susijusi su skaitomais žodžiais.

Šventojo Rašto nuorodų skyrybos metodika išnašų nuorodose.

Dėl skaitytojo patogumo, nuorodose Šventojo Rašto skyrius ir eilutė yra skiriami ne kableliu, bet dvitaškiu. Skaitytojams juk įprasta, kad kableliu skiriamos vienaarūšės sakinio dalys. Paminėtina, kad penkios Biblijos knygos (Abdijo, Filemonui, II Jono laiškas, III Jono laiškas, Judo laiškas) suskirstytos tik į eilutes, be skyrių, todėl nuorodose į jas nebūna dvitaškių.

Mažoji raidė prie eilutės eilės numerio nurodo į eilutės dalį. Pavyzdžiui, Flm 22a yra nuoroda į Laiško Filemonui 22 eilutės pirmąją dalį (Laiškas Filemonui teturi vieną skyrių).

Kad knygos pavadinimas, kuriame yra kelintinis skaitvardis, nebūtų supainiotas su skyriaus eilės numeriu, nuorodose nusprendėme naudoti romėniškus skaičius (pavyzdžiui, II Pt 2:13 vietoj 2 Pt 2:13).

Žemiau pateikti nuorodų pavyzdžiai ir paaiškinimai:

Gal 2:8-9, I Kor 15:10

Laiško galatams antro skyriaus 8 ir 9 eilutės ir Pirmo laiško korintiečiams 15-to skyriaus 10 eilutė.

Flp 1:29, 3:10 Laiško filipiečiams pirmo skyriaus 29 eilutė ir tos pačios knygos trečio skyriaus 10 eilutė.

Mt 13:24-30, 36-43; II Tim 3:1-13

Mato evangelijos 13-to skyriaus 24-30 eilutės bei to pačio skyriaus 36-43 eilutės ir Antro laiško Timotiejui trečio skyriaus 1-13 eilutės. (Kabliataškis skiria nuorodas iš skirtingų knygų (retkarčiais ir skyrių), jei kitur nuorodoje jau yra kablelis. Šis pavyzdys pateiktas tam, kad būtų galima palyginti Biblijos nuorodų skyrybą šioje

knygoje su šiuo metu paplitusia Biblijos nuorodų skyryba, kuris atrodo šitaip: Mt 13, 24–30. 36–43; 2 Tim 3, 1–13.)

Flm 22

Laiško Filemonui 22 eilutė.

Sutrumpinimai ir santrumpos

dgs.	- daugiskaita, daugiskaitinis
DLKŽ	- Dabartinės lietuvių kalbos žodynas
dkt.	- daiktavardis
eil.	- eilutė
gr.	- graikų (kalba), -išakai, -iškas
hbr.	- hebrajų (kalba), -išakai, -iškas
k.	- kartą, kartus
kt.	- kitas, -a, -ur, -aip
KT	- Kritinis tekstas, -iame -e, -inio -o
liet.	- lietuvių (kalba), -išakai, -iškas
NT	- Naujasis Testamentas, -e, -o
plg.	- palyginti, palygink
ppr.	- paprastai
PT	- Priimtasis tekstas, -jame -e, -ojo -o (= Textus Receptus)
ST	- Senasis Testamentas, -e, -o
šnek.	- šnekamosios kalbos žodis ar reikšmė
t.	- tiesiogiai, tiesiogiai išvertus (tai reiškia perteikiant originalo kalbos elementus sint.)
t. y.	- tai yra
TR	- Textus Receptus (lot.), t. y. Priimtasis tekstas, t. y. ST ir NT tekstai, iš kurių buvo išv.
trad.	- tradiciškai
val.	- valanda
viet.	- vietininkas
vksm.	- veiksmažodis
vns.	- vienaskaita, vienaskaitinis
žr.	- žiūrėk
*	- kai prie esamojo laiko vksm., reiškia, kad gr. k. vksm. yra būtojo laiko, o kai prie b
□...□	- tekstas perkeltas iš ankstesnės ar vėlesnės eilutės tam, kad lietuviškas tekstas būtų

Autorstės teisės (LT)

Bet kas gali trumpai cituoti šio vertimo tekstą, bet prašome rodyti sutrumpinimą „TPV“ po citatos (galite įtraukti ir leidimo metus). Pavyzdžiai:

Nes Dievas taip mylėjo pasaulį, jog davė savo viengimį Sūnų, kad kiekvienas, kur is juo tiki, nepažūtų, bet turėtų amžiną gyvenimą. (Jono 3:16 TPV)

Jono 3:16 Nes Dievas taip mylėjo pasaulį, jog davė savo viengimį Sūnų, kad kiekvienas, kuris juo tiki, nepažūtų, bet turėtų amžiną gyvenimą. (TPV2022)

Dėl pavadinimo ir jo sutrumpinimo naudojimo.

Maloniai prašome, kad jeigu bet kokius pakeitimus darysite šiam darbui, kad išleistumėte savo versiją su kitu pavadinimu ir nenaudotumėte nei pavadinimo „Tikinčiųjų paveldo vertimas“ nei sutrumpinimo „TPV“. Dėkojame.

Licencija

Šis objektas [kūrinys] licencijuojamas pagal „Creative Commons Priskyrimas – Analogiškas platinimas 4.0 Tarptautinė licencijos“ sąlygas. Norėdami peržiūrėti šią

licenciją, apsilankykite creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/ arba siųskite laišką adresu Creative Commons, PO Box 1866, Mountain View, CA 94042, JAV.

Licencijos santrauka žmonėms suprantama kalba

Čia yra žmonėms suprantama licencijos santrauka (bet ne pakaitalas). Atsakomybės apribojimas.

Jūs galite:

Dalintis — kopijuoti ir platinti medžiagą bet kokiomis priemonėmis ir formatais.

Adaptuoti — remiksuoti, perdirbti ar kurti šios medžiagos pagrindu bet kokiais tikslais, net ir komerciniais.

Šiomis sąlygomis:

Priskyrimas [vertėjo(-ų), autoriaus(-ių) pripažinimas] — Privalote nurodyti autorystę, įdėti nuorodą į licenciją bei nurodyti, ar atlikote pakeitimų. Galite tai daryti bet koku protingumo kriterijus atitinkančiu būdu, tačiau ne tokiu būdu, kuris sudarytų išpūdį, kad licenciaras pritaria Jūsų veiksmams ar tam, kaip panaudotoje objektą.

Analogiškas platinimas — Jei remiksuojate, perdirbate ar kuriate šios medžiagos pagrindu, tokios veiklos rezultatus privalote platinti panaudodami tą pačią licenciją, kuri naudota originalui.

Jokių papildomų apribojimų — Negalite taikyti teisinių priemonių nei technologinių priemonių, kurios teisiškai apribotų kitų galimybes daryti tai, ką licencija leidžia.

Licenciaras negali atšaukti šių laisvių, jei Jūs laikysitės licencijos sąlygų.

Papildomos žinios iš „eBible.org“

Vaizdinės priemonės pateiktos kartu su Šventuoju Raštu ir kitais šioje interneto svetainėje skelbiamais dokumentais yra licencijuojamos vien tik naudojimui su čia skelbiamais Šventuoju Raštu ir dokumentais. Norint naudoti kitiems tikslams, susisiekite su atitinkamais autorystės teisių savininkais.

Atkreipiame Jūsų dėmesį į tai, kad be anksčiau pateiktų taisyklių, kas užsiima Dievo Žodžio [vertimų] pakeitimais ir pritaikymais turi didžiulę atsakomybę būti ištikimam Dievo Žodžiui. Žr. Apreiškimo kn. 22:18-19.

Copyright (EN)

Anyone may quote portions of this translation, but we ask that you display the abbreviation „TPV“ after the cited text (you may also include the year you accessed the text on the internet). Examples:

Nes Dievas taip mylėjo pasaulį, jog davė savo viengimį Sūnų, kad kiekvienas, kuris juo tiki, nepražūtų, bet turėtų amžiną gyvenimą. (Jono 3:16 TPV)

Jono 3:16 Nes Dievas taip mylėjo pasaulį, jog davė savo viengimį Sūnų, kad kiekvienas, kuris juo tiki, nepražūtų, bet turėtų amžiną gyvenimą. (TPV2022)

Use of translation title and abbreviation.

We respectfully request that if you make changes to this work, that you would publish your edition with a different title and would not use the title „Tikinčiųjų paveldo vertimas“ nor the abbreviation “TPV”. Thank you.

License

This work is licensed under the Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License. To view a copy of this license, visit <http://creativecommons.org/>

licenses/by-sa/4.0/ or send a letter to Creative Commons, PO Box 1866, Mountain View, CA 94042, USA.

Human-readable summary of the license

This is a human-readable summary of (and not a substitute for) the license. Disclaimer.

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt — remix, transform, and build upon the material for any purpose, even commercially.

Under the following terms:

Attribution — You must give appropriate credit, provide a link to the license, and indicate if changes were made. You may do so in any reasonable manner, but not in any way that suggests the licensor endorses you or your use.

ShareAlike — If you remix, transform, or build upon the material, you must distribute your contributions under the same license as the original.

No additional restrictions — You may not apply legal terms or technological measures that legally restrict others from doing anything the license permits.

The licensor cannot revoke these freedoms as long as you follow the license terms.

Additional information from “eBible.org”

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed only for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

Pradžios knyga

Visatos pradžia: pirmoji diena

¹ Pradžioje Dievas sukūrė dangus ir žemę. ² Ir žemė buvo be pavidalo ir tuščia ir tamsa *buvo* virš gelmės paviršiaus. *Ir Dievo Dvasia †sklandė virš vandenu paviršiaus.

³ Ir Dievas tarė: „Tegul atsiranda šviesa!“ Ir atsirado šviesa. ⁴ Ir Dievas matė šviesą, kad ji gera, ir Dievas atskyrė šviesą nuo tamsos.

Visatos pradžia: antroji diena

⁵ Ir Dievas pavadino šviesą diena, o tamsą jis pavadino naktimi. Ir buvo vakaras ir buvo rytas – pirmoji diena.

⁶ Ir Dievas tarė: „Tegul atsiranda šskliautinė platybė tarp vandenu, ir ji tegul atskiria vandenį nuo vandenu.“ ⁷ Ir Dievas padarė *skliautinę platybę ir atskyrė vandenį, kurie *buvo* po skliautine platybe, nuo vandenu, kurie *buvo* virš skliautinės platybės. Taip ir įvyko. ⁸ Ir Dievas pavadino †skliautinę platybę ‡dangumis. Ir buvo vakaras ir buvo rytas – antroji diena.

Visatos pradžia: trečioji diena

⁹ Ir Dievas tarė: „Tegul susirenka vandenys, kurie yra po dangumis, į vieną vietą ir tegul pasirodo sausuma.“ Taip ir įvyko. ¹⁰ Ir Dievas pavadino sausumą žeme, o vandenu samplūdį jis pavadino jūromis. Ir Dievas matė, kad *tai buvo* gera. ¹¹ Ir Dievas tarė: „Tegul žemė išželdina žemėje šaugmeniją, augalus, duodančius sėklą, vaismedžius, pagal savo rūšį vedančius vaisius, kuriuose *yra* jų sėkla.“ Taip ir įvyko. ¹² Ir žemė išvedė *augmeniją, augalus, duodančius sėklą pagal savo rūšį, ir medžius, pagal savo rūšį vedančius vaisius, kuriuose *yra* jų sėkla. Ir Dievas matė, kad *tai buvo* gera. ¹³ Ir buvo vakaras ir buvo rytas – trečioji diena.

Visatos pradžia: ketvirtoji diena

¹⁴ Ir Dievas tarė: „Tegul atsiranda šviesuliai dangaus skliautinėje platybėje dienai nuo nakties atskirti. Ir jie tegul būna †kaip ženklai, pažymintys ir nustatytus laikus, ir dienas ir metus, ¹⁵ ir jie tegul būna kaip šviesuliai dangaus skliautinėje platybėje, kad ‡apšviestų žemę.“ Taip ir įvyko. ¹⁶ Ir Dievas padarė du didžiuosius šviesulius – didesnį šviesulį dienai valdyti ir mažesnį šviesulį nakčiai valdyti; *jis padarė* ir žvaigždes. ¹⁷ Ir Dievas įdėjo juos į dangaus skliautinę platybę, kad šapšviestų žemę ¹⁸ ir valdytų dieną bei naktį, ir atskirtų šviesą nuo tamsos. Ir Dievas matė, kad *tai buvo* gera. ¹⁹ Ir buvo vakaras ir buvo rytas – ketvirtoji diena.

Visatos pradžia: penktoji diena

* **1:2** „Ir“ – Arba „Bet“. † **1:2** „sklandė“ – Arba „plazdeno“, „pleveno“. Hbr. žodis רָחַף (rachaf) vartojamas ir Įst 32:11, Jer 23:9. ‡ **1:5** „pirmoji“ – Arba „viena“. § **1:6** „skliautinė platybė“ – Arba „dangaus skliautas“.
* **1:7** „skliautinę platybę“ – Arba „dangaus skliautą“ (3 k.). † **1:8** „skliautinę platybę“ – Arba „dangaus skliautą“.
‡ **1:8** „dangumis“ – Arba „padangėmis“. § **1:11** „augmeniją“ – Arba „šviežius žalumynus“, „žalius augalus“, „minkštą žolę“. * **1:12** „augmeniją“ – Arba „šviežius žalumynus“, „žalius augalus“, „minkštą žolę“. † **1:14** „kaip ženklai, pažymintys ir nustatytus laikus, ir dienas ir metus“ – Arba „kaip nustatytų laikų ženklai, tai yra dienų ir metų ženklai“; t. „kaip ženklai ir kaip nustatyti laikai ir kaip dienos ir metai“. ‡ **1:15** „apšviestų žemę“ – Arba „šviestų virš žemės“. § **1:17** „apšviestų žemę“ – Arba „šviestų virš žemės“.

²⁰ Ir Dievas tarė: „Tegul vandenys *veisia knibždančių gyvų padarų, ir tegul viršum žemės skraido †paukščiai dangaus skliautinės platybės †matomos dalies priekyje.“

²¹ Ir Dievas sukūrė didžiulius baisūnus ir Švisus *judančius gyvus padarus, †kuriuos veisė vandenys pagal jų rūšį, ir kiekvieną sparnuotą paukštį pagal jo rūšį. Ir Dievas matė, kad *tai buvo* gera. ²² Ir Dievas juos palaimino, tardamas: „Būkite vaisingi ir dauginkitės, ir pripildykite vandenį jūrose, o paukščiai tegul dauginasi žemėje!“

²³ Ir buvo vakaras ir buvo rytas – penktoji diena.

Visatos pradžia: šeštoji diena

²⁴ Ir Dievas tarė: „Tegul žemė †išveda gyvų padarų pagal jų rūšis – Šgyvulių, ir ropojančių padarų ir laukinių žvėrių pagal jų rūšis.“ Taip ir įvyko. ²⁵ Ir Dievas padarė *žemės laukinius žvėris pagal jų rūšis ir gyvulius pagal jų rūšis, ir prie †dirvos ropojančius padarus pagal jų rūšis. Ir Dievas matė, kad *tai buvo* gera.

²⁶ Ir Dievas tarė: „Padarykime žmogų, atitinkantį mūsų atvaizdą, pagal mūsų panašumą, ir tegul jie valdo jūros žuvis, ir padangių paukščius, ir gyvulius, ir visą žemę, ir visus ropojančius padarus, kurie †juda ant žemės.“ ²⁷ Taigi Dievas sukūrė Šžmogų pagal savo atvaizdą, pagal Dievo atvaizdą jis sukūrė *jį; vyriškos lyties ir moteriškos lyties jis juos sukūrė. ²⁸ Ir Dievas juos palaimino, ir Dievas jiems tarė: „Būkite vaisingi ir dauginkitės ir pripildykite žemę ir †užvaldykite ją; ir valdykite jūros žuvis, padangių paukščius ir kiekvieną gyvą padarą, kuris †juda ant žemės.“

²⁹ Ir Dievas tarė: „Štai aš duodu jums kiekvieną sėklą duodantį augalą, kuris yra ant visos žemės paviršiaus, ir visokią medį, kuriame yra medžio vaisius, duodantis sėklą; tai bus jums maistas. ³⁰ O visiems žemės laukiniams žvėrimis, visiems padangių paukščiams ir visiems *gyvūnams*, Šjudantiems ant žemės, *turintiems* savyje *gyvasties esmę, *duodu* visokius žalius augalus kaip maistą. Taip ir įvyko.

³¹ Ir Dievas matė visa, ką buvo padaręs, ir štai, *tai buvo* labai gera. Ir buvo vakaras ir buvo rytas – šeštoji diena.

2

Visatos pradžia: septintoji diena

¹ Taip buvo pabaigti dangūs ir žemė, ir visa jų aibė. ² Tai *iki septintos dienos Dievas užbaigė savo darbą, kurį jis padarė, ir ilsėjosi septintą dieną nuo viso savo

* **1:20** „veisia knibždančių gyvų padarų“ – Arba „knibžda knibždančiais gyvais padarais“, „knibžda knibždančiomis gyvomis būtybėmis“, „knibžda nuo gyvų kvėpuojančių / sielinių *padarų* knibždyno / veisimosi“; hbr. tekste yra kuopinis vns., todėl t. „nuo gyvos būtybės knibždyno / veisimosi“. † **1:20** „paukščiai“ – Arba „skrajūnai“, „sparnuočiai“. Hbr. žodis פְּאִוִּי (of) apima ir kitus sparnuotus padarus, pvz., Įst 14:19 tuo žodžiu minimi sparnuoti vabalai. † **1:20** „matomos dalies“ – T. „veido“; arba „priešakinės dalies“. § **1:21** „visus judančius gyvus padarus“ – Hbr. k. kuopinis vns., „kiekvieną judantį gyvą padarą“. * **1:21** „judančius“ – Arba „grakščiai judančius“ † **1:21** „kuriuos veisė“ – Arba „nuo kurių knibždėjo“. † **1:24** „išveda“ – Tas pats hbr. žodis Prd 1:12 eilutėje. § **1:24** „gyvulius“ – Arba „galvijus“; hbr. žodis rodo į didesnius prijaukintus gyvūnus (pvz., Prd 47:18) ir kartais net į laukinius žvėris (pvz., liūtą, Pat 30:30 eilutėje). * **1:25** „žemės“ – Hbr. „erets“. † **1:25** „dirvos“ – Hbr. „adamah“; arba „žemės“. † **1:26** „juda“ – Arba „grakščiai juda“. § **1:27** „žmogų“ – Gal „žmoniją“. * **1:27** „jį“ – Hbr. žodis gali būti suprantamas kaip kuopinis daiktavardis, t. y. „juos“. † **1:28** „užvaldykite“ – Arba „darykite ją pavaldžią“, t. y. žemė yra įrankis, kuris Dievo duotas žmonėms, kad būtų naudojama jų gerovei. † **1:28** „juda“ – Arba „grakščiai juda“. § **1:30** „judantiems“ – Arba „grakščiai judantiems“. * **1:30** „gyvasties esmę“ – Arba „gyvą sielą“, „gyvą būtybę“; hbr. *nepeš chai*, t. y. kvėpuojanti būtybė, turinti fizinę gyvybę; kai vėliau (Prd 2:7) bus kalbama apie žmogų, bus aišku, kad Dievas įkvėpė kitokią gyvybę arba alsavimą į žmogų (hbr. „nešamah“), ir po to žmogus tapo gyva siela, t. y. „nepeš chai“. * **2:2** „iki“ – Hbr. prielinksnis כִּי (bet) dažnai verčiamas laiko galininku, bet Prd 2:1 aiškiai tvirtina, kad Dievo sukūrimo darbas baigėsi prieš prasidedant septintai dienai. Plg. Iš 40:33.

darbo, kurį jis padarė. ³ Ir Dievas palaimino septintąją dieną ir tą pašventino, nes joje jis ilsėjosi nuo viso savo darbo, kurį Dievas kūrybingai padarė.

Visatos pradžia: Papildomos žinios apie visatos pirmąsias dvi dienas

⁴ Šitie yra dangų ir žemės kilmės istorijos duomenys jų sukūrimo metu, – tą dieną, kurią VIEŠPATS Dievas padarė žemę ir dangus, ⁵ ir jokio laukinio krūmo dar nebuvo žemėje ir joks lauko augalas dar neaugo (nes VIEŠPATS Dievas dar nebuvo siuntęs į žemę lietaus ir nebuvo žmogaus dirvai įdirbti, ⁶ tik Šmigla kildavo nuo žemės ir drėkindavo visą dirvos paviršių).

Visatos pradžia: Papildomos žinios apie visatos šeštąją dieną

⁷ Ir VIEŠPATS Dievas supavidalino žmogų iš dirvos dulkių ir įkvėpė į jo šnerves gyvybės dvasią, ir žmogus tapo gyva siela.

⁸ Ir VIEŠPATS Dievas įveisė sodą Edene, rytuose, ir ten jis apgyvendino žmogų, kurį buvo supavidalinęs. ⁹ Ir VIEŠPATS Dievas išaugino iš dirvos visokius medžius, mielus pasižiūrėti ir gerus maistui, taip pat gyvybės medį sodo viduryje ir gėrio bei blogio pažinimo medį.

¹⁰ Ir iš Edeno upė tekėjo sodui drėkinti, o nuo ten ji šakojosi ir tapo keturiomis pagrindinėmis upėmis. ¹¹ Pirmosios vardas – Pišonas. Ji yra ta, kuri apsupa visą Havilos šalį, kur yra aukso. ¹² O tos šalies auksas yra geras. Ten yra Šbdelio ir onikso akmens. ¹³ Ir antrosios upės vardas – Gihonas. Ji yra ta, kuri apsupa visą Kušo šalį. ¹⁴ Ir trečiosios upės vardas – Hidekelis. Ji yra ta, kuri teka prieš Asirijos rytų. Ir ketvirtoji upė, – ji yra Eufratas.

¹⁵ Ir VIEŠPATS Dievas paėmė žmogų ir įkurdino jį Edeno sode, kad jį įdirbtų ir saugotų. ¹⁶ Ir VIEŠPATS Dievas įsakė žmogui, tardamas: „Nuo kiekvieno sodo medžio tau leista laisvai valgyti, ¹⁷ bet nuo gėrio bei blogio pažinimo medžio – nevalgyk nuo jo, nes tą dieną, kurią nuo jo valgysi, tikrai mirsi.“

¹⁸ Ir VIEŠPATS Dievas tarė: „Negera žmogui būti vienam; jam padarysiu atitinkančią pagalbininkę.“ ¹⁹ Ir VIEŠPATS Dievas iš dirvos supavidalino visus lauko

† 2:3 „ją pašventino“ – Arba „padarė ją šventą“, t. y. padarė ją kitokią. † 2:3 „kūrybingai padarė“ – Laikoma, kad hbr. „sukūrė padaryti“ yra hendiadis, retorinė figūra, kuria viena sąvoka pareiškiama dviem žodžiais arba sąvokomis; pvz., „sveikas drūtas“ reiškia „labai sveikas“. § 2:6 „migla“ – Gal „versmė“. * 2:7 „gyvybės dvasią“ – Hbr. „nešamah chai“ (dvasia / alsavimas gyvybės); šis hbr. terminas vartojamas tik rodant į Dievo ir žmogaus dvasią / gyvybę, bet nevartojamas, kai rodoma į gyvūnijos gyvybę (plg. Job 26:4, Pat 20:27, Prd 7:22 ir kt.). Kitas terminas, „nepeš chai“, rodo į „kvėpuojančią gyvybę“, kurią turi ir gyvūnai ir žmonės. Žmogus pradėjo kvėpuoti ir gyvuoti panašiai į gyvūnus („tapo gyva siela“) tik po to, kai Dievas suteikė jam dvasią, kurios nebuvo davęs gyvūnams. Būtų galima išversti „nešamah chai“ terminu „gyvybės alsavimas“, bet tada galėtų būti supainiojama su fraze „gyvybės kvėpavimas“, kuri vartojama Prd 6:17, 7:15. Be to, žodis „dvasia“ duoda suprasti žmonijos unikalumą, nes kiti Dievo sukurti kvėpuojantys kūriniai turi sielą (nepeš), bet neturi dvasios (nešamah). † 2:7 „gyva siela“ – Hbr. „nepeš chai“ (siela / būtybe gyvybės), t. y., kvėpuojanti, gyva būtybė. Ta pati hbr. frazė „nepeš chai“ rodo į žmones ir gyvūnus (Prd 1:20, 24, 30; 2:19). † 2:8 „įveisė“ – Gal „buvo įveišęs“ (Gill). § 2:12 „bdelio“ – Gal kuris nors brangakmenis arba medžio sakai, panašūs į gintarą. Hbr. žodis vartojamas dar tik Sk 11:7. * 2:12 „onikso“ – LKŽ: „mineralas su besikaitaliojančiais juodais ir baltais sluoksniais, vartojamas juvelyriniams ir kitiems dirbiniams“. † 2:14 „prie Asirijos rytų“ – Arba „Asirijos rytuose“, „į Asirijos rytus“, „į rytus nuo Asirijos“. † 2:14 „Asirijos“ – Arba „Ašūro“. § 2:15 „žmogų“ – Arba „Adomą“. * 2:15 „įkurdino“ – Arba „pastatė“. † 2:15 „įdirbtų“ – Arba „dirbtų“; tas pats hbr. žodis vartojamas Prd 3:23, bet reikšmė gali kiek skirtis, nes ten kalbama apie nuodėmės pasekmę. † 2:15 „saugotų“ – Hbr. žodis שומר (šamar) vartojamas visai netoli tekste Prd 3:24, 4:9 eilutėse. Versti žodžiu „prižiūrėti“ galima čia, nes jis reiškia „saugoti, rūpintis saugumu“. Žodis „saugoti“ pasirinkta, kad vertime matytųsi, kad iš to pačio žodžio išversta. § 2:17 „tikrai mirsi“ – Arba „tikrai būsi nubaustas mirtimi“.

*žvėris ir visus padangių paukščius ir atvedė juos pas Adomą pamatyti, kaip jis juos pavadins; ir kuo tik Adomas pavadino kiekvieną gyvūną, toks ir buvo jo vardas. ²⁰ Ir Adomas davė vardus visiems gyvuliams ir padangių paukščiams, ir visiems lauko žvėrimis, tačiau Adomui nebuvo rasta atitinkančio pagalbininko.

²¹ Ir VIEŠPATS Dievas užmigdė Adomą giliu miegu ir, jam miegant, išėmė vieną jo šonkaulį, ir jo vietą užpildė kūnu. ²² O VIEŠPATS Dievas iš šonkaulio, kurį buvo išėmęs iš žmogaus, sudarė moterį ir atvedė ją pas žmogų. ²³ Ir Adomas tarė: „Špagaliau! Ši yra kaulas iš mano kaulų ir kūnas iš mano kūno! Ji bus vadinama moterimi, nes iš vyro ji buvo paimta.“ ²⁴ Dėl tos priežasties vyras paliks savo tėvą bei savo motiną ir liks sujungtas su savo žmona, ir juodu taps vienu kūnu. ²⁵ Jie abu – žmogus ir jo žmona – buvo nuogi ir jie nesigėdijo.

3

Žmonijos nusidėjimų pradžia

¹ O gyvatė buvo gudresnė už visus lauko žvėris, kuriuos VIEŠPATS Dievas buvo padaręs. Ir ji tarė moteriai: „Ar tikrai Dievas pasakė: „Nevalgykite nuo visų sodo medžių?““ ² Ir moteris tarė gyvatei: „Mums leista valgyti sodo medžių vaisių, ³ bet apie vaisių medžio, kuris yra sodo viduryje, Dievas tarė: „Nevalgykite nuo jo ir nelieskite jo, kad nemirtumėte.““ ⁴ Ir gyvatė tarė moteriai: „Jūs tikrai nemirsite, ⁵ nes Dievas žino, kad tą dieną, kai valgysite nuo jo, atsivers jūsų akys, ir jūs būsite kaip Šdievai, pažindami gerį ir blogį.“

⁶ Ir kai moteris pamatė, kad medis buvo geras maistui ir kad jis žavus akims, ir kad medis pageidaujamas – galintis padaryti žmogų išmintingą, ji paėmė jo vaisiaus ir valgė, ir taip pat davė savo vyrui, esančiam su ja, ir jis valgė. ⁷ Ir atsivėrė jų abiejų akys, ir jie suprato esą nuogi; ir jie susiuvo figmedžio lapus ir sau padarė prijuostas. ⁸ Ir jie išgirdo balsą VIEŠPATIES Dievo, vaikštančio sode, Šdienos atvėsimo metu; ir

* **2:19** „žvėris“ – Arba „gyvūnus“. † **2:20** „žvėrimis“ – Arba „gyvūnams“. ‡ **2:21** „užmigdė Adomą giliu miegu ir, jam miegant, išėmė“ t. „padarė, kad gilus miegas nupuolė ant Adomo, ir jis užmigo, ir jis išėmė“. § **2:21** „užpildė“ – Arba „užlopė“, „uždarė“. * **2:22** „žmogaus“ – Arba „Adomo“. † **2:22** „sudarė“ – Hbr. „pastatė“, „kūrė“, „konstravo“. Šis hbr. žodis vartojamas tik čia šiame skyriuje; jis pasitaiko labai dažnai kitur ST. ‡ **2:22** „žmogų“ – Arba „Adomą“. § **2:23** „Pagaliau!“ – Arba „Dabar jau“, „Šįsyk“. * **2:23** „moterimi“, „vyro“ – Hbr. „moteris“ = išša, hbr. „vyras“ = iš. Lietuvių k. vertimuose bandyta perteikti originalo žodžių panašumą. Tiksliausias bandymas – „vyrienė“, „vyras“, nors nurodo į nebūtiną sąlygą – santuoką; visai netikslus bandymas – „žmona“, „žmogus“, nes Prd 2:23 pirmąsyk hbr. k. Biblijoje vartojamas žodis, kuris čia verčiamas „vyrų“, bet „žmogus“ („Adomas“) pasitaiko ir anksčiau, nuo Prd 1:26. Taip pat variantas „žmona“, „žmogus“ yra netinkamas todėl, kad Prd 2:22 išša = „moteris“ (bendrai), bet 2:24-25 kalbama, kad tai yra „jo“ išša, t. y. Adomo žmona. Analogiškai, bet atvirkščiai, yra ir lietuvių kalboje: yra „vyras“ kaip vyriškosios lyties žmogus, ir yra „vyras“ kaip tam tikros moters sutuoktinis. † **2:23** „ji“ – T. „šita“. ‡ **2:24** „liks sujungtas su savo žmona“ t. „prilips prie savo žmonos“. § **2:24** „vienu kūnu“ – Be kita ko, tai reiškia „naują šeimyninį vienetą“. Žr. kitas vietas Šv. Rašte, kur panašiai, bet ne vienodai, kalbama apie žmones, turinčius tą pačią fizinę kilmę: Prd 29:14; Ts 9:2; II Sam 5:1; II Sam 19:12-13; Rom 11:14; tose vietose nėra žodžio „vienas“. Kita vertus, Šv. Rašte būti kūnu dažnai reiškia būti žmogumi; plg. Jn 1:14; Prd 6:3. * **3:1** „pasakė“ – Arba „yra pasakęs“. † **3:3** „tarė“ – Arba „yra pasakęs“. ‡ **3:3** „jo, kad nemirtumėte“ – Arba „jo; priešingu atveju, numirsite.“ § **3:5** „dievai“ – Arba „dieviškos būtybės“; plg. Ps 82:6; Jn 10:35. * **3:6** „žavus“ – Arba „patrauklus“. † **3:8** „balsą“ – Arba „garsą“; plg. tas pats hbr. žodis Mok 7:6; II Sam 5:24; I Kar 14:6; II Kar 6:32; jeigu šis žodis nerodo į VIEŠPATIES balsą, bet į garsą, tai būtų garsas, kurį sukelia judėjimas. Žodis „balsas“ teiktinesnis čia todėl, kad bendras Biblijos kontekstas rodo, kad Dievas žodžiais bendrauja su žmonėmis, o Dievas Sūnus netgi vadinasi Žodžiu (Jn 1:1). ‡ **3:8** „vaikštančio“ – Arba „vaikštinėjančio“, „pasivaikščiojančio“, „einančio“, „judančio“. § **3:8** „dienos atvėsimo metu“ – T. „dienos vėjo metu“; arba „dienos vėjeliui dvelkiant“. Hbr. k. žodis רוח (ruach), pirmą kartą pasitaikęs Prd 1:2, turi įvairias reikšmes, įskaitant „d/Dvasia“, „vėjas“, „alsavimas“.

Adomas ir jo žmona pasislėpė nuo VIEŠPATIES Dievo akivaizdos tarp sodo medžių.

⁹ Ir VIEŠPATS Dievas *pašaukė Adomą ir jam tarė: „Kur tu?“ ¹⁰ Ir jis tarė: „Aš išgirdau tavo balsą sode ir bijojau, nes aš nuogas; todėl pasislėpiau.“

¹¹ Ir jis tarė: „Kas tau pasakė, kad tu nuogas? Ar valgei nuo medžio, nuo kurio tau įsakiau nevalgyti?“ ¹² Ir žmogus tarė: „Moteris, kurią davei, kad būtų su manimi, ji davė man nuo to medžio, ir aš valgiau.“ ¹³ Ir VIEŠPATS Dievas tarė moteriai: „Kas gi tai, ką tu padarei?“ Ir moteris tarė: „Gyvate mane apgavo, ir aš valgiau.“

Prakeikimų ir išgelbėjimo pažado pradžia

¹⁴ Ir VIEŠPATS Dievas tarė gyvatei: „Kadangi tai padarei, tu esi šlabiau prakeikta už visus *gyvulius ir už visus lauko žvėris; ant savo pilvo turėsi šliaužti ir dulkes ėsti per visas savo gyvenimo dienas; ¹⁵ ir aš sukelsiu priešikumą tarp tavęs bei moters ir tarp tavo sėklos bei moters Sėklos; jis – moters Sėkla – triuškins tau galvą, o tu triuškinsi jam kulnį.“

¹⁶ Moteriai jis tarė: „Aš didžiai padauginsiu tavo šneštumo vargą – skausmingai tu gimdysi vaikus; ir tavo potraukis bus nukreiptas į tavo vyrą, ir jis tave valdys.“

¹⁷ Ir Adomui jis tarė: „Kadangi paklausei savo žmonos balso ir valgei nuo medžio, apie kurį aš tau įsakiau, sakydamas: „Nevalgyk nuo jo!“ – prakeikta yra dirva dėl tavęs; *vargdamas maitinsiesi iš jos per visas savo gyvenimo dienas ¹⁸ ir erškėčius bei usnis ji tau želdins, ir tu maitinsiesi lauko augmenija. ¹⁹ Savo veido prakaitu turėsi valgyti duoną, kol sugrįši į dirvą, nes iš jos buvai paimtas; nes tu esi dulkė, ir į dulkę sugrįši.“

²⁰ Ir Adomas pavadino savo žmoną vardu Ieva, nes ji buvo visų gyvųjų motina.

Laikino nuodėmių padengimo pradžia

²¹ Ir VIEŠPATS Dievas Adomui ir jo žmonai padarė odinius drabužius ir juos aprengė.

Žmonijos atskyrimo nuo Dievo pradžia

²² Ir VIEŠPATS Dievas tarė: „Štai žmogus tapo kaip vienas iš mūsų, pažindamas gerį ir blogį, o dabar, kad jis neištiestų savo rankos ir nepaimtų nuo gyvybės medžio, ir nevalgytų, ir negyventų per amžius!“ ²³ Todėl VIEŠPATS Dievas išsiuntė jį iš Edeno sodo įdirbti dirvą, iš kurios jis buvo paimtas. ²⁴ Taigi jis išvarė žmogų, ir į rytus nuo Edeno sodo pastatė kerubus ir besisukiojantį liepsningą kalaviją, kad saugotų kelią į gyvybės medį.

4

Dievui nepriimtino tikėjimo ir Dievui priimtino tikėjimo pradžia

¹ Ir Adomas pažino savo žmoną Ievą, ir ji tapo nėščia ir pagimdė Kainą, ir tarė: „Gavau vyriškos lyties žmogų nuo VIEŠPATIES.“ ² Ir dar kartą ji pagimdė – šįkart jo brolių Abelį. Ir Abelis buvo *avių piemuo, o Kainas buvo žemdirbys.

* **3:9** „pašaukė Adomą“ – Arba „šaukė Adomui“. † **3:10** „balsą“ – Gal „garsą“; žr. Prd 3:8 išnašą. † **3:12** „kurią davei, kad būtų su manimi“ – Arba „kurią davei šalia manęs“; žr. Prd 2:18 ir toliau. § **3:14** „labiau prakeikta už visus gyvulius“ – Arba „išvartytas nuo visų gyvulių tarpo“. * **3:14** „gyvulius“ – Arba „naminius gyvūnus“, t. y., nelaukinius gyvūnus. † **3:14** „žvėris“ – Arba „gyvūnus“. † **3:14** „ėsti“ – „krimsti“. § **3:16** „šneštumo vargą“ – Hbr. „vargą ir nėštumą“; ši vertimą grindžia interpretacija, kad hbr. frazė yra kalbos figūra hendiadis – vienos minties pareiškimas dviem žodžiais, kuriuos jungia žodis „ir“. * **3:17** „vargdamas“ t. „vargė“. † **3:24** „kelią į gyvybės medį“ – Arba „gyvybės medžio kelią“. * **4:2** „avių“ – Arba „kaimenės“, „bandos“. † **4:2** „žemdirbys“ – Arba „dirvos artojas“.

³ Ir taip įvyko, kad, [‡]kuriam laikui praslinkus, Kainas atnešė auką VIEŠPAČIUI iš dirvos vaisiaus. ⁴ Taip pat atnešė ir Abelis – *bet* iš savo kaimenės pirmagimių ir iš jų taurių. Ir VIEŠPATS Špalankiai pažvelgė į Abelį ir į jo auką, ⁵ tačiau į Kainą ir į jo auką jis palankiai nepažvelgė. Ir Kainas labai supyko, ir jo veidas paniuro.

⁶ Ir VIEŠPATS tarė Kainui: „Kodėl tu supykai ir kodėl tavo veidas paniuro? ⁷ Jeigu tu darysi gera, argi nebūsi *priimtas? O jeigu nedarysi gera, nuodėmė pritupia prie durų. Ir tau *bus nukreiptas* jos potraukis, bet tu privalai ją suvaldyti.“

Žmogžudysčių pradžia

⁸ Ir Kainas kalbėjo savo broliui Abeliui; ir taip įvyko, kad jiems esant [†]laukuose, Kainas pakilo prieš savo brolių Abelį ir jį užmušė.

⁹ Ir VIEŠPATS tarė Kainui: „Kur tavo brolis Abelis?“ Ir jis tarė: „Nežinau! Argi aš savo brolio sargas?“ ¹⁰ Ir anas tarė: „Ką tu padarei? Iš dirvos šaukiasi manęs tavo brolio kraujo balsas! ¹¹ Taigi dabar tu esi [‡]prakeiktas nuo dirvos, kuri atvėrė savo burną priimti tavo brolio kraują iš tavo rankos. ¹² Kai dirbsi dirvą, ji nuo šiol tau nebeduos savo šgero derliaus; tu būsi *bėglys ir klajūnas žemėje.“

¹³ Ir Kainas tarė VIEŠPAČIUI: „Mano bausmė didesnė nei aš galiu pakelti! ¹⁴ Štai šiandien mane išvarei nuo dirvos paviršiaus, ir turėsiu nuo tavo veido slėptis, ir būsiu [†]bėglys ir klajūnas žemėje; ir taip įvyks, kad kas tik mane sutiks, mane užmuš.“ ¹⁵ Bet VIEŠPATS jam tarė: „Taigi, kas tik užmuštų Kainą, tam septyneriopai bus atkeršyta. Ir VIEŠPATS davė Kainui ženklą, kad kas nors, jį užtikęs, jo nenužudytų.“

Kaino giminystės eilė

¹⁶ Ir Kainas pasitraukė nuo VIEŠPATIES akivaizdos ir apsigyveno Nodo šalyje, į rytus nuo Edeno.

¹⁷ [‡]Paskui Kainas pažino savo žmoną, ir ji tapo nėščia ir pagimdė Henochą. Ir jis pastatė miestą, ir pavadino miestą savo sūnaus vardu – Henochas. ¹⁸ O Henochui gimė Iradas, o Iradas pagimdė Mehujaelį, o Mehujaelis pagimdė Metušaelį, o Metušaelis pagimdė Lamechą.

¹⁹ O Lamechas ėmė sau dvi žmonas. Vienos vardas *buvo* Ada, o kitos vardas Cila. ²⁰ O Ada pagimdė Jabalą. Jis buvo [†]Stėvas tokių, kurie gyvena palapinėse, ir *tokių, kurie turi galvijų*. ²¹ O jo brolio vardas *buvo* Jubalas. Jis buvo *tėvas visų tokių, kurie groja lyra ir fleita. ²² O Cila, ji taip pat pagimdė Tubal Kainą, visų bronzos / žalvario ir geležies kalvių mokytoją. O Tubal-Kaino sesuo *buvo* Naama.

²³ Ir Lamechas tarė savo žmonoms: „Ada ir Cila, išgirskite mano balsą! Lamecho žmonos, klausykitės mano kalbos! Juk [†]užmušiau vyrą už man padarytą žaizdą, bernioką už man padarytą sužalojimą. ²⁴ Jei už Kainą bus atkeršyta septyneriopai, tai už Lamechą septyniasdešimt septynis kartus!“

Išgelbėjimo pažado išsipildymo pradžia: Setas

‡ 4:3 „kuriam laikui praslinkus“ – T. „dienų pabaigoje“ arba „dienoms pasibaigus“. § 4:4 „palankiai pažvelgė į“ – T. y. „pripažino“. * 4:7 „priimtas“ – arba „paaukštintas“. † 4:8 „laukuose“ – Hbr. vns.; arba „pievoje“. ‡ 4:11 „prakeiktas nuo dirvos“ – Gal „prakeiktas *toli* nuo dirvos“, „prakeiktas dirvai esant priemonei“; pagal Prd 4:12 reikšmė ta, kad dirva taip lengvai kaip anksčiau nebeduos Kainui savo derliaus ir jis nebeturės nuolatinės gyvenamos vietos dirvos paviršiuje, bet bus klajūnas. § 4:12 „gero derliaus“ – T. „stiprybės“, t. y., nebeduos to, kas yra stiprybės rezultatas. * 4:12 „bėglys“ – arba „bastūnas“. † 4:14 „bėglys“ – arba „bastūnas“. ‡ 4:17 „Paskui“ – arba „Ir“. § 4:20 „tėvas“ – Žodis čia gali reikšti „pradininką“. * 4:21 „tėvas“ – Žodis čia gali reikšti „pradininką“. † 4:23 „užmušiau“ – arba „užmuščiau“.

²⁵ Ir Adomas vėl pažino savo žmoną ir ji pagimdė sūnų ir pavadino jį vardu Setas; „Nes Dievas, – *ji sakė*, – man paskyrė kitą sėklą vietoje Abelio, kurį Kainas užmušė. ²⁶ O Setui – jam irgi gimė sūnus, ir jis pavadino jį vardu Enošas. Tuo metu žmonės pradėjo šauktis VIEŠPATIES vardo.

5

Adomo giminystės eilė per Setą

¹ Šita yra Adomo šeimos istorijos duomenų knyga. Tą dieną, kai Dievas sukūrė žmogų, jis padarė jį, turintį panašumų į Dievą; ² vyriškos lyties ir moteriškos lyties sukūrė jis juos; ir jis palaimino juos ir pavadino juos vardu Adomas tą dieną, kai jie buvo sukurti.

³ Ir Adomas pragyveno šimtą trisdešimt metų ir pagimdė sūnų pagal savo panašumą, atitinkantį savo atvaizdą, ir jis pavadino jį vardu Setas. ⁴ Ir Adomo dienos po to, kai pagimdė Setą, sudarė aštuonis šimtus metų, ir jis pagimdė sūnų bei dukterų. ⁵ Taigi visos Adomo dienos, kurias jis gyveno, sudarė devynis šimtus trisdešimt metų, ir jis mirė.

⁶ Ir Setas pragyveno šimtą penkerius metus ir pagimdė Enošą. ⁷ Ir Setas, po to, kai pagimdė Enošą, pragyveno aštuonis šimtus septynerius metus ir pagimdė sūnų bei dukterų. ⁸ Taigi visos Seto dienos sudarė devynis šimtus dvylika metų, ir jis mirė.

⁹ Ir Enošas pragyveno devyniasdešimt metų ir pagimdė Kenaną. ¹⁰ Ir Enošas, po to, kai pagimdė Kenaną, pragyveno aštuonis šimtus penkiolika metų ir pagimdė sūnų bei dukterų. ¹¹ Taigi visos Enošo dienos sudarė devynis šimtus penkerius metus, ir jis mirė.

¹² Ir Kenanas pragyveno septyniasdešimt metų ir pagimdė Mahalalelį. ¹³ Ir Kenanas, po to, kai pagimdė Mahalalelį, pragyveno aštuonis šimtus keturiasdešimt metų ir pagimdė sūnų bei dukterų. ¹⁴ Taigi visos Kenano dienos sudarė devynis šimtus dešimt metų, ir jis mirė.

¹⁵ Ir Mahalalelis pragyveno šešiasdešimt penkerius metus ir pagimdė Jeredą. ¹⁶ Ir Mahalalelis, po to, kai pagimdė Jeredą, pragyveno aštuonis šimtus trisdešimt metų ir pagimdė sūnų bei dukterų. ¹⁷ Taigi visos Mahalalelio dienos sudarė aštuonis šimtus devyniasdešimt penkerius metus, ir jis mirė.

¹⁸ Ir Jeredas pragyveno šimtą šešiasdešimt dvejus metus ir pagimdė Henochą. ¹⁹ Ir Jeredas, po to, kai pagimdė Henochą, pragyveno aštuonis šimtus metų ir pagimdė sūnų bei dukterų. ²⁰ Taigi visos Jeredo dienos sudarė devynis šimtus šešiasdešimt dvejus metus, ir jis mirė.

²¹ Ir Henochas pragyveno šešiasdešimt penkerius metus ir pagimdė Metušelachą. ²² Ir Henochas, po to, kai pagimdė Metušelachą, vaikščiojo su Dievu tris šimtus metų ir pagimdė sūnų bei dukterų. ²³ Taigi visos Henocho dienos sudarė tris šimtus šešiasdešimt penkerius metus. ²⁴ Ir Henochas vaikščiojo su Dievu, paskui jo nebebuvo, nes Dievas jį pasiėmė.

²⁵ Ir Metušelachas pragyveno šimtą aštuoniasdešimt septynerius metus ir pagimdė Lamechą. ²⁶ Ir Metušelachas, po to, kai pagimdė Lamechą, pragyveno septynis šimtus aštuoniasdešimt dvejus metus ir pagimdė sūnų bei dukterų. ²⁷ Taigi visos

‡ 4:25 „sėklą“ – T. y., „palikuonį“, „ainį“. * 5:1 „istorijos“ – Gal „metrikacijos“. † 5:1 „knyga“ – Arba „žurnalas“, „registas“. ‡ 5:4 „sudarė“ – T. „buvo“. § 5:5 „sudarė“ – T. „buvo“. * 5:8 „sudarė“ – T. „buvo“. † 5:9 „Kenaną“ – Gr. Καϊνάβ (Kainan); žr. Lk 3:37. ‡ 5:11 „sudarė“ – T. „buvo“. § 5:12 „Mahalalelį“ – Hbr. מַחֲלֵלֵל (Mahalalel), gr. Μαλελεήλ (Maleleél); žr. Lk 3:37. * 5:14 „sudarė“ – T. „buvo“. † 5:17 „sudarė“ – T. „buvo“. ‡ 5:20 „sudarė“ – T. „buvo“. § 5:23 „sudarė“ – T. „buvo“. * 5:24 „paskui“ – Arba „ir“.

Metušelacho dienos †sudarė devynis šimtus šešiasdešimt devynerius metus, ir jis mirė.

²⁸ Ir Lamechas pragyveno šimtą aštuoniasdešimt dvejus metus ir pagimdė sūnų, ²⁹ ir pavadino jį vardu †Nojus, sakydamas: „Šitas suteiks mums paguodos nuo mūsų darbo ir nuo mūsų rankų vargo dėl dirvos, kurią VIEŠPATS prakeikė.“ ³⁰ Ir Lamechas, po to, kai pagimdė Nojų, pragyveno penkis šimtus devyniasdešimt penkerius metus ir pagimdė sūnų bei dukterų. ³¹ Taigi visos Lamecho dienos †sudarė septynis šimtus septyniasdešimt septynerius metus, ir jis mirė.

³² Ir Nojus buvo penkių šimtų metų, ir *jis pagimdė Semą, Chamą ir Jafetą.

6

Žmonijos nuodėmingumas ir Dievo nuosprendis

¹ Ir įvyko, kai žmonių pradėjo daugėti *žemės paviršiuje ir jiems gimė dukterų, ² kad Dievo sūnūs matė žmonių dukteris, kad jos gražios, ir ėmė sau į žmonas iš visų, kurias jie išsirinko.

³ Ir VIEŠPATS tarė: „Mano Dvasia †nesivaidys su žmogumi amžinai, †nes jis yra ir Škūniškas. *Vis dėlto jo dienų bus šimtas dvidešimt metų. ⁴ Anomis dienomis žemėje buvo milžinų, – taip pat vėliau, kai Dievo sūnūs įeidavo pas žmonių dukteris ir jos gimdydavo jiems *vaikų*. Tie buvo senovės galiūnai, garsūs vyrai.

⁵ Ir VIEŠPATS matė, kad †žmogaus blogumas žemėje buvo gausus, ir kad kiekvienas jo širdies minčių siekimas visuomet buvo tik blogas. ⁶ Ir gailėjosi VIEŠPATS, kad jis žemėje sukūrė žmogų, ir †jam gėlė širdį. ⁷ Ir VIEŠPATS tarė: „Aš pragaišinsiu žmogų, kurį sukūriau, nuo Šžemės paviršiaus, – nuo žmogaus iki gyvulio, iki ropojančio padaro, iki padangių paukščio, – nes gailiuosi juos padaręs.“ ⁸ Tačiau Nojus rado malonę VIEŠPATIES akyse.

Nojus ir arka

⁹ Šitie yra Nojaus šeimos *istorijos duomenys: Nojus buvo teišus žmogus, jis buvo nepriekaištingas †tarp savo amžininkų; Nojus vaikščiojo su Dievu. ¹⁰ Ir Nojus pagimdė tris sūnus: Semą, Chamą ir Jafetą.

¹¹ Bet †žemė buvo sugedusi Dievo akyse, ir žemė buvo pripildyta smurto. ¹² Ir Dievas matė žemę, ir štai ji buvo sugedusi, nes žemėje sugadino savo Škelius *kiekviena kūną turinti būtybė.

¹³ Ir Dievas tarė Nojui: ††, „Kiekvienos kūną turinčios būtybės galas yra atėjęs mano akivaizdon, nes per juos žemė pasidarė pilna smurto. Ir štai pragaišinsiu juos drauge su žeme.

† 5:27 „sudarė“ – T. „buvo“. † 5:29 „Nojus“ – Hbr. „Noach“, t. y. „atilsis“, „paguoda“, „atgaiva“. § 5:31 „sudarė“ – T. „buvo“. * 5:32 „jis“ – T. „Nojus“. * 6:1 „žemės“ – Arba „dirvos“. † 6:3 „nesivaidys“ – T. y. „nesibylinės“. † 6:3 „nes jis yra ir“ – Hbr. sandara yra vartojama tik čia ST. § 6:3 „kūniškas“ – Arba „kūnas“. * 6:3 „Vis dėlto“ – Arba „O“, „Bet“. † 6:5 „žmogus“ – Šis kuopinis hbr. dkt. rodo į žmoniją, apskritai į Adomo palikuonis. † 6:6 „jam gėlė širdį“ – Arba „jis sielėjosi iki širdies *gelmių*“; gal „jis buvo ižeistas iki širdies“. § 6:7 „žemės“ – Arba „dirvos“. * 6:9 „istorijos“ – Gal „metrikacijos“. † 6:9 „tarp savo amžininkų“ – T. „savo kartose“. † 6:11 „žemė“ – T. y. arba pati žemė (dėl gyventojų nuodėmių) arba žemės gyventojai (metonimija). § 6:12 „kelius“ – T. y. elgseną. * 6:12 „kiekviena kūną turinti būtybė“ – T. „kiekvienas kūnas“, t. y. visa žmonija. † 6:13 „Kiekvienos kūną turinčios būtybės“ – T. „kiekvieno kūno“. † 6:13 „Kiekvienos kūną turinčios būtybės galas yra atėjęs mano akivaizdon“ – Parafrazė: „Priėmiau sprendimą padaryti galą kiekvienai kūną turinčiai būtybei“.

14 Pasidaryk arką iš gofero medžio; arkoje padaryk kambarių ir špadenk ją *derva iš vidaus ir iš lauko. 15 Ir štai kaip tu turi ją padaryti: ↑arkos ilgis turi būti trys šimtai uolekčių, jos plotis – penkiasdešimt uolekčių, ir jos aukštis – trisdešimt uolekčių.

16 Padaryk #šviesos angą arkai, ir užbaik šją per uolektį nuo viršaus; taip pat arkos *vieninteles duris įstatyk jos šone; padaryk ją su apatiniu, antru ir trečiu aukštu.

17 Ir aš, štai aš ruošiuosi siųsti vandenų tvaną ant žemės pragaišinti po dangumi ↑kiekvieną kūną turinčią būtybę, kurioje yra gyvybės kvėpavimas; visa, kas yra žemėje, pražus. 18 Bet su tavimi aš tvirtinsiu savo sandorą: tu #įeisi į arką, tu ir tavo sūnūs, ir tavo žmona, ir tavo sūnų žmonos su tavimi. 19 Ir iš kiekvieno gyvo padaro iš švisų kūną turinčių būtybių, tu turi priversti patekti į arką po du iš kiekvienos rūšies, kad išlaikytum juos gyvus su savimi; jie turi būti patinas ir patelė. 20 Kad išliktų gyvi, turės patekti pas tave po du iš kiekvienos rūšies, – iš paukščių pagal jų rūšis ir iš gyvulių pagal jų rūšis, iš visų žemės ropojančių padarų pagal jų rūšis. 21 Taip pat pasiimk visokio valgomo maisto ir susikrauk pas save. Ir tai bus maistas tau ir jiems.“

22 Ir Nojus padarė pagal visa, ką Dievas buvo jam įsakęs, – būtent taip padarė.

7

1 Ir VIEŠPATS tarė Nojui: „Įeik į arką tu ir visi tavo namiškiai, nes šioje kartoje mačiau tave *esant teisų ↑prieš mane. 2 Pasiimk iš visų švariųjų gyvulių #septynis ir septynias (po patiną ir jo patelę), ir iš gyvulių, kurie nešvarūs, pasiimk du (po patiną ir jo patelę), 3 taip pat iš padangės paukščių šseptynis ir septynias (po patiną ir patelę), kad *atžala būtų išlaikyta gyva ant visos žemės paviršiaus. 4 Nes dar septynios dienos, ir aš siųsiu žemėn lietu keturiasdešimčiai dienų ir keturiasdešimčiai naktų ir pražudysiu nuo žemės paviršiaus visas būtybes, kurias esu padaręs.“

5 Ir Nojus padarė pagal visa, ką VIEŠPATS buvo jam įsakęs.

Tvanas

6 Ir Nojus buvo šešių šimtų metų, kai ↑vandenų tvanas užliejo žemę.

7 Ir Nojus ir jo sūnūs, ir jo žmona, ir jo sūnų žmonos įėjo su juo į arką #dėl tvano vandenų. 8 Iš švariųjų gyvulių ir iš gyvulių, kurie nešvarūs, ir iš paukščių, ir iš visų

§ 6:14 „padenk“ – Hbr. „kafar“; žr. Prd 32:20, Iš 29:33. * 6:14 „derva“ – Hbr. „kofer“; čia pirma k. ST; čia = dengianti medžiaga. Žodis kartais rodo į išpirką, išsipirkimo mokestį (Iš 30:12, Sk 35:31-32), kartais į kyšį (I Sam 12:3). † 6:15 arkos dydis – uolektis ≈ 45 cm (kartais daugiau). Imant 45 cm uolekties ilgį, arkos ilgis ≈ 135 m, plotis 22,5 m., aukštis ≈ 13,5 m. ‡ 6:16 „šviesos angą“ – Žr. Prd 8:6, kurioje vartojamas kitas žodis, „langas“. § 6:16 „ją“ – Arba arką arba angą. * 6:16 „vieninteles duris“ – Pridėtas žodis „vieninteles“ todėl, kad hbr. kalboje aišku, kad tebuvo vienos durys, o lietuviškas žodis yra dgs., todėl gali atsirasti nesupratimas. † 6:17 „kiekvieną kūną turinčią būtybę“ – T. „kiekvieną kūną“. ‡ 6:18 „įeisi“ – Arba „turėsi įeiti“. § 6:19 „visų kūną turinčių būtybių“ – T. „kiekvieno kūno“. * 7:1 „esant teisų prieš mane“ – Būti teisus prieš Dievą reiškia būti išteisintas tikėjimu. Žr. Rom 3:20-28, 5:1; Gal 3:24; Hbr 11:7. † 7:1 „prieš mane“ – T. „prieš mano veidą“. ‡ 7:2 „septynis ir septynias“ – Skaitvardis kartojasi hbr. k. tekste be jungtuko („septynis septynis“). Toks hbr. tekstas Senajame Testamente שִׁבְעָה שִׁבְעָה (šivach šivach) pasitaiko tik čia ir 3-oje eilutėje. Kai kas taip supranta hbr. tekstą, kaip pateikta šiame vertime (iš viso po 14 švarių gyvulių), o kiti galvoja, kad buvo trys poros ir dar vienas patinas be patelės (iš viso septyni gyvuliai). Priešingai antram paaiškinimui yra tai, kad tekste pabrėžiama „patinas ir jo patelė“. § 7:3 „septynis ir septynias“ – Žr. Prd 7:2. * 7:3 „atžala“ – Hbr. „sėkla“; plg. „palikuonis“, kai kalbama apie žmones. † 7:6 „vandenų tvanas užliejo žemę“ – Arba „užėjo tvanas kaip žemę užliejantys vandenys“. T. „tvanas buvo (atsirado / tapo) vandenys virš / ant žemės“. Plg. Prd 7:10, kurio hbr. k. sandara panaši, bet ne tapati. ‡ 7:7 „dėl tvano vandenų“ – T. „nuo tvano vandenų akivaizdos / veido“; arba „išeidami iš tvano vandenų akivaizdos“. Plg. hbr. Prd 3:8, Iš 3:7 ir kt.

gyvūnų, Šjudančių ant žemės, ⁹ po du, patinas ir patelė, įėjo pas Nojų į arką, kaip Dievas buvo Nojui įsakęs.

¹⁰ Ir taip įvyko *po septynių dienų, kad tvano vandenys atsirado ant žemės.

¹¹ Šeši šimtaisiais Nojaus gyvenimo metais, antrąjį mėnesį, septynioliktąją to mėnesio dieną, – tą dieną †pratrūko visi didžiosios gelmės šaltiniai, ir dangaus langai atsidarė. ¹² Ir †lietus lijo ant žemės keturiasdešimt dienų ir keturiasdešimt naktų.

¹³ Tą pačią dieną įėjo į arką Nojus ir Nojaus sūnūs Semas, Chamas, bei Jafetas, taip pat su jais Nojaus žmona ir trys jo sūnų žmonos, – ¹⁴ jie ir visokie žvėrys pagal jų rūšį, ir visokie galvijai pagal jų rūšį, ir visokie ropojantys *padarai*, kurie Šjuda ant žemės, pagal jų rūšį, ir visokie paukščiai pagal jų rūšį – visi visokių sparnų paukšteliai. ¹⁵ Ir jie įėjo pas Nojų į arką, po du iš *visų kūną turinčių būtybių, kuriose yra gyvybės kvėpavimas. ¹⁶ Ir kurie įėjo, įėjo patinas ir patelė iš kiekvieno kūno *rūšies*, kaip Dievas jam buvo įsakęs; ir VIEŠPATS už jo uždarė *duris*.

¹⁷ Ir tvanas žemėje †tesėsi keturiasdešimt dienų; ir vandenys daugėjo ir pakėlė arką, ir ji pakilo aukštai viršum žemės. ¹⁸ Ir vandenys †pritvino ir labai padaugėjo ant žemės, o arka plūduriavo ant vandens paviršiaus. ¹⁹ Tai vandenys labai labai pritvino ant žemės, ir visi aukštieji kalnai, *esantys* po visu dangumi, buvo Šapsemti. ²⁰ Pritvino vandenų *penkiolika uolekčių aukščiau, ir buvo apsemti kalnai. ²¹ Ir žuvo visos kūną turinčios būtybės, kurios judėjo ant žemės: paukščiai ir galvijai ir žvėrys ir visi knibždantys *padarai*, kurie knibžda ant žemės, ir visi žmonės. ²² †Visi, kurie tik buvo sausumoje, kurių šnervėse buvo gyvybės †dvasios Šalsavimas, mirė. ²³ Taip jis pragaišino visas būtybes, *buvusias* dirvos paviršiuje – nuo žmogaus iki gyvulio, iki ropojančio padaro, iki padangės paukščio. Jie juk buvo pragaišinti nuo žemės, o išliko tik Nojus ir tie, kurie buvo su juo arkoje. ²⁴ Pritvino vandenų ant žemės šimtą penkiasdešimt dienų.

8

¹ Ir Dievas atsiminė Nojų ir visus gyvus padarus bei visus gyvulius, kurie buvo su juo arkoje; ir Dievas siuntė vėją *pūsti virš žemės, ir vandenys atslūgo. ² Be to, gelmės šaltiniai ir dangaus langai buvo uždaryti ir buvo sulaikytas lietus iš dangaus, ³ ir vandenys vis traukėsi atgal nuo žemės, o pasibaigus šimtui penkiasdešimčiai dienų, vandenys nuslūgo.

⁴ Ir septintą mėnesį, septynioliktąją to mėnesio dieną, arka nusėdo ant Ararato kalnų. ⁵ Ir vandenys vis slūgo iki dešimtojo mėnesio. Dešimtąjį mėnesį, to mėnesio pirmąją dieną, pasirodė kalnų viršūnės.

⁶ Taip įvyko, kad pasibaigus keturiasdešimčiai dienų, Nojus atidarė arkos langą, kurį buvo įtaisęs, ⁷ ir išleido varną, †kuris išlėkė – *tai* išskrisdavo, †tai pars-krisdavo, kol Šzemėje nudžiuvo vandenys. ⁸ Taip pat jis išleido nuo savęs balandį pažiūrėti, ar vandenys buvo nusekė žemės paviršiuje.

§ 7:8 „judančių“ – Arba „grakščiai judančių“. * 7:10 „po septynių dienų“ – Arba „septintąją dieną“. † 7:11 „pratrūko [...] šaltiniai“ – Arba „skėlė [...] šaltinius“. † 7:12 „lietus lijo“ – T. „lietaus liejimas buvo“. § 7:14 „juda“ – Arba „grakščiai juda“. * 7:15 „visų kūną turinčių būtybių“ – T. „kiekvieno kūno“. † 7:17 tesėsi,“ – Hbr. „buvo“. † 7:18 „pritvino“ (ir 19, 20, 24 eilutėse) – T. „įsigalėjo“. § 7:19 „apsemti“ (ir 20 eilutėje) – T. „apdengti“. * 7:20 „penkiolika uolekčių“ – Žr. Prd 6:15 išnašą. 15 uolekčių ≈ 6,75 m. † 7:22 Ši eilutė kalba apie žmones, ne apie kitus padarius, nes šios eilutės tekstas yra 21-os eilutės išplėtimas, kuris tikslina, kad žuvo tiktai žmonės sausumoje. Juk Nojus su šeima išgyveno. Be to, hbr. žodis נֶשְׁמָה (nešamah) Biblijoje nerodo į gyvūnų gyvybės alsavimą. Plg. Prd 2:7, Job 26:4, Pat 20:27, Įst 20:16 ir kt. † 7:22 „dvasios“ – Hbr. נְשָׁמָה (nešamah). § 7:22 „alsavimas“ – Hbr. רֵיחַ (ruach). * 8:1 „pūsti“ – Hbr. „pereiti“. † 8:7 „kuris“ – T. „ir“. † 8:7 „tai“ – T. „ir“. § 8:7 „žemėje“ – T. „nuo žemės“.

13 Ir įvyko šeši šimtai pirmaisiais metais, pirmąjį mėnesį, pirmąją to mėnesio dieną, kad vandenys buvo nudžiuvę žemėje. Ir Nojus nukėlė arkos dangtį ir pasižiūrėjo, ir štai *dirvos paviršius buvo sausas. 14 Ir antrąjį mėnesį, dvidešimt septintąją to mėnesio dieną, †žemė buvo sausa.

15 Tada Dievas kalbėjo Nojui, sakydamas: 16 „Išeik iš arkos tu ir tavo žmona, ir tavo sūnūs, ir tavo sūnų žmonos su tavimi. 17 Išvesk su savimi visus gyvus padarus, esančius su tavimi, iš †visų kūną turinčių būtybių, tiek iš paukščių, tiek iš gyvulių, tiek iš visų ropojančių padarų, kurie Šjuda ant žemės, kad jie gausiai veistųsi žemėje ir būtų vaisingi, ir daugintųsi žemėje.

9

1 Ir Dievas palaimino Nojų bei jo sūnus ir jiems tarė: „Būkite vaisingi ir dauginkitės ir pripildykite žemę. 2 Ir bijos jūsų ir baidysis jūsų visi žemės laukiniai žvėrys ir visi padangių paukščiai; jie yra atiduoti *į jūsų ranką drauge su visais, kurie †juda ant žemės, ir drauge su visomis jūros žuvimis. 3 Visi gyvi †judantys padarai bus jums maistui. Kaip atidaviau žalius augalus, taip atiduodu jums viską. 4 ŠBet *mėsos su jo gyvybe, kuri yra jo kraujas, nevalgykite. 5 Ir už jūsų kraują, nuo kurio priklauso jūsų gyvybės, būtinai pareikalausiu atsiskaityti: iš kiekvieno †gyvo padaro pareikalausiu atsiskaityti už jį, ir iš †žmogaus. Iš kiekvieno žmogų nužudžiusio Šžmogaus pareikalausiu atsiskaityti už brolio gyvybę. 6 Kas pralieja žmogaus kraują, to kraujas turi būti žmogaus pralietas, nes *Dievas padarė žmogų pagal savo atvaizdą. 7 O jūs būkite vaisingi ir dauginkitės, gausėkite žemėje ir dauginkitės joje!“

8 Tada Dievas kalbėjo Nojui ir jo sūnams, esantiems su juo, sakydamas: 9 „Ir aš, štai aš tvirtinu savo sandorą su jumis ir jūsų †palikuonimis, kurie bus po jūsų, 10 ir su visais gyvais padarais, esančiais su jumis: su paukščiais, su gyvuliais, su laukiniais žvėrimis, esančiais su jumis – †su visais, kurie išeina iš arkos, – su visais žemės gyvūnais. 11 Ir tvirtinu savo sandorą su jumis: niekada daugiau Švisos kūną turinčios būtybės nebebus tvano vandenu pašalintos ir niekada daugiau nebebus tvano žemei nuniokoti.“

12 Ir Dievas tarė: „Šitas yra ženklas sandoros, kurią aš sudarau tarp savęs ir jūsų bei visų su jumis gyvų padarų, nesibaigiančioms kartoms: 13 savo lanką padedu į debesį, ir jis bus ženklas sandoros tarp manęs ir žemės. 14 Ir įvyks taip, kad, kai užleisiu debesį virš žemės, lankas pasirodys debesyje, 15 ir aš atsiminsiu savo sandorą, esančią tarp manęs ir jūsų bei visų gyvų padarų iš visų kūną turinčių būtybių; ir vandenys daugiau nevirš tvanu visoms kūną turinčioms būtybėms pragaišinti.

* 8:13 „dirvos“ – Hbr. אָדָמָה 'adamah; plg. 8:14, „žemė“ (hbr. עֶרֶץ 'erets). † 8:14 „žemė“ – Hbr. עֶרֶץ 'erets; plg. 8:13, „dirvos (hbr. אָדָמָה 'adamah) paviršius buvo sausas“. † 8:17 „visų kūną turinčių būtybių“ – T. „kiekvieno kūno“. § 8:17 „juda“ – Arba „grakščiai juda“. * 9:2 „į jūsų ranką“ – T. y. „jūsų valdžion“. † 9:2 „juda“ – Arba „grakščiai juda“. † 9:3 „judantys“ – Kitur tas pats hbr. žodis שָׂרָף (remes) verčiamas „ropojantys“, bet aišku iš konteksto čia, kad prasmė yra kiek platesnė ir įeina kiti gyvuliai ir gyvūnai, ne tik ropojantys padarai. § 9:4 „Bet“ – Arba „Tik“. * 9:4 „mėsos“ – Arba „kūno“. Yra daugybė vietų Šv. Rašte, kur yra sąvoka „kūnas ir kraujas“, kas iš originalų kalbų kartais gali būti išversta ir „mėsa ir kraujas“ (žr. Prd 9:4; Kun 6:27; Kun 15:19; Kun 16:27; Kun 17:11,14; Sk 19:5; Įst 12:23,27; Įst 32:42; Ps 50:13; Iz 49:26; Jer 51:35; Eze 39:17-18; Eze 44:7; Sof 1:17; Mt 16:17; Jn 1:13; Jn 6:53-56; I Kor 15:50; Gal 1:16; Ef 6:12; Hbr 2:14; Hbr 9:13). † 9:5 „gyvo padaro“ – Hbr. „gyvo padaro rankos“, t. y. pareikalausiu atsiskaityti rodydamas, kad mano stiprybė nugali jo tariamą stiprybę („ranką“). † 9:5 „žmogaus“ – Hbr. „žmogaus rankos“. § 9:5 „žmogaus“ – Hbr. „žmogaus rankos“. * 9:6 „Dievas padarė žmogų pagal savo atvaizdą“ – T. „pagal Dievo atvaizdą jis (t. y. Dievas) padarė žmogų / žmoniją“. † 9:9 „palikuonimis“ – Arba „ainija“; hbr. „sėkla“. † 9:10 „su“ – Hbr. „nuo“. § 9:11 „visos kūną turinčios būtybės [...] pašalintos“ – T. „visi kūnai [...] pašalinti“.

²⁴ Ir Nojus pabudo nuo savo vyno ir sužinojo, ką jam buvo padaręs jo *jaunas sūnus. ²⁵ Ir jis tarė: „Tebūna prakeiktas Kanaanas! Jis bus tarnų tarnas savo broliams!“ ²⁶ Ir jis tarė: „Palaimintas tebūna VIEŠPATS, Semo Dievas! O Kanaanas tebūna †tarnas jiems. ²⁷ Dievas †teišplečia Jafetą, ir Štasai teapsigyvena Semo palapinėse, ir Kanaanas tebūna tarnas tam.“

10

¹ Štai šitie yra Nojaus sūnų Semo, Chamo ir Jafeto šeimų *istorijos duomenys. Po tvano jiems gimė sūnų.

11

¹ Ir visa žemė turėjo vienodą *kalbą ir vienodus žodžius. ² Ir įvyko, kad keliaudami iš rytų jie rado lygumą Šinaro šalyje ir ten apsigyveno. ³ Ir jie sakė vienas †kitam: „Eime, pasidirkime plytų ir jas gerai išdekime. (O †plytų jie turėjo vietoj akmenų, ir bitumo jie turėjo vietoj molinio *plyšių* glaisto.) ⁴ Ir jie tarė: „Eime, pasistatykime sau miestą ir bokštą, kurio viršūnė danguose, ir pasidarykime sau vardą, kad nebūtume išsklaidyti po visos žemės paviršių.“

⁵ Ir VIEŠPATS nužengė pamatyti miesto ir bokšto, kurį Šžmonių palikuonys statė. ⁶ Ir VIEŠPATS tarė: „Štai viena tauta, ir viena kalba jiems visiems, ir †štai ką jie pradėjo veikti! O kad nuo šiol nebūtų *taip*, kad †ką tik jie sumanys daryti būtų be suvaržymo, ⁷ eime, nuženkime ir ten sumaišykime jų kalbą, kad jie nesuprastų vienas Škito kalbos.“ ⁸ Taip VIEŠPATS juos išsklaidė iš ten po visos žemės paviršių, ir jie nustojo statę miestą. ⁹ Todėl pavadino jį vardu Babelis, nes ten VIEŠPATS sumaišė visos žemės kalbą ir iš ten VIEŠPATS juos išsklaidė po visos žemės paviršių.

¹⁰ Šie yra Šemo šeimos *istorijos duomenys: Šemas buvo šimto metų ir pagimdė Arpachšadą dvejiems metams *praėjus* po tvano. ¹¹ Ir Šemas, po to, kai pagimdė Arpachšadą, gyveno penkis šimtus metų ir pagimdė sūnų bei dukterų. ¹² Ir Arpachšadas pragyveno trisdešimt penkerius metus ir pagimdė Šelachą. ¹³ Ir Arpachšadas, po to, kai pagimdė Šelachą, gyveno keturis šimtus trejus metus ir pagimdė sūnų bei dukterų. ¹⁴ Ir Šelachas pragyveno trisdešimt metų ir pagimdė Eberą. ¹⁵ Ir Šelachas, po to, kai pagimdė Eberą, gyveno keturis šimtus trejus metus ir pagimdė sūnų bei dukterų. ¹⁶ Ir Eberas pragyveno trisdešimt ketverius metus ir pagimdė Pelegą. ¹⁷ Ir Eberas, po to, kai pagimdė Pelegą, gyveno keturis šimtus trisdešimt metų ir pagimdė sūnų bei dukterų. ¹⁸ Ir Pelegas pragyveno trisdešimt metų ir pagimdė Rejų. ¹⁹ Ir Pelegas, po to, kai pagimdė Rejų, gyveno du šimtus devynierius metus ir pagimdė sūnų bei dukterų. ²⁰ Ir Rejus pragyveno trisdešimt

* **9:24** „jaunas sūnus“ – Kartais hbr. žodis בֶּן (bén) vartojamas rodant į vaikaitį (pvz., Pr 29:5), tai galimas aiškinimas, kad Nojaus vaikaitis Kanaanas buvo tas, kuris ką Nojui padarė, o Chamas matė ir pranešė broliams. † **9:26** „tarnas jiems“ – T. y. Semo šeimos / palikuonių tarnas. Dgs. hbr. žodis, kuris čia išverstas „jiems“ dažnai verčiamas vns. žodžiu, greičiausiai todėl, kad žodis „Semas“ rodo ne vien į jį, bet ir į jo palikuonis. † **9:27** „teišplečia“ – Arba „teįkalba“, „teįtikina“, „teįteigia“. § **9:27** „tasai“, „tam“ – Arba „jis“, „jam“. Šio teksto aiškinimas priklauso nuo to, į kurį asmenį rodo žodžiai „tasai“ ir „tam“ (į Dievą arba į Semą). Plg. Jn 1:14. Vertime paliktas nevienareikšmiškumas, kuris yra hbr. kalbos tekste. Jeigu laikoma, kad „tasai“ ir „tam“ rodo į Dievą, reikšmė tokia: „[...] ir Dievas teapsigyvena Semo palapinėse, ir Kanaanas tebūna tarnas Dievui“. * **10:1** „istorijos“ – Gal „metrikacijos“. * **11:1** „kalbą“ – Hbr. „lūpą“. † **11:3** „kitam“ – T. „artimui“, „kaimynui“. † **11:3** „plytų“, „akmenų“ – Hbr. vns. § **11:5** „žmonių palikuonys“ – Arba „Adomo palikuonys“. Plg. Ef 3:5. * **11:6** „Štai“ – Arba „Jeigu“. † **11:6** „štai ką jie pradėjo veikti“ – T. „ši yra jų veikimo pradžia“. † **11:6** „ką tik“ – Arba „viską“. § **11:7** „kito“ – T. „artimo“, „kaimyno“. * **11:10** „istorijos“ – Gal „metrikacijos“.

dvejus metus ir pagimdė Serugą. ²¹ Ir Rejus, po to, kai pagimdė Serugą, gyveno du šimtus septynerius metus ir pagimdė sūnų bei dukterų. ²² Ir Serugas pragyveno trisdešimt metų ir pagimdė Nachorą. ²³ Ir Serugas, po to, kai pagimdė Nachorą, gyveno du šimtus metų ir pagimdė sūnų bei dukterų. ²⁴ Ir Nachoras pragyveno dvidešimt devynerius metus ir pagimdė †Terachą. ²⁵ Ir Nachoras, po to, kai pagimdė Terachą, gyveno šimtą devyniolika metų ir pagimdė sūnų bei dukterų.

²⁶ Ir Terachas pragyveno septyniasdešimt metų ir †pagimdė Abramą, Nachorą ir Haraną.

²⁷ Štai šitie yra Teracho šeimos Šistorijos duomenys: Terachas pagimdė Abramą, Nachorą ir Haraną. O Haranas pagimdė Lotą. ²⁸ Ir Haranas mirė *savo tėvo Teracho akivaizdoje savo gimtojoje šalyje, chaldėjų Ūre. ²⁹ O Abramą ir Nahoras ėmė sau žmonas. Abramo žmonos vardas buvo Saraja, o Nachoro žmonos vardas Milka, kuri buvo duktė Harano, kuri buvo Milkos tėvas ir Iskos tėvas. ³⁰ O Saraja buvo nevaisinga; †jokio vaiko ji neturėjo. ³¹ Ir Terachas paėmė savo sūnų Abramą ir Harano sūnų Lotą, kuri buvo jo †vaikaitis, ir savo marčią Sarają, kuri buvo jo sūnaus Abramo žmoną. Ir Šjie išvyko su *jais iš chaldėjų Ūro, kad nukeliautų į Kanaano šalį. O atėję ligi Harano, jie ten apsigyveno. ³² Ir Teracho dienos †sudarė du šimtus penkerius metus, ir Terachas mirė Harane.

12

¹ Ir VIEŠPATS buvo taręs Abramui: „Eik iš savo šalies ir iš savo giminės ir iš savo tėvo namų į šalį, kurią tau parodysiu. ² Ir padarysiu iš tavęs didelę tautą ir laiminsiu tave, ir padarysiu didį tavo vardą, ir tu *būsi palaiminimas. ³ Ir †laiminsiu tave laiminančius, bet †prakeiksiu Štave prakeikiantį; ir *tavyje bus †palaimintos visos žemės šeimų grupės.“ ⁴ Taigi Abramą išvyko, kaip VIEŠPATS jam buvo pasakęs, ir su juo vyko Lotas; ir Abramą buvo septyniasdešimt penkerių metų, kai išvyko iš Harano. ⁵ Ir Abramą pasiėmė savo žmoną Sarają ir savo brolio sūnų Lotą ir visą jų turtą, kurį jie buvo sukaukę, ir asmenis, kuriuos jie buvo įsigiję Harane. Ir jie išvyko, kad nukeliautų į Kanaano šalį, ir atvyko į Kanaano šalį.

⁶ Ir Abramą perėjo per tą šalį iki Šchemo vietovės, iki Morės †lygumos. O anuomet kanaaniečiai buvo toje šalyje. ⁷ Ir VIEŠPATS pasirodė Abramui ir tarė: „Tavo Šsėklai aš duosiu šitą šalį.“ Ir jis ten pastatė aukurą VIEŠPAČIUI, kuris jam pasirodė. ¹⁷ Ir VIEŠPATS užgavo faraoną ir jo namus didelėmis rykštėmis dėl Sarajos, Abramo žmonos.

† **11:24** „Terachą“ – Gr. Θάρρα (Thara, Tara), žr. Lk 3:34. † **11:26** „pagimdė [...]“ – Terachas pradėjo sulaukti vaikų, kai jam buvo 70 metų, bet tai nereiškia, kad visi gimė jam tais pačiais metais (t. y. sūnūs nebuvo trynukai). Be to, Abramą nebuvo vyriausias Teracho sūnus (tik pirmas išvardintas dėl jo istorinės svarbos). Abramui buvo 75 m., kai išvyko iš Harano vietovės (Prd 12:4), o tai buvo po jo tėvo Teracho mirties (Apd 7:4). Todėl manoma, kad Abramą gimė apie 75 metus prieš tėvo mirtį. Terachas mirė sulaukęs 205 metų (Prd 11:31), tad Terachui buvo daugmaž 130 m., kai jam gimė Abramą. § **11:27** „istorijos“ – Gal „metrikacijos“. * **11:28** „savo tėvo Teracho akivaizdoje“ – T. y. kol jo tėvas dar buvo gyvas. † **11:30** „jokio vaiko ji neturėjo“ – T. „jai nebuvo vaiko“. † **11:31** „vaikaitis“ – T. „sūnaus sūnus“. § **11:31** „jie“ – Gal tai rodo į Lotą ir Sarają. * **11:31** „jais“ – Gal tai rodo į Terachą ir Abramą. † **11:32** „sudarė“ – T. „buvo“. * **12:2** „būsi“ – Arba „būk“. † **12:3** „laiminsiu [...]“ – Prd 27:29, Sk 24:9. † **12:3** „prakeiksiu“ – Arba „įsipareigoju pašalinti nuo palaiminimo“. § **12:3** „tave prakeikiantį“ – Arba „tą, kuris lengvabūdiškai elgiasi su tavimi“. * **12:3** „tavyje [...]“ – Prd 22:18, 26:4, 28:14; Apd 3:25; Gal 3:8. † **12:3** „palaimintos visos [...] šeimų grupės“ – Arba „palaiminti visi [...] klanai“. † **12:6** „lygumos“ – Gal „ąžuolo“. § **12:7** „sėklai“ – T. y. „palikuoniui“, „palikuonims“, „ainiui“, „ainijai“.

13

¹ *Tada Abramamas keliavo aukštyn iš Egipto – jis ir jo žmona ir visa, kas jam priklausė, bei Lotas su juo, – į †Negebą. ¹⁴ Ir VIEŠPATS tarė Abramui, kai Lotas buvo nuo jo atsiskyres: „Pakelk dabar savo akis ir pažvelk iš vietos, kurioje esi, į šiaurę ir į pietus, į rytus ir į vakarus, ¹⁵ nes visą šalį, kurią matai, duosiu tau ir tavo palikuonijai amžiams. ¹⁶ Ir padarysiu tavo palikuoniją kaip žemės dulkes taip, kad jei kas galėtų suskaičiuoti žemės dulkes, *tai* ir tavo palikuonija galėtų būti suskaičiuota. ¹⁷ Kelkis, pereik šalį išilgai ir skersai, nes tau ją duosiu.

14

¹ Ir įvyko Šinaro karaliaus Amrafelio, Elasaro karaliaus Arjocho, Elamo karaliaus Kedorlaomero ir *tautų karaliaus Tidalos dienomis, ² *kad šitie* kariavo su Sodomos karaliumi Bera ir su Gomoros karaliumi Birša, Admos karaliumi Šinabu ir Ceboimo karaliumi Šemeberiu, ir Belos, tai yra Coaro, karaliumi. ³ Tie visi susivienijo †Sidimo slėnyje, kuris yra Druskos jūra. ⁴ Dvylika metų jie priverstinai tarnavo Kedorlaomerui, o tryliktais metais sukilo. ⁵ Ir keturioliktais metais atėjo Kedorlaomas ir su juo esantys karaliai ir sumušė refajus Ašterot Karnaimė, ir zuzus Hame, ir emus Šave Kirjataime, ⁶ ir horus jų kalnyne, Seyre, iki pat prie dykumos esančio El Parano. ⁷ Ir jie apsigrėžė ir atėjo į En Mišpatą, tai yra Kadešą, ir nukariavo visą amalekiečių kraštą, taip pat amoritus, gyvenusius Hacecon Tamaroje. ⁸ Ir išėjo Sodomos karalius, Gomoros karalius, Admos karalius, Ceboimo karalius ir Belos, tai yra Coaro, karalius, ir jie stojo į mūšį su jais Sidimo slėnyje: ⁹ su Elamo karaliumi Kedorlaomeru, ir tautų karaliumi Tidalu, ir Šinaro karaliumi Amrafeliu, ir Elasaro karaliumi Arjochu – keturi karaliai prieš penkis. ¹⁵ Ir padalinęs *pajėgas* prieš juos, naktį jis ir jo tarnai sumušė juos, ir vijosi juos iki Hobos, esančios Damasko †kairėje. ¹⁶ Ir jis pargabeno visą turtą, pargabeno ir savo brolių Lotą ir jo turtą, taip pat moteris ir *kitus* žmones. ¹⁷ Ir po ŠAbramo sugrįžimo iš Kedorlaomero ir su juo buvusių karalių nukovimo, Sodomos karalius išėjo jo pasitikti į Šavės slėnį, tai yra Karaliaus slėnį. ¹⁸ Ir Melchizedekas, Salemo karalius, išnešė duonos ir vyno; ir jis *buvo* Dievo Aukščiausiojo kunigas. ¹⁹ Ir jis palaimino jį tardamas: * „Tegul palaimina Abramą Dievas Aukščiausiasis, †dangaus ir žemės savininkas! ²⁰ Ir tebūna palaimintas Dievas Aukščiausiasis, kuris atidavė tavo priešus į tavo ranką!“ Ir †jis davė jam nuo visko dešimtinę.

15

¹ Po šių dalykų VIEŠPATIES žodis atėjo Abramui regėjime, sakydamas: „Nebijok, Abramai! Aš *esu* tavo skydas, tavo labai apstus atlygis.“ ⁵ Ir, išvedęs jį laukan, tarė: „Malonėk įbesti akis į dangų ir suskaičiuoti žvaigždes, jei gali jas suskaičiuoti!“ Ir jis jam tarė: „Tokia bus tavo *sėkla.“ ⁶ Ir jis †pasitikėjo VIEŠPAČIU, o jis įskaitė tai jam kaip teisumą. ¹³ Ir jis tarė Abramui: „Žinok užtikrintai, kad keturis šimtus metų

* **13:1** „Tada“ – Arba „Ir“. † **13:1** „Negebą“ – Žodis „Negebas“ (hbr. נֶגֶב negev) yra kilęs iš hbr. žodžio, kurio reikšmė yra „perdžiūvęs“, „sausringas“. Žodžiu „Negevas“ yra pavadinta sausringa sritis Pažadėtosios žemės pietuose tarp Debiro ir Arabijos dykumos. Žodis vartojamas ir rodant į kryptį į pietus Pažadėtosios žemės teritorijoje (pvz., Prd 13:14). * **14:1** „tautų“ – Arba hbr. k. transliteracija „Goimų“, „Gojimų“. † **14:3** „Sidimo“ – Gal „žemumos“. † **14:15** „kairėje“ – T. y. šiaurėje. § **14:17** „Abramo“ – T. „jo“. * **14:19** „Tegul palaimina Abramą Dievas Aukščiausiasis“ – T. „Tegul Abramamas būna Dievo Aukščiausiojo palaimintas“. † **14:19** „dangaus“ – Hbr. dgs., „dangų“. † **14:20** „jis“ – T. y. „Abramas“. * **15:5** „sėkla“ – Arba „ainis“ (palikuonis), „ainija“ (palikuonys). † **15:6** „pasitikėjo“ – Hbr. k. gramatika duoda suprasti, kad Abramamas buvo ir anksčiau tikėjęs VIEŠPAČIU, kaip tvirtina Laiškas hebrajams 11:8 (Thomas D. Ross, 2018).

tavo palikuonija bus ateivis ne nesavoje šalyje (jie gi šsvetimiesiems tarnaus, o *anie juos kamuos). ¹⁴ Bet ir tautai, kuriai jie tarnaus, aš įvykdysiu teisingumą, o po to jie išvyks su dideliu turtu. ¹⁵ O tu nueisi pas savo tėvus ramybėje; tu būsi palaidotas žiloje senatvėje. ¹⁶ Bet ketvirtoje kartoje jie čia sugrįš, nes amoritų blogybės saikas dar nepilnas.“ ¹⁸ Tą pačią dieną VIEŠPATS tvirtino su Abramų sandorą, sakydamas: „Tavo sėklai aš daviau šitą šalį nuo Egipto upės iki didžiosios upės, – Eufrato upės –

17

¹ Ir kai Abramus buvo devyniasdešimt devynerių metų, VIEŠPATS pasirodė Abramui ir jam tarė: „Aš esu Visagalis Dievas; vaikščiok mano akivaizdoje ir būk nepriekaištingas. ² Ir aš sudarysiu savo sandorą tarp savęs ir tavęs ir nepaprastai tave padauginsiu.“ ³ Ir Abramus parpuolė kniūbsčias, ir Dievas kalbėjo su juo, tardamas: ⁴ „O mano, štai mano sandora yra su tavimi, ir tu būsi daugelio tautų tėvu. ⁵ Ir *nebesivadinsi vardu Abramus, bet tavo vardas bus †Abraomas, nes padariau tave daugelio tautų tėvu.

18

²⁵ Tebūnie toli nuo tavęs taip pasielgti – nužudyti teisų su nedorėliu, kad teisiamam atsitiktų taip, kaip nedorėliui! Toli tai tebūnie nuo tavęs! Ar visos žemės Teisėjas nedarys tai, kas teisinga?“

19

¹⁷ Ir įvyko, kai jie juos išvedė laukan, jis tarė: „Paspruk dėl savo gyvybės! Nežiūrėk *atgal ir nesustok niekur lygumoje! Bėk į kalną, kad nebūtum †pražudytas!“

²⁴ Tada VIEŠPATS liejo ant Sodomos ir Gomoros sierą ir ugnį nuo VIEŠPATIES, iš dangaus, ²⁵ ir †pargriovė tuos miestus ir visą lygumą ir visus miestų gyventojus ir dirvos Šaugalus.

²⁶ O jo žmona, eidama iš paskos, žiūrėjo atgal ir pavirto druskos stulpu.

20

¹² Be to, iš tiesų ji yra mano sesuo. Ji yra mano tėvo duktė, bet ne mano motinos duktė, ir ji tapo mano žmona.

21

⁶ Ir Sara tarė: „Dievas padarė taip, kad juokiausi; visi, kurie girdės, juoksis su manimi.“

¹⁴ Ir Abraomas atsikėlė anksti ryte ir paėmė duonos bei odinę vandens ir užkėlęs tai ant jos peties davė tai ir vaiką Hagarai ir ją išsiuntė; ir ji išėjo ir klaidžiojo Beer Šebos dykumoje.

22

¹ Ir įvyko po tų dalykų, kad Dievas išmėgino Abraomą ir jam tarė: „Abraomai!“ Ir jis tarė: „Aš čia!“ ² Ir jis tarė: * „Meldžiu tave, imk savo sūnų, savo vienintelį, kurį tu myli, Izaoką, ir eik į Morijos šalį; ir ten paaukok jį kaip deginamąją auką ant vieno iš kalnų, kurį tau nurodysiu.“ ⁷ Ir Izaokas kalbėjo savo tėvui Abraomui, tardamas:

‡ 15:13 „palikuonija“ – T. „sėkla“. § 15:13 „svetimiesiems“ – T. „jiems“. * 15:13 „anie“ – T. „jie“. † 15:15 „tėvus“ – T. y „protėvius“. * 17:5 „nebesivadinsi“ – Arba „nebeturi vadintis“. † 17:5 „Abraomas“ – Hbr. „Abracham“. * 19:17 „atgal“ – Arba „po savęs“. † 19:17 „pražudytas“ – Arba „nušluotas“. ‡ 19:25 „pargriovė“ – Arba „nuniokojo“. § 19:25 „augalus“ – Hbr. kuopinis vns. * 22:2 „Meldžiu tave, imk“ – Arba „Prašau imti“, „Malonėk imti“.

„Mano tėve!“ O **†tas** tarė: „Aš čia, mano sūnau.“ Ir jis tarė: „Štai ugnis ir malkos, bet kur yra **†tas** Šavinėlis deginamajai aukai?“ ⁸ Ir Abraomas tarė: * „Dievas sau parūpins **†tam** tikrą avinėlį deginamajai aukai, mano sūnau.“ Taip jiedu drauge ėjo toliau. ⁹ Ir jie atėjo į vietą, apie kurią Dievas jam buvo kalbėjęs, ir Abraomas ten pastatė aukurą ir eilėmis išklojo malkas ir surišo savo sūnų Izaoką ir uždėjo jį ant aukuro virš malkų. ¹⁰ Ir Abraomas ištiesė savo ranką ir paėmė peilį tam, kad papjautų savo sūnų.

¹¹ Bet VIEŠPATIES angelas sušuko jam iš dangaus **†tardamas**: „Abraomai, Abraomai!“ Ir jis tarė: Š „Aš čia!“ ¹² Ir jis tarė: „Netiesk savo rankos prieš berniuką ir nieko jam nedaryk! Nes dabar žinau, kad *bijai Dievo, kadangi tu nesulaikei nuo manęs savo sūnaus, savo vienintelio sūnaus.“ ¹³ Ir Abraomas, pakėlęs savo akis, žiūrėjo, ir štai *jam* už nugaros avinas tankmėje įstrigęs savo ragais. **†Tai** Abraomas priėjo ir paėmė aviną, ir **†paaukojo** jį kaip deginamąją auką vietoj savo sūnaus. ¹⁴ Ir Abraomas praminė tą vietą Š „Jehova-Jireh“; kaip yra sakoma iki šios dienos: „VIEŠPATIES kalne bus *parūpinta“.

24

¹ Ir Abraomas buvo pasenęs, sulaukęs senyvo amžiaus, ir VIEŠPATS buvo laiminęs Abraomą *visapusiškai. ² Ir Abraomas tarė savo tarnui, savo **†namų** ūkio **†vyriausiajam**, kuris valdė visa, kas jam priklausė: „Na, dėk savo ranką po mano šlaunimi, ³ ir aš prisaikdinsiu tave VIEŠPAČIU, dangaus Dievu ir žemės Dievu, kad mano sūnui tu neimsi žmonos iš dukterų kanaaniečių, tarp kurių aš gyvenu, ⁴ bet nuvyksi į mano kraštą ir pas mano giminę ir paimsi žmoną mano sūnui Izaokui.“

25

¹⁹ Ir šitie yra Abraomo sūnaus Izaoko šeimos *istorijos duomenys: Abraomas pagimdė Izaoką; ²⁰ o Izaokas buvo keturiasdešimties metų, kai jis ėmė į žmonas Rebeką, **†aramėjo** Betuelio iš Padan Aramo dukterį, **†aramėjo** Labano seserį. ²¹ Ir Izaokas uoliai maldavo VIEŠPATĮ Šuž savo žmoną, nes ji buvo nevaisinga; o VIEŠPATS patenkino uolų maldavimą, ir jo žmona Rebeka tapo nėščia. ²⁷ Ir berniukai augo; ir Ezavas buvo sumanus medžiotojas, lauko vyras; o Jokūbas buvo *ramus žmogus, gyvenęs palapinėse.

28

¹⁰ O Jokūbas išvyko iš Beer Šebos ir vyko Harano link. ¹¹ Ir užtikęs *tam tikrą vietą, jis ten nakvojo, nes saulė jau buvo nusileidusi. Ir paėmęs iš tos vietos akmenų, jis pasidėjo prie savo galvos, ir toje vietoje atsigulė miegoti. ¹⁵ Ir štai aš esu su tavimi ir tave saugosiu visur, kur eisi ir tave sugrąžinsiu į šią šalį, nes nepaliksiu tavęs, kol

† 22:7 „tas“ – T. „jis“. † 22:7 „tas“ – Hbr. žymimasis artikelis. § 22:7 „avinėlis“ – Arba „ožiukas“. * 22:8 „Dievas sau parūpins tam tikrą avinėlį“ – Hbr. ≈ „Dievas sau (arba: savo labai) matys tam tikrą avinėlį“ t. y. „matydamas užtikrins sau (arba: savo labai) tam tikro avinėlio atsiradimą“, „apdairiai matydamas suras sau (arba: savo labai) tam tikrą avinėlį“. Plg. Hbr 9:12. † 22:8 „tam tikrą“ – Hbr. žymimasis artikelis. † 22:11 „tardamas“ – Hbr. „ir jis tarė“. § 22:11 „Aš čia“ – Arba „Štai aš“. * 22:12 „bijai Dievo“ – Arba „esi bijantis Dievo“. † 22:13 „Tai“ – Arba „Ir“. † 22:13 „paaukojo jį“ – Arba „pakėlė jį aukštyn“. § 22:14 „Jehova Jireh“ – „Jehova parūpins“ arba „matydamas užtikrins, kad bus *tai, ko reikia*“. * 22:14 „parūpinta“ – Arba „matyta“, t. y. Jehova matydamas, užtikrins, kad bus *tai, ko reikia*. * 24:1 „visapusiškai“ – Arba „visame kame“, „visuose dalykuose“. † 24:2 „namų ūkio“ – Arba „namiškių“. † 24:2 „vyriausiajam“ – Arba „seniausiam“. * 25:19 „istorijos“ – Gal „metrikacijos“. † 25:20 „aramėjo“ – Arba „siro“. † 25:20 „aramėjo“ – Arba „siro“. § 25:21 „už“ – Arba „priešais“, t. y. jos akivaizdoje, kartu su ja. * 25:27 „ramus“ – Gal „mielas“, „nuoširdus“, „kultūringas“. * 28:11 „tam tikrą“ – Hbr. artikelis.

neįvykdysiu, ką esu tau pažadėjęs.“ ¹⁶ Ir Jokūbas pabudo iš †miego ir tarė: „Tikrai VIEŠPATS yra šioje vietoje, o aš nežinojau!“ ¹⁷ Ir jis bijojo ir tarė: „Kokia †bauginanti ši vieta! Štai ne kas kita, kaip tik Dievo namai, ir tai dangaus vartai!“

29

¹ Tada Jokūbas vėl leidosi kelionėn ir atvyko į *rytiečių šalį. ³¹ Ir VIEŠPATS, matydamas, kad Lėja, †*lyginant su Rachele, buvo* nekenčiama, atidarė jos įsčias, bet Rachelė *buvo* nevaisinga.

32

²⁰ ir sakykite: „Štai ir tavo tarnas Jokūbas yra mums iš paskos. (Nes jis tarė: „Aš *sutaikinsiu jį dovana, kuri eina pirma manęs, o paskui †išvysiu jo veidą; galbūt jis †mane priims.“)

37

¹ Ir Jokūbas gyveno *šalyje, kurioje jo tėvas buvo laikinas gyventojas, Kanaano šalyje. ² Šitie yra Jokūbo šeimos istorijos duomenys. Septyniolikos metų sūnui Juozapui teko ganyti kaimenę su savo broliais, o berniukas buvo su savo tėvo žmonų Bilhos ir Zilpos sūnumis; ir Juozapas parnešdavo savo tėvui blogų žinių apie juos. ³ O Izraelis mylėjo Juozapą labiau už visus *kitus* savo vaikus, nes jis *buvo* jo senatvės sūnus, ir jis padarė jam †margaspalvį drabužį. ⁴ Ir jo broliai, pastebėję, kad jų tėvas jį mylėjo labiau už visus jo brolius, nekentė jo ir negalėjo su juo taikingai kalbėti. ⁵ Ir Juozapas sapnavo sapną ir papasakojo *jį* savo broliams. †Tada jie dar labiau jo nekentė. ⁶ Ir jis jiems tarė: „Na, pasiklausykite šio sapno, kurį sapnavau! ⁷ Antai mes rišome pėdus Šlaukuose, ir štai mano pėdas atsikėlė ir pasiliko stačias, o štai jūsų pėdai sustojo aplinkui ir nusilenkė mano pėdai. ¹⁵ *Tada vienas vyras sutiko jį, ir štai – šis klaidžioja po lauką! Ir tas vyras jo paklausė, sakydamas: „Ko ieškai?“ ²⁷ Eime, parduokime jį izmaelitams, bet †savo rankos nekelkime prieš jį, nes jis yra mūsų brolis, mūsų kūnas! Ir jo broliai paklausė. ²⁸ Einant pro šalį midjaniečiams pirkliams, jie Juozapą pakėlė ir ištraukė iš duobės. Jie tada pardavė Juozapą izmaelitams už dvidešimt sidabrinų. O tie nusivedė Juozapą į Egiptą.

39

² Ir VIEŠPATS buvo su Juozapu, ir jis buvo sėkmingas vyras, ir jis buvo savo *šeimininko egiptiečio namuose. ⁵ Ir nuo to laiko, kai jis paskyrė jį prižiūrėtoju savo namuose ir *priziūrėtoju* visko, kas jam priklausė, taip įvyko, kad VIEŠPATS dėl Juozapo laimino egiptiečio namus. Ir VIEŠPATIES palaiminimas teko viskam, kas jam priklausė namuose ir †laukuose. ²⁰ Ir Juozapo šeimininkas suėmė jį ir pasodino jį į

† 28:16 „miego“ – T. „savo miego“. † 28:17 „bauginanti“ – Arba „baimę kelianti“. § 28:17 „Tai“ – Arba „ši vieta“ (2 k.). * 29:1 „rytiečių“ – T. „rytų vaikų“. † 29:31 „lyginant su Rachele“ – Vartojama stilistinė figūra hiperbolė, nes 30-toje eilutėje sakoma, kad Jokūbas mylėjo Rachelę labiau už Lėja. * 32:20 „sutaikinsiu jį dovana“ – Žodis „jį“ yra išverstas iš hbr. žodžių „jo veidas“. Galimi vertimai (įnag. „dovana“ galėtų būti „per dovaną“): „jam atliksiu atpirkimą dovana“, „jam duosiu išpirką dovana“, „atliksiu savo padarytų skriaudų prieš jį padengimą dovana“. † 32:20 „išvysiu jo veidą“ t. y. asmeniškai jį sutiksiu. † 32:20 „mane“ – hbr. „mano veidą“. * 37:1 „šalyje, kurioje jo tėvas buvo laikinas gyventojas“ – T. „savo tėvo apsisistojimo (laikino apsigyvenimo) šalyje“. † 37:3 „margaspalvį“ – Arba „išsiuvinėtą“. Hbr. žodis vartojamas 32 eilutėje ir II Sam 13:18-19. † 37:5 „Tada“ – Arba „Ir“. § 37:7 „laukuose“ – Hbr. vns.; arba „pievoje“. * 37:15 „Tada“ – Arba „Ir“. † 37:27 „savo rankos nekelkime prieš jį“ – T. „mūsų ranka nebus prieš jį“. * 39:2 „šeimininko“ – Arba „valdovo“. † 39:5 „laukuose“ – Hbr. vns.; arba „pievoje“.

kalėjimą, į vietą, kur kalėjo karaliaus kaliniai. Ir jis ten †pasiliko kalėjime. ²¹ Bet VIEŠPATS buvo su Juozapu ir parodė jam maloningumą ir davė jam palankumą kalėjimo viršininko akyse.

41

³⁸ Ir faraonas tarė savo tarnams: „Ar berasime tokį vyrą, kaip šis, kuriame yra Dievo Dvasia?“

42

¹¹ Mes visi esame vieno vyro sūnūs; mes *dori žmonės; tavo tarnai nėra šnipai!“

49

¹⁸ VIEŠPATIE, tebelaukiu tavo išgelbėjimo!

50

¹⁶ Ir jie perdavė Juozapui tokį įsakymą, sakydami: „Tavo tėvas prieš savo mirtį įsakė, sakydamas: ²⁰ Bet dėl jūsų, jūs sumanėte prieš mane blogą; Dievas tai sumanė kaip gera, kad *tai* įvykdytų – kaip *yra* šiandien – *kad* daug žmonių išlaikytų gyvų.“

† 39:20 „pasiliko“ – Arba „buvo“.

* 42:11 „dori žmonės“ – Arba „žmonės, atitinkantys teisybę“, „teisūs žmonės“.

Išėjimo knyga

^{1 6} Ir mirė Juozapas ir visi jo broliai ir visa ana karta.

2

³ Ir nebegalėdama ilgiau jo slėpti, ji paėmė jam papiruso nendrių dėžutę ir apglaisė ją bitumu ir derva. Ji įdėjo į ją vaiką, ir padėjo tarp nendrių prie upės kranto. ²⁴ Ir Dievas išgirdo jų vaitojimą ir Dievas atsiminė savo sandorą su Abraomu, Izaoku ir Jokūbu.

3

⁵ Ir jis tarė: „Nesiartink prie šios vietos! Nusiauk nuo savo kojų apavą, nes vieta, ant kurios tu stovi, yra šventa žemė“.

⁷ Ir VIEŠPATS tarė: „Aš tikrai mačiau prispaudimą savo tautos, esančios Egipte, ir išgirdau jos šauksmą dėl jos varovų *į darbus*, nes aš žinau jos kančias; ¹⁴ Ir Dievas tarė Mozei: „AŠ ESU, KURIS ESU.“ Ir jis pridūrė: „Šitaip sakyk Izraelio vaikams: mane siuntė pas jus AŠ ESU.“

6

² Ir Dievas kalbėjo Mozei sakydamas: „Aš esu JEHOVA. ³ Aš pasirodžiau Abraomui, Izaokui ir Jokūbui **Dievo Visagalio vardu*, bet savo vardu „JEHOVA“ jiems nedaviau savęs pažinti.

¹⁰ Ir VIEŠPATS kalbėjo Mozei, sakydamas:

7

¹³ Ir faraono širdis **užkietėjo*, kad jis jų neklausė, kaip VIEŠPATS buvo sakęs.

8

¹⁰ Tas atsakė: „Rytoj.“ Anas tarė: „*Tebūna* pagal tavo žodį, kad žinotum, jog nėra kito kaip VIEŠPATS, mūsų Dievas!“ ¹⁶ Ir VIEŠPATS tarė Mozei: „Sakyk Aaronui: „Ištiesk savo lazdą ir suduok į žemės dulkes, kad jos pavirstų **utėlėmis* visoje Egipto šalyje.“ ²¹ Kitaip, jeigu tu neišleisi mano tautos, štai aš užleisiu *musių* spiečiais tave, tavo tarnus, tavo tautą ir tavo namus. Ir egiptiečių namai bus pilni *musių* spiečių ir taip pat žemė, kurioje jie gyvena.

9

⁸ Ir VIEŠPATS tarė Mozei ir Aaronui: „Pasiimkite pilnas rieškučias †krosnies ‡pelenų, ir Mozė turi juos stipriai paberti į dangų faraono akivaizdoje. ⁹ Ir jie taps smulkiomis dulkėmis virš viso Egipto šalies, ir visoje Egipto šalyje ant žmonių ir ant gyvulių atsiras votys, pūliuojančios opos.“ ¹⁰ Ir jie paėmė krosnies pelenų ir atsistojo faraono akivaizdoje ir Mozė juos stipriai pabėrė į dangų. Ir ant žmonių ir ant gyvulių atsirado votys, pūliuojančios opos.

* **6:3** „Dievo Visagalio“ – Hbr. „El Šaddaj“. * **7:13** „užkietėjo“ – Arba „buvo užkietėjusi“. * **8:16** „utėlėmis“ – Kai kas mano, kad hbr. žodis rodo į kitus vabzdžius, pvz. uodus, musytes, ir t.t. * **9:8** „Pasiimkite“ – Arba „Paimkite sau“. † **9:8** „krosnies“ – Arba „degyklos“. ‡ **9:8** „pelenų“ – Gal „suodžių“.

10

²² Ir Mozė ištiesė savo ranką į dangų, ir tris dienas visoje Egipto šalyje buvo tiršta tamsa. ²³ Tris dienas jie nematė vienas kito, nei pajudėjo iš vietos. Tačiau, *visų Izraelio vaikų †namuose buvo šviesu.

11

¹ Ir VIEŠPATS tarė Mozei: „Dar vieną rykštę siųsiu faraonui ir Egiptui. Po to jis išleis jus iš čia. Kai jis *jus* išleis, jis jus varyte išvarys iš čia visiškai. ⁷ Bet prieš nors vieną iš Izraelio vaikų šuo *nepajudins savo liežuvio, †nei prieš žmogų, nei prieš gyvulį, kad žinotumėte, jog VIEŠPATS daro skirtumą tarp egiptiečių ir izraelitų.

12

⁵ Jūsų avinėlis turi būti be kliaudos, *vienerių metų patinas; turite jį paimti iš avių ar ožkų. ⁶ Ir jį turite laikyti iki šio mėnesio keturioliktos dienos, tada visa Izraelio susirinkimo †minia jį papjaus †tarp dviejų – *ankstyvojo ir vėlyvojo* – vakarų. ⁷ Ir jie turi paimti kraujo ir *juo* patepti abi staktas ir sąramą tų namų, kuriuose jie valgys jį. ¹¹ Ir šiuo būdu jį valgykite: susijuosę strėnas, apsiavę kurpes ir pasiėmę lazda į ranką; ir jį valgykite paskubomis. Tai yra VIEŠPATIES Aplenkimas. ¹² Nes tą naktį aš pereisiu per Egipto šalį ir užmušiu visus pirmagimius Egipto šalyje, tiek žmones, tiek ir gyvulius, ir visiems Egipto dievams įvykdysiu teismą; aš *esu* VIEŠPATS! ¹³ O kraujas bus ženklas jūsų naudai ant namų, kuriuose jūs *būsitate*. Tada, pamatęs kraują, jus aplenksiu, ir, man niokojant Egipto šalį, Šjūsų nepalies pragaišinimo rykštė. ²⁶ Ir turi įvykti *šitaip*, kai jūsų vaikai jums sakys: „Kas yra šis jūsų tarnavimas?“ ²⁷ tada jūs sakykite: „Tai *VIEŠPATIES Aplenkimo auka; †jis aplenkė Izraelio vaikų namus Egipte, kai jis †smogė egiptiečius, o mūsų Šnamus išgelbėjo.“ Ir žmonės *nusilenkė ir kniūbsti garbino.“

13

¹ Ir VIEŠPATS kalbėjo Mozei, sakydamas: ¹⁴ Ir bus šitaip – ateityje kai tavo sūnus tave paklaus: *„Ką tai reiškia?“, tu jam atsakysi: „Galinga ranka VIEŠPATS mus išvedė iš Egipto, iš vergystės namų. ¹⁶ Ir tai bus kaip ženklas †tau ant rankos ir kaip †galvaraištis Štarp tavo akių, kad *galinga ranka VIEŠPATS išvedė mus iš Egipto.

14

¹ Ir VIEŠPATS kalbėjo Mozei, sakydamas:

* **10:23** „visų Izraelio vaikų namuose buvo šviesu“ – T. „savo namuose buvo šviesu visiems Izraelio vaikams“.
† **10:23** „namuose“ – Arba „gyvenamosiose vietose“, „gyvenamosiose patalpose“. * **11:7** „nepajudins“ – Arba „negaląs“. † **11:7** „nei prieš žmogų, nei prieš gyvulį“ – Hbr. „nuo žmogaus ir iki gyvulio“. * **12:5** „vienerių metų“ – Hbr. „vienerių metų sūnus“. † **12:6** „minia“ – Arba „sušaukta žmonių grupė“. † **12:6** „tarp dviejų – *ankstyvojo ir vėlyvojo* – vakarų“ – Arba „po pietų“. Hbr. „tarp dviejų vakarų“; manoma, kad hebrajų kalbos žodžių vartosenoje pirmas „vakaras“ prasidėjo, kai saulė pradėjo leisti nuo zenito ir antras „vakaras“ prasidėjo saulės nusileidimo metu. Žr. Clarke, Gill ir kt. Plg. Įst 16:6. § **12:13** „jūsų nepaliestų“ – T. „ant jūsų nebus rykštės pragaišinimui“ arba „tarp jūsų [...]“. * **12:27** „VIEŠPATIES Aplenkimo auka“ – Gal „auka, *kuris yra* VIEŠPATIES Aplenkimas“ (plg. žodžio „Aplenkimas“ 21 eilutėje; joje „Aplenkimas“ yra pats aukojamas gyvūnas.). † **12:27** „jis“ – Hbr. „kuris“ (santykinis įvardis). † **12:27** „smogė“ – Arba „kirto“. § **12:27** „namus“ – T. y. „šeimynas“. * **12:27** „nusilenkė“ – Arba „nulenkė galvas“ („nusilenkti“ reiškia „palenkti galvą arba liemenį“ (DLKŽ)). * **13:14** „Ką tai reiškia?“ – T. „Kas tai?“. † **13:16** „tau ant rankos“ t. „ant tavo rankos“. † **13:16** „galvaraištis“ – Arba „žymė“, „žymėjimas“. § **13:16** „tarp tavo akių“ t. y., „ant tavo kaktos“. * **13:16** „galinga ranka“ t. „rankos galybė“.

15

³ VIEŠPATS yra *karo vyras, VIEŠPATS jo vardas! ¹¹ Kas tarp dievų tau lygus, VIEŠPATIE? Kas, kaip tu, toks †didingas šventumu, ‡baimę keliantis savo veiksmis, kurie verti gyriaus, darantis stebuklus? ¹³ Savo gailėstingumu tu vedei tautą, kurią išpirkai, savo galia nuvedei į savo šventąją buveinę. ¹⁸ VIEŠPATS karaliaus per amžių amžius!

16

¹¹ Ir VIEŠPATS kalbėjo Mozei, sakydamas: ³⁴ Kaip VIEŠPATS įsakė Mozei, taip Aaronas jį atidėjo priešais Liudijimą, kad būtų išlaikytas.

17

⁶ Štai aš stovėsiu ten priešais tave ant tos uolos Horebe. O tu suduok į uolą, ir iš jos ištekės vandens, *kad tauta atsigertų.“ Mozė Izraelio vyresniųjų akyse taip ir padarė.

20

¹ Ir Dievas kalbėjo visus šiuos žodžius, sakydamas: ² „Aš esu VIEŠPATS, tavo Dievas, kuris tave išvedžiau iš Egipto šalies, iš vergijos namų. ³ Neturėk kitų dievų šalia manęs. ⁴ Nedaryk sau jokio raižybos kūrinio nei jokio atvaizdo to, kas yra aukštai danguje, ar kas žemai žemėje, ar kas vandenyje po žeme; ⁵ nesilenk prieš juos nei tarnauk jiems; nes aš – VIEŠPATS, tavo Dievas, – esu *pavydus Dievas, vaikams paskiriantis tėvų †blogadarybių aplankymą – trečiajai ir ketvirtajai kartai tų, kurie manęs nekenčia, – ⁶ ir rodantis gailėstingumą ‡tūkstančiams tų, kurie mane myli ir laikosi mano įsakymų. ⁷ Tuščiam reikalui nevartok VIEŠPATIES, savo Dievo, vardo, nes VIEŠPATS Šnelaikys nekaltu to, kuris nerimtai vartoja jo vardą. ⁸ Atsimink šabo dieną, kad ją laikytum šventa. ⁹ Šešias dienas dirbk ir atlik visą savo darbą, ¹⁰ bet septintoji diena yra VIEŠPATIES, tavo Dievo šabas. Joje nedirbk jokio darbo nei tu pats ar tavo sūnus ar tavo duktė, nei tavo tarnas ar tavo tarnaitė ar tavo gyvulys ar *pas tave esantis svetimšalis, kuris yra tavo vartų ribose, ¹¹ nes per šešias dienas VIEŠPATS padarė dangų ir žemę, jūrą ir visa, kas yra juose, o septintąją dieną ilsėjosi. Todėl VIEŠPATS palaimino šabo dieną ir pašventino ją. ¹² Gerbk savo tėvą ir savo motiną, kad †tavo dienos būtų prailgintos šalyje, kurią VIEŠPATS, tavo Dievas, tau duoda. ¹³ Neįvykdyk žmogžudystės. ¹⁴ Nesvetimauk. ¹⁵ Nevok. ¹⁶ ‡Neliudyk melagingai prieš savo artimą. ¹⁷ Negeisk savo artimo namų; negeisk savo artimo žmonos, nei jo tarno, nei jo tarnaitės, nei jo jaučio, nei jo asilo, nei bet ko, kas priklauso tavo artimui.“ ²⁴ Iš žemės padaryk man aukurą ir aukok ant jo savo deginamąsias ir savo taikos aukas, savo Šavis ir savo galvijus. Kiekvienoje vietoje, kurioje *priminsiu savo vardą, aš ateisiu pas tave ir laiminsiu tave.

* **15:3** „karo vyras“ – Plg. Iz 42:13. † **15:11** „didingas“ – Arba „nuostabus“ / „puikus“; prk. „šlovingas“. ‡ **15:11** „baimę keliantis savo veiksmis, kurie verti gyriaus“ – T. „baimę keliantis gyrimais“ arba „stulbinantis gyrimais“. T. y. žmonės pradeda bijoti Jehovos, kai jie girdi, už kokius dalykus Jis giriamas. * **17:6** „kad tauta atsigertų“ – T. „ir tauta / žmonės gers / atsigers“. * **20:5** „pavydus“ – Arba „uolus“. † **20:5** „blogadarybių“ – Arba „nedorybių“, „kalčių“, „kaltės vertų veiksmų“, „blogi veiksmai“; t. y. nukrypimai nuo to, kas teisinga. ‡ **20:6** „tūkstančiams“ – T. y. tūkstančiams kartų. § **20:7** „nelaikys nekaltu“ – Arba „nepateisins“. * **20:10** „pas tave esantis“ – T. „tavo“; gal „tau priklausantis“. † **20:12** „tavo dienos būtų prailgintos“ – T. y. „tavo dienos ilgiau tęstųsi“, „ilgiau gyventum“. ‡ **20:16** „Neliudyk melagingai“ – Hbr. „Neliudyk melagingo liudijimo“ arba „Neliudyk kaip melagingas liudytojas“ (hbr. žodis gali būti verčiamas ir žodžiu „liudijimas“ ir žodžiu „liudytojas“). § **20:24** „avis“ – Arba „mažuosius gyvulius“, t. y. hbr. žodis apima ir ožius. * **20:24** „priminsiu savo vardą“ – Arba „minėsiu savo vardą“, t. y. padarysiu taip, kad mano vardas būtų minamas.

21

²⁴ akį už akį, dantį už dantį, ranką už ranką, koją už koją, ²⁵ nudeginimą už nudeginimą, žaizdą už žaizdą, randą už randą.

22

²⁶ Jeigu tik paimsi kaip užstatą savo artimo apdarą, tu turi jam sugražinti jį iki saulės laidos, ²⁷ nes tai yra jo vienintelis apklotas, tai jo odos drabužis: į ką kita *įsivyniojęs* jis atsiguls? Ir bus šitaip: kai jis šauksis manęs, išklausysiu, nes aš *esu* maloningas.

24

¹² Ir VIEŠPATS tarė Mozei: „Užlipk pas mane į kalną ir ten pabūk. Ir tau duosiu akmens plokštes, tai yra įstatymą ir įsakymus, kuriuos surašiau jiems pamokyti.“ ¹³ Taigi Mozė pakilo su savo padėjėju Jozue, ir Mozė lipo į Dievo kalną. ¹⁷ Ir Izraelio vaikų akims VIEŠPATIES šlovės vaizdas *buvo* kaip ryjanti ugnis kalno viršūnėje.

25

¹ Ir VIEŠPATS kalbėjo Mozei, sakydamas: ⁸ Ir jie tepadaro man šventovę, kad gyvenčiau tarp jų. ⁹ Pagal visa tai, ką tau parodysiu, *pagal* padangtės pavyzdį ir visų jos įrankių pavyzdį, būtent taip turite *ją* padaryti. ¹³ Ir padaryk kartis iš akacijos medžio ir jas aptrauk auksu. ¹⁶ Ir įdėk į skrynią Liudijimą, kuri tau duosiu. ¹⁷ Ir iš gryno aukso padaryk *galestingumo sostą pustrečios uolekties ilgio ir pusantros uolekties pločio. ¹⁸ Ir iš aukso padaryk du kerubus, iš kūju nuplakto *metalo* juos padaryk abiejuose galestingumo sosto galuose. ¹⁹ Ir padaryk vieną kerubą viename gale, o kitą kerubą kitame gale; †iš galestingumo sosto padarykite kerubus abiejuose jo galuose. ²⁰ Ir kerubai turi būti išskėtę savo sparnus aukštyn, gaubdami savo sparnais galestingumo sostą, o jų veidai *turi būti* vienas priešais kitą, į galestingumo sostą turi būti nukreipti kerubų veidai. ²¹ Ir uždėk galestingumo sostą ant skrynios iš viršaus, o į skrynią įdėk Liudijimą, kuri tau duosiu. ²² Ir ten aš su tavimi susitiksiu ir kalbėsiuosi su tavimi nuo galestingumo sosto viršaus (iš tarp dviejų kerubų, esančių ant Liudijimo skrynios) apie viską, ką aš tau įsakymu duosiu Izraelio vaikams. ²³ Taip pat padaryk stalą iš akacijos medžio; jo ilgis *bus* dvi uolektys ir jo plotis – *viena* uolektis ir jo aukštis – pusantros uolekties. ³⁰ Ir nuolat mano akivaizdoje *laikyk* padėjęs ant stalo padėtinę duoną. ³¹ Ir padaryk iš gryno aukso žibintuvą; žibintuvas turi būti nukaltas. Jo kotas ir jo šakos, jo taurelės, jo buoželės ir jo žiedai turi būti †iš to paties *gabalo*. ³² Šešios šakos turi išeiti iš jo šonų: trys žibintuvo šakos iš vieno jo šono ir trys žibintuvo šakos iš kito jo šono;

26

³¹ Ir padaryk uždangą iš mėlynos ir *violetinės ir skaisčiai raudonos †*medžiagos* ir plonų suktinių siūlų †drobės; ji bus puikaus meistro darbas, kuri turi padaryti su *išsiuvinėtais* kerubais. ³² Ir pakabink ją ant keturių auksu aptrauktų akacijos *medžio* stulpų, Šturinčių auksinius kablius ant keturių sidabro pastovų. ³³ Ir uždangą

* **25:17** „galestingumo sostą“ – Arba „numaldymo dangtį“. Hbr. žodis rodo į dengimą. Toje vietoje pasirodydavo Dievas neapsakomai ryškia šviesa ir ant šio dangčio (arba antvožo) kasmet vyriausiais kunigas šlakstydamo gyvulių kraują, dėl kurio Dievo galestingumo dėka buvo numaldyta Jo rūstybė už nuodėmes. † **25:19** „iš galestingumo sosto“ – Arba „iš galestingumo sosto *medžiagos*“. † **25:31** „iš to paties *gabalo*“ – T. „iš jo“; arba „vientisi“. * **26:31** „violetinės“ – Arba „purpurinės“. † **26:31** „*medžiagos*“ – Arba „siūlų“. † **26:31** „drobės“ – Gal „lino“. § **26:32** „turinčių“ – T. „jų“.

pakabink žemiau sagčių ir ten, už uždangos, į vidų įnešk Liudijimo skrynią, o uždanga turi jums atskirti šventąją vietą nuo švenčiausiosios vietos.

27

¹ Ir padaryk aukurą iš akacijos medžio penkių uolekčių ilgio, penkių uolekčių pločio – aukuras bus kvadratinis – ir jo aukštis bus trys uolektys. ² Ir ant jo keturių kampų padaryk jam ragus; jo ragai turi būti *iš to paties *gabalo*. Taip pat aptrauk jį bronzą / žalvariu.

28

¹ Ir kad jis *man eitų kunigo pareigas, iš Izraelio vaikų tarpo priartink prie savęs savo brolių Aaroną ir jo sūnus su juo, *tai yra* Aaroną, Nadabą ir Abihuvą, Eleazarą ir Itamarą, Aarono sūnus.

29

⁴² Per jūsų kartas *tokia* turi būti nuolatinė deginamoji auka VIEŠPATIES akivaizdoje prie įėjimo į susitikimo palapinę, *kur susitiksiu su tavim, kad ten tau kalbėčiau.

30

¹ Ir padaryk aukurą smilkalams deginti; padaryk jį iš akacijos medžio. ² Jo ilgis bus viena uolektis, ir jo plotis bus viena uolektis – jis bus kvadratinis – ir jo aukštis bus dvi uolektys; jo ragai turi būti *iš to paties *gabalo*. ³ Taip pat aptrauk jį grynu auksu – jo viršų, jo šonus aplinkui ir jo ragus; ir jam aplinkui padaryk aukso atbrailą.

¹¹ Ir VIEŠPATS kalbėjo Mozei, sakydamas: ¹² „Kai surašysite Izraelio vaikus pagal jų skaičių, tada kiekvienas vyras duos VIEŠPAČIUI išpirką už savo sielą, kai juos skaičiuosi, kad tarp jų nebūtų rykštės, kai juos skaičiuosi. ¹³ Štai ką duos kiekvienas, kuris pereis į suskaičiuotuosius: pusę šekelio pagal šventovės šekelį (šekelis yra dvidešimt gerų); pusę šekelio bus Š atnaša VIEŠPAČIUI. ¹⁴ Kiekvienas, kuris pereis į suskaičiuotuosius (dvidešimtmetis ar vyresnis), turi duoti VIEŠPATIES atnašą. ¹⁵ Duodant VIEŠPATIES atnašą, kad atliktų atpirkimą už jūsų sielas, turtingasis neturi duoti daugiau, ir vargšas neturi duoti mažiau kaip pusę šekelio. ¹⁶ Ir paimk iš Izraelio vaikų atpirkimo pinigus ir paskirk juos susitikimo palapinės tarnavimui. Izraelio vaikams tai bus priminimas VIEŠPATIES akivaizdoje, kad atpirtų jūsų sielas.“

¹⁷ Ir VIEŠPATS kalbėjo Mozei, sakydamas:

31

¹ Ir VIEŠPATS kalbėjo Mozei, sakydamas: ² „Štai vardu pašaukiau Hūro sūnaus Ūrio sūnų Becalelį iš Judo genties, ³ ir išminties bei supratimo bei sugebėjimo bei visokio darbo atlikimo *tikslams* jį pripildžiau Dievo Dvasios, ⁴ sumaniems darbams sugalvoti, dirbiniams padaryti iš aukso, sidabro ir bronzos / žalvario, ⁵ ir brangakmeniams išpjaustyti įtvėrimui, ir medienai apdirbti, – visokiam darbui atlikti.

¹² Ir VIEŠPATS kalbėjo Mozei, sakydamas:

* 27:2 „iš to paties *gabalo*“ – T. „iš jo“; arba „vientisi su juo“. * 28:1 „man“ – Arba „mano labui“. * 29:42 „kur“ – Arba „ten“. * 30:2 „vientisi“ – T. „iš jo“; arba „vientisi su juo“. † 30:12 „tada kiekvienas vyras“ – Arba „kiekvienas vyras ir“. ‡ 30:13 „pereis“ – Arba „pereina“. § 30:13 „atnaša“ – Arba „auką“, „dovaną“; gal „įnašas“. * 30:14 „pereis“ – Arba „pereina“. † 30:14 „dvidešimtmetis ar vyresnis“ – Hbr. „dvidešimties ar daugiau metų sūnus“.

32

¹ O kai žmonės matė, kad Mozė uždelsė nusileisti nuo kalno, žmonės susirinko prie Aarono ir jam tarė: „Kelkis, padaryk mums dievų, kurie eitų pirma mūsų, nes nežinome, kas nutiko *va šiam Mozei, †žmogui, kuris išvedė mus aukštyn iš Egipto šalies.“ ² Ir Aaronas jiems tarė: „Nutraukite auksinius auskarus, esančius jūsų žmonių, jūsų sūnų ir jūsų dukterų ausyse, ir atneškite juos man.“ ³ Ir visi žmonės nusitraukė auksinius auskarus, esančius jų ausyse, ir atnešė juos Aaronui. ⁴ Ir paėmęs tai iš jų rankų, jis išdrožė jį raižikliu ir padarė jį ‡nulieta metalo veršį. Tada jie tarė: „Šitie yra tavo dievai, o Izraeli, kurie tave išvedė aukštyn iš Egipto šalies!“ ¹⁴ Ir VIEŠPATS Šgailėdamasis apsigalvojo dėl to blogo, kurį jis pasakė padarysiąs savo tautai. ³⁵ Ir VIEŠPATS smogė žmones už tai, kad jie padarė tą veršį, kurį padarė Aaronas.

33

¹⁴ Ir jis tarė: * „Aš pats eisiu su tavimi, ir aš tau suteiksiu poilsį.“ ¹⁹ O jis atsakė: „Aš padarysiu, kad praeis prieš tavo veidą visas mano gerumas ir išstariu prieš tave vardą „VIEŠPATS“; aš būsiu maloningas tam, kam būsiu maloningas, ir pasigailėsiu to, ko pasigailėsiu.“

34

⁶ Ir VIEŠPATS jam prieš veidą praėjo ir paskelbė: „VIEŠPATS, VIEŠPATS Dievas, gailestingas ir maloningas, lėtas pykti, gausus gerumu ir tiesa, ⁷ išlaikantis gailestingumą tūkstančiams, atleidžiantis *blogadarybes, nusižengimą ir nuodėmę, tačiau jokių būdu nepaliekantis kaltojo nenubausto, paskiriantis tėvų †blogadarybių aplankymą vaikams ir vaikų vaikams, – trečiajai ir ketvirtajai kartai.“ ²⁷ Ir VIEŠPATS tarė Mozei: „Užsirašyk šituos žodžius, nes pagal šitų žodžių ‡pasakymą aš sudariau sandorą su tavimi ir Izraeliu.“ ³³ Ir Mozė baigė kalbėti su jais (ir jis užsidėjo ant veido gaubtuvą).

40

¹ Ir VIEŠPATS kalbėjo Mozei, sakydamas:

* **32:1** „va šiam“ – Arba „šitam“. † **32:1** „žmogui“ – Arba „vyriui“. ‡ **32:4** „nulieta metalo“ – Gal „auksu apmuštą“; plg. tą patį hbr. žodį Ts 17:3-4, Iz 30:22 ir kt. eilutėse. § **32:14** „gailėdamasis apsigalvojo“ – hbr. žodis (≈ „giliai atsiduso“) turi įvairias reikšmes; svarbiausia – kontekstas. * **33:14** „Aš pats“ – T. „Mano veidas“; plg. Prd 3:8, 4:16 (hbr.). * **34:7** „blogadarybes“ – hbr. vns. † **34:7** „blogadarybių“ – hbr. vns. ‡ **34:27** „pasakymą“ t. „burną“.

Kunigų (Levitų) knyga

1

17

11 Nes kūno gyvybė yra kraujyje, ir aš jums daviau jį ant aukuro *jūsų sieloms atpirkti, nes būtent kraujas †atperka sielą.

19

14 Neprakeik kurčiojo nei nepadėk suklypimo kliūtis prieš akląjį, bet bijok savo Dievo: aš esu VIEŠPATS. 15 Jums nevalia neteisingai pasielgti teisme: *nebūk šališkas vargšui ir neduok pirmenybės †didžiūnui, bet teisk savo †artimą teisingai. 18 Nekeršyk nei laikyk pagiežos prieš savo Štautiečius, bet mylėk savo artimą kaip save patį: aš esu VIEŠPATS. 28 Ir nedarykite jokių įsipjovimų savo kūne dėl mirusio, nei darykite ant savęs *jokių tatuiruočių: aš esu VIEŠPATS.

23

27 *Būtinai dešimtąją šito septintojo mėnesio *dieną bus* Atpirkimo diena: jums tai bus šventas susirinkimas ir jūs turėsite nužeminti savo sielas ir atnašauti VIEŠPAČIUI auką, *aukojamą* ugnimi.

24

12 Ir jie įkalino jį, kad jiems **sprendimą* išdėstytų pagal VIEŠPATIES †įsakymą. 22 Jums †turi galioti vienokia teisingumo sistema; ji turi galioti tiek svetimšaliui, tiek ir Štėvynainiui, nes aš esu VIEŠPATS, jūsų Dievas.

26

11 Ir aš pastatysiu savo padangtę tarp jūsų; ir mano siela nesibjaurės jums. 12 Ir vaikščiosiu tarp jūsų ir būsiu jūsų Dievas, o jūs būsite mano tauta.

27

17 Jei jis pašventins savo lauką nuo jubiliejaus metų, turi pasilikti tavo nustatyta vertė,

* 17:11 „jūsų sieloms atpirkti“ – Arba „jūsų sielų *nuodėmėms / kaltei* padengti“. † 17:11 „atperka sielą“ – Arba „padengia sielos *nuodėmes / kalte*“. * 19:15 „nebūk šališkas vargšui“ – T. „nekelk vargšo veido“. † 19:15 „didžiūnui“ – T. „didžiūno veidui“. ‡ 19:15 „artimą“ – Gal „tėvynainį“, „draugą“, „bendrapilietį“. § 19:18 „tautiečius“ t. „savo tautos sūnus“. * 19:28 „jokių tatuiruočių“ – Arba „jokio pradūrimų rašto“. * 23:27 „Būtinai“ – Arba „Tiksliai“. * 24:12 „sprendimą išdėstytų“ – Gal „reikalas išaiškėtų“. † 24:12 „įsakymą“ – Hbr. „burną“; arba „paliepimą“, „žodį“. ‡ 24:22 „turi galioti“ – Arba „turi būti“ (2 k.). § 24:22 „tėvynainiui“ – Arba „vietiniui“, t. y., Izraelio tautybės žmogui.

Skaičių knyga

¹ Ir VIEŠPATS kalbėjo Mozei Sinajaus dykumoje, *susitikimo padangtėje, antrojo mėnesio pirmąją dieną, antraisiais metais po jų išvykimo iš Egipto šalies, sakydamas: ² „†Surašykite visą Izraelio vaikų #susirinkimą pagal jų Ššeimų grupes, pagal jų *tėvų namus, pagal visų vyriškių vardų skaičių, †pavieniui.

6

²⁴ „VIEŠPATS telaimina ir tesaugoja tave. ²⁵ VIEŠPATS tenušviečia tave savo veidu ir tebūna tau maloningas. ²⁶ VIEŠPATS teatgręžia savo veidą į tave ir tesuteikia tau ramybę.* ²⁷ †Taip jie turi #uždėti mano vardą ant Izraelio vaikų, ir aš juos laiminsiu.

10

²⁹ Ir Mozė tarė Hobabui, savo uošvio Reuelio Midjaniečio sūnui: „Keliaujame ton vieton, apie kurią VIEŠPATS yra pasakęs: „Duosiu ją jums.“ Eik su mumis ir mes tau gera darysime, nes VIEŠPATS pažadėjo gera Izraeliui.“

11

¹ Ir kai žmonės skundėsi, tai *labai nepatiko VIEŠPAČIUI. O VIEŠPATS išgirdo ir jo rūstybė užsidegė, taip pat VIEŠPATIES ugnis suliepsnojo tarp jų ir prarijo *esančius* stovyklos pakraštyje. ²⁸ O Nūno sūnus Jozuė, Mozės †padėjėjas, *vienas* iš jo rinktinių vyrų, atsiliepdamas tarė: „Mano viešpatie Moze, sustabdyk jiems!

12

³ (O tas vyras Mozė buvo labai romus, labiau už *visus žmones, *esančius* ant žemės paviršiaus.)

13

¹ Ir VIEŠPATS kalbėjo Mozei, sakydamas: ² „*Savo labai pasiūsk vyrus, kad jie išžvalgytų Kanaano šalį, kurią aš duodu Izraelio vaikams. Pasiūsk po vieną vyrą iš kiekvienos jo tėvų genties, kiekvienam *esant* vadui tarp jų. ³ Ir Mozė pagal VIEŠPATIES įsakymą išsiuntė juos iš Parano dykumos. †Visi jie buvo Izraelio vaikų vadovaujantys vyrai.

14

¹⁸ VIEŠPATS yra lėtas pykti ir kupinas gailestingumo, atleidžiantis *blogadarybę

* **1:1** „susitikimo“ – Arba „nustatyto susitikimo“; hbr. žodis rodo į tam tikrą laiką, kai vyks susitikimas (kartais iškilmingas susitikimas); tai pat rodo į tuos, kurie susitikimui yra susirinkę arba rodo į susitikimo vietą. † **1:2** „Surašykite“ t. „pakelkite galvas“, tai hbr. idioma, vartojama Iš 30:12, Kun 5:19, Sk 1:24 ir kt. † **1:2** „susirinkimą“ – Arba „sambūrį“. § **1:2** „šeimų grupes“ – Arba „klanus“. * **1:2** „tėvų“ t. y. „protėvių“, „sentėvių“, arba „prosenelių“. † **1:2** „pavieniui“ – hbr. „pagal jų kaukoles“, t. y. pagal jų galvas. * **6:26** „teatgręžia“ t. „tepakelia“. † **6:27** „Taip“ – Arba „Ir“. † **6:27** „uždėti [...] vardą ant“ – plg. Įst 12:5, 21; I Kar 9:3, 11:36, 14:21; II Kar 21:4, 7; II Met 6:20, 12:13, 33:7, taip pat panaši mintis Ezer 6:12. * **11:1** „labai nepatiko VIEŠPAČIUI“ – Hbr. „buvo blogis / blogybė / piktybė VIEŠPATIES ausims“. † **11:28** „padėjėjas, *vienas* iš jo rinktinių vyrų“ – Hbr. tekstas leidžia išversti dar kitaip: „padėjėjas nuo pat savo jaunystės“, „*vienas* iš jo jaunuolių / tarnų“. Jozuei galėjo šiuo metu būti 50-60 metų (Gill), plg. Iš 33:11. * **12:3** „visus žmones, *esančius*“ – T. „kiekvieną žmogų, *esantį*“. * **13:2** „Savo labai pasiūsk“ – Arba „Pasiūsk dėl savęs“, „Pasiūsk sau“. † **13:3** Visi jie buvo Izraelio vaikų vadovaujantys vyrai,“ – T. „Tie vyrai visi buvo Izraelio vaikų galvos“. * **14:18** „blogadarybę“ – Arba „kalbę“.

ir nusižengimą, bet jokiū būdu neatleisdamas *kaltojo* nuo atsakomybės, vaikams paskiriantis tėvų †blogadarybės aplankymą – trečiajai ir ketvirtajai *kartai*.

15

³⁷ Ir VIEŠPATS kalbėjo Mozei, sakydamas: ³⁸ „Kalbėk Izraelio vaikams ir jiems įsakyk, kad jie per *visas* savo kartas pasidarytų *kutus prie savo drabužių kampų, ir kad jie pridėtų mėlyną virvelę prie †kampinių kutų. ³⁹ †Mat Šturite turėti kutą, kad matydami jį atmintumėte visus VIEŠPATIES įsakymus ir juos vykdytumėte, ir kad *nebūtumėte vedami †pagal savo širdį ir savo akis, pagal kurias linkstate vykdyti paleistuvingus norus,

18

²⁰ Ir VIEŠPATS kalbėjo Aaronui: „Jų šalyje neturėsi veldinio nei turėsi dalies tarp jų: aš *esu* tavo dalis ir tavo veldinys tarp Izraelio vaikų.

20

¹ Ir pirmąjį mėnesį Izraelio vaikai – visas *susirinkimas – atvyko į Cino dykumą, ir tauta apsistojo Kadeše. Ten ir mirė Mirjama, ir ten *ji* buvo palaidota. ² Ir †susirinkimui nebuvo vandens; tad jie susirinko prieš Mozę ir prieš Aaroną. ³ Ir tauta vaidijosi su Moze ir kalbėjo, sakydami: „Verčiau būtume žuvę, kai mūsų broliai žuvo VIEŠPATIES akivaizdoje! ⁴ Ir kodėl atvedėte VIEŠPATIES susirinkimą aukštyn į šią dykumą, kad mes ir mūsų gyvuliai čia mirtume? ⁵ Ir kodėl mus atkėlėte aukštyn iš Egipto, kad mus atvestumėte į šitą blogą vietą? Šita nėra nei sėklų, nei figmedžių, nei vynmedžių, nei granatmedžių vieta; ir nėra nė vandens atsigerti! ⁶ ŠTada Mozė ir Aaronas nuėjo nuo susirinkimo akivaizdos prie *susitikimo palapinės †įėjimo ir parpuolė veidais žemyn; ir jiems pasirodė VIEŠPATIES šlovė; ⁷ ir VIEŠPATS kalbėjo Mozei, sakydamas: ⁸ „Paimk lazda ir surink †susirinkimą, tu ir tavo brolis Aaronas, ir kalbėkite uolai jų akyse; ir ji išleis savo vandenį, ir tu jiems išgausi vandens iš uolos; *taip pagirdysi †susirinkimą ir jų gyvulius.“ ⁹ Ir Mozė paėmė lazda iš VIEŠPATIES akivaizdos, kaip jis buvo jam įsakęs. ¹⁰ Ir Mozė ir Aaronas surinko susirinkimą priešais uolą, ir jis jiems tarė: „Prašau klausykite, jūs maištininkai! Ar mes turime iš šitos uolos jums †išgauti vandens?“ ¹¹ Ir Mozė pakėlė savo ranką ir du kartus smogė savo lazda į uolą; Štada išsiliejo daug vandens, ir gėrė *susirinkimas ir jų gyvuliai. ¹² Ir VIEŠPATS tarė Mozei ir Aaronui: „Kadangi nepasitikėjote manimi, kad laikytumėte mane šventu Izraelio vaikų akyse, todėl neįvesite šito susirinkimo į šalį, kurią jiems daviau. ¹³ Tai †Meribos vandenys, nes Izraelio vaikai vaidijosi su VIEŠPAČIU, o jis †palaikė savo šventumą jų tarpe.

† 14:18 „blogadarybės“ – Arba „kaltės“. * 15:38 „kutus“ – hbr. vns. (2 k.). † 15:38 „kampinių“ t. „kampo“.
 † 15:39 „Mat“ – Arba „Ir“. § 15:39 „turite turėti kutą“ – T. „jis bus kutas jums“. * 15:39 „nebūtumėte vedami“ – Arba „nesižvalgytumėte“, „neiškotumėte“, „nenusektumėte“. † 15:39 „pagal“ – T. „paskui“ (2 k.).
 * 20:1 „susirinkimas“ – Arba „sambūris“. † 20:2 „susirinkimui“ – Arba „sambūriui“. † 20:3 „Verčiau“ – Arba „O, kad“, „Kad tik“. § 20:6 „Tada“ – Arba „Ir“. * 20:6 „susitikimo“ – Hbr. žodis rodo į tam tikrą vietą, kur vyks susitikimas (kartais iškilmingas susitikimas); tai pat rodo į tuos, kurie susitikimui yra susirinkę arba rodo į susitikimo vietą. † 20:6 „įėjimo“ – Arba „durų“, „angos“. † 20:8 „susirinkimą“ – Arba „sambūrį“. § 20:8 „išgausi“ – Arba „ištrauksi“; gal užuomina į tai, kaip Dievas per tikintįjį perduoda „gyvųjų vandenį“ kitam žmogui (plg. Jn 7:37-38; Apr 21:6; 22:1, 17; Zch 14:8 ir kt.). * 20:8 „taip“ – Arba „ir“. † 20:8 „susirinkimą“ – Arba „sambūrį“. † 20:10 „išgauti“ – Arba „ištraukti“. § 20:11 „tada“ – Arba „ir“. * 20:11 „susirinkimas“ – Arba „sambūris“. † 20:13 „Meribos“ – išvertus t. y. „Vaido“. † 20:13 „palaikė savo šventumą“ t. y. užtikrino, kad buvo laikomas šventu, kitokiu negu nusidėjėliai.

21

⁶ Ir VIEŠPATS siuntė ugningas gyvates tarp žmonių ir jos gėlė žmones ir daug Izraelio žmonių mirė. ⁷ Todėl žmonės atėjo pas Mozę ir tarė: „Mes nusidėjome, nes kalbėjome prieš VIEŠPATĮ ir prieš tave. Melskis VIEŠPAČIUI, kad jis pašalintų nuo mūsų gyvates! Tad Mozė meldėsi už žmones. ⁸ VIEŠPATS tarė Mozei: „Pasidirbk ugningą gyvatę ir pritaisyk ją prie karties. Ir įvyks *šitai*: bet kuris įgeltasis, kai jis *įbes akis į ją, gyvuos. ⁹ Ir Mozė padarė bronzinę / žalvarinę gyvatę ir pritaisė ją prie karties, ir įvyko, kad, jei gyvatė ką įgėlė ir tas †įbedė akis į bronzinę / žalvarinę gyvatę, jis gyvavo.

23

¹⁹ Dievas nėra žmogus, kad meluotų, ir nėra žmogaus sūnus, kad persigalvotų. Ar jis pasakė ir nepadarys? Ar jis kalbėjo ir neįvykdys?

25

¹² Todėl pasakyk: „Aš suteikiu jam taikos sandorą.

32

²³ Bet jeigu taip nedarysite, štai jūs būsite nusidėję VIEŠPAČIUI, ir *galite būti tikri, kad jūsų nuodėmė jus †pagaus.

* **21:8** „įbes akis“ – Arba „žiūrės“. † **21:9** „įbedė akis“ – Arba „žiūrėjo“. * **32:23** „galite būti tikri“ – Arba „žinokite“. † **32:23** „pagaus“ – Hbr. žodis taip pat reiškia „surasti“, „sueškoti“, „nučiupti“, „aptikti“, „ištikti“, „pasivyti“ ir t.t. Žr. Įst 31:17, Ps 119:143.

Pakartoto Įstatymo knyga

¹ ¹⁷ Teisdami nebūkite šališki: išklauskite tiek varguolį, tiek ir didžiūną. Nė vieno nebijokite, nes * toks teismas yra Dievo. O reikalą, kuris jums per sunkus, perduokite man, ir aš jį išklausysiu.

4

²⁹ Bet jeigu iš ten * ieškosi VIEŠPATIES, savo Dievo, tu jį surasi, jeigu ieškosi jo visa savo širdimi ir visa savo siela. ⁴⁰ Todėl laikykis jo nuostatų ir jo įsakymų, kuriuos tau šią dieną įsakau, kad gerai sektųsi tau ir tavo vaikams po tavęs ir kad prailgintum savo dienas žemėje, kurią VIEŠPATS, tavo Dievas, tau duoda †amžiams.

5

⁸ Nedaryk sau *jokio* raižybos kūrinio *nei* jokio atvaizdo to, kas yra aukštai danguje, ar kas žemai žemėje, ar kas vandenyje po žeme; ⁹ nesilenk jiems nei tarnauk jiems; nes aš VIEŠPATS, tavo Dievas, *esu* pavydus Dievas, lankantis tėvų *blogadarybes ant vaikų iki trečios ir ketvirtos *kartos* tų, kurie manęs nekenčia; ¹⁰ ir rodantis gailestingumą †tūkstančiams tų, kurie mane myli ir laikosi mano įsakymų. ²⁴ ir sakėte: „Štai VIEŠPATS, mūsų Dievas, mums parodė savo šlovę ir savo didybę, ir girdėjome jo balsą iš ugnies vidaus. Šiandien pamatėme, kad gali Dievas kalbėti su žmogumi ir tas likti gyvas.“

6

⁴ Klausyk, o Izraeli: VIEŠPATS, mūsų Dievas, *yra* vienas VIEŠPATS; ⁵ Ir mylėk VIEŠPATĮ, savo Dievą, visa savo širdimi, visa savo siela ir visomis savo jėgomis. ⁷ ir *uoliai mokyk jų savo vaikus ir apie juos kalbėk, kai sėdi savo namuose ir kai eini keliu ir kai atsiguli ir kai atsikeli. ⁸ Ir pririšk juos kaip ženklą †sau ant rankos, ir jie bus kaip galvaraištis Štarp tavo akių. ⁹ Ir užrašyk juos ant savo namo durų staktų ir ant savo vartų.

7

⁹ Taigi žinok, kad VIEŠPATS, tavo Dievas, *jis yra Dievas, ištikimas Dievas, kuris laikosi sandoros ir gailestingumo iki tūkstančio kartų tiems, kurie jį myli ir laikosi jo įsakymų, ¹⁰ ir *tiesiai* jiems į veidą atlygina tiems, kurie jo nekenčia, pražudydamas juos; jis nedels †su tuo, kuris jo nekenčia – jis jam *tiesiai* į veidą atlygins.

* **1:17** „toks teismas yra Dievo“ – Reikšmė dvilypė: Dievas suinteresuotas įvykdyti teisingumą per tokius teismus ir Dievas lemia galutinį teismo nuosprendį. Žodis „toks“ atstoja hbr. kalbos artikelį ir galėtų būti išverstas ir „šis“, „tas“. * **4:29** „ieškosi“ – Arba „ieškosite“. † **4:40** „amžiams“ – Arba „visoms dienoms“. * **5:9** „blogadarybes“ – Arba „neteisybes“, „nedorybes“, „kaltes“, „kaltės vertus veiksmus“, „blogus veiksmus“; t. y. nukrypimai nuo to, kas teisinga. † **5:10** „tūkstančiams“ t. y. tūkstančiams kartų. * **6:7** „uoliai mokyk jų savo vaikus“ – „primygtinai kartoti juos savo vaikams“, „uoliai įdiek juos savo vaikams“. † **6:8** „sau ant rankos“ t. „ant savo rankos“. † **6:8** „galvaraištis“ – Arba „žymė“, „žymėjimas“. § **6:8** „tarp tavo akių“ t. y. „ant tavo kaktos“. * **7:9** „jis yra Dievas“, „ištikimas“ – Arba „jis yra tikras Dievas“; hbr. yra artikelis, kuris rodo į unikalumą, į tai, kad Jis yra vienintelis, kuris tikrai yra Dievas. Yra ir artikelis prieš hbr. žodis, kuris išverstas „ištikimas“, todėl galimi vertimai yra „tasai ištikimas Dievas“, „vienintelis ištikimas Dievas“. † **7:10** „su tuo“ – hbr. „tam“.

8

⁵ Taigi žinok savo širdyje, kad, kaip žmogus drausmina savo sūnų, taip VIEŠPATS, tavo Dievas, drausmina tave. ⁷ Nes VIEŠPATS, tavo Dievas, tave įveda į gerą šalį, į šalį vandens upelių, versmių ir požeminių srovių, išsiveržiančių slėniuose ir kalnuose;

10

¹² O dabar, Izraeli, ko gi reikalauja iš tavęs VIEŠPATS, tavo Dievas, jei ne vien tai, kad bijotum VIEŠPATIES, savo Dievo, vaikšiotum visais jo keliais, mylėtum jį ir tarnautum VIEŠPAČIUI, savo Dievui, visa savo širdimi ir visa savo siela, ¹³ laikytumėsi VIEŠPATIES įsakymų ir jo nuostatų, kuriuos šią dieną pats tau įsakau tavo labui? ¹⁶ Todėl apipjaustykite savo širdies priedę ir nebebūkite kietasprandžiai, ¹⁷ nes VIEŠPATS, jūsų Dievas, yra dievų Dievas ir viešpačių Viešpats, didis Dievas, galingas ir baimę keliantis, kuris nesieltgia šališkai, nei ima kyšių, ¹⁸ kuris vykdo teisingumą našlaičių ir našlių labui, kuris myli svetimšalį, duodamas jam maisto ir *drabužių. ²¹ Jis yra tavo gyrius ir jis yra tavo Dievas, kuris tau padarė šiuos didelius ir baimę keliančius dalykus, kuriuos matė tavo akys.

11

¹³ Taip įvyks: jei tikrai klausysite mano įsakymų, kuriuos jums šią dieną įsakau, būtent mylėti VIEŠPATĮ, savo Dievą, ir jam tarnauti visa savo širdimi ir visa savo siela, ¹⁴ tai duosiu jūsų šaliai lietaus *laiku, ankstyvojo lietaus ir vėlyvojo lietaus, ir suvalysį savo javus, savo vyną ir savo aliejų.

¹⁸ Todėl įsidėkite šiuos mano žodžius į savo širdį ir į savo sielą, ir juos pririškite sau kaip ženklą ant rankos, ir jie tebūna kaip †galvaraištis tarp jūsų akių.

12

⁷ ir ten valgykite VIEŠPATIES, savo Dievo, akivaizdoje ir džiaukitės jūs ir jūsų šeimynos *kiekvienu jūsų rankos ištiesimu, kuriuo VIEŠPATS, tavo Dievas, palaimino tave.

13

⁴ Sekite paskui VIEŠPATĮ, savo Dievą, ir bijokite jo, ir laikykitės jo įsakymų, ir klausykite jo balso, ir tarnaukite jam, ir tvirtai laikykitės prie jo.

14

²⁶ ir išleisi tuos pinigus *pirkdamas ko tik geidžia tavo siela: jaučių, ar mažųjų gyvulių, ar vyno, ar stipraus gėrimo, ar ko tik †trokšta tavo siela. Ir ten VIEŠPATIES, savo Dievo, akivaizdoje, valgyk ir džiaukis tu ir tavo namiškiai.

15

¹¹ Kadangi vargšai niekada nepradings iš šalies, todėl įsakau aš tau, sakydamas: „Plačiai atverk ranką savo broliui, savo skurdžiui ir vargšui savo šalyje.

* **10:18** „drabužių“ – hbr. vns. * **11:14** „laiku“ – Hbr. „jo laiku“ arba „jo sezono metu“. † **11:18** „galvaraištis“ – Arba „žymė“, „žymėjimas“. * **12:7** „kiekvienu jūsų rankos ištiesimu“ – Gali reikšti „viskuo, ką ima jūsų ranka“ (t. y. Dievo jums duotomis gėrybėmis) arba „kiekvienu jūsų rankos atliktu darbu“ (tuo, ką Dievas leidžia jums nuveikti). * **14:26** „pirkdamas“ t. „ant“. † **14:26** „trokšta“ t. „prašo“.

16

²¹ Nestatyk sau jokio dievukstulpio medžio šalia VIEŠPATIES, tavo Dievo, aukuro, kurį pasidarysi. ²² Ir neiškelk sau *jokio* akmeninio stulpo – jų nekenčia VIEŠPATS, jūsų Dievas.

17

¹⁷ Taip pat jam neleidžiama dauginti sau žmonių, kad nenukryptų jo širdis, ir jam neleidžiama apščiai dauginti sau sidabro bei aukso.

18

¹⁵ VIEŠPATS, tavo Dievas, tau prikels iš tavo tarpo, iš tavo *brolių, Pranašą, tokį, kaip aš; jo privalote klausyti, ¹⁶ *elgdamasis* pagal visa tai, ko prašei VIEŠPATIES, savo Dievo, Horebe susirinkimo dieną, sakydamas: „Leisk man daugiau nebegirdėti VIEŠPATIES, savo Dievo, balso ir daugiau nebematyti tos didžios ugnies, kad nemirčiau! ¹⁷ †Tada VIEŠPATS man tarė: „†Taip kalbėdami, jie gerai padarė. ¹⁸ Jiems prikelsiu iš jų brolių tarpo Pranašą, tokį, kaip tu ir įdėsiu savo žodžius į jo burną ir jis jiems kalbės viską, ką jam įsakysiu. ¹⁹ Ir įvyks *šitai*p: žmogus, kuris neklausys mano žodžių, kuriuos jis kalbės mano vardu, aš pats reikalausiu iš to *už tai* atsakyti. ²⁰ Bet pranašas, kuris šelgsis išūliai, kalbėdamas mano vardu žodį, kurio kalbėti nesu jam įsakęs, ar kuris kalbės kitų dievų vardu, tas pranašas turi mirti! ²¹ O jeigu sakysi savo širdyje: „Kaip mes atpažinsime žodį, kurio VIEŠPATS nekalbėjo?“ – *štai kaip*: ²² kai pranašas kalba VIEŠPATIES vardu, o tas dalykas *neatsitinka ir neįvyksta, tai yra dalykas, kurio VIEŠPATS nekalbėjo. Pranašas kalbėjo tai †išūliai. Jo nebijok!

19

¹⁵ *Vienintelio liudytojo *parodymais* neturi būti patvirtintas *reikalas* prieš žmogų dėl kokio nors †nusikaltimo ar kokios nors nuodėmės bet kokiame nusidėjime, kuriuo jis nusidėjo: †*reikalas turi būti patvirtintas dviejų liudytojų burnų parodymais ar trijų liudytojų burnų parodymais*.

20

⁴ nes VIEŠPATS, jūsų Dievas, yra tas, kuris eina su jumis kovoti už jus prieš jūsų priešus, kad jus išgelbėtų. ⁷ Ar yra vyras, kuris įsipareigojo imti moterį į žmonas, bet *dar* jos *nevedė? Tas tegul eina ir grįžta į savo namus, kad nežūtų mūšyje ir kitas vyras jos †nevestų.

* **18:15** „brolių“ – t. y., „tėvynainių“. † **18:17** „Tada“ – Arba „Ir“. ‡ **18:17** „Taip kalbėdami, jie gerai padarė“ – Arba „Jie teisingai *pasakė tai*, ką pasakė“. § **18:20** „elgsis išūliai“ – Arba „pasielgs nepagrįstai“, „neturėdamas tam pagrindo“, t. y. iš išdidumo. * **18:22** „neatsitinka“ – Arba „nėra“, „neatsiranda“. † **18:22** „išūliai“ – Arba „išdidžiai“, t. y. neturėdamas pagrindo. * **19:15** „Vienintelio liudytojo *parodymais* neturi būti patvirtintas *reikalas*“ – T. „Vienintelis liudytojas neturi patvirtinti *reikalą*“. † **19:15** „nusikaltimo“ – Arba „blogadarybės“, „nedorybės“, „kaltės“, „kaltės verto veiksmo“, „blogo veiksmo“; t. y. nukrypimo nuo to, kas teisinga. ‡ **19:15** „reikalas turi būti patvirtintas dviejų liudytojų burnų *parodymais* ar trijų liudytojų burnų *parodymais*“ – Žr. Mt 18:16, Jn 8:17, II Kor 3:1, I Tim 5:19, Hbr 10:28. * **20:7** „nevedė“ – Arba „nepaėmė“. † **20:7** „nevestų“ – Arba „nepaimtų“.

22

⁵*Vyro †drabužis neturi būti †moters dėvimas, ir vyrui neleidžiama vilkėti moters apdaro, nes visi, kurie taip daro, yra pasibjaurėjimas VIEŠPAČIUI, tavo Dievui.

24

⁵ Kai vyras *bus ką tik vedęs žmoną, jis neturi išeiti į †karą, ir neturi būti įpareigotas jokių reikalų; vienerius metus jis turi būti laisvas †namuose, kad džiugintų savo žmoną, kurią yra paėmęs į žmonas.

29

²⁹ Paslėpti dalykai *priklauso VIEŠPAČIUI, mūsų Dievui, bet apreikšti dalykai priklauso mums ir mūsų vaikams per amžius, kad vykdytume visus šio įstatymo žodžius.

30

⁶ Ir VIEŠPATS, tavo Dievas, apipjaustys tavo širdį ir tavo *palikuonių širdį, jog mylėtum VIEŠPATĮ, savo Dievą, visa savo širdimi ir visa savo siela, kad gyventum. ¹⁹ Šiandien šaukiu liudytojais prieš jus dangų ir žemę: padėjau prieš tave gyvenimą ir mirtį, palaiminimą ir prakeikimą. Taigi rinkis gyvenimą, kad būtum gyvas tu (ir tavo palikuonys), ²⁰ kad mylėtum VIEŠPATĮ, savo Dievą, klausytum jo balso ir glaustumėis prie jo (nes jis yra tavo gyvenimas ir tavo dienų ilgumas), kad gyventum žemėje, kurią VIEŠPATS prisiekė duoti tavo tėvams Abraomui, Izaokui ir Jokūbui.

31

⁶ Būkite stiprūs ir drąsūs! Nebijokite ir neišsigąskite jų, nes VIEŠPATS, tavo Dievas, yra tas, kuris eina su tavimi! Jis *nenustos palaikyti tavęs ir nepasitrauks nuo tavęs. ⁸ Ir VIEŠPATS yra tas, kuris eina pirma †tavęs. Jis bus su tavimi, jis †nenustos palaikyti tavęs ir nepasitrauks nuo tavęs. Nebijok ir nenusigąsk!

32

⁴ Jis yra Uola. Tobulas jo darbas, nes visi jo keliai teisingi – ištikimas Dievas ir be *neteisybės, jis teisingas ir tiesus. ¹⁰ Jis rado jį dykumos šalyje kaukiančioje tyrlaukio dykynėje, †apglėbė jį, †mokė jį, saugojo jį kaip savo akies vyzdį. ²¹ Jie sukėlė mano pavydą tuo, kas ne Dievas; jie pykdė mane savo Štuštybėmis; *tai aš sukelsiu jų pavydą per netautą, aš pykdysiu juos per kvailą tautą. ²⁹ O, kad jie būtų išmintingi, kad suprastų tai, kad jie †įžvelgtų, †koks bus jų galas! ³⁵ Atkeršijimas ir atmokėjimas yra mano – jų koja paslys tinkamu laiku, nes jų didžiulės nelaimės diena yra arti, ir atskuba tai, kas juos ištikis.

* 22:5 „Vyro drabužis“ – Arba „Kas priklauso (yra būdinga, pridera) vyrui“. † 22:5 „drabužis“ – Vertimas „drabužis“ grindžiamas lygiagretiškumu su hbr. žodžiu, kuris išverstas „apdaro“. Į hbr. k. žodžio כֶּלֶב (kely) (čia „drabužis“) semantinį diapazoną įeina ir „ginklas“, „įrankis“, „ryšulys“, „daiktas“ ir kt. † 22:5 „moters dėvimas – T. „ant moters“. * 24:5 „bus ką tik vedęs žmoną“ – T. „bus ėmęs naują žmoną“. † 24:5 „karą“ – gal „kariuomenę“. † 24:5 „namuose“ – Arba „namams“. * 29:29 „priklauso VIEŠPAČIUI [...] priklauso mums ir mūsų vaikams“ – Nurodo kieno žinioje tie dalykai, kas už juos atsako. * 30:6 „palikuonių“ – hbr. „sėklos“; arba „ainijos“. * 31:6 „nenustos palaikyti tavęs“ – Arba „nepaliks tavęs“. † 31:8 „tavęs“ – hbr. „tavo veido“. † 31:8 „nenustos palaikyti tavęs“ – Arba „nepaliks tavęs“. * 32:4 „neteisybės“ – Arba „blogio“, „blogadarybės“. † 32:10 „apglėbė jį“ – Arba „aplinkui vedžiojo jį“. † 32:10 „mokė jį“ – Arba „rūpinsi juo“. § 32:21 „tuštybėmis“ t. y. „stabais“. * 32:21 „tai“ – Arba „ir“. † 32:29 „įžvelgtų“ – Arba „suvoktų“. † 32:29 „koks bus jų galas“ – T. „savo galą“.

33

²⁵ Geležiniai ir žalvariniai *bus* tavo *užraktai, o †tavo stiprybė atitiks tavo dienas.
²⁷ Amžinasis Dievas *yra tavo prieglauda* ir ‡po *tavimi* – amžinos rankos. Jis nuvarys priešą nuo tavęs ir palieps: „Pražudyk juos!“

* **33:25** „užraktai“ – T. y. durų arba vartų velkės; arba „apavas“ (hbr. žodis reiškia ir apavą ir užraktą). † **33:25** „tavo stiprybė atitiks tavo dienas“ – T. y. būsi stiprus tol, kol gyvensi. ‡ **33:27** „po *tavimi*“ – T. „apačioje“.

Jozuės knyga

¹ Ir po VIEŠPATIES tarno Mozės mirties, įvyko, kad VIEŠPATS tarė Nūno sūnui Jozuei, Mozės padėjėjui, sakydamas: ² „Mirė mano tarnas Mozė. Taigi dabar kelkis, eik per šitą Jordaną, tu ir visa šita tauta į šalį, kurią duodu jiems, Izraelio vaikams. ⁵ Niekas nepajėgs atsilaikyti prieš tave per visas tavo gyvenimo dienas; kaip buvau su Moze, taip būsiu su tavimi: *nenustosiu palaikyti tavęs ir nepasitrauksiu nuo tavęs. ⁶ Būk stiprus ir drąsus, nes šitai tautai tu pats padalinsi kaip paveldėjimą šalį, kurią jiems duoti esu prisiekęs jų tėvams. ⁸ Neleisk šitai įstatymo knygai pasitraukti nuo tavo burnos, bet mąstyk apie ją dieną ir naktį, kad Šrūpe stingai elgtumeisi veikdamas pagal viską, kas joje parašyta, nes tada padarysi savo kelią sėkmingą ir tada tau gerai *klosis. ⁹ Argi tau neįsakiau?! Būk stiprus ir drąsus! Nebijok ir nenusigąsk! Nes VIEŠPATS, tavo Dievas, yra su tavimi, kad ir kur eitum!

5

¹⁵ Ir VIEŠPATIES kariuomenės vadas tarė Jozuei: „Nusiauk apavą nuo savo kojų, nes vieta, ant kurios tu stovi, yra šventa“. Jozuė taip ir padarė.

7

¹ Bet Izraelio vaikai įvykdė nusižengimą tuo, kas buvo paskirta neatšaukiamam tikslui, nes Zeracho sūnaus Zabdžio sūnaus Karmio sūnus Achanas iš Judo giminės pasiėmė iš to, kas buvo paskirta neatšaukiamam tikslui, ir VIEŠPATIES rūstybė užsidegė prieš Izraelio vaikus. ²⁰ Ir Achanas atsakydamas Jozuei tarė: „Iš tiesų nusidėjau aš prieš VIEŠPATĮ, Izraelio Dievą, ir padariau taip ir taip: ²¹ pamatęs tarp pagrobtų daiktų gražų *babilonietišką drabužį ir du šimtus šekelių sidabro, ir viena aukso luitą, sveriantį penkiasdešimt šekelių, jų užsigeidžiau ir juos pasiėmiau. Ir štai jie yra paslėpti žemėje, mano palapinės viduryje, o sidabras yra po juo“.

11

²³ Taip Jozuė paėmė visą šalį pagal visa tai, ką VIEŠPATS buvo kalbėjęs Mozei. Ir Jozuė ją davė kaip veldinį Izraeliui pagal jų genčių padalas. Ir šalis ilsėjosi nuo karo.

13

¹ O Jozuė buvo pasenęs ir sulaukęs senyvo amžiaus. Ir VIEŠPATS jam tarė: – Tu esi senas ir sulaukęs senyvo amžiaus, o dar lieka labai daug žemės užimti.

14

⁸ Nors mano broliai, kurie ėjo aukštytyn su manimi, tirpdė tautos širdį, bet aš *iki galo sekiau VIEŠPAČIU, savo Dievu.

* **1:5** „nenustosiu palaikyti tavęs“ – Arba „nepaliksiu tavęs“. † **1:6** „tėvams“ t. y., „protėviams“. ‡ **1:8** „pasitraukti nuo tavo burnos“ – Plg. Iz 59:21. § **1:8** „rūpe stingai elgtumeisi“ – Arba „aptvertum“, „jį apsaugotum“, „apsaugos ribas nustatytum“, „saugotum jį nepažeistą“. * **1:8** „klosis“ – Arba „seksis“. * **7:21** „babilonietišką drabužį“ – Arba „drabužį iš Šinaro“. † **7:21** „luitą“ – T. „liežuvį“. ‡ **7:21** „juo“ – T. y. „drabužiu“. * **14:8** „iki galo sekiau VIEŠPAČIU, savo Dievu“ – T. „visiškai pildžiau (t. y. atlikau, įvykdžiau) pavedimą paskui VIEŠPATĮ, savo Dievą“.

21

⁴³ Taigi Viešpats davė Izraeliui visą šalį, kurią jis buvo prisiekęs duoti jų *tėvams, ir jie užėmė ją ir įsikūrė joje.

23

¹¹ Užtat atidžiai žiūrėkite dėl *savęs, kad mylėtumėte VIEŠPATĮ, savo Dievą. ¹⁴ Ir štai šią dieną einu visos žemės keliu. O jūs žinote visa savo širdimi ir visa savo siela, kad †neliko neįvykdytas nė vienas iš visų gerų dalykų, kuriuos VIEŠPATS, jūsų Dievas, ‡jums pažadėjo; visi jums įvyko, iš jų neliko neįvykdytas nė vienas dalykas. ¹⁵ Todėl įvyks, kad kaip jums atėjo visi geri dalykai, kuriuos VIEŠPATS, jūsų Dievas, §jums pažadėjo, taip VIEŠPATS jums siųs visus blogus dalykus, kol jis *išnaikins jus iš šitos geros šalies, kurią VIEŠPATS, jūsų Dievas, jums yra davęs. ¹⁶ †Jeigu jūs nusižengsite VIEŠPATIES, savo Dievo, sandorai, kurią jis yra jums įsakęs, ir nuėję tarnausite kitiems dievams ir jiems nusilenksite, tai VIEŠPATIES rūstybė užsidegs prieš jus, ir jūs greitai pražūsite iš tos geros šalies, kurią jis jums yra davęs.

24

¹⁵ Ir jei jūs laikote tai blogu dalyku tarnauti VIEŠPAČIUI, rinkitės šiandien, kam tarnausite: dievams, kurie buvo Užupyje, kuriems jūsų tėvai tarnavo, ar dievams amoritų, kurių krašte gyvenate; bet štai dėl manęs ir mano namų – mes tarnausime VIEŠPAČIUI. ²⁴ Ir tauta tarė Jozuei: „VIEŠPAČIUI, savo Dievui, tarnausime ir jo balsui paklusime! ³¹ Ir Izraelis tarnavo VIEŠPAČIUI per visas Jozuės dienas ir per visas dienas vyresniųjų, kurie gyveno ilgiau už Jozuę ir kurie žinojo visus VIEŠPATIES darbus, kuriuos jis buvo padaręs Izraeliui.

* **21:43** „tėvams“ – T. y. „protėviams“. * **23:11** „savęs“ – Arba „savo sielos“. † **23:14** „neliko neįvykdytas“ (2 k.) – Hbr. „nekrito“. Žr. I Sam 3:19; Est 6:10. ‡ **23:14** „jums pažadėjo“ – Arba „kalbėjo dėl jūsų“; žr. Joz 23:15. § **23:15** „jums pažadėjo“ – Arba „kalbėjo dėl jūsų“; žr. Joz 23:14. * **23:15** „išnaikins“ – Arba „pražudys“. † **23:16** „Jeigu jūs nusižengsite“ – Arba „Jums nusižengus“.

Teisėjų knyga

1

6

¹⁴ Ir VIEŠPATS atsigrėžė į jį ir tarė: „Eik su šita savo jėga ir išgelbėk Izraelį iš midjaniečių rankos! Ar aš tavęs nesiunčiu?“

16

²⁸ Ir Samsonas šaukėsi VIEŠPATIES ir tarė: „O Valdove VIEŠPATIE, atsimink mane, meldžiu, ir sustiprink mane, meldžiu, tik šitą vieną kartą, o Dieve, kad atkeršyčiau filistinams vienu kartu už abi mano akis.“

17

⁶ Tomis dienomis Izraelyje karaliaus nebuvo. Kiekvienas darė tai, kas jo akimis atrodė teisinga.

20

¹⁶ Tarp visų šitų žmonių buvo septyni šimtai rinktinių vyrų kairiarankių. Kiekvienas jų sugebėjo sviesti svaidykle akmenį į plauką ir neprašauti. ⁴² Tad Izraelio vyrų akivaizdoje jie pasisuko į dykumos kelią, bet mūsų pasivijo juos, ir *išėjusius iš miestų jie pragaišino jų tarpe.

* **20:42** „išėjusius benjaminiečius iš miestų jie izraelitai naikino“ – Arba „išėjusieji izraelitai iš miestų juos benjaminiečius naikino“.

Rūtos knyga

1

2

¹⁰ Tada parpuolus kniūbsčia ir nusilenkus į žemę, ji jam tarė: „Kodėl esu radusi malonę tavo akyse, jog *į mane atkreipei dėmesį? Juk aš svetimšalė!“

* **2:10** „į mane atkreipei dėmesį“ – Arba „pripažinai mane“.

Samuelio pirma knyga

¹ *Štai buvo tam tikras vyras iš †Ramataim-Cofimų, iš Efraimo kalnyno, vardu Elkana, ‡efratiečio Cūfo sūnaus Tohuvo sūnaus Elihuvo sūnaus Jerohamo sūnus. ² Ir jis turėjo dvi žmonas: pirmosios vardas buvo ŠOna, o antrosios vardas – Penina. Penina turėjo vaikų, bet Ona neturėjo vaikų. ³ Ir šis vyras *kasmet iš savo miesto †eidavo aukštyn garbinti ir aukoti kareivijų VIEŠPAČIUI Šilojyje. Ir ten buvo du Elio sūnūs, Hofnis ir Finehasas, VIEŠPATIES kunigai.

2

² Niekas nėra toks šventas kaip VIEŠPATS, nes be tavęs nėra kito tokio ir nėra uolos tokios, kaip mūsų Dievas. ⁹ Jis apsaugos savo šventųjų kojas, o nedorėliai nutildomi tamsoje, nes savo jėga joks žmogus nenugalės. ³⁰ Todėl VIEŠPATS, Izraelio Dievas, prabyla: „Tikrai pažadėjau, kad tavo namai ir tavo *tėvo namai per amžius vaikščios mano akivaizdoje. Bet dabar VIEŠPATS prabyla: „Tai tebūna toli nuo manęs! Nes mane gerbiančius aš gerbsiu, bet mane niekinantys bus prakeikti!

3

¹ Ir berniukas Samuelis tarnavo VIEŠPAČIUI Elio akivaizdoje. O VIEŠPATIES žodis buvo *retas tomis dienomis – †pranašiškas regėjimas nebuvo paplitęs *reiškinys*. ⁹ Ir Elis tarė Samueliui: „Eik, atsigulk ir bus šitaip: jei tave pašauks, pasakysi: „Kalbėk, VIEŠPATIE, nes tavo tarnas klauso.“ Taigi Samuelis nuėjęs atsigulė į savo vietą.

¹⁹ O Samuelis augo, ir VIEŠPATS buvo su juo ir neleido nė vienam iš jo žodžių ‡likti neįvykdytam.

8

³ Tačiau jo sūnūs nevaikščiojo jo keliais, bet palinko į neteisų pelną ir ėmė kyšius ir iškraipė teisingumą.

12

²³ *O dėl manęs, tebūnie toli nuo manęs tai, kad aš nusidėčiau prieš VIEŠPATĮ, paliaudamas melstis už jus; bet aš jus mokysiu gero ir tiesaus kelio: ²⁴ tik bijokite VIEŠPATIES ir jam tarnaukite ištikimai visa savo širdimi; būtinai †įbeskite akis į tai, ‡kokius didžius *dalykus* jis yra jums padaręs!

* **1:1** „Štai“ t. „Ir“. † **1:1** „Ramataim-Cofimų“ – Arba „Cofimų (Sargybinių) Ramataimų (dviejų aukštumų)“. ‡ **1:1** „efratiečio“ – hbr. tekste nėra visai aišku, ar „efratietis“ gramatiškai apibūdina Elkaną arba jo proprosenelį Cūfą; jei apibūdina Elkaną, vertimas būtų toks: „[...] tam tikras vyras – efratietis – iš [...] vardu Elkana, Cūfo [...]“. Š **1:2** „Ona“ – Arba „Chana“. * **1:3** „kasmet“ – hbr. „nuo metų iki metų“ arba „nuo dienų iki dienų“. † **1:3** „eidavo aukštyn“ – Arba „kildavo“. * **2:30** „tėvo“ – Arba „protėvio“. * **3:1** „retas“ – Hbr. žodis **יָצַד** (jaqar) verčiamas ir „brangus“. † **3:1** „pranašiškas regėjimas“ – Hbr. **יִחְזַק** (chazon); arba „Dievo duotas apreiškimas“. Plg. Pat 29:18. ‡ **3:19** „likti neįvykdytam“ – T. „nukristi žemėn“; hbr. idioma; žr. Est 6:10 (hbr). * **12:23** O dėl manęs – T.: Taip pat aš. † **12:24** „įbeskite akis į“ – Arba „matykite“, „apsvarstykite“. ‡ **12:24** „kokius didžius dalykus“ – T. vns., „kokį didį dalyką“.

13

1 *Saulius buvo vienerių metų sūnus, kai jis pradėjo karaliauti, ir †jis karaliavo Izraeliui dvejus metus. 14 Bet dabar tavo karaliavimas neišliks; VIEŠPATS pasiieškojo vyrą, atitinkantį savo širdį, ir VIEŠPATS jam įsakė *būti* valdovu savo tautai, nes tu nesilaikei *to*, ką VIEŠPATS tau įsakė.

15

11 *Esu atgailavęs, kad padariau Saulių karaliumi, nes jis nusigrėžė nuo sekimo paskui mane ir neįvykdė mano įsakymų. Ir †tai sukėlė Samueliui sielvartą ir jis šaukėsi VIEŠPATIES visą naktį. 22 Ir Samuelis tarė: „Argi VIEŠPATĮ džiugina deginamosios aukos ir pjaunamosios aukos kaip *jį džiugina* paklusnumas VIEŠPATIES žodžiui? Dėmesio! Paklusnumas yra geresnis už auką, ir klausymas yra geresnis už avinų taukus. 23 Nes maištavimas *yra kaip* †raganavimo nuodėmė, ir savavaliavimas – *kaip* nedorybė bei †stabgarbystė. Kadangi tu atmetei VIEŠPATIES žodį, tai jis ir atmetė tave, kad nebebūtum karaliumi. 29 Be to, Izraelio *Pastovusis negali nei meluoti, nei †atgailauti, nes jis ne žmogus, kad turėtų atgailauti. 35 Ir Samuelis daugiau nepasimatė su Sauliumi iki savo mirties dienos, nors Samuelis liūdėjo dėl Sauliaus. O VIEŠPATS atgailavo, kad buvo padaręs Saulių Izraelio karaliumi.

16

7 Bet VIEŠPATS tarė Samueliui: „Nežiūrėk į jo išvaizdą ar į jo *aukštą ūgį, kadangi *jį* atmečiau. Nes *VIEŠPATS mato* ne taip, kaip žmogus mato: nes žmogus †žiūri į

* **13:1** „Saulius buvo vienerių metų sūnus“ – Tai įprasta hbr. k. idioma, kuri paprastai rodo į amžių. Plg. Iš 12:5 eilutę, kurioje kalbama apie vienerių metų avinėlių (plg. taip pat Iš 29:38, Kun 23:18-19 ir kt.). Kadangi aišku iš Šv. Rašto, kad Saulius nebuvo vaikas, tuo labiau vienerių metų vaikas, kai pradėjo karaliauti, kilo klausimas apie šio teksto reikšmę (Sauliaus sūnus Jonatanas jau buvo užaugęs karys, kai Saulius pradėjo karaliauti). Paaiškinimai: (1) vieni metai skaičiuojama nuo to laiko, kai Samuelis patvirtino Saulių karaliumi, patepdamas jį aliejumi (šaltinis: John Gill, kuris cituoja Ben Gersom); (2) Samuelis „įvaikino“ Saulių, kai Sauliui buvo duota pranašo dovana (I Sam 10:11-12), todėl praėjo vieni metai nuo patepimo iki karaliavimo pradžios (šaltinis: James B. Jordan). Netikintys, kad visi Dievo žodžiai žmonėms buvo ir yra perduoti Šv. Rašte be trūkumų ir tobulai, teigia, jog šios eilutės hebrajiškame masoretų tekste (MT) trūksta žodžių, būtent skaitvardžių. Pvz., A. Rubšio (1999 m. „LBD1999“) ir A. Jurėno (2000 m. „JUR2000“) vertimuose yra daugtaškiai, kur neva turėjo būti papildomi skaičiai. Viešpats Jėzus prieštaravo tokiam klaidingam mokymui (pvz., Mt 5:18). Dėl Dievo Žodžio tobulumo, žr. ir Ps 12:7, Pat 15:26, Iz 59:21, Mt 24:35, Lk 16:17, Jn 10:35, ir kt. † **13:1** „jis karaliavo Izraeliui dvejus metus“ – Šis tekstas irgi nelengvai suprantamas. Kad Saulius karaliavo 40 metų aišku iš Apd 13:21. (1) Kai kas supranta šiuos žodžius kaip kitos eilutės įžangą: „Ir kai jis buvo karaliavęs Izraeliui du metus“, t. y., šio skyriaus veiksmai įvyko, kai Saulius buvo karaliavęs jau du metus (šaltinis: KJV). (2) Kiti supranta, kad po dviejų metų (arba trijų) metų Dievas atmetė jį, kad jis nebebūtų karalius (I Sam 15:26) ir todėl likusius jo valdžios metus jis valdė neteisėtai (šaltinis: Martin Anstey). Tai sunku suderinti su Dovydo pareiškimais, kad Saulius tebebuvo VIEŠPATIES pateptasis (I Sam 24:10, 26:9). Treti sako, kad tuos du metus (Sauliaus antrus ir trečius karaliavimo metus) Saulius paprastai padarė tai, kas aprašyta I Sam 13-15 skyriuose (šaltinis: James B. Jordan). Nėra pagrindo neigti, kad mums perduotas tekstas yra tobulas. * **15:11** „Esu atgailavęs“ – Arba „Gailiuosi“. † **15:11** „tai sukėlė Samueliui sielvartą“ – T. „pasidarė Samueliui karšta“, tai idioma, kuri dažnai reiškia, kad žmogus supyko. † **15:23** „raganavimo“ – Sinonimas: „būrimo“. § **15:23** „stabgarbystė“ – Trad. „stambeldystė“. * **15:29** „Pastovusis“ – hbr. žodis turi įvairių reikšmių; kontekstas čia pabrėžia nekintamumą; žodis verčiamas ir šiais žodžiais: „Nekintamasis“, „Šlovė“, „Stiprybė“, „Pergalė“, „Ištikimasis“, „Amžinasis“. † **15:29** „atgailauti“, „turėtų atgailauti“ – hbr. žodis, vartotas ir 11 eilutėje, turi bent dvi reikšmes – (1) pajusti gilų neigiamą jausmą dėl ankstesnių veiksmų arba minčių, pvz. „gailėtis“ (11 eil.) ir (2) atsižvelgiant į gilų neigiamą jausmą, nuspręsti kitaip elgtis; persigalvoti taip, kad elgesys pasikeis (29 eil.) Dievas išleidžia tokių sprendimų, kurių niekada nekeis (žr. 28 eil.), bet Jis ir išleidžia kitus, kurie yra sąlygiški (žr. Jl 2:13, Jon 4:2). * **16:7** „aukštą ūgį“ t. „ūgio aukštį“. † **16:7** „žiūri į išorę“ t. „mato tiek, koku atstumu gali akys *matyti*“.

išorę, bet VIEŠPATS žiūri į širdį.

17

²⁹ Ir Dovydas tarė: „Ką gi dabar padariau? *Argi nėra reikalo?!“ ⁴⁷ Ir visas šitas susirinkimas žinos, kad VIEŠPATS išgelbsti ne kalaviju ir ietimi, nes ši mūsų yra VIEŠPATIES, ir jis atiduos jus į mūsų rankas.“

18

¹⁴ Ir Dovydas išmintingai elgėsi visuose savo keliuose; ir VIEŠPATS *buvo* su juo.

* **17:29** „Ar nėra reikalo?!“ – Arba „Ar tai ne žodis / priežastis?“

Samuelio pirma knyga

1

5

⁸ Ir tą dieną Dovydas tarė: „Kas sumuštų jebusiečius, tegul vandens *tuneliu †pasiekia ir ‡„raišuosius“ ir „akluosius“, kurių nekenčia Dovydo Šsiela.“ Todėl žmonės sakė: „Aklas ir raišas neturi įeiti į namus“. ²³ Ir kai Dovydas pasiklausė VIEŠPATIES, jis tarė: „Neik aukštyn, bet apeik juos ratu iš užnugario ir priek prie jų priešais *balzamo medžius. ²⁴ Ir tebus, kai išgirsi žingsniavimo šlamesį †balzamo medžių viršūnėse, tuojau veik, nes tada VIEŠPATS bus išėjęs tavo priekyje filistinų kariuomenės mušti.

7

¹⁵ Bet mano *palankumas nenukryps nuo jo, kaip jį nukreipiau nuo Sauliaus, kurį pašaliniau †prieš tave. ²² Todėl tu esi didis, o VIEŠPATIE Dieve, nes nėra nė vieno tau lygaus, ir išskyrus tave, nėra Dievo, kaip *byloja* visa, ką esame girdėję savo ausimis.

11

²⁷ O gedului praėjus, Dovydas siuntė *pasiuntinį* ir ją atvedė į savo namus, ir ji tapo jo žmona ir pagimdė jam sūnų. Bet tas dalykas, kurį Dovydas buvo padaręs, *VIEŠPATIES akyse buvo blogis.

17

²³ O Ahitofelis, pamatęs, kad jo patarimas nebuvo vykdomas, pasibalnojo asilą, ir pakilo, ir parvyko namo į savo miestą, ir *sutvarkė savo namų reikalus, ir pasikorė, ir mirė, ir buvo palaidotas savo tėvo kape.

22

¹ Ir Dovydas kalbėjo VIEŠPAČIUI šitos giesmės žodžius tą dieną, kai VIEŠPATS jį išgelbėjo iš visų jo priešų rankų ir iš Sauliaus rankų. ² Jis tarė: „VIEŠPATS yra mano uola ir mano tvirtovė ir mano *išvaduotojas, ³ mano Dievas, mano uola – bėgsiu prieglaudon pas jį. *Jis yra* mano skydas ir mano išgelbėjimo ragas, mano aukšta prieglauda ir mano priebėga, mano išgelbėtojas – tu išgelbsti mane nuo smurto! ⁴ Šauksiuosi VIEŠPATIES, *kuris* vertas gyriaus, ir būsiu išgelbėtas iš savo priešų.

* **5:8** „tuneliu – Arba „kanalu“. Žodis vartojamas tik čia ir Ps 42:7, kur kalbama apie krioklius. † **5:8** „pasiekia“ – Arba „smogia“. Hbr. žodžio pagrindinė reikšmė yra „liesti“. ‡ **5:8** „raišuosius“ ir „akluosius“ ir „Aklas ir raišas“ – Paaiškinimai. (1) Kalbama apie jebusiečių stabus. Jeigu taip, reikia suprasti, kad patys jebusiečiai, kai patirs pralaimėjimą, pasakys, kad tie bejėgiai stabai niekada nebeturėtų turėti vietos jų tvirtovėje (neturi įeiti į namus). (2) Greičiausiai patys jebusiečiai jautėsi labai saugūs savo aukštoje tvirtovėje ir buvo pasakė, kad net raiši ir akli žmonės galėtų ją apginti. Tuo atveju, izraelitai gal pavadino visus jebusiečius aklais ir raišais, ir toks posakis buvo uždraudimas jebusiečiams įeiti į šventyklą. § **5:8** „siela.“ Todėl – Arba „siela, nes“.

* **5:23** „balzamo medžius“ – Hbr. „bakų *augalus*“; tam tikri medžiai arba stambūs krūmai, kurie išskiria sakus. † **5:24** „balzamo medžių“ – Hbr. „bakų *augalų*“; tam tikri medžiai arba stambūs krūmai, kurie išskiria sakus.

* **7:15** „palankumas“ – Hbr. **חֶסֶד** (*chesed*); be „palankumo“ hbr. žodis turi šias reikšmes: „gailingumas“, „sutartas geranoriškumas“, „gerumas“, „gailėstis“ (Job 6:4), „mielaširdystė“. † **7:15** „prieš tave“ – Arba „nuo *buvimo* prieš tavo veidą“. * **11:27** „VIEŠPATIES akyse buvo blogis“ – Arba „nepatiko VIEŠPAČIUI“.

* **17:23** „sutvarkė savo namų reikalus“ – T. „davė įsakymą dėl savo namų“. Žr. II Kar 20:1. * **22:2** „išvaduotojas“ – Arba „išlaisvintojas“.

31 †Tikras Dievas – jo kelias yra tobulas, VIEŠPATIES žodis yra †patikimas; jis yra skydas visiems, kurie Špasitiki juo. 32 Nes kas yra Dievas, jei ne VIEŠPATS? Ir kas yra uola, jei ne mūsų Dievas? 36 Tu man davei savo išgelbėjimo skydą *ir tavo †švelnumas padarė mane didį.

23

² VIEŠPATIES Dvasia kalbėjo per mane, ir jo žodis buvo ant mano liežuvio.

† 22:31 „Tikras“ – hbr. artikelis, kuris rodo jo išskirtinumą. † 22:31 „patikimas“ – Arba „išlaikęs išbandymą“; hbr. frazė nurodo į tauriųjų metalų išgryninimo procesą, po kuriuo galima patikėti metalo grynumu. § 22:31 „pasitiki juo“ – Arba „bėga prieglaudon pas jį“. * 22:36 „ir“ – Gal „tai yra“. † 22:36 „švelnumas“ – Plg. Ps 18:35. Arba „romumas“, „nuolankumas“, „nusižeminimas“, „gerumas“, „apvaizda“ ir pan. Didis Dievas nusižemino (Flp 2:1-8). Jis švelniai ir romai elgdamasis užsiima su mumis žemaisiais ir duoda mums didžius dalykus (II Pt 1:4, I Jn 2:25, taip pat II Kor 3:6; Ef 1:6, 2:6; Kol 1:12; Apr 1:6, 5:10), kurių esame visiškai neverti. Žr. Mt 5:5; Mt 11:29; Mt 21:5; Rom 12:16; I Kor 4:21; II Kor 10:1; Gal 5:22-23; Gal 6:1; Ef 4:2; Flp 4:5; Kol 3:12; I Tes 2:7; I Tim 3:3, 6:11; II Tim 2:24-25; Tit 3:2; Jok 1:21, 3:13, 3:17; I Pt 2:18, 3:4, 3:15.

Karalių pirma knyga

1

3

14 Ir jei vaikščiosi mano keliais, laikydamasis mano nuostatų ir įsakymų, kaip vaikščiojo tavo tėvas Dovydas, tai *prailginsiu tavo dienas.

8

39 tuomet išklausk danguje, savo gyvenamoje vietoje, ir atleisk, ir veik, ir duok kiekvienam pagal visus jo *kelius, kurio širdį tu pažįsti, nes tu – tu vienas – pažįsti visų †žmonių palikuonių širdis, ⁵⁶ „*Tebūna* palaimintas VIEŠPATS, kuris davė poilsį savo tautai Izraeliui pagal visa tai, ką buvo pažadėjęs; nė vienas žodis †neliko neįvykdytas iš viso jo gerojo pažado, kurį jis kalbėjo per savo Štarną Mozę.

19

19 Taigi jis ėjo iš ten ir surado Šafato sūnų *Eliziejų, ariantį su dvylika jungų *jaučių* pirma jo, o jis pats buvo su dvyliktuoju. Ir Elijas, praeidamas pro jį, užmetė ant jo savo †skraistę.

22

34 Ir *kažkoks* vyras įtempė lanką *specialiai netaikydamas ir išovė Izraelio karaliui tarp pridurtinių šarvų ir krūtinšarvio; todėl jis tarė savo vežimo važiuotojui: „†Suk atgal ir vežk mane iš †mūšio, nes esu sužeistas.

* **3:14** „prailginsiu tavo dienas“ – Plg. Iš 20:12; Įst 4:40, 25:15, 30:20; I Kar 3:14; Job 12:12; Ps 21:4; Pat 3:2,16; Ef 6:3. * **8:39** „kelius“ – hbr. idioma; gal „elgesius“, „elgsenos principus“. † **8:39** „žmonių palikuonių“ – Arba „Adomo palikuonių“. † **8:56** „neliko neįvykdytas“ – T. „nenukrito žemėn“; hbr. idioma; žr. Est 6:10 ir kt. (hbr). § **8:56** „tarną Mozę“ – Hbr. „savo tarno Mozės ranką“ (hbr. idioma). * **19:19** „Eliziejų“ – Hbr. „Eliša“, bet plg. gr. vardą Lk 4:27, Ἐλισσαῖος (Elissaios); liet. atitikmuo „Eliziejus“. † **19:19** „skraistė“ – Arba „apsiaustą“, „drabužį“, „mantiją“. * **22:34** „specialiai netaikydamas“ – hbr. „savo nekaltume“, „savo vientisume“. † **22:34** „Suk atgal“ – t „Suk savo ranką“. † **22:34** „mūšio“ – Arba „kariuomenės vietos“; plg. I Sam 28:1.

Karalių pirma knyga

1

9

²⁰ Ir sargybinis pranešė, sakydamas: „Jis pasiekė juos, bet negrižta; o važiuosena – kaip Nimšio sūnaus Jehuvo važiuosena, nes jis vairuoja *nutrūktgalviškai.“

15

¹² Šis *buvo* VIEŠPATIES žodis, kurį jis kalbėjo Jehuvui, sakydamas: „Tavo sūnūs sėdės Izraelio soste iki ketvirtosios *kartos*.“ Taip ir įvyko.

22

¹⁴ Taigi kunigas Hilkijas ir Ahikamas ir Achboras ir Šafanas ir Asaja nuėjo pas pranašę Hulda, žmoną Šalumo, Tikvos sūnaus, Harhaso sūnaus, drabužių saugotojo (o ji gyveno Jeruzalėje, antroje *dalyje*), ir jie kalbėjosi su ja.

* **9:20** „nutrūktgalviškai“ – hbr. „beprotiškai“.

Metraščių pirma knyga

1

4

⁹ Jabecas buvo labiau gerbtinas už savo brolius; be to, jo motina pavadino jį vardu Jabecas, sakydama: „Nes aš jį pagimdžiau skausme. ¹⁰ Jabecas šaukėsi Izraelio Dievo, sakydamas: „Ak, kad tu mane laiminte palaimintum ir praplėstum mano *sritį, kad tavo ranka būtų su manim ir kad saugotum nuo blogio, kad manęs nevargintų! Ir Dievas †davė, ko jis prašė.

6

³¹ O šitie yra tie, kuriuos Dovydas pastatė vadovauti giedojimo tarnystei VIEŠPATIES namuose *po to, kai skrynja buvo padėta į atilsio vietą, ³² ir kurie, iki Saliamonas pastatė Viešpaties namus Jeruzalėje, tarnavo giedodami priešais susitikimo palapinės padangtę, †eidami pareigas pagal jiems nustatytą tvarką.

11

²⁰ O Joabo brolis *Abišajas buvo Trijulės vadas, nes, pakėlęs savo ietį prieš tris šimtus, jis juos išžudė ir †laimėjo sau vardą Trijulėje.

16

¹² Atsiminkite jo nuostabius darbus, kuriuos jis padarė, jo stebuklus ir jo burnos nuosprendžius,

²⁹ *Suteikite VIEŠPAČIUI †šlovę, priklausančią jo vardui, atneškite auką ir ateikite jo akivaizdon, †garbinkite VIEŠPATĮ Ššventumo grožyje. ³⁴ Dėkokite VIEŠPAČIUI, nes jis geras, nes jo *gailėstingumas išlieka per amžius! ³⁵ Ir sakykite: „Išgelbėk mus, o mūsų išgelbėjimo Dieve, ir surink mus ir išvaduok iš kitataučių, kad dėkotume tavo šventajam vardui ir kad girtumėmės tavo †girtiniais veiksmis.

17

²⁷ Taigi dabar teikis palaiminti savo tarno namus, kad jie amžinai būtų tavo akivaizdoje. Kadangi tu, VIEŠPATIE, palaiminai, jie bus palaiminti amžinai.

22

⁹ Štai tau gims sūnus, kuris bus ramus vyras, o aš jam duosiu ramybę nuo visų aplinkinių priešų. Mat jo vardas bus Saliamonas ir jo dienomis Izraeliui suteiksiu taiką ir ramybę. ¹² Tik VIEŠPATS teduoda tau išminties bei įžvalgumo ir *tejsako

* **4:10** „sritį“ – Arba „plotą“. † **4:10** „davė“ – Hbr. „atvedė“; arba „įvykdė“. * **6:31** „po to, kai skrynja buvo padėta į atilsio vietą“ – T. „nuo skrynios ilsėjimo“. † **6:32** „eidami“ – Arba „ir ėjo“. * **11:20** „Abišajas“ – Kai kas verčia „Abšajas“, pvz., LBD1999. † **11:20** „laimėjo sau vardą Trijulėje“ – Arba „pagarsėjo“; t. „jam buvo vardas tarp (artikelis) trijų“. * **16:29** „Suteikite“ – Pagonybės paveikti žmonės suteikdavo duonai stebuklingų galių, bet Dievo apreiškimo paveikti žmonės turi suteikti (pripažinti) VIEŠPAČIUI stebuklingų savybių. Plg. Ps 29:1-2, 96:7-8; Apr 4:9, 11:13, 14:7, 16:9, 19:7. † **16:29** „šlovę, priklausančią jo vardui“ – Arba „jo vardo šlovę“. † **16:29** „garbinkite“ – Arba „nusilenkite VIEŠPAČIUI“, „parpulkite VIEŠPAČIUI“. § **16:29** „šventumo grožyje“ – žr. II Met 20:21; Ps 29:2; Ps 96:9; Ps 110:3. * **16:34** „gailėstingumas“ – Arba „geranoriškumas“, „palankumas“. † **16:35** „girtiniais veiksmis“ – T. „gyriuje“ arba „gyriumi“. Atrodo, kad reikšmė ta, kad jie turi pagrindą didžiuoti ne savimi, bet Dievo darbais, kurie verti gyriaus. Plg. Iš 15:11. * **22:12** „tejsako tau dėl Izraelio“ – Arba „tejsako tau būti virš Izraelio“.

tau dėl Izraelio, kad laikytumeisi VIEŠPATIES, savo Dievo, įstatymo. ¹³ Tada tau seksis, jei užtikrinsi, kad įvykdytum nuostatus ir potvarkius, kuriuos Viešpats įsakė Mozei dėl Izraelio. Būk stiprus ir drąsus, nebijok ir nenusigąsk! ¹⁹ Dabar nukreipkite savo širdį ir savo sielą ieškoti VIEŠPATIES, savo Dievo; taigi pakilkite ir statykite VIEŠPATIES Dievo šventyklą, kad įneštumėte VIEŠPATIES sandoros skrynią ir †Dievo šventus indus į namus, statomus VIEŠPATIES vardui.

23

¹ Taigi kai Dovydas buvo pasenęs ir pasisotinęs dienomis, jis paskyrė savo sūnų Saliamoną karaliumi virš Izraelio.

28

⁹ O tu, mano sūnau Saliamonai, pažink savo tėvo Dievą ir tarnauk jam vientisa širdimi ir noringa siela, nes VIEŠPATS ištiria visas širdis ir supranta visus minčių siekius. Jeigu ieškosi jo, jis leis, kad tu jį surastum, bet jeigu paliksi jį, jis atmes tave amžinai. ¹⁹ Sakė Dovydas: „Jis davė suprasti visa tai – visus šio šablono dirbinius – per raštą nuo VIEŠPATIES rankos ant manęs.“ ²⁰ Ir Dovydas tarė savo sūnui Saliamonui: „Būk stiprus ir drąsus ir daryk *tai*, nebijok ir nenusigąsk, nes VIEŠPATS Dievas, mano Dievas, *bus* su tavimi! Jis *nenustos palaikyti tavęs ir nepasitrauks nuo tavęs, iki bus baigtas visas *paruošimo* darbas VIEŠPATIES namų tarnavimui.

29

¹¹ Tavo, VIEŠPATIE, *yra* didybė, jėga, šlovė, *pergalė ir kilnybė, nes viskas danguje ir žemėje *yra tavo*; tavo *yra* karalystė, VIEŠPATIE, ir tu esi išaukštintas kaip galva viršum visko. ¹⁴ Bet kas gi aš ir kas mano tauta, kad pajėgtume taip noriai šitaip aukoti? Juk iš Tavo ateina viskas, ir †tau davėme *tik tai*, ką *gavome* iš tavo rankos.

† 22:19 „Dievo šventus indus“ t. „Dievo šventumo daiktus“. * 28:20 „nenustos palaikyti tavęs“ – Arba „nepaliks tavęs“. * 29:11 „pergalė“ – Arba „begalybė“. † 29:14 „tau davėme *tik tai*, ką *gavome* iš tavo rankos“ – T. „davėme Tau iš Tavo pačios rankos“.

Metraščių antra knyga

1

7

¹⁴ ir jei nusižemins mano tauta, kuri vadinasi mano vardu, jei jie melsis ir ieškos mano veido, ir gręšis nuo savo nedorų kelių, tada *aš tikrai klausysiuos iš dangaus, atleisiu jų nuodėmę ir išgydysiu jų šalį.

13

¹² Ir štai su mumis yra pats Dievas *kaip vadas ir jo kunigai su gaudžiančiais trimitais, kad garsiai skelbtų prieš jus kovos signalą. O Izraelio vaikai, nekovokite prieš VIEŠPATĮ, savo tėvų Dievą, nes jums nesiseks.“

14

¹¹ *Tada Asa šaukėsi VIEŠPATIES, savo Dievo, ir tarė: „VIEŠPATIE, †tau ‡nesunku padėti tiek tiems, kurių daug, tiek tiems, kurie yra be galios! Padėk mums, o VIEŠPATIE, mūsų Dieve, nes mes remiamės tavimi ir tavo vardu einame prieš šitą daugybę. O VIEŠPATIE, tu esi mūsų Dievas! Neleisk jokiam Šžmogui *savęs nugalėti!“

15

⁷ Bet jūs būkite stiprūs ir tenenusilpsta jūsų rankos, nes *jums bus atmokėta už darbą!“

16

⁹ Nes VIEŠPATIES akys žvalgosi aplinkui po visą žemę, kad pasirodytų stiprus dėl tų, kurių širdis yra *vientisa prieš jį. Šiuo atveju tu kvailai pasielgei, todėl nuo šiol tau bus karų.“

18

⁴ Ir Juozapas tarė Izraelio karaliui: „Meldžiu tave, pirmiausia pasiteirauk VIEŠPATIES žodžio.“

19

¹¹ Ir štai vyriausiasis kunigas Amarijas yra viršesnis už jus visuose VIEŠPATIES reikaluose, o Izraelio sūnus Zebadijas, Judo namų vadas, visuose karaliaus reikaluose, o levitai bus pareigūnai jūsų akivaizdoje. Būkite stiprūs ir veikite, ir VIEŠPATS tebūna su tuo, kuris geras.“

* **7:14** „aš tikrai“ – hbr. „aš, aš“. * **13:12** „kaip vadas“ – Hbr. „galva“, t. y., pirmoje vietoje. * **14:11** „Tada“ – Arba „Ir“. † **14:11** „†tau [..]“ – Žr. I Sam 14:6. Esamas vertimas interpretuoja taip: tiek galingiesiems, tiek silpniesiems vienodai reikia VIEŠPATIES pagalbos – ir tie ir tie yra bejėgiai palyginus su Juo, nes Jam padėti ir vieniems ir kitiems yra visai nesunku (hbr. „niekas“). Kitas vertimas: „Be tavęs nėra nieko, kas padės kovoje tarp daugybės ir tų, kurie yra be galios“. Toks vertimas akcentuoja, kad Jehova yra vienintelis, galintis padėti. ‡ **14:11** „nesunku“ – T. „yra nieko“. § **14:11** „žmogui“ – Arba „mirtingajam“. * **14:11** „savęs nugalėti“ – T. „pasilikti nenugalėtas / tvirtas prieš tave“. * **15:7** „jums bus atmokėta už darbą“ – T. „bus atlyginimas už jūsų darbą“. * **16:9** „vientisa prieš jį“ t. y., „visiškai atsidavusi jam“, trokšta Dievo valios visa širdimi, ne tik dalimi širdies.

20

¹² O mūsų Dieve, argi tu nenuteisi jų? Nes *esame bejėgiai prieš šitą didelį †būrį, atžygiuojantį prieš mus, ir nežinome, ką daryti, – bet mūsų akys nukreiptos į tave.

25

⁹ Ir Amacijas tarė Dievo vyrui: „Bet ką daryti su šimtu talentų, kuriuos daviau Izraelio pulkui?“ Ir Dievo vyras atsakė: „VIEŠPATS yra pajėgus tau duoti kur kas daugiau negu tai.“

31

⁵ Ir vos tik įsakymui plačiai pasklidus, Izraelio vaikai gausiai atnešė pirmavaisius javų, vyno, aliejaus, medaus ir viso laukų prieaugio; jie gausiai atnešė visko dešimtinę. ²¹ Ir ieškodamas savo Dievo *visais* atžvilgiais – kiekvieno darbo, kurį jis ėmėsi daryti Dievo namų tarnavime, ir įstatymo, ir įsakymo atžvilgiais, – jis dirbo iš visos savo širdies, ir jam sekėsi.

32

⁸ su juo yra kūno ranka, bet su mumis yra VIEŠPATS, mūsų Dievas, kad mums padėtų ir kovotų mūsų kovas. Ir tauta pasirėmė Judo karaliaus Chezekijo žodžiais.

* 20:12 „esame bejėgiai“ t. „mumyse nėra jėgos“. † 20:12 „būrį“ – gal „triukšmingą minią“, „kariauną“.

Ezros knyga

1

8

²² Nes man buvo gėda iš karaliaus prašyti kareivių būrio ir raitelių, kad *mus apgintų nuo kokio nors priešų kelyje, nes buvome kalbėję karaliui, sakydami: „Mūsų Dievo ranka yra ant visų tų, kurie jo ieško – *jų pačių* labui, bet jo galybė ir jo rūstybė yra prieš visus, kurie jį palieka.“

* **8:22** „mus apgintų“ – Arba „mums pagelbėtų“.

Nehemijo knyga

1

³ Ir jie man sakė: „Žmonių likutis, kuris išliko iš *paėmimo į nelaisvę*, ten provincijoje yra *dideliame varge ir gėdoje. Be to, Jeruzalės siena sugriauta, ir jos vartai sudeginti ugnimi.“

2

⁴ Tada karalius man tarė: „Ko gi tu prašai?“ Tai pasimeldžiau dangaus Dievui ²⁰ Tada *atsakydamas jiems tariau: „Pats dangaus Dievas mums duos pasisėkimą, o mes, jo tarnai, pakilsime ir statysime. Bet †jūs neturite nei dalies, nei teisės, nei atminimo Jeruzalėje.“

3

⁵ O šalia jų taisė tekojiečiai, tačiau jų *didikai †nepalenkė savo sprandų prie savo †Viešpaties darbo.

4

² Ir jis kalbėjo savo brolių ir Samarijos kariuomenės akivaizdoje, sakydamas: „Ką daro tie *suglebę žydai? Ar jie sau †atstatys? Ar jie aukos *aukas*? Ar jie užbaigs per dieną? Ar jie atgaivins sudegusius akmenis iš šiukšlių krūvų?“ ⁶ O mes *toliau* statėme sieną, ir visa siena iki pusės buvo sujungta, nes †žmonės į darbą įdėjo širdį.

5

¹⁹ O mano Dieve, atsimink mane su palankumu *dėl* visko, ką esu nuveikęs šiai tautai!

6

⁹ Nes jie visi *stengėsi* mus įbauginti, sakydami: *„Nusilpnintos jų rankos nukris nuo darbo ir jis nebus užbaigtas.“ Taigi dabar, o Dieve, sustiprink mano rankas!

8

¹⁰ Tada jis jiems tarė: „Eikite, valgykite tai, kas riebu, gerkite tai, kas saldu, ir pasiųskite dalį *tiems, kuriems nieko nėra paruošta, nes ši diena yra šventa mūsų Viešpačiui; ir nesisielokite, nes VIEŠPATIES džiaugsmas yra jūsų †stiprybė.“

9

¹⁷ Jie gi atsisakė klausyti ir neatsiminė tavo stebuklų, kuriuos tarp jų padarei; jie sukietino sprandą ir *maištaudami išsirinko vadą, kad grįžtų į vergiją. Bet tu esi

* **1:3** „dideliame varge“ – Arba „didelėje bėdoje“. * **2:20** „atsakydamas jiems tariau“ – T. „jiems atsakiau ir jiems tariau“. † **2:20** „jūs neturite“ – T. „jums nėra“. * **3:5** „didikai“ – Arba „kilmingieji“, „didžiūnai“. † **3:5** „nepalenkė“ – T. „neskyrė“, „nedėjo“ ar kitaip, nes hbr. žodis בֹּוֹ (bôw) turi daug reikšmių. † **3:5** „Viešpaties“ – Nors kai kurie išverčia „valdovo“ (JUR2000) ar „valdytojų“ (LBD1999), dgs. hbr. žodis אֲדֹנֵהֶם (’ādônêhem) vartojamas Ps 8:1, 9 apie Jėhovą; be to, tikinčiojo tarnavimas kuriam žmogui turėtų iš esmės būti tarnavimas Dievui (Ef 5:22, 6:5; Kol 3:22-23). * **4:2** „suglebę“ – Arba „silpnajėgiai“. † **4:2** „atstatys“ – T. „paliks“. † **4:6** „žmonės į darbą įdėjo širdį“ – T. „žmonėms buvo širdis dirbti“. * **6:9** „Nusilpnintos jų rankos nukris nuo darbo“ – Arba „Jų rankos bus nuleistos nuo darbo“. Žodžiai „nusilpnintos“ ir „nukris“ verčia vieną hbr. žodį. * **8:10** „tiems, kuriems“ – Hbr. kuopinis dkt., t. y. „tam, kuriam“. † **8:10** „stiprybė“ – Arba „tvirtovė“, t. y., apsauga. * **9:17** „maištaudami“ – T. „savo priešgyniavime“.

†Dievas, *kuris* pasiruošęs atleisti, maloningas ir gailestingas, lėtas pykti ir kupinas gerumo, ir jų neapleidai. ³³ Tačiau tu *esi* teisus dėl viso, kas mus ištiko, nes tu darei teisingai, bet mes nedorai elgėmės.

13

¹⁵ Tomis dienomis mačiau Jude *kai kuriuos*, mindančius vyno spaudykles šabo dieną ir įnešančius pėdus, ir kraunančius ant asilų, taip pat vyną, vynuoges, figas ir *visokias* naštas, kurias jie gabeno į Jeruzalę šabo dieną. Ir aš *pakėliau išpėjimo balsą tą dieną, kai jie pardavinėjo maistą. ³¹ ir *įsaciau* skirtu laiku *atgabenti* malkų ir pirmavaisių. O mano Dieve, atsimink mane su palankumu!

† 9:17 „Dievas, *kuris* pasiruošęs atleisti“ – T. „atleidimų Dievas“.

* 13:15 „pakėliau išpėjimo balsą“ – Arba „įspėjau“, „prieš juos liudijau“.

Esteros knyga

¹ Ir *taip įvyko Ahasvero dienomis, – to Ahasvero, kuris karaliavo šimtui dvidešimt septynioms provincijoms nuo Indijos iki Etiopijos, –

4

¹⁴ Nes jeigu iš tikrųjų šiuo metu tylėsi, *tai* *erdvumas ir išvadavimas kils žydams iš kitos vietos, bet tu ir tavo tėvo namai pražūsite. O kas žino, gal kaip tik tokiam metui tu atėjusi į karališkąją padėtį?

* **1:1** „taip“ – Arba „tai“. * **4:14** „erdvumas“ – Hbr. רֵיַח (revach), kurio reikšmė yra „lengvas kvėpavimas“, „protarpis“, „vietos“. Hbr. žodis yra vartojamas ir Prd 32:16 („tarpas“). Arba „atokvėpis“; gal „padidėjimas“, „plėtojimas“, „plėtotė“, „plėtimasis“, „plėtra“. † **4:14** „vietos“ – Hbr. מַקוֹמָה (maqowm).

Jobo knyga

Jobo laimingas gyvenimas

¹ Uco šalyje buvo vyras, kurio vardas Jobas. Tas vyras buvo tobulas ir tiesus, ir toks, kuris bijojo Dievo ir vengė blogio.

Jobas išmėgintas pirmą kartą

⁶ O tam tikrą dieną Dievo sūnūs atėjo prisistatyti VIEŠPATIES akivaizdon ir tarp jų atėjo ir Šėtonas. ⁷ Ir VIEŠPATS tarė Šėtonui: „Iš kur ateini?“ Tada Šėtonas atsiliepdamas VIEŠPAČIUI tarė: „Iš apvaikščiojimo po žemę ir iš žvalgybos vaikštinėjimo po ją.“ ⁸ O VIEŠPATS tarė Šėtonui: „Ar *atkreipei dėmesį į mano tarną Jobą? Juk kito tokio kaip jis žemėje nėra. *Tai* tobulas ir tiesus vyras, kuris bijo Dievo ir vengia blogio.“ ⁹ Tada Šėtonas atsiliepdamas VIEŠPAČIUI tarė: „Argi už nieką Jobas bijo Dievo? ²¹ ir tarė: „Nuogas išėjau iš savo motinos įsčių ir nuogas sugrįšiu †į ten; VIEŠPATS davė ir VIEŠPATS atėmė; tebūna palaimintas VIEŠPATIES vardas!“

2

² Ir VIEŠPATS tarė Šėtonui: „Iš kur ateini?“ Tada Šėtonas atsiliepdamas VIEŠPAČIUI tarė: „Iš apvaikščiojimo po žemę ir iš žvalgybos vaikštinėjimo po ją.“ ³ O VIEŠPATS tarė Šėtonui: „Ar *atkreipei dėmesį į mano tarną Jobą? Juk kito tokio kaip jis žemėje nėra. *Tai* tobulas ir tiesus vyras, kuris bijo Dievo ir vengia blogio. Jis ir toliau tvirtai laikosi savo †tobulumo, nors tu mane sukurstei prieš jį, kad jį be priežasties praryčiau.“

3

² Ir Jobas atsiliepdamas tarė: ²⁰ Kodėl jis duoda šviesą tam, kuris kenčia, ir gyvybę tiems, *kurie patys karčiai *merdi*, ²¹ kurie ilgisi mirties, bet ji neateina; ir jos kasinėja labiau negu paslėptų lobių,

4

Pirmas diskusijos ciklas: Elifazo kalba

¹ Tada temanas Elifazas atsiliepdamas tarė: ⁸ Remiantis tuo, ką esu matęs, tie, kurie įaria *nedorybę ir sėja bėdą, †tą patį ir †pjauna.

5

¹³ Jis sugauna gudruolius jų pačių klasta ir suktųjų *†sumanymams skubiai padaromas *galas*. ¹⁷ †Dėmesio! Koks didžiai palaimintas žmogus, kurį Dievas

* **1:8** „atkreipei dėmesį“ – T. „nukreipei savo širdį“. † **1:21** „į ten“ – Arba „į tą vietą“, „į štai kur“; gal sakydamas Jobas rodė pirštu į žemę. * **2:3** „atkreipei dėmesį“ – T. „nukreipei savo širdį“. † **2:3** „tobulumo“ – Arba „vientisumo dorybės“ (taip hbr. žodis אֲדָרָה (tom), kuris čia vartojamas, yra verčiamas kitur); tòm yra giminingas žodžiui אֲדָרָה (tam), kuris išverstas „tobulas“. * **3:20** „kurie patys karčiai *merdi*“ – Arba „kurių siela apkartusi“; frazė vartojamas ir Pat 31:6, kur kalbama irgi apie žmogų, kurio mirtis numatyta netrukus. * **4:8** „nedorybę“ – Arba „neteisybę“. † **4:8** „tą patį“ – Arba „ją“, „tai“. † **4:8** „pjauna“ – Arba „nuima derliumi“. * **5:13** „sumanymams“ – hbr. kuopinis vns. dkt. † **5:13** „sumanymams skubiai padarytas *galas*“ t. „sumanymai yra suskubinti į galą“. † **5:17** „Dėmesio!“ – Arba „Žiūrėk“, „Štai“, „Atkreipk dėmesį“.

sudraudžia. Tad neniekink Visagalio Šdrausmės, ¹⁸ nes jis sužeidžia, bet ir aptvarsto; jis daužo, bet ir jo rankos išgydo.

6

Pirmas diskusijos ciklas: Jobo antra kalba

¹ Bet Jobas atsiliepdamas tarė:

7

Jobas kreipiasi į Dievą

⁷
¹⁰ Į savo namus jis nebesugrįš, ir *jo vieta daugiau jo nebepažins. ²⁰ Aš nusidėjau. Ko lauki, kad *dar* padaryčiau, o žmonių Sarge? Kodėl padarei mane savo taikinį, taip, kad †esu sau našta?

9

Pirmas diskusijos ciklas: Jobo trečia kalba

¹ Tada Jobas atsiliepdamas tarė: ² „Tikrai žinau, kad taip yra. Bet kaip gi žmogus gali būti teisus prieš Dievą? ³ Jei kas panorėtų bylinėtis su juo, jis negalėtų jam atsakyti nė vieną *kartą* iš tūkstančio. ⁴ Jis išmintingos širdies ir stiprios galios; kas gi *užsikietino prieš jį ir †išliko saugus?!

10

¹ *Mano siela neapkenčia mano gyvenimo. Noriu išlieti savo skundą, kalbėti iš savo sielos kartėlio.

11

Pirmas diskusijos ciklas: Cofaro kalba

¹ Tada naamatietis Cofaras atsiliepdamas tarė:

12

Perėjimas į antrą diskusijos ciklą. Jobas reziumuoja

¹ Ir Jobas atsiliepdamas tarė:

13

¹⁵ Nors jis mane *ir* užmuštų, aš vis tiek juo pasitikėsiu; vis dėlto *prieš jį ginsiu savo †gyvenseną.

14

⁴ Kas *gali išgauti tai, kas švaru, iš to, kas nešvaru? Niekas. ⁵ Kadangi jo dienos *yra* nustatytos, jo mėnesių skaičius *yra* †tavo žinioje; tu nustatei jo ribas, kurių jis negali peržengti.

Š 5:17 „drausmės“ – Arba „pataisančio auklėjimo“. * 7:10 „jo vieta daugiau jo nebepažins“ – Plg. Ps 103:16. † 7:20 „esu sau našta“ – Job 10:1. * 9:4 „užsikietino“ – Arba „užsispyrė“. Plg. faraoną (Iš 4:21; 7:3, 13, 14, 22; 8:15, 19, 32; 9:7, 12, 34, 35; 10:1, 20, 27; 11:10; 13:15; 14:4, 8, 17.). † 9:4 „išliko saugus“ – Arba „buvo sėkmingas“, „išliko sveikas“. * 10:1 „Mano siela neapkenčia mano gyvenimo“ – Žr. Job 7:20. * 13:15 „prieš jį“ – T. „į jo veidą“. † 13:15 „gyvenseną“ – T. „kelius“. * 14:4 „gali išgauti“ – hbr. „duos“. † 14:5 „tavo žinioje“ – Hbr. „pas tave“.

15

Antras diskusijos ciklas: Elifazo kalba

¹ Tada temanas Elifazas atsiliepdamas tarė: ¹⁴ Kas yra žmogus, kad galėtų būti tyras, arba gimusis iš moters, kad galėtų būti teisus? ¹⁵ Štai savo šventaisiais jis nepasitiki, ir dangūs yra netyras jo akyse. ¹⁶ *Tai kiek bjauresnis ir labiau suterštas yra žmogus, geriantis †neteisybę kaip vandenį?!

16

Antras diskusijos ciklas: Jobo pirma kalba

¹ Tada Jobas atsiliepdamas tarė:

18

¹ Tada šuachas Bildadas atsiliepdamas tarė:

19

¹ Tada Jobas atsiliepdamas tarė: ²⁵ O aš – aš žinau, kad mano Išpirkėjas gyvas ir kad jis atsistos *galiausiai ant žemės. ²⁶ Ir po to, kai †bus pašalinta mano oda ir šitas kūnas, tada iš savo kūno regėsiu Dievą, ²⁷ kuri patys sau pamatysiu. Taip, ji matys mano akys, o ne koks nors svetimas! ‡ Alpstu ilgėdamasis!

20

¹ Tada naamatietis Cofaras atsiliepdamas tarė:

21

¹ Bet Jobas atsiliepdamas tarė:

22

¹ Tada temanas Elifazas atsiliepdamas tarė: ²⁸ Priimsi sprendimą ir *tau jis liks įsigalėjęs, taip pat suspindės šviessa ant tavo kelių,

23

¹ Tada Jobas atsiliepdamas tarė: ¹⁰ Bet jis pažįsta kelią priešais mane; jam ištyrus mane, išėsiu tarsi auksas. ¹² Nuo jo lūpų įsakymo neatsitraukiau; jo burnos žodžius vertinau labiau už savo būtiną maistą.

25

¹ Tada šuachas Bildadas atsiliepdamas tarė: ⁴ Kaip tad žmogus gali būti išteisintas prieš Dievą? Arba kaip gimusis iš moters gali būti tyras?

26

¹³ Savo Dvasia jis papuošė dangus, jo ranka supavidalino besirangančią gyvatę.

28

²⁸ O žmogui jis tarė: „Štai VIEŠPATIES baimė yra išmintis, ir šalintis nuo blogio – išmanymas.

* **15:16** „Tai kiek bjauresnis ir labiau suterštas yra žmogus, geriantis“ – Arba „Tuo labiau nepasitiki tuo, kas bjauresnis ir labiau suterštas, – žmogumi, – geriantis“. † **15:16** „neteisybę“ – Arba „blogadarybę“. * **19:25** „galiausiai“ – Arba „vėliau“ arba „gale“. † **19:26** „bus pašalinta“ – Arba „bus nulupta“; „bus pašalinta mano oda ir šitas kūnas“ – Arba „bus pašalinta va taip mano oda“. ‡ **19:27** „Alpstu ilgėdamasis“ – Hbr. „mano inkstai mano užantyje alpsta (silpnėja / geibsta iš troškimo / ilgesio)“. * **22:28** „tau“ – Arba „tavo labui“, „tavo naudai“.

29

³ kai jo žibintas švietė virš mano galvos *ir kai jo* *šviesoje ėjau per tamsą;

30

⁹ O dabar esu jų *pašaiapos* daina, ir jiems esu priežodis.

31

¹ Sudariau sandorą su savo akimis; tad kaipgi telksiu mintis į mergelę?!

32

⁶ Ir buzito Barachelio sūnus Elihuvas atsiliepdamas tarė: „Aš *jaunas, o jūs seni, todėl nediršau ir bijojau jums pareikšti savo nuomonės. ⁸ Tačiau tikrai †mirtinguosiuose žmonėse *yra* dvasia, ir Visagalio †iškvėpta dvasia duoda jiems supratimą.

33

¹³ Kodėl kovoji prieš jį, kad jis neatsakinėja į visus jo žodžius?

34

¹ O Elihuvas atsiliepdamas tarė: ²¹ nes jo akys *stebi žmogaus kelius ir jis mato visus jo žingsnius. ²² Nėra nei tamsos, nei mirties šešėlio, kur galėtų pasislėpti blogadariai. ³² Pamokyk mane to, ko nematau! Jei dariau †neteisybę, daugiau *to* nedarysiu.

35

¹ O Elihuvas atsiliepdamas tarė:

38

¹ Tada VIEŠPATS atsiliepdamas Jobui iš viesulo tarė: ⁴¹ Kas paruošia varnui jo peną, kai jo jaunikliai šaukiasi Dievo, klaidžioja aplinkui dėl lesalo stokos?

40

¹ Tada VIEŠPATS atsiliepdamas Jobui tarė:

³ Tadas Jobas atsiliepdamas VIEŠPAČIUI tarė:

⁶ Tada VIEŠPATS atsiliepdamas Jobui iš viesulo tarė: ¹⁹ Jis *yra* Dievo *veikalų †šedevras; †tik jo Kūrėjas gali priartinti savo kalaviją *prie jo*.

42

¹ Tada Jobas atsiliepdamas VIEŠPAČIUI tarė: ² „Žinau, kad tu pajėgi padaryti visa ir kad *joks tavo sumanymas nebus sukliudytas. ⁶ Todėl aš †bjauriuosi *savimi* ir †atgailauju dulkėse ir pelenuose. ¹⁷ Ir Jobas mirė senas ir pasisotinęs dienomis.

* **29:3** „šviesoje“ t. „šviesa“ (inag.). * **32:6** „jaunas“ – T. „nedaugelio dieną“. † **32:8** „mirtinguosiuose žmonėse“ – hbr. kuopinis vns. dkt. † **32:8** „iškvėpta dvasia“ – žr. Prd 2:7; arba „kvapas“. * **34:21** „stebi žmogaus kelius“ t. „yra ant žmogaus kelių / takų“. † **34:32** „neteisybę“ – Arba „blogį“, „blogybę“. * **40:19** „veikalų“ – Arba „darbų“, „kelių“. † **40:19** „šedevras“ – Arba „pirmasis“, „vyriausiasis“; hbr. žodis gali rodyti į pirmumą laike, į užimamą padėtį, į kokios nors ypatybės pranašumą. † **40:19** „tik jo Kūrėjas gali“ – Gal „jo Kūrėjas pristatė (davė) jam kalaviją“ (užuomina į iltis). * **42:2** „joks tavo sumanymas nebus sukliudytas“ – Arba „joks sumanymas nebus tau sukliudomas“, „nuo tavęs jokia mintis (joks sumanymas) nebus nepasiekiamas“. † **42:6** „bjauriuosi savimi“ – Arba „šlykščiuosi savimi“. Arba „atmetu savo žodžius“, t. y. jų atsižadau. † **42:6** „atgailauju“ – Arba „apsigalvojęs gailiuosi“; hbr. žodis נחם (nacham, „giliai atsidusti“) turi įvairias reikšmes; svarbiausia – kontekstas.

Psalmynas

1

¹ Koks didžiai palaimintas žmogus, kuris nevaikščioja *pagal nedorėlių patarimą, nei stovi nusidėjėlių kelyje, nei sėdi †šaipūnų ‡būryje. ² Priešingai – jis Šmėgsta VIEŠPATIES įstatymą ir apmąsto jo įstatymą dieną ir naktį. ³ Ir jis bus kaip medis, pasodintas prie vandens upelių, kuris duoda savo vaisių savo metu; ir jo lapai nenuvys, ir visa, ką jis bedaro, pasiseks. ⁴ Ne tokie yra nedorėliai, bet jie yra kaip pelai, kuriuos išsklaido vėjas. ⁵ Todėl nedorėliai neišsilaikys teisme, nei nusidėjėliai teisiųjų susirinkime, ⁶ nes VIEŠPATS *pažįsta teisiųjų kelią, bet nedorėlių kelias pražus.

2

Žmonės maištauja, bet Dievo Mesijas turi galutinę valdžią

Bergždžias tautų maištas

¹ Kodėl *kitataučiai †siaučia ir ‡tautos Šapmąsto tuštybę? ² Žemės karaliai *stoja į kovą, ir valdovai išvien tariasi prieš VIEŠPATĮ ir prieš jo pateptąjį, *sakydami*: ³ „Sutraukykime jų pančius, numeskime nuo savęs jų virves!“

Dievo Tėvo atsakas maištui

⁴ Tas, kuris †sėdi danguose, juokiasi; Viešpats tyčiojasi iš jų. ⁵ Tada jis kalbės jiems ‡rūstaudamas ir Šinirtęs juos *išgąsdins: ⁶ †„O aš pats ‡pastačiau savo karalių ant Siono, savo švento kalno!“

Dievo Sūnaus atsakas maištui

⁷ Š„Paskelbsiu įsaką; VIEŠPATS man tarė: *„Tu esi mano Sūnus, šiandien aš tave pagimdžiau. ⁸ Prašyk manęs, ir aš tau duosiu kitataučius, – tavo veldinį, ir tolimiausius žemės kraštus, – tavo nuosavybę. ⁹ Tu daužysi juos geležine lazda, kaip puodžiaus indą juos †daužysi į šukes!“

Štai ką įsidėmėti

¹⁰ Taigi dabar, o karaliai, būkite išmintingi; duokitės ‡įspėjami jūs, žemės teisėjai. ¹¹ Tarnaukite VIEŠPAČIUI su baime ir džiūgaukite drebėdami. ¹² Bučiuokite Sūnų, kad jis nerūstautų ir kelyje nežūtumėte, jo pykčiui Štruputį užsidegus. Kokie didžiai palaiminti visi, kurie bėga prieglaudon pas jį!

* **1:1** „pagal nedorėlių patarimą“ – T. „nedorėlių patarime“. † **1:1** „šaipūnų“ – Arba „išjuokėjų“, „besityčiojančių“. ‡ **1:1** „būryje“ – Arba „buveinėje“; plg. hbr. reikšmę Ps 107:32. § **1:2** „mėgsta VIEŠPATIES įstatymą“ – T. „jo gėrėjimasis – VIEŠPATIES įstatyme“. * **1:6** „pažįsta teisiųjų kelią“ – Viena vertus, tai gali reikšti „pripažįsta teisiųjų gyvenimą“ arba „pritaria teisiųjų gyvenimui“, kita vertus gal „numato teisiųjų kelią“ arba „nustato teisiųjų kelią“ arba net „saugo teisiųjų kelią“ (žr. Job 23:10). * **2:1** „kitataučiai“ – Arba „pagonys“, „tautos“. † **2:1** „siaučia“ – Arba „bruzdėdami renkasi“. ‡ **2:1** „tautos“ – Arba „žmonių bendruomenės“, „žmonės“. § **2:1** „apmąsto“ – Arba „sutelkia dėmesį į“, „susikaupia į“; gal „sumąsto“. * **2:2** „stoja į kovą“ – Arba „išsirikiuoja“. † **2:4** „sėdi“ – T. y. kurio sostas yra dangūs. ‡ **2:5** „rūstaudamas“ – T. „savo rūstybėje“. § **2:5** „inirtęs“ – „savo inirtyje“. * **2:5** „išgąsdins“ – Arba „sukrės“. † **2:6** „O aš pats“ t. „O aš, aš“. ‡ **2:6** „pastačiau“ – Arba „patepiau“, t. y. įgalinau, kaip einantį pareigas. § **2:7** „Paskelbsiu įsaką“ – Arba „Pranešiu apie įsaką“, „Paskelbsiu įsako patvirtinimą“. * **2:7** „Tu esi [...]“ – Dievo galia įvyksiantis Mesijo išėjimas iš kapo rūsio (prisikėlimas) lyginimas su kūdikio išėjimo iš motinos iščių; Apd 13:33; I Kor 15:4; Hbr 1:5, 5:5. † **2:9** „daužysi į šukes“ – Arba „sukulsi“, „sutrupinsi“. ‡ **2:10** „įspėjami“ – Arba „sudraudžiami“. § **2:12** „truputį“ – Arba „trumpam“.

3

¹ Dovydo psalmė, jam bėgant nuo savo sūnaus Abšalomo veido.

O VIEŠPATIE, kaip padaugėjo mano priešų! Daug tų, kurie sukyla prieš mane!

² Daug tų, kurie sako apie mano sielą: „Jam *iš Dievo nėra išgelbėjimo!“

Sela.

³ Bet Tu, VIEŠPATIE, esi skydas †aplink mane, mano šlovė ir tas, ‡kuris pakelia mano galvą. ⁴ Savo balsu *Šne kartą* šaukiausi VIEŠPATIES, ir jis nuo savo *šventojo kalno †išklaušė mane.

Sela.

⁵ Aš – aš atsiguliu ir užmigau. Atsibudau, nes VIEŠPATS mane ‡palaikė. ⁶ Nebijau Šdešimt tūkstančių žmonių, kurie yra sustoję prieš mane iš visų pusių.

⁷ Kelkis, o VIEŠPATIE! Išgelbėk mane, o mano Dieve! Juk tu visiems mano priešams smogei į žandą, nedorėlių dantis sutrupinai. ⁸ VIEŠPAČIUI *priklauso* išgelbėjimas! Tavo tautai *tebūna* tavo palaiminimas!

Sela.

4

¹ Vyriausiajam muzikui. Su *styginiais instrumentais. Dovydo psalmė.

Kai šaukiuosi, išklausk mane, mano teisumo Dieve! Kai būdavau prispaustas, Tu suteikdavai man erdvės. Būk man maloningas ir išgirsk mano maldą! ² O žmonių sūnūs, kaip ilgai mano šlovę versite į gėdinimą? *Kaip ilgai* mylėsite tuštybę ir ieškosite to, kas melaginga?

Sela.

³ Bet žinokite, kad dievotąjį VIEŠPATS atskyrė sau; VIEŠPATS išgirsta, kai jo šaukiuosi. ⁴ †Bijokite ir nenusidėkite; apmąstykite savo širdyje *būdami* savo lovoje ir ‡nusiraminkite.

Sela.

⁵ Aukokite teisingas aukas ir pasitikėkite VIEŠPAČIU! ⁶ Daugelis sako: „Kas parodys mums gera? O VIEŠPATIE, pakelk virš mūsų savo veido šviesą! ⁷ Tu į mano širdį įdėjai daugiau džiaugsmo negu tuo metu, kai padaugėjo Šanų javų ir anų *šviežio vyno. ⁸ Ramus aš atsigulsiu ir taip pat užmigsiu, nes tu †vienas, o VIEŠPATIE, ‡darai taip, kad saugiai gyvenu.“

5

¹ Vyriausiajam muzikui. *Nehilotu. Dovydo psalmė.

Klauskis mano žodžių, o VIEŠPATIE, atkreipk dėmesį į mano †apmąstymą!

² Išklausk mano pagalbos šauksmo balsą, mano Karaliau ir mano Dieve, nes ‡pastoviai melsiuosi tau! ³ O VIEŠPATIE, ryte mano balsą išgirsi, ryte sudėliosiu prieš tave *savo maldą* ir atidžiai stebėsiu. ⁴ Nes tu nesi toks dievas, kuriam patiktų

* **3:2** „iš Dievo“ – T. „Dieve“ (viet.). † **3:3** „aplinka“ – Arba „padengiantis“. ‡ **3:3** „kuris pakelia mano galvą“ – T. y. kuris išvaduoja mane iš bėdų. § **3:4** „*ne kartą* šaukiausi“ ir „išklaušė mane“ – Hbr. k. veiksmazodžių forma gali rodyti į kartojamą veiksmą, arba praeityje arba dabartyje. * **3:4** „šventojo“ – Arba „šventumo“. † **3:4** „išklaušė mane“ – Arba „atsiliepė man“. ‡ **3:5** „palaikė“ – Arba „palaiko“. § **3:6** „dešimt“ – Arba „dešimčių“. * **4:1** „styginiais instrumentais“ – Arba „rankomis *grojamais* instrumentais“. † **4:4** „Bijokite“ – Arba „Drebėkite“. ‡ **4:4** „nusiraminkite“ – Arba „būkite ramūs“, „būkite tylūs“, t. y. baikite tuščiai ir melagingai gyvenę (žr. Ps 4:2). § **4:7** „anų“ (2 k.) – T. „jų“. * **4:7** „šviežio vyno“ – Hbr. „tyjš“. † **4:8** „vienas“ – Gali būti kad „vienas“ rodo į Dovydą; jeigu taip, prasmė tokia: „tu, VIEŠPATIE, užtikrini man, esančiam vienišas [...]“. ‡ **4:8** „darai taip, kad saugiai gyvenu“ – Arba „užtikrini man saugų pabuvimą / apsisojimą / gyvenimą“. * **5:1** „Nehilotu“ – Gal „Pučiamiesiems instrumentams“, bet tai gali būti gaidos pavadinimas arba kitas nurodymas, susijęs su muzikiniu atlikimu. † **5:1** „apmąstymą“ – Hbr žodis vartojamas tik čia ir Ps 39:3. ‡ **5:2** „pastoviai melsiuosi tau“ – Arba „maldauju tave“, „pastoviai meldžiuosi tau“, „melsiuosi tau“.

nedorybė, Šneįmanoma blogajam apsisototi pas tave. ⁵ *Pagyrūnai neišstovės prieš tavo akis; tu neapkenti visų, †darančių neteisybę. ⁶ Tu pražudysi tuos, kurie kalba melą; VIEŠPATS bjaurisi kraugeriu ir apgaviku.

⁷ Bet aš įeisiu į tavo namus per tavo apstų gailęstingumą, †bijodamasis tavęs nusilenksiu tavo šventos Šbuveinės link. ⁸ Vesk mane, o VIEŠPATIE, savo teismo ribose dėl mano priešų! Nutiesk prieš mane tiesiai savo kelią. ⁹ Nes *jų burnoje nėra †nieko patikimo; jų vidus – †pati nedorybė, jų gerklė – atviras kapas, jie pataikauja savo liežuvium. ¹⁰ Špražudyk juos, o Dieve! Tegul jų pačių *kėslai parklupdo juos; nusviesk juos dėl jų †maištavimų daugybės, nes jie sukilo prieš tave! ¹¹ Bet tegul džiaugiasi visi, kurie bėga prieglaudon pas tave! Tegul jie visada džiaugsmingai šūkauja, nes tu apsaugoji juos! Tegul džiūgauja tavimi tie, kurie myli tavo vardą! ¹² Nes tu, o VIEŠPATIE, laimini teisųjį, apgaubi jį palankumu lyg didžiuoju skydu.

6

¹ Vyriausiajam muzikui. Su styginiais instrumentais *pagal šeminitą. Dovydo psalmė.

O VIEŠPATIE, nebark manęs rūstaudamas, ir nedrausmink manęs įtūždamas! ² Pasigailėk manęs, o VIEŠPATIE, nes aš silpnas; pagydyk mane, o VIEŠPATIE, nes mano kaulai sukrėsti, ³ ir mano siela labai sukrėsta! Bet tu, o VIEŠPATIE, – kiek ilgai? ⁴ Atsigrežk, o VIEŠPATIE! Išvaduok mano sielą! Išgelbėk mane dėl savo gailęstingumo! ⁵ Nes mirtyje nėra tavo atminimo; kas kape tau dėkos? ⁶ Nuvargau †bedejuodamas, kasnakt aptvindau savo lovą, ašaromis †aplieju savo patalą. ⁷ Nuo sielvarto sunyko mano šakys, paseno dėl visų mano priešų.

⁸ Atsitraukite nuo manęs, visi blogadariai! Nes VIEŠPATS išgirdo mano verksmo balsą. ⁹ VIEŠPATS išgirdo mano palankumo prašymą, VIEŠPATS priima mano maldą. ¹⁰ Tegul visi mano priešai susigėsta ir tebūna labai sukrėsti; tegul jie atsigrežia ir susigėsta staiga!

7

¹ Dovydo *šigajonas, kurį jis giedojo VIEŠPAČIUI dėl Benjamino palikuonio Kušo †žodžių.

VIEŠPATIE, mano Dieve, bėgu prieglaudon pas tave! Išgelbėk mane nuo visų †mano persekiotojų ir išvaduok mane, ² kad Štoks nesuplėšytų mano sielos į gabalus kaip liūtas, kuris sudrasko, kai nėra kam išvaduoti. ³ O VIEŠPATIE, mano Dieve, jei aš tai padariau, jei mano rankose yra *neteisybė, ⁴ jei atsilyginau blogu tam, kuris laikėsi taikos su manimi (juk išvadavau tą, kuris be priežasties yra mano priešas),

§ 5:4 „neįmanoma“ – Tokiam nėra nei leidimo nei sugebėjimo būti arti Dievo nors ir trumpam. * 5:5 „Pagyrūnai“ – Arba „Kvailiai“; plg. tą patį hbr. žodį, vartojamą Ps 73:3; Ps 75:4; Job 12:17, Iz 44:25. † 5:5 „darančių neteisybę“ – Arba „blogadarių“. † 5:7 „bijodamasis tavęs“ – T. „tavo baimėje“. § 5:7 „buveinės“ – Arba „šventyklos“, „šventovės“, „rūmų“, „namų“. * 5:9 „jų“ – T. „jo“, t. y. bet kurio iš jų. † 5:9 „nieko patikimo“ – Arba „tvirtumo“, „nepajudinamumo“. † 5:9 „pati nedorybė“ – Arba „didžiulė pražūtis“, „baisi nelaimė“. § 5:10 „Pražudyk juos“ – Arba „Trauk juos atsakomybėn už kalnę“. * 5:10 „kėslai“ – Arba „sumanymai“. † 5:10 „maištavimų“ – Arba „nusižengimų“. * 6:1 „pagal šeminitą“ – T. „ant aštuntojo“, kuris gali rodyti į oktavą arba boso partiją, arba gali būti kitas nurodymas, susijęs su muzikiniu atlikimu. † 6:6 „bedejuodamas“ – T. „su savo dejone“. † 6:6 „aplieju“ – Arba „ištirpinu“. § 6:7 „akys“ – T. „akis“. * 7:1 „šigajonas“ – Gal „nevienodos giesmės“, „įvairios melodijos“. Hbr. žodis vartojamas tik čia ir Hab 3:1, kur pasitaiko dgs. forma. † 7:1 „žodžių“ – Arba „reikalų“, „pranešimų“, „veiklos“ (hbr. dgs.), „ketinimų“. † 7:1 „mano persekiotojų“ – Arba „tų, kurie mane vejasi“. § 7:2 „toks“ – Arba „jis“, „kas“; nurodo į Kušą ir bet kokį kitą Dovydo priešą, kuris elgiasi, kaip Kušas. * 7:3 „neteisybė“ – T. y. tai, kas gauta neteisybės būdu.

⁵ *tai* priešas †tepersekioja mano sielą ir *ją* †tepagauna; taip, tesutrypia į žemę mano gyvybę ir tepaguldo mano garbę Šį dulkes!

Sela.

⁶ Kelkis, o VIEŠPATIE, *rūstaudamas! Pakilk prieš mano priešų įtūžį ir mano labui pabusk teismui, kurį įsakei! ⁷ Taip žmonių †susirinkimas apsups tave; todėl dėl jų sugrižk į aukštybes. ⁸ VIEŠPATS teis tautas. Paskelbk kaltinimo nepagrįstumo nuosprendį apie mane, o VIEŠPATIE, pagal mano teisumą ir pagal †mano vientisumo dorybę, esančią manyje. ⁹ Prašau nedorėlių blogiui padaryti galą! Bet teisųjį sutvirtink! Nes ištiria širdis ir Šgiliausias *žmogaus* dalis *būtent* teisingis Dievas. ¹⁰ Mano skydas *yra* *pas Dievą, kuris išgelbsti tiesiaširdžius. ¹¹ Dievas †yra teisingas teisėjas, ir toks Dievas, kuris kasdien pyksta *ant nedorėlių*. ¹² Jei *žmogus* †neatsigręžia, ŠVIEŠPATS galanda savo kalaviją, jis yra išlenkęs savo lanką ir jį paruošęs. ¹³ Be to, jis tokiam yra paruošęs mirtinus ginklus, *savo strėles yra padaręs degančias. ¹⁴ Štai toks patiria gimdymo skausmus nedorybei *įvykdyti*; jis gi tapo nėščias žalingumu ir pagimdo melą. ¹⁵ Jis padarė duobę ir ją iškasė ir pats įkrito į griovį, kurį padarė. ¹⁶ Jo žalingumas sugriš jam ant galvos, ir jo smurtas nusileis jam ant †pakaušio. ¹⁷ Aš girsiu VIEŠPATĮ deramai pagal Jo teisumą ir giedosiu gyrių VIEŠPATIES, Aukščiausiojo, vardui.

8

¹ Vyriausiajam muzikui. *Pagal gititą. Dovydo psalmė.

O VIEŠPATIE, mūsų Valdove, koks †didingas tavo vardas visoje žemėje! †Tu pastatei savo šlovę virš dangų. ² Iš kūdikių ir žindomųjų burnos tu priruošei Šstiprybę dėl savo priešų, kad nuramdytum priešą ir keršytoją.

³ Kai žvelgiu į tavo dangus, tavo pirštų darbus, į mėnulį ir žvaigždes, kurias tu išdėstei, ⁴ kas yra žmogus, kad jį atmeni, ir žmogaus sūnus, kad jį aplankai? ⁵ Nes jį padarei truputį žemesnį už *angelus, šlove ir garbe jį apvainikavai. ⁶ Tu davei jam valdyti tavo rankų darbus, visa padėjai po jo kojomis: ⁷ †visas avis ir jaučius, ir netgi lauko žvėris, ⁸ padangių paukščius, jūros žuvis ir visa, kas *tik* keliauja jūrų takais. ⁹ O VIEŠPATIE, mūsų Valdove, koks didingas tavo vardas visoje žemėje!

9

¹ Vyriausiajam muzikui. Pagal mūt lebbén. Dovydo psalmė.

† 7:5 tepersekioja,“ – Arba „tesiveja“. † 7:5 „tepagauna“ – Arba „tenutveria“. § 7:5 „į dulkes“ – T. „dulkėse“.
* 7:6 „rūstaudamas“ – T. „savo rūstybėje“. † 7:7 „susirinkimas“ – Arba „sambūris“, „bendruomenė“. † 7:8 „mano vientisumo dorybę, esančią manyje“ – Arba „ant manęs esančią mano vientisumo dorybę“ arba „mano vientisumo dorybę, o Iškilusis“. § 7:9 „giliausias dalis“ t. „inkstus“; gal „vidinę būtį“. Šis hbr. žodis vartojamas perkeltine prasme ir Job 19:27; Ps 7:9; Ps 16:7; Ps 26:2; Ps 73:21; Pat 23:16; Jer 11:20; Jer 12:2; Jer 17:10; Jer 20:12; Rd 3:13. Jis turbūt rodo į žmogaus vidinę esmę – į jo proto, jausmų ir valios centrą. * 7:10 „pas Dievą“ – Arba „ant Dievo“; gal „Iškilusis Dievas“. † 7:11 „yra tiesus teisėjas“ – Arba „Dievas teisia teisiuosius“. † 7:12 „neatsigręžia“ – Arba „neatgailauja“. § 7:12 „VIEŠPATS“ – T. „jis“. * 7:13 „savo strėles yra padaręs degančias“ – Arba „paskiria savo strėles prieš persekiotojus“. † 7:16 „pakaušio“ – Arba „viršugalvio“. * 8:1 „Pagal gititą“ – Arba „gititu“; spėjama, kad žodis rodo (1) džiaugsmingą gaidą, remiantis tuo, kad žodžio šaknis „gat“ rodo į vynuogių spaustuvą, ir derliaus nuėmimo ir paruošimo metas buvo itin džiaugsmingas, arba (2) į muzikos instrumentą, gaidą arba atlikimo būdą, susijusį su Gato miestu. † 8:1 „didingas“ – Arba „prakilnus“. † 8:1 „Tu“ t. „Kuris“; arba „Tu, kuris“; galbūt yra retorinis klausimas: „Kuris gi *asmuo* pastatė tavo šlovę virš dangų?!“ § 8:2 „stiprybę“ – Žr. Mt 21:16, kurioje Jėzus aiškina, kokia čia stiprybė – gyrius Dievui, galingas įrankis, kuris nutildo priešus; plg. I Kor 1:27. * 8:5 „angelus“ – Arba „galinguosius“; žr. Hbr 2:7. † 8:7 „visas avis ir jaučius“ – hbr. „avis ir jaučius – juos visus“.

⌘ Alef

Girsiu *tave*, o VIEŠPATIE, visa savo širdimi, apskelbsiu visus tavo nuostabius darbus. ² Būsiu linksmas ir džiūgausiu tavimi, giedosiu gyrių tavo vardui, o Aukščiausiasis.

⌘ Bêt

³ Kai mano priešai bus atblokšti atgal, jie suklyps ir pražus *dėl tavo veido. ⁴ Nes tu palaikei mano teisę ir mano bylą: sėdėjai soste, teisingai teisdamas.

⌘ Gimel

⁵ Tu subarei pagonis, pragaišiniai bloguosius, ištrynei jų vardą amžių amžiams. ⁶ O priešė, tavo pavertimai griuvėsiais baigėsi amžinai, nors išrovei miestus su šaknimis. ŠPriešų atminimas pražuvo su jais!

⌘ Hè

⁷ Bet VIEŠPATS *pasiliks per amžius; savo sostą jis pastatė teismui. ⁸ Ir jis teis pasaulį vadovaudamasis teisumu, teisingumą įvykdys tautoms vadovaudamasis lygiateisiškumu.

⌘ Vav

⁹ Taigi VIEŠPATS bus aukšta prieglauda prislėgtajam, aukšta prieglauda sielvarto laikais. ¹⁰ Kurie pažįsta tavo vardą, bėga prieglaudon pas *tave*, nes tu, VIEŠPATIE, nesi palikęs tų, kurie rūpestingai ieško tavęs.

⌘ Zajin

¹¹ Giedokite gyrių VIEŠPAČIUI, kuris gyvena Sione! Skelbkite tautose jo darbus! ¹² Atkeršydamas už kraują, jis atsimenta juos, jis neužmiršta Šprispautųjų šauksmo.

⌘ Chet

¹³ Pasigailėk manęs, o VIEŠPATIE! Tu, kuris mane pakeli iš mirties vartų, atsižvelk į vargą man nuo tų, kurie manęs neapkenčia, ¹⁴ kad garsinčiau visą tavo gyrių Siono dukters vartuose; džiūgausiu dėl tavo išgelbėjimo!

⌘ Tet

¹⁵ *Pagonys nugrimzdo į duobę, kurią patys iškasė; jų koja įkliuvo į pinkles, kurias patys paspendė. ¹⁶ VIEŠPATS duoda save pažinti: jis vykdė teisingumą, nedorėlis išipainiojamas į savo paties rankų darbą. ŠHigaionas.

Sela.

⌘ Jod

¹⁷ Nedorėliai suks į pragarą, visos tautos, kurios pamiršta Dievą.

⌘ Kaf

¹⁸ Nes vargšas nebus pamirštas visam laikui; prispautųjų *lūkestis nebus pražuvęs amžinai. ¹⁹ Pakilk, VIEŠPATIE! Teneįsigali mirtingieji! Tebūna tautos teisiamos tavo akyse. ²⁰ Įvaryk jiems baimės, o VIEŠPATIE! Težino tautos, kad jos – *tik žmonės!*

Sela.

* **9:3** „dėl tavo veido“ – Arba „dėl tavo pasirodymo / akivaizdos“, „būdami išstumti nuo tavo akivaizdos“; gal „tavo akivaizdoje“. † **9:4** „palaikai“ – Arba „įvykdei“. ‡ **9:5** „pagonis“ – Arba „tautas“, bet čia pabrėžiama ne tautybė, bet tikėjimas (požiūris į tikrąjį Dievą). § **9:6** „Priešų“ – T. „Jų“. * **9:7** „pasiliks“ – „liks sėdįs soste“, t. y., valdys. † **9:8** „lygiateisiškumu“ – Arba „bešališkumu“. ‡ **9:12** „Atkeršydamas“ – Arba „Kai jis atkeršija“. § **9:12** „prispautųjų“ – Arba „nuolankiųjų“, „romiųjų“, „varguolių“, „nužemintųjų“. * **9:15** „Pagonys“ – Žr. Ps 9:5 išnašą. † **9:15** „iškasė“ – T. „padarė“. ‡ **9:15** „paspendė“ – T. „paslėpė“. § **9:16** „Higaionas“

– Hbr. (higgajon). Žodis vartojamas Ps 19:14 „apmąstymas“, Ps 92:3 „rimtu“, Rd 3:62 „šnibždesį“ (tylus

besikartojantis garsas). Greičiausiai čia jis yra muzikinis terminas. * **9:18** „lūkestis“ t. y., „tai, ko trokšta“. † **9:19** „mirtingieji“ – Hbr. kuopinis vns. Arba „žmonės“.

10

↳ *Lamed*

¹ Kodėl tu, o VIEŠPATIE, stovi toli, *kodėl* slepiesi sielvarto laikais? ² Puikuodamiesi nedorėliai persekioja *prispaustuosius; teikliūva jie *patys* į savo sumanytas pinkles! ³ Nedorėlis gi giriasi savo širdies troškimu bei †laimina gobšuoį *ir* niekina VIEŠPATĮ. ⁴ Nedorėlis †savo išdidžiu veidu †atsisako ieškoti *Dievo*; *nėra Dievo visose jo mintyse. ⁵ Jo keliai visuomet †sukelia sielvartą; tavo teismai *yra* aukšti, toli nuo jo †akių; o visi jo priešai – jis prunkščia į juos. ⁶ Jis taria savo širdyje: „Aš nesvyruosiu, nes aš nepatirsiu nelaimės Šniekada“.

▣ *Pei*

⁷ Jo burna pilna keiksmo, *melo ir sukčiavimo, †po jo liežuviu – †nedorybė ir †neteisybė. ⁸ Jis sėdi tykodamas kaimuose; slaptavietėse jis nužudo nekaltąjį.

↳ *Ajin*

Jo akys *stebi iš pasalų nelaimėlių. ⁹ Jis tyko slaptavietėse kaip liūtas savo tankmėje. Jis tyko pagrobtį prispaustąjį, čiumpa prispaustąjį, įtraukdamas jį į savo tinklą.

↳ *Cadi*

¹⁰ Ir †jis pritūpia, puola pagūžom, kad nelaimėliai nukristų jo stipriomis *priemonėmis*. ¹¹ Jis taria savo širdyje: „Dievas pamiršo, jis paslepia savo veidą, jis niekada nepamatys.“

↳ *Kof*

¹² Kelkis, o VIEŠPATIE! O Dieve, pakelk savo ranką, nepamiršk prispaustojo! ¹³ Kodėl nedorėlis niekina Dievą? Jis taria savo širdyje: „Tu nepareikalauti *atsiskaityti*.“

↳ *Rėš*

¹⁴ Tu pamatei! Nes tu pastebi †nedorybę ir skaudinimą, kad atlygintum savo ranka. Nelaimėlis *save* †patiki tau; našlaičio padėjėjas esi tu.

↳ *Syn*

¹⁵ Sulaužyk nedoro ir blogo *žmogaus* *ranką, pareikalauk *atsiskaityti už* jo nedorybę, kol *nieko* neberasi. ¹⁶ VIEŠPATS *yra* Karalius per amžių amžius. †Pagonys †yra pražuvę iš jo Šžemės.

↳ *Tav*

* **10:2** „prispaustuosius“ – Arba „nuolankiuosius“, „romiuosius“, „varguolius“, „nužemintuosius“. † **10:3** „laimina gobšuoį *ir* niekina VIEŠPATĮ“ – Arba „laimina gobšuoį, *kurį* niekina VIEŠPATS“. † **10:4** „savo išdidžiu veidu“ – T. „pagal savo nosies pakėlimą“. § **10:4** „atsisako ieškoti“ – Arba „neieško“. * **10:4** „nėra Dievo visose jo mintyse“ – Hbr. tekstas gali būti išverstas „visos jo mintys: Dievo nėra“, arba „jo minčių visuma: Dievo nėra“. Tačiau plg. Ps 10:11,13, kurios rodo, kad toks žmogus neneigia Dievo buvimo, bet neigia jo aktualumą, dalyvavimą žmonių gyvenime, rūpinimąsi žmonėmis. † **10:5** „sukelia sielvartą“ – T. y. skaudina Dievą arba Jo žmones (plg. Prd 6:6, 12). Be šitos (ko gero, geriausios) interpretacijos, John Gill (1697-1771) tvirtina, kad hbr. žodis galėtų būti išverstas ir „pasilieka“ (t. y. nesikeičia) ir „yra sėkmingos“. † **10:5** „akių“ – Arba „akivaizdos“. § **10:6** „niekada“ – T. „į kartą ir kartą“. * **10:7** „melo ir sukčiavimo“ – Rom 3:14 šie du dalykai įeina į „kartumą“. † **10:7** „po jo liežuviu“ – Panašų į gyvatę. † **10:7** „nedorybė“ – Arba „nelabumas“. § **10:7** „neteisybė“ – Arba „blogadarybė“, „tuštybė“. * **10:8** „stebi iš pasalų“ – T. „slepiasi“. † **10:10** „jis pritūpia, puola pagūžom, kad nelaimėliai nukristų jo stipriomis *priemonėmis*“ – Gal „jis triuškina, žemina, ir nelaimėliai krenta jo stipriomis *priemonėmis*“. † **10:14** „nedorybę“ – Arba „nelabumą“, „žalingumą“. § **10:14** „patiki“ – T. „palieka“. Žr. II Tim 1:12, I Pt 4:19. * **10:15** „ranką“ – T. y. jo stiprybę, jėgą. Arba „dilbį“. † **10:16** „Pagonys“ – Arba „Kitatikiai“, „Kitos tautos“, t. y. kas nepripažįsta Jehovos valdymo, Jam nepasiduoda. † **10:16** „yra pražuvę“ – Gali rodyti į ateities tikrumą, arba į prastą būseną, todėl galima versti „pražus“ arba „pražūsta“. Teisieji, ne nedorėliai, pavaldės žemei: Ps 25:13; 37:9,22,29,34; Iz 60:21; Mt 5:5. § **10:16** „žemės“ – Arba „šalies“, „krašto“.

¹⁷ Prispauštųjų troškimą tu, VIEŠPATIE, esi išklauses; jų širdį *paruoši tu, atkreipsi savo ausį ¹⁸ našlaičio ir prislėgtojo bylą apginti, kad *joks* žemės †mirtingasis daugiau nebegąsdintų.

11

¹ Vyriausiajam muzikui. Dovydo.

*Esu pasitikėjęs VIEŠPAČIU! Kaip galite tarti mano sielai: „Pabėk į jų kalnus *kaip* paukštis!? ² Nes štai nedorėliai †įtempia lanką, ant templės savo strėlę deda, kad tamsoje šaudytų į tiesiaširdžius. ³ †Jeigu Špamatai nugriaunami, ką begalės daryti teisusis?“

⁴ VIEŠPATS yra savo *ypatingai šventoje šventykloje – VIEŠPATIES sostas yra danguje. Jo akys stebi, jo akių vokai tiria žmonių palikuonis. ⁵ VIEŠPATS teisųjį tiria, bet jo siela nekenčia nedorėlio ir smurtą mylinčio. ⁶ Jis lies ant nedorėlių žabangus, ugnį ir sierą, ir †svilinančią audrą; *tai bus* †jiems skirtoji taurė. ⁷ Nes VIEŠPATS yra teisus, jis myli teisybę. ŠDorieji matys jo veidą.

12

¹ Vyriausiajam muzikui. *Pagal šeminitą. Dovydo psalmė.

Išgelbėk, o VIEŠPATIE, nes nebėra dievotojo, nes ištikimieji pradingsta tarp †žmonių palikuonių. ² Jie kiekvienas su savo kaimynu kalba †netiesą, jie kalba pataikaujančiomis lūpomis ir šdvilype širdimi. ³ VIEŠPATS pribaisgs pataikaujančias lūpas, didžiakalbį liežuvį – ⁴ tuos, kurie yra pasakę: „Mes turime stiprų liežuvį; mūsų lūpos yra *mūsų pačių. †Kas gali mums viešpatauti?“ ⁵ „Dėl smurto prieš prispauštuosius, dėl vargšų dejavimo aš pakilsiu dabar, – sako VIEŠPATS. – Aš suteiksiu saugumą *nuo to, kuris* į jį prunkščia“. ⁶ VIEŠPATIES žodžiai yra tyri žodžiai, *kaip* †molio lydykloje grynintas sidabras, septynis kartus nuskaistintas. ⁷ Tu juos saugosi, o VIEŠPATIE, tu Škiekvieną iš jų išlaikysi nuo šitos kartos per amžius. ⁸ Nedorėliai vaikščioja visur aplinkui, kai *niekšiški žmonės yra išaukštinti.

13

¹ Vyriausiajam muzikui. Dovydo psalmė.

*Kiek ilgai, VIEŠPATIE? Ar pamirši mane amžinai? Kiek ilgai slėpsi savo veidą nuo manęs? ² Kiek ilgai teks man patarimų dėti sau į sielą, liūdesiui užėmus

* **10:17** „paruoši“ – Arba „sutvirtinsi“. Čia žodis „paruoši“ yra būsimosios laiko. † **10:18** „mirtingasis“ – Arba „žmogus“. * **11:1** „Esu pasitikėjęs VIEŠPAČIU“ – Arba „Esu bėgęs prieglaudon pas VIEŠPATĮ“. † **11:2** „įtempia“ – T. „koja nuspaudžia“, t. y. koja užsistoja ant vieno galo, kad lenktų lanką ir dėtų strėlę ant templės. † **11:3** „Jeigu“ – Arba „Kai“. § **11:3** „pamatai“ – Hbr. žodis שָׁחַח (shatah) vartojamas ST tik čia ir Iz 19:10. Perkeltine prasme rodo į svarbiausius dalykus, kurie yra pagrindas doram ir normaliam gyvenimui. Jeigu priešai nuvers tvarką, teisusis negalės nieko padaryti – tik Dievas galės įgyvendinti teisingumą (4-6 eil.). * **11:4** „ypatingai šventoje šventykloje“ – T. „šventoje šventykloje“ arba „šventumo šventykloje“. Ši hbr. vartosena pabrėžia viską viršijantį Dievo nepaprastą, išskirtinį šventumą. † **11:6** „svilinančią“ – Arba „siaubingą“. Hbr. žodis זָלַף (zalafah) vartojamas ir Ps 119:53 ir Rd 5:10. † **11:6** „jiems skirtoji taurė“ – T. „jų taurės dalis“; plg. Ps 16:5. § **11:7** „Dorieji“ – Arba „Tiesieji“. Plg. Ps 25:8, kur rašoma, kad VIEŠPATS yra tiesus (prk. „teisingas“). * **12:1** „Pagal šeminitą“ – T. „Ant aštuntojo“, kuris gali rodyti į oktavą arba boso partiją, arba gali būti kitas nurodymas, susijęs su muzikiniu atlikimu. † **12:1** „žmonių palikuonių“ – Arba „Adomo sūnų / vaikų / palikuonių“, „žmonijos“. † **12:2** „netiesą“ – Arba „tuštybę“, „nebūtus dalykus“. § **12:2** „dvilype širdimi“ – Plg. I Met 12:33, Jok 1:8. * **12:4** „mūsų pačių“ – T. „su mumis“. † **12:4** „Kas gali mums viešpatauti“ – T. „Kas yra Viešpats / Valdovas virš mūsų“. † **12:6** „molio“ – Arba „žemės“, t. y. lydykloje, padarytoje iš žemės dulkių arba ant žemės. § **12:7** „kiekvieną iš jų“ – Hbr. „jį“ (kuopinis dkt.). * **12:8** „niekšiški“ – Arba „niekam tikę“. * **13:1** „Kiek ilgai“ (2 k.) – Arba „Kaip dar ilgai“, „Kaip ilgai“.

mano širdį dienos metu? Kiek ilgai mano priešas bus išaukštintas virš manęs? ³ Pažvelk, išklausk mane, VIEŠPATIE, mano Dieve! Padaryk šviesias man akis, kad mirties *miegu* neužmigčiau! ⁴ Kad mano priešas nesakytų: „Aš jį nugalėjau“ ir mano [†]prispaudėjai nedžiūgautų dėl to, kad svyruoju. ⁵ Bet aš pasitikėjau tavo gailestingumu. Mano širdis džiūgaus dėl tavo išgelbėjimo. ⁶ Aš giedosiu VIEŠPAČIUI, nes jis dosniai padarė man gera.

14

¹ Vyriausiajam muzikui. Dovydo.

Kvailys pasakė savo širdyje: „Nėra Dievo.“ *Tokie sugedę, jie daro šlykščius darbus; nėra gera darančio. ² VIEŠPATS žvelgė žemyn iš dangaus į [†]žmonių palikuonis, kad pamatytų, ar yra kas išmano, *kas ieško Dievo*. ³ Visi nukrypo į šoną, jie kartu [‡]pasidarė suteršti; nėra gera darančio, nėra nė vieno. ⁴ Argi visi tie, kurie daro neteisybę, *yra tokie nežinantys?! Jie ryja mano tautą, kaip jie valgo duoną, ir nėra pasišaukę VIEŠPATIES!* ⁵ Jie Štenai *drebete drebėjo iš baimės, nes Dievas *yra* su teisiųjų [†]karta. ⁶ Jūs sugėdintumėte vargšo *priimtą* patarimą, bet VIEŠPATS *yra* jo prieglauda. ⁷ O, kad iš Siono ateitų [‡]išgelbėjimas Izraeliui! Kai VIEŠPATS sugrąžins namo savo nelaisvėn paimtą tautą, džiūgaus Jokūbas, apsidžiaugs Izraelis!

15

¹ Dovydo psalmė.

Viešpatie, kas gali *pabūti tavo padangtėje? Kas gali gyventi tavo šventajame kalne? ² Tas, kuris [†]vaikščioja vientisumo dorybėje, daro, kas teisu, ir [‡]kalba tiesą savo širdyje. ³ Toks nešmeižia savo liežuvium, nedaro savo Šartimui blogo, ir *nesityčioja iš savo [†]kaimyno. ⁴ Jo akyse tas, kurį reikia atmesti, yra laikomas niekam tikusiu, bet toksai gerbia tuos, kurie bijo VIEŠPATIES; jis, prisiekęs *savo paties* žalai, net nedaro pakeitimų. ⁵ Jis savo pinigų neskolina su palūkanomis ir kyšių prieš nekaltąjį neima. Kas šiuos dalykus daro [‡]niekada nebus parblokštas.

16

¹ Dovydo *miktamas.

Saugok mane, o Dieve, nes [†]pasitikiu tavimi. ² *O mano siela, tu tarei VIEŠPAČIUI: „Tu esi mano Viešpats, mano gerovė nėra kitur, tik tavyje.“* ³ Visiškai Šgėriuosi

[†] 13:4 „prispaudėjai“ – Arba „vargintojai“, „priešininkai“ ir pan. * 14:1 „Tokie“ – T. „Jie“. [†] 14:2 „žmonių palikuonis“ – Arba „Adomo sūnus / vaikus / palikuonis“, „žmoniją“. [‡] 14:3 „pasidarė suteršti“ – Tas pat hbr. žodis vartojamas Job 15:16, Ps 53:3; visada rodo į dorovinį pagėdimą; galimi vertimai: „pagėdo“, „doroviškai pakriko“, „pasidarė nešvarūs“, „pasidarė purvini“. § 14:5 „tenai“ – T. y. nusikaltimo prieš teisiuosius vietoje. * 14:5 „drebete drebėjo iš baimės“ – Hbr. vksm. yra perfektyvas, kas dažnai nusako būtąjį laiką. Čia perfektyvas vartojamas turbūt retoriškai, pabrėžiant neišvengiamą ateities įvykį arba jau prasidėjusį procesą. Arba „drebete drebėjo iš išgąščio“, „labai išsigando“. [†] 14:5 „karta“ – Arba „būriu“; gal „bendruomenė“. [‡] 14:7 „išgelbėjimas Izraeliui“ – Arba „Izraelio išgelbėjimas“. * 15:1 „pabūti“ – Arba „pagyventi“, „apsistoti“, t. y. užėiti ir pasilikti būdamas iš svetimos šalies. [†] 15:2 „vaikščioja vientisumo dorybėje“ t. y. „elgiasi nepeiktinai“, t. y. kurių elgesys rodo, kad turi vieną gryną ir teisingą siekį. [‡] 15:2 „kalba tiesą savo širdyje“ – Arba „kalba tiesą iš širdies“. § 15:3 „artimui“ – Arba „bičiuliui“, „draugui“. * 15:3 „nesityčioja“ – Arba „nekelia prieš savo kaimyną užgaulės“. [†] 15:3 „kaimyno“ – Arba „giminaičio“. [‡] 15:5 „niekada nebus parblokštas“ – Arba „nebus parblokštas per amžius“. * 16:1 „miktamas“ – Hbr. žodis vartojamas ir 56:1; 57:1; 58:1; 59:1; 60:1. Tiksliai šio termino reikšmė nežinoma. [†] 16:1 „pasitikiu tavimi“ – Arba „esu bėgęs prieglaudon pas tave“. [‡] 16:2 „nėra kitur, tik tavyje“ – T. „nėra už tavęs“, t. y. yra tik tavyje. § 16:3 „gėriuosi šventaisiais“ – T. ≈ „visa tai, ko trokštu / noriu / vertinu, t. y. mano pasigėrėjimas yra šventuosiuose“; plg. Pat 8:31, Iz 62:4.

šventaisiais, kurie yra žemėje, tai yra šauniaisiais. ⁴ Padaugės sielvartų tiems, kurie nuskuba paskui [†]kitą! Jų liejamųjų kraujo aukų neaukosiu, nei neimsiu jų vardų į savo lūpas. ⁵ VIEŠPATS yra mano [‡]paveldo dalis ir mano Štaurė; tu ^{}išlaikai mano *paveldo* dalią. ⁶ Man matavimo virvės krito maloniose vietose, iš tikrųjų [†]mano paveldas yra puikus. ⁷ Laiminsiu VIEŠPATĮ, kuris man yra pataręs; [‡]iš tikrųjų naktimis mane pamoko mano Šgiliausia dalis. ⁸ Nuolatos statau VIEŠPATĮ priešais save; kadangi jis mano dešinėje, aš nesusvyruosiu. ⁹ Todėl linksma mano širdis ir džiūgauja mano ^{*}šlovė, ir mano kūnas ilsėsis su viltimi, ¹⁰ nes tu nepaliksi [†]manęs kape, ir neleisi savo Šventajam [‡]patirti supuvimo. ¹¹ Tu parodysi man Šapstaus gyvenimo taką; tavo akivaizdoje – džiaugsmo pilnatvė, tavo dešinėje – malonumai per amžius.

17

¹ Dovydo malda.

Išgirsk, o VIEŠPATIE, tai, kas teisinga, atkreipk dėmesį į mano šauksmą, klausykis mano maldos iš lūpų be ^{*}vyliaus! ² Iš tavęs teateina [†]man nuosprendis, tavo akys temato, kas [‡]tiesu. ³ Tu ištyrei mano širdį, aplankei *mane* naktį, mane išmėginai ir nieko neradai. Esu pasiryžęs, *kad* mano burna nenusižengs. ⁴ O dėl žmonių darbų, – tavo lūpų žodžiu aš Šsusilaikiau *nuo* ^{*}smurtininko takų. ⁵ Mano žingsniai tvirtai laikėsi tavo takų, mano kojos nesvyravo. ⁶ Aš šaukiausi tavęs, nes tu išklausysi mane, Dieve. Palenk prie manęs savo ausį, *išgirsk* mano [†]kalbą. ⁷ Parodyk savo nuostabią mielaširdystę tu, kuris savo dešine ranka išgelbėji [‡]tavimi pasitikinčius nuo tų, kurie sukyla *prieš juos*. ⁸ Saugok mane kaip Šakies vyzdį, savo sparnų pauksmėje slėpk mane ⁹ nuo nedorėlių, kurie smurtauja prieš mane, mano mirtinųjų priešų, kurie mane apsupa! ¹⁰ Jie yra užsidarę savo taukuose, savo burna išdidžiai kalba.

* **16:3** „šventaisiais, kurie yra žemėje“ – Hbr. žodis, išverstas „šventieji“ gali nusakyti ir šventus angelus. Žodžiai „kurie yra žemėje“ duoda suprasti, kad šis tekstas kalba ne apie tokias dvasines būtybes, bet apie žmones.
[†] **16:4** „kitą“ – Tekste daugiau nėra parašyta. Nagrinėtojai siūlo „dievą“, „mesiją“, „kuo pasitikėti“ (žr. 1 eil.) ir pan. Atkreiptinas dėmesys, kad kalbėtojas, matyt, įprastai aukodavo tam tikrų žmonių atneštas aukas, todėl manoma, kad jis yra kunigas. Kadangi ši psalmė pranašauja apie Mesiją, tikėtina, kad čia Dovydas iš anksto sako žodžius, kurie priklauso Mesijui, Viešpačiui Jėzui, kuris yra galutinis kunigas (Ps 110:4; Hbr 5:6-10, 6:20, 7:11-21).
[‡] **16:5** „paveldo dalis“ – T. y. stabilumo užtikrinimas, kaip agrarinėje visuomenėje žemė, paveldėta iš tėvo, sąlygojo šeimos materialinę gerovę. § **16:5** „taurė“ – T. y. palaiminimas (plg. Ps 23:5). * **16:5** „išlaikai mano paveldo dalią“ – T. y. saugoji tai, ką gavau. [†] **16:6** „mano paveldas yra puikus“ – Arba „gėriuosi savo paveldu“, „man puikus *tas* paveldas“. [‡] **16:7** „iš tikrųjų“ – Arba „net“, „be to“, „taip pat“ ir pan. § **16:7** „giliausia dalis“ t. „inkstai“; gal „vidinis būtis“. Šis hbr. žodis vartojamas perkeltine prasme ir Job 19:27; Ps 7:9; 26:2; 73:21; 139:13; Pr 23:16; Jer 11:20; 12:2; 17:10; 20:12; La 3:13. Jis turbūt rodo į žmogaus vidinę esmę – į jo proto, jausmų ir valios centrą. Čia tikriausiai nurodo žmogaus dvasią, kuri po atgimimo turi ryšį su Dievo Dvasia ir bendrauja su Juo. * **16:9** „šlovė“ – Žr. Ps 30:12, Apd 2:26, „liežuvis“. [†] **16:10** „manęs kape“ – Hbr. k. tekstas gali būti verčiamas ir „mano sielos pragare“, bet čia hbr. žodis שְׁאוֹל (šeol) rodo ne į buveinę mirusiųjų nematomoms esybėms, bet, kaip ir Prd 42:38 eilutėje, į kapą. Čia išpranašauta, kad Mesijo kūnas prisikels, o 11-oje eilutėje, kad Jo miręs kūnas nepus. Hbr. k. žodis נֶפֶשׁ (nefeš) pagal kontekstą gali būti išverstas asmeniniu įvardžiu, arba žodžiu „siela“, arba kt. [‡] **16:10** „patirti“ – T. „matyti“ (perkeltine prasme). § **16:11** „apstaus gyvenimo“ – Arba „apsčios gyvybės“. Vartojamas būdvardis „apstus“ todėl, kad hbr. k. žodis, išverstas „gyvenimo“ yra dgs., „gyvenimų“, „gyvybių“. * **17:1** „vyliaus“ – Arba „klastos“, „apgaulės“. [†] **17:2** „man“ – Arba „mano“. [‡] **17:2** „tiesu“ – T. y. „atitinka teisybę“. § **17:4** „susilaikiau nuo smurtininko takų“ – Arba „kreipiau dėmesį į smurtininko takus“. * **17:4** „smurtininko“ – Arba „plėšiko“, „grobūnio“. [†] **17:6** „kalbą“ – Arba „žodį“. [‡] **17:7** „*tavimi* pasitikinčius“ – Arba „bėgusius prieglaudon *pas* tavo“. § **17:8** „akies vyzdį“ t. „mažąjį žmogų, akies dukrą“.

11 Mūsų žingsnius! Jie apsupo *mus! Jie tyra nustatę savo akis, kad parklupdytų.
 12 Kiekvienas iš jų yra panašus į liūtą, geidžiantį draskyti, į liūtuką, sėlinantį iš pasalų. 13 Kelkis, o VIEŠPATIE, užbėk jam už akių, parklupdyk jį! Savo kalaviju išvaduok mano sielą nuo nedorėlio! 14 Savo ranka išvaduok iš žmonių, o VIEŠPATIE, Šiš žmonių iš pasaulio, kurių dalia yra šiame gyvenime, kurių pilvą tu pripildai savo *lobio. †Jiems vaikų netrūksta, ir perteklių jie palieka savo mažyliams. 15 ŠAš pats *teisume žvelgsiu į tavo veidą ir pabudęs †pasisotinsiu tavo †atspindžiu.

18

1 Vyriausiajam muzikantui. *Psalme* VIEŠPATIES tarno Dovydo, kuris kalbėjo VIEŠPAČIUI šitos giesmės žodžius tą dieną, kai VIEŠPATS jį išvadavo iš visų jo priešų rankų ir iš Sauliaus rankų. Jis kalbėjo:

Tave myliu, o VIEŠPATIE, mano stiprybe. 2 VIEŠPATS yra mano aukšta *apsaugos* uola bei mano tvirtovė bei mano *vaduotojas; mano Dievas, mano tuola – †juo pasitikiu; mano skydas bei mano išgelbėjimo ragas, mano aukšta prieglauda. 30 ŠTikras Dievas – jo kelias yra tobulas, VIEŠPATIES žodis yra *patikimas; jis yra skydas visiems, kurie †pasitiki juo. 31 Nes kas yra Dievas, jei ne VIEŠPATS? Ir kas yra uola, jei ne mūsų Dievas? 32 Tai Dievas, kuris apjuosia mane jėga ir padaro mano †kelį Šneprikaištingą, 35 Tu man davei savo išgelbėjimo skydą, *ir tavo dešinė mane †parėmė, ir tavo †švelnumas padarė mane didį. 49 Todėl dėkosiu tau, o VIEŠPATIE, tarp Štautų ir giedosiu gyrių tavo vardui.

19

1 Vyriausiajam muzikui. Dovydo psalmė.

Dangūs skelbia Dievo šlovę ir skliautinė platybė skelbia jo rankų darbą. 2 Diena dienai išlieja „kalbą“ ir naktis nakčiai praneša pažinimą 3 (*nors nėra kalbos, nėra*

* 17:11 „mus“ – Žodis „mus“ verčiamas iš žodžio MT paraštėje (*Qere*); jei verčiamas iš žodžio pagrindinėje dalyje (*Kethib*), būtų „mane“. † 17:11 „yra nustatę savo akis, kad“ – T. y. ketina. † 17:12 „Kiekvienas iš jų yra panašus į liūtą“ – Hbr. „Jo panašumas“ (kuopinis, t. y. visi tokie yra panašus į liūtą). § 17:14 iš žmonių iš pasaulio“ – Arba „iš žmonių, iš pasaulio“. * 17:14 „lobiu“ – Hbr. žodis vartojamas tik čia ST. Jo šaknis – tai kas paslėpta. Gal čia žymi žemės ūkio gėrybes, kurios augo iš „paslėptų“ sėklų, gal brangenybes, paslėptus žemėje. † 17:14 „Jiems vaikų netrūksta“ – Arba „Jų vaikai yra sotūs“. Kadangi didelė šeima yra didžiulis turtas ir tais laikais žmonės tai vertino, pirmenybė teikiama pirmam vertimui – „Jiems vaikų netrūksta“, kuris galėtų būti išversta ir „jie pasisotinę vaikais“. † 17:14 „mažyliams“ – galimai turima omeny vaikaičiai. § 17:15 „Aš pats“ – Hbr. „Aš teisume aš žvelgsiu“; arba „Štai dėl manęs“, „O dėl manęs“. * 17:15 „teisume“ – T. y. teisingai elgdamasi. † 17:15 „pasisotinsiu tavo atspindžiu“ – T. y., tavo buvimas šalia patenkins visus mano poreikius. † 17:15 „atspindžiu“ – Arba „pavidalu“, „atvaizdu“, „panašumu“; kontekste tai rodo į Dievo akivaizdą (veidą). * 18:2 „išvaduotojas“ – Arba „išlaisvintojas“, „išgelbėtojas“. † 18:2 „uola“ – Arba „stiprybė“, „tvirtumas“, „nejudinamumas“; t. y., tvirtas pagrindas. † 18:2 „juo pasitikiu“ – Arba „pas jį bėgu prieglaudon“. § 18:30 „Tikras“ – hbr. artikelis, kuris rodo jo išskirtinumą. * 18:30 „patikimas“ – Arba „išlaikęs išbandymą“; hbr. frazė nurodo į tauriųjų metalų išgryninimo procesą, po kuriuo galima patikėti metalo grynumu. † 18:30 „pasitiki juo“ – Arba „bėga prieglaudon pas jį“. † 18:32 „kelį“ – T. y., elgesį, Dievas keičia elgseną tų, kurie pasitiki Juo. § 18:32 „neprikaištingą“ – Arba „tobulą“, „teisingą“, „vientisą“; t. y. be trūkumų dorovės atžvilgiu. * 18:35 „ir“ (2 k.) – Gal „tai yra“. † 18:35 „parėmė“ – Arba „palaikė“, „patvirtino“, „sustiprino“. † 18:35 „švelnumas“ – Plg. II Sam 22:36. Arba „romumas“, „nuolankumas“, „nusižeminimas“, „gerumas“, „apvaizda“ ir pan. Didis Dievas nusižemino (Flp 2:1-8). Jis švelniai ir romai elgdamasis užsiima su mumis žemaisiais ir duoda mums didžius dalykus (II Pt 1:4, I Jn 2:25, taip pat II Kor 3:6; Ef 1:6, 2:6; Kol 1:12; Apr 1:6, 5:10), kurių esame visiškai neverti. Žr. Mt 5:5; Mt 11:29; Mt 21:5; Rom 12:16; I Kor 4:21; II Kor 10:1; Gal 5:22-23; Gal 6:1; Ef 4:2; Flp 4:5; Kol 3:12; I Tes 2:7; I Tim 3:3, 6:11; II Tim 2:24-25; Tit 3:2; Jok 1:21, 3:13, 3:17; I Pt 2:18, 3:4, 3:15. § 18:49 „tautų“ – Arba „kitataučių“, „pagonių“.

posakių – *jų balsas girdimas be *kalbos ir posakių*). ⁴ Jų matavimo virvė išsitiesė po visą žemę, jų žodžiai iki pasaulio ribos. †Juose †jis įtaisė padangtę saulei, ⁵ kuri lyg jaunikis kaskart išeina iš savo kambario, lyg sportininkas džiaugiasi kaskart bėgdamas taku. ⁷ VIEŠPATIES įstatymas yra tobulas, Šatgrėžiantis sielą; VIEŠPATIES liudijimas yra patikimas, *doroviškai naivius žmones padarantis išmintingus. ⁸ VIEŠPATIES nurodymai teisingi, džiuginantys širdį; VIEŠPATIES įsakymas tyras, apšviečiantis akis. ⁹ VIEŠPATIES baimė yra skaisti, pasiliekanči per amžius; VIEŠPATIES sprendimai yra tiesa, visiškai teisingi. ¹⁰ Jie geistini labiau už auksą, net už daug gryno aukso; taip pat saldesni už medų ir varvantį korių medų. ¹¹ Be to, tavo tarnas jais įspėjamas; kas jų laikosi, gauna didelį atlygį. ¹² Kas gali suvokti savo klaidas? Apvalyk mane nuo †slaptų kalčių.

20

⁵ Mes krykštausime dėl tavo išgelbėjimo, vėliavas kelsime savo Dievo vardu. Visus tavo prašymus teįvykdo VIEŠPATS! ⁷ Vieni *pasitiki* karo vežimais, kiti žirgais, bet mes *prisiminsime VIEŠPATIES, savo Dievo, †vardą.

21

⁶ Nes jį pastatai *apstu palaiminimu amžinai, †tu savo veidu didžiai pradžiugini jį. ¹³ Būk išaukštintas, VIEŠPATIE, savo galia! Apgiedosime ir muzikuodami girsime tavo galybę.

22

¹ Vyriausiajam muzikui. *Atliekama pagal melodiją „Aušros elnė“*. Dovydo psalmė.

Mano Dieve, mano Dieve, kodėl mane *apleidai, *būdamas* toli nuo mano išvadavimo, nuo mano †dejonės žodžių? ⁴ Tavimi pasitikėjo mūsų tėvai; jie pasitikėjo, ir tu juos †išvadavai. ⁶ Bet aš *esu* kirminas, o ne žmogus; Šžmonių *patyčių *objektas* ir tautos niekinamas. ¹⁶ Nes mane apsupo šunys, blogadarių gauja mane apspito; jie perdūrė mano rankas ir mano kojas. ¹⁷ Galiu suskaičiuoti visus savo kaulus. †Tie spokso, žiūri į mane, ¹⁸ dalijasi tarpusavyje mano drabužius ir dėl mano apdaro meta burtą. ¹⁹ Bet tu, VIEŠPATIE, nebūk toli! Mano stiprybe, skubėk man

* **19:3** „jų balsas girdimas be *kalbos ir posakių*“ – Arba „jų balsas negirdimas“; hbr. kalba gali būti ir taip ir taip išverčiamas. † **19:4** „Juose“ – T. y. danguose ir skliautinėje platybėje. † **19:4** „jis“ – T. y. Dievas. § **19:7** „atgrėžiantis sielą“ – Arba „atstatantis sielą“, „gražinantis sielą į *teisingus santykius*“, „atsukdamas sielą į *teisingą kelią*“, „suteikiantis atgailavimą sielai“, „sukeliantis sielos atsigrėžimą“; gal „atgaivinantis sielą“, „vėl suteikiantis gyvybę sielai“, „atkuriantis sielą“. Hbr. žodis כָּשׂוּ (šūb) kartais rodo į atgailavimą (I Kar 8:47; Eze 14:6; Eze 18:30 ir kt.); plg. Apd 5:31, 11:18; II Tim 2:25. * **19:7** „doroviškai naivus žmones“ – Hbr. žodis rodo į žmogų, kuris lengvai traukiamas į blogį todėl, kad jis yra „atdaras“ vos ne viskam, imlūs visokioms mintims. Neįžvelgdamas esminių skirtumų, nenumatydamas pavojų ir pasekmių, toks mintyse suteikia „erdvės“ įvairioms pasaulėžiūroms, įskaitant pražūtingas. Šie žodžiai gali apibūdinti tokį žmogų: „atdarasis“, „naivuolis“, „nesusigaudantis žmogus“, „žmogus, nepasirinkęs *pasaulėžiūros*“, „neutralus žmogus, *pasaulėžiūros atžvilgiu*“, „pasižymintis atvirumu“, „žmogus, kuris atdaras *bet kam*“, „žmogus, kuris turi vietos *nesuderinamoms pasaulėžiūroms*“, „neapsisprendęs žmogus“, „neišmanėlis“, „žmogus, nepriėmęs pamokymo“, „neišmokytašis“. † **19:12** „slaptų“ – T. y. man nežinomų arba nepastebėtų. * **20:7** „prisiminsime“ – Arba „pareikšime, kad remiamės“, „sukviesime į talką“, „minėsime“ Plg. Joz 23:7, Iz 48:1, Am 6:10. † **20:7** „vardą“ – Žodis „vardas“ čia rodo į Jehovos asmenį, į Jo charakterį, į visas tobulas Jo savybes; žr. Ps 20:1. * **21:6** „apstu palaiminimu“ – Hbr. „palaiminimais“. † **21:6** „tu savo veidu“ – Arba „tavo akivaizdoje“. * **22:1** „apleidai“ – Arba „palikai“. † **22:1** dejonės, „– Arba „aimanos“. † **22:4** „išvadavai“ – Arba „išlaisvinai“, „išgelbėjai“. § **22:6** „žmonių“ – Hbr. אָדָם (adam); arba „žemiškųjų asmenų“. * **22:6** „patyčių objektas“ – Arba „pajuoka“, „gėda“. † **22:17** „Tie“ – Arba „jie“, t. y. Ps 22:16 minėti „šunys“ ir „blogariai“.

padėti! ²² Aš paskelbsiu tavo vardą savo broliams, susirinkimo viduryje tave girsiu. ²³ Jūs, kurie bijote VIEŠPATIES, girkite jį! Visi, kurie Jokūbo sėkla, šlovinkite jį! Ir visi, kurie Izraelio sėkla, bijokitės jo!

23

¹ Dovydo psalmė.

VIEŠPATS yra mano ganytojas, aš nestokosiu. ² Jis *guldo mane žaliuojančiose pievose, †švelniai vedžioja mane prie ‡atilsio vietovių vandenų. ³ Jis Šatgaivina mano sielą, jis veda mane teisumo takais dėl savo vardo. ⁴ Be to, *nors eičiau per mirties šešėlio slėnį, blogo nebijosiu, nes tu pats esi su manimi; tavo vėzdas ir tavo lazda patys paguodžia mane. ⁵ Tu paruoši ties manimi stalą mano priešų akivaizdoje, tu aliejumi man †patepi galvą; mano taurė sklidina. ⁶ Tikrai gerumas ir gailėstingumas ‡lydės mane per visas mano gyvenimo dienas, ir aš pasiliksiu VIEŠPATIES namuose amžinai.

24

¹ Dovydo psalmė.

VIEŠPAČIUI *priklauso* žemė ir visa, kas *joje, pasaulis ir kas jame gyvena, ² nes jis ant jūrų ją †pastatė, ant srovių ją ‡tvirtino. ¹⁰ Kas yra tas šlovės Karalius? Kareivijų VIEŠPATS – jis yra šlovės Karalius!

Sela.

³ Kas gali kopti [į] VIEŠPATIES kalną? Arba, kas gali atsistoti jo šventoje vietoje? ⁴ Tas, kurio rankos nekaltos ir širdis tyra, kuris ‡nekėlė savo sielos į tuštybę ir nepriesiekė apgaulingai. ⁵ Tas gaus palaiminimą iš VIEŠPATIES ir teisumą iš savo išgelbėjimo Dievo.

25

¹ Dovydo.

⌘ *Alef*

Į tave, VIEŠPATIE, keliu savo sielą.

⌘ *Bèt*

² O mano Dieve, tavimi pasitikiu: neleisk man būti sugėdintam, neleisk mano priešams džiūgauti *turėdami* viršenybę prieš mane.

⌘ *Gimel*

³ Taip pat, visi laukiantieji tavęs tnebūna sugėdinti; tebūna sugėdinti tie, kurie be pagrindo *laužo ištikimybę.

⌘ *Dalet*

⁴ O VIEŠPATIE, parodyk man †savo kelius, pamokyk mane savo takų.

⌘ *Hè*

* **23:2** „guldo“ – Arba „duoda man gulėti“. † **23:2** „švelniai vedžioja“ – Arba „nuveda“, „gano“, t. y. saugiai ir švelniai nukreipia mane. Žr. Ps 31:3, Iz 40:11 ir kt. ‡ **23:2** „atilsio vietovių“ – Arba „atgaivinimo vietovių“, „tylių“; plg. Sk 10:33, Iz 32:18. § **23:3** „atgaivina mano sielą“ – Arba „gražina mano sielą atgal“, „atstato mano sielą į teisingą kryptį“; žr. Ps 19:7. * **23:4** „nors eičiau“ – Arba „kai einu“. † **23:5** „patepi“ – Veiksmažodis čia nevertojamas žymint skyrimą į pareigas, verčiau rodo į davėjo dosnumą, į gausius Dievo suteiktus palaiminimus. ‡ **23:6** „lydės“ t. „vysis“. * **24:1** „visa, kas joje“ t. „jos pilnatvė“. † **24:2** „pastatė“ t. „pamatavo“, t. y. padėjo ant pamato. ‡ **24:4** „nekėlė savo sielos į tuštybę“ – Žr. priešybę Ps 25:1 eilutėje. * **25:3** „laužo ištikimybę“ – Arba „elgiasi neištikimai“, t. y. kaip išdavikai. † **25:4** „savo kelius“, „savo takų“. – T. y. kaip Tu nori, kad gyvenčiau.

⁵ †Vesk mane Šsavo *tiesos ribose ir mokyk mane, nes tu esi mano išgelbėjimo Dievas;

† Vav

laukiau tavęs visą dieną.

† Zajin

⁶ Atsimink, o VIEŠPATIE, savo †apstų meilingumą ir savo †didį gailęstingumą, Šnes jie yra nuo amžių.

† Chet

⁷ Neatsimink mano jaunystės nuodėmių nei mano nusižengimų; atsimink mane pagal savo gailęstingumą dėl savo gerumo, o VIEŠPATIE!

† Tet

⁸ Geras ir *tiesus yra VIEŠPATS, todėl jis nusidėjėlius moko kelio.

† Jod

⁹ †Romiuosius jis ves †teisingu taku ir romiuosius jis mokys savo kelio.

† Kaf

¹⁰ Visi VIEŠPATIES takai yra gailęstingumas ir ištikimybė tiems, kurie laikosi jo sandoros ir jo liudijimų.

† Mém

¹² Kas yra tas žmogus, kuris bijo VIEŠPATIES? Tą jis pamokys kelyje, kurį šis turi pasirinkti.

† Ajin

¹⁵ Mano akys nuolat nukreiptos į VIEŠPATĮ, nes jis ištrauks mano kojas iš pinklių.

26

¹ Dovydo.

Paskelbk kaltinimo nepagrįstumo nuosprendį apie mane, VIEŠPATIE, nes vaikščiojau savo vientisumo dorybėje ir VIEŠPAČIU pasitikėjau; *nesvyruosiu. ³ Nes tavo mielaširdystė yra man prieš akis, ir vaikštau tavo tiesoje. ⁸ VIEŠPATIE, aš myliu tavo namų gyvenamąją vietą, tai yra †vietą, kur gyvena tavo šlovė.

27

¹ Dovydo.

VIEŠPATS yra mano šviesa ir mano išgelbėjimas – kurio asmens man bijoti? VIEŠPATS yra mano gyvenimo *tvirtovė – kurio asmens man išsigąsti? ² Kai blogadariai, – mano †prispaudėjai ir mano priešai, – †užpuolė mane, kad suėstų mano kūną, jie suklypo ir krito. ³ Nors stovyklautų prieš mane Škariuomenė, nenusigąs

‡ 25:5 „Vesk mane savo tiesos ribose“ – Arba „Daryk taip, kad eičiau tavo tiesos ribose“. Plg. Ps 119:35, III Jn 3. § 25:5 „savo tiesos ribose“ – Arba „pagal savo tiesą“. * 25:5 „tiesos ribose“ – T. „tiesoje“. † 25:6 „apstų meilingumą“ – T. y. giliausius meilės, apsaugojimo ir palankumo jausmus. Hbr. žodis yra dgs., t. y. „meilingumus“. ‡ 25:6 „didį gailęstingumą“ – Hbr. žodis yra dgs., t. y. „gailęstingumus“. § 25:6 „nes jie yra nuo amžių“ – Dovydas žino, kad Dievas elgsis vienodai ateityje, kaip ir elgėsi praeityje. Parafrazė: „nes nuo praeities amžinybės tos savybės yra neatsiejamos nuo Tavęs ir Tu visada elgeisi pagal jas“. * 25:8 „tiesus“ – Žodis „tiesus“ liet. kalboje perkeltine prasme yra „teisingas“; čia vartojamas „tiesus“, kad geriau atitiktų hbr. kalbos žodį. Plg. Ps 11:7 ir kt. † 25:9 „Romiuosius“ – Arba „Nuolankiuosius“ (2 k.). ‡ 25:9 „teisingu taku“ – Arba „pagal teisingumą“. * 26:1 „nesvyruosiu“ – Arba „nepaslysiu“. † 26:8 „vietą, kur gyvena tavo šlovė“ – Arba „tavo šlovės buveinę“, „tavo šlovės padangtę“. * 27:1 „tvirtovė“ – Arba „prieglauđa“, „stiprybės vieta“. † 27:2 „prispaudėjai“ – Arba „vargintojai“, „priešininkai“ ir pan. ‡ 27:2 „užpuolė“ – T. „priėjo prieš“ § 27:3 „kariuomenė“ – T. „kareivių stovykla“.

mano širdis, *ir* nors karas kiltų prieš mane, *šiame *dalyke* liksiu tikintis. ⁴ Vieno teprašiau iš VIEŠPATIES, to *vieno* sieksiu: likti VIEŠPATIES namuose per visas savo gyvenimo dienas, kad stebėčiau VIEŠPATIES †pasigėrėjimą †ir †susikaupčiau jo šventykloje. ⁸ *Mano širdis už tave tarė: †„Ieškokite mano veido.“ Tavo veido, VIEŠPATIE, aš †ieškosiu. ⁹ Neslėpk savo veido nuo manęs, neatstumk supykęs savo tarno! Tu Šesi mano pagalba, neatmesk manęs ir nepalik manęs, o mano išgelbėjimo Dieve! ¹¹ VIEŠPATIE, mokyk mane savo kelio, dėl *mano priešų vesk mane †lygiu taku. ¹² Neatiduok manęs mano priešų valiai, nes melagingi liudytojai sukilo prieš mane ir iškvėpia smurtą. ¹⁴ Lauk VIEŠPATIES! Būk †stiprus, ir jis †sutvirtins tavo širdį. Lauk, aš sakau, VIEŠPATIES!

28

⁶ Palaimintas VIEŠPATS, nes jis išklaušė mano maldavimų balsą! ⁷ VIEŠPATS *yra* mano stiprybė ir mano skydas; juo pasitikėjo mano širdis, ir esu sulaukęs pagalbos. Todėl džiūgauja mano širdis, ir savo giesme girsiu jį. ⁸ VIEŠPATS jiems *yra* *stiprybė, taip pat savo pateptojo išgelbėjimo †tvirtovė.

29

¹ Dovydo psalmė.

Duokite VIEŠPAČIUI, o *Galingojo sūnūs, duokite VIEŠPAČIUI šlovę ir galybę! ² Duokite VIEŠPAČIUI †šlovę, *priklausančią* jo vardui, †garbinkite VIEŠPATĮ Ššventumo grožyje. ³ VIEŠPATIES balsas viršum vandenių! Šlovės Dievas sugriaudė. VIEŠPATS viršum didžiųjų vandenių! ⁴ VIEŠPATIES balsas galingas, VIEŠPATIES balsas didingas. ⁵ VIEŠPATIES balsas laužo kedrus, VIEŠPATS gi laužo Libano kedrus. ⁶ Jis šokdina juos lyg veršį, *šokdina* Libaną ir *Sirjoną lyg jauną laukinį jautį. ⁷ VIEŠPATIES balsas išskelia ugnies liepsnas. ⁸ VIEŠPATIES balsas sudrebina dykumą, VIEŠPATS sudrebina Kadešo dykumą. ⁹ VIEŠPATIES balsas sukelia gimdymo skausmus elnėms ir daro miškus plikus, o jo šventykloje †visi kalba apie *jo* šlovę. ¹⁰ VIEŠPATS sėdi viršum tvano, VIEŠPATS gi sėdi *kaip* Karalius per amžius. ¹¹ VIEŠPATS suteiks stiprybę savo tautai! VIEŠPATS palaimins savo tautą †taika!

* **27:3** „šiame *dalyke* – Greičiausiai aplinkybėje, kad Dievas yra tikinčiojo apsauga (Ps 27:1); galbūt karo aplinkybėje. Galima išversti įnagininku („šiuo dalyku pasitikėsiu“), kaip įprastai verčiamas hbr. prielinksnis ם (bet) su vksm. ם (batach). Reiškia, kad liksiu tikintis, kad VIEŠPATS yra mano šviesa, išgelbėjimas ir tvirtovė ir todėl nereikia bijoti žmonių. † **27:4** „pasigėrėjimą“ – Arba „meilumą“, „maloningumą“, „palankų nusiteikimą“; turbūt Dovydas turėjo omeny matyti, kaip Dievas atsilieps į aukojimą, atliktą teisingu nusistatymu. † **27:4** „ir“ – Arba „tai yra“. § **27:4** „susikaupčiau“ – Arba „ieškočiau *VIEŠPATIES* veido / *artumo*“ * **27:8** „Mano širdis už tave tarė“ – Dievoto žmogaus širdis aidi Dievo noro, todėl taria „už“ jį, t. y. kartoja paties Dievo jam sakytus žodžius. † **27:8** „Ieškokite“ – Arba „Norėkite“, „Prašykite“, „Siekite“. † **27:8** „ieškosiu“ – Arba „norėsiu“, „prašysiu“, „sieksiu“. § **27:9** „esi“ – hbr. ≈ „esi buvęs“ arba „buvai“; tiesiogiai versti į lietuvių kalbą neįmanoma; aišku, kad tebėra Dovydo pagalba, todėl vartojamas „esi“ čia. * **27:11** arba: tų, kurie stebi mane. † **27:11** „lygiu“ – Arba „teisumo“, „teisingu“. † **27:14** „stiprus“ – Arba „drąsus“. § **27:14** „sutvirtins“ – Arba „stiprins“; gal „duos drąsos“, „suteiks narsumo“. * **28:8** „stiprybė“ – Arba „galia“. † **28:8** „tvirtovė“ – Arba „stiprybė“. * **29:1** „Galingojo“ – Arba „Dievo“. Kalbama angelams. † **29:2** „šlovę, *priklausančią* jo vardui“ – Arba „jo vardo šlovę“. † **29:2** „garbinkite“ – Arba „nusilenkite VIEŠPAČIUI“, „parpulkite VIEŠPAČIUI“. § **29:2** „šventumo grožyje“ – žr. I Met 16:29, II Met 20:21; Ps 96:9; Ps 110:3. * **29:6** „Sirjoną“ – Tai Hermono kalnas; žr. Įst 3:9. † **29:9** „visi kalba apie *jo* šlovę“ – Arba „visa tai sako: „Šlovė!““. † **29:11** „taika“ – Arba „ramybe“, „gerove“, „sėkme“.

30

¹ Psalmė. Giesmė Namų pašventinimui. Dovydo.

Aukštinsiu tave, o VIEŠPATIE, nes tu mane iškėlei ir neleidai mano priešams džiūgauti *turėdami* viršenybę prieš mane. ² O VIEŠPATIE, mano Dieve, šaukiausi tavęs, ir tu mane išgydei. ¹⁰ Išgirsk, o VIEŠPATIE, ir pasigailėk manęs! VIEŠPATIE, būk man padėjėjas! ¹¹ Tu pavertei mano raudą šoku ratelyje, nuvilikai man ašutinę ir apjuosei mane džiaugsmu, ¹² tam, kad **mano* šlovė giedotų gyrių tau ir netylėtų. O VIEŠPATIE, mano Dieve, tau dėkosiu amžinai!

31

¹ Vyriausiajam muzikui. Dovydo psalmė.

**Tavimi*, o VIEŠPATIE, pasitikiu; niekad tenebūsiu sugėdintas! Išvaduok mane vadovaudamasis savo teisumu. ² Palenk prie manęs savo ausį, išvaduok mane skubiai! Būk man stipri uola, tvirtovių namai mane išgelbėti! ³ Nes tu esi mano uola ir mano tvirtovė. Todėl dėl savo vardo vesk mane ir *†*vadovauk man. ⁴ Ištrauk mane iš tinklo, kurį slapta man padėjo; nes tu esi mano stiprybė. ⁵ Į tavo ranką pavedu savo dvasią. Tu išpirkai mane, o VIEŠPATIE, *‡*o tiesos Dieve. ¹⁵ Tavo rankoje yra mano Šlaikai – išplėšk mane iš mano priešų rankos ir iš mano pesekiotojų! ²³ Mylėkite VIEŠPATĮ, visi jo šventieji: VIEŠPATS apsaugo ištikimuosius, bet gausiai atlygina tam, kuris elgiasi išdidžiai.

32

¹ Dovydo. **Maskilas*.

Koks didžiai palaimintas, kuriam atleistas *†*nusižengimas, kurio nuodėmė uždengta! ² Koks didžiai palaimintas žmogus, kuriam VIEŠPATS neįskaito kaltės ir kurio dvasioje nėra apgaulės! ³ Kol tylėjau, mano kaulai *‡*dūlėjo nuo mano Šnuolatinių **dejonų*. ⁴ Nes dieną ir naktį mane slėgė tavo ranka; mano *†*drėgnumas pavirto vasaros sausra. Sela. ⁵ Pripažinau tau savo nuodėmę ir nenuslėpiau savo *‡*kaltės. Tariau: „Aš išpažinsiu savo nusižengimus VIEŠPAČIUI.“ Tada tu atleidai mano nuodėmės kaltę.

Sela.

⁶ ŠDėl to kiekvienas dievotasis melsis tau **tuo* laiku, kai tave galima rasti; tikrai, *†*kai patvins gausingi vandenys, jie tokio nepasieks! ⁷ Tu esi mano slėptuvė; nuo bėdos mane apsaugosi. Tu apsupsi mane išvadavimo *‡*giesmėmis. Sela. ⁸ „Mokysiu tave ir rodysiu tau kelią, kuriuo turi eiti; patarsiu tau, kreipdamas į tave savo akį. ⁹ Nebūk

** 30:12* „mano šlovė giedotų gyrių“ – Plg. Ps 16:9, 57:8; Apd 2:26. ** 31:1* „Tavimi, o VIEŠPATIE, pasitikiu“ – Arba „Prieglobstį, o VIEŠPATIE, turiu tavyje“, „Laikau tave, o VIEŠPATIE, savo prieglauda“, „Esu bėgęs ir pasilikęs prieglaudon pas tave, O VIEŠPATIE“. *† 31:3* „vadovauk man“ – Arba „ganyk mane“, t. y. saugiai ir švelniai nukreipk mane ten, kur turėčiau būti. *‡ 31:5* „o tiesos Dieve“ – Hbr. sandara „tiesos Dieve“ rodo į Dievą, kuris pastoviai daro tai, kas atitinka tiesą, kuris pažadėjo padėti ir nemeluoja, ir todėl yra ištikimas ir patikimas. Plg. Tit 1:2. *§ 31:15* „laikai“ – T. y. gyvenimo ir mirties laikai. ** 32:1* „Maskilas“ – „išmintis, įžvalgumas“; gal „išmintingo proto ugdymui“; ši antraštė gali būti kreipinys skaitytojui klausytis ir pasidaryti išmintingas. *† 32:1* „nusižengimas“ – Arba „maištavimas“. *‡ 32:3* „dūlėjo“ – Arba „tapo trapūs“. *§ 32:3* „nuolatinių“ – Hbr. tekstas gali būti išverstas ir „ištisą dieną“, „kasdien“, „visuomet“, „visą dieną“ ir pan. Žr. Prd 6:5. ** 32:3* „dejonų“ – Arba „aimanų“. *† 32:4* „drėgnumas“ – Hbr. žodis vartojamas tik čia ir Sk 11:8. *‡ 32:5* „kaltės“ (taip pat „kaltę“ vėliau šioje eilutėje) – Arba „nukrypimo nuo gero“, „iškrypimo“, „nedorybės“, „blogadarybės“. *§ 32:6* „Dėl to“ – T. y. dėl to, kad Dievas atleidžia tam, kuris išpažįsta Jam savo nuodėmę / kaltę / nusižengimą (5 eil.). ** 32:6* „tuo laiku, kai tave galima rasti“ – T. „suradimo laiku“. Plg. Iz 55:6. *† 32:6* „kai patvins gausingi vandenys“ – T. „prie gausingų vandenų tvano“ arba „gausingų vandenų tvane“. *‡ 32:7* „giesmėmis“ – Arba „džiaugsmingais šūksniais“.

kaip arklys *ar* kaip mulas, neturintis supratimo! Žąslais ir kamanomis jų šnukį reikia *suvaldyti, kad nesiartintų prie tavęs. ¹⁰ Nedorėliui *būna* daug skausmų, bet tas, kuris pasitiki VIEŠPAČIU, bus apsuptas †palankumo. ¹¹ Džiaugitės VIEŠPAČIU ir džiūgaukite, teisieji, ir džiaugsmingai šūkaukite, visi tiesiaširdžiai!

33

¹ Džiūgaukite VIEŠPAČIU, jūs teisieji! Tiesaširdžiams pritinka *jį girti. ² †Girkite VIEŠPATĮ lyra, giedokite jam arfa *ir* dešimčiastygiu instrumentu! ³ Giedokite jam naują giesmę, meistriškai †grokite džiūgavimo skambesiu! ¹⁸ Štai VIEŠPATIES akis *nukreipta* į tuos, kurie jo bijo, į tuos, kurie užtikrintai viliasi jo gailingumu, ²⁰ Mūsų siela laukia VIEŠPATIES – Jis mūsų pagalba ir mūsų skydas, ²¹ todėl juo džiaugiasi mūsų širdis, nes pasitikėjome jo šventuoju vardu.

34

¹ Dovydo psalmė, kai jis pakeitė savo elgseną Abimelecho akivaizdoje. Tas jį nuvarė, ir jis nuėjo.

⌘ Alef

Laiminsiu VIEŠPATĮ visuomet; jo gyrius nuolat *bus* mano *lūpose.

⌘ Bêt

² VIEŠPAČIU didžiuosis mano siela; nuolankieji tai išgirs ir džiaugsis.

⌘ Gimel

³ †Apskelbkite su manimi VIEŠPATIES didybę ir kartu aukštinkime jo vardą!

⌘ Dalet

⁴ Ieškojau VIEŠPATIES, ir jis išklausė mane ir išvadavo mane iš visų mano baimių.

⌘ Hé

⁵ †Jie žvelgė į jį ir prašviesėjo, ir jų veidai šnebebus sugėdinti.

⌘ Zajin

⁶ Šis vargšas šaukėsi, ir VIEŠPATS *jį* išgirdo, ir jį išgelbėjo iš visų jo sielvartų.

⌘ Chet

⁷ VIEŠPATIES angelas stovyklauja aplink tuos, kurie jo bijo, ir juos išvaduoja.

⌘ Têt

⁸ Ragaukite ir matykite patys, koks geras VIEŠPATS! Koks didžiai palaimintas žmogus, kuris bėga prieglaudon pas jį.

⌘ Jod

⁹ Bijokite VIEŠPATIES, jo šventieji, nes nieko nestokoja tie, kurie jo bijo.

⌘ Kaf

¹⁰ *Jauni liūtai kenčia skurdą ir badauja, bet tie, kurie ieško VIEŠPATIES, jokio gero nestokos!

⌘ Lamed

¹¹ Ateikite, vaikai, klausykite manęs; aš mokysiu jus VIEŠPATIES baimės.

⌘ Mêm

¹² Kas iš *jūsų yra* †žmogus, kuris trokšta gyvenimo, geidžia dienų, kad †pamatytų

§ 32:9 „snukį“ – Arba „puošnų apynasrį / apygalvį“; hbr. „puošmeną“, „papošalą“. * 32:9 „suvaldyti, kad nesiartintų prie tavęs“ (pvz., spirti, kąsti) – Arba „suvaldyti; kitaip jis nesiartina prie tavęs“ (pvz., dresavimui, darbui atlikti). † 32:10 „palankumo“ – Arba „gailingumo“ ir kt. * 33:1 „jį girti“ – T. „gyrius“. † 33:2 „Girkite VIEŠPATĮ“ – Arba „Dėkokite VIEŠPAČIUI“. † 33:3 „grokite“ – Arba „skambinkite“; hbr. žodis rodi styginių instrumentų grojimą. * 34:1 „lūpose“ t. „burnoje“; žr. Ps 40:3. † 34:3 „Apskelbkite [...] VIEŠPATIES didybę“ – Žr. Ps 69:30, Lk 1:46. Arba „Skelbkite [...] VIEŠPATĮ esant didį“. T. „Didinkite VIEŠPATĮ“. † 34:5 „Jie“ – T. y. „Nuolankieji“ (Ps 34:2). § 34:5 „nebebus“ – Arba „nėra“, „nebus“. * 34:10 „Jauni liūtai [...]“ – Plg. Job 4:10-11. † 34:12 „žmogus“ – Arba „vyras“. † 34:12 „pamatytų gera“ – T. y. „patirtų gera“. Plg. I Pt 3:10.

gera?

י Nun

13 Sulaikyk savo liežuvį nuo blogo ir savo lūpas nuo apgaulingų kalbų!

ד Samech

14 ŠVenk blogio ir daryk gera, ieškok taikos ir ją vykis!

ע Ajin

15 Viešpaties akys nukreiptos į teisiuosius ir jo ausys į jų šauksmą.

פ Pei

16 VIEŠPATIES veidas yra prieš darančius bloga, kad išdildytų nuo žemės jų atminimą.

צ Cadi

17 Teisieji šaukiasi, ir Viešpats klausosi ir išvaduoja juos iš visų jų sielvartų.

ק Kof

18 VIEŠPATS yra arti tų, kurių širdis sudužusi, išgelbsti tuos, kurių dvasia *palaužta.

ר Rėš

19 Daug †blogybių patiria †teisusis, bet iš jų visų jį išvaduoja VIEŠPATS.

ש Šyn

20 Jis saugo visus jo kaulus, Šnė vienas iš jų nesulūžęs.

ת Tav

21 Nedorėlį pražudo *blogis, ir tie, kurie nekenčia teismo, †bus nuteisti. 22 VIEŠPATS išperka savo tarnų sielą, ir †nebus nuteistas nė vienas, kuris Šbėga prieglaudon pas jį.

35

9 Tada mano siela džiaugsis VIEŠPAČIU; ji džiūgaus jo išgelbėjimu. 27 Tekrykštauja ir tedžiūgauja tie, kurie nori teisingumo man, ir tegul jie nuolat sako: „Tebūna išaukštintas VIEŠPATS, kuris nori savo tarno *gerovės!“

36

5 VIEŠPATIE, tavo gailestingumas siekia dangų, tavo ištikimumas – debesis. 9 Nes tau priklauso gyvenimo šaltinis; tavo šviesoje mes matysime šviesą.

37

1 Dovydo.

א Alef

Nesierzink dėl blogadarių, nepavydėk tiems, kurie daro neteisybę! 2 Nes jie greitai bus nupjauti kaip žolė, ir nuvys kaip *minkšta žolelė.

ב Bėt

3 Pasitikėk VIEŠPAČIU ir daryk gera; taip liksi apsigyvenęs šalyje ir †būsi pamaitintas tiesa. 4 Ir gėrėkis VIEŠPAČIU, ir jis duos tau, ko trokšta tavo širdis.

Š 34:14 „Venk blogio“ – Arba „šalinkis nuo blogio“, „Pasitrauk nuo blogio“. * 34:18 „palaužta“ – Arba „perspausta“, „trėkštas“. † 34:19 „blogybių“ – Arba „nelaimių“, „bėdų“, „vargų“. ‡ 34:19 „teisusis“ – Arba „Teisusis“ (Mesijas). Plg. Ps 34:20. Š 34:20 „Nė vienas [...]“ Žr. Jn 19:36, Iš 12:46, Sk 9:12, Ps 22:14. * 34:21 „blogis“ – Arba „nelabumas“. † 34:21 „bus nuteisti“ – Arba „atsakys už kaltę“, „bus nubausti už kaltę“. Plg. Ps 34:22, 5:10. ‡ 34:22 „nebus nuteistas“ – Arba „neatsakys už kaltę“, „nebus nubaustas už kaltę“. Plg. Ps 34:21, 5:10; Jn 3:18; Rom 8:1. Š 34:22 „bėga prieglaudon pas jį“ – Arba „pasitiki juo“. * 35:27 „gerovės“ – Arba „ramybės“. * 37:2 „minkšta žolelė“ – Arba „šviežias žalumynas“, „žalias augalas“, „augmenija“. † 37:3 „būsi pamaitintas tiesa“ – Hbr. tekstas įvairiai verčiamas, pvz., „pastoviai būsi ganomas“ „būsi ganomas tiesa / ištikimybe“, „maitinkis tiesa / ištikimybe“ „rūpinkis tiesa / ištikimybe“, „siek tiesos / ištikimybės“, „ganykis saugiai“.

‡ Gimel

⁵ Pavesk VIEŠPAČIUI savo kelią bei pasitikėk juo, ir jis veiks: ⁶ tai yra, jis tavo teisybę iškels viešumon kaip šviesą ir tavo teisingumą kaip vidudienį.

‡ Dālet

⁷ Būk ramus prieš VIEŠPATĮ ir kantriai jo lauk! Nesierzink dėl to, kuriam sekasi savajame kelyje – dėl žmogaus, kuris vykdo Šnedorus planus!

‡ He

⁸ Liaukis pykęs ir palik rūstybę! Nesierzink! *Tai* veda tik į *bloga. ⁹ Nes blogadariai bus pribaugti, bet tie, kurie laukia VIEŠPATIES, paveldės žemę.

‡ Têt

¹⁶ Truputis, kurį turi teisingas, yra geriau negu daugelio nedorėlių turtas.

‡ Mém

²³ Gero žmogaus žingsniai yra VIEŠPATIES šudėlioti, ir jis džiaugiasi jo keliu. ²⁴ Nors jis krinta, nebus parbloktas, nes VIEŠPATS palaiko jį savo ranka.

‡ Nun

²⁵ Buvau jaunas ir pasenau, tačiau nemačiau nei *Dievo* apleisto teisiojo, nei jo *vaikų, elgetaujančių duonos. ²⁶ Ištisą dieną jis gailėstingas ir skolina, ir jo Švaikai yra palaiminti.

‡ Samech

²⁷ Venk blogio ir daryk gera ir liksi apsigyvenęs per amžius, ²⁸ nes VIEŠPATS myli teisybę ir nepalieka savo šventųjų.

‡ Ajin

Jie bus išsaugoti per amžius, bet nedorėlių *vaikai bus pribaugti. ³⁷ Atkreipk dėmesį į tobulą ir žiūrėk į tiesų, nes ateitis tokiam žmogui yra Šgerovė.

‡ Tav

³⁹ Bet teisiųjų išgelbėjimas *ateina* nuo VIEŠPATIES; jis yra jų tvirtovė sielvarto metu. ⁴⁰ Ir VIEŠPATS jiems padės, ir juos išvaduos. Jis juos išvaduos iš nedorėlių ir juos išgelbės, nes jie pasitiki juo.

38

⁹ Viešpatie, tau atviras kiekvienas mano troškimas, ir mano dejavimas nuo tavęs nepaslėptas. ¹⁸ Nes išpažįstu savo kaltę, nerimauju dėl savo nuodėmės. ²² Skubėk man padėti, o Viešpatie, mano išgelbėjime!

39

⁷ Bet ko dabar laikiu aš, Viešpatie? *Esu sudėjęs* savo viltis į tave!

40

¹ Vyriausiajam muzikui. Dovydo psalmė.

Aš *laukte laukiau Viešpaties; jis pasilenkė prie manęs ir išgirdo mano šauksmą. ² Jis ištraukė mane iš triukšmingos duobės, iš klampaus dumblo, ir pastatė ant uolos

‡ 37:6 „tavo teisybę iškels viešumon [...] ir tavo teisingumą“ – T. „išneš tavo teisybę [...] ir tavo teisingumą“; gal „atskleis tavo teisybę [...] ir tavo teisingumą“, „įvykdys tavo teisybę [...] ir tavo teisingumą“. Plg. Iz 42:1, 3. Š 37:7 „nedorus planus“ – Arba „kėslus“, „nedorus sumanymus“. * 37:8 „bloga“ – Arba „žalą“, „kenkimą“. † 37:16 „turtą“ – Arba „gausą“, „perteklių“. ‡ 37:23 „VIEŠPATIES“ t. „nuo VIEŠPATIES“. Š 37:23 „sudėlioti“ – Arba „sutvirtinti“, „paruošti“; gal „padaryti sėkmingais“. * 37:25 „vaikų“ – T. „sėklos“. † 37:25 „elgetaujančių duonos“ – Plg. Rd 1:11 (hbr.). ‡ 37:26 „skolina“ – Plg. Ps 37:21. Š 37:26 „vaikai“ – T. „sėkla“. * 37:28 „vaikai“ – T. „sėkla“. † 37:37 „ateitis tokiam žmogui yra gerovė“ – Arba „yra ateitis ramybės / taikos žmogui“. ‡ 37:37 „žmogui“ Arba – „vyru“. Š 37:37 „gerovė“ – Hbr. žodis yra plačios reikšmės; arba „taika“, „ramybė“, „sėkmė“. * 37:40 „pasitiki juo“ – Arba „yra bėgę prieglaudon pas jį“. * 40:1 „laukte laukiau“ – Arba „kantriai laukiau“. † 40:2 „triukšmingos“ – T. „triukšmo“.

mano kojas, sutvirtino mano žingsnius. ³ Jis įdėjo man į burną naują giesmę – gyrių mūsų Dievui. Daugelis žmatys ir bijos, ir pasitikės VIEŠPAČIU. ⁷ Tada tariau: „Štai ateinu! Knygos ritinyje parašyta apie mane. ⁸ Mėgstu vykdyti tavo valią, mano Dieve, ir tavo įstatymas yra pačiame mano viduje.“ ¹⁷ Nors aš šprispaustas as ir vargingas, Viešpats galvoja apie mane. Tu mano pagalba ir mano *išvaduotojas; mano Dieve, nedelsk!

41

¹ Vyriausiajam muzikui. Dovydo psalmė.

Koks didžiai palaimintas tas, kuris supratingai elgiasi su *vargšais; nelaimės dieną VIEŠPATS jį išgelbės. ² VIEŠPATS jį apsaugos ir išlaikys gyvą, jis bus palaimintas žemėje, ir †tu jo neatiduosį jį jo priešų valią. ⁴ Sakiau: „VIEŠPATIE, pasigailėk manęs, išgydyk mano sielą, nes esu nusidėjęs tau. ⁹ Netgi mano artimas draugas, kuriuo pasitikėjau, †*kuris valgė mano duonos, pakėlė kulną prieš mane.*

42

¹ Vyriausiajam muzikui. Maskilas. Koracho sūnums.

Kaip elnias geidžia vandens upelių, taip mano siela geidžia tavęs, o Dieve. ² Mano siela trokšta Dievo, gyvojo Dievo; kada ateisiu ir pasirodysiu Dievo akivaizdoje? ³ Mano ašaros tapo mano valgiu dieną ir naktį, kai jie *nuolat manęs klausinėja: „Kur yra tavo Dievas?“ ⁴ Kai šituos *dalykus* prisimenu, išlieju savyje savo sielą: nes aš eidavau su daugybe, eidavau su jais į Dievo namus džiaugsmo ir gyriaus balsu, su daugybe, kurie šventė šventadienį. ⁵ †Ko esi nusiminus, mano siela, ir ko nerimsti manyje? Užtikrintai lauk tu Dievo, nes aš dar †girsiu jį už šišgelbėjimą, *kurį suteikia* jo buvimas šalia! ⁶ O mano Dieve, mano siela yra nusiminusi manyje, todėl iš Jordano krašto ir Hermono *viršūnių krašto*, iš Micaro kalvos *nukreipsiu savo mintis į tave. ⁷ Gelmė šaukia gelmei, tavo kriokliams griaudžiant, visos bangos ir tavo vilnys ritosi per mane. ⁸ Dieną VIEŠPATS įsakys savo mielaširdystei *lydėti mane*, o naktį jo giesmė bus su manimi, malda mano gyvybės Dievui. ⁹ Sakysiu Dievui, savo Uolai: „Kodėl mane pamiršai? Kodėl vaikštau gedėdamas dėl priešų engimo?“ ¹⁰ †Kenčiu lyg kaulus laužant, man priekaištuoja mano priešai, kasdien man sakydami: „Kur yra tavo Dievas?“ ¹¹ †Ko esi nusiminus, mano siela, ir ko nerimsti manyje? Užtikrintai lauk tu Dievo, nes aš dar †girsiu jį, mano veido išgelbėjimą ir mano Dievą!

43

³ Siųsk savo šviesą ir savo tiesą, teveda jos mane; teparveda mane į tavo šventąjį kalną ir į tavo *didingą padangtę! ⁵ †Ko esi nusiminus, mano siela, ir ko nerimsti

‡ 40:3 „matys“ – T. y. „supras“, „susivoks“, „susigaudys“ (šnek.). § 40:17 „prispaustas“ – Arba „varguolis“, „nužemintas“, „neturtingas“. * 40:17 „išvaduotojas“ – Arba „išlaisvintojas“. * 41:1 „vargšais“ – Hbr. kuopinis vns. † 41:2 „tu jo neatiduosį“ – Arba „jo neatiduo“. ‡ 41:9 „kuris valgė ...“ – Jn 13:18. * 42:3 „nuolat“ – Arba „ištisą dieną“. † 42:5 „Ko [...] manyje?“ – Arba „Ką?! Ar nusiminei, mano siela? Ar nerimsti manyje?“ ‡ 42:5 „girsiu jį“ – Arba „garbinsiu jį“ arba „dėkosiu jam“. § 42:5 „išgelbėjimą, *kurį suteikia* jo buvimas šalia“ – T. „jo veido *suteiktą* išgelbėjimą“. * 42:6 „nukreipsiu savo mintis į tave“ – Arba „atsiminsiu tave“. Dovydas tuomet keliavo per šalį. † 42:10 „Kenčiu lyg kaulus laužant“ – T. „Žudymui / Triuškinimui esant mano kauluose“. ‡ 42:11 „Ko [...] manyje?“ – Arba „Ką?! Ar nusiminei, mano siela? Ar nerimsti manyje?“ § 42:11 „girsiu jį“ – Arba „garbinsiu jį“ arba „dėkosiu jam“. * 43:3 „didingą padangtę“ – Hbr. didybės daugiskaitinė forma „padangtes“; gali būti išversta ir „didingą buveinę“. † 43:5 „Ko [...] manyje?“ – Arba „Ką?! Ar nusiminei, mano siela? Ar nerimsti manyje?“

manyje? Užtikrintai lauk tu Dievo, nes aš dar *girsiu jį, mano veido išgelbėjimą ir mano Dievą!

44

⁸ Dievu giriamės ištisą dieną ir tavo *vardą girsime per amžius. Sela. ²¹ argi Dievas to nesuieškotų? Nes jis žino širdies paslaptis. ²² Juk †*dėl tavęs mes esame žudomi visą dieną, mes laikomi tarsi pjautinomis avimis.* ²⁶ Pakilk! Padėk mums ir išpirk mus dėl savo gailėstingumo!

45

¹¹ tada karalius didžiai trokš tavo grožio; kadangi jis tavo Viešpats, nusilenk prieš jį ir tu. ¹⁷ Aš padarysiu, kad tavo vardą atsimins visose kartų kartose; dėl to tautos tave girs per amžių amžius.

46

¹ Vyriausiajam muzikui. Koracho sūnams. Pritaikyta *alamot. Giesmė.
Dievas mums yra prieglauda ir stiprybė, labai prieinama pagalba bėdose. ² Todėl mes tikrai nebijosime, nors žemė pasikeistų, ir nors †kalnai †nuslystų į Šjūros *vidurį, ³ nors jos vandenys siaustų ir putotų, nors ir drebėtų kalnai jai sukilus.

Sela.

⁴ Yra upė, kurios srovės džiugins Dievo miestą, Aukščiausiojo †didingos buveinės šventąją vietą. ⁵ Dievas yra †to miesto viduje: jis negali svyruoti; Dievas jam padės Šrytui brėkstant. ⁶ Siautė tautos, svyravo karalystės; *jam pakėlus balsą – ištirpo žemė! ⁷ Kareivijų VIEŠPATS yra su mumis, Jokūbo Dievas mums yra aukštoji prieglauda.

Sela.

⁸ Ateikite, stebėkite †VIEŠPATIES veiksmus, kokių suniokojimų jis įvykdė žemėje! ⁹ Jis sustabdo karus iki žemės pakraščio, sulaužo †lankus ir sukapoja ietis, sudegina vežimus ugnimi! ¹⁰ Liaukitės ir pripažinkite, kad aš esu Dievas! Būsiu išaukštintas tautose, išaukštintas žemėje. ¹¹ Kareivijų VIEŠPATS yra su mumis, Jokūbo Dievas mums yra aukštoji prieglauda.

Sela.

47

² Nes VIEŠPATS, aukščiausiasis, yra baimę keliantis, didis visos žemės Karalius. ⁶ Giedokite gyrių Dievui, giedokite gyrių! Giedokite gyrių mūsų Karaliui, giedokite gyrių, ⁷ nes Dievas yra visos žemės Karalius! Giedokite gyrių *protaudami!

48

¹⁰ Kaip tavo vardas, o Dieve, taip ir *gyrius tau siekia žemės pakraščius; tavo dešinė

‡ 43:5 „girsiu jį“ – Arba „garbinsiu jį“ arba „dėkosiu jam“. * 44:8 „vardą girsime“ – Arba „vardui dėkosime“.
† 44:22 „dėl tavęs“ – Rom 8:36. * 46:1 „alamot“ – T. „mergelės“; psalmė gal skirta mergelių chorui giedoti arba giedama pagal melodiją, kurios pavadinimas „Mergelės“. † 46:2 „kalnai nuslystų į jūros vidurį“ – Arba „kalnai svyruotų jūros širdyje“. ‡ 46:2 „nuslystų“ – Arba „judėtų“. § 46:2 „jūros“ – Hbr. dgs., „jūrų“. * 46:2 „vidurį“ – T. „širdį“. † 46:4 „didingos buveinės“ – Arba „didingos gyvenamosios vietos“. Hbr. didybės dgs.; t. „buveinių“, „padangčių“. ‡ 46:5 „to miesto“ – T. „jo“. § 46:5 „rytui brėkstant“ – Ta pati hbr. frazė vartojama Iš 14:27, kur aprašomas Dievo tautos žlugimas jūroje „rytui brėkstant“, arba rytui pasirodant (žr. ir Ts 19:26). Priešai dažnai puldavo iš pačio ryto, tai reikėdavo apsaugos ypač tada. * 46:6 „jam pakėlus balsą“ – Hbr. „jis davė savo balsą“. † 46:8 „VIEŠPATIES veiksmus, kokių suniokojimų jis įvykdė žemėje“ – Arba „veiksmus VIEŠPATIES, kuris įvykdė žemėje suniokojimų“. Plg. Apr 19:15. ‡ 46:9 „lankus [...] ietis [...] vežimus“ – Hbr. kuop. vns. * 47:7 „protaudami“ – Arba „su protu“, „mintingai“; plg. I Kor 14:15. * 48:10 „gyrius tau siekia žemės pakraščius“ t. „tavo gyrius iki žemės pakraščiu“.

pilna teisumo. ¹⁴ kad šis Dievas yra mūsų Dievas per amžių amžius – jis pats ves mus į mirties!

49

⁶ Tie, kurie pasitiki savo turtu ir giriasi savo nuosavybės gausybe, ⁷ nė vienas iš jų *jokiu būdu nepajėgia išpirkti savo brolio, nė pajėgia duoti Dievui įšpirkos už jį ⁸ (nes jų sielos išpirkimas yra brangus, tad kas bando tesiliauja visam)

50

¹⁴ Aukok Dievui padėką ir Aukščiausiam vykdyk savo įžadus ¹⁵ ir šaukis manęs bėdos dieną, tai išvaduosiu tave, ir tu mane šlovinsi. ²³ Kas aukoja padėką, pašlovina mane ir *paruošia kelią; tam parodysiu Dievo išgelbėjimą.

51

¹ Vyriausiajam muzikui. Dovydo psalmė. Kai pranašas Natanas atėjo pas jį po to, kai tas buvo įėjęs pas Batšebą.

Pasigailėk manęs, o Dieve, pagal savo mielaširdystę, pagal savo meilumo apstybę išdildyk mano *nusižengimus. ² Visai nuplauk nuo manęs mano kaltę ir nuo mano nuodėmės apvalyk mane. ³ Nes aš pripažįstu savo įnusižengimus, ir mano nuodėmė man yra nuolat prieš akis – ⁴ tau nusidėjau, tik tai tau, ir padariau, kas bloga tavo akyse, – kad būtum šis teisintas *kalbėdamas, įnepeiktinas teisdamas. ⁵ Štai aš buvau špagimdytas jau *nukrypęs nuo to, kas teisinga, ir nuodėmingą mane pradėjo mano motina. ⁶ Štai tu trokšti matyti tiesą žmogaus viduje, ir duosi man pažinti išmintį į mano slaptame „aš“.

⁷ Apvalyk mane yzopu, ir būsiu švarus, nuplauk mane, ir būsiu baltesnis už sniegą. ⁸ Duok man išgirsti džiaugsmo ir linksmybės žinią, kad džiūgautų kaulai, kuriuos sudaužei! ⁹ Paslėpk savo veidą nuo mano nuodėmių ir išdildyk visas mano kaltes. ¹⁰ Sukurk man tyrą širdį, o Dieve, ir teisingą dvasią atnaujink manyje. ¹¹ Nenumesk manęs iš savo akivaizdos, ir savo Šventosios Dvasios neatimk nuo manęs. ¹² Gražink man džiaugsmą, kilusį iš tavo išgelbėjimo, ir paremk mane savo *noringa Dvasia. ¹³ Mokysiu įnusižengėlius tavo kelių, ir nusidėjėliai atsivers į tave.

¹⁴ Išlaisvink mane nuo kraujo kaltės, o Dieve, mano išgelbėjimo Dieve, ir mano liežuvis džiaugsmingai šūkaus apie tavo teisumą. ¹⁵ O Viešpatie, praverk mano lūpas, ir mano burna skelbs tavo gyrių! ¹⁶ Nes tu šnenori aukos, – priešingu atveju tau ją atnašaučiau, – tavęs nedžiugina deginamoji auka. ¹⁷ Dievui tinkamos aukos – sudužusi dvasia; sudužusios ir palaužtos širdies tu, Dieve, nepaniekinsi. ¹⁸ Savo gera valia daryk gera Sionui: pastatyk Jeruzalės sienas! ¹⁹ Tada tu būsi patenkintas

† 48:14 „iki mirties“ – Hbr. „ant mirties“, „virš mirties“, todėl gal „už mirties“ arba „per mirtį“. * 49:7 „jokiu būdu negali išpirkti“ – Hbr. padâ padâ (intensyvi forma) ≈ „nepajėgia pirkti išpirkti“. † 49:7 „išpirkos už jį“ – Hbr. koper, t. y. „jo labai rūstybės už nuodėmes numaldančią atnašą vietoj jo“. † 49:8 „tad kas bando tesiliauja visam“ – Arba: „ir tai trūks amžinai“. * 50:23 „paruošia kelią“ – T. „nustato kelią“; galimas hbr. idiomos, reiškiantis „eina teisingu keliu“ arba „apdairiai keliauja“. * 51:1 „nusižengimus“ – Arba „maištavimus“. † 51:3 „nusižengimus“ – Arba „maištavimus“. † 51:3 „man yra nuolat prieš akis“ – T. „nuolat yra prieš mane“. § 51:4 „išteisintas“ – T. y. „pripažintas esant nekaltinamas“. * 51:4 „kalbėdamas“ – T. „savo žodžiuose“. † 51:4 „nepeiktinas“ – Arba „tyras“. † 51:4 „teisdamas“ – T. „savo teisme“. § 51:5 „pagimdytas“ – Arba „supavidalintas“. * 51:5 „nukrypęs nuo to, kas teisinga“ – Arba „nedoras“. † 51:6 „mano slaptame „aš““ – T. „slaptojoje vietoje“. † 51:10 „teisingą“ – Arba „tvirtą“. § 51:11 „Šventosios Dvasios“ – Arba „šventumo Dvasios“. Plg. Iz 63:10-11. * 51:12 „noringa“ – Gal „kilnia“, „dosnia“. † 51:13 „nusižengėlius“ – Arba „maištautojus“. † 51:13 „atsivers“ – Arba „atsigręš“. § 51:16 „nenori aukos“ – Arba „nesigėri auka“.

teisingomis aukomis, *tai yra* deginamąja auka ir visai sudeginama auka, tada jaučiai bus atnašaujami ant tavo aukuro.

52

⁸ Bet aš *esu* kaip žaliuojantis alyvmedis Dievo namuose; aš pasitikiu Dievo gailestingumu visados ir per amžius.

53

¹ Vyriausiajam muzikui. Pagal *mahalatą. †Maskilas. Dovydo.

Kvailys pasakė savo širdyje: „Nėra Dievo“. †Tokie sugedę ir daro šlykščią neteisybę; nėra gera darančio. ² Dievas žvelgė žemyn iš dangaus į Šžmonių palikuonis, kad pamatyti, ar yra kas išmano, *kas* ieško Dievo. ³ Visi atsitraukė, jie kartu *pasidarė suteršti; nėra gera darančio, nėra nė vieno. ⁴ Argi tie, kurie daro neteisybę, *yra tokie* nežinantys?! Jie ryja mano tautą, *kaip* jie valgo duoną, ir nėra pasišaukę Dievo! ⁵ Jie †tenai †drebete drebėjo iš baimės, Škokios dar nėra buvus, nes Dievas išmėtė tave apgulusiųjų kaulus. *Tu juos sugėdinai, nes Dievas juos atmetė. ⁶ O, kad iš Siono ateitų †galutinis išgelbėjimas Izraeliui! Kai Dievas sugrąžins namo savo nelaisvėn paimtą tautą, džiūgaus Jokūbas, apsidžiaugs Izraelis!

54

⁴ Štai Dievas *yra* mano pagelbėtojas, Viešpats *palaiko mano sielą!

55

¹⁶ *Štai dėl manęs – aš šauksiuosi Dievo, ir VIEŠPATS mane išgelbės. ²² Mesk ant VIEŠPATIES savo †naštą, ir jis †palaikys tave; jis niekadęs neleis teisiamam pargriūti.

56

³ *Tuomet, kai bijau, pasitikėsiu tavimi. ¹³ Nes tu išvadavai mano sielą iš mirties; ar *neišvaduos* mano kojų nuo suklupimo, kad †Dievo akivaizdoje vaikščiočiau †gyvųjų šviesoje?

57

¹ Vyriausiajam muzikui, Altaschitas. Dovydo *miktamas, kai jis bėgo nuo Sauliaus į olą.

* **53:1** „mahalatą“ – Greičiausiai hbr. žodis מַהֲלָת (mahalath) rodo į liūdną, gaudulingą gaidą, nes yra kilęs iš žodžio, reiškiančio ligą. † **53:1** „Maskilas“ – „išmintis, įžvalgumas“; gal „išmintingo proto ugdymui“; ši antraštė gali būti kreipinys skaitytojui klausytis ir pasidaryti išmintingas. † **53:1** „Tokie“ – T. „Jie“. § **53:2** „žmonių palikuonis“ – Arba „Adomo sūnus / vaikus / palikuonis“, „žmoniją“. * **53:3** „pasidarė suteršti“ – Tas pat hbr. žodis vartojamas Job 15:16, Ps 14:3; visada rodo į dorovinį pagedimą; galimi vertimai: „pagedo“, „doroviškai pakriko“, „pasidarė nešvarūs“, „pasidarė purvini“. † **53:5** „tenai“ – T. y. nusikaltimo prieš teisiuosius vietoje. † **53:5** „drebete drebėjo iš baimės“ – Hbr. vksm. yra perfektyvas, kaip Ps 14:5, bet gal ši psalmė apsaiko baigtus įvykius, o 14-oji apsaiko arba jau vykstančius ar ateities veiksmus. Arba „drebete drebėjo iš išgąščio“, „labai išsigando“. § **53:5** „kokios dar nėra buvus“ – T. „nebuvo baimės“. * **53:5** „Tu“ – Kalbama Izraelio tautai. † **53:6** „galutinis išgelbėjimas Izraeliui“ – Arba „galutinis Izraelio išgelbėjimas“. Hbr. „Izraelio išgelbėjimai“ (intensyvus). * **54:4** „palaiko mano sielą“ – Tas pats hbr. tekstas gali būti išverstas ir „*yra* su tais, kurie palaiko mano sielą“. * **55:16** „Štai dėl manęs – aš šauksiuosi Dievo“ – T. „aš Dievui, aš šauksiuosi“. † **55:22** „naštą“ – Arba „tai, ką gavai“, t. y. tau skirtą sunkumą. † **55:22** „palaikys“ – Arba „aprūpins“. * **56:3** „Tuomet“ – T. „Dieną“. † **56:13** „Dievo akivaizdoje“ – Arba „prieš Dievą“, t. y., Dievui matant. † **56:13** „gyvųjų“ – Arba „to gyvenimo“. * **57:1** „miktamas“ – Žr. Ps 16:1 išnašą.

Būk man gailestingas, o Dieve, būk man gailestingas, nes mano siela †pasitiki tavimi ir tavo sparnų paūksmėje turėsiu prieglobstį, kol praeis †didžiulė nelaimė. ² Aš šauksiuosi Dievo, Aukščiausiojo, Dievo, kuris iki galo veikia mano labui. ¹⁰ nes didis, siekiantis dangų, yra tavo gailestingumas ir *siekianti* debesis tavo ištikimybė.

59

¹⁶ Bet aš giedosiu apie tavo jėgą ir krykštausiu rytmetį dėl tavo gailestingumo, nes tu pasidarei man aukšta prieglauda, priebėga mano suspaudimo dieną.

60

¹ Vyriausiajam muzikui. *Atliekama pagal melodiją *„Šošanim-edut“*. Dovydo †miktamas. Pamokymui. Kai jis kariavo su †Aram-naharaimais Šir *Aram-zoba ir kai Joabas apsisuko ir sumušė Druskos slėnyje dvylika tūkstančių iš Edomo.

O Dieve, tu mus atstūmei, †ant mūsų išsiveržei, tu užsirūstinai – o †atstatyk mus! ⁵ Kad tavo mylimieji būtų išvaduoti, išgelbėk savo dešinę ir išklausk mane! ¹² Su Dievu mes veiksime galingai, nes jis sumindys mūsų priešus.

61

¹ Vyriausiajam muzikui. Su *stygiu instrumentu. Dovydo.

O Dieve, išgirsk mano šauksmą, klausykis mano maldos! ² Iš žemės pakraščio šaukiuosi tavęs, mano širdžiai †alpstant – vesk mane į uolą, aukštesnę už mane! ³ Juk tu buvai ir tebesi man prieglauda ir stiprus bokštas †gintis nuo priešo. ⁴ Aš gyvensiu tavo padangtėje amžinai, Šliksiu bėgęs prieglaudon į tavo sparnų slėptuvę.

Sela.

⁵ Nes tu, o Dieve, girdėjai mano įžadus; tu davei man paveldą *su tais, kurie bijo tavo vardo. ⁶ Pridėsi dienų prie karaliaus †gyvenimo, *pridėsi* metų lyg iš kartos į kartą. ⁷ Jis †sėdės per amžius Dievo akivaizdoje; paskirk Šgerumą ir tiesą, kurie jį apsaugos. ⁸ Tada aš giedosiu gyrių tavo vardui per amžius, kad kasdien vykdyčiau savo įžadus.

62

² Jis vienintelis yra mano uola ir mano išgelbėjimas, mano aukšta prieglauda; aš *nepargriūsiu galutinai. ⁵ Mano siela, ramiai lauk vien tik Dievo, nes iš jo *ateina* tai, ko užtikrintai laukiu.† ⁶ Jis vienintelis yra mano uola ir mano išgelbėjimas, mano aukšta prieglauda; aš †nepargriūsiu. ⁷ Ant Dievo *rymo* mano išgelbėjimas ir mano

† 57:1 „pasitiki tavimi“ – Arba „bėga prieglaudon“, „lieka prieglobstyje“, „yra prieglaudon pas tave bėgusi ir pasilikusi“; tas pats hbr. žodis toliau išverstas „turėsiu prieglobstį“. † 57:1 „didžiulė nelaimė“ – Hbr. „nelaimės“ (intensyvus daugiskaitinis). * 60:1 Hbr. „Liudijimas apie lelijas“, „Liudijimo lelijos“ arba pan. † 60:1 „miktamas“ – Žr. Ps 16:1 išnašą. † 60:1 „Aram Naharaimais“ – „dvių upių Aramu“ arba „dvių upių Sirija“. § 60:1 „ir“ – Arba „tai yra“. * 60:1 „Aram-zoba“ – Arba „Aram-coba“; žr. II Sam 8:3 ir toliau, kur kalbama apie Zobos (arba Cobos) kraštą. † 60:1 „ant mūsų išsiveržei“ – Arba „mus išsklaidei“, „mus sulaužei“. † 60:1 „atstatyk mus“ – „gražink mus atgal“; gal „atsigrėžk į mus vėl“; žr. Ps 23:3. * 61:1 „stygiu instrumentu“ – Arba „rankomis *grojamu* instrumentu“. † 61:2 „alpstant“ – Arba „esant *jausmų* užlietai“. † 61:3 „gintis nuo priešo“ – T. „nuo priešo veido“. § 61:4 „liksiu bėgęs prieglaudon į tavo sparnų slėptuvę“ – Arba „pasitikėsiu tavo sparnų slėptuve“. * 61:5 „su tais“ – T. „tų“, bet jeigu taip išversta, gali atrodyti, kad Dievas atėmė iš vienu, kad duotų Dovydui. † 61:6 „gyvenimo“ – Hbr. „dienų“. † 61:7 „sėdės“ – Gal „sėdės *soste*“. § 61:7 „gerumą“ – Arba „palankumą“, „gailestingumą“, „mielaširdystę“, „meilingą rūpinimąsi“. * 62:2 „nepargriūsiu galutinai“ – Arba „nevyruosiu daug“. † 62:5 „tai, ko užtikrintai laukiu“ – Arba „tai, ko trokštu neabejodamas išsipildymu“. † 62:6 „nepargriūsiu“ – Arba „nevyruosiu“.

šlovė; mano stiprybės uola, mano prieglobstis yra Dieve. ⁸ ŠO žmonės, pasitikėkite juo visados! Išliekite jo akivaizdoje savo širdį; Dievas yra mūsų prieglauda!

Sela.

63

³ Tavo mielaširdystė yra geresnė už *geriausią gyvenimą, todėl mano lūpos girs tave.

64

¹⁰ Teisusis džiaugsis VIEŠPAČIU ir bėgs prieglaudon pas jį: ir visi tiesiaširdžiai *rodys šlovę.

65

¹ Vyriausiajam muzikui. Dovydo psalmė. Giesmė.

Gyrius *laukia tavęs Sione, o Dieve, ir tau bus įvykdytas †įžadas. ⁴ Koks didžiai palaimintas žmogus, kurį tu išsirenki ir artini *prie savęs, kad* gyventų tavo kiemuose! Pasitenkimsime tavo namų, tavo †šventų rūmų, Šgėrybėmis. ¹¹ Tu apvainikuoji metus savo gerumu, ir tavo *vežimų* provėžos trykšta riebalais.

66

¹ Vyriausiajam muzikui. *Giesmė. Psalmė.

O †visos šalys, kelkite džiaugsmingą skambų garsą VIEŠPAČIUI! ² Apgiedokite jo vardo šlovę; †girkite jį šlovingai. ¹⁸ Jei būčiau Špitarės nedorybei savo širdyje, tai Viešpats nebūtų *manęs* išklauses. ²⁰ *Tebūna* palaimintas Dievas, kuris neatmetė mano maldos ir *neatitraukė* savo gailestingumo nuo manęs.

67

¹ Vyriausiajam muzikui. Su styginiais instrumentais. Psalmė. Giesmė.

Tebūna Dievas mums maloningas ir telaimina mus, savo veido šviesą tekreipia į mus,

Sela.

² kad tavo kelias būtų žinomas žemėje, tavo išgelbėjimas visose tautose. ⁶ Žemė duos savo derlių; laimins mus Dievas, mūsų pačių Dievas!

68

⁵ Našlaičių tėvas ir našlių *gynėjas – *tai* Dievas savo šventoje buveinėje. ⁶ Dievas apgyvendina vienišus šeimose, jis išveda †belaisvius, sukaustytus grandinėmis, bet †maištininkams tenka gyventi išdegusioje vietovėje. ⁹ Tu, o Dieve, siuntei gausų lietu, kuriuo tu sutvirtinai savo veldinį, kai jis buvo nuvargęs. ¹¹ Viešpats davė žodį,

§ 62:8 „O žmonės,“ – „O žmonių susirinkime!“, „O žmonių sambūri!“ * 63:3 „geriausią gyvenimą“ – T. „gyvenimus“, kitaip tariant „gyvenimų gyvenimą“; tai yra hebraizmas, kuris rodo į patį geriausią gyvenimą, gyvenimo pilnatvę. * 64:10 „rodys šlovę“ – Arba „iškilmingai minės *tai*“, „švęs“, „spindės“. * 65:1 „laukia tavęs“ – Arba „tyliai laukia tavęs“, „Tau gyrius yra tylus laukimas“. † 65:1 „įžadas“ – hbr. vienaskaitinis žodis, bet jei čia tai kuopinis daiktavardis, gali būti išversta „įžadai“. † 65:4 „šventų rūmų“ – Arba „šventos šventyklos“. § 65:4 „gėrybėmis“ – Arba „gerumu“, gal „puikumu“. * 66:1 „Giesmė. Psalmė.“ – Kai abudu terminai vartojami psalmių antraštėse, galbūt „giesmė“ nurodo muzikinį kūrinį, atliekamą balsais, t. y. chorų, o „psalmė“ nurodo muzikinį kūrinį, atliekamą instrumentais. † 66:1 „visos šalys“ – T. „visa žemė“, „visas krašte“, „visa salie“. † 66:2 „girkite jį šlovingai“ t. „padarykite jo gyrių šlovingą“. § 66:18 „pitarės“ – Hbr. „matęs“, bet prasmė yra matyti ir neimti veiksmų pašalinti. * 68:5 „gynėjas“ – Arba „teisėjas“ (plg. I Sam 24:15 (hbr.)). † 68:6 „belaisvius, sukaustytus grandinėmis“ – Gal „belaisvius į gerovę“. Hbr. žodis, išverstas „sukaustytus grandinėmis“, vartojamas tik čia ST. † 68:6 „maištininkams tenka gyventi“ – T. „maištininkai gyvena“.

tos geros žinios Špranešėjų *būrys buvo didžiulis. ¹⁹ Tebūna palaimintas Viešpats, kuris diena iš dienos †apkrauna mus *geradarystėmis*; Dievas yra mūsų išgelbėjimas! Sela. ²⁰ Mūsų Dievas yra išgelbėjimo Dievas, ir JEHOVAI, Viešpačiui, *priklauso* išeitys iš mirties. ²⁸ †Tavo Dievas yra tavo stiprybės priežastis; pasirodyk stiprus, O Dieve Š- tu tai darei mūsų labui!

69

⁴ Daugiau negu mano galvos plaukų yra tu, kurie nekenčia manęs be priežasties. *Galingi yra tie, kurie nori mane sunaikinti, neteisėtai *būdami* mano priešais. Tada aš gražinau *tai*, ko nebuvo †paėmęs. ⁹ Nes †uolumas dėl tavo namų sugraužė mane, ir Šužgauliojimai tu, kurie tave užgaulioja, krito ant manęs. ¹² Tie, kurie sėdi vartuose, kalba prieš mane, ir aš – geriančiųjų *stipriųjų gėrimų *pašaipos* daina. ¹⁷ Ir neslėpk savo veido nuo savo tarno, nes esu †bėdoje; skubiai išklausk mane! ³² Nuolankieji tai matys ir nudžiugs, jūs, ieškantys Dievo – atgis gi jūsų širdis! ³⁴ Tegul jį giria dangus ir žemė, jūros ir visa, kas jose †juda!

71

³ Būk man *saugi gyvenamoji vieta, į kurią galima nuolat ateiti; tu įsakei išgelbėti mane, nes tu *esi* mano uola ir mano tvirtovė. ⁸ Mano burna tebūna pripildyta tavo gyriaus ir tavo garbės visą dieną. ¹⁴ Bet aš nuolat užtikrintai vilsiuos ir daugiau pridėsiu prie viso tavo gyriaus. ¹⁶ Aš †eisiu su Viešpaties DIEVO jėga, minėsiu tavo teisumą, tavo vieno! ¹⁹ Ir tavo teisumas pasiekia aukštybę, o Dieve, kuris padarei didžių dalykų; o Dieve, kas yra lygus tau?!

Baigiamasis gyrius

²³ Džiaugsmingai šūkaus mano lūpos, kai tau giedosiu, ir mano siela, kurią išpirkai!

72

¹² Nes jis išvaduoja neturtėlį, kuris šaukiasi pagalbos, ir *varguolį bei *tq*, kuriam nėra padėjėjo. ¹³ Jis pasigailės vargšo bei neturtelio ir išgelbės neturtelių sielas. ¹⁸ Tebūna pagarbintas VIEŠPATS Dievas, Izraelio Dievas, kuris vienas daro stebuklus!

73

¹ Asafo psalmė.

Tikrai Dievas geras Izraeliui, tiems, kurių širdis tyra! ² O mano atvejis buvo *toksai*: mano kojos vos *nepaslydo, mano žingsniai bemaž buvo ėmę slidinėti, ³ nes pavydėjau pagyrūnams, mačiau, †kaip gerai sekasi nedorėliams. ⁷ Nuo riebalų išsiverčia jų akys, †jie turi daugiau, negu geidžia širdis. ²⁴ Tu vesi mane savo

Š 68:11 „geros žinios pranešėjų“ – Hbr. mot. gim. * 68:11 „būrys“ – Arba „kariuomenė“, „kareivija“. † 68:19 „apkrauna mus *geradarystėmis*“ – T. „mūsų labui apkrauna“; gal „mus nešioja“ (plg. Iz 46:4, 63:9) arba „neša mūsų naštas“. † 68:28 „Tavo Dievas yra tavo stiprybės priežastis“ – Arba „Tavo Dievas įsakė tavo stiprybei *atsirasti*“; arba „Dėl tavo Dievo paliepimo *egzistuoja* tavo stiprybė.“ Š 68:28 „tu tai darei mūsų labui“ – Arba: „tu, ka darei musu labui!“ * 69:4 „Galingi“ – Arba „Gausūs“. † 69:4 „paėmęs“ – Arba „pavogęs“, „pagrobęs“. † 69:9 „uolumas [...]“ – Žr. Jn 2:17. Š 69:9 „užgauliojimai“ – Arba „patyčios“, „pajuokos“, „sugėdinimai“. * 69:12 „stipriųjų gėrimų“ – hbr. vns. † 69:17 „bėdoja“ – Arba „sielvarte“. † 69:34 „juda“ – Arba „grakščiai juda“. * 71:3 „saugi gyvenamoji vieta“ – Arba „saugi buveinė“, „stipri gyvenamoji vieta“; t. „uola, kuri yra buveinė / gyvenamoji vieta“. † 71:16 „eisiu“ – hbr. žodis gali būti verčiamas arba „ateisiu“ arba „eisiu“. * 72:12 „varguolį“ – Arba „skurdžiu“. * 73:2 „nepaslydo“ – Arba „nejudėjo toli viena nuo kitos“. † 73:3 „kaip gerai sekasi nedorėliams“ – Hbr. „nedorėlių sėkmę / gerovę“. † 73:7 „jie turi daugiau, negu geidžia širdis“ – Arba „Jie peržengia širdies įsivaizdavimus“, „prasimanymai pereina per jų širdis“.

nutarimu ir paskui priimsi mane *į* šlovę. ²⁵ *Be tavęs*, kas man danguje? Ir Šžemėje man nėra ko gėrėtis be tavęs. ²⁶ Mano kūnas ir mano širdis sunyksta, *bet* Dievas yra mano širdies *stiprybė ir mano dalis per amžius. ²⁷ Nes štai tie, kurie yra toli nuo tavęs, pražus; tu išrausi su šaknimis visus, kurie nueina nuo tavęs paleistuvaudami. ²⁸ O dėl manęs – man gera būti arti Dievo; aš bėgau prieglaudon pas Viešpatį JEHOVĄ, kad paskelbčiau visus tavo darbus.

75

⁷ bet *teisėjas yra Dievas; vieną jis pažemina, o kitą išaukština.

77

⁸ Nejaugi jo gailėstingumas pasiliovė amžinai?! Argi liks neįvykdytas jo pažadas kartų kartoms?!

¹¹ Aš atsiminsiu VIEŠPATIES darbus, tikrai atsiminsiu tavo *stebuklus nuo *†*tolimos praeities.

78

¹ Asafo *maskilas.

Klausykis, o mano tauta, mano įstatymo; palenkite savo ausis prie mano burnos žodžių! ² Atversiu savo burną palyginimu, išliesiu senovės mįsles, ²² nes jie netikėjo Dievu ir *†*nepasitikėjo Jo išgelbėjimu. ³⁴ Kai jis juos *‡*mirtinai smogė, tada jie jo ieškojo: jie gi Šatsigrėžė ir *rimtai kreipėsi į Dievą. ³⁵ Ir jie atsiminė, kad Dievas yra jų uola ir aukščiausiasis Dievas jų išpirkėjas. ⁴¹ Taip, jie *†*nusigrėždavo ir gundydavo Dievą, ir *‡*apribodavo Izraelio Šventąjį. ⁵³ Ir jis saugiai juos vedė, Štodėl jie neišsigando; bet jūra *užtvindė jų priešus.

79

⁹ Padėk mums, mūsų išgelbėjimo Dieve, / dėl savo vardo šlovės! / Išgelbėk mus ir *atpirkimu pašalink mūsų nuodėmes / dėl savo vardo! / ¹³ O mes, tavo tauta ir tavo ganyklos avys, amžinai tau dėkosime, kartų kartoms garsinsime tavo gyrių!

80

¹ Vyriausiajam muzikui. *Atliekama pagal melodiją* * „Šošanim-edut“. Asafo. Psalmė.

Klausykis, O Izraelio Ganytojau! Tu, kuris vėdi Juozapą lyg kaimenę. Suspindėk tu, kuris sėdi *†*tarp kerubų. ¹⁸ Tada nesitrauksime nuo tavęs; atgaivink mus, ir mes šauksimės tavo vardo!

§ 73:25 „žemėje man nėra ko gėrėtis be tavęs“ – Arba „žemėje nieko nenoriu išskyrus tave“. * 73:26 „stiprybė“ – Arba „prieglauda“; hbr. „uola“. † 73:27 „išrausi“ – Hbr. perfektyvas („išrovei / esi išrovęs su šaknimis“) čia vartojamas nusakant ateitį („pranašystės perfektyvas“.) Hbr. žodis *תִּשְׁרַף* (tsāmāth) gali būti išverstas „padaryti galą“, „naikinti“. * 75:7 „teisėjas yra Dievas“ – T. „Dievas teisia“. * 77:11 „stebuklus“ – Arba „nuostabus veiksmus“. † 77:11 „tolimos praeities“ – Arba „senovės“. * 78:1 „maskilas“ – Arba „išmintis, išvalgumas“; gal „išmintingo proto ugdymui“; ši antraštė gali būti kreipinys skaitytojui klausytis ir pasidaryti išmintingas. † 78:22 „nepasitikėjo Jo išgelbėjimu“ – Arba „nebėgo prieglaudon į Jo išgelbėjimą“. ‡ 78:34 „mirtinai smogė“ – Arba „žudė“. § 78:34 „atsigrėžė“ – Arba „nususuko“, „apsisuko“. * 78:34 „rimtai“ – Arba „anksti“, „kol dar liko laiko“. † 78:41 „nusigrėždavo ir“ – Jei hbr. vksm. čia vartojama kaiprieveiksmis, gali būti išversta „vis iš naujo“, „nuolat“. ‡ 78:41 „apribodavo“ – Hbr. žodis vartojamas tik čia ST; kiti siūlomi vertimai: „supykdydavo“, „skaudindavo“. § 78:53 „todėl“ t. „ir“. * 78:53 „užtvindė“ – Arba „apdengė“. * 79:9 t. y. dėl atpirkimo aukos to, kuris prisiima mūsų bausmę panaikink. * 80:1 Hbr. „Liudijimas apie lelijas“, „Liudijimo lelijos“ arba pan. † 80:1 „tarp“ – Arba „virš“.

81

¹⁰ Aš VIEŠPATS, tavo Dievas, kuris atvedžiau tave aukštyn iš Egipto šalies. Plačiai atverk savo burną, ir aš ją pripildysiu.

82

¹ Asafo psalmė.

Dievas stovi galingųjų susirinkime; tarp *dievų jis daro teismą.

83

¹ *Giesmė. Asafo psalmė.

O Dieve, nebūk ramiai nutylėjęs! Nebūk nebylus ir nebūk ramus, o Dieve! ¹⁸ kad žmonės žinotų, jog tu vienas, kurio vardas JEHOVA, esi aukščiausiasis visai žemei.

84

¹ Vyriausiajam muzikui. Pagal *gititą. †Koracho sūnums. Psalmė.

Kokia †miela tavo Šdidinga padangtė, o Kareivijų VIEŠPATIE! ² VIEŠPATIES kiemu trokšta mano siela, netgi alpsta! Mano širdis ir mano kūnas krykštuoja dėl buvimo arti gyvojo Dievo! ³ Net *žvirblis rado namus ir kregždė sau lizdą, kur galėtų sudėti savo jauniklius, prie tavo aukurų, o kareivijų VIEŠPATIE, mano Karaliau ir mano Dieve. ⁴ Kokie didžiai palaiminti, kurie gyvena tavo namuose: jie ir toliau girs tave. Sela. ⁵ Koks didžiai palaimintas žmogus, kurio stiprybė yra tavyje – aukštieji keliai yra †tokių žmonių †širdyse. ⁶ Keliudami per Bachos slėnį, jie pavers jį paversmiu, ir lietus Špripildys duburius. ⁷ Jie eina iš stiprybės į stiprybę, *kiekvienas iš jų pasirodo Dievo akivaizdoje Sione. ⁸ O VIEŠPATIE, kareivijų Dieve, išgirsk mano maldą! Klausykis, o Jokūbo Dieve!

Sela.

⁹ Pažvelk, o Dieve, į mūsų skydą! Ir pažiūrėk į savo pateptojo veidą! ¹⁰ Juk viena diena tavo kiemuose yra geresnė už tūkstantį kitur. Verčiau pasirinkčiau būti durininkas savo Dievo namuose, negu gyventi nedorybės palapinėse. ¹¹ Nes VIEŠPATS Dievas yra saulė ir skydas; VIEŠPATS teikia malonę ir šlovę. Jis nesulaiko gero nuo tų, kurie †vaikščioja vientisumo dorybėje. ¹² O kareivijų VIEŠPATIE, koks didžiai palaimintas žmogus, kuris pasitiki tavimi!

85

⁶ Ar tik ne tu dar kartą *atgaivinsi mus, kad tavo tauta džiaugtųsi tavimi? ⁸ Tegul aš klausysiu, ką kalba VIEŠPATS Dievas, nes jis †žada †ramybę savo tautai, savo Ššventiesiems; bet jie tegul nesigręžia į kvailystę! ¹⁰ Gailestingumas ir tiesa susitiko,

* **82:1** „dievų“ – Žodis „dievų“ galėtų būti kabutėse, t. y. tariamų / vadinamų dievų. Žr. Jn 10:34-36; hbr. žodis verčiamas įvairiai („Dievas“, „dievai“, arba „teisėjai“; žr. Iš 21:6; 22:8-9), bet kalbant apie šį tekstą, Viešpats Jėzus pasakė, kad tai „dievai“. Tai korumpuoti teisėjai, kurie vadinami – gal ironiškai – dievais turbūt dėl to, kad jiems kaip Dievo atstovams buvo patikėtas Dievo žodis. Ps 82:6-7 tvirtina tokį paaiškinimą. * **83:1** „Giesmė [...] psalmė“ – Žr. Ps 66:1 išnašą. * **84:1** „gititą“ – Hbr. žodis galbūt rodo į džiaugsmingą gaidą, bet yra ir kitų paaiškinimų. † **84:1** „Koracho sūnums“ – Hbr. prielinksnis leidžia suprasti ir „Koracho sūnų“, t. y., kad kas iš jų parašė psalmę. † **84:1** „miela“ – Arba „mylima“. § **84:1** „didinga padangtė“ – Hbr. didybės daugiskaitinė forma „padangtės“; gali būti išversta ir „didinga buveinė“. Žr. Ps 43:3. * **84:3** „žvirblis“ – T. „paukštelis“, „mažas paukštis“. † **84:5** „tokių žmonių“ – T. „jų“. † **84:5** „širdyse“ – T. „širdyje“. § **84:6** „pripildys“ – T. „padengs“. * **84:7** „kiekvienas“ – T. „jis“. † **84:11** „vaikščioja vientisumo dorybėje“ t. y., „elgiasi nepeiktinai“, t. y. kurių elgesys rodo, kad turi vieną gryną ir teisingą siekį. * **85:6** „atgaivinsi mus“ – Arba „suteiksi mums gyvybingumą“. † **85:8** „žada“ – Arba „kalba“, „skelbia“. † **85:8** „ramybę“ – Arba – „gerovę“, „sėkmę“. § **85:8** „šventiesiems“ – Arba „dievotiesiems“.

teisumas ir taika pasibučiavo. ¹² Taip, VIEŠPATS duos gera, ir mūsų šalis duos savo derlių.

86

¹ Dovydo malda.

Palenk, o VIEŠPATIE, savo ausį, išklausk mane, nes aš *prispaustas ir vargingas. ⁵ Nes tu, Viešpatie, esi geras ir nusiteikęs atleisti, kupinas gailestingumo visiems, kurie tavę šaukiasi. ¹¹ Pamokyk mane, VIEŠPATIE, savo kelio; aš vaikščiosiu tavo tiesoje; suvienyk mano širdį, kad bijotų tavo vardo. ¹³ Nes tavo gailestingumas yra man didelis; tu net išgelbėjai mano sielą iš giliausio pragaro.

87

³ Apie tave kalba šlovingų dalykų, o Dievo mieste!

Sela.

89

¹⁴ Teisumas ir teisingumas yra tavo *sosto †įtvirtinta buveinė; gailestingumas ir tiesa †eina tavo veido priešakyje.

¹⁵ Kokia didžiai palaiminta yra tauta, kuri pažįsta džiūgavimo šauksmą, o VIEŠPATIE, – jie vaikščios tavo veido šviesoje. ¹⁶ Visą dieną jie džiūgauja dėl tavo vardo, ir tavo Šteisumu jie išaukštinti. ¹⁹ Tada tu regėjime kalbėjai savo *dievotiesiems ir pasakei: „Aš suteikiau pagalbą tam tikram karžygiui, išaukštinau išrinktąjį iš tautos. ³⁴ Aš nelaužysiu savo sandoros ir nepakeisiu to, kas išėjo iš mano lūpų. ⁴⁸ Kuris žmogus gali gyventi ir †nepatirti mirties?! Argi jis išgelbės savo sielą iš kapo rankos? Sela.

90

¹ Dievo vyro Mozės malda.

Viešpatie, tu *esi mūsų †buveinė per kartų kartas. ² Prieš gimstant kalnams ir prieš tau gimdant žemę bei pasaulį, nuo amžinybės iki amžinybės tu esi Dievas. ⁸ Tu statei mūsų †neteisybes prieš save, savo veido šviesoje mūsų slaptas nuodėmes. ⁹ Nes visos mūsų dienos praslenka tau rūstaujant; mes šeikvojame savo metus kaip atodūsį. ¹² Taigi pamokyk mus skaičiuoti savo dienas, kad *priartintume savo širdis prie išminties. ¹⁶ Tebūna matoma tavo tarnams tavo veikla ir jų vaikams tavo †šlovė! ¹⁷ Ir tegul VIEŠPATIES, mūsų Dievo, †pasigėrėjimas būna ant mūsų; ir mūsų labai špadaryk nepajudinamą mūsų rankų darbą; taip, padaryk nepajudinamą mūsų rankų darbą.

* **86:1** „prispaustas“ – Arba „varguolis“, „nužemintas“, „neturtingas“. * **89:14** „sosto“ – rodo į Jo karalystę. † **89:14** „įtvirtinta buveinė“ – Arba „įtvirtinta vieta“, „pamatas“. † **89:14** „eina tavo veido priešakyje“ t. y. būna Tavo akivaizdoje; kur Tu, ten ir gailestingumas ir tiesa. § **89:16** „teisumu“ – Arba „teisume“. * **89:19** „dievotiesiems“ – „ištikimiesiems“, „šventiesiems“, t. y. Samueliui (I Sam 13:14, 16:1-13) ir Natanui (II Sam 7:1-17). † **89:48** „nepatirti“ t. „nematyti“, bet kalbama apie paties to žmogaus mirtį, ne apie tai, kad mato, kaip kitas miršta. * **90:1** „esi“ – Arba „buvai ir tebesi“. † **90:1** „buveinė“ – Gal „gyvenamoji vieta“, „gyvavimo erdvė“, „erdvė gyvenimui“; gyvenimas užtikrintas esant pas Dievą. † **90:8** „neteisybes“ – Arba „kaltes“, „nedorybes“, „blogadarybes“, „kaltės vertus veiksmus“, „blogus veiksmus“; t. y. nukrypimai nuo to, kas teisinga, nuo Dievo nustatytos normos. § **90:9** „eikvojame“ – Arba „baigiame“, „praleidžiame“. * **90:12** „priartintume“ – Arba „atvestume“. † **90:16** „šlovė“, – Arba „didybė“. † **90:17** „pasigėrėjimas“ – Arba „grožybė“, „labai palankus nusiteikimas“. § **90:17** „padaryk nepajudinamą“ – Arba „įtvirtink“.

91

Bendra taisyklė

¹ Kas gyvena Aukščiausiojo *slaptavietėje, tas pasiliks Visagalio †šešelyje. ² Aš sakysiu VIEŠPAČIUI: „Mano prieglauda ir mano tvirtovė, mano Dieve! Pasitikiu juo.“
⁴ Savo plunksnomis jis uždengs tave ir po jo sparnais turėsi prieglaudą. Jo †tiesa yra Šdidysis skydas ir *apskritasis skydas. ¹¹ Nes jis savo angelams įsakys apie tave, kad saugotų tave visuose tavo keliuose. ¹² Ant rankų jie nešios tave, kad neužsigautum kojos į akmenį.

92

¹ Psalmė, giesmė šabo dienai.

Gera dėkoti VIEŠPAČIUI ir giedoti gyrių tavo vardui, o Aukščiausiasis, ² skelbti rytmetį tavo mielaširdystę, kas naktį tavo ištikimybę ³ dešimčiastygiu instrumentu ir arfa, lyros rimitu garsu. ⁴ Nes tu, o VIEŠPATIE, *pradžiuginai mane savo †veikla, dėl tavo rankų darbų aš krykštauju. ¹² Teisusis †klestės kaip palmė, jis auga kaip kedras Libane.

93

² *Nuo senovės įtvirtintas tavo sostas, nuo amžinybės tu †valdai. ⁴ VIEŠPATS aukštybėje yra galingesnis už gausių vandenų griausmą, už galingas jūros bangas!
⁵ Tavo liudijimai labai patikimi; tavo namams, VIEŠPATIE, šventumas pritinka visados.

94

¹¹ VIEŠPATS žino *žmonių mintis, kad jos yra tuštybė. ¹⁴ Juk VIEŠPATS †neatstums savo tautos, ir savo veldinio nepaliks. ¹⁸ Kai sakiau: „Slysta mano koja“, – tavo gailestingumas, VIEŠPATIE, palaikė mane.

95

Kvietimas garbinti Dievą

¹ Ateikite, *džiaugsmingai šūkaukime VIEŠPAČIUI, kelkime džiaugsmingą skambų garsą mūsų išgelbėjimo Uolai! ² Įeikime jo akivaizdon su padėka! Psalmėmis kelkime jam džiaugsmingą skambų garsą! ³ Nes VIEŠPATS yra didysis Dievas ir didysis Karalius viršum visų dievų. ⁴ †Jo rankoje yra žemės gelmės; be to, kalnų viršūnės priklauso jam. ⁵ Jo yra jūra – jis ją padarė – ir sausumą supavidalino jo rankos. ⁶ Ateikite, garbinkime ir nusilenkime; klaupkimės prieš VIEŠPATĮ, mūsų Kūrėją. ⁷ Nes jis yra mūsų Dievas, o mes – jo ganyklos tauta bei jo rankos ganomos avys.

Įspėjimas

* **91:1** „slaptavietėje“ – Hbr. žodis סֶתֶר (sether) čia nurodo padėtį, kai žmogus yra Dievo apsaugomas, „uždengtas“ taip, kad yra nepaliečiamas. † **91:1** „šešelyje“ – Arba „paūksmėje“. † **91:4** „tiesa“ – Arba „patvarumas“, „tvirtumas“, „nekintamumas“, „ištikimybė“. § **91:4** „didysis skydas“ – T. y. maždaug 1,2 m. aukšto skydas, kuriuo dengiamas kone visas kario kūnas. * **91:4** „apskritasis skydas“ – T. y. lėkštės formos skydas, kuris dengia kario kūno vietą, į kurią dabar taikoma. * **92:4** „pradžiuginai mane“ – Arba „padarei mane linksmą“. † **92:4** „veikla“ – Arba „darbu“. † **92:12** „klestės“ – T. „sudygs“; žr. Ps 92:7. * **93:2** „Nuo senovės“ – Arba „Nuo tada“, „Nuo pradžios“; žr. kaip vartojamas hbr. žodis Iz 48:3 eilutėje. † **93:2** „valdai“ – Arba „esi“; pabrėžiamas Jehovos amžinas viešpatavimas, palyginus su žmonių laikinu valdymu. * **94:11** „žmonių“ – hbr. kuopinis vns. † **94:14** „neatstums“ – Arba „neatmes“. * **95:1** „džiaugsmingai šūkaukime“ – Arba „krykštaukime“. † **95:4** „Jo“ – T. „kurio“.

‡Jeigu šiandien klausytumėtės jo balso, ⁸ neužkietinkite savo Šširdžių kaip maištavime, kaip gundymo dieną dykumoje, ⁹ kur jūsų protėviai gundė mane, bandė mane, nors buvo matę mano darbą!

96

² Giedokite VIEŠPAČIUI, laiminkite jo vardą, dieną iš dienos skelbkite jo išgelbėjimą. ⁵ Nes visi tautų dievai yra *stabai, bet VIEŠPATS sukūrė dangus. ⁶ Didybė ir †šlovė yra jo priešakyje, galybė ir ‡grožybė yra jo šventovėje. ¹⁰ Sakykite tarp tautų, kad VIEŠPATS karaliauja; ir nepajudinamai bus įtvirtintas pasaulis; jis teis tautas Šteisingai.

97

¹⁰ Jūs, kurie mylite VIEŠPATĮ, nekęskite blogio; jis apsaugo savo *šventųjų sielas, iš nedorėlių rankos juos išvaduoja. ¹¹ Šviesa sėjama teisiajam ir džiaugsmas – tiesiaširdžiui. ¹² Džiūgaukite, teisieji, VIEŠPAČIU, ir prisimindami jo šventumą reikškite dėkingumą.

98

³ Jis atsiminė savo gailėstingumą ir savo *ištikimybę Izraelio namams; visi žemės pakraščiai pamatė mūsų Dievo išgelbėjimą. ⁸ Teploja rankomis upės, kartu †tekrykštauja kalnai ⁹ VIEŠPATIES akivaizdoje, nes jis ateina žemės teisti! Jis teis pasaulį vadovaudamasis teismu ir tautas vadovaudamasis ‡lygiateisiškumu.

99

⁸ O VIEŠPATIE, mūsų Dieve, tu jiems atsakei; jiems buvai atleidžiantis Dievas, nors ir *keršytojas už jų †veikas.

100

¹ *Gyriaus psalmė.

O †visos šalys, kelkite džiaugsmingą skambų garsą VIEŠPAČIUI! ² Tarnaukite VIEŠPAČIUI su džiaugsmu! Įeikite jo akivaizdon su krykštavimu! ³ Žinokite, kad VIEŠPATS, jis yra Dievas! Padarė mus jis, o ne mes patys; *mes esame* jo ‡tauta ir jo ganyklos avys. ⁴ Įeikite pro jo vartus su dėkojimu, į jo kiemus su gyriumi; dėkokite jam, laiminkite jo vardą. ⁵ Nes VIEŠPATS yra geras, jo gailėstingumas yra amžinas, ir jo Štiesa išlieka kartų kartoms.

101

¹ Dovydo psalmė.

‡ 95:7 „Jeigu šiandien“ – Hbr 3:7 ir toliau. § 95:8 „širdžių“ – T. „širdies“ * 96:5 „stabai“ – Arba „nieko verti“, „niekam tikę“; hbr. žodis vartojamas Job 13:4; Jer 14:14 ir kt. † 96:6 „šlovė“ – Arba „spindesys“, „puošnumas“, „grožybė“, „puikumus“. ‡ 96:6 „grožybė“ – Arba „šlovė“. § 96:10 „teisingai“ – Arba „lygiai“, t. y. bešališkai. * 97:10 „šventųjų“ – Arba „dievotųjų“. * 98:3 „-“ – Arba „tiesą“, „patvarumą“, „tvirtumą“, „nekintamumą“. † 98:8 „tekrykštauja“ – Arba „tešūkauja džiaugsmingai“. ‡ 98:9 „lygiateisiškumu“ – Arba „bešališkumu“. * 99:8 „keršytojas“ – Arba „baudžiantis“, „atlyginantis bausme“. † 99:8 „-“ – Arba „neteisingus darbus“, „veiksmus“, „poelgius“. * 100:1 „Gyriaus“ – Arba „Padėkos“. Hbr. žodžio šaknies reikšmė yra „girti“, bet žodis nusako ir padėką. † 100:1 „visos šalys“ – T. „visa žemė“, „visas krašte“, „visa salie“. ‡ 100:3 „tauta“ – Arba „žmonės“, „žmonių sambūris“. § 100:5 „tiesa“ – Arba „patvarumas“, „tvirtumas“, „nekintamumas“, „ištikimybė“.

Apie gailestingumą ir teisingumą giedosiu; tau, o VIEŠPATIE, *kelsiu giesmę. ³ Aš nestatysiu sau prieš akis jokio †nedoro dalyko; nekenčiu veiklos tų, kurie nukrypsta į šalį; tai †nepagaus manęs!

102

¹¹ Mano dienos – kaip ištįsęs šešėlis, aš pats gi lyg žolė *vystu. ¹² Bet tu, VIEŠPATIE, pasiliksi per amžius ir tavo atminimas per visas kartas. ¹⁷ Jis atsižvelgs į nuskurdėlių maldą ir nepaniekins jų maldos. ²⁶ Jie †praeis, bet tu pasiliksi; taip, jie visi susidėvės kaip drabužis; kaip apdarą tu juos †pakeisi, ir jie Šbus pakeisti, ²⁷ bet tu esi *toks pat, ir tavo metai nesibaigs.

103

¹ Dovydo.

O mano siela, laimink VIEŠPATĮ, ir visa, kas manyje, laimink jo šventą vardą! ² O mano siela, laimink VIEŠPATĮ ir nepamiršk visų jo geradarysčių! ³ Jis – tas, kuris atleidžia visą tavo kaltę, kuris gydo visas tavo ligas, ⁴ kuris atperka tavo gyvybę iš *pražūties, kuris †apgaučia tave gailestingumu ir †apsčiu meilumu, ⁸ Gailestingas ir maloningas yra VIEŠPATS, lėtas pykti ir kupinas gailestingumo. ¹² Kaip toli rytai yra nuo vakarų, taip jis nuo mūsų atitolino mūsų nusizengimus. ¹³ Kaip tėvas gailisi savo vaikų, taip VIEŠPATS gailisi tų, kurie jo bijo. ¹⁵ Mirtingasis – jo dienos panašios į žolę, jis klesti taip, kaip lauko gėlė: ¹⁶ juk vėjas virš jos vos pučia, ir jos jau nebėra, ir Šjos vieta daugiau jos nebepažins. ¹⁷ Bet VIEŠPATIES gailestingumas būna nuo amžinybės iki amžinybės ant tų, kurie jo bijo, ir jo teisumas vaikų vaikams – ²⁰ Laiminkite VIEŠPATĮ, jo angelai, jūs *veiksmingi galingieji, kurie vykdate jo žodį, klausydami jo žodžio †balso. ²¹ Laiminkite VIEŠPATĮ, jūs, visos jo kareivijos, jūs, jo tarnai, kurie vykdate †jo valią.

104

⁶ Tu ją apdengei gelme kaip drabužiu, vandenys stovėjo virš kalnų. ⁷ Tau barantis jie bėgo, nuo tavo griaustinio balso jie išskubėjo. ⁸ Kalnai pakilo, nusileido slėniai į vietą, į kurią jiems pastatei pamatą. ⁹ Tu nustatei ribą: jie negali peržengti, jie nebegali sugrįžti žemės apdenkti. ¹⁹ Jis padarė mėnulį *laikams nustatyti; saulė †žino, kada nusileisti. ²⁴ Viešpatie, kokia daugybė tavo darbų! Savo išmintimi juos padarei! Tavo kūrinių pilna žemė! ³¹ VIEŠPATIES šlovė †pasiliks per amžius, VIEŠPATS džiaugsis savo Šdarbais. ³³ Giedosiu VIEŠPAČIUI, kol gyvas būsiu, giedosiu gyrių savo Dievui, kol gyvuos manasis aš. ³⁴ Tebūna malonus mano apmąstymas apie jį, aš džiaugsiuosi VIEŠPAČIU.

* **101:1** „kelsiu giesmę“ – Arba „giedosiu psalmę“ arba „giedosiu gyriaus giesmę“. † **101:3** „nedoro“ – Arba „beverčio“. † **101:3** „nepagaus manęs“ – Arba „nepilips prie manęs“. * **102:11** „vystu“ – Arba „džiūstu“. † **102:26** „praeis“ – Arba „pražus“. † **102:26** „pakeisti“ – Arba „pašalinsi“. § **102:26** „bus pakeisti“ – Arba „bus pašalinti“. * **102:27** „toks pat“ – Arba „tas pats“. * **103:4** „pražūties“ – „duobės“. † **103:4** „apgaučia“ – Arba „vainikuoja“. † **103:4** „apstu meilumu“ t. dgs., „meilumais“; arba „apsčia atjauta“; t. y. giliausiais meilės, apsaugojimo ir palankumo jausmais. § **103:16** „jos vieta daugiau jos nebepažins“ – Plg. Job 7:10. * **103:20** „veiksmingi galingieji“ – T. „stiprybės galingieji / didvyriai / karžygiai / stipruoliai“. † **103:20** „balso“ – Arba „garso“. † **103:21** „jo valią“ – Arba „tai, kas jam patinka“. * **104:19** „laikams nustatyti“ – Arba „nustatytiems laikams“, „laikams žymėti“. Hbr žodis, kuris čia išverstas „laikams nustatyti“ rodo į nustatytą vietą arba nustatytą laiką. † **104:19** „žino, kada nusileisti“ – Hbr. „savo nusileidimą“. † **104:31** „pasiliks“ – Arba „būna“. § **104:31** „darbais“ – Arba „kūriniais“.

105

¹ Dėkokite VIEŠPAČIUI, šaukitės jo vardo, skelbkite tautose jo darbus! ² Giedokite jam, giedokite jam psalmes; *apsakykite visus jo stebuklingus darbus. ⁴⁰ Jie prašė, ir jis atsiuntė putpelių ir pasotino juos duona iš dangaus. ⁴¹ Jis atvėrė uolą, ir ištryško †gausus vanduo, tekėjo per sausas vietas *lyg* upė. ⁴² Nes jis atsiminė savo šventąjį pažadą *ir* savo tarną Abraomą.

106

¹ *Girkite VIEŠPATĮ! Dėkokite VIEŠPAČIUI, nes jis geras, nes jo †galestingumas *išlieka* per amžius! ⁴ Atsimink mane, o VIEŠPATIE, *rodydamas* palankumą savo tautai, atkreipk dėmesį į mane *įvykdydamas* savo išgelbėjimą, ⁵ kad matyčiau tavo išrinktųjų gerovę, kad džiaugčiausi tavo tautos džiaugsmu, kad didžiuočiausi kartu su tavo paveldu. ⁶ Mes nusidėjome su savo †tėvais, nusikaltome, nedorai elgėmės. ²⁴ Paskui jie paniekino puikųjį kraštą, netikėjo jo žodžiu, ²⁵ bet murmėjo savo palapinėse, neklausydami VIEŠPATIES balso. ⁴⁵ Jų labai jis atsiminė savo sandorą ir Šatšaukė *baudimą* pagal savo galestingumą gausybę.

107

¹ Dėkokite VIEŠPAČIUI, nes jis geras, nes jo *galestingumas *išlieka* per amžius! ⁸ Tegiria VIEŠPATĮ *už* jo galestingumą ir *už* jo nuostabius darbus †žmonių palikuonims, ⁹ nes jis patenkina ištroškusią sielą ir išalkusią sielą pripildo gero! ²⁰ Jis siuntė savo žodį ir išgydė juos, ir iš didžio sukritimo juos išgelbėjo. ³⁰ Tada jie džiaugėsi, kad jos nurimo, ir jis juos nuvedė į jų geidžiamą uostą.

108

⁴ Nes *tavo galestingumas *toks* didelis, *kad yra* aukščiau dangų, ir tavo †tiesa *siekia* debesis. ¹³ Su Dievu mes †narsiai nuveiksime, nes jis yra tas, kuris sutryps mūsų priešus.

109

³¹ Nes jis stovės vargšo dešinėje, kad *jį* išgelbėtų iš tų, kurie *smerkia jo sielą.

110

³ Tavo galybės dieną tavo tauta noriai pasisiūlys nuo ryto *išaušimo *turėdama* apščią šventumo grožybę; tau *skirta* tavo jaunystės rasa.

111

⁵ Jis davė *maisto bijantiems jo; jis per amžius atsimins savo sandorą. ⁷ Jo rankų darbai – tiesa ir teisingumas, visi jo nurodymai – patikimi. ¹⁰ VIEŠPATIES baimė

* **105:2** „apsakykite“ – Arba „apmąstykite“. † **105:41** „gausus vanduo“ – T. „vandenys“. * **106:1** „Girkite VIEŠPATĮ!“ – Hbr. „Aleliuja!“ † **106:1** „galestingumas“ – Arba „geranoriškumas“, „palankumas“. ‡ **106:6** „tėvais“ – Arba „protėvais“. § **106:45** „atšaukė *baudimą*“ – hbr. žodis kartais įvairiuose kontekstuose gali taip pat reikšti „galėtis“, „apsigalvoti“, „guosti“ ir t. t. * **107:1** „galestingumas“ – Arba „geranoriškumas“, „palankumas“. † **107:8** „žmonių palikuonims“ – Arba „Adomo palikuonims“. * **108:4** „tavo galestingumas *toks* didelis, *kad yra* aukščiau dangų“ t. „didelis virš daugaus (arba padangės) yra tavo galestingumas“. † **108:4** „tiesa“ – Arba „patvarumas“, „tvirtumas“, „nekintamumas“, „ištikimybė“. ‡ **108:13** „narsiai“ – Arba „galingai“. * **109:31** „smerkia jo sielą“ – Arba „traukia jo sielą į smerkiantį teismą“, „nuteisia jo sielą“. * **110:3** „išaušimo“ – T. „įsčių“. Gali reikšti prieš pradedant auškėti, nes „iš motinios iščių“, atrodo, reiškia prieš gimstant, ne tik nuo gimimo. * **111:5** „maisto“ – Arba „mėsos“, „laimikio“.

– išminties pradžia; †puikią įžvalgą turi visi, kurie vykdo †jo nurodymus. Jo gyrius patvers amžinai.

112

¹ Girkite VIEŠPATĮ! Didžiai palaimintas žmogus, kuris bijo VIEŠPATIES, kuris labai gėrisi jo įsakymais.

⌘ ālef

⁷ Jis nebijo blogos žinios;

⌘ bêt

tvirta jo širdis, pasitikinti VIEŠPAČIU.

113

¹ *Girkite VIEŠPATĮ! Girkite, o VIEŠPATIES tarnai, girkite VIEŠPATIES vardą!

115

¹ Ne mums, VIEŠPATIE, ne mums, bet savo vardui teik šlovę dėl savo gailėstingumo, dėl savo ištikimybės. ³ Bet mūsų Dievas yra danguose; jis daro visa, kas jam patinka. ¹¹ Jūs, kurie bijote VIEŠPATIES, pasitikėkite VIEŠPAČIU! Jis yra pagalba ir skydas tokiems. ¹³ Jis palaimins tuos, kurie bijo VIEŠPATIES, *ir mažus, ir didelius.

116

⁵ VIEŠPATS yra maloningas ir teisus, mūsų Dievas gailėstingas. ⁶ VIEŠPATS apsaugo *paprastuosius: buvau susmukdytas, ir jis †mane išgelbėjo. ⁷ Sugrįžk, mano siela, į savo poilsį, nes VIEŠPATS dosniai padarė tau gera! ⁸ Nes tu išgelbėjai mano sielą nuo mirties, mano akis nuo ašarų, mano kojas nuo suklypimo. ¹² Kuo atlyginsiu VIEŠPAČIUI už visas jo geradarystes man? ¹⁵ VIEŠPATIES akyse jo šventųjų mirtis yra †brangiai vertinama. ¹⁷ Tau aukosiu padėkos auką ir Ššauksiuosi VIEŠPATIES vardo.

117

¹ Girkite VIEŠPATĮ, visos tautos! Išgarsinkite jį, visi žmonės! ² Nes Jo gailėstingas gerumas mums yra *didis ir VIEŠPATIES †tiesa yra amžina. Girkite VIEŠPATĮ!

118

¹ Dėkokite VIEŠPAČIUI, nes jis geras, nes jo *gailėstingumas išlieka per amžius! ⁶ †VIEŠPATS yra už mane – aš nebijosiu! Ką gali man padaryti žmogus? ²¹ Dėkosiu tau, nes mane išklausei ir man tapai išgelbėjimu. ²⁴ Šita yra diena, kurią VIEŠPATS

† **111:10** „puikią įžvalgą“ – Arba „gerą (puikų) supratimą“. † **111:10** „jo nurodymus“ – T. „juos“; įvardis rodo į 7-tos eilutės hbr. žodį, kuris išverstas „nurodymai“. * **113:1** „Girkite VIEŠPATĮ“ – hbr. „Aleliuja“. * **115:13** „ir mažus, ir didelius“ – T. „mažus kartu su dideliais“; gal „ir jaunos ir senus“. * **116:6** „paprastuosius“ – Hbr. žodis מְבִטֵּי (pėty) beveik visada rodo į žmogų, kuris yra naivus arba vaikiškai atviras. Kontekstas čia rodo, kad psalmistas nusižemino ir laikė save vaiku, nemokančiu gudriai išsisukti iš priešų. Vietoj to jis pasitikėjo Viešpačiu, kuris apsaugo būtent tokius žmones. Plg. Mt 18:3. Hbr. žodis yra vns. † **116:6** „mane išgelbėjo“ – Arba „man padėjo“, „užtikrino saugumą man“. † **116:15** „brangiai vertinama“ – Arba „brangi“. Matthew Poole (1685 m.) parašė: „[Dievas] lengvai neduos jos [t. y. mirties] tiems, kurie gobščiai jos reikalauja, ir jeigu koks nors smurto sūnus pasieks tai, jis užtikrins, kad toks už ją sumokės labai labai brangiai [...]“. Plg. Ps 72:14. § **116:17** „šauksiuosi VIEŠPATIES vardo“ – „nukreipsiu savo šauksmą į VIEŠPATIES vardą“. * **117:2** „didis“ – Arba „pernelyg galingas“, „stipresnis“, „nugalintis“. † **117:2** „tiesa“ – Arba „patvarumas“, „tvirtumas“, „nekintamumas“, „ištikimybė“. * **118:1** „gailėstingumas“ – Arba „geranoriškumas“, „palankumas“. † **118:6** „VIEŠPATS ...“ – žr. Hbr 13:6.

padarė; ja džiūgaukime ir linksminkimės. ²⁵ O VIEŠPATIE, prašau tave, *mus* išgelbėk dabar! Meldžiu tave, O VIEŠPATIE, prašau tave, suteik *mums* sėkmę dabar! ²⁶ Palaimintas, kuris ateina VIEŠPATIES vardu! Mes laiminome jus iš VIEŠPATIES namų.

119

§ Alef

¹ Kokie didžiai palaiminti yra *nepeiktino †kelio žmonės, kurie vaikščioja pagal VIEŠPATIES įstatymą! ² Kokie didžiai palaiminti, kurie laikosi jo liudijimų, visa širdimi jo ieško; ³ jie ir nedaro †neteisybės; jie vaikščioja jo keliais.

⁴ Tu pats įsakei stropiai vykdyti tavo nurodymus. ⁵ O, kad mano keliai būtų sutvirtinti tavo nuostatų laikytis! ⁶ Tada, paisydamas visų tavo įsakymų, nebūsi sugėdintas.

⁷ Girsiu tave tiesia širdimi, mokydamasis tavo teisingų nuosprendžių. ⁸ Tavo nuostatų laikysiuosi – Šjokių būdu neapleisk manęs!

▣ Bet

⁹ Kaip jaunuolis savo gyvenimo kelią padarys tyrą? *Atidžiai budėdamas pagal tavo žodį.

¹⁰ Visa širdimi tavęs ieškojau, – neleisk man nuklysti nuo tavo įsakymų. ¹¹ Tavo žodį †paspėčiau savo širdyje, kad tau nenusidėčiau.

¹² Tu esi palaimintas, o VIEŠPATIE! Mokyk mane savo nuostatų.

¹³ Savo lūpomis †skelbiau visus tavo burnos Šnuosprendžius. ¹⁴ Džiaugiausi *tavo liudijimų keliu kaip visokiais turtais. ¹⁵ Mąstysiu apie tavo nurodymus ir paisysiu tavo *nustatytų* kelių. ¹⁶ Tavo nuostatais gėrėsiuosi, nepamiršiu tavo žodžio.

▤ Gimel

¹⁷ Dosniai daryk *man*, savo tarnui, gera, *kad* gyvenčiau ir laikyčiausi tavo žodžio.

¹⁸ †Atverk man akis, kad †nuostabius dalykus iš tavo įstatymo išžiūrėčiau!

¹⁹ Aš svetimšalis žemėje, – neslėpk nuo manęs savo įsakymų.

²⁰ Tavo nuosprendžių ilgesys visada prispaudžia mano sielą.

²¹ Tu Šsubarei išdidėlius – prakeiktuosius, kurie nuklysta nuo tavo įsakymų.

²² *Pašalink nuo manęs pajuoką ir †panieką, nes laikiausi tavo liudijimų. ²³ †Nors Škunigaikščiai susėdę tarėsi prieš mane, tavo tarnas apmąstė tavo nuostatus. ²⁴ Be to, tavo liudijimai – mano didžiulis pasigėrėjimas, mano patarėjai.

▥ Dalet

²⁵ Mano siela prikimba prie dulkių – atgaivink mane pagal savo žodį. ²⁶ *Tau* papasakojau apie *savo kelius, ir tu išklausei mane. Mokyk mane savo įstatų! ²⁷ †Duok man suprasti tavo nurodymų kelią, ir aš vis kalbėsiu apie tavo nuostabius

‡ 118:25 „sėkmę“ – Arba „pasisekimą“. * 119:1 „nepeiktino“ – Arba „tobulo“, „vientiso“, t. y. kurie elgiasi pagal vieną gryną ir teisingą siekį. † 119:1 „kelio“ – T. y. elgesio. ‡ 119:3 „neteisybės“ – Arba „blogybės“. § 119:8 „jokių būdu“ – Arba „labai, labai *prašau*“; „didžiausias dalykas“; * 119:9 „Atidžiai budėdamas“ – Arba „Sergėdamas“, „Sutelkdamas dėmesį“, „Būdamas apdairus“. † 119:11 „paspėčiau savo širdyje“ – Arba „įdėjau kaip lobį į savo širdį“, „įdėjau į savo širdies lobyną“. ‡ 119:13 „skelbiau“ – Arba „atkartojau“. § 119:13 „nuosprendžius“ – Arba „sprendimus“. * 119:14 „tavo liudijimų keliu“ – T. y. „keliu (t. y. elgsena), kurį nurodo tavo liudijimai“. † 119:18 „Atverk“ – Arba „Atidenk“, „Atmerk“. ‡ 119:18 „nuostabius“ – Arba „stebuklingus“. § 119:21 „subarei“ – Arba „sudraudei“. * 119:22 „Pašalink“ – T. „Nurisk nuo ant manęs“. Prašo, kad būtų nuimta nuo jo sunkią naštą. † 119:22 „panieką“ – Arba „užgaulę“. ‡ 119:23 „Nors“ – Arba „Net [...] *bet*“, „Ir [...] *bet*“. § 119:23 „kunigaikščiai“ – Arba „vadai“, „aukšti pareigūnai“, „viršininkai“, „valdovai“, „valdininkai“. * 119:26 „savo kelius“ – T. y. „kokius dalykus esu patyręs gyvenime“. † 119:27 „Duok man“ t. y. „Įgalink mane“.

darbus. ²⁸ Mano siela smunka iš sielvarto; sustiprink mane pagal savo žodį. ²⁹ Melo kelią pašalink nuo manęs, ir maloningai suteik man savo įstatymą.

³⁰ Pasirinkau tiesos kelią; tavo Šnuosprendžius pasidėjau *priešais save*. ³¹ Tvirtai laikausi tavo liudijimų; o VIEŠPATIE, nesugėdink manęs. ³² Tavo įsakymų keliu bėgsiu, nes tu *prapleti mano širdį.

▮ Hė

³³ Mokyk mane, o VIEŠPATIE, savo nuostatų kelio, ir jo laikysiuosi iki galo. ³⁴ Daryk mane supratingą, kad tavo įstatymą saugočiau *nepažeistą* ir visa širdimi jo laikyčiausi.

³⁵ Švesk mane tavo įsakymų taku, nes juo *gėriuosiu. ³⁶ Palenk mano širdį į savo liudijimus, o ne į godumą. ³⁷ Nukreipk mano akis, kad nematytų tuštybių, savo kelyje suteik man gyvybingumą. ³⁸ Savo tarnui sutvirtink savo žodį, kuris *puoselėja* baimę tavęs.

³⁹ Nukreipk nuo manęs užgauliojimą, kurio *bijausi, nes tavo tuosprendžiai yra geri.

⁴⁰ Štai aš esu troškęs tavo nurodymų, atgaivink mane vadovaudamasis savo teisumu! ⁴² Tuomet turėsiu ką atsakyti tam, kuris *kuriuo nors* šžodžiu priekaištuoja man, nes pasitikiu tavo žodžiu. ⁴⁶ Be to, kalbėsiu apie tavo liudijimus karalių akivaizdoje ir *nesigėdinsiu. ⁴⁷ Mėgausiuosi tavo įsakymais, kuriuos myliu. ⁴⁸ Taip pat pakelsiu rankas į tavo įsakymus, kuriuos esu mylėjęs, ir mąstysiu apie tavo įsakus. ⁵⁰ Tai mano paguoda mano varge, kad tavo žodis mane atgaivino. ⁵⁴ Tavo nuostatai man yra giesmės mano laikinosios gyvenimo vietos namuose. ⁶⁴ Tavo gailestingumo, VIEŠPATIE, pilna žemė; mokyk mane savo nuostatų.

⁶⁷ Prieš patirdamas prispaudimą, aš paklysdavau, bet dabar laikausi tavo žodžio.

⁷¹ Gera man, kad buvau prispaustas, kad išmokčiau tavo nuostatų. ⁷⁷ Tepasiekia mane tavo apstus meilingumas, kad gyvenčiau, nes tavo įstatymas – mano didžiulis pasigėrėjimas! ⁷⁸ Tesusigėsta išdidėliai, nes jie per melą elgėsi su manimi iškreiptai; *bet* aš mąstysiu apie tavo nurodymus.

⁸⁰ Tegul mano širdis būna šnepeiktinas tavo nuostatų atžvilgiu, kad nebūčiau sugėdintas.

▮ Kaf

⁸¹ Mano siela ilgisi tavo išgelbėjimo, tavo žodžiu užtikrintai viliosiu.

⁸⁸ Pagal savo mielaširdystę atgaivink mane, kad vykdyčiau tavo burnos liudijimą.

‡ **119:30** „tiesos“ – Arba „ištikimybės“. Hbr. žodis אֱמֻנָה (emuvnah) turi abi reikšmes; plg. Ps 36:5, 92:2, 98:3, 119:90, 143:1. § **119:30** „nuosprendžius“ – Arba „sprendimus“, „teisingus nuosprendžius“ (plg. Ps 37:38, hbr.), „teisingumą“ (plg. Ps 9:6, hbr.). * **119:32** „prapleti mano širdį“ – T. y. „duodi man širdį (suvokimą, valią, jausmus) kuri turi vietos tam, ką Tu sakai (liudijimus, įsakymus ir t. t.)“. † **119:34** „kad“ – Arba „ir“, „tai“ (su kitaip asmenuotais vksm.). ‡ **119:34** „saugočiau *nepažeistą*“ – Arba „išlaikyčiau“, „laikyčiausi“, „sergėčiau“. § **119:35** „Vesk mane savo įsakymų taku“ – Arba „Daryk taip, kad ečiau tavo įsakymų taku“. Plg. Ps 25:5. * **119:35** „gėriuosiu“ – Žr. Ps 112:1, 119:16; Rom 7:22. † **119:36** „godumą“ – Arba „neteisų pelną“. ‡ **119:37** „savo kelyje suteik man gyvybingumą“ – Arba „duok man gyventi tavo kelyje“ t. y., *pagal tavo norus*; Dievo kelias čia = Dievo nustatyta gyvensena. § **119:38** Eilutė – Arba „Sutvirtink savo žodį savo tarnui, kuris *skirtas* tavo baimei“ (plg. Mok 12:13). * **119:39** „bijausi“ – Gal „laukiu bijodamas“. † **119:39** „nuosprendžiai“ – Arba „sprendimai“, „teisingi nuosprendžiai“ (plg. Ps 37:38, hbr.). ‡ **119:42** „*kuriuo nors* žodžiu priekaištuoja man“ – Arba „kaišioja man priekaišto žodį“. § **119:42** „žodžiu“ – Arba „dalyku“, „reikalui“. * **119:46** „nesigėdinsiu“ – Arba „nebūsiu sugėdintas“. † **119:78** „per melą“ – Arba „apgaulingai“, „be priežasties“, „be pagrindo“. ‡ **119:78** „elgėsi su manimi iškreiptai“ – Arba „parvertė mane“, „apvertė mane aukštyn kojon“, „klaidino mane“. Hbr. žodis vartojamas Job 8:3, 19:6, 34:12; Ps 119:78, 146:9; Mok 1:15, 7:13, 12:3; Rd 3:36; Amos 8:5. § **119:80** „nepeiktinas“ – Arba „tobulas“, „vientisas“.

↳ *Lamed*

⁸⁹ Per amžius, o VIEŠPATIE, tavo žodis įtvirtintas danguje. ⁹⁰ Per visas kartas *tveria* tavo ištikimybė; tu padėjai į vietą žemę, ir ji tebestovi. ⁹¹ Jie šiandien tebstovi pagal tavo *sprendimus, nes †visi daiktai yra tavo tarnai.

↳ *Mēm*

⁹⁷ O, kaip aš myliu tavo Įstatymą! †Mąstau apie jį visą dieną. ⁹⁹ Turiu daugiau Šišminties už visus savo mokytojus, nes *apmąstau tavo liudijimus. ¹⁰³ Kokie saldūs tavo †žodžiai mano gomuriui, *saldesni* už medų mano burnai!

↳ *Nun*

¹⁰⁵ Tavo žodis yra žibintas mano kojoms ir šviesa mano takui.

↳ *Samech*

¹¹³ Nekenčiu †tų, kurie daliniai pritaria *tavo žodžiui*, bet myliu tavo įstatymą. ¹¹⁴ Tu esi mano slėptuvė ir skydas, užtikrintai viliuosi tavo žodžiu. ¹¹⁶ Palaikyk mane pagal savo Šžodį, kad gyvenčiau; neleisk man gėdytis dėl mano vilties. ¹¹⁷ Palaikyk mane ir būsiu saugus; ir nuolat *atsižvelgsiu į tavo nuostatus. ¹²⁰ Mano kūnas dreba, bijodamas tavęs; ir aš bijau tavo †nuosprendžių. ¹²³ Mano akys nyksta *belaukdamos* tavo išgelbėjimo ir tavo teisumo žodžio. ¹²⁴ Elkis su savo tarnu pagal savo gailestingumą ir mokyk mane savo nuostatų. ¹²⁸ Todėl visus *tavo* nurodymus *dėl* visų dalykų laiku teisingais, ir nekenčiu jokio melagingo kelio. ¹³⁰ Tavo žodžių atskleidimas apšviečia, †doroviškai naiviems *žmonėms* suteikia supratimo. ¹³³ ŠSudėliok mano žingsnius savo žodžiu, ir neleisk jokiai nedorybei manęs užvaldyti. ¹³⁵ *Tešviečia tavo veidas tavo tarnui, ir mane mokyk savo nuostatų.

↳ *Cadi arba Cady arba Šādē*

¹³⁷ Teisus esi tu, VIEŠPATIE, ir tiesūs yra tavo †nuosprendžiai. ¹⁴⁴ Tavo liudijimai yra teisingi per amžius. Duok man išmanymo, ir aš gyvensiu. ¹⁴⁸ Mano akys užbėga †budėjimams už akių, kad mąstyčiau apie tavo žodį.

¹⁵² Apie tavo liudijimus seniai žinau, kad tu amžiams juos nustatei. ¹⁵⁶ Daug yra tavo Šgiliaširdiškų jausmų, o VIEŠPATIE; atgaivink mane pagal savo *nuosprendžius.

* **119:91** „sprendimus“ – Arba „teisybę atitinkančius nuosprendžius“. † **119:91** „visi daiktai“ – Arba „visuma“, „visatos dalys“. † **119:97** „Mąstau apie jį visą dieną“ – T. „Jis mano apmąstymas visą dieną“. § **119:99** „išminties“ – Arba „įžvalgos“, „nuovokumo“. * **119:99** „apmąstau tavo liudijimus“ t. „tavo liudijimai yra mano apmąstymas“. † **119:103** arba: pasakymai. † **119:113** „tų, kurie tik dalinai pritaria tavo žodžiui“ – Arba „dvejojančių“; hbr. žodis vartojamas tik čia; t. y., „nesiryžiančių pasirinkti iš skirtingų minčių“, „besistengiančių laikytis prieštaraujančių minčių“, „besilaikančių nesutaikomų minčių“, „tų, kurie galvoja, kad bus ištikimi dviems priešybėms“, kaip aprašyta Mt 6:24; Lk 16:13; Jok 1:8, 4:8; panašus hbr. žodis vartojamas I Kar 18:21. § **119:116** „žodį“ – Arba „pasakymą“. * **119:117** „atsižvelgsiu į tavo įstatus“ – Arba „sukaupsiu dėmesį į tavo nuostatus“ arba „domėsiuosi tavo nuostatais“. † **119:120** „nuosprendžių“ t. y. Dievo išleistų sprendimų, nustatančių tai, kas yra teisinga. † **119:130** „doroviškai naiviems žmonėms“ – Hbr. žodis apibūdina žmogų, kuris lengvai traukiamas į blogį todėl, kad jis yra „atdaras“ vos ne viskam, imlūs visokioms mintims. Neįžvelgdamas esminių skirtumų, nenumatydamas pavojų ir pasekmių, toks mintyse suteikia „erdvės“ įvairioms pasaulėžiūroms, įskaitant pražūtingas. Šie žodžiai gali apibūdinti tokį žmogų: „atdarasis“, „naivuolis“, „nesusigaudantis žmogus“, „žmogus, nepasirinkęs pasaulėžiūros“, „neutralus žmogus, pasaulėžiūros atžvilgiu“, „pasižymintis atvirumu“, „žmogus, kuris atdaras bet kam“, „žmogus, kuris turi vietos nesuderinamoms pasaulėžiūroms“, „neapsisprendęs žmogus“, „neišmanėlis“, „žmogus, nepriėmęs pamokymo“, „neišmokytais“. § **119:133** „Sudėliok“ – Arba „Sutvirtink“, „Nukreipk“. * **119:135** „Tešviečia tavo veidas tavo tarnui“ t. „Padaryk taip, kad tavo veidas šviestų ant tavo tarno“. † **119:137** „nuosprendžiai“ – Arba „sprendimai“. † **119:148** „budėjimams“ – Arba „sargyboms“. Buvo budėjimo laikotarpiai (sargybos), ir psalmistas tvirtina, kad bent prieš jiems pasibaigiant, jo akys jau buvo atvertos, nes pats meldėsi, garbino Dievą ar apmąstė Jo Žodį labai anksti. § **119:156** „giliaširdiškų jausmų“ – Arba „apstaus meilumo“, „gailesčių“, „gailestingų jausmų“. * **119:156** „nuosprendžius“ – Arba „sprendimus“.

160 Tavo †žodžio visuma yra tiesa, ir amžinas kiekvienas tavo teisingas nuosprendis.

☩, □ syn, šyn

161 †Kunigaikščiai persekiojo mane be priežasties, bet Šmano širdis drebėjo nuo tavo žodžių. 162 Aš džiaugiuosi tavo žodžiu kaip tas, kuris randa didelį grobį. 163 Nekenčiu ir bjauriuosi melu, bet tavo įstatymą myliu. 164 Septynis kartus per dieną tave giriu už tavo teisingus sprendimus. 165 Didelė ramybė *atitenka* tiems, kurie myli tavo įstatymą ir *niekas negali jų suklypdyti. 166 Aš laukiau viltingai tavo išgelbėjimo, VIEŠPATIE, ir tavo įsakymus vykdžiau. 167 Mano siela laikėsi tavo liudijimų, ir juos labai labai myliu. 168 Laikiausi tavo nurodymų ir tavo liudijimų, nes †visi mano keliai yra tavo akivaizdoje. 175 Atgaivink mano sielą ir ji girs tave, tavo nuosprendžiai tepadeda man.

121

1 Giesmė užkopimui.

Aš pakelsiu savo akis į *kalnus. Iš kur ateina mano pagalba? 2 Mano pagalba *ateina* iš VIEŠPATIES, kuris padarė dangų ir žemę. 3 Jis neleis svyruoti tavo kojai; nesnaus tas, kuris tave saugo. 4 Štai tas, kuris saugo Izraelį, nei snaus, nei miegos! 5 VIEŠPATS yra tas, kuris saugo tave, prie tavo dešinės rankos yra VIEŠPATS – tavo ūksmė. 6 Saulė nesmogs tavęs dieną, nė mėnulis naktį. 7 VIEŠPATS saugos tave nuo viso blogio; jis saugos tavo sielą. 8 VIEŠPATS saugos tavo išėjimą ir tavo įėjimą nuo dabar ir per amžius.

123

2 Štai kaip tarnų akys *žvelgia* į jų valdovo ranką, kaip tarnaitės akys į jos valdovės ranką, taip mūsų akys *žvelgia* į VIEŠPATĮ, mūsų Dievą, kol jis *išlies mums malonės.

124

8 Mūsų pagalba *glūdi VIEŠPATIES, kuris sukūrė dangus ir žemę, varde.

125

4 Daryk gera, o VIEŠPATIE, geriesiems ir tiesiaširdžiams.

126

2 Tada mūsų burna buvo pilna juoko, o mūsų liežuvis – *krykštavimo. Tada buvo kalbama tautose: „VIEŠPATS padarė jiems didžiųjų dalykų! 3 VIEŠPATS didžiųjų dalykų mums padarė, *todėl* mes linksmi. 5 Kurie sėja ašarodami, pjaus †džiaugsmingai šūkaudami. 6 Kas eite eina verkdamas, nešinas †brangia sėkla, eite pareis Škryštaudamas, nešinas savo pėdais.

† 119:160 „Tavo žodžio visuma yra tiesa“ – gal „Tavo žodis nuo pradžios yra tiesa“. † 119:161 „Kunigaikščiai“ – Gal „Valdovai“, „Didžiūnai“. § 119:161 „mano širdis drebėjo nuo tavo žodžių“ – T. y. mano širdies baimę sukėlė tavo žodžiai. * 119:165 „niekas negali jų suklypdyti“ – T. „jiems nėra suklypimo kliūtis“; atsižvelgiant į NT, galima reikšmė: „niekas negali jų papiktinti *taip, kad* jie nupultų / pargriūtų“; žr. Mt 11:6 ir kt. † 119:168 „visi mano keliai yra tavo akivaizdoje“ t. y. tu matai kiekvieną mano elgesį (visa mano elgseną). * 121:1 „kalnus“ – Gal turima omenyje Dievo „šventą kalną“, Jeruzalę, kurioje Dievo buvimas buvo ypatingas. Plg. Ps 2:6, 3:4, 15:1, 24:3, 43:3, 68:16, 99:9. * 123:2 „išlies mums malonės“ – Arba „mūsų pasigailės“ arba „parodys mums palankumą“ arba „suteiks mums malonę“. * 124:8 t. y. VIEŠPATS yra mūsų pagalba, nes Jo vardas = Jo mums atskleistų savybių visuma. * 126:2 „krykštavimo“ – Arba „džiaugsmingo sušukimo“. † 126:5 „džiaugsmingai šūkaudami“ – Arba „krykštaudami“. † 126:6 „brangia“ – Arba „sėtuve su sėkla“. § 126:6 „krykštaudamas“ – Arba „džiaugsmingai sušukdamas“.

127

¹ *Užkopimų giesmė Saliamonui.

Jeigu VIEŠPATS nestato namų, veltui triūsia jų statytojai; jeigu VIEŠPATS nesaugo miesto, veltui budi sargas. ² Veltui jums anksti keltis, †vėlai eiti gulti, valgyti †sunkių darbu *įgytą* duoną – jis gi duoda miegą Štiems, kuriuos myli. ³ Štai vaikai yra paveldas nuo VIEŠPATIES, iščių vaisius – atlygis *nuo jo*. ⁴ Kaip strėlės karžygio rankoje, taip jaunystės vaikai. ⁵ Kokie didžiai palaimintas žmogus, kuris turi jų pilną savo strėlinę! *Tokie nebus sugėdinti, †bet jie kalbės su priešais vartuose.

128

¹ Užkopimų giesmė.

Koks didžiai palaimintas kiekvienas, kuris bijo VIEŠPATIES ir vaikščioja jo keliais!

130

⁴ Bet atleidimas *yra* su tavimi, kad tavęs bijotų.

⁵ Laukiu VIEŠPATIES, laukia mano siela, aš gi užtikrintai viliuosi jo žodžiu. ⁷ Izraeli, *sudėk viltis į VIEŠPATĮ, nes †VIEŠPATIES žinioje *yra* gailestingumas, jo žinioje *yra* apstus išpirkimas.

131

¹ Užkopimų giesmė. Dovydo.

VIEŠPATIE, mano širdis nėra išpuikusi, nei mano akys *išdidžios, †nei užsiimu dideliais ar man per †aukštais dalykais. ² Štikrai aš nuraminau ir nutildžiau savo sielą, kaip pabaigęs žįsti vaikas prie mamos; mano siela *yra* kaip pabaigęs žįsti vaikas prie manęs. ³ O Izraeli, sudėk viltis į VIEŠPATĮ nuo *šiol ir per amžius!

132

¹⁵ Laiminte laiminsiu jo maistą, jo neturtėlius pasotinsiu duona.

133

¹ Užkopimų giesmė. Dovydo.

Štai kaip gera ir kaip malonu, *kai* broliai gyvena vienybėje!

136

¹ Dėkokite VIEŠPAČIUI, nes jis geras, nes jo *gailestingumas *išlieka* per amžius! ² Dėkokite dievų Dievui, nes jo gailestingumas *išlieka* per amžius! ³ Dėkokite viešpačių VIEŠPAČIUI, nes jo gailestingumas *išlieka* per amžius! ⁴ Tam, kuris vienas daro didelius stebuklus, nes jo gailestingumas *išlieka* per amžius! ⁵ Tam, kuris †supratingai padarė dangus, nes jo gailestingumas *išlieka* per amžius! ⁶ Tam, kuris ištiesė žemę ant vandens, nes jo gailestingumas *išlieka* per amžius! ⁷ Tam, kuris

* **127:1** „Užkopimų giesmė Saliamonui.“ – Arba „Užkopimų giesmė. Saliamono.“ † **127:2** „vėlai eiti gulti“ – T. „atidėti atsėdima“. ‡ **127:2** „sunkių darbu *įgytą* duoną“ – Arba „vargais *įgytą* duoną“; t. „vargų duoną“. § **127:2** „tiems, kuriuos myli“ – Hbr. forma yra vns. (savo mylimajam), bet turbūt kuopinis vns., todėl verčiamas čia kaip dgs. * **127:5** „Tokie“ – T. „jie“, t. y. „tėvai“. † **127:5** „bet“ – Arba „kai“; hbr. priešdėlis turi įvairias reikšmes, įskaitant „bet“, „kai“, „nors“, „jeigu“, „kadangi“, „nors“. * **130:7** „sudėk viltis į VIEŠPATĮ“ – Arba „užtikrintai lauk VIEŠPATIES“. † **130:7** „VIEŠPATIES žinioje“, „jo žinioje“ – T. „pas VIEŠPATĮ“, „pas jį“. * **131:1** „išdidžios“ – T. „pakeltos“. † **131:1** „neužiimu“ – T. „nevaikščioju“. ‡ **131:1** „aukštais“ – Arba „nuostabiais“, „sunkiais“. § **131:2** „Tikrai“ – Arba „Priešingai“. * **131:3** „šiol“ – Arba „dabarties“. * **136:1** „gailestingumas“ – Arba „geranoriškumas“, „palankumas“. † **136:5** „supratingai“ – Arba „išmaningai“.

padarė didelius šviesulius, nes jo gailėstingumas *išlieka* per amžius! ⁸ Saule, kad viešpatautų dienai, nes jo gailėstingumas *išlieka* per amžius! ⁹ Mėnulį ir žvaigždes, kad viešpatautų nakčiai, nes jo gailėstingumas *išlieka* per amžius! ¹⁰ Tam, kuris ištiko Egiptą per [†]jo pirmagimius, nes jo gailėstingumas *išlieka* per amžius! ¹¹ Ir išvedė Izraelį iš jų tarpo, nes jo gailėstingumas *išlieka* per amžius! ¹² Stipria ranka ir ištiestu dilbiu, nes jo gailėstingumas *išlieka* per amžius! ¹³ Tam, kuris pusiau padalijo Raudonąją jūrą, nes jo gailėstingumas *išlieka* per amžius! ¹⁴ Ir pervedė Izraelį per jos vidurį, nes jo gailėstingumas *išlieka* per amžius! ¹⁵ Bet sukratė faraoną ir jo kariuomenę į Raudonąją jūrą, nes jo gailėstingumas *išlieka* per amžius! ¹⁶ Tam, kuris vedė savo tautą per dykumą, nes jo gailėstingumas *išlieka* per amžius! ¹⁷ Tam, kuris sumušė didelius karalius, nes jo gailėstingumas *išlieka* per amžius! ¹⁸ Ir užmušė didingus karalius, nes jo gailėstingumas *išlieka* per amžius! ¹⁹ Sihoną, amoritų karalių, nes jo gailėstingumas *išlieka* per amžius! ²⁰ Ir Ogą, Bašano karalių, nes jo gailėstingumas *išlieka* per amžius! ²¹ Ir davė jų šalį kaip veldinį, nes jo gailėstingumas *išlieka* per amžius! ²² Kaip veldinį Izraeliui, savo tarnui, nes jo gailėstingumas *išlieka* per amžius! ²³ Kuris mus atsiminė, Škai buvome pažeminti, nes jo gailėstingumas *išlieka* per amžius! ²⁴ Ir mus išplėšė iš mūsų priešininkų, nes jo gailėstingumas *išlieka* per amžius! ²⁵ Kuris teikia maisto *kiekvienai kūną turinčiai būtybei, nes jo gailėstingumas *išlieka* per amžius! ²⁶ Dėkokite dangaus Dievui, nes jo gailėstingumas *išlieka* per amžius!

138

² Aš nusilenksiu tavo šventos *buveinės link ir girsiu tavo vardą už tavo mielaširdystę ir tavo tiesą, nes tu išaukštinau savo žodį virš viso savo vardo. ³ Dieną, kurią šaukiausi, tu mane išklausei; [†]stiprindamas mano sielą *savo* galia, mane padrąsinau. ⁵ Jie ir giedos VIEŠPATIES keliuose, nes VIEŠPATIES šlovė yra didžiulė! ⁸ VIEŠPATS iki galo veiks mano labui. VIEŠPATIE, tavo gailėstingumas amžinas! Neapleisk tų, kuriuos sukūrė tavo rankos.

139

¹ Vyriausiajam muzikui. Dovydo psalmė.

O VIEŠPATIE, tu mane ištyrei ir pažįsti. ² Tu žinai mano atsisėdimą ir mano atsistojimą, tu supranti mano mintis iš toli. ³ Tu *atskiri mano taką ir mano atsigulimą, ir esi susipažinęs su visais mano keliais. ⁴ Nes dar nėra žodžio ant mano liežuvio, *ir* štai tu, VIEŠPATIE, jį visiškai žinai. ⁷ Kur galėčiau eiti nuo tavo Dvasios ir kur bėgti nuo tavo veido? ⁸ Jeigu užkilčiau į dangų, ten *esi* tu! Ir *jeigu* „pasikločiau patalą“ pragare, štai ten *esi* tu! ⁹ Jeigu [†]pasiimčiau aušros sparnus *ir* apsigyvenčiau prie tolimiausio jūros galo, ¹⁰ net ten mane vedžios tavo ranka ir tvirtai mane laikys tavo dešinė. ¹¹ *Jeigu* sakyčiau: „Tamsa tikrai [‡]užguls mane, naktis aplinkui mane *pavirs* šviesa, ¹² net Štamsa nepaslepia nuo tavęs, bet naktis šviečia kaip diena; kaip

‡ **136:10** „jo“ – T. „jų“. § **136:23** „kai buvome pažeminti“ t. „pažeminime“. * **136:25** „kiekvienai kūną turinčiai būtybei“ – T. „kiekvienam kūnui“. * **138:2** „buveinės“ – Arba „šventyklos“, „šventovės“, „rūmų“, „namų“. Plg. Ps 5:7. † **138:3** „stiprindamas mano sielą *savo* galia, mane padrąsinau“ – Arba „mane padrąsinau sieloje su stiprybe“. * **139:3** „atskiri“ – Arba „vėtai“, t. y. atskiri mano elgesius tarsi grūdus nuo pelų į tai, kas vertinga ir kas nevertinga. Arba „aprepi“, t. y. niekas nelieka tau nežinoma. † **139:9** „pasiimčiau“ – T. „pakelčiau“; čia vaizdingai kalbama apie tariamą kelionę nuo rytų (aušros) iki tolimiausio taško vakaruose; „sparnai“ galimai rodo į aušros spindulius. ‡ **139:11** „užguls“ – Arba „apreps“, „pagriebs“, „triuškins“, „traiškys“. § **139:12** „tamsa nepaslepia nuo tavęs“ – hbr. „tamsa nesidaro per tamsi tau“.

tau šviesa, taip ir tamsa. ¹³ Nes sukūrei mano *giliausias dalis; tu mane †surezgei mano motinos įsčiose. ¹⁷ Kokios brangios man yra tavo mintys, o Dieve! Koks didelis jų skaičius! ¹⁸ Jei jas skaičiuočiau, skaičiumi jų būtų daugiau negu smilčių! Kai atsibundu, aš tebesu su tavimi. ²² Nekenčiu jų visiška neapykanta, laikau juos savo priešais. ²³ Išstirk mane, o Dieve, ir pažink mano širdį, išmėgink mane ir pažink mano †mintis, ²⁴ ir pažiūrėk, Šar yra manyje kuris nors *nedoras kelias, ir vesk mane amžinuoju keliu.

141

² Tebūna mano malda išstatyta prieš *tave *kaip* smilkalai, o mano rankų pakėlimas – *kaip* vakarinė auka! ⁸ Juk į tave, Viešpatie JEHOVA, žvelgia mano akys, †tavimi pasitikiu; †neatidenk mano sielos *pavojui*.

142

⁵ Šaukiausi tavęs, o VIEŠPATIE, sakiau: „Mano *prieglauđa ir mano †dalis gyvųjų šalyje *esi tu!*“ ⁶ Atkreipk dėmesį į mano šauksmą, nes esu susmukdytas labai žemai! Išgelbėk mane nuo mano persekiotojų, nes jie yra stipresni už mane!

143

¹ Dovydo psalmė.

O VIEŠPATIE, išgirsk mano malda, klausykis mano *maldavimų! Atsakyk man †vadovaudamasis savo ištikimumu *ir* savo teisumu! ² Ir neik į teismą su savo tarnu, nes †kiekvienas iš gyvųjų yra neišteisintinas tavo akyse. ⁸ Duok man jau rytmetį išgirsti tavo meilumą, nes tavimi pasitikiu. Parodyk man kelią, kuriuo turiu eiti, nes Šį tave keliu savo sielą. ¹⁰ Mokyk mane vykdyti tavo valią, nes tu *esi* mano Dievas. Tavo geroji dvasia tegul veda mane į *teisumo kraštą.

144

¹ Dovydo.

Tebūna palaimintas VIEŠPATS, mano *uola, kuris lavina mano rankas kovai, mano pirštus karui, ² mano †gerumas ir mano tvirtovė, mano †aukšta prieglauđa ir mano išvaduotojas, mano skydas ir tas, Škuriuo pasitikiu, kuris mano tautą padarė *man pavaldžia. ¹⁵ Kokia didžia palaiminta tauta, kuriai taip klostosi, palaiminta tauta, kurios Dievas yra VIEŠPATS!

* **139:13** „giliausias dalis“ t. „inkstus“; gal „vidinę būtį“. Šis hbr. žodis vartojamas perkeltine prasme ir Job 19:27; Ps 7:9; Ps 16:7; Ps 26:2; Ps 73:21; Pat 23:16; Jer 11:20; Jer 12:2; Jer 17:10; Jer 20:12; Rd 3:13. Jis turbūt rodo į žmogaus vidinę esmę – į jo proto, jausmų ir valios centrą. † **139:13** „surezgei“ – Arba „suaudei“, „numezgei“, „apdengei“, „apsaugojai“; plg. Job 10:11. † **139:23** „mintis“ – Arba „nerimastingas mintis“, „susirūpinimo mintis“; hbr. žodis vartojamas tik čia ir Ps 94:19. § **139:24** „ar yra manyje kuris nors nedoras kelias“ – T. y. „ar koku nors atžvilgiu elgiuosi nedorai (arba, taip, kad sukėlčiau skausmo, sielvarto)“. * **139:24** „nedoras“ – Arba „skausmo keliantis“, „sielvarto keliantis“. * **141:2** tave“ – Arba „tavo veidą“. † **141:8** „tavimi pasitikiu“ – Arba „pas tave bėgu prieglaudon“. † **141:8** „neatidenk mano sielos *pavojui*“ t. y. „nenustok apsaugoti mano sielos“. * **142:5** „prieglauđa“ – Arba „prieglobstis“. † **142:5** „dalis“ – T. y. brangus turtas, kuris užtikrina saugumą. * **143:1** „maldavimų“ – Arba „pagalbos šauksmų“; t. y. emociingas kreipimasis pagalbos. † **143:1** „vadovaudamasis savo ištikimu *ir* savo teisumu“ – Arba „dėl savo ištikimumo *ir* savo teisumo“. † **143:2** „kiekvienas ...“ – Užumina į šį tekstą yra Rom 3:20. § **143:8** „į tave keliu savo sielą“ – T. y. „trokštu tavęs“. * **143:10** „teisumo“ – Arba „lygumo“. * **144:1** „uola“ – T. y. „stiprybė, patvarumas“. † **144:2** „gerumas“ – Arba „gailėstingumas“. † **144:2** „aukšta prieglauđa“ – Arba „pilis“. § **144:2** „kuriuo pasitikiu“ – Arba „pas kurį bėgu prieglaudon“. * **144:2** „man“ – T. „po manimi“.

145

¹ Dovydo *pareikštas* gyrius.

Tave vis išaukštinsiu, mano Dieve, o karaliau! Ir vis laiminsiu tavo vardą per amžių amžius! ² Kasdien laiminsiu tave ir girsiu tavo vardą per amžių amžius! ³ VIEŠPATS yra didis ir didžiai girtinas, ir jo didybė neištiriama. ⁸ VIEŠPATS yra maloningas ir kupinas gailėsčio, lėtas pykti ir didžiai gailėstingas. ⁹ VIEŠPATS yra geras visiems, *jam giliai rūpi visi jo kūriniai. ¹⁸ VIEŠPATS yra arti visų, kurie jo šaukiasi, visų, kurie jo šaukiasi reikšdami tiesą. ¹⁹ Jis išpildys norą tų, kurie jo bijo; jis gi išgirs jų šauksmą ir juos išgelbės. ²⁰ VIEŠPATS visus jį mylinčius saugo, bet nedorėlius pražudys.

146

¹ Girkite VIEŠPATĮ! Girk VIEŠPATĮ, mano siela! ² Girsiu VIEŠPATĮ, kol gyvas būsiu, giedosiu gyrių savo Dievui, kol gyvas būsiu. ⁵ Laimingas *žmogus*, kurio pagalba – Jokūbo Dievas; jis viliasi VIEŠPAČIU, savo Dievu, ⁶ kuris sukūrė dangų ir žemę, jūrą ir visa, kas yra juose; kuris išsaugo tiesą per amžius;

147

¹ Girkite VIEŠPATĮ, nes gera giedoti gyrių mūsų Dievui, nes *tai* miela, ir gyrius pritinka. ³ Jis išgydo tuos, kurių širdis sudaužyta, ir *aptvarsto jų žaizdas. ⁵ Didis yra mūsų Viešpats ir didžiajėgis, jo supratimas yra begalinis. ⁷ Giedokite VIEŠPAČIUI dėkodami, skambinkite lyra mūsų Dievui! ¹¹ VIEŠPAČIUI patinka tie, kurie jo bijo, kurie viliasi jo šgailėstingumu.

148

¹ Girkite VIEŠPATĮ! Girkite VIEŠPATĮ iš dangų, girkite jį aukštybėse! ¹³ tegiria jie VIEŠPATIES vardą, nes išaukštintas jo vardas – vien tik jo; jo šlovė virš žemės ir dangaus.

149

⁴ nes *VIEŠPATS gėrisi savąja tauta, romiuosius jis papuoš išgelbėjimu.

150

¹ Girkite VIEŠPATĮ! Girkite VIEŠPATĮ jo šventykloje, girkite jį jo galybės skliautinėje platybėje! ² Girkite jį už jo galingus darbus, girkite jį, *kaip pritinka jo didybės apstumui! ³ Girkite jį *pučiamųjų* ragų gaudesiu, girkite jį arfa ir lyra! ⁴ Girkite jį būgneliu ir šokdami ratelį, girkite jį styginiais instrumentais ir fleita! ⁵ Girkite jį skardumo lėkštėmis, girkite jį šūksnių lėkštėmis! ⁶ Visa, kas kvėpuoja, tegul giria VIEŠPATĮ! Girkite VIEŠPATĮ!

* **145:9** „jam giliai rūpi visi jo kūriniai“ – T. „jo giliaširdiški jausmai / apstus rūpinimasis / apstus meilumas / gailėstingumo išreiškimai yra virš visų jo kūrinių“. Plg. Ef 2:10, Mk 16:15, Kol 1:23. † **145:19** „išpildys“ – T. „įvykdys“. * **147:3** „aptvarsto“ – Arba „apriša“. † **147:3** „žaidas“ t. „širdgėlą (dgs.)“ arba „sielvartą“ (dgs.). † **147:5** „supratimas“ – Arba „sugebėjimas priimti geriausią sprendimą“. § **147:11** „gailėstingumu“ – Arba „mielaširdyste“. * **149:4** „VIEŠPATS gėrisi savąja tauta“ – Arba „VIEŠPAČIUI patinka jo tauta“. * **150:2** „kaip pritinka jo didybės apstumui“ – Arba „pagal jo didybės apstumą“. † **150:4** „būgneliu“ – Galėjo būti su žvangučiais arba be jų.

Patarlių knyga

Antraštė

¹ Dovydo sūnaus Saliamono, Izraelio karaliaus, patarlės.

Patarlių knygos tikslas

² Kad *duotų* *pažinti †išmintį ir †pataisantį ugdymą, kad *duotų* suprasti Šižvalgius *žodžius, ³ kad *duotų* priimti †protingą elgesį *skatinantį* †pataisantį ugdymą (teisumą, teisingumą, ir Slygiateisiškumą); ⁴ kad suteiktų įžvalgumo *doroviškai naiviems žmonėms, pažinimo ir nuovokumo jaunuoliui.

VIEŠPATIES baimė – takoskyra tarp išmintingojo ir kvailio

⁵ Išmintingasis išklausys ir daugiau pasimokys; ir suprantantis †priims išmintingus patarimus, ⁶ kad suprastų patarlę †ir Šnetiesioginės reikšmės pasakojimą, išmintingųjų *posakius ir jų mįsles. ⁷ VIEŠPATIES baimė yra pažinimo pradžia. Kvailiai niekina išmintį ir †drausmę.

Saliamono mokymai apie išmintį (1–9 skyriai)

Pirmoji kalba sūnui

⁸ Mano sūnau, klausyk savo tėvo pataisančio auklėjimo ir neatmesk savo motinos įstatymo, ⁹ nes jie yra malonės †papuošalas tavo galvai ir grandinės tavo kaklui.

¹⁰ Mano sūnau, jei tave vilioja nusidėjėliai, nesutik. ¹¹ Jeigu jie sako: „Eikš su mumis, tykokime kraujo, Šbe priežasties surenkime pasalas nekaltajam, ¹² prarykime juos gyvus, kaip kapas, *tai yra †žvalus, kaip nužengiančius į duobę! ¹³ Rasime visokio brangaus turto, pripildysime savo namus grobio! ¹⁴ Savo †burtą mesk į mūsų tarpą, Švisi turėsime vieną piniginę!“ – ¹⁵ mano sūnau, *nesileisk į kelią su jais, sulaikyk savo koją nuo jų tako, ¹⁶ nes jų kojos bėga į blogį ir skuba kraujo pralieti. ¹⁷ Tikrai veltui tiesiamas tinklas prieš bet kurio †paukščio akis, ¹⁸ bet †šie tykoja savo

* **1:2** „pažinti“ – T. y. „pritaikyti“ arba „žinoti patirtimi“. Rodo ne protinį žinojimą, bet patirties pažinimą.
† **1:2** „išmintį“ – T. y. dorovės įgūdžius, kaip pritaikyti žinias taip, kad gyventų meistriškai. † **1:2** „pataisantį ugdymą“ – Arba „drausmę“. § **1:2** „įžvalgius“ – T. y. atskiriančius priešybes, pvz. gera nuo bloga, kas teisinga nuo to, kas neteisinga. * **1:2** „žodžius“ – Arba „pasakymus“, „posakius“, „kalbas“.
† **1:3** „protingą elgesį skatinantį“ – Paralelizmas: hbr. žodis סָכַל („sakal“) atitinka Pat 1:2 eilutės žodį „išmintis“, ir rodo į mąstymo būdą, kuris lemia gerus sprendimus. Į žodžio reikšmę įeina „apdairumas“, „atsargumas“, „įgudimas“, „išmintis“, „išmintingumas“, „nuovokumas“ ir pan. † **1:3** „pataisantį ugdymą“ – Arba „drausmę“. § **1:3** „lygiateisiškumą“ – Arba „bešališkumą“. * **1:4** „doroviškai naiviems žmonėms“ – Hbr. žodis rodo į žmogų, kuris lengvai traukiamas į blogį todėl, kad jis yra „atdaras“ vos ne viskam, imlus visokioms mintims. Neįžvelgdamas esminių skirtumų, nenumatydamas pavojų ir pasekmių, toks mintyse suteikia „erdvės“ įvairioms pasaulėžiūroms, įskaitant pražūtingas. Šie žodžiai gali apibūdinti tokį žmogų: „atdarasis“, „naivuolis“, „nesusigaudantis žmogus“, „žmogus, nepasirinkęs pasaulėžiūros“, „neutralus žmogus, pasaulėžiūros atžvilgiu“, „pasižymintis atvirumu“, „žmogus, kuris atdaras bet kam“, „žmogus, kuris turi vietos nesuderinamoms pasaulėžiūroms“, „neapsisprendęs žmogus“, „neišmanėlis“, „žmogus, nepriėmęs pamokymo“, „neišmokytais“. † **1:5** „priims“ – Arba „įgis“, „įsigis“; hbr. žodis dažnai vartojamas rodant į pirkimą. Plg. Pat 23:23, 2:2-4. † **1:6** „ir“ – Arba „tai yra“. § **1:6** „netiesioginės reikšmės pasakojimą“ – Arba „alegoriją“, „palyginimą“. * **1:6** „posakius“ – Arba „žodžius“. † **1:7** „drausmę“ – Arba „pataisantį auklėjimą“. † **1:9** „papuošalas“ – gal „vainikas“. § **1:11** „be priežasties“ – Arba „be pagrindo“. * **1:12** „tai yra“ – Arba „ir“. † **1:12** „žvalus“ t. „išstisus“. † **1:14** „burtą“ – Plg. Dan 12:13, kur reikšmė yra likimas. § **1:14** „visi turėsime vieną piniginę“ – T. „mums visiems bus viena piniginė“. * **1:15** „nesileisk į kelią“ – Arba „neik keliu“. † **1:17** „paukščio“ – Arba „sparnuočio“. † **1:18** „šie“ t. „jie“.

pačių kraujo, jie surengia pasalą savo pačių šgyvybei. ¹⁹ Tokie yra keliai kiekvieno, kuris pasigviešia neteisaus pelno; šis atima savo savininkų gyvybę.

Pirmas eilėraštis apie Išmintį: Baigtis tų, kurie atsisako klausyti

²⁰ Išmintis šaukia *gatvėje, plačiose vietose kelia savo balsą, ²¹ ji šaukia prie triukšmingų gatvių †kampų, kur vartai atsiveria; mieste ji sako savo žodžius: ²² „O doroviškai naivūs žmonės, kiek ilgai mylėsite †naivumą? Ir kiek ilgai Ššaipūnai mėgausis *šiepimu ir kvailiai nekęs pažinimo? ²³ †Gręžkitės, kai jus baru! Štai aš jums gausiai išliesiu savo dvasią, duosiu jums pažinti mano žodžius. ²⁴ Kadangi šaukiau, o jūs atsisakėte paisyti, ištiesiau savo ranką, ir niekas nekrepė dėmesio, ²⁵ bet jūs kiekvieną mano patarimą †nustūmėte ir nenorėjote mano pabarimo, ²⁶ aš savo ruožtu juoksiusi Šis jūsų nelaimės, tyčiosiuosi, kai ateis jums siaubas, ²⁷ kai ateis jums siaubas lyg *suniokojimas ir užklups jus didžiulė nelaimė kaip viesulas, kai ant jūsų užeis sielvartas ir †susikrimitimas. ²⁸ Tada jie šauksis manęs, bet aš neatsakysiu, jie †anksti manęs ieškos, bet nesuras manęs. ²⁹ Kadangi jie nekentė pažinimo ir nepasirinko VIEŠPATIES baimės, ³⁰ nenorėjo mano patarimo, Španiekino kiekvieną mano pabarimą, ³¹ tai jie valgys savo pačių kelio vaisių ir pasisotins savo pačių *kėslais. ³² Nes †doroviškai naivių žmonių †nusigrėžimas nuo išminties jiems smogs mirtinai ir kvailių Šklestėjimas juos pražudys. ³³ Bet kas manęs klauso, tas saugiai gyvens ir bus ramus be nelaimės baimės.“

2

Antroji kalba sūnui

¹ Mano sūnau, jeigu priimsi mano žodžius ir mano įsakymus *laikysi pas save kaip brangenybę, ² kad palenktum savo ausį išminčiai ir nukreiptum savo širdį į supratimą, ³ gausis šitaip, jeigu šauksiesi išvalgumo ir †pakelsi savo balsą kreipdamas supratingumui, ⁴ jeigu †jos ieškosi kaip sidabro ir stengsiesi ją atrasti kaip paslėptus lobius, ⁵ tai tu Šsuprasi, ką reiškia bijoti VIEŠPATIES ir *sužinosi, ką reiškia pažinti Dievą. ⁶ (Nes VIEŠPATS teikia išmintį, iš jo burnos ateina pažinimas ir †supratimas. ⁷ Jis laiko paruošęs †nenuviliančią išmintį Šdoriesiems, yra skydas

§ 1:18 „gyvybei“ – Arba „sielai“; t. y., pačiam sau. * 1:20 „gatvėje“ – Arba „lauke“. † 1:21 „kampų“ – Arba „pradžią“ (hbr. – galvų). † 1:22 „naivumą“ – Arba „atdarumą“, „patiklumą“, „lengvatikybę“, „imlumą vos ne viskam“, „būti lengvai suvedžiojami“; t. y. filosofinis neišrankumas, linkimas priimti įvairias mintis ir pasaulėžiūras todėl, kad neįžvelgia esminių skirtumų ir nenumato pasekmių. § 1:22 „šaipūnai“ – Arba „išjuokėjai“, „besityčiojančių“. * 1:22 „šiepimu“ – Arba „išjuokimu“, „tyčiojimusi“. † 1:23 „Gręžkitės, kai jus baru“ – T. „Gręžkitės į mano barimą“. † 1:25 „nustūmėte“ – Arba „pašalinote“, „ignoravote“. § 1:26 „iš jūsų didžiulės nelaimės“ – Arba „jūsų didžiulės nelaimės metu“. * 1:27 „suniokojimas“ – Gal „audra“. † 1:27 „susikrimitimas“ – Hbr. žodis rodo į ankštumą; šiame kontekste tai labiausiai emocinė kančia. † 1:28 „anksti“ – T. y. energingai, uoliai, kaip svarbiausias dalykas. § 1:30 „paniekino“ – Gal „atmetė“. * 1:31 „kėslais“ – Arba „sumanymais“. † 1:32 „doroviškai naivių žmonių“ – Žr. Pat 1:4, 1:22 ir kt. Šioje eilutėje kilmininko linksnio vartojimas rodo į būdingumą, t. y., į nukrypimą, kuris būdingas doroviškai naiviems žmonėms ir į klestėjimą (nerūpestingumą), kuris būdingas kvailiams. † 1:32 „nusigrėžimas“ – Arba „atsimetimas“, t. y., nukrypimas į kitą pusę, kad neklausytų Išminties žodžių (žr. Pat 1:33). § 1:32 „klestėjimas“ – Arba „nerūpestingumas“, „vangumas“; tokį požiūrį skatina laikinas klestėjimas, stokos nesuvokimas. * 2:1 „laikysi pas save kaip brangenybę“ – Arba „didžiai vertinsi“, „kaupsi“, „branginsi“, „slėpsi“. † 2:3 „pakelsi“ – Arba „atiduosi“. † 2:4 „jos“, „ją“ – T. y. išmintis. Visi čia vartojami daiktavardžiai hbr. kalboje yra mot. giminės ir rodo kartu į išmintį. § 2:5 „suprasi, ką reiškia bijoti VIEŠPATIES“ – T. „suprasi VIEŠPATIES baimę“. * 2:5 „sužinosi, ką reiškia pažinti Dievą“ – T. „rasi Dievo pažinimą“. † 2:6 „supratimas“ – Arba „sugebėjimas priimti geriausią sprendimą“. † 2:7 „nenuviliančią išmintį“ – Arba „saugią išmintį“, „praktišką išmintį“, „sveiką išmintį“. § 2:7 „doriesiems“ – T. „tiesiesiems“.

tiems, kurie vaikščioja *vientisumo dorybėje, ⁸ saugodamas †teisingumo takus ir †atidžiai sergėdamas savo Ššventųjų kelią.) ⁹ Tada tu suprasi teisumą, teisingumą ir *lygiateisiškumą, *tai yra kiekvieną dorą taką.*

¹⁰ †Kai išmintis įeis į tavo širdį ir pažinimas bus malonus tavo sielai, ¹¹ nuovokumas tave atidžiai sergės, supratimas tave apsaugos, ¹² kad tave išgelbėtų nuo †blogio kelio, nuo žmogaus, kalbančio tai, kas iškreipta; ¹³ *tokie* Špalieka tiesius takus, kad vaikšiotų tamsybės keliais, ¹⁴ *tokie* džiaugiasi vykdydami bloga ir džiūgauja dėl blogio iškrypimų; ¹⁵ *jų keliai iškrypę, ir patys yra sukti savo takuose; – ¹⁶ kad išgelbėtų tave nuo svetimos moters, nuo svetimosios (ji meilika savo žodžiais, ¹⁷ †ji tokia, *kuri* palieka savo jaunystės †vadovą ir pamiršta savo Dievo Šsandorą), ¹⁸ nes *jos namai grimzta į mirtį, ir jos takai – į mirusiuosius. ¹⁹ Visi, kurie įeina pas ją, nebegrižta ir nenutveria gyvenimo takų. ²⁰

Raginimas ir jo paisymo rezultatas

†Tikslas yra toks: kad vaikščiotum gerųjų keliu ir laikytumeisi teisiųjų takų, ²¹ nes †dorieji gyvens šalyje, ir nepriekaištingieji pasiliks joje, ²² bet nedorėliai bus iškirsti iš žemės, ir Šklastūnai bus iš jos išrauti.

3

Trečioji kalba sūnui

¹ Mano sūnau, nepamiršk mano įstatymo, bet tavo širdis tesaugo mano įsakymus, ² nes jie tau pridės *ilgai besitęsiančias dienas ir †gyvybingų metų ir †ramybės. ³ Gailėstingumas ir tiesa tenepalieka tavęs; užsirišk juos sau ant kaklo, įsirašyk juos savo širdies plokštėje; ⁴ Što padarinys toks: *įgysi †maloningumą ir †puikią įžvalgą, *kurie matysis* Dievo ir žmonių akyse. ⁵ Visa savo širdimi pasitikėk VIEŠPAČIU, o savo supratimu Šnesiremk. ⁶ Visuose savo keliuose *pripažink jį, ir jis †nukreips tavo takus.

* 2:7 „vientisumo dorybėje“ – Hbr.rieveiksmiška sandara „vientisai“, „dorai“, „be nukrypimų“, t. y. visa širdimi – ne puse širdies – vykdo Dievo valią. † 2:8 „teisingumo takus“ – T. y. teisiųjų takus; plg. paskesnę frazę. † 2:8 „atidžiai sergėdamas“ – Hbr. žodžio šaknis: „apverti“, pvz. gyvatvore. § 2:8 „šventųjų“ – Arba „dievotųjų“. * 2:9 „lygiateisiškumą“ – Arba „bešališkumą“. † 2:10 „Kai“ – Arba „Nes“. † 2:12 „blogio kelio“ – T. y. nedoros gyvenenos, poelgių, papročių; arba „nuo blogo žmogaus kelio“. § 2:13 „palieka tiesius takus“ – Arba „atsako tiesių takų“. * 2:15 „jų“ – T. „kurių“. † 2:17 „ji tokia, kuri palieka [...] vadovą ir pamiršta [...] sandorą“ – Hbr. sandara rodo jos ypatumus; galimas vertimas: „ji pasižymi savo jaunystės vadovo atsakymu ir savo Dievo sandoros stūmimu iš atminties.“ † 2:17 „vadovą“ – Arba „lydintįjį“, „kartu esantįjį“, „vedlį“ „draugą“, „bičiulį“; gali rodyti (1) į Dievą (žr. paralelizmą; plg. Jer 3:4), arba (2) į jos sutuoktinį (jeigu „sandora“ čia reiškia santuokos sutartį, sudarytą pagal Dievo tvarką), arba (3) į žmogų, kuris auklėjo ją (pvz., tėvą, motiną, mokytoją). § 2:17 „sandorą“ – Gali rodyti į santuokos sandorą arba į Izraelio tautos sandorą su Jehova. * 2:18 „jos namai“ – Arba „ji – jos namai“. † 2:20 „Tikslas yra toks: kad“ – Arba „Kad“. Hbr. žodis יָרֵד vartojamas Patarlių knygoje dar Pat 15:24, 19:20 ir dažnai nurodo tikslą arba siekį. † 2:21 „dorieji“ – T. „tiesieji“. § 2:22 „klastūnai“ – Arba „neištikimieji“, „išdavikai“, „klastingieji“. * 3:2 „ilgai besitęsiančias dienas“ – Hbr. „dienų ilgumo“; gal „prailgintų dienų“, t. y. ilgą gyvenimo trukmę. † 3:2 „gyvybingų metų“ – Arba „gyvenimo metų“. † 3:2 „ramybės“ – Hbr. žodis „šalom“ apima ramybę, gerovę, saugumą, sėkmę ir kt. § 3:4 „to padarinys toks:“ – Arba „taip“, „tokiu būdu“. * 3:4 „įgysi“ – Arba „rasi“. † 3:4 „maloningumą“ – Arba „palankumą“, „malonę“. † 3:4 „puikią įžvalgą“ – Arba „gerą apdairumą“, „gerą (puikų) supratimą“. § 3:5 „nesiremk“ – Arba „nepasikliauk“. Žr. II Met 14:11. * 3:6 „pripažink“ – Arba „paisyk“, „atkreipk dėmesį į“, „pažink“ (tas pat hbr. žodis vartojamas daugiau kaip 30 k. Patarlių knygoje). Dažniausiai verčiamas „pažinti“. † 3:6 „nukreips tavo takus“ – Arba „ištiesins tavo takus“.

7 Nebūk išmintingas savo akyse: bijok VIEŠPATIES ir venk blogio. 8 Tai bus s̄veikata tavo Šbambai ir *smegenų drėgmė tavo kaulams. 9 Gerbk VIEŠPATĮ savo turtu ir viso savo prieaugio pirmaisiais vaisiais, 10 tai tavo svirnai bus gausiai pripildyti, ir šviežias vynas liesis per surinkimo talpyklų kraštus. 11 Mano sūnau, †nepaniekink VIEŠPATIES s̄drausmės, nesipiktink dėl jo pabarimo, 12 nes ką VIEŠPATS myli, tą sudraudžia kaip tėvas sūnų, kuriuo gėrisi.

13 Koks didžiai palaimintas žmogus, kuris randa išmintį, ir žmogus, kuris įgyja supratimo, 14 nes Šnauda iš to, ką *ji teikia, yra vertingesnė negu nauda iš to, ką teikia sidabras, ir †pelnas iš jos yra vertingesnis už auksą. 15 Ji brangesnė už brangakmenius, ir s̄visa, ko trokšti, negali jai prilygti. 16 Šilgai besitęsiančios dienos – jos dešinėje, jos kairėje – turtai ir garbė. 17 Jos keliai – malonūs keliai, ir visi jos takai – *ramybė. 18 Ji yra †gyvybės medis tiems, kurie ją nutveria, ir s̄laimingas kiekvienas, kuris jos laikosi.

19 VIEŠPATS išmintimi Špstatė žemę, supratimu įtvirtino dangus. 20 Jo pažinimu perskirti požeminiai vandenys, ir debesys lašina rasą.

21 Mano sūnau, *neišleisk †jų iš savo akių, s̄laikykis sveikos išminties ir nuovokumo, 22 taip jie bus gyvybė tavo Šsielai ir gražmena tavo kaklui. 23 Tada saugiai eisi savo keliu, ir tavo koja nesuklups. 24 Kai gulsiesi pailsėti, *nebijosi, bet atsigulsi, ir tavo miegas bus saldus. 25 Nebijok staigaus siaubo ir †nedorėlių niokojimo, kai jis ateis, 26 nes VIEŠPATS bus s̄tavo pasitikėjimas ir apsaugos tavo koją nuo sugavimo s̄paštuose.

Ketvirtoji kalba sūnui

27 Nesulaikyk gero nuo to, kuriam tai priklauso, kai tavo rankos pajėgia tai padaryti. 28 Nesakyk savo artimui: „Eik ir sugrižk, ir rytoj tau duosiu“, Škai tu *dabar* turi tai pas save. 29 Nesumanyk *bloga prieš savo †artimą, jam s̄saugiai gyvenant šalia tavęs. 30 Nesivaidyk be reikalo su žmogumi, jei jis tau nieko blogo nėra padaręs. 31 Nepavydėk smurtininkui ir nepasirink nė vieno iš jo kelių, 32 nes Šsuktas žmogus

‡ 3:8 „sveikata“ – Arba „išgydymas“, „pasveikimas“, „vaistai“. § 3:8 „bambai“ – Arba „pilvo vidurio duobelei“; turbūt rodo į viso kūną atgaivinimą (sinekdocha – retorinė figūra, kai visuma reiškiamą dalimi arba dalis reiškiamą visuma). * 3:8 „smegenų drėgmė“ – Plg. Job 21:24, kurioje rašoma, kad „kaulai drėgni nuo smegenų“. † 3:11 „nepaniekink“ – Arba „neatmesk“. ‡ 3:11 „drausmės“ – Arba „pataisančio auklėjimo“. § 3:14 „nauda iš to, ką ji teikia“ – T. „jos prekybinės pajamos“. * 3:14 „ji“, „jos“ – Šie įvardžiai rodo į išmintį ir supratimą kartu, kaip vieną dalyką (jie čia pateikti kaip sinonimai). 13-tos eilutės žodžiai מְחִמֵּת (išmintis) ir חֵכְמָה (supratimas) abudu yra mot. gim. vns. † 3:14 „pelnas iš jos“ – T. „jos pelnas“. ‡ 3:15 „visa, ko trokšti“ – T. „visi tavo troškimai“. § 3:16 „Ilgai besitęsiančios dienos“ – Hbr. „dienų ilgumas“; gal „prailgintos dienos“, t. y. ilga gyvenimo trukmė. * 3:17 „ramybė“ – Arba „ramumas“, „rami vidinė nuostata (nusistatymas)“. † 3:18 „gyvybės“ – Arba „apstauso gyvenimo“, „apsčios gyvybės“. ‡ 3:18 „laimingas“ – Arba „vadintinas laimingu“. § 3:19 „pastatė“ – Arba „pastatė ant pamatų“. * 3:21 „neišleisk jų“ – T. „jos tegul nenuėina“. † 3:21 „jų“ – Turbūt įvardis „jų“ atstoja 13-tos eilutės išmintį ir supratimą. ‡ 3:21 „laikykis“ – Arba „saugok“. § 3:22 „sielai [...] kaklui“ – Siela rodo į vidinį žmogų, kaklas rodo į jo kūną; kartu čia pateikti šie žodžiai rodo į žmogaus visumą. * 3:24 „nebijosi“ – Arba „nebūsi išgąsdintas“, „nedrebėsi iš baimės“. † 3:25 „nedorėlių niokojimo“ – Hbr. gramatinė sandara leidžia suprasti dvejai: (1) niokojimas, kuris užklups nedorėlius, bet nelies tų, kurie laikosi išminties ir nuovokumo (21 eil.) arba (2) niokojimas, kurį sukels nedorėliai. ‡ 3:26 „tavo pasitikėjimas“ – Arba (1) Dievas yra tas, kuriuo tuo atveju pasitikėsi arba (2) Dievas yra tas, kuris tuo atveju tau suteiks tikėjimą (arba pagrindą tikėti), kad esi saugus. Dėl teksto paralelizmo, antras variantas atrodo tinkamesnis. § 3:28 „kai tu *dabar* turi tai pas save“ – T. „ir tai yra pas tave“. * 3:29 „bloga“ – Arba „žalos“. † 3:29 „artimą“ – Arba „kaimyną“. ‡ 3:29 „saugiai“ – T. y. manydamas, jog yra saugus. Hbr. žodis rodo į prieglaudą, prieglobstį, saugią vietą. § 3:32 „suktas žmogus“ – T. „tas, kuris nukrypęs“.

yra bjaurastis VIEŠPAČIUI, bet *jo paslaptis yra pas †doruosius. ³³ VIEŠPATIES †prakeikimas tvyro ant nedorėlio namų, bet teisiųjų Šbuveinę jis laimina. ³⁴ Tikrai jis pašiepia šaipūnus, bet *nuolankiesiems duoda malonę. ³⁵ Išmintingieji paveldės šlovę, bet †negarbė „iškels“ kvailius.

4

Kalba vaikams: Paisykite tėvo auklėjimo, kad įgytumėte išminties

¹ *Vaikai, klausykite tėvo †pataisančio auklėjimo ir atkreipkite dėmesį, kad išmoktumėte †supratimo, ² nes duodu jums gerą pamokymą! ŠNepalikite mano *įstatymo! ³ †Kai buvau †savo tėvo sūnelis, gležnas ir Šbranginamas *kaip* vienintelis savo motinos akyse, ⁴ *jis ir mokydamas mane pasakė: „Tavo širdis tegul tvirtai laiko mano žodžius! †Laikykis mano įsakymų ir gyvensi! ⁵ Įgyk išminties, įgyk supratimo. Nepamiršk ir nenukrypik nuo mano burnos †pasakymų. ⁶ Jos nepalik, ir ji tave atidžiai sergės; mylėk ją, ir ji tave saugos. ⁷ ŠIšmintis yra svarbiausias dalykas: *todėl* įsigyk išmintį, ir įsigyk supratimą *nors* ir už visą savo nuosavybę. ⁸ *Aukštai vertink ją, ir ji tave paaukštins; ji suteiks tau garbę, †kai ją apkabinsi. ⁹ Ji uždės ant tavo galvos malonės †papuošalą, suteiks tau šlovės vainiką.“

Penktoji kalba sūnui

¹⁰ Klausyk, mano sūnau, ir priimk mano Špasakymus, tai *tavo gyvenimo metų bus daug. ¹¹ †Išminties kelio tave mokiau, vedžiau tave tiesiais takais. ¹² Tau einant, nebus ankšta tavo žingsniams, ir jei bėgsi, nesuklups. ¹³ Tvirtai †laikykis Špataisančio auklėjimo, jo nepaleisk; *saugok jį, nes tai yra tavo gyvybė.

¹⁴ Į nedorėlių taką neįeik, ir blogųjų keliu neženki. ¹⁵ Venk jo, nepereik į jį, nususuk nuo jo ir praeik pro šalį. ¹⁶ Nes jie neužmiega, jeigu nėra padarę ko bloga, ir atimamas iš jų miegas, jeigu nėra ko suklydę. ¹⁷ Nes jie valgo nedorybės duoną

* **3:32** „jo paslaptis yra pas doruosius“ – T. y. dorieji yra Dievo patikimųjų žmonių rate. † **3:32** „doruosius“ – T. „tiesiuosius“. † **3:33** „prakeikimas“ – T. y. trukdymas, pasisekimo užkirtimas. § **3:33** „buveinę“ – Hbr. žodis gali būti verčiamas ir „ganykla“, „gardas“, „gyvenvietė“, „lanka“, „apsistojimo vieta“. * **3:34** „nuolankiesiems“ – Arba „nusižeminusiems“, „romiesiems“; kitose kontekstuose tiktų ir „varguoliams“, „prispaustiesiems“. † **3:35** „negarbė“ – Arba „gėda“. * **4:1** „Vaikai“ – Arba „Sūnūs“. † **4:1** „pataisančio auklėjimo“ – Arba „drausmės“, „drausminančio pamokymo“. † **4:1** „supratimo“ – Arba „įžvalgumo“, „išmanymo“. § **4:2** „Nepalikite“ – Arba „Neatsisakykite“. * **4:2** „įstatymo“ – Hbr. žodis „torah“ turi plačią reikšmių apimtį; čia tiktų ir „mokymo“, „nurodymų visumos“. † **4:3** „Kai“ – Hbr. žodis, čia išverstas „Kai“, gali būti išverstas ir „Kadangi“, „Nes“ ir kt. † **4:3** „savo tėvo sūnelis“ – T. „sūnus savo tėvui“; tekstas rodo, kad Saliamonas buvo jaunas ir nesubrendęs ir didžiai mylimas, todėl „sūnelis“ tinka. § **4:3** „branginamas *kaip* vienintelis“ – T. „vienatinis“, „vienintelis“. Vertimas grindžiasi tuo, kad (1) Saliamonas nebuvo vienturtis šeimoje (I Met 3:5) ir (2) hbr. žodis יָחִיד (jachyd) kartais reiškia „brangujį“, „unikalųjį“ (Ps 22:20; Ps 35:17). * **4:4** „jis ir mokydamas mane pasakė“ – T. „jis ir mokė mane ir pasakė“. † **4:4** „Laikykis [...] ir gyvensi“ – Hbr. k. vienas po kito yra du liep. nuosakos vksm. Toje sandaroje slypi ir pasekmės pažadas ir tai, kad kalbėtojas linki tokios pasekmės, todėl galima suprasti šitaip: „Laikykis [...] ir gyvensi, taip ir linkiu“ (nuoroda: F. W. Gesenius, Oxford, Clarendon Press, 1910 m., §110f). Plg. I Kar 22:12; II Kar 5:13; Iz 36:16, 45:22; Jer 6:16; Jer 25:5; Am 5:4,6; Ps 37:27; Pat 3:3-4, 7:2, 13:20; Job 2:9; Job 22:21; II Met 20:20. † **4:5** „pasakymų“ – Arba „žodžių“. § **4:7** „Išmintis yra svarbiausias dalykas“ – Arba „Išminties pradžia: įsigyk išmintį“, t. y. yra išmintinga ieškoti išminties. Hbr. gram. sandara leidžia išversti ir taip ir taip (plg. Pat 1:7, 9:10). * **4:8** „Aukštai vertink“ – Arba „išaukštink“. † **4:8** „kai“ – Arba „jei“. † **4:9** „papuošalą“ – Gal „vainiką“. Žr. Pat 1:9. § **4:10** „pasakymus“ – Arba „žodžius“. * **4:10** „tavo gyvenimo metų bus daug“ – T. „bus daug tau gyvenimo metų“. † **4:11** Sakinys – T. „Išminties kelyje tave mokiau, vedžiau tave tiesiuose takuose“. † **4:13** „laikykis“ – Arba „nusiitverk“. § **4:13** „pataisančio auklėjimo“ – Arba „pataisančio auklėjimo“, „pataisančio ugdymo“, „drausminančio pamokymo“, „drausmės“. * **4:13** saugok,“ – Arba „sergėk“.

ir geria smurto vyną. ¹⁸ Bet teisiųjų takas yra kaip †sužibanti šviesa, †vis labiau švintanti, Škol visiškai išaušta diena. ¹⁹ Nedorėlių kelias yra kaip tamsa: jie nežino, ant ko suklumpa.

Šeštoji kalba sūnui

²⁰ Mano sūnau, atkreipk dėmesį į mano žodžius, palenk ausį į mano *pasakymus. ²¹ Neišleisk jų iš savo akių, saugok juos pačiame savo širdies viduje. ²² Nes jie yra gyvybė tiems, kurie juos randa, ir sveikata visam jų kūnui. ²³ Labiau už viską, kas saugotina, saugok savo širdį, nes iš jos †teka gyvenimo versmės. ²⁴ Pašalink nuo savęs burnos suktumą, ir lūpų iškrypimą atitolink nuo savęs. ²⁵ Tavo akys turi žiūrėti tiesiai į priekį, ir tavo akių vokai turi būti nukreipti į tai, kas tiesiai prieš tave. ²⁶ Atidžiai apžiūrėk taką savo kojai ir visi tavo keliai bus tvirti. ²⁷ Nesuk nei į dešinę, nei į kairę; atitrauk savo koją nuo blogio.

5

Septintoji kalba sūnui

¹ Mano sūnau, atkreipk dėmesį į mano išmintį ir palenk savo ausį mano supratimui, ² kad saugotum nuovokumą ir kad tavo lūpos *laikytųsi pažinimo. ³ Nes svetimos moters lūpos varva †korio medumi ir jos burna švelnesnė už aliejų, ⁴ bet jos †galutinės pasekmės yra karčios kaip metėlė, aštrios kaip dviašmenis kalavijas. ⁵ Jos kojos leidžiasi į mirtį, pragarą nusitveria jos žingsniai. ⁶ Škad tik *negalvotum apie gyvenimo taką – jos keliai vingiuoti, tu tai †nepastebi. ⁷ Taigi dabar, vaikai, klausykite manęs ir neatsitraukite nuo mano burnos žodžių. ⁸ Atitolink nuo jos savo kelią ir nesiartink prie jos namų durų, ⁹ kad kitiems neatiduotum savo garbės ir savo metų neatiduotum žiauriajam, ¹⁰ kad svetimi žmonės nesisotintų tavo turtu ir †tai, kas tavo įgyta sunkiu darbu nebūtų pašalinio namuose, ¹¹ ir galiausiai nevaitotum, kai sunyks tavo mėsa ir tavo kūnas, ¹² ir nesakytum: „Ai, ai! Kaip nekenčiau Špataisančio ugdymo, ir mano širdis paniekino pabarimą, ¹³ ir *nepaklusau savo mokytojų balsui, ir nepalengiau savo ausies tiems, kurie †mane mokė! ¹⁴ †Tik per plauką nebuvau Švisiškoje nelaimėje *sušauktos žmonių grupės ir †susirinkimo tarpe.

Lik ištikimas savo žmonai

† 4:18 „sužibanti“ – T. y. „aušros“. † 4:18 „vis labiau švintanti“ – T. „einanti ir švintanti“. § 4:18 „kol visiškai išaušta diena“ – T. „iki įsitvirtina diena“. * 4:20 „pasakymus“ – Arba „žodžius“. † 4:23 „teka gyvenimo versmės“ – Arba „išeina tai, kas išeina iš gyvenimo“, t. y. tavo gyvenimas priklauso nuo tavo širdies minčių. * 5:2 „laikytųsi pažinimo“ – Arba „išsergėtų pažinimą nepažeistą“. † 5:3 „korio medumi“ – Arba „korio syvais“. † 5:4 „galutinės pasekmės“ – Hbr. „galas“. Arba „sukeltas rezultatas“. § 5:6 Daugelis vertimų verčia taip, kad ne sūnus, bet svetima moteris negalvoja apie gyvenimo taką ir nepastebi (nesupranta, nežino). Tačiau, hbr. vksm. (□□□ tédé, pagrindinė forma 𐤔𐤓𐤁 jada), kuris verčiamas „nepastebi“, kai vartojama

šiose vietose, rodo į antrą, ne trečią asmenį: Job 38:5; Pat 30:4; Iz 58:3; Oz 13:4. * 5:6 „negalvotum apie“ – Arba „neapžiūrėtum“. † 5:6 „nepastebi“ – Arba „nesupranti“, „nežinai“. † 5:10 „tai, kas tavo įgyta sunkiu darbu“ – Arba Hbr. „tavo sunkus darbas“, „tavo triūsas“. § 5:12 „pataisančio ugdymo“ – Arba „drausminančio pamokymo“, „pataisančio auklėjimo“, „pataisančio ugdymo“, „drausmės“. * 5:13 „nepaklusau [...] balsui“ – Arba „neklausiau [...] balso“. † 5:13 „mane mokė“ – Arba „davė man nurodymus“. † 5:14 „Tik per plauką nebuvau“ – Arba „Vos nebuvau“, gal „Netrukus būčiau buvęs“. § 5:14 „visiškoje nelaimėje“ – Arba „visoje blogybėje“, „visiškame žlugime“, „visiškoje pražūtyje“. * 5:14 „sušauktos žmonių grupės ir susirinkimo“ – Tai gali rodyti į viešą susirinkimą, sušauktą spręsti jaunuolio bylą dėl paleistuvystės / svetimavimo; gali rodyti į susirinkimą, kuriame buvo dėstomas Dievo įstatymas, bet, deja, jis tokio mokymo nepaisė; gali rodyti į tai, kad jo lig šiol padarytos nuodėmės buvo žinomos, jo polinkis susirinkimo, t. y., žmonių bendruomenės, stebimas, ir niekas nebūtų nustebęs, jeigu jis visai būtų degradavęs. † 5:14 „susirinkimo“ – Arba „sambūrio“.

15 †Gerk vandenį iš savo paties talpyklos ir Štekančius *vandenį* iš savo paties šulinio. 16 *Teišsilieja tavo versmės lauke, plačiose vietose *tavo vandenų upeliai*. 17 Jie †tegu priklausu tau vienam, bet ne svetimiems šalia tavęs. 18 Tebūna tavo šaltinis palaimintas ir džiaukis savo jaunystės žmona. 19 Ji *tebūna* kaip mylinti elnė ir †maloni stirna. Visada jos krūtys tepatenkina tave, ir nuolat būk jos meilės nugalėtas. 20 Juk kodėl, mano sūnau, būtum svetimoms moters nugalėtas ir apkabintum svetimiosios krūtinę? 21 Nes VIEŠPATIES akys *mato* žmogaus kelius, ir jis stebi visus jo takus. 22 Nedorėlių sugaus jo paties Šneteisybės, ir jis bus *pagautas savo nuodėmės virvėmis. 23 Jis mirs dėl †drausmės stokos ir dėl savo didelės kvailybės jis nuklys.

6

Aštuntoji kalba sūnui: Nelaiduok kito žmogaus skolų

1 Mano sūnau, jei esi laidavęs už savo pažįstamą, *jei* esi *paspaudęs ranką prisiimdamas atsakomybę †už svetimąjį, 2 †tu savo burnos žodžiais esi įsipainiojęs, savo burnos žodžiais esi sugautas. 3 Daryk jau šitaip, mano sūnau, ir išsivaduok, nes patekai į savo Špažįstamo rankas: eik, *nusižemink ir †smarkiai maldauk savo pažįstamo. 4 Neduok †miegoti savo akims nei Špasnausti savo akių vokams. 5 Išsivaduok kaip elnė iš *medžiotojo* rankos ir kaip paukštis iš paukštgaudžio rankos.

Tinginytė sukelia skurdą

6 Eik pas skruzdėlę, tinginy, apsvarstyk jos kelius ir pasidaryk išmintingas. 7 *Neturėdama jokio †vadovo, †prižiūrėtojo ar valdovo, 8 ji paruošia Šsau maisto vasarą, *surenka sau peną pjūties metu. 9 Kiek ilgai †drysosi, tinginy? Kada kelsiesi iš savo miego? 10 *Dar* truputį †pamiegoti, truputį pasnausti, truputį rankas susidėjęs padrybsoti, – 11 ir tavo skurdas ateis kaip žygiuotojas ir tavo nepriteklis kaip Šginkluotas vyras.

‡ 5:15 „Gerk vandenį“ – Čia kalbama apie fizinio troškimo patenkinimą (plg. Pat 7:18); žodis „vandenys“ (hbr. dgs.) rodo šioje eilutėje į malonumą panašiai, kaip Pat 9:17 eilutėje, bet čia „vandenys“ rodo į malonumą, kuris sukelia palikuonis, o 5:16 „versmės“ ir „vandenų upeliai“ rodo į to malonumo pasekmes – palikuonis. „Talpykla“ ir „šulinys“ vaizdingai rodo į vyro „jaunystės žmoną“ (Pat 5:18). § 5:15 „tekančius“ – T. y. šviežius. * 5:16 Čia „versmės“ ir „vandenų upeliai“ rodo į palikuonis, į Pat 5:15 eilutės „vandenų“ pasekmę. Iš savo paties talpyklos ir šulinio žmogus sulaukia malonumo ir tada jis išsiunčia kaip sroveles savo paties teisėtus vaikus (ne nesantuokinių vaikų kaip užsiminta Pat 5:17 eilutėje.) į žmonijos upę. Plg. metaforas Įst 33:28, Sk 24:7, Oz 13:15 eilutėse. † 5:17 „tegu priklausu“ – Hbr. „tegu būna“. Reikšmė: kas gimsta iš tavęs turi būti visiškai ir teisėtai tavo, ne nesantuokinis, kuris tik pusiau priklausu tau. ‡ 5:19 „maloni stirna“ – Hbr. „malonės kalninė ožka“. § 5:22 „neteisybės“ – Arba „kaltės“, „nedorybės“, „blogadarybės“, „kaltės verti veiksmai“, „blogi veiksmai“; t. y. nukrypimai nuo to, kas teisinga, nuo Dievo nustatytos normos. * 5:22 „pagautas“ – Arba „palaikomas“. † 5:23 „drausmės“ – Arba „pataisančio ugdymo“, „drausminančio pamokymo“. * 6:1 „paspaudęs ranką prisiimdamas atsakomybę“ – Hbr. „tekšnojęs savo ranka“ ir kt. Tai būdavo laidavimo procedūra, panaši į nūdienos laidavimo sutarties pasirašymą. Žr. Pat 17:18, 22:26. † 6:1 „už svetimąjį“ – Arba „svetimajam“. ‡ 6:2 Ši eilutė galimai yra sąlyginio teksto tęsinys; jei taip, ji prasidėtų su „jei“ ir baigtųsi su kableliu, ne tašku. § 6:3 „pažįstamo“ – Hbr. žodis pagal kontekstą gali būti išverstas ir „artimas“, „draugas“, „bičiulis“, „kaimynas“. * 6:3 „nusižemink“ – Arba „save mindžioti“. † 6:3 „smarkiai maldauk“ – Arba „kaulyk“, „įkyriai prašyk“, „audringai maldauk“. ‡ 6:4 „miegoti“ – Hbr. „miego“. § 6:4 „pasnausti“ – Hbr. „snaudulio“. * 6:7 „Neturėdama“ – Hbr. „kuriai nėra“. † 6:7 „vadovo“ – Hbr. žodis ʾִשָׁרָף (qatsiyn) vartojamas rodant į karinius vadus (Joz 10:24, Ts 11:6) ir į civilinius vadovus (Iz 1:10, Mch 3:1, 9). ‡ 6:7 „prižiūrėtojo“ – Arba „pareigūno“. § 6:8 „sau“ – Arba „savo“ (2 k.). * 6:8 „surenka“ – Arba „suvalo“ (iš laukų). † 6:9 „drysosi“ – Arba „gulėsi“, „miegosi“. ‡ 6:10 „pamiegoti, [...] pasnausti, [...] rankas susidėjęs padrybsoti“ – Hbr. „miego, [...] snaudulio, [...] rankų sudėjimo padrybsoti / gulėti / miegoti“. § 6:11 „ginkluotas vyras“ – Arba „vyras su skydu“.

Apgaulė sukelia žlugimą

¹² Nenaudėlis žmogus, nedoras žmogus, vaikštinėja *kalbėdamas* *apgaulinga burna. ¹³ Jis mirkteli akimis, kalba kojomis, moko pirštais. ¹⁴ *Turėdamas* savo širdyje †suktybių, jis nuolat sumano blogį, sėja nesutarimus. ¹⁵ Dėl to jo žlugimas ateis staiga, per akimirką jis bus sutriuškintas nepagydomai.

VIEŠPATS nekenčia šių šešių dalykų

¹⁶ VIEŠPATS nekenčia šitų šešių *dalykų*, net septyni yra jam bjaurybė: ¹⁷ išdidžios akys, melagingas liežuvis ir nekaltą kraują praliejančios rankos, ¹⁸ širdis, sumananti nedorus sumanymus, kojos, †skubiai bėgančios į blogį, ¹⁹ nebūtus dalykus Škalbantis melagingas liudytojas, ir tas, kuris sėja nesutarimus tarp brolių.

Devintoji kalba sūnui: Venk lytinės nedorybės

²⁰ Mano sūnau, *laikykis savo tėvo įsakymo ir neatmesk savo motinos įstatymo. ²¹ Laikyk juos nuolat †prisirišęs prie širdies ir apsirisk juos aplink kaklą. ²² Kai tu eini †tas įstatymas ves tave, kai tu miegi jis saugos tave, o tau atsibudus jis kalbės su tavimi. ²³ Nes įsakymas yra žibintas, ir įstatymas – šviesa, ir drausmės pabarimai – gyvenimo kelias, ²⁴ kad tave saugotų nuo blogos moters, nuo svetimos moters Šliežuvio meiliekavimo. ²⁵ *Nenorėk jos grožio savo širdyje, ir neleisk jai pagauti tave savo †akių vokais. ²⁶ Nes per paleistuvaujančią moterį vyrui *telieka* duonos kąsnis, ir †svetimautoja medžioja brangią gyvybę. ²⁷ Ar gali žmogus paimti ugnį iš savo užantį ir šnesudeginti savo drabužių? ²⁸ Arba ar gali žmogus vaikščioti ant karštų žarijų ir *nenudegti kojų? ²⁹ Taip ir tas, kuris †įeina pas savo artimo žmoną; †neliks nekaltas nė vienas, kuris ją paliečia. ³⁰ *Žmonės* nepaniekina vagies, jei jis vagia, kad patenkintų savo Šsielą, kai yra alkanas; ³¹ tačiau pagautas jis turi atmokėti septyneriopai, atiduoti visą savo namų turtą. ³² Kas su moterimi svetimauja, tas stokoja *nuovokos; kuris tai daro, tas pražudo savo †sielą. ³³ Sužalojimo ir negarbės jis susilauks, ir jo gėda nebus išdilyta. ³⁴ Nes pavyduliavimas yra vyro †itūžis, ir jis keršto dieną nepasigailės. ³⁵ Jis nepriims jokio Špasiūlyto papirkimo, ir nesutiks, nors ir duotum didžiulį kyšį.

7

¹ Mano sūnau, laikykis mano žodžių ir mano įsakymus *laikyk savyje kaip brangenybę. ² Saugok mano įsakymus ir gyvenk, ir mano įstatymą kaip savo akies vyzdį. ³ Užsirišk juos sau ant pirštų, įsirašyk juos savo širdies plokštėje. ⁴ Sakyk

* **6:12** „apgaulinga“ – Hbr. „sukta“, „iškreipta“. † **6:14** „suktybių“ – Arba „iškrypimų“. ‡ **6:18** „skubiai bėgančios“ – Hbr. „skubančios bėgti“. § **6:19** „kalbantis“ – Hbr. „iškvepiantis“. * **6:20** „laikykis“ – Arba „saugok“; žr. Pat 2:8, 5:2 ir kt. † **6:21** „prisirišęs“, „apsirišęs“ – Arba „pririšęs prie savo“, „aprišęs prie savo“ (lietuviškas „-si-“ atstoja „savo“). ‡ **6:22** „tas įstatymas“ – Hbr. „ji“, mot. gim. įvardis, kuris rodo į 20-tos eilutės hbr. mot. gim. žodį išverstą „įstatymas“. Atkreiptinas dėmesys į tai, kad hbr. žodis תורה (tora) turi ir „privalomo pamokymo“, „nurodymo“ atspalvį. § **6:24** „liežuvio meiliekavimo“ – T. „slidaus liežuvio“. * **6:25** „Nenorėk jos grožio“ – Arba „Nesigėrėk jos grožiu“, „Negeisk jos grožio“. † **6:25** „akių vokais“ – Arba „blakstienomis“. Plg. II Kar 9:30, Jer 4:30; Eze 23:40. ‡ **6:26** „svetimautoja“ – Hbr. „kito vyro žmona“. § **6:27** „nesudeginti savo drabužių“ – Hbr. „ir jo drabužiai nesudegs“. * **6:28** „nenudegti kojų“ – Hbr. „jo kojos nenudegs“. † **6:29** „įeina“ – Žr. Prd 19:31, II Sam 3:7 ir kt. ‡ **6:29** „neliks nekaltas“ – Arba „neliks be kaltės pasekmių“, „neliks nenubaustas“, „neišsisuks iš bausmės“. § **6:30** „sielą“ – Hbr. נֶפֶשׁ (nefeš). * **6:32** „nuovokos“ – Hbr. לֵב (leb) „širdis“; arba „sveiko proto“, „blaiivos mąstysenos“, „sveiko mąstymo“. Hbr. žodis yra asocijuojamas su protingais sprendimais, išmintimi. † **6:32** „sielą“ – Hbr. נֶפֶשׁ (nefeš). ‡ **6:34** „itūžis“ – Arba „rūstybė“. § **6:35** „pasiūlyto papirkimo“ – Hbr. „papirko / išpirkos veido“. * **7:1** „laikyk savyje kaip brangenybę“ – Arba „didžiai vertink“, „kaupk“, „brangink“, „slėpk“.

išminčiai: „Tu mano sesuo“, – o iššmonę vadink giminaite, ⁵ kad jos apsaugotų tave nuo svetimos moters, nuo svetimosios, meilikaujančios savo žodžiais.

⁶ Nes prie savo namų lango žiūrėjau pro savo pinučius ⁷ ir mačiau tarp doroviškai naivių žmonių, pastebėjau tarp jaunuolių šveiko mąstymo stokojančią jaunikaitį, ⁸ einantį gatve arti jos kampo, ir jis žingsniavo keliu jos namų link ⁹ prieblandoje, *dienai blėstant, nakties ir tamsos viduryje. ¹⁰ Ir štai jį pasitiko moteris paleistuvės apdaru ir klastinga širdimi. ¹¹ (Ji triukšminga ir maištinga, jos kojos nepasilieka namie. ¹² Tai gatvėje, tai aikštėse, ir prie kiekvieno kampo ji tykoja.) ¹³ Štaigi ji pastvėrė jį ir pabučiavo; rodydama *kietą veido išraišką jam tarė: ¹⁴ „Aš turiu taikos aukas; šią dieną ištesėjau savo įžadus.“

8

⁶ Klausykite, nes kalbėsiu tai, kas kilnu, ir mano *lūpos skelbs tai, kas tiesu. ¹³ VIEŠPATIES baimė – tai nekęsti blogio; puikybės, išdidumo, blogio kelio ir iškrypusios burnos aš nekenčiu. ¹⁷ Aš myliu tuos, kurie mane myli, ir kas anksti manęs ieško, mane suras. ¹⁸ Turtai ir garbė yra pas mane, išliekantis lobis ir teisumas.

²² VIEŠPATS turėjo šmane, savo kelio pradžia, prieš savo senovės *kūrinius. ³⁰ tada aš buvau šalia jo kaip architektas, ir kasdien buvau jo pasigėrėjimas, visuomet džiūgaudama jo akivaizdoje, ³¹ džiūgaudama jo žemės gyvenamoje vietoje šir *labai gėrėdamasi žmonių palikuonimis.

³² Taigi dabar, vaikai, klausykite manęs! Nes palaiminti tie, kurie laikosi mano kelių. ³⁴ Koks didžiai palaimintas žmogus, kuris manęs klauso, kasdien budėdamas prie mano vartų, šlaukdamas šalia mano durų staktų.

9

¹ *Išmintis pasistatė namus, ji išsitašė septynis stulpus. ² Ji šskerdė savo maistinius gyvulius, sumaišė savo vyną, taip pat paruošė savo stalą. ³ Ji išsiuntė

† 7:4 „iššmonę“ – Arba „supratimą“, „įžvalgumą“; čia vartojamas mot. gim. sinonimas dėl hbr. kalbos žodžio, kuris čia išverstas „giminaite“. † 7:7 „jaunuolių“ – T. „sūnų“; arba „jaunų žmonių“. § 7:7 „šveiko mąstymo“ – T. „širdies“; arba „šveiko proto“, „blaivios mąstysenos“. Hbr. žodis yra asocijuojamas su protingais sprendimais, išmintimi. * 7:9 „dienai blėstant“ – T. „dienos vakare“. † 7:10 „klastinga“ – Arba „paslaptina“. † 7:11 „namie“ – Arba „jos namuose“. § 7:13 „Taigi“ – Arba „Ir“. * 7:13 „kietą veido išraišką“ – Plg. Pat 21:29. * 8:6 „lūpos skelbs tai, kas tiesu“ t. „lūpų pravirimas – kas tiesu“ arba „lūpų žiojimas – kas tiesu“. † 8:13 „blogio kelio“ t. y. blogos elgsenos. † 8:22 Eilutės reikšmė: prieš visatos sukūrimą Išmintis buvo pas Dievą. Plg. Joh 1:1; Kol 1:17; Lk 11:49; I Kor 1:24, 30; Kol 2:3. § 8:22 „mane, savo kelio pradžia“ – Arba „mane savo kelio pradžioje“. * 8:22 „kūrinius“ – Arba „veiksmus“, bet rodo į tai, ką Jo veiksmai sukūrė. † 8:30 „architektas“ – Arba „ugdytinis“. † 8:31 „gyvenamoje vietoje“ – Arba „pasaulyje“. § 8:31 „ir“ – Arba „tai yra“. * 8:31 „labai gėrėdamasi“ – T. „mano pasigėrėjimai buvo su“. Plg. Ps 16:3, Iz 62:4. † 8:31 „žmonių palikuonimis“ – Arba „Adomo sūnumis / vaikais / palikuonimis“, „žmonija“. † 8:32 „laikosi mano kelių“ t. y. „elgiasi, kaip nurodau“. § 8:34 „laukdamas šalia mano durų staktų“ – Arba „eidamas sargybą šalia mano durų staktų“, „saugodamas mano durų staktas“. * 9:1 „Išmintis“ – Hbr. Išmintys (intensyvus daugiskaitinis), t. y. gryniausia, pranašiausia išmintis; tas pats Pat 1:20, 24:7. † 9:1 „pasistatė namus“ – Hbr. „pastatė savo namus“. † 9:1 „išsitašė“ – Hbr. „ištašė savo“; hbr. žodis vartojamas rodant į akmentašio darbą. § 9:2 „skerdė savo maistinius gyvulius“ – Arba „papjovė (skerdė) savo skerdieną“.

savo tarnaites, ji šaukia iš miesto aukštumų: ⁴ „Kas tik yra *doroviškai naivus, tas tegul užsuka čia“; kuriam trūksta †sveiko mąstymo, tam ji sako: ⁵ „Ateikite, valgykite mano duonos ir gerkite vyno, kurį sumaišiau. ⁶ †Palik Šdoroviškai naivius žmones ir gyvensi, eik gi supratimo keliu!“ ¹⁰ VIEŠPATIES baimė yra išminties pradžia, ir Šventojo pažinimas yra supratimas. ¹⁷ „Vogti vandenys saldūs, ir slaptoje valgoma duona *gardi.“ ¹⁸ Bet jis nežino, kad ten yra mirusieji, kad jos †svečiai yra pragaro gelmėse.

10

¹ Saliamono patarlės. Išmintingas sūnus džiugina tėvą, bet kvailas sūnus yra sielvartas savo motinai. ² Nedorybės lobiai naudos neduoda, bet teisumas išgelbsti nuo mirties. ⁸ Kas išmintingas širdimi, tas priima įsakymus, bet kas kvailas lūpomis, tas bus nublokštas.

⁹ Kas *nekaltai vaikščioja, saugiai vaikščioja, bet kas iškraipo savo kelius, bus †išaiškintas. ¹⁷ †Kas Špaiso *pataisantį ugdymą yra takas į gyvenimą, bet kas atmeta pabarimą, tas klaidina.

¹⁹ Kur daug žodžių, ten netrūksta †nuodėmių, bet kas pažaboja savo lūpas, yra išmintingas. ²⁰ Teisiojo liežuvis yra kaip rinktinis sidabras, o nedorėlio †nuovoka yra mažavertė. ²¹ Teisiojo lūpos Šmaitina daugelį, bet kvailieji miršta dėl *nuovokos stokos. ²² Praturtina štai kas – VIEŠPATIES palaiminimas, ir jis prie to neprideda sielvarto.

²⁷ VIEŠPATIES baimė prideda dienų, bet nedorėlių metai bus sutrumpinti. ²⁸ Teisiojo neabejotina †viltis teikia džiaugsmą, o nedorėlio †lūkestis žūva.

³¹ Teisiojo burna užaugina išminties, bet iškreiptas liežuvis bus išpjautas.

³² Teisiojo lūpos žino, kas yra priimtina, bet nedorėlių burna kalba Šdaugybę

* **9:4** „doroviškai naivus“ – Hbr. žodis rodo į žmogų, kuris lengvai traukiamas į blogį todėl, kad jis yra „atdaras“ vos ne viskam, imlūs visokioms mintims. Neįžvelgdamas esminių skirtumų, nenumatydamas pavojų ir pasekmių, toks mintyse suteikia „erdvės“ įvairioms pasaulėžiūroms, įskaitant pražūtingas. Šie žodžiai gali apibūdinti tokį žmogų: „atdarasis“, „naivuolis“, „nesusigaudantis žmogus“, „žmogus, nepasirinkęs pasaulėžiūros“, „neutralus žmogus, pasaulėžiūros atžvilgiu“, „pasižymintis atvirumu“, „žmogus, kuris atdaras bet kam“, „žmogus, kuris turi vietos nesuderinamoms pasaulėžiūroms“, „neapsisprendęs žmogus“, „neišmanėlis“, „žmogus, nepriėmęs pamokymo“, „neišmokytais“. † **9:4** „sveiko mąstymo“ – Hbr. „širdies“; arba „sveiko proto“, „blaivios mąstysenos“. Hbr. žodis yra asocijuojamas su protingais sprendimais, išmintimi. † **9:6** „Palik doroviškai naivius žmones“ – Arba „Atsakyk doroviškai naivių žmonių“. § **9:6** „doroviškai naivius žmones“ – Hbr. žodis rodo į žmogų, kuris lengvai traukiamas į blogį todėl, kad jis yra „atdaras“ vos ne viskam. Neįžvelgdamas pavojų, toks mintyse suteikia „erdvės“ įvairioms pasaulėžiūroms, įskaitant pražūtingas. Šie žodžiai gali apibūdinti tokį žmogų: „naivuolis“, „nesusigaudantis žmogus“, „žmogus, nepasirinkęs pasaulėžiūros“, „neutralus žmogus, pasaulėžiūros atžvilgiu“, „pasižymintis atvirumu“, „žmogus, kuris atdaras bet kam“, „žmogus, kuris turi vietos nesuderinamoms pasaulėžiūroms“, „neapsisprendęs žmogus“, „neišmanėlis“, „žmogus, nepriėmęs pamokymo“, „neišmokytais“.

* **9:17** „gardi“ – T. „maloni“; arba „skani“. † **9:18** „svečiai“ – Arba „pakviestieji“. * **10:9** „nekaltai vaikščioja“ – Arba „vaikščioja vientisumo dorybėje“. † **10:9** „išaiškintas“ – Arba „susektas“, „žinomas“. † **10:17** Galimas kitas vertimas (neįmanoma rodyti tik galūnės pasvirusiu šriftu, bet žodžio „take“ yra numatomas vietininkas, hbr. sandaroje vietininkas neatsispindi): „Kas paiso pataisantį ugdymą, tas yra gyvenimo take, bet kas atmeta pabarimą, tas klaidžioja.“ § **10:17** „paiso“ – Hbr. žodis kitur išverstas „laikytis“, „vykdyti“, „apsaugoti“.

* **10:17** „pataisantį ugdymą“ – Arba „drausmę“. † **10:19** „nuodėmių“ – Arba „nusižengimų“. † **10:20** „nuovoka“ – Hbr. לֵב (leb) „širdis“; žr. Pat 10:21, kurioje vartojamas hbr. žodis „leb“. § **10:21** „maitina“ – Arba „gano“, t. y. tenkina poreikius. * **10:21** „nuovokos“ – Hbr. לֵב (leb) „širdis“; žr. Pat 10:20, kurioje vartojamas hbr. žodis „leb“; arba „sveiko proto“, „blaivios mąstysenos“, „sveiko mąstymo“. Hbr. žodis yra asocijuojamas su protingais sprendimais, išmintimi. † **10:28** „viltis“ – Tai, kas laukiama neabejojant. † **10:28** „lūkestis“ – Priklausomai nuo konteksto, hbr. žodis gali reikšti arba „noras“ (pagrįstas arba nepagrįstas), arba „tai, kas laukiama neabejojant“. § **10:32** „daugybę suktybių“ – Arba „iškreiptas dalykus“; hbr. žodis yra dgs.

suktybių.

11

¹ *Apgaulingos svarstyklės – bjaurastis VIEŠPAČIUI, bet †tikslus svarstis †jam patinka.

² Atėjus išdidumui, ateina ir gėda, bet su nuolankiaisiais yra išmintis. ¹⁴ Kai nėra išmintingo kreipimo, tauta žlunga, bet saugumas Šten, kur daug patarėjų.

¹⁸ Nedorėlis daro *apgaulingą darbą, bet kas sėja teisumą, tam bus †užtikrintas užmokestis.

²¹ †Ranka į ranką Šblogas žmogus neliks nenubaustas, bet teisųjų *sėkla bus išvaduota. ²⁴ †Vienas plačiai išskirsto, bet vis dėlto turtėja, o kitas pasilaiko tai, ką turėtų atiduoti, bet tik nuskursta. ²⁵ †Dosni siela Šbus praturtintas, ir kas pagirdo, pats bus pagirdytas. ²⁹ Kas *vargina savo †šeimyną, tas paveldės vėją, ir toks kvailys *tampa* išmintingos širdies žmogaus tarnu. ³⁰ Teisiojo vaisius yra gyvybės medis, ir kas laimi sielų, yra išmintingas.

12

¹ Kas myli *drausminantį pamokymą, myli pažinimą, bet kas nekenčia pabarimo, yra bukaprotis.

² Geras žmogus įgyja VIEŠPATIES palankumą, bet jis pasmerks †žmogų, kuris sumano nedorus planus.

³ Žmogus nebus įtvirtintas nedorybe, bet teisųjų šaknis nebus pajudintas. ⁴ Šauni moteris yra savo vyro vainikas, bet ta, kuri užtraukia gėdą, yra kaip puvinys jo kauluose. ⁷ Nedorėliai yra parbloškiami ir jų nebėra, bet teisųjų namai stovės. ¹⁰ Teisusis rūpinasi savo gyvulio gyvybe, bet nedorėlio †gailestingiausi jausmai yra žiaurūs. ¹² Nedorėlis Šgeidžia blogųjų tinklą, bet *teisiam šaknis duota. ¹⁵ Kvailio akims jo kelias atrodo teisingas, bet kas klauso patarimo yra išmintingas.

¹⁶ Kvailio rūstybė tuoj pat žinoma, bet †sumanus žmogus †nuslepia Šnepagarbą.

¹⁹ *Tiesą kalbančios lūpos išsilaikys amžinai, bet meluojantis liežuvis tik akimirksnį. ²⁰ Apgaulė yra širdyje tų, kurie sumano pikta, bet taikingai patariantiems yra džiaugsmas.

* **11:1** „Apgaulingos“ – Arba „Melagingos“. † **11:1** „tikslus svarstis“ – T. „tobulas akmuo“. † **11:1** „jam patinka“ – Hbr. „jo pasigėrėjimas“. § **11:14** „ten, kur daug patarėjų“ – Arba „būna per daugelį patarėjų“.

* **11:18** „apgaulingą“ – Arba „melagingą“. † **11:18** „užtikrintas“ – Arba „tvirtas“, „tikras“. † **11:21** „Ranka į ranką“ – hbr. idiomos reikšmė gali būti „Net esant ranka į ranką patvirtintam sutarimui“ arba „neišvengiamai“ (todėl, kad patvirtinta). § **11:21** „nedorėlis“ – „blogas žmogus“. * **11:21** „sėkla“ t. y., „palikuonys“. † **11:24** „Vienas ...“ t. „Būna plačiai išskirstantis, bet vis dėlto turtėjantis, taip pat pasilaikantis tai, ką turėtų atiduoti, bet tik nuskurstantis.“ † **11:25** „Dosni siela“ – Arba „Siela, kuri dosnumu palaimina,“. § **11:25** „bus praturtintas“ t. „bus nutukinamas“. Šis hebraizmas rodo į materialią gerovę. Plg. Įst 32:15. * **11:29** „vargina“ – Arba „kamuoja“.

† **11:29** „šeimyną“ – Arba „namus“, „namiškius“, „namų ūkį“. * **12:1** „drausminantį pamokymą“ – Arba „pataisančią auklėjimą“, „drausmę“. † **12:2** „žmogų, kuris sumano nedorus planus“ t. „nedorų planų (sumanymų, kėslų) žmogų“. † **12:10** „gailestingiausi jausmai“ – Arba „gilūs jausmai“, „apstus meilingumas“.

§ **12:12** „geidžia blogųjų tinklą“ t. y. „geidžia blogųjų tinkle esančio prisiplėšto turto“; metonimija; tai yra kalbos retorinė arba stilistinė figūra, kuria vienas dalykas (čia „tinklas“) rodo į platesnį susijusį dalyką (tai, kas yra tinkle).

* **12:12** „teisiam šaknis duota“ t. „teisiojo šaknį duoda jis“ (turbūt Dievas); žodis „šaknis“ metaforiškai rodo į tvirtą gyvenimo pagrindą, kitaip tariant tvirtą pamatą, ant kurio yra saugu „statyti“ savo gyvenimą, todėl galima ir šis vertimas: „teisiam pamatą duoda Dievas“. Jei veiksmažodis „duoda“ netranzityvinis, galimas šis vertimas: „bet duoda teisiojo šaknį“. † **12:16** „sumanus“ – Arba „gudrus“. † **12:16** „nuslepia“ – Arba „priedengia“.

§ **12:16** „nepagarbą“ – T. y., įžeidimą, užgaulę. * **12:19** „Tiesą kalbančios lūpos“ t. „Tiesos lūpa“.

²² Meluojančios lūpos yra bjaurastis VIEŠPAČIUI, bet kurie elgiasi pagal teisybę, tie jam patinka.

²⁵ Nerimas žmogaus širdyje ją smukdo, bet geras žodis ją pradžiugina. ²⁸ †Gyvybė yra teisumo kelyje, juk to tako †kryptimi nėra mirties.

13

¹ Išmintingas sūnus klauso savo tėvo *drausminančio pamokymo, bet šaipūnas neklauso barimo.

² Iš savo burnos vaisiaus žmogus valgys tai, kas gera, bet †klastūnų siela valgyt smurtą.

³ Kas †sulaiko savo burną, tas apsaugo savo gyvybę, bet kas plačiai atveria savo lūpas, tam bus pražūtis. ⁹ Teisiųjų šviesa džiūgauja, bet nedorėlių žibintas bus užgesintas.

¹⁰ Tik per išdidumą kyla ginčas, bet išmintis yra su tais, kurie priima gerą patarimą.

¹² Atidėta viltis susargdina širdį, o įgyvendintas troškimas yra gyvybės medis.

¹⁴ Išmintingojo įstatymas – Šgyvybės šaltinis, kad pavyktų išvengti mirties žabangų. ²⁰ Kas vaikščioja su išmintingais, bus išmintingas, bet kas draugauja su kvailiais, *sužlugus. ²⁴ Kas gailisi savo rykštelės, nekenčia savo sūnaus, bet kas jį myli, drausmina jį †anksti.

²⁵ Teisusis valgo iki savo sielos soties, bet nedorėlių pilvas stokos.

14

¹ Kiekviena išmintinga moteris statydina savo *namus, bet kvaila nugriauna juos savo rankomis.

² Kas vaikščioja †besilaikydamas savo tiesumo, bijo VIEŠPATIES, bet kas †eina savo suktais keliais, jį niekina.

³ Kvailojo burnoje – išdidumo šlazda, bet išmintingųjų lūpos juos apsaugos.

⁴ Kur nėra jaučių, ten švarios ėdžios, bet gausus prieaugis gaunamas jaučio jėga.

¹⁰ Širdis pažįsta savo pačios kartumą, ir pašalietis *nesidalins jos džiaugsmu.

¹¹ Nedorėlių †namai bus sunaikinti, bet †dorųjų padangtė klestės. ¹² Būna kelias, kuris šatrodo *teisingas žmogui, bet jo galas – mirties keliai. ¹⁵ †Doroviškai naivus žmogus tiki †visokiais dalykais, kas tik pasakyta, bet šsumanus žmogus *apsvarsto

† 12:28 „Gyvybė“ – Arba „Gyvenimas“. † 12:28 „kryptimi“ – Arba „kelionėje“. * 13:1 „drausminančio pamokymo“ – Arba „pataisančio auklėjimo“, „drausmės“. † 13:2 „klastūnų“ – Arba „klastingųjų“, „neištikimųjų“ „išdavikų“. † 13:3 „sulaiko“, „apsaugo“ – Abudu žodžiai išversti iš to pačio hbr. žodžio, kuris įvairiai verčiamas; plg. Pat 21:23. § 13:14 „gyvybės“ – Arba „gyvenimo“. * 13:20 „sužlugus“ – Arba „sulūš“. † 13:24 „anksti“ – Reikšmė yra arba kol ne vėlu (laiku) arba ankstyvoje vaikystėje. * 14:1 „namus“ – Arba „šeimą“, „šeimyną“, „namiškius“. † 14:2 „besilaikydamas savo tiesumo“ – Arba „savo tiesumue“ „su tiesumu“, t. y., nenukrypdamas į nedorą elgseną. † 14:2 „eina savo suktais keliais“ – Arba „savo keliuose nukrypsta nuo tiesumo“, t. y., nukrypsta nuo doros elgsenos į nedorą elgseną. § 14:3 „lazda“ – Arba „išaugęs ūglis“, „atžala“; rodo į tai, kad išdidumą skatina paties kvailio žodžiai; jo išpuikęs būdas vis blogėja. * 14:10 „nesidalins jos džiaugsmu“ – Arba „neįsimaišo į jos džiaugsmą“, „nedalyvauja jos džiaugsmu“. † 14:11 „namai“ – Tai tvirtas pastatas, vos ne „rūmai“. † 14:11 „dorųjų“ – Arba „tiesiųjų“. § 14:12 „atrodo teisingas žmogui“ – Arba „žmogaus akyse yra teisingas“. * 14:12 „teisingas“ – Arba „tiesus“, „lygus“. † 14:15 „Doroviškai naivus žmogus“ – Hbr. žodis rodo į žmogų, kuris lengvai traukiamas į blogį todėl, kad jis yra „atdaras“ vos ne viskam; nežvelgdamas pavojų, toks mintyse suteikia „erdvės“ įvairioms pasaulėžiūroms, įskaitant pražūtingas. Šie žodžiai gali apibūdinti tokį žmogų: „naivuolis“, „žmogus, nepasirinkęs pasaulėžiūros“, „neutralus žmogus, pasaulėžiūros atžvilgiu“, „pasižymintis atvirumu“, „žmogus, kuris atdaras bet kam“, „žmogus, kuris turi vietos nesuderinamoms pasaulėžiūroms“, „neapsisprendęs žmogus“, „nesusigaudantis žmogus“, „neišmanėlis“, „žmogus, nepriėmęs pamokymo“, „neišmokytais“. † 14:15 „visokiais dalykais“ – Arba „visokiu žodžiu“, „visokiu pranešimu“, „visokia žinia“. § 14:15 „sumanus“ – Arba „gudrus“ (gerąja prasme). * 14:15 „apsvarsto“ – Arba „įžvalgiai vertina“.

savo †žingsnius.

¹⁷ Kas greitai supyksta, †kvailai elgiasi, o Šzmogus, kuris sumano nedorus planus, yra nekenčiamas.

¹⁹ Blogieji nusilenkia prieš geruosius, ir nedorėliai – prie *teisiųjų vartų. ²⁶ †Stiprų užtikrintumą †turi tas, kuris bijo VIEŠPATIES, ir Šsavo vaikams jis bus prieglauda. ²⁷ VIEŠPATIES baimė yra gyvenimo šaltinis mirties pinklėms išvengti. ²⁹ Kas lėtas pykti, tas turi daug supratimo, bet *staigios dvasios žmogus išaukština kvailumą.

³¹ Kas †skriaudžia vargšą, niekina jo Kūrėją, bet jį gerbia tas, kuris pasigaili †stokojančio.

³² Nedorėlis parbloškiamas dėl jo paties blogadarystės, bet teisusis Šturi prieglaudą net savo *mirties metu.

15

¹ Švelnus atsakymas nukreipia *rūstybę, bet šiurkštūs žodžiai sukelia pyktį.

² Išmintingųjų liežuvis †gerai pritaiko pažinimą, bet kvailųjų burna †plūsta kvailumu. ³ VIEŠPATIES akys yra visur, stebinčios blogus ir gerus. ⁴ ŠGydantis liežuvis yra gyvybės medis, bet *jo suktumas yra dvasios †sutraiškyimas. ⁸ Nedorėlio auka VIEŠPAČIUI yra bjaurastis, bet †dorųjų malda jam yra pasigėrėjimas. ¹³ Džiugi širdis linksmina veidą, bet širdies sielvartu dvasia palaužiama. ¹⁶ Geriau mažai su VIEŠPATIES baime, negu didelis lobis ir su juo Šnerimas. ¹⁷ Geriau daržovių *porcija, †kur yra meilė, negu nupenėtas jautis ir su juo neapykanta.

²⁰ Išmintingas sūnus džiugina tėvą, bet kvailas žmogus niekina savo motiną.

²¹ Kvailybė yra džiaugsmas stokojančiajam †sveiko mąstymo, bet supratingas žmogus vaikščioja tiesiai.

²³ Žmogus džiaugiasi savo burnos *deramu* atsakymu, ir koks geras žodis, pasakytas tinkamu laiku!

²⁴ ŠGyvenimo takas *eina* aukštin *išmintingajam, kad jis išvengtų pragaro žemai.

† 14:15 „žingsnius“ – Hbr. vns. † 14:17 „kvailai elgiasi“ – Arba „daro kvailybę“. § 14:17 „žmogus, kuris sumano nedorus planus“ t. „nedorų planų (sumanymų, kėslų) žmogus“. * 14:19 „teisiųjų“ – hbr. vns., (turbūt kuopinis). † 14:26 „Stiprų užtikrintumą“ – Arba „Tvirtą tikrumą“, „Galingą saugumą“. † 14:26 „turi tas, kuris bijo VIEŠPATIES“ – T. „VIEŠPATIES baimėje“. § 14:26 „savo vaikams jis bus prieglauda“ – Arba „jo vaikams jis bus prieglauda“, t. y. galima suprasti hbr. tekstą, kad prieglauda bus VIEŠPATIES bijančio žmogaus vaikams. Bet dėl teksto paralelizmo („tas, kuris bijo VIEŠPATIES“ ≈ „savo vaikai“ ir „stiprus užtikrintumas“ ≈ „prieglauda“), suprantama, kad Dievas yra prieglauda savo vaikams. Kitos vietos ST, kur yra sąvoka „Dievo / VIEŠPATIES vaikai“ – Įst 14:1, Ps 73:15. * 14:29 „staigios“ – Arba „ūmos“. † 14:31 „skriaudžia“ – Arba „engia“. † 14:31 „stokojančio“ – Arba „neturtėlio“, „beturčio“, „vargšo“, „skurdžiaus“. § 14:32 „turi prieglaudą net savo mirties metu“ – Arba „bėga prieglaudos pas Dievą savo mirties metu“. * 14:32 „mirties metu“ – T. „mirtyje“. * 15:1 „rūstybę“ – Arba „įniršį“. † 15:2 „gerai pritaiko pažinimą“ – Arba „teisingai elgiasi su pažinimu“. † 15:2 „plūsta kvailumu“ – Arba „lieja kvailumą“. § 15:4 „Gydantis liežuvis“ – T. „Liežuvio suteiktas gydymas“, t. y. liežuvis, kuris švelniais žodžiais „gydo“ kito žmogaus emocinę / dvasinę būseną taip, kad jo gyvenimas pasidaro visaavertiškas ir laimingas („gyvybės / gyvenimo medis“ rodo į visavertišką ir laimingą gyvenimą). * 15:4 „jo suktumas“ – T. „suktumas jame“, t. y. liežuvyje. † 15:4 „sutraiškyimas“ – Arba „palaužymas“. † 15:8 „dorųjų“ – T. „tiesiųjų“. § 15:16 „nerimas“ – Arba „vidinis chaosas“ * 15:17 „porcija“ – Arba „daviny“, „patiekalas“. † 15:17 „kur yra meilė“ t. „ir meilė ten“. † 15:21 „sveiko mąstymo“ – T. „širdies“; arba „sveiko proto“, „blaivios mąstysenos“. Hbr. žodis yra asocijuojamas su protingais sprendimais, išmintimi. § 15:24 „Gyvenimo“ – Arba „Gyvybės“. * 15:24 „išmintingajam“ – Arba „išmanančiam“, „sumaningam“, „nuovokijam“.

²⁶ Blogo žmogaus †kėslai – bjaurastis VIEŠPAČIUI, bet tyrujų žodžiai – malonūs žodžiai. ²⁸ Teisiojo širdis apmąsto, kaip atsakyti, bet nedorėlio burna išlieja blogybes. ²⁹ VIEŠPATS toli nuo nedorėlių, bet teisiųjų maldą jis išklauso.

16

¹ *Žmogui *priklauso* širdies sudėlioti sumanymai, bet liežuvio atsakymas yra iš VIEŠPATIES.

² Visi žmogaus keliai yra †švarūs jo paties akyse, bet VIEŠPATS †pasveria dvasias.

³ Pavesk savo darbus VIEŠPAČIUI, tai tavo sumanymai bus sutvirtinti.

⁴ VIEŠPATS viską padarė Šsavo tikslui ir net nedorėlį tam tikrai kančios dienai.

⁵ Kiekvienas, *kuris* išdidus širdyje yra pasibjaurėjimas VIEŠPAČIUI; *ranka į ranką jis neliks nenubaustas.

⁶ Kaltė apvaloma dėl galestingumo ir tiesos, ir žmonės pasitraukia nuo blogio dėl VIEŠPATIES baimės.

⁷ Kai žmogaus †keliai patinka VIEŠPAČIUI, jis sutauko su juo net jo priešus.

⁸ Geriau mažai su teisumu, negu didelės pajamos be teisingumo. ⁹ Žmogaus širdis sumano jo kelią, bet nukreipia jo žingsnius VIEŠPATS.

¹⁰ †Dieviškas nuosprendis yra Karaliaus lūpose; jo burna nenusižengia teisme.

¹¹ Teisingos svartis ir svarstyklės yra VIEŠPATIES; visi maišelio svarsčiai – jo darbas. ¹⁷ ŠDorųjų vieškelis – *pasitraukti nuo blogio; kas †sergi savo kelią, tas †išsaugo savo sielą. ¹⁸ Pirm žlugimo *eina* išdidumas, ir pirm suklopimo – išpuikusi dvasia. ¹⁹ Geriau *būti* nusižeminusia dvasia su nuolankiaisiais, negu dalytis grobiu su išdidžiaisiais. ²⁰ ŠKas išmintingai reikalą tvarko, tas randa gera, ir kas pasitiki VIEŠPAČIU, tas laimingas! ²³ Išmintingojo širdis daro jo burną *sumaningą ir jo lūpoms prideda tai, kas skatina †susivokmą. ²⁵ Būna kelias, kuris †atrodo Šteisingas žmogui, bet jo galas – mirties keliai. ³² Kas lėtas pykti yra geresnis už karžygį ir kas suvaldo savo dvasią – už tą, kuris nukariauja miestą.

17

¹ Geriau sausas kąsnelis ir su juo ramybė, negu namai, pilni aukų mėsos, su vaidais.

² Išmintingas tarnas valdys gėdą darantį sūnų ir tarp brolių dalysis veldiniu.

³ Lydyklė – sidabru, lydkrosnė – auksui, o širdžių tyrėjas – VIEŠPATS. ⁶ Senujų vainikas – vaikų vaikai, o vaikų šlovė – jų tėvai. ⁹ Kas pridengia nusižengimą, siekia meilės, bet kas kartoja reikalą, išskiria draugus.

† 15:26 „kėslai“ – Arba „sugalvojimai“; pagal kontekstą hbr. žodis gali rodyti į geras arba blogas mintis, į gerus arba blogus ketinimus. * 16:1 Galimas kitas vertimas – „širdies sudėliojimai žmoguje, taip pat liežuvio atsakymas yra nuo VIEŠPATIES.“ † 16:2 „švarūs“ – Arba „tyri“. † 16:2 „pasveria“ – T. y., vertina, ištiria. Š 16:4 „savo tikslui“ – Hbr. idioma: „jo (arba jų, t. y., visų tų dalykų) atsakymui“. * 16:5 „ranka į ranką“ – hbr. idiomos reikšmė gali būti „net esant ranka į ranką patvirtintam sutarimui“ arba „neišvengiamai“ (todėl, kad patvirtinta). † 16:7 „keliai“ t. y., „elgsena“. † 16:10 „Dieviškas“ – Arba „Pranašiškas“, t. y., praneša Dievo sprendimą. Š 16:17 „Dorųjų“ – Arba „Tiesiųjų“. * 16:17 „pasitraukti nuo blogio“ – Plg. Pat 16:6. † 16:17 „sergi savo kelią“ – T. y. „užtikrina, kad savo elgsena atitinka Dievo normas“. † 16:17 „išsaugo savo sielą“ – Žr. Pat 13:3, 19:16, 21:23, 22:5. Š 16:20 „Kas išmintingai reikalą tvarko“ – Arba „Kas reikaliui skiria supratingumo“. Hbr. žodis דָבָר (dabar) reiškia ir „žodį“, todėl galimas ir šis vertimas: „Kas išmintingai reaguoja į žodį“. * 16:23 „sumaningą“ – Arba „nuovokų“. † 16:23 „susivokimą“ – Arba „mokymąsi“, „susigaudymą“ (šnek.). † 16:25 „atrodo teisingas žmogui“ – Arba „žmogaus akyse yra teisingas“. Š 16:25 „teisingas“ – Arba „tiesus“, „lygus“.

10 *Išmintingajam didesnę išpūdį padaro pabarimas negu kvailiui šimtas kirčių.
15 Kas †išteisina nedorėlį ir kas nuteisia teisųjį, tie abu yra pasibjaurėjimas VIEŠPAČIUI. 17 Draugas visada myli, ir brolis gimsta bėdos atvejui.

18 †Sveiko mąstymo stokojantis žmogus Špaspaudžia ranką prisiimdamas *kito* atsakomybę ir laiduoja savo pažįstamo akivaizdoje. 21 Kas pagimdo kvailį, *tas sukelia* sau sielvartą, ir paikšo tėvas neturi džiaugsmo.

22 Linksma širdis daro gera *kaip* vaistai, bet *prislėgta dvasia džiovina kaulus.

25 Kvailas sūnus – †sielvartas tėvui ir †kartybė tai, kuri jį pagimdė. 28 Net kvailys, kai jis tyli, laikomas išmintingu; kas sučiaupia lūpas *laikomas* supratingu žmogumi.

18

1 *Per geismą †uždaras žmogus †išsiveržia ant visos Šsaugios išminties.
8 Liežuvautojo žodžiai *yra* kaip lengviai surijami *skanėstai*, ir jie pasiekia *žmogaus asmenybės gelmes. 10 VIEŠPATIES vardas – tvirtas bokštas; teisusis bėga į jį ir yra †saugus.

12 Prieš žlugimą žmogaus širdis *yra* išdidi, ir prieš garbę *eina* nusižeminimas.
13 Kas, †dar neišklausęs, Šatsako, tam tai *yra* kvailybė ir gėda. 21 Mirtis ir gyvenimas *yra* liežuvio *galioje, ir kurie †jį mėgsta, *tie* valgys jo vaisius.

22 Kas randa žmoną, randa gera ir įgyja VIEŠPATIES palankumą. 24 Žmogus, turintis draugų, turi būti draugiškas, ir yra †mylintis draugas, kuris labiau prisirišęs negu brolis.

19

3 Paties žmogaus kvailumas iškreipia jo kelią ir jo širdis niršta ant VIEŠPATIES.
5 Melagingas liudytojas neliks nenubaustas, ir kas kalba melus, neišsigelbės. 8 Kas įgyja *sveiko mąstymo, tas myli savo sielą; kas laikosi supratimo, †tas ras gera.
9 Melagingas liudytojas neliks nenubaustas, ir kas kalba melus, pražus. 11 Žmogaus †nuovokumas Šdaro jį lėtą pykti, ir jam šlovė – *atleisti nusižengimą. 14 Namai ir turtas – paveldas iš tėvų, o išmintinga žmona – nuo VIEŠPATIES. 18 Drausmink

* 17:10 „Išmintingajam“ – Arba „Supratingajam“. † 17:15 „išteisina“ – Arba „pripažįsta teisingą juridinę padėtį užimančiu“. † 17:18 „Sveiko mąstymo“ – Hbr. „širdies“; arba „sveiko proto“, „Blaiivos mąstysenos“. Hbr. žodis yra asocijuojamas su protingais sprendimais, išmintimi. § 17:18 „paspaudžia ranką prisiimdamas *kito* atsakomybę“ – Hbr. „tekšnoja ranka“ ir kt. Žr. Pat 6:1, 22:26. * 17:22 „prislėgta“ – Arba „smogta“, „pritrenkta“, „palaužta“. † 17:25 „sielvartas“ – Arba „apmaudas“. † 17:25 „kartybė“ – Hbr. žodis vartojamas tik čia. Į šią kartybę galbūt įeina širdgėla ir prislėgtumas. * 18:1 Eilutė gali būti išversta kitaip, pvz., „Kas atsiskyres dėl didelio noro, išeina į saugią išmintį.“ „Per geismą“ – Arba „Geismui“, t. y., turėdamas savo stipraus noro patenkinimą kaip tikslą. † 18:1 „uždaras žmogus“ – Arba „atsiskyrelis“, „tas, kuris save išskiria *nuo kitų*“, „atsiskyres žmogus“, t. y., kas atsisakęs mokytis iš kitų ir užsispyręs atmeta gerus patarimus, bet vadovaujasi pražūtingomis savo taisyklėmis; plg. Pat 15:22, 13:10; Judo 19. † 18:1 „išsiveržia ant saugios išminties“ – Arba „ginčijasi su visa saugia išmintimi“, t. y. puola kaip netikusią. § 18:1 „saugios išminties“ – T. y. mokėjimas elgtis taip, kad atsirastų geros pasekmės; kaip Pat 2:7 („išminties sumaningumas“), ši išmintis yra tarsi skydas, apsaugojantis nuo blogų padarinių; žr. Pat 3:21, 8:14. * 18:8 „žmogaus asmenybės gelmes“ – T. „pilvo vidinius kambarius“ (hbr. idioma). Gal „žmogaus psichinių savybių visumą (būdą)“. † 18:10 „yra saugus“ t. „yra pakeltas“ arba „yra padėtas aukštai“. † 18:13 „dar neišklausęs“ – Arba „prieš išklausiant“. § 18:13 „atsako“ – „gražina žodį“. * 18:21 „galioja“ – Hbr. „rankoje“. † 18:21 „jį“ – T. y. liežuvį, jo poveikį. † 18:24 „mylintis draugas“ – Arba „mylėtojas“. * 19:8 „sveiko mąstymo“ – T. „širdies“; arba „sveiko proto“, „blaiivos mąstysenos“. Hbr. žodis yra asocijuojamas su protingais sprendimais, išmintimi. Plg. Pat 7:7, 9:4. † 19:8 „tas ras gera“ – T. y. „tam seksis“. Plg. Pat 16:20. † 19:11 „nuovokumas“ – T. y. protinis procesas, kurio baigtis – išmintingas elgesys; žr. Pat 1:3. § 19:11 „daro jį lėtą pykti“ – T. „ilgina jo pyktį“. * 19:11 „atleisti nusižengimą“ – T. „apeiti nusižengimą“; žr. Mch 7:18.

sūnų, †nes yra vilties, ir dėl jam *gręsiančios* žūties, *nuo drausminimo* nesusilaikyk. †
 21 Daug sumanymų žmogaus širdyje, bet VIEŠPATIES nutarimas bus įvykdytas. §
 23 VIEŠPATIES baimė veda į *gyvenimą, ir *kas bijo VIEŠPATIES* †liks patenkintas; blogis jo †neaplankys. 26 Kas užpuola tėvą, kas išveja motiną, *tai* sūnus, Škuris daro gėdą ir užtraukia negarbę. 27 Mano sūnau, liaukis klausyti *pataisančio ugdymo, *ir po to* nuklysti nuo pažinimo †žodžių.

20

1 Vynas yra išjuokėjas, stiprus gėrimas yra triukšmingas siautėjas; ir kiekvienas, kuris juo apsigauja, yra neišmintingas. 2 Karaliaus *sukelta* baimė yra kaip *liūto riaumojimas; kas †jį supykdo, nusideda prieš savo gyvybę.

3 *Tai yra garbė* žmogui †vengti vaido, bet kiekvienas kvailys ginčijasi. 6 Dauguma žmonių skelbia savo pačių Šgerumą, bet kas gali rasti patikimą žmogų?! 7 Teisusis *vaikšto savo †vientisumo dorybėje; po jo yra labai palaiminti jo vaikai. 17 Žmogui gardi †apgavystės duona, bet vėliau jo burna taps pilna žvyro. 20 Kas keikia savo tėvą ar savo motiną, to žibintas bus užgesintas juodžiausioje tamsoje. 22 Nesakyk: „Atlyginsiu blogu už *bloga*.“ Lauk VIEŠPATIES, ir jis tave išgelbės. 27 Žmogaus dvasia yra VIEŠPATIES žibintas, tiriantis Šžmogaus asmenybės gelmes. 30 Sumušimo randai nuvalo nuo blogio, ir kirčiai *nuvalo* *žmogaus asmenybės gelmes.

21

1 Karaliaus širdis – tai vandens upeliai VIEŠPATIES rankoje: jis nukreipia ją, kur tik nori.

2 Kiekvienas žmogaus kelias yra teisingas jo paties akyse, bet VIEŠPATS *pasveria širdis. 15 Teisingumo vykdymas – teisiojo džiaugsmas, bet blogadarių žlugimas.

20 Išmintingo žmogaus buveinėje yra branginamo lobio ir aliejaus, bet kvailas žmogus tai †išeikvoja.

23 Kas †sulaiko savo burną ir savo liežuvį, apsaugo savo sielą nuo Šbėdų. 24 Kas pasinaudoja išdidžia rūstybe, to vardas – išdidus ir išpuikęs išjuokėjas. 25 Tinginio troškimas jį nužudo, nes jo rankos atsisako dirbti. 26 Jis godžiai geidžia visą dieną, bet

† 19:18 arba: kol. † 19:18 „ir [...] nesusilaikyk“ – Arba: tai yra, n nukreipk savo širdies į jo nužudymą.
 § 19:21 „VIEŠPATIES nutarimas“ t. y. nurodytas sprendimas, kuris turi būti įgyvendintas. * 19:23 „gyvenimą“ – T. y. gyvenimo palaiminimus ir džiaugsmą gyvenimu. † 19:23 „liks“ – Arba „nakvos“, „praleis naktį“. † 19:23 „neaplankys“ – Hebraizmas „aplankyti“ gali reikšti įsikišti taip, kad žmogaus galutinis gyvenimo baigtis pasikeistų. Čia reiškia, kad joks blogis negalės galutinai kenkti tam, kuris bijo VIEŠPATIES. Plg. Rom 8:28.
 § 19:26 „kuris daro gėdą ir užtraukia negarbę“ – Hbr. k. leidžia suprasti, kad toks užtraukia gėdą, negarbę sau arba tėvams; pirmas variantas yra šiek tiek labiau tikėtina interpretacija, kadangi hbr. dalyviai neturi papildinių. * 19:27 „pataisančio ugdymo“ – Arba „drausmės“. † 19:27 „žodžių“ – T. y. „posakių“. * 20:2 „liūto“ – Arba „jauno liūto“. † 20:2 „jį supykdo“ – Hbr. „peržengia“, t. y. peržengia karaliaus nustatytas ribas. † 20:3 „vengti“ – Arba „pasilikti atokiau nuo“. § 20:6 „gerumą“ – gal „ištikimumą“, „geranoriškumą“, t. y. draugiškumą, rūpinimąsi kitais žmonėmis. * 20:7 „vaikšto“ – T. y. pasižymi tokia gyvenimu. † 20:7 „vientisumo dorybėje“ – Hbr. prieveiksmiška sandara „vientisai“, „dorai“, „be nukrypimų“, t. y. visa širdimi – ne puse širdies – vykdo Dievo valią. † 20:17 „apgavystės duona“ – Plg. Pat 4:17, „nedorybės duoną“. § 20:27 „žmogaus asmenybės gelmes“ – T. „pilvo vidinius kambarius“ (hbr. idioma). Gal „žmogaus psichinių savybių visumą (būdą)“. * 20:30 „žmogaus asmenybės gelmes“ – T. „pilvo vidinius kambarius“ (hbr. idioma). Gal „žmogaus psichinių savybių visumą (būdą)“. * 21:2 „pasveria“ t. y., vertina, ištiria. † 21:20 „išeikvoja“ – T. „suryja“. † 21:23 „sulaiko“, „apsaugo“ – Abudu žodžiai išversti iš to pačio hbr. žodžio, kuris įvairiai verčiamas; plg. Pat 13:3. § 21:23 „bėdų“ – Arba „sielvarto“, „vargų“ (hbr. žodis yra dgs.).

teisusis duoda ir nešykšti. ²⁹ Nedorėlis *rodo kietą veidą, bet †doras žmogus ‡nustato savo Škeliui tvirtą pagrindą. ³⁰ Jokia išmintis, joks supratimas ir joks patarimas *negali atsispirti VIEŠPAČIUI.

22

¹ Geriau pasirinkti *gerą* vardą negu didelius turtus *ir* *gerą vertinimą negu sidabrą ir auksą.

² Turtingas ir beturtis susitinka: jų visų Kūrėjas yra VIEŠPATS.

³ †Sumanus *žmogus* mato ‡pavojų ir pasislepia, bet †doroviškai naivūs *žmonės* eina toliau ir turi sulaukti baismės.

⁴ *Nusižeminimo, *tai yra* VIEŠPATIES baimės, †pasekmė – turtai, garbė ir ‡gyvenimas. ⁵ Erškėčiai *ir* žabangos *yra* sukto žmogaus kelyje; kas saugo savo sielą, bus toli nuo jų. ⁶ †Įgudink vaiką pagal jam įsakytą kelią, ir pasenęs jis nenukryps nuo jo.

⁷ Turtingasis viešpatauja beturčiui, ir skolininkas *yra* skolintojo *vergas. ⁸ †Kas sėja ‡neteisybę, pjaus †tuštybę, ir jo *rūstybės lazda nueis niekais.

¹⁵ Kvailystė *yra* įrišusi vaiko širdyje; †drausmės rykštelė ją atitolins nuo jo. ²⁰ Ar neparašiau tau ‡puikių dalykų su †sumaningumu ir pažinimu, ²¹ kad tau duočiau pažinti tiesos žodžių tikrovę, kad galėtum atsakyti tiesos žodžiais *tiems, kurie tave siunčia? ²⁴ Nesibičiulauk su †pikčiurna ir nesusieik su ‡karštakošiu, ²⁵ kad neišmoktum jo Škelių ir nepaspęstum žabangų savo sielai.

* **21:29** „rodo kietą veidą“ – T. „kietina savo veidą“. Plg. Pat 7:13. † **21:29** „doras žmogus“ – T. „teisusis“. ‡ **21:29** „nustato savo keliui tvirtą pagrindą“ – T. „sutvirtina savo kelią“. Hbr. kalbos teksto paraštėje (qere): „apsvarsto savo kelią“. § **21:29** „keliui“ – T. y. „elgsenai“, „gyvensenai“. * **21:30** „negali atsispirti“ – Arba „negali prilygti“. * **22:1** „gerą vertinimą“ – Hbr. „gerumo palankumą“, „gerumo malonę“; parafrazuoti galima šitaip: geriau turėti gerą reputaciją negu daug turtų, geriau būti pageidaujamas asmuo negu prisikrauti pinigų. † **22:3** „Sumanus“ – Arba „Gudrus“. ‡ **22:3** „pavojų“ – Arba „grėsmę“, „nelaimę“, „tai, kas bloga“. § **22:3** „doroviškai naivūs“ *žmonės* – Hbr. žodis apibūdina žmogų, kuris lengvai traukiamas į blogį todėl, kad jis yra „atdaras“ vos ne viskam, imlūs visokioms mintims. Neįžvelgdamas esminių skirtumų, nenumatydamas pavojų ir pasekmių, toks mintyse suteikia „erdvės“ įvairioms pasaulėžiūroms, įskaitant pražūtingas. Šie žodžiai gali apibūdinti tokį žmogų: „atdarasis“, „naivuolis“, „nesusigaudantis žmogus“, „žmogus, nepasirinkęs pasaulėžiūros“, „neutralus žmogus, pasaulėžiūros atžvilgiu“, „pasižymintis atvirumu“, „žmogus, kuris atdaras bet kam“, „žmogus, kuris turi vietos nesuderinamoms pasaulėžiūroms“, „neapsisprendęs žmogus“, „neišmanėlis“, „žmogus, nepriėmęs pamokymo“, „neišmokytais“. * **22:4** „Nusižeminimo, *tai yra* VIEŠPATIES baimės“ – Arba „Nusižeminimo, *ir* VIEŠPATIES baimės“. † **22:4** „pasekmė“ – Arba „padarinys“, „rezultatas“, „atlygis“, „galas“. ‡ **22:4** „gyvenimas“ – Arba „gyvybė“. § **22:6** „Įgudink [...] įsakytą“ – Hbr. žodžio šaknis rodo į siaurinimą. Kitur ST jis visada vartojamas statinio pašventinimui (gal įvedimui į eksploataciją) pareikšti (Įst 20:5, I Kar 8:63, II Met 7:5). Tėvai privalo įgudinti vaiką tam tikrus dalykus daryti ir kitų nedaryti, t. y., siaurinti jo veiklą pagal tai, kas yra gera, apriboti jo veiklą, kad vykdytų Dievo valią ir taip gyventų pilnavertišką gyvenimą. * **22:7** „vergas“ – Arba „tarnas“. † **22:8** Kitas vertimas – „Kas sėja neteisybę, pjaus nelaimę, ir savo rūstybės lazda jis *pats* bus pribaigtas.“ ‡ **22:8** „neteisybę“ – Tai yra nukrypimas nuo nustatytos normos; arba „blogį“, „blogadarybę“, „nusukimą nuo dorybės“. § **22:8** „tuštybę“ – Hbr. žodis reiškia ir „nedorybę“ ir „nelaimę“; čia „tuštybė“ labiau tinka negu „nedorybė“ atsižvelgiant į eilutės antros dalies paralelizmą, bet „nelaimė“ yra galimas vertimas jeigu eilutės antra dalis nusako ne rūstybės galios neveiksmingumą, bet tai, kad rūstybė „praris“ arba „pribaiš“ patį rūstų žmogų. * **22:8** „rūstybės lazda“ – T. y. tai, ką jis įvykdė rūstybės galia. † **22:15** „drausmės“ – Arba „pataisančio auklėjimo“, „drausminančio auklėjimo“. ‡ **22:20** „puikių“ – Arba „pirminės reikšmės / labai aukštos svarbos“. § **22:20** „sumaningumu“ – Hbr. dgs.; arba „patarimais“. * **22:21** „tiems, kurie tave siunčia“ – Arba „tiems, kurie pas tave siunčia“, „savo siuntėjams“. † **22:24** „pikčiurna“ – hbr. „pykčio savininku“, t. y., tuo, kuriam pyktis priklauso kaip nuosavybė. ‡ **22:24** „karštakošiu“ – Arba „rūsčiu žmogumi“. § **22:25** „kelių“ t. y. „elgsenos“, „gyvenimo būdo“.

²⁶ Nebūk *vienu* iš tų, kurie *paspaudžia ranką prisiimdami *kito* atsakomybę, *vienu* iš tų, kurie laiduoja už skolas. ²⁹ Matai žmogų, †stropiai atliekantį darbą? Jis stos į *darbą* karalių akivaizdoje, jis nestos į *darbą* nežinomųjų akivaizdoje.

23

⁴ Nesivargink siekdamas praturtėti – atsisakyk savo *išmanymo. ⁷ nes kaip jis galvoja savo širdyje, toks jis ir yra; „Valgyk ir gerk!“ – jis sako tau, bet jo širdis nėra su tavimi. ¹³ Nesulaikyk nuo vaiko †pataisančio auklėjimo, nes *jeigu* jį suduosi rykštele, jis nemirs. ¹⁴ Tu turi jį suduoti rykštele, ir *taip* išgelbėsi jo sielą nuo pragaro. ¹⁵ Mano sūnau, jeigu tavo širdis bus išmintinga, džiaugsis mano širdis, būtent aš *džiaugsiuosi*.

¹⁷ Tegul tavo širdis nepavydi nusidėjėliams, bet *išlik* †bijantis VIEŠPATIES Švisuomet; ¹⁸ nes *galas tikrai yra, ir tavo †lūkestis †nebus pribaugtas. ¹⁹ Klausyk, mano sūnau, ir būk išmintingas ir kelyje nustatyk kryptį savo širdžiai. ²⁰ Nebūk su mėgstančiais išgerti vyno, su mėsos rajūnais, ²¹ nes girtuoklis ir rajūnas nuskurs, ir mieguistumas aprens *žmogų* skarmalais. ²² Klausyk savo tėvo, kuris tave pagimdė, ir nepaniekink savo motinos, kai ji pasenusi. ²³ Pirk tiesą ir *jos* neparduok; *taip pat* išmintį, Šdrausmę ir supratimą. ²⁴ Teisiojo tėvas *didžiai džiūgaus, ir tas, kuris pagimdo išmintingą *vaiką*, juo džiaugsis. ²⁵ Tavo tėvas ir tavo motina bus laimingi, ir tedžiūgauja ta, kuri tave pagimdė. ²⁶ Mano sūnau, duok man savo širdį, ir tegul tavo akys stebi mano kelius. ²⁷ Nes paleistuvė yra gili duobė, ir svetima moteris – ankštas šulinys. ²⁸ Be to, ji kaip plėšikas tykoja grobio ir daugina neištikimuosius tarp žmonių. ²⁹ Kam *būna* vargas? Kam liūdesys? Kam vaidai? Kam †bambėjimas? Kam *būna* žaizdų be priežasties? Kam paraudusios akys? ³⁰ Tiems, kurie ilgai užtrunka prie vyno, kurie vis eina ragauti maišyto vyno. ³¹ Nežiūrėk į vyną, kai jis raudonas, kai jis †parodo savo išvaizdą taurėje; jis Ššvelniai *sruvena *gerkle žemyn*. ³² †Galų gale jis kerta kaip gyvatė ir įgelia kaip angis. ³³ Tavo akys žiūrės į svetimas moteris, ir tavo širdis ištars iškrypusius dalykus. ³⁴ Ir tu būsi kaip gulintis jūros †viduryje ir kaip gulintis laivo stiebo viršūnėje. ³⁵ „Mane smogė, – sakysi, – *bet* man neskaudėjo; mane mušė, *bet* nejaučiau! Kada prabusių? Vėl Šjo ieškosiu.“

24

¹ Blogiems *žmonėms nepavydėk ir su jais būti negeisk, ² nes jų širdis apmąsto, *kaip* smurtą *virtoti*, ir jų lūpos aptaria, *kaip* žalą *padaryti*. ³ Namai statomi išmintimi

* 22:26 „paspaudžia ranką prisiimdami kito atsakomybę“ – Hbr. „tekšnoja ranka“ ir kt. Žr. Pat 6:1, 17:18. † 22:29 „stropiai“ – Arba „laiku“, „mikliai“. * 23:4 „išmanymo“ – Arba „supratimo“ (plg. 3:5), „įžvalgumo“. † 23:13 „pataisančio auklėjimo“ – Arba „drausmės“, „drausminančio pamokymo“. † 23:17 „bijantis VIEŠPATIES“ t. „VIEŠPATIES baimėje“. § 23:17 „visuomet“ – Arba „kiekvieną dieną“, „visas dienas“, „visą dieną“. * 23:18 „galas“ – Panašiai rašoma Pat 24:14 eilutėje. Kalbama apie tai, kad nors šiame pasaulyje blogis dažnai laimi ir gėris dažnai pralaimi, amžinybėje galios tikras teisingumas. Plg. Pat 14:32, 16:4, 24:12, 24:20. † 23:18 „lūkestis“ – Arba „viltis“, nes čia kalbama apie tai, kas yra laukiama, viliamasi; žr. Pat 19:18, Jer 29:11. † 23:18 „nebus pribaugtas“ – T. y. kas laukiama nebus jėga galutinai pašalintas, bet priešingai, išsipildys. § 23:23 „drausmę“ – Arba „pataisančių auklėjimą“. * 23:24 „didžiai džiūgaus“ – Arba „džiūgaute džiūgaus“. † 23:29 „bambėjimas“ – gal „skundimasis“; nors „bambėjimas“ yra šnek. k. žodis, jis rodo į nereikšmingą kalbą ir tuo pačiu į skundimąsi. † 23:31 „parodo savo išvaizdą taurėje“ – T. „kai duoda savo akį taurėje“, t. y. kai švyti kaip žėrinti akis, spindinčiu žvilgsniu. § 23:31 „švelniai“ – Arba „tiesiai“, „tolygiai“. Plg Gg 7:9, kurioje vartojamas tas pats hbr. žodis. * 23:31 „sruvena gerkle žemyn“ – T. „eina“, „juda“, „vaikšto“. † 23:32 „Galų gale“ – T. „Jo galas“, „Jo pabaiga“; plg. Pat 14:12 „jo galas“. † 23:34 „viduryje“ – hbr. „širdyje“. § 23:35 „jo“ – T. y. „vyno“. * 24:1 „žmonėms“ – Arba „mirtingiesiems“.

ir sutvirtinami supratimu, ⁸ Kas sumano daryti †blogį, tas bus pramintas †pinklininku. ⁹ Šumanyti kvailystę yra nuodėmė; ir išjuokėjas – pasibjaurėjimas žmonėms. ¹¹ O, kad išvaduotum tuos, kurie vedami į mirtį ir sulaikytum tuos, kurie slysta į skerdimą! ¹² Jeigu sakai: „Mes *juk šito nežinojome!“ – tai argi tas, kuris pasveria širdis, †nesusigauo? Argi tas, kuris saugo tavo sielą, nežino? Ir argi jis neatlygins kiekvienam žmogui pagal jo darbus? ¹⁶ nes teisusis septynis kartus pargriūna ir vėl atsikelia, bet nedorėliai galutinai suklyps nelaimėje.

¹⁹ Nesierzink dėl blogadarių, nepavydėk nedorėliams, ²⁰ nes blogajam nebus geros baigties, nedorėlio žibintas bus užgesintas. ²¹ Mano sūnau, bijok VIEŠPATIES ir karaliaus; nesusidėk su linkusiais pakeisti, ²⁴ Kas nedorėliui sako: „Tu teisus“, – tą žmonės prakeiks, ant jo tautos pyks; ²⁵ bet tiems, kurie tokį †sudraus, bus mielas atsiliepimas, ir jiems ateis gerovės palaima.

²⁷ Paruošk savo darbą Špo atvira dangumi ir jį padaryk tinkamą sau *laukuose, o paskui †įkurk sau †šeimą. ³³ Dar truputį Špamiegoti, truputį pasnausti, truputį rankas susidėjęs padrybsoti, – ³⁴ ir tavo skurdas ateis kaip žygiuotojas ir tavo nepriteklus kaip *ginkluotas vyras.

25

¹ Šitos irgi yra Saliamono patarlės, kuriuos perrašė Judo karaliaus Chezekijo vyrai. ¹¹ Kaip aukso obuoliai *sidabro puošmenose, taip †tinkamai pasakytas žodis. ¹² Kaip auksinis žiedas ir gryno aukso papuošalas, taip išmintingas †pabarėjas Špaklusniai ausiai. ¹⁴ Kaip debesys ir vėjas be lietaus yra tas, kuris giriasi *nebūta dovana. ¹⁹ Pasitikėjimas neištikimu žmogumi bėdos metu yra kaip sugedęs dantis ir †raiša koja. ²⁸ Kaip sugriautas miestas be sienų yra žmogus, kuris nesuvaldo savo dvasios.

26

¹ Kaip sniegas vasarą ir kaip lietus pjūties metu, taip garbė netinka kvailiui. ²² Liežuvautojo žodžiai yra kaip lengviai suryjami skanėstai, ir jie pasiekia *žmogaus asmenybės gelmes. ²⁸ Meluojantis liežuvis nekenčia †tų, kurie nuo jo nukenčia, ir pataikaujanti burna sukelia baisią nelaimę.

27

¹ Nesigirk rytojaus diena, nes nežinai, ką diena gali atnešti. ² Tegul tave giria kitas, o ne tavo paties burna, kas nors kitas, o ne tavo paties lūpos. ³ Akmuo yra

† 24:8 „blogį“ – Arba „žalą“, „pikta“. † 24:8 „pinklininku“ – Arba „kėslininkas“; t. „kėslų valdytojas“. § 24:9 „Sumanyti kvailystę“ – Arba „Kvailystės sugalvojimas“, „Kvailos užmačios“. * 24:12 „juk“ – Arba „štai“. † 24:12 „nesusigauo“ – Arba „nesupranta“, „nesuvokia“. † 24:25 „sudraus“ – Arba „nuteis“, „pasmerks“. § 24:27 „po atvira dangumi“ – Arba „plačioje erdvėje“. * 24:27 „laukuose“ – Hbr. vns. † 24:27 „įkurk“ – Patarlių knygoje šis hbr. žodis visada naudojama panašia reikšme, kaip ir čia. Žr. Pat 9:1, 14:1, 24:3. † 24:27 „šeima“ – Hbr. žodis apima šių žodžių reikšmes: „šeima“, „namai“, „šeimyna“, „namiškiai“, „namų ūkis“. § 24:33 „pamiegoti, [...] pasnausti, [...] rankas susidėjęs padrybsoti“ – Hbr. „miego, [...] snaudulio, [...] rankų sudėjimo padrybsoti / gulėti / miegoti“. * 24:34 „ginkluotas vyras“ – Arba „vyras su skydu“. * 25:11 „sidabro puošmenose“ – gal „sidabro aptaisuose“, „sidabro atvaizduose“, „sidabro rėmuose“, „sidabrinuose filigraniškuose kūriniuose“. † 25:11 „vykusiai“ – Arba „laiku“, „vykusiai“. † 25:12 „pabarėjas“ – Arba „sudraudėjas“. § 25:12 „paklusniai“ – Arba „atidžiai klausančiai“. * 25:14 „nebūta dovana“ – T. y. „dovana, kurios neduoda“, t. y. giriasi, kad duos dovaną, bet neištesa pažado; t. – apgavystės dovana. † 25:19 „raiša“ – Arba „sverdėjanti“, „išnirusi“. * 26:22 „žmogaus asmenybės gelmes“ – T. „pilvo vidinius kambarius“ (hbr. idiomai). Gal „žmogaus psichinių savybių visumą (būdą)“. † 26:28 „tų, kurie nuo jo nukenčia“ – Arba „savo triuškinimuosius“.

sunkus ir smėlis svarus, bet kvailio *sukeltas* *apmaudas sunkesnis už abu. ⁶ Mylinčio draugo daromos žaizdos *yra* ištikimos, bet †priešo bučiniai ‡klastingi. ⁹ *Kaip* Štepalas ir *kvepalai džiugina širdį, taip *džiugina* žmogaus draugo mielumas, *pareikštas* širdingu patarimu.

¹¹ Mano sūnau, būk išmintingas ir pradžiugink mano širdį, kad galėčiau atsakyti tam, kuris man priekaištuoja.

¹² †Sumanus *žmogus* mato †pavojų ir pasislepia, bet Šdoroviškai naivūs *žmonės* eina toliau ir turi sulaukti bausmės. ¹⁷ Geležis geležį galandą; taip žmogus „galandą“ savo draugo *veido išraišką.

¹⁹ Kaip vandenyje veidas *atspindi* veidą, taip žmogaus širdis *atspindi* žmogų.

²¹ Lydyklė – sidabru, lydkrosnė – auksui, o jam sakytas pagyrimas – žmogui.

28

¹ Nedorėliai bėga niekam nesivejant, bet teisieji *yra drąsūs kaip liūtas. ⁴ Kurie palieka įstatymą, giria †nedorėlius, bet kurie laikosi įstatymo, priešinasi jiems. ⁵ Blogi žmonės nesupranta, ką reiškia teisingumas, bet tie, kurie ieško VIEŠPATIES, viską supranta. ⁹ Kas nukreipia savo ausį, kad nesiklausytų įstatymo, net jo malda *yra* bjaurastis. ¹³ Kas slepia savo nuodėmes, tam nesiseka, bet kas †*jas* išpažįsta ir palieka, tas susilaukia gailėstingumo. ²⁰ Ištikimas žmogus turės daug palaiminimų, bet kas skuba praturtėti, tas neliks nenubaustas. ²⁴ Kas apiplėšia savo tėvą ar savo motiną ir sako: „Nėra Šnusižengimo!“, – tas yra niokotojo *draugas.

²⁵ Kas yra išdidžios †širdies, sukelia vaidus; bet, kas pasitiki VIEŠPAČIU, bus †praturtintas. ²⁶ Kas pasitiki savo širdimi, yra kvailys, bet kas išmintingai Šelgiasi, tas bus išvaduotas.

29

¹ *Dažnai peikiamas žmogus, kuris užkietina *savo* sprandą, bus staiga †nukirstas – ir neišgydomai.

² Teisiesiems †išsigalint, tauta džiaugiasi, bet nedorėliui valdant, tauta Šdejuoja.

³ Kas myli išmintį, džiugina savo tėvą, bet kas bičiulauja su paleistuvėmis, eikvoja *savo* turtą.

* **27:3** „apmaudas“ – Arba „pyktis“, „sielvartas“. † **27:6** „priešo“ – Arba „nekenčiančiojo“. ‡ **27:6** „klastingi“ – Arba „gausūs“, t. y. išvelgiama jų klasta tuo, kad meilikaujantys žodžiai plūsta, nors draugas, norėdamas padėti, nedaug sako. § **27:9** „tepalas“ – Arba „aliejus“. * **27:9** „kvepalai“ – Arba „smilkalai“. † **27:12** „Sumanus“ – Arba „Gudrus“. ‡ **27:12** „pavojų“ – Arba „grėsmę“, „nelaimę“, „tai, kas bloga“. § **27:12** „doroviškai naivūs“ *žmonės* – Hbr. žodis apibūdina žmogų, kuris lengvai traukiamas į blogį todėl, kad jis yra „atdaras“ vos ne viskam, imlūs visokioms mintims. Neįžvelgdamas esminių skirtumų, nenumatydamas pavojų ir pasekmių, toks mintyse suteikia „erdvės“ įvairioms pasaulėžiūroms, įskaitant pražūtingas. Šie žodžiai gali apibūdinti tokį žmogų: „atdarasis“, „naivuolis“, „nesusigaudantis žmogus“, „žmogus, nepasirinkęs pasaulėžiūros“, „neutralus žmogus, pasaulėžiūros atžvilgiu“, „pasižymintis atvirumu“, „žmogus, kuris atdaras bet kam“, „žmogus, kuris turi vietos nesuderinamoms pasaulėžiūroms“, „neapsisprendęs žmogus“, „neišmanėlis“, „žmogus, nepriėmęs pamokymo“, „neišmokytais“. * **27:17** „veido išraišką“ – T. y. supratimą ir nusistatymą, kurie pasirodo veido išraiškoje; taigi „veidas“ rodo į protą, dvasią, nusistatymą; hbr. „veidą“. * **28:1** „yra drąsūs“ – Arba „elgiasi tvirtai“, t. y., yra tikri, kad viskas baigsis gerai. † **28:4** „nedorėlius“ – Hbr. kuopinis vns. ‡ **28:13** „*jas* išpažįsta ir palieka“ – Arba „*jas* išpažįsta ir jų atsisako (išsižada, atsižada)“; žodžiai „atsisakyti“, „išsižadėti“, ir „atsižadėti“ tinka tikrai, jeigu jais pareiškiami žodžiais tai, kas daroma veiksmais. § **28:24** „nusižengimo“ – Arba „maištavimo prieš įstatymą“. * **28:24** „draugas“ – Arba „sėbras“. † **28:25** „širdies“ – Arba „sielos“. ‡ **28:25** „praturtintas“ – Arba „nutukintas“, „nupenėtas“. § **28:26** „elgiasi“ – T. „vaikščioja“. * **29:1** „Dažnai peikiamas žmogus“ – T. „Papeikimų žmogus“. † **29:1** „nukirstas“ – Arba „sudaužytas“, „galutinai palaužtas“. ‡ **29:2** „išsigalint“ – Arba „daugėjant“. § **29:2** „dejuoja“ – Arba „vaitoja“.

⁴ Karalius teisingumu įtvirtina *šalį, bet †kas ima kyšius, ją sugriauna.

⁵ Žmogus, kuris pataikauja savo artimui, ištiesia tinklą †jo kojoms.

¹⁵ Rykštelė ir pabarimas teikia išminties, bet Švaikas, paliktas *sau*, daro gėdą savo motinai.

¹⁸ Kur nėra **Dievo duoto* apreiškimo, †tauta †sulaukėja, bet kas laikosi įstatymo, tas palaimintas. ²¹ Kas lepina savo tarną nuo mažens, tam jis galiausiai taps sūnumi.

²² Piktas žmogus sukelia nesantaiką ir karštakošis *Špridaro* daug nusižengimų.

²³ Žmogaus išdidumas jį nužemins, bet *kas nuolankios dvasios, palaikys pagarbą.

²⁵ Žmonių baimė †spendžia žabangus, bet kas pasitiki VIEŠPAČIU, bus †saugus.

30

¹ Agūro, Jakės sūnaus žodžiai, *pranašiškas pranešimas, šio žmogaus pasakymas Itieliui, *būtent* Itieliui ir Ukalui: ⁵ Kiekvienas Dievo žodis yra grynas; jis yra skydas tiems, kurie †juo pasitiki. ⁶ Niekas nepridėk prie jo žodžių, kad jis tavęs †nesubartų ir nebūtum įrodytas esant melagis. ⁸ atitolink nuo manęs tuštybę ir melagystę; neduok man nei skurdo, nei turtingumo, mane aprūpink man reikalingu maistu, ¹¹ *Yra* Škarta, kuri keikia savo tėvą ir nelaimina savo motinos. ¹² Yra karta, *kuri* tyra savo akyse, bet kurios purvas nenuplautas. ¹⁷ Akis, kuri tyčiojasi iš tėvo ir niekina paklusnumą motinai, bus slėnio varnų iškapota ir jaunų erelių sulesta.

31

¹ Karaliaus Lemuelio žodžiai, *pranašiškas pranešimas, kurio jo motina pamokė jį: ² Ką, mano sūnau? Ir ką, mano iščių sūnau? Ir ką, mano įžadų sūnau? ³ Neatiduok savo †šaunumo moterims, nė savo kelių †tam *dalykui*, kuris sunaikina karalius. ⁴ Ne karaliams, o Lemueli, ne karaliams gerti vyną, nė Švaldovams *stiprų gėrimą. ⁵ Priešingu atveju, †toksai gers ir pamirš tai, kas buvo įsakyta, ir †iškraipys teisingumą *Šprispautųjų* atžvilgiu. ⁶ Duokite *stipraus gėrimo bepražūstančiam ir vyno tiems, †kurie patys karčiai *merdi*. ⁷ †Toksai tegul geria ir pamiršta savo skurdą ir savo vargo tenebeatsimena. ⁸ Atverk savo burną už Štą, kuris pats už save negali

* 29:4 „šalį“ – Arba „kraštą“. † 29:4 „kas ima kyšius“ t. „atnašų (atnašavimų) žmogus“, „dovanų žmogus“, „kyšių žmogus“. † 29:5 „jo“ – gal „savo“. § 29:15 „vaikas, paliktas *sau*“ – T. „išsiųstas“, „paleistas“; arba „nesuvaržytas“, „kuriam leidžiama nesilaikyti nustatytų ribų“. * 29:18 „*Dievo duoto* apreiškimo“ – Arba „pranašiško regėjimo“. † 29:18 „tauta“ – Arba „žmonių grupė“. † 29:18 „sulaukėja“ – Arba „atsisako ribų“, „nesiduoda suvaldomi“. § 29:22 „*pridaro*“ – Arba „*turi*“, „*sukelia*“; žr. paralelizmą su pirma eilutės dalimi. * 29:23 „kas nuolankios dvasios, palaikys pagarbą“ – Arba „pagarba palaikys tą, kuris nuolankios dvasios“. † 29:25 „spendžia“ – T. „duoda“. † 29:25 „saugus“ – Hbr. „bus pakeltas aukštai“, būtent į saugią, nepasiekiamą vietą. * 30:1 „pranašiškas pranešimas“ – Dažnai ST šis hbr. žodis verčiamas „našta“. † 30:5 „juo pasitiki“ – „bėga prieglaudon pas jį“. † 30:6 „nesubartų“ – Arba „nesudraustų“. § 30:11 „karta“ – Hbr. žodis דור (dour) čia ir paskesnėse eilutėse rodo į visuomenės pogrupius ir ryškina ne jų bendraamžiškumą bet turėjimą panašių (blogų) savybių. * 31:1 „pranašiškas pranešimas“ – Dažnai ST šis hbr. žodis verčiamas „našta“. † 31:3 „šaunumo“ – Plačios reikšmės hbr. žodis gali reikšti „šaunumas“, „pranašumas“, „garbingumas“, „stiprybė“, „jėga“ arba kt. Kontekstas rodo, kad čia ne tik fizinė stiprybė turima omenyje. † 31:3 „tam *dalykui*, kuris sunaikina karalius“ – T. „karalių sunaikinimui“. § 31:4 „valdovams“ – Arba „kunigaikščiams“. * 31:4 „stiprų gėrimą“ – Arba „svaigalus“. † 31:5 „toksai“ – T. „Jis“, t. y. išpėjimo nepaisęs valdovas. † 31:5 „iškraipys teisingumą“ – Arba „pakeis nutartį“, t. y. prispaustų (išnaudotų) žmonėms palankų ankstesnį teismo nutarimą koreguos jų priešų naudai. § 31:5 „prispaustųjų“ – T. „nelaimės sūnų“. * 31:6 „stipraus gėrimo“ – Arba „svaigalų“. † 31:6 „kurie patys karčiai *merdi*“ – Arba „kurių siela apkartusi“; frazė vartojamas ir Job 3:20, kur kalbama irgi apie žmones, kurių mirtis numatyta netrukus. † 31:7 „Toksai“ t. „Jis“. § 31:8 „tą, kuris pats už save negali kalbėti“ – T. „nebylį“; bet kontekstas rodo ne į fizinę negalią, bet į teisinę padėtį.

kalbėti, tai yra už teises visų *negalinčių apsiginti. ⁹ Atverk savo burną, teisk teisingai ir gink †varguolių bei vargšų teises.

¹⁰ Kas gali rasti šaunią moterį? Juk jos vertė daug didesnė už †brangakmenius. ¹¹ Jos vyro širdis Švisiškai pasitiki ja, ir *jam neprireiks grobio. ¹² Ji darys jam gera, o ne bloga, per visas savo gyvenimo dienas. ¹³ Ji ieško vilnos bei linų ir mielai darbuojasi savo rankomis. ¹⁴ Ji yra kaip †pirklių laivai: iš toli ji pargabena savo maistą. ¹⁵ Ji ir keliasi, kai dar naktis, ir duoda maisto savo šeimynai bei dalį savo tarnaitėms. ¹⁶ Ji apsvarsto lauką ir jį nuperka; savo rankų †atlygiu ji įveisia vynuogyną. ¹⁷ Ji sujuosia savo strėnas stiprybe ir sustiprina savo rankas. ¹⁸ Ji Šjaučia, kad jos *pelnas geras; jos žibintas neužgęsta naktį. ¹⁹ Ji ištiesia savo rankas į verpstę, ir jos rankos laiko ratelį. ²⁰ Savo delną ji atidaro †varguoliams ir ištiesia savo rankas †stokojantiems. ²¹ Ji nebijo sniego dėl savo šeimynos, nes visa jos šeimyna aprenpta Šskaisčiai raudonais *drabužiais*. ²² Ji pasigamina sau *užtiesalų; jos apdaras – †aukštos kokybės drobė ir †purpuras. ²³ Jos vyras yra žinomas vartuose, kai jis Šposėdžiauja su šalies *vyresniaisiais. ²⁴ Ji †padaro ir parduoda ploną drobę, ir pristato juostų †pirkliams. ²⁵ Stiprybė ir kilnumas – jos apdaras, ir Šji džiaugiasi ateitimi. ²⁶ Ji atveria savo burną *vadovaudamasi išmintimi, ir ant jos liežuvio – †maloningumo įstatymas. ²⁷ Ji gerai prižiūri savo šeimynos takus ir nevalgo tinginystės duonos. ²⁸ Jos vaikai pakyla ir vadina ją palaiminta, jos vyras irgi giria ją: ²⁹ „Daug dukterų elgėsi šauniai, bet tu viršiji jas visas!“ ³⁰ Žavumas apgaulingas, ir grožis tuščias; *bet* moteris, kuri bijo VIEŠPATIES, bus giriamą. ³¹ Duokite jai jos rankų atlygį, ir jos darbai tegul giria ją vartuose.

* **31:8** „negalinčių apsiginti“ – T. „laikinumo sūnų“, „išnykimo sūnų“. † **31:9** „varguolių“ – Arba „prispaustųjų“, „nužemintųjų“, „nuolankiuųjų“, „romiuųjų“; hbr. kuopinis vns. † **31:10** „brangakmenius“ – Arba „koralus“. § **31:11** „visiškai“ – Arba „užtikrintai“, „garantuotai“. * **31:11** „jam neprireiks grobio“ – Gal „jam netrūks pelno“. † **31:14** „pirklių“ – Arba „prekybiniai“; hbr. k. žodis yra vns. † **31:16** „atlygiu“ – T. „vaisiumi“; plg. Pat 31:31. § **31:18** „jaučia“ – T. „ragauja“. * **31:18** „pelnas“ – Arba „prekybinis pelnas“. † **31:20** „varguoliams“ – Arba „prispaustiesiems“, „nužemintiesiems“, „nuolankiesiems“, „romiesiems“. † **31:20** „stokojantiems“ – Arba „neturtėliams“, „beturčiams“, „vargšams“, „skurdžiams“; hbr. žodis yra kuopinis vns. § **31:21** „skaisčiai raudonais *drabužiais*“ – Turbūt nurodoma į labai aukštos kokybės drabužius, kurie ir žiemą apsaugotų nuo šalčio (plg. II Sam 1:24, Iš 26:1, 26:31, 28:33). * **31:22** „užtiesalų“ – Arba „antklodžių“. Hbr. žodis vartojamas tik čia yra Pat 7:16. † **31:22** „plona drobė“ – Gal „šilkinė drobė“. † **31:22** „purpuras“ – T. y. tamsiai raudonai dažytas audinys. § **31:23** „posėdžiauja“ – Arba „sėdi“. * **31:23** „vyresniaisiais“ – Arba „seniūnais“. † **31:24** „padaro“ – Arba „gamina“. † **31:24** „pirkliams“ – T. „pirkliui“; hbr. žodis yra kuopinis vns. § **31:25** „ji džiaugiasi ateitimi“ – Arba „ji juokiasi iš ateities“, t. y. jaučiasi saugiai žiūrėdama į ateitį, nes dėl darbštumo jos šeima finansiškai patvari („stiprybė“, plg. Pat 10:15, 18:11) ir kilni. * **31:26** „vadovaudamasi išmintimi“ – T. „su išmintimi“. † **31:26** „maloningumo“ – Hbr. „chesed“, galimai verčiamas „gailestingumas“, „geranoriškumas“ ir pan.

Mokytojo knyga

¹ *Mokytojo, Dovydo sūnaus, karaliaus Jeruzalėje, žodžiai.

² †Tuštybių tuštybė! „sako Mokytojas. „Tuštybių tuštybė! Viskas tuštybė!

³ Kokia pasilieikanti nauda žmogui iš viso jo varginančio darbo, kuriuo jis nusivargina po saule? ⁴ Karta nueina ir karta ateina, bet žemė lieka per amžius. ⁵ Ir saulė teka, ir saulė leidžiasi bei skuba į savo vietą, iš kur ji pateka. ⁶ Vėjas pučia į pietus ir pasisuka į šiaurę, vis sukasi ir sukasi, ir grįžta vėjas pagal tą patį sukini. ⁷ Visos Šupės teka į jūrą, tačiau jūra neprisipildo. Į vietą, iš kurios upės išteka, ten jos *vėl suteka. ⁸ Visi dalykai vargina, žmogus nesugeba to išreikšti; akis žiūrėdama nepasisotina, ir ausis klausydama neprisipildo.

⁹ Kas buvo, tas bus, ir kas buvo daroma, tas bus daroma, ir po saule nieko nėra nauja. ¹⁰ Ar yra kas, apie kurį galima pasakyti: „Žiūrėk, tai šis tas nauja“? Tai jau buvo anksčiau per amžius, kurie buvo pirma mūsų. ¹¹ Nebeatsimenama tų dalykų, kurie anksčiau buvo, ir tų, kurie bus ateityje, neatsimins tie, kurie bus po to.

¹² Aš, Mokytojas, Jeruzalėje karaliauau Izraeliui. ¹³ Ir nukreipiau savo širdį ieškoti ir tyrinėti išmintimi viską, kas darosi †po dangumi; šį †nuožmų darbą Dievas davė ŠAdomo sūnams, kad juo užsiimtų. ¹⁴ Mačiau visus darbus, kurie daromi po saule; ir štai viskas yra tuštybė ir dvasios varginimas. ¹⁵ Kas kreiva, to neįmanoma ištiesinti; ir ko trūksta, to neįmanoma suskaičiuoti. ¹⁶ Pats bendravau su savo širdimi, sakydamas: „Žiūrėk, tapau aš didžiu, įgijau daugiau išminties už visus, kurie pirma manęs buvo Jeruzalėje! Taip, mano širdis yra *patyrusi daug išminties bei pažinimo“. ¹⁷ †Taigi, nukreipiau savo širdį pažinti išmintį ir pažinimą, †kvailybę ir Špaikyybę. Supratau, kad ir tai yra dvasios varginimas. ¹⁸ Nes kur yra daug išminties, ten yra daug sielvarto, ir kas didina savo pažinimą, tas didina savo skausmą.

2

¹ *Širdyje sau tariau: „Ateik jau, išbandysiu tave linksmybe, taigi džiauakis †malonumais“. Bet va – tai irgi tuštybė! ² Apie juoką sakiau: „Jis yra sukvailiojimas!“ Ir apie linksmybę: „Ką ji nuveikia?“ ³ Tyrinėjau savo širdyje, ką reikštų vynu pritraukti savo kūną – †tuo tarpu mano širdžiai vis vedant mane išmintimi – Šir ką reikštų nusitverti kvailybę, kad suprasčiau, kas yra gera *žmonių palikuonims, ką jie turėtų daryti po dangumi per tą savo gyvenimo dienų kiekį. ⁴ †Pasidariau didelių darbų: stačiausi namų, veisiausi vynuogynų; ⁵ pasidariau sodų bei †parkų ir juose pasodinau visokių vaisių medžių; ⁶ pasidariau vandens tvenkinių, kad iš jų laistyčiau

* **1:1** „Mokytojo“ – Hbr. „kohelet“, t. y. susirinkimo pranešėjas, lektorius, paskaitininkas, kas suburia žmonių grupę ir juos moko. † **1:2** „Tuštybių tuštybė!“ – Arba „Garų garas!“ ir pan. visur šioje knygoje, kur vartojamas žodis „tuštybė“; pabrėžiamas laikinumas ir neefektyvumas. † **1:6** „tą patį“ – T. „savo“. § **1:7** „upės“ (2 k.) – Arba „upeliai“. * **1:7** „vėl suteka“ – Hbr. „grįžta tekėti“. † **1:13** „po dangumi“ – T. y. šiapus amžinybės, Žemėje, kitaip tariant „po saule“. † **1:13** „nuožmų darbą“ – Arba „blogą užduotį“, „sunkų uždavinį“. § **1:13** „Adomo palikuonims“ – Arba „žmonių palikuonims“. * **1:16** „patyrusi“ – T. „mačiusi“. † **1:17** „Taigi“ – Arba „Ir“. † **1:17** „kvailybę“ – Arba „kvailą galvosena“. § **1:17** „paikyybę“ – Arba „paiką gyvensena“. * **2:1** „Širdyje sau tariau“ – T. „Tariau savo širdyje“. † **2:1** „malonumais“ – Arba „gerais dalykais“. † **2:3** „tuo tarpu“ – Arba „ir“. § **2:3** „ir“ – Arba „tai yra“. * **2:3** „žmonių palikuonims“ – Arba „Adomo sūnams / vaikams / palikuonims“, „žmonijai“. † **2:4** „Pasidariau didelių darbų“ – Arba „Padariau, kad mano darbai didėtų“. † **2:5** „parkų“ – Arba „medžių želdynų“.

augančių medžių mišką; ⁷ išigijau tarnų bei tarnaičių ir turėjau šsavo namuose gimusiųjų tarnų. Taip pat turėjau daug gyvulių – didžiųjų galvijų ir mažųjų gyvulių – daugiau negu visų kitų, buvusių prieš mane Jeruzalėje. ⁸ Taip pat prisirinkau sidabro bei aukso ir karaliams bei provincijoms *būdingo turto. Apsirūpinau giesmininkais bei giesmininkėmis ir tuo, kas †žmonių palikuonių pamėgta, †ir daugybe muzikinių instrumentų. ⁹ Taigi pasidariau didis ir viršijau visus buvusius prieš mane Jeruzalėje. Be to, dar mano išmintis pasiliko su manimi. ¹⁰ Ir ko tik geidė mano akys, joms neatsakiau. Nesulaikiau savo širdies nuo šjokio džiaugsmo. Juk mano širdis džiaugėsi iš viso mano triūso, tai tokia buvo mano dalis iš viso mano triūso. ¹¹ Paskui atkreipiau savo žvilgsnį į visus darbus, kuriuos padarė mano rankos, ir į triūsą, kuriuo nusivarginau dirbdamas, ir štai viskas buvo tuštybė ir dvasios varginimas, ir nėra jokios pasiliekančios naudos po saule. ¹² Ir atkreipiau savo žvilgsnį į išmintį, į *kvailybę ir †paikyybę; nes ką gali padaryti žmogus, kuris ateis po karaliaus? Tik tai, kas jau buvo daroma. ¹³ Tada aš pamačiau, kad išmintis tiek †pralenkia kvailystę, kiek šviesa pralenkia tamsą. ¹⁴ ŠIšmintingasis mato, kur eina, bet kvailys vaikšto tamsoje. Bet taip pat pastebėjau, kad vienodas įvykis atsitinka jiems visiems. ¹⁵ Tada *širdyje sau tariau: „Kaip atsitinka kvailiui, taip ir man įvyks, būtent man; tad kodėl aš buvau pernelyg išmintingas?“ Tada širdyje sau tariau, kad tai irgi tuštybė. ¹⁶ Nes nėra nei išmintingojo, nei kvailio išliekančio atminimo, nes ateities dienomis viskas jau bus užmiršta. Tad kaip miršta išmintingasis? Lygiai taip, kaip miršta kvailasis! ¹⁷ Tad nekenčiau gyvenimo, nes nuožmus man pasidarė darbas, kuris daromas po saule, nes viskas yra tuštybė ir dvasios varginimas. ¹⁸ Ir nekenčiau †visų savo triūso vaisių, dėl kurių buvau triūšęs po saule, nes turiu tai palikti žmogui, kuris bus po manęs. ¹⁹ Ir kas žino, ar jis bus išmintingas, ar kvailas? Tačiau jis valdys visus mano triūso vaisius, dėl kurių buvau triūšęs ir †pritaikęs išmintį po saule. Tai irgi tuštybė! ²⁰ Todėl nusigrėžiau, kad nuvilčiau savo širdį dėl visų triūso vaisių, dėl kurių buvau triūšęs po saule. ²¹ Juk būna žmogus, kuris yra triūšęs išmintimi, pažinimu ir bešališkumu. Tačiau žmogui, kuris tuo nėra triūšęs, jis tai paliks jo daliai. Tai irgi tuštybė ir didelė blogybė! ²² Nes Šką gi žmogus gauna iš viso savo triūso ir iš savo širdies varginimo, kuriuo jis triūsė po saule? ²³ Nes visos jo dienos – sielvartai, ir jo darbas – širdgėla. Net naktį jo širdis neturi poilsio. Tai irgi tuštybė! ²⁴ Nieko nėra geriau žmogui, kaip valgyti ir gerti ir duoti savo sielai matyti gera savo triūse. Aš ir tai mačiau, kad tai yra iš Dievo rankos. ²⁵ Juk kas gali valgyti arba *pajusti tai labiau už mane? ²⁶ Nes žmogui, kuris yra geras †jo akyse, Dievas duoda išminties, pažinimo ir džiaugsmo, bet nusidėjėliui jis duoda vargingą darbą – rinkti ir krauti, kad šis duotų tam, kuris geras †Dievo akyse. Nusidėjėliui tai irgi tuštybė ir dvasios varginimas.

§ 2:7 „savo namuose gimusiųjų tarnų“ – T. „namų sūnų“. Žr. Pr 15:3. * 2:8 „būdingo turto“ – Arba „ypatingo turto“. † 2:8 „žmonių palikuonių“ – Arba „Adomo sūnų / vaikų / palikuonių“, „žmonijos“. † 2:8 „ir daugybe muzikinių instrumentų“ – Hbr. terminas vartojamas ST tik čia. § 2:10 „jokio džiaugsmo“ – Arba „jokios linksmybės“. Kitur hbr. žodis שמחה (simchah) verčiamas „linksmybė“. * 2:12 „kvailybę“ – Arba „kvailą galvosena“. † 2:12 „paikyybę“ – Arba „paiką gyvenusena“. † 2:13 „pralenkia“ (2 k.) – Arba „daugiau duoda pasiliekančios naudos negu“, „naudingesnė už“. § 2:14 „Išmintingasis mato, kur eina“ – T. „turi savo akis savo galvoje“. Tai hbr. kalbos vaizdumo priemonė, kurioje „akys galvoje“ atstoja regėjimą ir suvokimą. * 2:15 „širdyje sau tariau“ (2 k.) – T. „tariau savo širdyje“. † 2:18 „visų savo triūso vaisių“ – T. „viso savo triūso“, bet tai kalbos figūra, kuri reiškia darbo rezultatus (plg. Pat 5:10, Jn 4:38, Iz 32:17). † 2:19 „pritaikęs išmintį“ – T. „išmintingas“. § 2:22 „ką gi žmogus gauna“ – T. „kas yra gaunama žmogui“. * 2:25 „pajusti tai“ – Gal „skubėti prie to“ (arba maisto arba darbo). † 2:26 „jo akyse“ – hbr. „prieš jo veidą“. † 2:26 „Dievo akyse“ – hbr. „prieš Dievo veidą“.

3

¹ Viskam yra paskirtas metas, ir *paskirtas* laikas kiekvienam siekiui po dangumi: ² laikas *gimti ir laikas mirti; laikas sodinti ir laikas išrauti, kas pasodinta; ³ laikas žudyti ir laikas gydyti; laikas †griauti ir laikas statyti; ⁴ laikas verkti ir laikas juoktis; laikas gedėti ir laikas †šokinėti; ⁵ laikas Šmėtyti akmenis ir laikas surinkti akmenis; laikas apkabinti ir laikas vengti apkabinimo; ⁶ laikas *ieškoti ir laikas †laikyti praradusiu; laikas laikyti ir laikas išmesti; ⁷ laikas †perplėšti ir laikas susiūti, laikas tylėti ir laikas kalbėti; ⁸ laikas mylėti ir laikas nekęsti; laikas karui ir laikas taikai. ⁹ Kokia gi pasilieikanti nauda dirbančiajam iš jo triūso? ¹⁰ Mačiau užduotį, kurią Dievas davė Šžmonių palikuonims, kad ja užsiimtų. ¹¹ *Jis padarė visus *dalykus* gražius kiekvieno *skirtam* laikui, jis taip pat įdėjo †amžinybę į jų širdį taip, kad joks žmogus negali išsiaiškinti Dievo daromo darbo nuo pradžios iki galo. ¹² Supratau, kad nieko geresnio †jiems nėra, kaip tik *žmogui* džiaugtis ir Šdaryti gera savo gyvenime. ¹⁴ Žinau, kad visa, ką daro Dievas, išliks amžinai: nieko negalima prie to pridėti, nieko negalima iš to atimti. Ir Dievas yra taip padaręs, kad jo bijotų. ²⁰ *Visi eina į vieną vietą, visi yra iš dulkių, ir visi į dulkes sugrįžta.

5

¹ *Elkis apdairiai, kai keli koją į Dievo namus, ir būk labiau pasiruošęs klausytis, negu atnašauti kvailių auką, nes jie nesusivokia, kad daro bloga. ² Nebūk ūmus savo burna, ir neleisk savo širdžiai skubiai tarti žodžio Dievo akivaizdoje, nes Dievas yra danguje, o tu žemėje. Todėl tavo žodžių tebūna nedaug. ³ Juk sapnas †atsiranda dėl daugybės vargingų darbų, ir kvailio *neapgalvotas* †pasakymas dėl daugybės žodžių. ¹⁰ Kas myli Špinigus, nepasisotins *pinigais, nė mylintis turtingumą – pelnu; tai irgi tuštybė! ¹⁶ O tai irgi yra skaudi blogybė: kaip jis atėjo, lygiai taip nueis, †tad kokia pasilieikanti nauda tam, kuris triūsė vėjais?

7

² Geriau eiti į gedulo namus, negu eiti į pokylių namus, nes *toks kiekvieno žmogaus galas, ir gyvas *žmogus tai* dėsis į širdį. ⁵ Geriau išgirsti išmintingojo pabarimą, negu klausytis kvailių dainos. ⁶ Nes kaip erškėčių spragsėjimas po puodu, taip kvailio kvatojimas. O tai irgi tuštybė! ⁸ Geresnė †reikalo pabaiga negu jo pradžia, kantri dvasia geresnė negu išpuikusi dvasia. ⁹ Savo dvasioje nebūk greitas pykti, nes pyktis glūdi kvailių užantyje. ¹³ Apsvarstyk Dievo darbą: kas gali ištiesinti, ką jis sukrevino? ¹⁶ Neperdėk, laikydamasis normos, ir nepasirodyk

* **3:2** „gimti“ – Hbr. „gimdyti“. † **3:3** „griauti“ – T. y. griauinant padaryti spragą; plg. II Kar 14:13. † **3:4** „šokinėti“ – Plg. I Met 15:29, Job 21:11, Ps 29:6 ir kt. § **3:5** „mėtyti akmenis“ – Būtent į priešo laukus, kad negalėtų auginti maisto; plg. II Kar 3:25. * **3:6** „ieškoti“ – Arba „įgyti“. † **3:6** „laikyti praradusiu“ – Arba „prarasti“. † **3:7** „perplėšti“ – Arba „sutraskyti“. § **3:10** „žmonių palikuonims“ – Arba „Adomo sūnums / vaikams / palikuonims“, „žmonijai“. * **3:11** „Jis padarė visus *dalykus* gražius kiekvieno *skirtam* laikui“ – T. „Visumą Jis padarė gražią jos laikui“. † **3:11** „amžinybę“ – Arba „neapibrėžtą trukmę“; gal „begalybę“. † **3:12** „jiems“ – T. y. žmonėms. Arba „juose“, t. y. tuose dalykuose, kuriuose rašytojas atliko tyrimus. § **3:12** „daryti gera“ – Daug kas verčia „patirti gera / malonumą“ ar panašiai. Anot Charles Ellicott (1819-1905), visur kitur ST tų hbr. žodžių sandara reiškia „daryti tai, kas gera / dora“. Kontekstas gal ir lemtų „patirti gera / malonumą“ interpretaciją, bet, jeigu taip, tada Mok 3:13 yra tik pakartojimas, nes ten sakoma tas pats. * **3:20** „Visi“ (3 k.) – Kalbama apie gyvūnus ir žmonės, kad abiejų fizinio kūno likimas toks pat – sugrįžimas į žemę. Žr. Mok 3:21, 12:7. * **5:1** „Elkis apdairiai, kai keli koją“ – Hebraizmas: „Saugok savo žingsnius, kai eini“. † **5:3** „atsiranda“ – Arba „ateina“. † **5:3** „pasakymas“ – Hbr. „balsas“, kuris čia rodo į tai, kas pasakytą balsu, t. y. greitą, neapgalvotą dalyką (žr. tolesnę kontekstą). § **5:10** „pinigus“ – Arba „sidabrą“. * **5:10** „pinigais“ – Arba „sidabru“. † **5:16** „tad“ – Arba „ir“. * **7:2** „toks“ – Arba „tai“. † **7:8** „reikalo“ – Arba „kalbos“.

pernelyg išmintingas! Kodėl turėtum save pražudyti? ²⁰ Nes nėra žemėje teisus žmogaus, kuris atlikinėja gera ir nuodėmės nedaro.

8

⁴ Kadangi karaliaus žodis turi galią, kas gali jam sakyti: „Kodėl taip darai?“ ¹² Nors nusidėjėlis šimtakart atlikinėja bloga ir jo *dienos* prailgintos, vis dėlto aš žinau tikrai, kad bus gera Dievo bijantiems, kurie bijo jo akivaizdoje,

9

¹⁰ Visa, ką tik tavo ranka aptinka nuveikti, jėga savąja *tai* nuveik, nes nėra nei veikimo, nei *planavimo, nei pažinimo, nei išmintingumo kape-šeole, į kuri tu eini.

10

¹ *Paleisk savo †duoną ant vandenų paviršaus, †nes tu ją rasi po daugelio dienų. ²⁰ Nekeik karaliaus net mintyse, ir nekeik turtuolio savo miegamajame; nes padangių paukštis nuneš *tavo* balsą, ir sparnuotis Šišduos žodį.

11

⁶ Rytą sėk savo sėklą ir vakare neleisk ilsėtis savo rankai, nes nežinai ar šita, ar ana *sėja* pasiseks, ar abi bus vienodai geros. ⁹ Džiaukis, jaunuoli, savo jaunystėje, ir tegul tavo širdis tave džiugina tavo jaunumės dienomis, ir vaikščiok savo širdies keliais ir savo akių regėjimu. Bet žinok, kad dėl visų šitų *dalykų* Dievas pristatys tave *į teismą. ¹⁰ Taigi, iš savo širdies pašalink sielvartą ir atitolink nuo savo kūno †kančias, nes jaunatvė ir jaunystės aušra tėra tuštybė.

12

¹ Atsimink savo Kūrėją savo jaunystės dienomis, kol dar neateina blogosios dienos ir neprisiartina metai, apie kuriuos sakysi: „Man jie nepatinka!“ ⁷ Tada dulkės sugrįš į žemę, kaip buvo, o dvasia sugrįš pas Dievą, kuris ją davė. ⁸ Tuštybių tuštybė, – sako pamokslininkas, – visybė *yra* tuštybė. ¹³ *Visa išklausius, reikalo išvada tokia: bijok Dievo ir laikykis jo įsakymų, nes tai visa žmogaus *pareiga*, ¹⁴ kadangi Dievas pristatys †į teismą kiekvieną darbą, net kiekvieną paslėptą dalyką, ar jis *būtų* geras, ar blogas.

* **9:10** „planavimo“ – „išvados“, „suvestinės“, „apskaitos“, „ištirtų dalykų išvadinė schema“; hbr. žodis vartojamas tik šioje knygoje: 7:25, 27 eilutėse ir čia. * **10:1** „Paleisk“ – Arba „Išsiųsk“, † **10:1** „duoną“ – Kai kas mano, kad žodis, išverstas „duoną“ nusako grūdus, iš kurių gaminama duona. † **10:1** „nes“ – Hbr. dalelytė ׀ turi labai daug reikšmių. Gali reikšti „tačiau“, „tikrai“, „nors“, „kada“ ir kt. § **10:20** „išduos“ – T. „pasakos“. * **11:9** „į teismą“ – Žr. Mok 12:14. † **11:10** „kančias“ – Nors hbr. žodis ׀ (ra) dažnai reiškia „blogį“, „blogybė“, „piktybė“, „nedorybė“, čia paralelizmas rodo, kad reiškia tą, kas kankina kūną taip, kaip sielvartas kankina širdį. * **12:13** „Visa išklausius, reikalo išvada tokia“ – Arba „Pasiklausykime viso reikalo išvados“. † **12:14** „į teismą“ – Žr. Mok 11:9.

Giesmių giesmės knyga

1

2

⁴ Jis atvedė mane į *pokylio namus, ir jo vėliava viršum manęs *buvo* meilė. ⁷ Prisaikdinu jus, o Jeruzalės dukterys, gazelėmis ar lauko elnėmis: nežadinkite ir nesukelkite meilės, iki ji *pati* panorės *prabusti!* ¹² Gėlės pasirodė žemėje, atėjo *paukščių* čiulbėjimo metas, ir purplelio †burkavimas girdimas mūsų šalyje. ¹⁵ Sugaukite mums lapas, *tas* laputes, kurios gadina vynuogynus, nes mūsų vynuogynai žydi.

* 2:4 „pokylio namus“ – Hbr. „vynuogių sulčių (vyno) namus (pastatą)“; gal „vynuogyno pastatą“. † 2:12 „burkavimas“ – T. „balsas“, „garsas“.

Izaijo knyga

¹³ Jautis pažįsta savo savininką ir asilas savo valdovo ėdžias; *bet* Izraelis nepažįsta, mano tauta nesupranta. ⁹ Jei kareivijų VIEŠPATS nebūtų mums palikęs labai mažo likučio, mes būtume tapę kaip Sodoma ir būtume prilygę Gomorai. ¹⁸ „Malonėkite ateiti ir *spręskime bylą, „sako VIEŠPATS. „Nors jūsų nuodėmės †tamsiai raudonos, taps baltos kaip sniegas; nors jos yra raudonos kaip purpuras, taps kaip vilna.“

2

⁵ O Jokūbo namai, ateikite ir vaikščiokime VIEŠPATIES šviesoje!

4

⁶ Ir bus pastogė kaip ūksmė dieną nuo kepinančios kaitros, / ir kaip prieglauda bei slėptuvė nuo audros ir lietaus.

5

²⁷ tarp *jų nebus nei pavargusio nei suklumpančio; nė vienas nesnaus nei miegos; nei jų strėnų juosta bus atsišta, nei jų apavo dirželis bus nutrauktas.

6

¹ Tais metais, kai mirė karalius Uzijas, mačiau Viešpatį, sėdintį aukštame ir pakeltame soste, ir jo apdaro šleifas pripildė šventyklą. ² Viršum jo stovėjo serafai; kiekvienas turėjo po šešis sparnus: dviem dengė savo veidą, dviem dengė savo kojas ir dviem skraidė. ³ Ir vienas šaukė kitam, sakydamas: „Šventas, šventas, šventas yra Kareivijų VIEŠPATS; *visa žemė pilna jo šlovės!“ ⁴ Ir nuo †šaukiančiojo balso svyravo durų staktos, ir namai prisipildė dūmų. ⁵ Tada aš tariau: „Vargas man! Nes aš esu žuvęs, kadangi aš esu nešvarių lūpų žmogus ir gyvenu nešvarių lūpų tautos tarpe, nes mano akys matė Karalių, Kareivijų VIEŠPATĮ.“

⁹ Ir jis tarė: „Eik ir sakyk šitai tautai: †,Klausyte klausykitės, tačiau nesupraskite, ir regėte regėkite, tačiau nesuvokite!“ ¹⁰ Nutukink šitos tautos širdį, jų ausis apsunkink ir jų akis užmerk, kad jie nematytų akimis, negirdėtų ausimis, nesuprastų savo širdimis ir Šneatsiverstų, ir nebūtų išgydyti!“

7

⁹ Samarija *tėra* *Efraimo †galva, o †Remalijo sūnus *tėra* Samarijos galva. Jei netikėsite, tai neišitvirtinsite. ¹⁴ Todėl pats Viešpats duos jums ženklą: štai mergelė taps nėščia ir pagimdys sūnų ir Špavadins jį vardu *Imanuelis.

* **1:18** „spręskime bylą“ – Arba „bylinėkimės“. † **1:18** „tamsiai raudonos“ – T. „kaip karminas“. * **5:27** „jų“ – Hbr. vyr. gim. vns., „jo“. * **6:3** „visa žemė pilna jo šlovės“ – Arba „visos žemės pilnatvė – jo šlovė“. † **6:4** „šaukiančiojo“ – Arba „šaukiančiųjų“, jeigu Hbr. žodis laikomas kuopiniu vns. † **6:9** „Klausyte klausykitės, tačiau nesupraskite, ir regėte regėkite“ – Mt 13:14-15, Mk 4:12, Lk 8:10, Jn 12:39-40, Apd 28:25:27. Gal „Klausykitės ir klausykitės, bet nesupraskite (arba: „nepažinkite“, Iz 1:3), taip pat regėkite ir regėkite, bet nesuvokite“. Bendrai tariant Izraelio tauta jau peržengė ribą ir dėl to įvyks didelės nelaimės, po kurių liks tik 10 % tautiečių (13 eil.). Liepiamąja nuosaka Dievas reikalauja, kad jie girdėtų ir matytų, bet kadangi jau per vėlu atgailauti, Jis įsako, kad jokio supratimo ir suvokimo nebus iš tos kartos. § **6:10** „neatsiverstų“ – Hbr. כָּשָׁה (šūb); arba „neatsigręžtų“, „neatgailautų“. * **7:9** „Efraimo“ – Čia Efraimas atstovauja visai Izraelio tautai. † **7:9** „galva“ – T. y. „valdovas“. † **7:9** „Remalijo sūnus“ t. y. Pekachas, kuris minėtas 7:1 eil. § **7:14** „pavadins“ – Arba „tu, *mergele*, pavadinsi“. * **7:14** „Imanuelis“ – NT „Emanuelis“ (Mt 1:23).

8

¹³ Galybių VIEŠPATĮ – jį laikykite šventu! Jis gi – jūsų baimė, ir jis – jūsų išgąstis!
¹⁷ O aš lauksiu VIEŠPATIES, kuris slepia savo veidą nuo Jokūbo namų, ir *juo grįsiu savo viltis. ¹⁹ Ir kai jie jums tars: „Kreipkitės į turinčius [†]namų dvasių ir į [‡]žynius, kurie čirškia ir murmena“, – argi kuri nors tauta neturėtų kreiptis į savo Dievą?! *Argi jie turėtų gyvųjų labai kreiptis į mirusiuosius?!* ²⁰ *Kreipkitės į įstatymą ir liudijimą: jeigu jie nekalba pagal šitą žodį, tai todėl, kad juose nėra Šviesos.*

9

² Tauta, vaikščiojanti tamsoje, išvydo didžią šviesą; gyvenantiems mirties šešėlio krašte nušvito šviesa. ⁶ Nes kūdikis *yra mums gimęs, sūnus yra mums duotas, ir valdžia bus ant jo peties, ir jis bus vadinamas [†]Nuostabasis, Patarėjas, Galingasis Dievas, Amžinasis Tėvas, Taikos Kunigaikštis. ⁷ *Jo valdžios didėjimui ir [‡]taikai nebus galo Dovydo soste ir jo karalystėje, Škad ją įkurtų ir palaikytų teisingumu ir teisumu nuo dabar ir per amžius. Kareivijų VIEŠPATIES uolus užsidegimas tai įvykdys.*

10

⁵ „Vargas Asirijai, mano pykčio vėzdui! Lazda jų rankoje – *tai* mano įtūžis. ⁶ Aš pasiūsiu ją pas *veidmainingą tautą ir prieš [†]žmones, ant kurių turiu rūstauti; duosiu jai įsaką, kad prisigrobtų grobio ir prisiplėštų prisiplėšiamo turto ir kad [‡]juos sumindytų kaip gatvės purvą.

11

¹ Ir iš Jesės kelmo išdygs Atauga, ir iš jo šaknų išaugs *Atžala.

12

² Štai Dievas *yra* mano išgelbėjimas! Aš pasitikėsiu ir nebijosiu, nes mano stiprybė ir *mano* giesmė *yra* VIEŠPATS JEHOVA, ir jis man tapo išgelbėjimu! ³ Taigi, jūs su džiaugsmu semsite vandens iš išgelbėjimo šaltinių. ⁵ Giedokite gyrių VIEŠPAČIUI, nes jis padarė didingų dalykų! Tebūna tai žinoma visoje žemėje. ⁶ Krykštauk ir džiaugsmingai užtrauk gaidą, Siono *gyventoja, nes [†]didis *yra* tarp jūsų *esantis* Izraelio Šventasis!

14

¹¹ Nustumta žemyn į *kapą tavo puikybės, tavo styginių instrumentų skambesys. Po tavimi lervos *yra* ištiestos *tarsi guolis*, ir kirmėlės tave apkloja. ¹² Kaip tu iškritai iš dangaus, o [†]Liuciferi, [‡]aušros sūnau! Tu esi nukirstas žemėn, kuris nusilpninai

* **8:17** „juo grįsiu savo viltis“ – Arba „jo lauksiu“. [†] **8:19** „namų dvasių“ – Terminas „namų dvasios“ rodo į blogąsias dvasias, kurios padeda sąmoningai tarnaujantiems Šetonui atlikti savo Dievui priešingą veiklą. [‡] **8:19** „žynius, kurie čirškia ir murmena“ – Žodžio „žynys“ tarmiškas sinonimas yra „šnibždūnas“. **§ 8:20** šviesos – Hbr.: aušros. * **9:6** „yra mums gimęs“ – Arba „yra mums gimdytas“. [†] **9:6** arba: Nuostabus Patarėjas. [‡] **9:7** „taikai“ – Arba „gerovei“, „pasisekimui“. **§ 9:7** „kad ją įkurtų ir palaikytų“ – Gal „jam įkuriant ir palaikant ją“.
 * **10:6** „veidmainingą“ – Arba „nedorą“, „iškraipytą“, „bedievē“. [†] **10:6** „žmones, ant kurių turiu rūstauti“ – T. „mano rūstybės žmones“. [‡] **10:6** „juos sumindytų“ – T. „juos padarytų sumindžiotą vietą“. * **11:1** „Atžala“ – Hbr. נֶטֶר (netser). Žr. Mt 2:23. Kitas hbr. žodis, נֶיֶן (jonek) yra vartojamas Iz 53:2 („ūglis“, „atžala“, arba „gležna atauga“). * **12:6** „gyventoja“ – turbūt rodo į visą Izraelio tautą. [†] **12:6** „didis“ – kontekstas rodo, kad Jehova rodo savo didingumą didžiais veiksmais Izraelio labui. * **14:11** „kapą“ – T. „Šeolą“. Arba „Pragarą“, „Mirusiųjų buveinę“. [†] **14:12** „Liuciferi“ – Arba „Šviečiantysis“, „Šviesnešys“. [‡] **14:12** „aušros sūnau“ – Plg. Apr 22:16, kur Mesijas, Viešpats Jėzus Kristus, yra vadinamas „šviesi ir aušrinė žvaigždė“. Šetonas geidžia užimti Jo vietą.

tautas! ¹³ Nes tu sakei savo širdyje: „Aš pakilsiu į dangų, aš iškelsiu savo sostą viršum ŠDievo žvaigždžių, ir aš atsisėsiu ant *susirinkimo kalno †Šiaurės tolimiausiose vietose, ¹⁴ aš pakilsiu virš debesų aukštybių, aš prilysiu Aukščiausiam! ¹⁵ Tačiau tu būsi nustumtas į †pragarą, į tolimiausias duobės vietas. ¹⁶ Tie, kurie tave matys, spoksos į tave ir apžiūrinės tave, *klausdami*: „Ar tai tas vyras, kuris sudrebino žemę, kuris sukretė karalystes, ¹⁷ kuris pasaulį padarė kaip dykumą ir sugriovė jo miestus, kuris savo belaisvių nepaleido namo?

17

⁷ Tą dieną žmogus atsižvelgs į savo Kūrėją, ir jo akys kryps į Izraelio Šventąjį. ⁸ Ir jis neatsižvelgs į aukurus, savo rankų darbą, ir nebežiūrės į tai, ką padarė jo pirštai, nei į dievukstulpius, nei į *saulės atvaizdus.

25

¹ O VIEŠPATIE, tu esi mano Dievas! Aš aukštinsiu tave, aš girsiu tavo vardą, nes tu padarei nuostabius *dalykus*, seniai *sugalvotus* patikimus ir *neabejotamus planus. ⁴ Nes tu buvai †stiprybė †bejėgiui, stiprybė Štokojančiam jo varge, priebėga nuo audros, ūksmė nuo kaitros. Mat *bauginančių galingųjų siautulys – kaip audra, *atsimušianti* į sieną. ⁸ Jis pergaleje praris mirtį ir Viešpats JEHOVA nušluostys ašaras nuo visų veidų ir savo tautos gėdą jis pašalins nuo visos žemės, nes VIEŠPATS *tai* pasakė. ⁹ Tądien *jie* sakys: „Štai mūsų Dievas, kurio laukėme, ir jis mus išgelbsti! Tai VIEŠPATS, kurio laukėme! Džiūgaukime ir linksminkimės dėl jo išgelbėjimo!

26

³ Tu išlaikysi *tobuloje ramybėje *tą, kurio †mąstymas †nesvyruoja nuo tavęs*, nes jis pasitiki tavimi. ⁴ Pasitikėkite VIEŠPAČIU per amžius, nes ŠVIEŠPATYJE JEHOVOJE yra amžina *uola. ⁸ Be to, mes laukėme tavęs, o VIEŠPATIE, tavo teismo nuosprendžių kelyje; †siela žavisi tavo vardu ir tavo atminimu.

27

⁵ Arba jis tegul priima mano *stiprybę – tesudaro taiką su manimi! Taiką tesudaro su manimi!

§ 14:13 „Dievo žvaigždžių“ – T. y. Dievo angelai (Job 38:7). * 14:13 „susirinkimo kalno“ – T. y. vieta, kur teismas vyksta; plg. Ps 82:1. † 14:13 „Šiaurės“ – Poetiškai tai rodo į Dangų, į Dievo buveinę. † 14:15 „pragarą“ – Hbr. „šeolą“. * 17:8 „saulės atvaizdus“ – Hbr. žodis חַמָּוּן (hamman) yra kilęs iš žodžio חַמָּוּן (hammah), t. y. „karštis“. Iš jo etimologijos manoma, kad nurodo saulės atvaizdus arba smilkalų (karštus) aukurus. Bet ir paprastuose aukuruose buvo deginama, todėl ir jie būdavo „karšti“. * 25:1 „neabejotamus“ – Arba „tiesą atitinkančius“. † 25:4 „stiprybė“ – Arba „tvirtovė“ (2 k.). † 25:4 „bejėgiui“ – T. y., neturinčiam nė turto, nė įtakos. § 25:4 „stokojančiam“ – T. y., tam, kuriam reikia materialinės pagalbos arba apsaugos. * 25:4 „bauginančių galingųjų“ – Arba „nuožmiųjų“, „aršiųjų“, „smurtininkų“. * 26:3 „tobuloje ramybėje“ – Hbr. „ramybėje, ramybėje“. † 26:3 „mąstymas“ – Arba „planas“, „sumanymas“; gal „tikslas“. † 26:3 „nesvyruoja“ – T. y. „yra tvirtas“. § 26:4 „VIEŠPATYJE JEHOVOJE“ – Arba „JEHOVOJE, būtent JEHOVOJE“; žr. Iz 12:2. * 26:4 „uola“ t. y. „stiprybė“, „nepajudinamumas“. † 26:8 „siela žavisi“ – hbr. „sielos žavesys (arba „ilgesys“) yra į“. * 27:5 „stiprybę“ – Arba „tvirtovė“, „apsaugą“, „stiprybės vietą“.

28

⁵ Tą dieną Kareivijų VIEŠPATS taps šlovingu vainiku bei puikia diadema savo tautos likučiui, ¹⁶ Todėl taip sako Viešpats DIEVAS: „Štai aš *dedu Sione pamatui Akmenį, išbandytą Akmenį, brangų kertinį *Akmenį*, tvirtą pamatą: kas tiki *juo*, tas †neskubės.

29

¹³ Todėl Viešpats tarė: „Kadangi ši tauta artinasi *prie manęs* savo burna ir savo lūpomis mane gerbia, bet savo širdį atitolino nuo manęs, ir jų *baimę manęs tesudaro išmokyti žmonių †įsakymai, ²⁴ Klaidžiojantys dvasia susipras, murmantieji priims pamokymą.

30

¹⁸ Ir todėl VIEŠPATS lauks, kad jis būtų jums maloningas, ir todėl jis bus išaukštintas, kad jis jūsų pasigailėtų, nes VIEŠPATS yra *teisingumo Dievas. Palaiminti visi, kurie jo laukia! ¹⁹ O Siono tauta, gyvenanti Jeruzalėje, tu daugiau nebeverk! Tavo šauksmui skambant, jis tikrai bus maloningas tau; kai tik jis išgirs, tau atsilies. ²¹ Ir kai nukrypsite į dešinę ar į kairę, tavo ausys girdės žodį, tau iš užnugario nurodantį: „Tas yra kelias; eikite juo.“

32

² Ir *žmogus bus lyg prieglobstis nuo vėjo ir lyg slėptuvė nuo audros, lyg vandens upeliai sausoje dykvietėje, kaip didžiulės uolos šešėlis saulės nudegintame krašte. ⁷ Ir niekšo priemonės blogos; jis sumano nedorų planų, kad pražudytų †varguolius melagingais žodžiais, net kai †vargšas kalba teisybę. ¹⁷ Teisumo poveikis bus taika, o teisumo padarinys – ramumas ir saugumas amžinai. ¹⁸ Tada mano tauta gyvens ramioje buveinėje, saugiuose šnamuose, atvangiose atilsio vietose,

33

⁵ VIEŠPATS yra išaukštintas, nes jis gyvena aukštybėse; Sioną pripildė teisingumo ir teisumo. ⁶ Jisai bus jūsų laikų patvarumas – išgelbėjimo pilnatvės, išminties ir pažinimo lobis. VIEŠPATIES baimė – jo turtas!

* **28:16** „dedu“ – Hbr. perfektyvas gali būti suprantamas kaip pranašystės perfektyvas, kuris nusako būsimą įvykį tarsi jau būtų įvykęs. † **28:16** „neskubės“ – T. y. nereikės dėl panikos pabėgti kur, nes bus to Kertinio Akmens saugomas. NT aiškia moko, kad šis Akmuo yra Mesijas (Rom 9:33, 10:11) ir kas ST yra „neskubės“ NT yra „nebus sugédintas“. * **29:13** „jų baimę manęs tesudaro išmokyti žmonių įsakymai“ – T. „jų baimė manęs yra išmokyti žmonių įsakymas (paliepimas, taisyklės nustatymas, norma)“. † **29:13** „įsakymai“ – Hbr. vns. Arba „kanonai“ (griežtai saugoma norma). Žr. Mt 15:9; Mk 7:7. * **30:18** „teisingumo Dievas“ – Arba „teisybės Dievas“, „teisingasis Dievas“. * **32:2** „žmogus“ – Hbr. אִישׁ (iš); arba „vyras“. Remiantis tuo, kas parašyta Iz 32:1, čia nurodoma į karalių (Mesiją) ir į Jo tarnus, kurie valdo kartu su Juo. † **32:7** „varguolius“ – Arba „prispaustuosius“, „nuolankiuosius“, „romiuosius“, „nužemintuosius“. † **32:7** „vargšas kalba teisinga“ t. „vargšo kalbėjimas yra teisingas“. § **32:18** „namuose“ – Arba „buveinėse“.

34

¹⁶ Suieškokite VIEŠPATIES *knygoje ir skaitykite: †nei vieno iš jų netrūks, nei vienas nepasiges savo †patelės; nes Štai įsakė mano burna, ir jo dvasia jas surinko.

35

⁴ Sakykite *bailiaširdžiams: „Būkite stiprūs, nebijokite! Štai jūsų Dievas kerštaudamas ateis, atlygindamas Dievas ateis ir jus išgelbės.“ ¹⁰ Ir VIEŠPATIES išpirktieji sugrįš ir ateis į Sioną †krykštaudami, ir amžina linksmybė *liks* jiems ant galvos. Jie įgis džiaugsmą ir linksmybę, sielvartas ir dejavimas bėgs šalin.

38

¹⁷ Štai, kad būtų *ramybė, man buvo *skirta* didelė kartybė. Bet tu mylėjai mano sielą *išgelbėdamas* ją iš †naikinimo duobės, nes tu visas mano nuodėmes nusviedei sau už nugaros. ²⁰ VIEŠPATS *pasiruošęs* mane išgelbėti. Todėl grosime mano giesmes styginiais instrumentais per visas savo gyvenimo dienas prie VIEŠPATIES namų!

39

⁸ Tada Chezekijas atsakė Izaijui: „VIEŠPATIES žodis, kurį man pasakei, yra geras.“ Jis taip pat pasakė: „Mano dienomis bus taika ir *stabilumas.“

40

¹ „Guoskite, guoskite mano tautą! – sako jūsų Dievas. – ⁵ ir VIEŠPATIES šlovė bus apreikšta, ir *visa žmonija drauge *ją* išvys, nes VIEŠPATIES burna *tai* kalbėjo“. ⁶ Balsas tarė: „Šauki!“ Ir jis tarė: „Ką man šaukti?“ †Kiekvienas kūnas *yra* žolė, ir visas jų †grožis – kaip lauko gėlė. ⁷ Žolė sudžiūsta, gėlė nuvysta, nes VIEŠPATIES Šdvasia pučia į ją. Iš tikrųjų tauta *yra* žolė. ⁸ Žolė sudžiūsta, gėlė nuvysta, bet *žodis nuo mūsų Dievo pasiliks per amžius. ¹¹ Kaip ganytojas jis ganyt savo kaimenę, savo ranka surinks avinėlius, nešios juos prie krūtinės, švelniai vedžios žindančias *avis*. ²² *Tai* jis, kuris sėdi viršum žemės †skritulio, ir jos gyventojai *atrodo* kaip žiogai, kuris ištiesia dangus kaip užuolaidą ir išskleidžia juos tarsi gyvenamą palapinę, ²⁸ Ar tu nesi sužinojęs, ar tu nesi girdėjęs? Amžinasis Dievas, VIEŠPATS, †visų žemės pakraščių Kūrėjas, nepailsta ir nepavargsta; jo supratimas neištiriamas. ²⁹ Jis duoda nuvargusiam jėgų ir bejėgiui daugina stiprybę. ³¹ bet tie, kurie laukia VIEŠPATIES,

* **34:16** „knygoje“ – Arba „ritinyje“. † **34:16** „nei vieno [...] nei vienas“, „juos“, „savo“ – Hbr. kalboje moteriškos giminės žodžiai, todėl gali būti „nei vienos [...] nei viena“, „jas“, „savo“; gali rodyti vien tik į Iz 34:15b eilutėje išvardintus paukštus, kurių visi pavadinimai hbr. yra mot. gim., arba gali rodyti į visus gyvūnus, išvardintus Iz 34:14b-15, nes ir jų hbr. pavadinimai yra vien tik mot. gim. † **34:16** „patelės“ – Arba „antrosios pusės“.

Š **34:16** „tai įsakė mano burna“ – kadangi hbr. tekstas gali reikšti „mano burna tai įsakė“ arba „Jis tai įsakė per mano burną“, parinktas tokia liet. teksto žodžių tvarka, kuri leidžia suprasti „burna“ kaip arba vardininko arba įnagininko linksnio. * **35:4** „bailiaširdžiams“ – T. „skubėjančių širdžių žmonėms“. † **35:10** „krykštaudami“

– Arba „džiaugsmingai sušukdami“. * **38:17** „ramybė“ – hbr. žodžio reikšmė yra plati: „gerovė“, „taika“, „sėkmė“, „saugumas“, „pasisekimas“. † **38:17** „naikinimo“ – gal „nebuvo“, t. y. iš nebuvimo tarp gyvųjų.

* **39:8** „stabilumas“ – Arba „tiesa“, „saugumas“; hbr. žodis įvairiai verčiamas; esmė yra nepajudinamumas.

* **40:5** „visa žmonija“ – T. „kiekvienas kūnas“; arba „visokie žmonės“, t. y. ne tik žydai, bet ir kitataučiai.

† **40:6** „Kiekvienas kūnas“ – T. y. visi žmonės arba visa tauta (žr. Iz 40:7). † **40:6** „grožis“ – Hbr. חֶסֶד (chesed) čia yra ypač sunkiai verčiamas. Plg. I Pt 1:24. § **40:7** „dvasia“ – Arba „vejas“, „kvapas“. * **40:8** „žodis nuo mūsų Dievo“ – Arba „mūsų Dievo žodis“. † **40:22** „skritulio“ – Arba „skliauto“. † **40:28** „visų žemės pakraščių“ – T. „žemės tolimiausių vietų“; tai kalbos figūra „merism“.

Satnaujins jėgas: jie pakils sparnais kaip ereliai, jie bėgs ir nepavargs, jie vaikščios ir nepails.

41

¹⁰ Nebijok, nes aš *esu* su tavimi; nesidairyk baimingai, nes aš tavo Dievas. Aš sustiprinsiu tave ir tikrai padėsiu tau, aš tikrai laikysiu tave savo teisumo dešine.

¹¹ Štai visi, kurie buvo įsiutę prieš tave, gėdysis ir paraus iš sarmatos. Taps niekais ir pražus tie, kurie *kovoja su tavimi. ¹³ Nes aš, VIEŠPATS, tavo Dievas, laikau tavo dešinę ranką ir tau sakau: „Nebijok, aš tau padėsiu!“

42

¹ „Štai mano Tarnas, kurį palaikau, mano išrinktasis, kuriuo gėrisi mano siela! Aš uždėjau ant jo savo Dvasią; jis *iškels viešumon teisingumą †tautomis. ² Jis nešauks ir nepakels savo *balso*, neduos girdėti gatvėje savo balso. ³ Jis nenulauš palaužtos nendrės ir neužgesins gruzdančio dagčio; jis †iškels viešumon teisingumą pagal tiesą.

⁵ Taip sako Dievas, VIEŠPATS, tas, kuris sukūrė dangus ir juos ištiesė; tas, kuris šitiesė žemę ir tai, kas iš jos išauga; tas, kuris duoda alsavinimą žmonėms ant jos ir dvasią joje vaikščiojantiems: ⁸ Aš esu JEHOVA, tai mano vardas. Aš neduosiu savo garbės kitam, nei savo šlovės *raižybos kūriniais. ⁹ Štai ankstesnieji dalykai *jau* įvyko, ir aš skelbiu naujus dalykus; aš jums pranešu prieš jiems pasirodant. ¹⁶ Vesiu akluosius jiems nežinomu keliu, juos vesiu jiems nepažįstamais takais. Tamsą prieš juos paversiu šviesa ir vingiuotus *keli*us tiesiais. Tokie yra dalykai, kuriuos darysiu ir jų neapleisiu.

43

¹ Bet dabar taip sako VIEŠPATS, kuris sukūrė tave, o Jokūbai, tai yra tas, kuris supavidalino tave, o Izraeli: „Nebijok, nes aš išpirkau tave, *pašaukiau tave vardu, tu *esi* mano! ² Kai tu eisi per vandenį, aš būsiu su tavim, ir *kai eisi* per upes, jos tavęs nepaskandins. Kai žengsi per ugnį, nesudegsi, ir liepsna †tavęs neapdegins. ¹⁰ Jūs *esate* mano liudytojai, – sako VIEŠPATS, – ir mano tarnas, kurį išsirinkau, kad pažintumėte *mane* ir manimi tikėtumėte ir suprastumėte, jog aš *esu* †tas. Pirmą manęs nebuvo supavidalintas joks dievas ir po manęs jokio nebus. ¹¹ Aš, aš *esu* VIEŠPATS, ir be manęs nėra išgelbėtojo. ²⁵ Aš, aš *esu* tas, kuris išdildau tavo nusizengimus dėl savęs, ir tavo nuodėmių neatminsiau.“

44

³ Nes aš išliesiu vandens ant *ištroškusios *žemės* ir sroves ant sausumos; išliesiu savo Dvasią ant tavo †sėklos ir savo Palaimą ant tavo atžalų. ²⁴ Taip sako VIEŠPATS, tavo Išpirkėjas, ir tas, kuris tave pavidalino †iščiose: „Aš *esu* VIEŠPATS, kuris

§ 40:31 „atnaujins“ – Hbr. „pakeis“, t. y., buvusius jėgas pakeis naujos jėgos. * 41:11 „kovoja“ – Arba „vaidijasi“, „bylinėjasi“, „ginčijasi“. * 42:1 iškels viešumon teisingumą – T. „išneš teisingumą“; gal „praneš teisingumą“, „įvykdys teisingumą“. Plg. Iz 42:3, Ps 37:6. † 42:1 „tautomis“ – Arba „kitataučiams“, „Dievui svetimoms tautomis“ ar pan. † 42:3 iškels viešumon teisingumą – T. „išneš teisingumą“; gal „praneš teisingumą“, „įvykdys teisingumą“. Plg. Iz 42:1, Ps 37:6. § 42:5 „ištiesė žemę“ – žr. Ps 136:6, Iz 44:24. * 42:8 „raižybos kūriniais“ – Arba „stabams“. * 43:1 „pašaukiau tave vardu“ – T. „tavo vardu pašaukiau“. † 43:2 „tavęs neapdegins“ – Hbr. „tavyje nedegs“. † 43:10 „tas“ – T. y. tikras Dievas, kuris iš anksto praneša apie būsimus dalykus. * 44:3 „ištroškusios žemės“ – T. „ištroškusiojo / ištroškusiosios“. † 44:3 „sėklos“ – T. y. „palikuonių“. † 44:24 „iščiose“ – Arba „nuo pat iščių“.

padarau visa, kuris vienas ištiesiau dangus, kuris Šniekam nepadedant išskleidžiau žemę,

45

² Aš pats eisiu pirma tavęs ir sulyginsiu kalnus. Žalvario duris sudaužysiu ir geležies užšovus nukaposiu. ⁵ Aš *esu* VIEŠPATS, ir nėra kito – be manęs nėra Dievo! Aš apjuosiau tave, nors nepažįsti manęs, ⁶ kad jie žinotų nuo saulės patekėjimo ir nuo vakarų, jog be manęs nėra kito. Aš *esu* VIEŠPATS, ir nėra kito! ⁷ Aš pavidalinu šviesą ir sukuriu tamsą; aš darau *gerovę ir sukuriu nelaimę; aš, VIEŠPATS, visa tai darau. ¹⁷ Izraelis bus išgelbėtas VIEŠPATYJE amžinu išgelbėjimu! Jūs neturėsite gėdytis ir parausti iš sarmatos per amžių amžius! ¹⁸ Nes taip sako VIEŠPATS, kuris sukūrė dangus – jis *yra* pats Dievas, kuris supavidalino žemę ir ją padarė; jis ją įtvirtino, jis sukūrė ją ne dykvietei *būti*, *bet* jis ją supavidalino apgyvendinimui: „Aš *esu* VIEŠPATS, ir nėra kito. ²² †Atsigręžkite į mane ir †būsite išgelbėti, visi žemės pakraščiai, nes aš Dievas, ir nėra kito!

47

² *Paimk girnas ir malk miltus! Atidenk savo †plaukus, †nuo kojų nutrauk banguotą drabužio dalį, apsinuogink šlaunis ir pereik per upes. ³ Bus atidengtas tavo nuogumas, Štai yra tavo gėda bus matoma. Aš atkeršysiu, ir nesusitiksiu *su tavimi* kaip *įprastai* su žmogumi *susitinkama*. ⁴ Mūsų atpirkėjas *yra* kareivijų VIEŠPATS, jo vardas *yra* Izraelio Šventasis.l.

48

⁸ Aišku, tu negirdėjai; aišku, nežinojai; aišku, nuo seno tavo ausis nebuvo atverta; nes aš žinojau, kad tu būtum pasielgęs labai neištikimai, ir nuo iščių tave vadino nusižengėliu. ¹⁸ O, kad tu būtum klausęs mano įsakymų! Tavo ramybė būtų buvusi kaip upė, ir tavo teisumas – kaip jūros bangos. ²² „Nedorėliui nėra ramybės“, – sako VIEŠPATS.

49

⁵ „O dabar, – sako VIEŠPATS, kuris nuo iščių mane supavidalino būti jo Tarnu ir sugrąžinti Jokubą jam, – nors Izraelis *dar* nesurinktas pas jį, būsiu *šlovingas VIEŠPATIES akyse ir mano Dievas bus mano stiprybė – ¹⁵ Ar gali moteris pamiršti savo žinomą vaiką, kad nepasigailėtų savo iščių sūnaus? Net †tokios gal ir pamirš, tačiau tavęs nepamiršiu aš.

50

⁴ Viešpats DIEVAS davė man išmokytojų liežuvį, kad gebėčiau žodžiu *stiprinti nuvargusį. Kas rytą jis žadina, žadina man ausį, kad klausyčiausi kaip išmokytieji.

§ 44:24 „niekam nepadedant“ – Hbr. idiomą „kas buvo su manimi?“. * 45:7 „gerovę“ – Arba „ramybę“, „ramumą“, t. y. ramų gyvenimą. † 45:22 „Atsigręžkite“ – Arba „Savo veidus sukite į mane“, t. y. nukreipkite dėmesį į mane, kad būtume tarsi veidas į veidą. † 45:22 „būsite išgelbėti“ – Arba „būkite išgelbėti“. Žr. išnašą Pat 4:4 apie hbr. gramatinę sandarą. * 47:2 „Paimk girnas ir malk miltus“ – Pranašystė, kad chaldėjai bus ištremti ir bus priversti atlikti sunkiausius ir juodžiausius darbus, kuriuos atlikdavo vergai ir vergės. † 47:2 „plaukus“ – Gal „šydą“. Heb. žodis שֵׁבֶל (šobel) vartojamas tik čia ir Gg 4:1, 3; 6:7. † 47:2 „nuo kojų nutrauk banguotą drabužio dalį“ – Arba „atitrauk drabužio valktį“. § 47:3 „tai yra“ – Arba „ir“, „taip“. * 49:5 „šlovingas“ – Arba „pagerbtas“. † 49:15 „tokios“ – T. „šitos“. * 50:4 „stiprinti“ – Hbr. žodis vartojamas tik čia; gali reikšti „gebėti žodį perduoti“, „gebėti žodžiu palaikyti / padrąsinti / padėti“ arba pan.

⁵ Viešpats DIEVAS atvėrė man ausį, ir aš nemaištavau, atgal nesitraukiau. ⁶ Savo nugarą daviau mušantiems ir savo +skruostus – raunantiems *man* barzdą, aš neslėpiau savo veido nuo sugėdinimo ir spaudymo.

51

¹¹ Ir VIEŠPATIES išpirktieji sugriš ir ateis į Sioną *krykštaudami, ir amžina linksmybė *liks* jiems ant galvos. Jie įgis džiaugsmą ir linksmybę, sielvartas ir dejavimas bėgs šalin. ¹² Aš, aš *esu* tas, kuris jus guodžia! †Kas tu *esi*, kad bijai žmogaus, kuris miršta, ir †adomiečio, kuris Šbus atiduotas *kaip* žolė,

52

¹³ Štai mano *Tarnas elgsis išmintingai, jis bus iškeltas, bus išaukštintas ir bus labai prakilnus. ¹⁵ Taip jis apšlakstys daugelį tautų. Karaliai užčiaups savo burnas dėl jo, nes jie pamatys *tai*, ko *niekada* nebuvo jiems apsakytą, ir susimąstys *apie tai*, ko *niekada* nebuvo girdėję.“

53

¹ *Kas tikėjo girdima mūsų žinia, ir VIEŠPATIES ranka – †kuriam ji buvo apreikšta?
² Nes jis išaugs jo akivaizdoje kaip †ūglis ir kaip šaknis iš sausos žemės. Jis neturi nei Šgeros formos, nei didingumo, ir kai žiūrime į jį, nėra išvaizdos, kad jo norėtume.
³ Jis yra paniekintas ir žmonių atmestas, skausmų vyras, ligą pažįstas, paniekintas kaip *toks*, nuo kurio slepiami veidai; jo aukštai nevertinome ir mes. ⁴ Tikrai jis užnešė mūsų negalias ir nešiojo mūsų ligas, o mes jį laikėme ištiktu, Dievo smogtu ir *kamuojamu. ⁵ Tačiau jis buvo †sužeistas dėl mūsų maištavimų, †sumuštas dėl mūsų Škalčių. Ant jo krito bausmė, kad mums būtų *ramybė ir jo †žaiždomis esame išgydyti. ⁶ Mes visi buvome paklydę kaip avys, kiekvienas sukome į savo kelią, bet VIEŠPATS uždėjo ant jo mūsų visų †kalnę. ⁷ Jis buvo engiamas ir Škamuojamas, tačiau jis neatvėrė savo burnos; kaip avinėlis, vedamas pjauti ir kaip avis, tylinti prieš savo kirpėjus, jis neatvėrė savo burnos. ⁸ Jis buvo paimtas iš *kalėjimo ir iš teismo. O kas iš jo kartos apmąstys? Nes jis buvo atkirstas nuo gyvųjų šalies, ant jo krito smūgis už mano tautos nusižengimą. ¹² Todėl aš duosiu jam dalį tarp didžiūnų, ir su galingaisiais jis pasidalys grobį – dėl to, kad jis atidavė savo sielą mirčiais ir buvo priskirtas prie maištininkų. Jis ir †prisiėmė daugelio nuodėmę ir užtarė maištininkus.

† 50:6 „skruostus“ – Arba „žandus“. * 51:11 „krykštaudami“ – Arba „džiaugsmingai sušukdami“. † 51:12 „Kas tu esi“ – A. Jurėnas (2000 m.) įžvelgia idiomatinę išraišką ir verčia „Kaip čia yra [...]“? Ta pati hbr. sandara vartojama tik Rūt 3:16. † 51:12 „adomiečio“ – T. „Adomo (žmogaus, žmonijos) sūnaus“; išversta čia žodžiu „adomietis“ ryškinant, kad išversta iš kito hbr. žodžio *negu* tas, kuris vartojamas anksčiau šioje eilutėje (‘enoš). Š 51:12 „bus atiduotas“ – Arba „bus padarytas“. * 52:13 „Tarnas elgsis išmintingai“ – Arba „Tarnui gerai klosis“, „Tarnui seksis“. * 53:1 „Kas tikėjo ...“ – Jn 12:38, Rom 10:16. † 53:1 „kuriam“ – Arba „ant ko“. † 53:2 „ūglis“ – Arba „atžala“, „gležna atauga“. Žr. Iz 11:1 išnašą. Š 53:2 „geros formos“ – Arba „pavidalo“. * 53:4 „kamuojamu“ – Hbr. žodis apima ir nužeminimą. Arba „prispaustu“. † 53:5 „sužeistas“ – Arba „perdurtas“. † 53:5 „sumuštas“ – Arba „sutraiškytas“. Š 53:5 „kalčių“ – Arba „neteisybių“, „nedorybių“, „blogadarybių“, „kaltės vertų veiksmų“, „blogų veiksmų“; t. y. nukrypimai nuo to, kas teisinga, nuo Dievo nustatytos normos. * 53:5 „ramybė“ – Arba „taika su Dievu“, „gerovė“, „laimė“. † 53:5 „žaiždomis“ – Hbr. „žaižda“ (vns.); arba „sužalojimu“, „rumbais“, „kirčių žymėmis“. † 53:6 „kalnę“ – Arba „neteisybę“, „nedorybę“, „blogadarybę“, „kaltės vertą veikimą“, „blogą veiksmą“; t. y. nukrypimas nuo to, kas teisinga, nuo Dievo nustatytos normos. Š 53:7 „kamuojamas“ – Hbr. žodis apima ir nužeminimą. Arba „prispaudžiamas“. * 53:8 „kalėjimo“ – Arba „sulaikymo“. † 53:12 „prisiėmė“ – Arba „nešiojo“.

54

⁸ Išliedamas *apmaudą, aš paslėpiau akimirksnį savo veidą nuo tavęs, tačiau su amžinu geranoriškumu tavęs pasigailėsiu,“ sako VIEŠPATS, tavo Išpirkėjas. ¹³ Visi tavo vaikai *bus* VIEŠPATIES pamokyti ir didelė *bus* tavo vaikų *†*ramybė. ¹⁷ Joks ginklas, *†*nukaltas Štau pulti, neturės sėkmės, ir kiekvieną liežuvį, kuris kelsis *teistis *†*su tavimi, tu įrodysi esant kaltą. Toks yra VIEŠPATIES tarnų paveldas, ir jų teisumas *yra* iš manęs,“ – sako VIEŠPATS.

55

¹ „Ei, visi, kurie trokštate, ateikite prie vandenių, – ir kas neturi pinigų, – ateikite, pirkite ir valgykite! Taip, ateikite, pirkite vyno ir pieno be pinigų ir be užmokesčio! ² Kodėl jūs leidžiate pinigus už *tai*, kas nėra duona ir savo triūso atlygį už *tai*, kas nepasotina? Klausykite manęs atidžiai ir valgykite *tai*, kas gera, ir tesimėgauja jūsų siela *riebumais. ³ *†*Palenkite savo ausį ir ateikite pas mane, klausykite, ir jūsų siela bus gyva! Ir aš patvirtinsiu su jumis amžiną sandorą – patikimą, didį gailėstingumą Dovydui. ⁶ Ieškokite VIEŠPATIES, kol galima jį rasti, šaukitės jo, kol jis arti! ⁷ Nedorėlis tepalieka savo kelią ir neteisus žmogus savo mintis; teatsisuka jis į VIEŠPATĮ, ir jis jo pasigailės, *†*tai yra, į mūsų Dievą, nes jis Šgausiai atleis. ⁸ „Nes mano mintys – ne jūsų mintys, ir mano keliai – ne jūsų keliai, – sako VIEŠPATS, – ⁹ nes kaip dangūs aukštesni už žemę, taip mano keliai aukštesni už jūsų kelius ir mano mintys – už jūsų mintis. ¹¹ taip bus ir mano žodis, kuris išeina iš mano burnos: jis nesugrįš pas mane bergždžias, bet įvykdys tai, ko aš noriu, ir bus sėkmingas *tame*, dėl ko jį siunčiu.“

56

⁵ Aš savo namuose ir savo sienų viduje duosiu jiems vietą, taip pat vardą, geresnį už sūnus ir dukteris; aš *jiems duosiu amžiną vardą, kuris nebus sunaikintas.

57

¹⁵ Nes taip sako Aukštasis ir *Prakilnis, *†*turintis nuolatinę buveinę amžinybėje, kurio vardas yra Šventasis: „Aš *†*turiu nuolatinę buveinę aukštoje ir šventoje *vietoje*, taip pat pas tą, kuris yra palaužtos ir nusižeminusios dvasios, kad Šatgaivinčiau nusižeminusiųjų dvasią ir atgaivinčiau palaužtųjų širdį. ¹⁸ Aš mačiau jo kelius, bet aš išgydysiu jį ir vedžiosiu jį, taip pat gražinsiu paguodos jam ir tiems, kurie raudojo dėl jo. ¹⁹ Aš kuriu lūpų vaisių: Ramybė, ramybė *esančiam* toli ir *esančiam* arti! – sako VIEŠPATS, – ir aš jį išgydysiu. ²⁰ Bet nedorėliai yra kaip sudrumsta jūra, kai ji negali nurimti, kurios vandenys išmeta dumblą ir purvą. ²¹ Nedorėliui nėra ramybės“, „sako mano Dievas.“

* 54:8 „apmaudą“ – Arba „rūstybę“. † 54:13 arba: gerovė, sėkmė. ‡ 54:17 „nukaltas“ – T. „supavidalintas“. § 54:17 „tau pulti“ – T. „prieš tave“, bet galėtų būti suprantamas kaip „tavo akivaizdoje“. * 54:17 „teistis“ – T. „į teismą“, „į teisingumą“. † 54:17 „su tavimi“ – T. „prieš tave“. * 55:2 „riebumais“ t. y. „geriausiais valgiais“, kaip Job 36:16. † 55:3 „Palenkite savo ausį“ t. y. „Rūpestingai klausykitės“. ‡ 55:7 „tai yra, į“ – Arba „ir į“. § 55:7 „gausiai atleis“ – Arba „padaugins atleidimą“. * 56:5 „jiems“ – Arba „tokiam“, „kiekvienam iš jų“; hbr. žodis yra vienaskaitinis. * 57:15 „Prakilnis“ – Arba „Išaukštintasis“. † 57:15 „turintis nuolatinę buveinę“ – Arba „gyvenantis“. ‡ 57:15 „turiu nuolatinę buveinę“ – Arba „gyvenu“. § 57:15 „atgaivinčiau [...] dvasią ir atgaivinčiau [...] širdį“ – Arba „naujai suteikčiau gyvybę / gyvybingumą [...] dvasiai ir naujai suteikčiau gyvybę / gyvybingumą [...] širdžiai“.

58

¹¹ Ir VIEŠPATS visuomet tave vedžios, ir sausros išdegintose vietovėse tavo sielą pasotins, ir sustiprins tavo kaulus. Tu gi būsi kaip laistomas sodas, ir kaip versmė, kurios vandenys neišsenka. ¹² Ir kurie bus iš tavęs atstatys senuosius griuvėsius, tu iškelsi daugelio kartų pamatus, ir tave vadins spragų užtaisytoju, gyvenamų vietovių *takų atstatytoju.

59

¹ Štai, VIEŠPATIES ranka nėra sutrumpėjusi, kad negalėtų išgelbėti, nei jo ausis apkurtusi, kad negalėtų išgirstų. ² Bet jūsų *nedorybės atskyrė jus nuo jūsų Dievo ir jūsų nuodėmės paslėpė jo veidą, kad jis nesiklausytų. ¹⁵ Taip pat tiesos trūksta, ir kas šalinasi nuo blogio, pasidaro grobiu. Ir VIEŠPATS matė ir jo akyse tai buvo bloga, kad nebuvo teisingumo. ¹⁶ Ir jis matė, kad nebuvo žmogaus, ir †nusistebėjo, kad nebuvo užtarėjo; todėl jo paties labui išgelbėjo jo paties ranka, ir jo teisumas jį palaikė. ²¹ „O dėl manęs, šita yra mano sandora su jais, – sako VIEŠPATS. – Mano Dvasia, kuri yra ant tavęs, ir mano žodžiai, kuriuos įdėjau į tavo burną, nepasitrauks nuo tavo burnos, nei nuo tavo †sėklos burnos, nei nuo tavo sėklos sėklos burnos nuo dabar ir per amžius,“ – sako VIEŠPATS.

60

¹⁹ Saulė nebebus tau šviesa dieną, ir mėnulis nebešvies tau spindesiu, bet VIEŠPATS tau bus amžina šviesa, ir tavo Dievas – tavo šlovė. ²⁰ Tavo saulė nebebus ir tavo mėnulis nesudils, nes VIEŠPATS bus tau amžina šviesa ir tavo gedulo dienos pasibaigs. ²² Mažutėlis pasidarys *tūkstančiu ir menkutėlis – galinga tauta. Aš, VIEŠPATS, †paties to įvykio laiku †skubiai tai įvykdysiu.

61

¹ Viešpaties DIEVO Dvasia yra ant manęs, nes VIEŠPATS patepė mane skelbti gerą žinią romiesiems; jis mane siuntė aprašioti tų, kurių širdys sudužusios, skelbti belaisviams laisvę ir įkalintiems – kad kalėjimas atidarytas, ² skelbti VIEŠPATIES *malonės metus ir mūsų Dievo keršto dieną, guosti visų gedinčių, ³ sutvirtinti gedinčius Sione: duoti jiems vainiką vietoj pelenų, džiaugsmo aliejaus vietoj gedulo, gyriaus drabužių vietoj aptemusios dvasios, kad juos vadintų drūtais teisumo medžiais, VIEŠPATIES sodiniais, †kad jis savo šlovę apreikštų. ¹⁰ Tegul aš džiaugte džiaugsiuosi VIEŠPAČIU, tegul džiūgauja mano siela dėl mano Dievo, nes jis mane aprenė išgelbėjimo drabužiais, apsiautė mane teisumo apsiaustu, kaip kad jaunikis iškilmingai užsideda puošnų galvos apdangalą, ir nuotaka dabinaisi papuošalais.

63

⁹ Visuose jų varguose jis buvo varginamas, ir jo akivaizdos angelas juos išgelbėjo; dėl savo meilės ir savo pagailos jis išpirko juos, ir jis pakėlė juos, ir nešė juos per visas senų senovės dienas.

* **58:12** „takų“ – Arba „gatvių“. * **59:2** „nedorybės“ – Arba „kaltės“, „neteisybės“, „nedorybės“, „blogadarybės“, „kaltės verti veiksmai“, „blogi veiksmai“; t. y. nukrypimas nuo to, kas teisinga, nuo Dievo nustatytos normos. † **59:16** „nusistebėjo“ – Arba „buvo apstulbintas“. ‡ **59:21** „sėklos“ – T. y. kuopinis dkt., rodantis į palikuonis. * **60:22** „tūkstančiu“ – Arba „gimine“, „gentimi“; hbr. žodis yra „tūkstantis“ ir „giminė“. † **60:22** „paties to įvykio laiku“ – Arba „kai ateis laikas“. ‡ **60:22** „skubiai tai įvykdysiu“ – Arba „paskubinsiu tai“. * **61:2** „malonės“ – Arba „palankumo“. † **61:3** „kad jis savo šlovę apreikštų“ – Plg. Iz 44:23.

64

⁶ Bet mes visi esame kaip nešvarusis, ir visi mūsų teisūs veiksmai yra kaip suteršti skudurai. Ir mes visi vystame kaip lapai, ir mūsų *blogadarybės mus nuneša kaip vėjas.

65

¹⁴ Štai mano tarnai džiaugsmingai šūkaus iš *širdies linksmumo, bet jūs šauksite iš †skausmingos širdies ir ‡staugsite iš Špalaužtos dvasios. ²⁴ Prieš jiems šaukiant, aš atsiliėpsiu; jiems dar tebekalbant, aš išklausysiu.

66

¹ Taip kalba VIEŠPATS: „Dangus – mano sostas, o žemė – mano *kojų suoloelis. Tai kur namai, kuriuos man galėtumėte pastatyti, ir kur gi mano atilsio vieta? ² Nes visa tai sukūrė mano ranka, *taip* ir visa tai egzistuoja, – sako VIEŠPATS. „Bet aš skiriu dėmesį tam, kuris nuolankus, kurio dvasia sužalota ir kuris dreba nuo mano žodžio. ¹³ Aš taip paguosiu jus, kaip vyrą, kurį guodžia jo motina; ir jūs būsite paguosti Jeruzalėje.“

* **64:6** „blogadarybės“ – Arba „nedorybės“, „kaltės“, „kaltės verti veiksmai“, „blogi veiksmai“; t. y. nukrypimai nuo to, kas teisinga. * **65:14** „širdies linksmumo“ – T. „širdies gerumo“; gal „iš sveikos širdies“; plg. Įst 28:47. † **65:14** „skausmingos širdies“ – T. „širdies skausmo“. ‡ **65:14** „staugsite“ – Arba „vaitosite“. § **65:14** „palaužtos dvasios“ – T. „dvasios laužimo“. * **66:1** „kojų suoloelis“ – Arba „pakojis“ (vieta po kojomis), „trypimo vieta“.

Jeremijo knyga

1

3

²² „*Sugrįžkite, atsimetę †vaikai! Išgydysiu jūsų atsimetimus! „Štai mes ateiname pas tave, nes tu esi VIEŠPATS, mūsų Dievas.

4

⁴ Apsipjaustykite VIEŠPAČIUI ir pašalinkite savo širdies prieodę, Judo žmonės ir Jeruzalės gyventojai, kad neišsiveržtų mano įtūžis kaip ugnis ir nedegtų neužgesinama dėl jūsų darbų blogumo.

6

¹⁶ Taip kalba VIEŠPATS: „Stokitės ant kryžkelių ir žvalgykitės ir klauskitės senovės takų, kur yra gerasis kelias! Eikite juo ir rasite atilsį savo sieloms.“ Bet jie sakė: „Neisime!“

7

²³ Bet jiems įsakiau štai ką: „Pakluskite mano balsui, ir aš būsiu jūsų Dievas, o jūs būsite mano tauta, ir vaikščiokite visu tuo keliu, kuriuo *eiti* jums įsakau, kad jums gerai sektųsi.“

8

⁶ Aš *klausiausi ir išgirdau, *bet* jie kalbėjo neteisingai; niekas neatgailavo dėl savo †nedorybės, sakydamas: „Ką aš padariau?! Kiekvienas nususuko į savo bėgimo *taką*, kaip žirgas, šuoliais lekiantis į mūšį.

9

²³ Taip sako VIEŠPATS: „Išmintingasis tenesigiria savo išmintimi ir galingasis tenesigiria savo galia, turtingasis tenesigiria savo turtais, ²⁴ bet štai kuo tesigiria tas, kuris giriasi *turėdamas supratimą ir pažindamas mane: kad aš *esu* VIEŠPATS, kuris įgyvendinu mielaširdystę, teisingumą ir teisumą žemėje; nes tais *dalykais* aš gėriuosi“, – sako VIEŠPATS.

10

⁶ Nes kito tokio, kaip tu, o VIEŠPATIE, nėra! Didingas tu ir *didingas tavo vardo galybė! ¹⁰ Bet VIEŠPATS *yra* tikrasis Dievas, jis *yra* gyvasis Dievas ir amžinasis karalius; žemė drebės nuo jo rūstybės, tautos gi nepajėgia išverti jo įtūžio. ¹² Jis padarė žemę savo jėga, jis įtvirtino pasaulį savo išmintimi, ir ištiesė dangus savo supratimu. ²³ Aš žinau, VIEŠPATIE, kad ne nuo žmogaus *priklauso* jo kelias ir kad ne nuo asmens *priklauso galia* eiti ir nustatyti kryptį savo žingsniams. ²⁴ O VIEŠPATIE,

* **3:22** „Sugrįžkite“ – Arba „Atsigręžkite“. † **3:22** „vaikai“ – Arba „sūnūs“. * **8:6** „klausiausi“ – Arba „atkreipiau dėmesį“. † **8:6** „nedorybės“ – Arba „blogybės“, „blogadarysčio“. * **9:24** „turėdamas supratimą“ – Arba „susivokdamas“, „būdamas išmaningas“, „susigaudydamas“ (šnek.). * **10:6** „didingas tavo vardo galybė“ – Hbr. „didingas tavo vardas galybėje“.

drausmink mane, tačiau †saikingai, ‡ne rūstaudamas, kad Šnesutrintum manęs į nieką.

13

¹⁵ Girdėdami supraskite ir klausykitės! *Nesipuikuokite, nes kalbėjo VIEŠPATS!
¹⁶ Duokite šlovę VIEŠPAČIUI, savo Dievui, kol Jis neužleido tamsos ir kol dar neatsitrenkė jūsų kojos į aptemusius kalnus! O jums laukiant šviesos, jis pavers ją mirties šešėliu, pakeis į tirštą tamsybę.

15

¹⁶ Tavo žodžiai buvo surasti, ir aš juos valgiau, ir tavo žodis man buvo džiaugsmas ir mano širdies džiūgavimas, nes *buvau vadinamas tavo vardu, o VIEŠPATIE, Galybių Dieve.

17

⁵ Taip sako VIEŠPATS: „Prakeiktas žmogus, kuris pasitiki *žmogumi ir laiko *mirtingą* kūną savo †stiprybe, ir kurio širdis nukrypsta nuo VIEŠPATIES. ⁷ Palaimintas žmogus, kuris pasitiki VIEŠPAČIU, būtent VIEŠPATS yra jo užtikrintumas! ⁹ Širdis už viską klastingesnė ir ‡neišgydomai nedora. Kas gali ją perprasti? ¹⁴ Gydyk mane, VIEŠPATIE, ir būsiu išgydytas; išgelbėk mane, ir būsiu išgelbėtas, nes tu esi mano gyrius. ²³ Tačiau jie Šnepakluso ir nepalenkė savo ausies, bet sukietino savo sprandą, kad neklausytų ir nepriimtų *pataisančio ugdymo.

20

⁵ Ir aš atiduosiu visus šito miesto išteklius, visą jo įgytą turtą, visas jo brangenybes, net visus Judo karalių lobius atiduosiu į rankas jų priešams, o jie juos apiplėš, **grobį* pasiims ir juos nugabens į Babiloną. ¹¹ Bet VIEŠPATS yra su manimi kaip baimę keliantis †nugalėtojas, todėl mano persekiotojai suklops ir nugalės; jie bus labai sugėdinti, nes jiems nesiseks; jų amžina gėda niekada nebus pamiršta.

23

⁶ Jo dienomis Judas bus išgelbėtas ir Izraelis gyvens saugiai. Ir *toks jo vardas, kuriuo jis bus vadinamas: VIEŠPATS – mūsų teisumas. ²³ Argi aš *esu* Dievas iš arti, – sako VIEŠPATS, – bet ne Dievas iš toli? ²⁴ Ar gali žmogus pasislėpti slaptose vietose, kad aš jo nematyčiau? – sako VIEŠPATS. – Argi ne aš pripildau dangų ir žemę? – sako VIEŠPATS. ²⁹ – Argi mano žodis nėra kaip ugnis, – sako VIEŠPATS, – ir ar jis nėra kaip kūjis, kuris sutrupina uolą?

† 10:24 „saikingai“ – T. y. „atsižvelgdamas į mus / mūsų padėtį / tai, kad skiriamės nuo kitų tautų (25 eil.)“.
 ‡ 10:24 „ne rūstaudamas“ – T. „ne savo rūstybeje“. Š 10:24 „nesutrintum manęs į nieką“ – T. „nesumažintum manęs“; arba „nepaverstum manęs mažu“. * 13:15 „Nesipuikuokite“ – T. „Nesiaukštinkite“. * 15:16 „buvau vadinamas tavo vardu“ – T. „tavo vardas buvo šaukiamas ant manęs“, t. y., buvau pripažintas priklausančiu tau; žr. Jer 14:9. * 17:5 „žmogumi“ – Gal „žmonėmis“, jei hbr. vns. yra kuopinis. † 17:5 „stiprybe“ – T. „ranka“.
 ‡ 17:9 „neišgydomai nedora“ – Hbr. žodis *שָׁמַיִם* (anaš) vartojamas II Sam 12:15; Job 34:6; Iz 17:11; Jer 15:18, 17:9, 17:16, 30:12, 30:15; Mch 1:9. Dėl naujos širdies, žr. Eze 18:31, 36:26 Š 17:23 „nepakluso“ – Arba „neklaušė“; tas pats hbr. žodis išverstas toliau šioje eilutėje „neklausytų“. * 17:23 „pataisančio ugdymo“ – Arba „drausmės“.
 * 20:5 „grobį“ – T. „juos“ (daiktus). † 20:11 „nugalėtojas“ – Arba „galiūnas“, „karžygys“. * 23:6 „toks“ t. „tas“ arba „šitas“.

24

⁷ Ir duosiu jiems širdį, kad pažintų mane, jog aš esu VIEŠPATS. Ir jie bus mano tauta, o aš būsiu jų Dievas, nes jie visa širdimi atsigręš į mane.

29

¹¹ Nes aš žinau mintis, kurias galvoju apie jus, – sako VIEŠPATS, – *gerovės, o ne nelaimės, mintis, kad jums duočiau †baigtį, kurios viliatės. ¹³ Ir ieškosite manęs ir rasite *mane*, kai visa širdimi manęs ieškosite.

30

⁷ Vargas! Ta diena gi *tokia* didinga, kad nėra jai lygios. Tai juk priespaudos laikas Jokūbui. Tačiau jis bus išgelbėtas iš jos.

31

³ Nuo *seno man pasirodė VIEŠPATS, sakydamas: „Aš amžina meile tave mylėjau, todėl †mielaširdiškumu aš pritraukiau tave. ¹⁵ Taip sako VIEŠPATS: †„*Triukšmas pasigirdo Ramoje, rauda, kartus verksmas. Rachelė verkdama savo vaikų nesileidžia guodžiama dėl savo švaikų, nes jų nebėra.*“ ³⁴ Ir jie nebemokys kiekvienas žmogus savo *artimo ir kiekvienas žmogus savo brolio, sakydami: „Pažinkite VIEŠPATĮ!“, nes jie visi mane pažins, nuo jų mažiausiojo net iki jų didžiausiojo, – sako VIEŠPATS, – nes aš atleisiu jų †kaltes ir jų †nuodėmių nebeatminsiau.“

32

¹⁷ Ak, Viešpatie DIEVE! Štai tu sukūrei dangus ir žemę savo didele jėga ir ištiesta ranka! Nieko tau nėra per sunkaus! ²⁷ Štai aš esu VIEŠPATS, *kiekvienos kūną turinčios būtybės Dievas. Argi †yra man kas nors per sunku?

33

³ „Šaukis manęs, ir aš tau atsiliesiu ir parodysiu tau didžių bei *nepasiekiamų dalykų, kurių nežinai.“

45

⁵ O tu, ar ieškai sau didelių dalykų? Neieškok! Nes štai netrukus aš atvesiu nelaimę *visoms kūną turinčioms būtybėms, – sako VIEŠPATS, – bet tavo gyvybę aš tau duosiu kaip grobį visose vietose, kur tik eisi!

* **29:11** „gerovės“ – Arba „ramybės“, t. y. ramaus gyvenimo. † **29:11** „baigtį, kurios viliatės“ – Arba „viliamąsi baigtį“, „laukiamą baigtį“. Žodis „baigtį“ – Arba „galutinį dalyką“, „pabaigą“; gal „ateitį“. * **31:3** „seno“ – Hbr. „toli“. † **31:3** „mielaširdiškumu“ – Arba „geranoriškumu“, „gailestingumu“. † **31:15** „Triukšmas“ – Arba „Garsas“, „Balsas“. Žr. Mt 2:18. § **31:15** „vaikų“ – Arba „sūnų“. * **31:34** „artimo“ – Arba „bičiulio“. † **31:34** „kaltes“ – Arba „blogadarybes“, „neteisybes“, „nedorybes“; hbr. kuopinis vns. † **31:34** „nuodėmių“ – Hbr. kuopinis vns. * **32:27** „kiekvienos kūną turinčios būtybės“ – T. „kiekvieno kūno“. † **32:27** „yra man kas nors per sunku“ – Arba „man yra kas neįmanoma“. * **33:3** „nepasiekiamų“ – Ppr. hbr. žodis susijęs su karyba. Arba „apsaugotų / atitvertų / neprieinamų“ (dėl aukštumos ar įtvirtinimų / fortifikacijų). Gal „paslaptį“. * **45:5** „visoms kūną turinčioms būtybėms“ – T. „ant visų kūnų“, t. y. visiems žmonėms, galbūt ir gyvūnams.

Raudų knyga

1

2

²⁰ Pažvelk, o VIEŠPATIE, ir žiūrėk atidžiai, kam tu taip padarei! Argi moterys valgys savo *įsčių* vaisių, * glamonėjamus vaikus? Nejaugi kunigas ir pranašas turi būti nužudyti Viešpaties šventovėje?

3

¹⁴ Aš buvau pajuoka visai savo tautai, jų *pašaipos* daina visą dieną. ²² *Dėl* VIEŠPATIES *gailėstingumo gausybės mums neatėjo galas, nes jo †apstus meilingumas nesibaigia – ²³ †atsinaujina kas rytą. Didelė tavo ištikimybė! ²⁴ VIEŠPATS *yra* mano dalis, „sako mano siela, „todėl sudedu viltis į Jį. ²⁵ VIEŠPATS *yra* geras tiems, kurie jo laukia, *jis geras tai* sielai, *kuri* jo ieško. ²⁶ Gera ir sudėti viltis į VIEŠPATIES išgelbėjimą ir Štyliai *to* laukti. ³³ nes jis *ne iš širdies prispaudžia ir nuliūdina žmones. ⁴⁰ Ištirkime ir išmėginkime savo †kelius ir gręžkimės į VIEŠPATĮ! ⁵¹ Mano akis skaudina mano †širdį dėl visų mano miesto dukterų.

* **2:20** „glamonėjamus“ – Arba „ant kelių liūliuojamus“, „sprindžio ilgio“, „sveikai gimdytus“; hbr. žodis ST vartojamas tik čia. * **3:22** „gailėstingumo gausybės“ – Hbr. dgs. „gailėstingumų“. † **3:22** „apstus meilingumas“ – Hbr. dgs.; arba „gailėsčiai“, „širdingas prielankumas“, „meilingumai“. † **3:23** „atsinaujina kas rytą“ – T. „nauji rytais“. § **3:26** „tyliai“ – Arba „ramiai“, „be judesio“. * **3:33** „ne iš širdies ...“ – T. y. Dievui nekelia malonumo tai, kad reikia prispausti ir nuliūdinti žmones, bet Jis supranta, kad tai būtina sąlyga mūsų ugdymui. Plg. Job 38-42 skyriuose; Ps 119:67, 71; Jok 5:11. † **3:40** „kelius“ – T. y. „elgseną“. † **3:51** „širdį“ – Heb. „sielą“.

Ezechielio knyga

1

11

¹⁹ Ir aš duosiu jiems vieną širdį ir įdėsiu naują dvasią į jūsų vidų. Pašalinsiu *akmeninę širdį iš jų kūno ir jiems duosiu †minkštą širdį.

14

⁶ Todėl sakyk Izraelio namams: „Taip sako Viešpats DIEVAS: „Atgailaukite ir gręžkitės nuo savo stabų ir nugręžkite savo veidus nuo visų savo bjaurybių.

18

¹ Man atėjo VIEŠPATIES žodis, sakydamas: ² „Kas jums yra?! Jūs pritaikote šią patarlę Izraelio šaliai, sakydami: „Tėvai valgė rūgščių vynuogių, o vaikams dantys atšipo“? ³ *Kaip* aš gyvas, „sako Viešpats DIEVAS, „jūs daugiau nepritaikysite šios patarlės Izraelyje! ⁴ Štai visos sielos priklauso man; kaip tėvo siela, taip ir sūnaus siela priklauso man; siela, kuri nusideda, mirs. ⁵ Bet jei žmogus yra teisus ir daro, kas teisinga ir teisu, ¹⁰ Jeigu jis pagimdytų sūnų, *kuris yra* plėšikas, praliejantis kraują ir darantis ką panašaus į bet kurį iš šitų dalykų, ¹⁴ ir štai *jei* jis pagimdys sūnų, kuris matys visas savo tėvo nuodėmes, kurias jis darė, ir *praregėdamas, panašų dalykų ir nedarys, ¹⁵ nebus nevalgęs †alkuose ir nebus kėlęs akių į Izraelio namų stabus, nebus suteršęs savo artimo žmonos, ¹⁶ ir nebus nė vieno engęs, nebus sulaukęs užstato ir nebus plėšęs grobio, *bet* bus savo duonos davęs alkanam ir apdengęs nuogą drabužiu, ²⁰ Tas †asmuo, kuris nusideda, – turi mirti jis. Sūnus šneturi kentėti už tėvo *kalbę, nei tėvas neturi kentėti už sūnaus kalbę; teisiojo teisumas bus †jam vienam įskaitytas, o nedorėlio nedorybė bus †jam vienam įskaityta. ³² Nes Šaš nenoriu mirštančiojo mirties, – sako Viešpats Jehova, – todėl atsigręžkite ir gyvuokite!

28

¹¹ Man dar atėjo VIEŠPATIES žodis, sakydamas: ¹² „Žmogaus sūnau, užtrauk raudą apie Tyro karalių ir jam sakyk: „Taip sako Viešpats DIEVAS: Tu *antspauduotas etalonas, pilnas išminties ir tobulai gražus. ¹³ Tu buvai Edene, Dievo sode. †Visokie brangakmeniai apklojo tave: sardis, topazas, ir deimantas; berilis, oniksas, ir jaspis; safyras, †smaragdas, ir raudonasis granatas; taip pat auksas, tavo būgnelių ir tavo dūdelių meistriškumas, buvo tavyje. Jie buvo paruošti tą dieną, kai buvai sukurtas.

* **11:19** „akmeninę širdį“ – T. y. maištingą, atkaklią širdį, kuri nepasiduoda Dievui. Plg. Job 41:24, Eze 36:26; Zch 7:12, II Kor 3:3. Ta sąvoka kitu hbr žodžiu pareikšta Ps 76:5, Iz 46:12 ir daug kur Biblijoje yra „kietos širdies“ sąvoka. † **11:19** „minkštą“ – T. „kūno“, „mėsos“; arba „liauną“. Ta sąvoka kitu hbr žodžiu pareikšta ir II Kar 22:19, II Met 34:27. * **18:14** „praregėdamas“ – Arba „matydamas“. † **18:15** „alkuose“ – Arba „kalnų šventovėse“. † **18:20** „asmuo“ – hbr. „nefeš“; t. „siela“; žr. Pr 14:21 ir kt. dėl hbr. žodžio. § **18:20** „neturi kentėti“ – hbr. „neturi pakelti“ (2 k.). * **18:20** „kalbę“ – Arba „blogadarybę“. † **18:20** „jam vienam įskaitytas“ – hbr. „ant jo“. † **18:20** „jam vienam įskaityta“ – hbr. „ant jo“. § **18:32** „aš nenoriu mirštančiojo mirties“ – Arba „man jokio malonumo nekelia mirštančiojo mirtis“. * **28:12** „antspauduotas etalonas“ – Arba „užantspaudavai etaloną“, „užplombavai šabloną“, „antspaudu patvirtinai normą“. Gali reikšti, kad Dievas sukūrė jį kaip tobulą etalono pavyzdį arba, kad jis pats laiko savo tokiu. Hbr. žodis čia išverstas „etalonas“ vartojamas kitur tik Eze 43:10. † **28:13** „Visokie brangakmeniai apklojo tave“ – Hbr. „Kiekvienas brangakmenis buvo tavo apdengimas“. † **28:13** „smaragdas“ – Arba „turkis“.

14 Tu esi pateptas kerubas, kuris dengia, *Štaip* aš tave paskyriau. Tu buvai šventajame Dievo kalne, vaikštinėjai tarp ugningų akmenų. 15 Tu **buvai* †nepriekaištingas savo keliuose nuo *pat* savo sukūrimo dienos, iki buvo atrasta tavyje †blogis. 16 Per tavo plačiąją prekybą jie pripildė tavo vidų smurto ir nusidėjai. Todėl išmesiu tave iš Dievo kalno kaip suterštą ir Šnuvarysiu tave, o dengiantis kerube, iš ugningų akmenų tarpo į pražūtį. 17 Tavo širdis **išpuiko* dėl tavo grožio, tu sugadinai savo †išmintį dėl savo spindesio. Aš numesiu tave žemėn, tave išstatysiu karalių akivaizdon, kad jie spokсотų į tave. 18 Tu suteršei savo šventoves savo nusidėjimų daugybe, savo †prekybos neteisybe, todėl iš tavo tarpo aš išgausiu ugnį. Ji surys tave, ir visų tave matančių akyse paversiu tave pelenais ant žemės. 22 ir sakyk: „Taip sako Viešpats DIEVAS: Štai aš *esu* prieš tave, o Sidone, ir Šbūsiu šlovinamas **tavyje*. Tada jie žinos, kad aš *esu* VIEŠPATS, kai jame įvykdysiu teisinius sprendimus ir †būsiu laikomas šventu jame.

33

11 Sakyk jiems: „*Kaip* aš gyvas, – sako Viešpats Jehova, – **aš* nenoriu nedorėlio mirties, bet *noriu*, kad nedorėlis nusigręžtų nuo savo kelio ir gyvuotų. Nusigręžkite, Nusigręžkite nuo savo †nelabų kelių! Kodėl gi jūs turėtumėte mirti, o Izraelio namai?! 20 Tačiau jūs sakote: †„Viešpats elgiasi nelygiai! O Izraelio namai, pats teisiu kiekvieną iš jūsų pagal jo Šelgesį.

34

15 Aš ganysiu savo kaimenę ir pats **joms* duosiu atsigulti, – sako Viešpats DIEVAS. 26 Ir juos bei savo kalvos apylinkes padarysiu palaima: siūsiu liūtų †kaip tik laiku; tai bus †palaimos liūtys.

36

26 Ir aš duosiu jums naują širdį ir įdėsiu naują dvasią į jūsų vidų. Pašalinsiu **akmeninę* širdį iš jūsų kūno ir jums duosiu †minkštą širdį.

47

17 O riba bus nuo jūros iki Hacar Enono *ties* Damasko riba, ir šiaurėje į šiaurę yra Hamato *krašto* riba. Ta yra šiaurinė pusė. 19 O pietinė pusė pietų link *eis* nuo

§ 28:14 „*taip* aš tave paskyriau“ – Arba „aš tave pastačiau *tokį*“. * 28:15 „*buvai* nepriekaištingas savo keliuose“ – T. y. tavo elgesys buvo nepeiktinas. Žodžiai „kelias“ ir „keliai“ Biblijoje dažnai rodo į elgesį, elgseną. † 28:15 „nepriekaištingas“ – Arba „tobulas“, „be dėmės / kliaudos“. † 28:15 „blogis“ – Arba „neteisybė“, „blogadarybė“, „nusukimas nuo dorybės“. § 28:16 „nuvarysiu ... į pražūtį“ – Arba „pražudysiu“. * 28:17 „išpuiko“ – Arba „išsiaukštino“. † 28:17 „išmintis“ – Išmintis Šv. Rašte dažnai yra įgūdis, meistriškumas. † 28:18 „prekybos neteisybe“ – T. y. „apgaulinga prekyba“. § 28:22 „būsiu šlovinamas“ – Gal „parodysiu savo šlovę“. * 28:22 „tavyje“ – Hbr. „tavo viduje“. † 28:22 „būsiu laikomas šventu jame“ – Gal „parodysiu jame savo šventumą“. * 33:11 „aš nenoriu nedorėlio mirties, bet *noriu*, kad“ – Arba „man jokio malonumo nekelia nedorėlio mirtis, bet *man kelia malonumo tai*, kad“. † 33:11 „nelabų“ – Arba „nedorų“. † 33:20 „Viešpats elgiasi nelygiai“ t. „Viešpaties kelias (≈ veikimo būdas) yra nelygus“; šiame vertime dažniai paliekamas žodis „kelias“, kai rodo į elgseną, bet čia klaidintų skaitytoją, tarsi Dievas vaikščiotų nelygu keliu, kai iš tikro rodoma į Jo veiksmus žmonių atžvilgiu. § 33:20 „elgesį“ t. „kelią“. * 34:15 „joms duosiu atsigulti“ – T. „jas guldysiu“. † 34:26 „kaip tik laiku“ – T. „jo laiku“, „jo metu“, „tinkamu laiku“. † 34:26 „palaimos liūtys“ – Galimos reikšmės: „liūtys, nešantys palaimą“, „liūtys, kurie yra palaima“, „liūtys, kurias siunčiamos dėl Dievo palaimos“. * 36:26 „akmeninę širdį“ – T. y. maištingą, atkaklią širdį, kuri nepasiduoda Dievui. Plg. Job 41:24, Eze 11:19; Zch 7:12, II Kor 3:3. Ta sąvoka kitu hbr žodžiu pareikšta Ps 76:5, Iz 46:12 ir daug kur Biblijoje yra „kietos širdies“ sąvoka. † 36:26 „minkštą“ – T. „kūno“, „mėsos“; arba „liauną“. Ta sąvoka kitu hbr žodžiu pareikšta ir II Kar 22:19, II Met 34:27.

Tamaros iki *Meribos vandenų Kadeše, upe iki Didžiosios jūros. O *tai yra* pietinė pusė, nukreipta į pietus.

* **47:19** „Meribos“ – arba „Kivirčų“; žr. Pr 13:8; Sk 27:14; Įst 32:51; Ps 95:8; Ps 106:32; Eze 47:19; Eze 48:28.

Danieliaus knyga

1 Trečiaisiais Judo karaliaus Jehojakimo karaliavimo metais Babilono karalius Nebukadnecaras atžygiavo prie Jeruzalės ir apgulė ją. 2 Viešpats atidavė į jo rankas* Judo karalių Jehojakimą ir Dievo Namų indų dalį. Jis nugabeno juos į Šinaro šalį į savo dievo namus ir indus įnešė į savo dievo išdinę. 3 Tuomet karalius įsakė Ašpenazui, savo eunuchų viršininkui, atvesti *keletą* iš Izraelio sūnų, iš karaliaus giminės ir iš kilmingųjų: 4 jaunikaičius be jokios ydos, *esančius* gražios išvaizdos, sumanančius visokią išmintį, *turinčius* pažinimą ir suvokiančius mokslus, tokius, kurie pajėgūs tarnauti karaliaus rūmuose, ir juos išmokyti chaldėjų rašto ir kalbos. 5 Karalius paskyrė jiems kasdienį davinį iš karaliaus ypatingo maisto ir vyno, kurį jis pats gėrė, o juos turėjo lavinti trejus metus, kad tam laikui pasibaigus jie galėtų tarnauti karaliaus akivaizdoje. 6 Taigi tarp jų buvo iš Judo sūnų Danielius, †Hananijas, Mišaelis ir ‡Azarijas, 7 kuriems eunuchų viršininkas davė vardus; jis gi Danielių praminė Beltšacaru, Hananiją – Šadrachu, Mišaelį – Mešachu ir Azariją – Abed Negu. 8 Bet Danielius ryžosi savo širdyje nesiteršti karaliaus ypatingu maistu nė vynu, kurį jis gėrė, todėl eunuchų viršininkui teikė prašymą, kad pats nesiterštų. 9 Ir Dievas suteikė Danieliui malonę ir Šširdingą prielankumą eunuchų viršininko akyse. 10 Bet eunuchų viršininkas tarė Danieliui: „Aš bijau savo valdovo karaliaus, kuris jums paskyrė maistą ir gėrimą. Kodėl gi jis pamatytų jūsų veidus prasčiau atrodančius negu *kitų* jūsų amžiaus jaunikaičių? Taip pastatysite mano galvą pavojuje dėl karaliaus.“ 11 Tada Danielius sakė *prižiūrėtojui, kurį eunuchų viršininkas buvo paskyręs Danieliui, Hananijui, Mišaeliui ir Azarijui: 12 „Prašom mėginti savo tarnus dešimt dienų. Tegul mums duoda †daržovių valgyti ir vandens atsigerti. 13 Po to tebus tamstos akivaizdoje apžiūrima mūsų išvaizda, taip pat išvaizda jaunikaičių, valgiusių karaliaus valgius ir, kaip tamsta pamatysi, taip daryk su savo tarnais.“ 14 Taigi, jis sutiko su šiuo jų pasiūlymu ir mėgino juos dešimt dienų. 15 Dešimčiai dienų praėjus, jų išvaizda atrodė gražesnė ir kūno *atžvilgiu* riebesnė negu visų jaunikaičių, valgiusių karaliaus valgius. 16 Taigi ‡prižiūrėtojas atsiimdavo jiems skirtą valgį ir vyną, kurį jie turėjo gerti, ir duodavo jiems daržovių. 17 O štai dėl šitų keturių jaunikaičių – Dievas suteikė jiems visokio rašto bei mokslo išminties pažinimą ir įgūdžius; be to, Danielius suprato visokius regėjimus ir sapnus. 18 Praėjus dienoms, po kurių karalius buvo įsakęs juos atvesti, eunuchų viršininkas atvedė juos pas Nebukadnecarą. 19 Tada karalius kalbėjosi su jais, ir iš jų visų neatsirado nė vieno tokio kaip Danielius, Hananijas, Mišaelis ir Azarijas. Todėl jie Štarnavo karaliui. 20 Dėl kiekvieno išminties ir supratimo reikalo, apie kurį karalius juos klausinėjo, jis rado juos dešimt kartų pranašesnius už visus žynius ir kerėtojus, *esančius* visoje jo karalystėje. 21 Taigi, Danielius išbuvo iki pirmųjų karaliaus Kyro metų.

2

1 Antraisiais Nebukadnecaro karaliavimo metais Nebukadnecaras sapnavo sapnus ir jo dvasia sunerimo ir *jis negalėjo miegoti. 2 Tuomet karalius įsakė sušaukti

* 1:2 t.: ranką. † 1:6 „Hananijas“ – BVŽ – Hananija. ‡ 1:6 „Azarijas“ – BVŽ – Azarija. § 1:9 „širdingą prielankumą“ – Arba „apstų meilingumą“, „atjautą“, „palankumą“. * 1:11 „prižiūrėtojui“ – „Melsarui“. † 1:12 „daržovių“ – Arba „aržovių ir javų“; heb. žodis nurodo augalų sėklas. ‡ 1:16 „prižiūrėtojas“ – Arba „Melsaras“. § 1:19 „tarnavo karaliui“ – T. y. buvo paimti į karaliaus tarnybą. * 2:1 „jis negalėjo miegoti“ – T. „jo miegas paliko jį“.

žynius, kerėtojus, raganius ir chaldėjus, kad jie pasakytų karaliui jo sapnus. Todėl jie atėjo ir atsistojo karaliaus akivaizdoje. ³ Karalius jiems tarė: „Sapnavau sapną, ir mano dvasia sunerimo, norėdama pažinti tą sapną.“ ⁴ Tada chaldėjai kalbėjo karaliui aramėjiškai: „O karaliau, gyvuok amžinai! Pasakyk sapną savo tarnams, ir mes atskleisime reikšmę.“ ⁵ Karalius atsakė ir tarė chaldėjams: „Yra išėjęs iš manęs įsakas: jei neatskleisite mano sapno ir jo reikšmės, jūs būsite sukapti į gabalus ir jūsų namai bus paversti mėšlynu. ⁶ Bet jei atskleisite sapną ir jo reikšmę, gausite iš manęs dovanų, atpildą, ir didžią garbę! Taigi atskleiskite man sapną ir jo reikšmę!“ ⁷ Jie antrą kartą atsakė ir tarė: „Karalius tepasako sapną savo tarnams, ir mes atskleisime reikšmę!“ ⁸ Karalius atsakė ir tarė: „Aš tikrai žinau, kad norite †laimėti laiko, nes jūs matote, kad įsakas iš manęs yra išėjęs. ⁹ Bet jei neatskleisite sapno, yra vienas įstatymas jums, nes susimokėte sakyti man melagingus ir klaidingus žodžius kol †laikas pasikeis. Tad pasakykite man sapną, tada žinosiu, kad galite atskleisti jo reikšmę!“ ¹⁰ Chaldėjai atsakė karaliaus akivaizdoje tardami: „Nėra žemėje žmogaus, kuris galėtų atskleisti karaliaus reikalą, nes joks karalius, viešpats ar valdovas nėra nieko panašaus reikalavęs iš bet kokio žynio, kerėtojo ar chaldėjo. ¹¹ Dalykas, kurio karalius reikalauja, yra išsiskiriantis. Tad nėra nieko kito, kas galėtų jį atskleisti karaliaus akivaizdoje, išskyrus dievus, kurių buveinė Šnėra tarp žmonių.“ ¹² Dėl to karalius labai įtūžo bei didžiai supyko ir įsakė sunaikinti visus Babilono išminčius. ¹³ Ir buvo išleistas įstatymas išžudyti išminčius, ir jie ieškojo nužudyti Danielių bei jo draugus. ¹⁴ Tada Danielius protingai ir *taktiškai atsiliepė Arjochui, karaliaus †sargybos vadui, kuris buvo išėjęs žudyti Babilono išminčius. ¹⁵ Jis atsakė ir tarė karaliaus valdytojui Arjochui: „Kodėl iš karaliaus toks skubotas įstatymas?“ Tada Arjochas paaiškino reikalą Danieliui. ¹⁶ Tuomet Danielius užėjo† ir paprašė karalių duoti jam laiko, kad jis galėtų atskleisti karaliui reikšmę. ¹⁷ Paskui Danielius parėjo į savo namus ir pranešė tą dalyką savo draugams Hananijui, Mišaeliui ir Azarijui, ¹⁸ kad maldautų dangaus Dievą pasigailėjimo dėl šios paslapties, kad Danielius ir jo draugai nebūtų nužudyti su kitais Babilono išminčiais. ¹⁹ Tada Danieliui nakties regėjime buvo apreikšta paslaptis ir Danielius šlovino dangaus Dievą. ²⁰ Danielius prabilo ir tarė: „Tebūna pašlovintas Dievo vardas nuo amžių per amžius, nes jo yra išmintis ir galybė! ²¹ Jis gi keičia laikotarpius ir laikus, pašalina karalius ir Šįstato karalius, suteikia išminčiams išmintį ir išmanantiems išmanymą. ²² Jis apreiskia gilybes ir paslaptis, žino, kas yra tamsoje, ir šviesa *pasilieka su juo. ²³ Aš †dėkoju tau ir giriu tave, mano tėvų Dieve, kuris suteikė man išminties ir stiprybės ir dabar man apreiskė, ko tavęs prašėme, nes atskleidei mums karaliaus †dalyką.“ ²⁴ Dėl viso to Danielius užėjo pas Arjochą, kurį karalius buvo paskyęs išžudyti Babilono išminčius. Jis nuėjo ir taip jam tarė: „Nežudyk Babilono išminčių! Nuvesk mane pas karalių, ir aš atskleisiu karaliui reikšmę.“ ²⁵ Tada Arjochas skubiai atvedė Danielių pas karalių ir taip jam tarė: „Radau vyrą iš Judo tremtinių, kuris atskleis karaliui reikšmę.“ ²⁶ Karalius atsakė ir tarė Danieliui, kurio vardas Beltšacaras: „Ar tu gali man atskleisti sapną, kurį regėjau ir jo reikšmę?“ ²⁷ Danielius atsakė karaliaus akivaizdoje tardamas: „Paslapties, kurį karalius reikalauja, išminčiai, kerėtojai, žyniai ir spėjikai negali atskleisti karaliui, ²⁸ bet yra danguje Dievas, kuris apreiskia paslaptis ir atskleidžia karaliui Nebukadnecarui, kas įvyks vėlesnėmis dienomis.

† 2:8 „laimėti laiko“ - T. „atpirkti laiko“. † 2:9 „laikas“ - Kontekste t. y. aplinkybės. § 2:11 „nėra tarp žmonių“ - T. „ne su kūnu“, t. y. ne su tais, kurie turi kūną. * 2:14 „-“ - Arba „atsargiai“. † 2:14 „sargybos vadui“ - Arba „vyriausiajam budeliui“. † 2:16 t. y. į karaliaus rūmus. § 2:21 „įstato karalius“ - T. y. priverčia juos eiti karaliaus pareigas. * 2:22 „pasilieka“ - Arba „pasilieka“. † 2:23 „dėkoju tau“ - Arba: išpažįstu tave. † 2:23 „dalyką“ - T. y. sapną bei jo reikšmę.

Toks *buvo* tavo sapnas ir tokie tavo galvos regėjimai *tau gulint* lovoje: ³⁴ Tu žiūrėjai, kol be rankų pagalbos buvo atkirstas akmuo, kuris smogė statulai į jos geležies ir molio pėdas ir sutrupino jas į šipulius.

3

¹⁷ Jeigu *taip* yra, mūsų Dievas, kuriam tarnaujame, pajėgia mus išgelbėti iš ugnimi plieskiančios krosnies, ir jis mus išvaduos iš tavo rankų, o karaliau.

6

²⁶ Išleidžiu įsaką, kad kiekvienoje mano karalystės valdoje žmonės drebėtų ir bijotų Danieliaus Dievo akivaizdoje, nes jis *yra* gyvasis Dievas, tvirtas per amžius. Ir jo karalystė nesunaikinama, ir jo valdžia *yra* *begalinė.

7

¹³ Nakties regėjimuose stebėjau – štai atėjo su dangaus debesimis tarsi Žmogaus Sūnus. Jis priėjo prie Senaamžio, ir buvo jam pristatytas.

8

¹ Trečiaisiais karaliaus Belšacarо karaliavimo metais man, Danieliui, pasirodė regėjimas po ano, kuris man buvo pasirodęs pradžioje. ² Mačiau gi tame regėjime ir taip įvyko: matydamas pats ir *buvau* Šušane, *rūmuose, esančiuose Elamo provincijoje – mačiau gi regėjime save *esant* prie Ulajo ↑upės. ³ Tada pakėliau savo akis ir pamačiau, ir štai priešais upę stovėjo avinas, turintis du ragus. *Abu* ragai *buvo* aukšti, bet vienas *buvo* aukštesnis už kitą, ir aukštesnysis išaugo vėliau. ⁴ Mačiau aviną, badantį į vakarus, į šiaurę ir į pietus, ir jokie gyvuliai negalėjo atsilaikyti prieš jį, ir nebuvo jokio išvadavimo iš jo rankos, bet jis elgėsi, kaip jam patiko ir tapo didis. ⁵ O aš – aš svarsčiau, ir štai ožys atėjo iš vakarų per visą žemės paviršių, nepaliesdamas žemė. Ožys *turėjo* įsidėmėtiną ragą tarp akių. ⁶ O jis priėjo prie du ragus turinčio avino, kurį mačiau stovintį priešais upę, ir puolė jį †smarkiai įnirtęs. ⁷ Ir mačiau jį priartėjant prie avino ir, prieš jį įpykęs, jis smogė avinui ir nulaužė jo abu ragus, o avinas neturėjo jėgos atsilaikyti prieš jį, tai jis parbloškė jį ant žemės ir sutrypė jį, ir nebuvo nė vieno, kuris būtų galėjęs išvaduoti aviną iš jo rankos. ¹¹ Jis pasidarė didis net Šprieš kareivijos kunigaikštį ir nuo jo jis pašalino kasdienę *auką* ir *ano †šventyklos vieta buvo †prablokštas žemėn.

9

⁹ Viešpačiui, mūsų Dievui, *priklauso* apstus galestingumas ir gausus atleidimas, nors mes maištavome prieš jį. ²⁷ Jis tvirtins sandorą *su daugeliu vienai savaitei, o savaitės viduryje sustabdys aukojimą ir atnašavimą, net iki *tokio lygio* – †niokotojo bjaurybių paskleidimo. O iki užbaigimo ir iš anksto nustatytas *dalykas* bus išlietas ant tai, kas išniokytas.

* **6:26** „galutinė“ – Arba „galutinė“, „amžina“; ta pati aramėjiška frazė vartojama Dan 7:26 („galutinai“). * **8:2** „rūmuose“ – Arba „tvirtovėje“. † **8:2** „upės“ – Gal „vandentakio“, „kanalo“. † **8:6** „smarkiai įnirtęs“ – T. „savo jėgos įtūžyje“. § **8:11** „prieš [...] kunigaikštį“ – Arba „iki [...] kunigaikščio“ (t. y. iki tapimo kunigaikščiu).

* **8:11** „ano“ – T. y. Dievo. † **8:11** „šventyklos“ – Arba „šventoji vieta“. † **8:11** „parblokštas žemėn“ – Arba „svaidytas žemėn“, „nudrėbtas“. * **9:27** „su daugeliu“ – Gal „su tuo daugeliu“, „su tam tikru daugeliu“. † **9:27** „niokotojo“ – Arba „niokojimo“.

10

¹⁹ Ir jis tarė: „Nebijok, *didžiai mylimas žmogau, ramybė tau! Būk stiprus. Taip, būk stiprus! O jam bekalbant su manimi, aš buvau sustiprintas ir sakiau: „Malonėki kalbėti, mano viešpatie, nes tu mane sustiprinai.

11

¹⁰ O jo sūnūs kariaus* ir sutelks daugybę gausių karinių pajėgių ir *vienas* tikrai žygiuos pirmyn, užlies† bei pereis *kraštą* ir vėl kariaus iki pat jo‡ tvirtovės. ³² Jis pataikūniškais žodžiais sužlugdys tuos, kurie nedoriai elgiasi prieš sandorą, bet žmonės, kurie pažįsta savo Dievą, bus stiprūs ir Šimsis žygių. ³⁷ Jis nekreips dėmesio nei į savo tėvų dievus*, nei į moterų norimąjį, nei į jokią dievą, nes laikys save didesniu už visus.

12

² Ir žemės dulkėse miegančiųjų daugybė pabus: vieni – amžinam gyvenimui, o kiti – gėdai, amžinajai paniekai. ³ O išmintingieji spindės taip, kaip **dangaus* skliautinės platybės spindesys, ir tie, kurie nukreipia daugelį į teisumą, – kaip žvaigždės per amžių amžius. ¹⁰ Daugelis bus apvalyti, išbaltinti ir nuskaistinti, tačiau nedorėliai nedorai elgsis. Ir nė vienas nedorėlių nesupras, bet išmintingieji supras. ¹¹ Nuo to laiko, kai kasdienė auka bus pašalinta ir bus pastatyta išniekinanti bjaurybė, bus tūkstantis du šimtai devyniasdešimt dienų.

* **10:19** „didžiai mylimas“ – Arba „didžiai gerbiamas“ arba „labai brangus“. * **11:10** arba: susijaudins karingai.
 † **11:10** t. y. žygiuos pirmyn tarsi potvynis. ‡ **11:10** t. y. pietų karaliaus. § **11:32** „imsis žygių“ – Arba „veiks sėkmingai“. * **11:37** arba: Dievą. * **12:3** „*dangaus* skliautinės platybės“ – Arba „*dangaus* skliauto“.

Ozėjo knyga

1

2

²³ Pasėsiu ją krašte sau pačiam, meilingai elgsiuosi su ta, kuri nebuvo sulaukusi meilingumo ir sakysiu ne savo tautai: „Tu mano tauta“, o jie atsakys: „Tu mano Dievas!“

6

¹ „Eime ir grįžkime pas VIEŠPATĮ, nes jis sudraskė, jis mus ir išgydys; jis sužeidė, jis mus ir sutvarstys. ³ Taigi, pažinkime – veržkimės pažinti – VIEŠPATĮ! Jo išėjimas yra *parengtas įvykti kaip aušra, ir jis ateis pas mus kaip lietūs, kaip vėlyvasis lietus, kaip ankstyvasis lietus, kuris drėkina žemę.“

9

⁵ Ką darysite *iškilnių dieną ir VIEŠPATIES šventės dieną?

10

¹² *Sėkite sau †teisumą, pjaukite pagal gailestingumą; plėškite dirvoną, nes jau laikas ieškoti VIEŠPATIES, kol jis ateis ir išlies ant jūsų teisumą.

13

⁴ Tačiau tavo Dievas esu aš, VIEŠPATS, nuo Egipto šalies, ir tu neturi pažinti kito dievo, tik mane, nes be manęs nėra išgelbėtojo.

14

² Imkite su savimi žodžius ir grįžkite pas VIEŠPATĮ. Sakykite jam: „Pašalink visą *kalnę ir †priimk mus maloningai; taip mes †atnašausime savo lūpų gyrių kaip veršius.“

* 6:3 „parengtas įvykti“ – Arba „tikras“. * 9:5 „iškilnių“ – Arba „nustatyto susitikimo (susirinkimo) dieną“.

* 10:12 „Sėkite sau“ – Arba „Savo labai sėkite“. † 10:12 „teisumą“ – T. „teisme“. * 14:2 „kalnę“ – Arba „nedorybę“, „blogadarybę“, „nukrypimą nuo gero“. † 14:2 „priimk mus maloningai“ t. „priimk gera“ arba „tepriimame gera“. † 14:2 „atnašausime savo lūpų gyrių kaip veršius“ – Arba „atmokėsime savo lūpų veršiais“.

Joelio knyga

1

2

¹³ Persiplėškite savo širdis, o ne savo drabužius! Gręžkitės į VIEŠPATĮ, savo Dievą, nes jis yra maloningas bei gailestingas, lėtas pykti bei kupinas gerumo ir *jam gaila užtraukti nelaimę.

²⁸ Ir po to įvyks *šitaip*: aš išliesiu savo Dvasią ant †visokių žmonių, ir jūsų sūnūs ir jūsų dukterys pranašaus, jūsų senieji sapnuos sapnus, jūsų jaunuoliai matys regėjimus, ²⁹ ir ant ‡tarnų ir ant tarnaičių tomis dienomis išliesiu savo Dvasią.

* **2:13** „jam gaila užtraukti nelaimę“ – Gal „ir jis linkęs / pasiruošęs / nusiteikęs apsigalvoti dėl numatytos / žadėtos nelaimės“. † **2:28** „visokių žmonių“ – T. „kiekvieno kūno“. ‡ **2:29** „tarnų [...] tarnaičių“ – Arba „vergų [...] vergių“.

Amoso knyga

1

3

³ Argi gali du eiti kartu, jeigu jie *nesutaria?

6

³ *Vargas* jums, kurie išstumiate iš *galvos mintį apie nelaimės dieną* ir priartinate smurto *valdymą; ⁴ kurie atsilošiate ant dramblio kaulo lovų ir drybsote savo kušetėse ir valgote ėriukus, paimtus iš bandos, bei veršius iš gardo vidurio;

* **3:3** „nesutaria“ – Arba „nėra susitarę“, „nėra susitikę“. * **6:3** „valdymą“ – Hbr. žodis gali nusakyti „krėslą“, „sostą“, „vietovę“, „buveinę“, todėl čia galėtų būti „įsigalėjimą“.

Abdijo knyga

¹ Abdijo regėjimas. Taip sako Viešpats DIEVAS apie Edomą: Girdėjome žinią iš VIEŠPATIES, ir pasiuntinys yra pasiūstas *kitataučiams: „Kilkite! O Kilkime į karą prieš jį!“

* **1:1** „kitataučiams“ – T. „tarp kitataučių“. Hbr. žodis גֹּיִם (gôy) gali būti išverstas „tautos“, „kitataučiai“, „pagonys“.

Jonos knyga

¹ Ir VIEŠPATIES žodis atėjo Amitajo sūnui Jonai, sakydamas:

2

⁹ Bet aš padėkos balsu tau aukosiu; tai, ką pažadėjau, ištesėsiu. Išgelbėjimas yra iš VIEŠPATIES!

3

¹ Ir antrą kartą VIEŠPATIES žodis atėjo Jonai, sakydamas: ⁴ Taigi Jona pradėjo įeiti į miestą, *eidamas* vienos dienos kelionę, ir jis šaukė, sakydamas: „Dar keturiasdešimt dienų, ir Ninevė bus *pargriauta!“

⁵ Tada Ninevės žmonės pasitikėjo Dievu ir paskelbė pasninką ir apsilko ašutinėmis – nuo jų didžiausio iki jų mažiausio. ⁶ O ta žinia pasiekė Ninevės karalių, ir jis pakilo iš savo sosto, nusivilko savo apsiaustą, apsilko ašutine ir atsisėdo pelenuose. ⁷ Ir jis paskelbė ir pranešė Ninevėje karaliaus ir jo didžiūnų įsaku, †būtent: „Nei žmonės, nei gyvuliai, nei galvijai, nei kaimenės nieko neturi ragauti, neturi ganytis, ir neturi gerti vandens. ⁸ Bet žmonės ir gyvuliai turi būti apvilkti ašutinėmis ir stipriai šaukti Dievo! Ir kiekvienas turi nusigręžti nuo savo blogio kelio ir nuo ‡smurto, *kurį daro* savo rankomis. ⁹ Kas žino, gal Dievas apsigręs ir Šapsigalvojęs gailėsis, ir nusigręs nuo savo degančios rūstybės, ir mes nepražūsime? ¹⁰ Ir Dievas pamatė jų veiksmus, kad jie nusigręžė nuo savo blogio kelio. Ir Dievas *apsigalvojęs gailėjosi dėl nelaimės, kurią jis sakė jiems sukelsiąs, ir jis jos nesukėlė.

4

¹ Bet Jonai tai labai nepaprastai nepatiko, ir jis labai supyko.

* **3:4** „pargriauta“ – Arba „nugriautas“. † **3:7** „būtent“ – T. „sakyti“. ‡ **3:8** „smurto, *kurį daro* savo rankomis“ – T. „smurto, kuris jų rankose“. § **3:9** „apsigalvojęs gailėsi“ – Arba „gailėsis“, „atgailaus“; hbr. žodis נחם (nacham, „giliai atsidusti“) turi įvairias reikšmes; svarbiausia – kontekstas. * **3:10** „apsigalvojęs gailėjosi“ – Arba „gailėjosi“, „atgailavo“; hbr. žodis נחם (nacham, „giliai atsidusti“) turi įvairias reikšmes; svarbiausia – kontekstas.

Michėjo knyga

¹ *Morešetiečiui Michėjui atėjęs VIEŠPATIES žodis, kurį jis matė apie Samariją ir Jeruzalę Judo karalių Jotamo, Ahazo ir Chezekijo dienomis.

3

⁴ Tada jie šauksis VIEŠPATIES, bet jis neatsakys jiems. Tuo metu jis net paslėps savo veidą nuo jų, atitinkamai su tuo, kaip jie nedorai elgėsi *atlikdami* savo darbus.

4

⁵ Nors visos tautos – kiekvienas žmogus – *vaikščioja savo dievo vardu, tačiau mes vaikščiosime VIEŠPATIES, savo Dievo, vardu per amžių amžius. ⁸ O tu, †kaimenės bokšte, †Siono dukters Štvirtove, pas tave ji ateis, būtent pirmoji valdžia *įsitvirtins – Jeruzalės dukters karalystė!

5

¹ Dabar susiburk į pulkus, o pulkų dukterie! Jis mus apgulė! Lazda jie trenkia į žandą Izraelio teisėjui. ² Bet tu, Betliejau Efratoje, *nors* esi menkas tarp Judo tūkstančių, tačiau mano labui išeis iš tavęs tas, *kuris bus* valdovas Izraelyje, kurio išėjimai *buvo* *nuo tolimos praeities, †nuo amžinybės dienų. ³ Todėl †jis apleis juos iki laiko, kai gimdančioji bus pagimdžiusi. Tada jo likusieji broliai sugrįš pas Izraelio vaikus. ⁴ Ir jis išstovės ir ganyt VIEŠPATIES galia, VIEŠPATIES, savo Dievo, vardo didybe. Ir jie liks gyventi, nes Štuomet jis bus *laikomas* didžiu iki žemės pakraščių.

6

⁶ *Kuo nešinas ateisiu VIEŠPATIES akivaizdon *ir* nusilenksiu prieš aukštybių Dievą? Ar man ateiti jo akivaizdon su deginamosiomis aukomis, su †vienerių metų veršiais? ⁷ Ar VIEŠPAČIUI patiks tūkstančiai avinų ar dešimtys tūkstančių aliejaus upelių? Ar man atiduoti savo pirmagimį už savo nusižengimą, savo kūno vaisių už savo sielos nuodėmę? ⁸ Tau, žmogau, jis parodė, kas gera: ko gi VIEŠPATS reikalauja iš tavęs, jeigu ne tik daryti, kas teisinga, mylėti gailestingumą ir †vaikščioti nuolankiai su savo Dievu?

7

¹⁸ Kas yra toks Dievas, kaip tu, kuris *pašalina †kalbę ir †atleidžia savo paveldo likučiu nusižengimą? Jis nelaiko savo pykčio amžinai, nes gėrasi gailestingumu.

* **1:1** „Morešetiečiui“ – T. y. žmogus iš Morešeto. * **4:5** „vaikščioja“ – T. y. elgiasi pasitikėdamas savo „dievu“ ir pagal to „dievo“ normas. † **4:8** „kaimenės bokšte“ – Hbr. „Migdal-ederas“. † **4:8** „Siono dukters“ yra Dovydo miestas, t. y. Jeruzalė arba karališkoji jos dalis. § **4:8** „tvirtove“ – Arba „aukšta vieta“, „kalva“. * **4:8** „įsitvirtins“ – Arba „užeis“, „ateis“, bet kitas hbr. žodis anksčiau šioje eilutėje yra išverstas „ateis“. * **5:2** „nuo tolimos praeities“ – Šis hbr. posakis vartojamas Neh 12:46; Ps 74:12; Ps 77:11; Iz 45:21, 46:10. † **5:2** „nuo amžinybės dienų“ – Šis hbr. posakis vartojamas kalbant apie amžinus dalykus, „nuo praeities amžinybės“ (pvz., Ps 25:6; Ps 90:2) ir apie labai senus žemiškus dalykus, „nuo žilos senovės laikų“ (Neh 12:46; Iz 63:9, 11; Am 9:11; Mch 7:14, Mal 3:4). † **5:3** „jis apleis juos“ – Arba „jis paliks juos“, t. y. Jehova paliks izraelitus priešų valioje. § **5:4** „tuomet“ – hbr. „dabar“. * **6:6** „Kuo nešinas“ – T. „Su kuo“. † **6:6** „vienerių metų“ – Hbr. „vienerių metų sūnus“. † **6:8** „vaikščioti nuolankiai su savo Dievu“ – Arba „nusižeminti tam, kad vaikščiotum su savo Dievu“. * **7:18** „pašalina“ – Arba „atleidžia“. † **7:18** „kalbę“ – Arba „nedorybę“, „nukrypimą nuo gero“, „blogadarybę“. † **7:18** „atleidžia“ t. „aplenkia“.

Nahumo knyga

1⁷ VIEŠPATS *yra* geras, tvirtovė *bėdos dieną; jis gi pažįsta tuos, kurie †juo pasitiki.

* **1:7** „bėdos“ – Arba „priespaudos“, „sielvarto“; hbr. žodis dažnai rodo į sielojimąsi, neigiamą emocinę būseną.
† **1:7** „juo pasitiki“ – Arba „bėga prieglaudon pas jį“.

Habakuko knyga

¹ ¹³ Tavo akys per tyros, kad žvelgtum į blogį, ir tu negali žiūrėti į *neteisybę; kodėl tu žiūri į †klastūnus ir tyli, kai nedorėlis praryja teisesnį už save?

2

⁴ Štai, jo pasipūtusi siela nėra tiesi jame, bet *teisusis savo tikėjimu gyvens. ¹⁵ Vargas tam, kuris duoda savo †kaimynams gerti, kuris kiši savo indą, be to padaro girtus irgi, kad galėtų pamatyti jų nuogybę!

3

¹⁷ Nors figmedis nežydėtų ir nebūtų vaisių vynmedžiuose, nors *apviltų alyvmedžio derlius ir laukai neduotų maisto, nors kaimenė būtų iškiršta iš gardo, ir nebūtų galvijų tvartuose, ¹⁸ vis dėlto aš džiūgausiu VIEŠPAČIU, džiaugsiuosi savo išgelbėjimo Dievu! ¹⁹ VIEŠPATS Dievas yra mano stiprybė; jis padarys mano kojas kaip elnių ir †vedžios mane mano aukštumose. Vyriausiajam muzikui, kad atliktų mano †styginiais instrumentais.

²⁰

* **1:13** „neteisybę“ – Arba „bėdos pridarymą“. † **1:13** „klastūnus“ – Arba „neištikimai besielgiančius“. * **2:4** „teisusis savo tikėjimu“ – Sakinys reiškia, (1) kad „savo tikėjimu teisus žmogus gyvuos“ (turės dvasinę gyvybę dabar ir amžinai gyvens) ir (2) „Tas, kuris teisus, gyvens tikėdamas“ (jo sprendimų pagrindas bus ne tai, ką mato akimis, bet tikėjimas Dievu ir Jo apreikimu). Dėl pirmos reikšmės, plg. John Gill (1697-1771), kuris remiasi hbr. kalbos intonavimo (konditalijos, kantilizacijos) ženklais. O antrą reikšmę tvirtina tai, kad hbr. žodis, išverstas „tikėjimu“, čia reiškia tikėjimą, kurio pasekmė yra ištikimybė. Nors tas hbr. žodis kartais teisingai verčiamas „ištikimybė“ arba „ištikimumas“, žinome iš atvejų, kur NT cituoja šią eilutę (Rom 1:17, Gal 3:11, Hbr 10:38), kad „tikėjimas“ yra teisingas vertimas čia. Šis tikėjimas neprilygsta velnių tikėjimui (Jok 2:7), nes tai tebuvo faktų pripažinimas be valios pasidavimo ir potraukių nukreipimo į Dievą. † **2:15** „kaimynams“ – hbr. kuopinis vns. * **3:17** „apviltų“ – T. „meluotų“. † **3:19** „vedžios mane“ – Arba „padarys, kad eičiau“. ‡ **3:19** „styginiais instrumentais“ – Arba „rankomis grojamais instrumentais“.

Sofonijo knyga

¹ ⁸ Ir tada, VIEŠPATIES aukos dieną, įvyks *šitaip*: aš gi nubausiu kunigaikščius ir karaliaus sūnus, ir visus, kurie apsirengia *užsieniniu apdaru.

3

⁹ Nes tada aš grąžinsiu tautoms tyrą kalbą, kad jos visos galėtų šauktis VIEŠPATIES vardo, *petys į petį jam tarnauti. ¹⁶ Tą dieną bus sakoma Jeruzalei: „Nebijok, o Sione, tenenusilpsta tavo rankos!

* **1:8** „užsieniniu“ – Arba „svetimšalių“. * **3:9** „petys į petį“ t. „viena petimi“, t. y., vieningai.

Agėjo knyga

1

2

⁵ Nebijokite *turėdami žodį, kurį patvirtinau sudarydamas sandorą su jumis, kai jūs išėjote iš Egipto: mano Dvasia juk pasilieka tarp jūsų. ⁷ ir sudrebinsiu visas tautas, ir ateis visų tautų trokštamasis, ir pripildysiu šituos namus šlovės, – sako kareivijų VIEŠPATS.

* 2:5 „turėdami žodį“ – Arba „pagal žodį“, „būdami drauge su žodžiu“.

Zacharijo knyga

^{1 3} Todėl sakyk jiems: „Taip kalba galybių VIEŠPATS: „Gręžkitės į mane, sako kareivijų VIEŠPATS, tai Aš gręšiuosi į jus, kalba kareivijų VIEŠPATS.

9

⁹ Didžiai džiūgauk, o **Siono dukterie! Šauk, o Jeruzalės dukterie! Štai tavo Karalius ateina pas tave! Jis teisus ir †turintis išgelbėjimą, nusizėminęs ir jojantis ant asilo, ant asilaičio, asilės jauniklio.*

10

¹² Ir **jiems duosiu galybę VIEŠPATYJE, ir vaikštinės jo vardu“, – †sako VIEŠPATS.*

12

¹⁰ ir ant Dovydo namų bei ant Jeruzalės gyventojų išliesiu malonės ir maldavimų Dvasią, ir **jie žvelgs į mane, kuri jie perdūrė. Jie ir apraudos jį, kaip apraudama vienintelį sūnų, ir karčiai dejuos dėl jo, kaip karčiai dejuojama dėl pirmagimio.*

13

¹ Tą dieną šaltinis **bus atvertas Dovydo namams ir Jeruzalės gyventojams dėl nuodėmės ir dėl netyrumo.*

14

⁹ Ir VIEŠPATS bus visos žemės karalius; tą dieną bus vienas VIEŠPATS ir vienas jo vardas.

* **9:9** „Siono [...]“ – Mt 21:5, Jn 12:15. † **9:9** „turintis išgelbėjimą“ – Gal „pergalingas“ (t. y., save išgelbėjantis).

* **10:12** „jiems duosiu galybę“ – Arba „sustiprinsiu juos nugalinančia jėga“. † **10:12** „sako VIEŠPATS“ – Arba „tai VIEŠPATIES pareiškimas“. * **12:10** „jie žvelgs į mane, kuri jie perdūrė“ – Žr. Jn 19:37 „* **13:1** „bus atvertas“ – Arba „bus ir liks atvertas“.

Malachijo knyga

1

2

¹⁰ Argi ne vieną tėvą mes visi turime? Argi ne vienas Dievas mus sukūrė? Kodėl mes *klastingai elgiamės kiekvienas su savo broliu, †padarydami nebešventą savo tėvų sandorą?

3

¹ „Štai aš siūsiu savo *pasiuntinį, ir jis paruoš kelią pirma manęs. Ir staiga ateis į savo šventyklą Viešpats, kurio jūs ieškote, †būtent sandoros pasiuntinys, kuriuo jūs gėritės, štai jis ateis“, – sako kareivijų VIEŠPATS. ² Tačiau, kas gali ištvirti jo atėjimo dieną? Ir kas išsilaikys jam pasirodžius? Nes jis yra lyg metalų grynintojo ugnis ir lyg skalbėjų muilas, ³ ir jis atsisės kaip sidabro grynintojas bei valytojas. Jis valys Levio sūnus ir juos nušveis kaip auksą ir sidabrą, †kad jie būtų tokie, kurie aukoja Šaukas VIEŠPAČIUI *teisingai. ⁶ Kadangi aš esu VIEŠPATS, aš nesikeičiu; todėl jūs, Jokūbo sūnūs, nepražuvote. ⁷ Jūs jau nuo savo tėvų dienų atsitraukėte nuo mano nuostatų ir jų nesilaikėte. Sugrįžkite pas mane, tai Aš sugrįšiu pas jus, – sako Galybių VIEŠPATS. „Bet jūs sakote: „Kaip mes sugrįšime? ¹⁶ Tada tie, kurie bijojo VIEŠPATIES, dažnai kalbėjosi vienas su kitu; o VIEŠPATS tai dėmėjosi ir klausėsi, ir jo akivaizdoje buvo parašyta atminimo knyga labui tų, kurie bijojo VIEŠPATIES ir mąstė apie jo vardą. ¹⁷ „Manąją veikimo dieną, – sako Kareivijų VIEŠPATS, – jie man bus ypatinga brangenybė, ir jų gailėsiuos, kaip žmogus gailisi savo sūnaus, kuris jam tarnauja.“

4

¹ Nes štai ateina Diena, deganti kaip krosnis! Ir visi išdidieji ir visi, kurie elgiasi nedorai, taps ražienomis, ir juos taip sudegins ateinanti Diena, – sako Kareivijų VIEŠPATS, – kad ji nepaliks jiems nei šaknies, nei šakos. ² Bet jums, bijantiems mano vardo, užtekės Teisumo Saulė su išgydymu savo sparnuose. Jūs išeisite ir šokinėsite kaip veršiukai, išėję iš tvarto.

* **2:10** „klastingai“ – Arba „neištikimai“. † **2:10** „padarydami nebešventą“ – Arba „lauždami“ (plg. Ps 55:20; Ps 89:31,34). * **3:1** „pasiuntinį [...]“ – Žr. Mt 11:10-11; Mk 1:2-3; Lk 1:76; 7:26-28. † **3:1** „būtent“ – Arba „ir“, „tai yra“. † **3:3** „kad jie būtų tokie, kurie aukoja aukas VIEŠPAČIUI teisingai“ – T. „kad jie būtų (arba „ir jie bus“) VIEŠPAČIUI aukų aukotojai teisume“. § **3:3** „aukas“ – Hbr. kuopinis vns., „auką“. * **3:3** „teisingai“ – Arba „būdami teisūs“, „teisingu būdu“.

Evangelija pagal Matą

Jėzaus kilmė

¹ *Jėzaus Kristaus, sūnaus Dovydo, sūnaus Abraomo, †kilmės knyga. ² Abraomas pagimdė Izaoką, ir Izaokas pagimdė Jokūbą, ir Jokūbas pagimdė Judą ir jo brolius, ³ ir Judas pagimdė Faresą ir Zarą iš Tamaros, ir Faresas pagimdė Esromą, ir Esromas pagimdė Aramą, ⁴ ir Aramas pagimdė Aminadabą, ir Aminadabas pagimdė Naasoną, ir Naasonas pagimdė Salmoną, ⁵ ir Salmonas pagimdė Boožą iš Rahabos, ir Boozas pagimdė Jobedą iš Rūtos, ir Jobedas pagimdė Jesę, ⁶ ir Jesė pagimdė karalių Dovydą, ir karalius Dovydas pagimdė Saliamoną †iš Ūrijo pačios, ⁷ ir Saliamonas pagimdė Roboamą, ir Roboamas pagimdė Abiją, ir Abija pagimdė Asą, ⁸ ir Asa pagimdė Juozapatą, ir Juozapatas pagimdė Joramą, ir Joramas pagimdė Oziją, ⁹ ir Ozijas pagimdė Joatamą, ir Joatamas pagimdė Achazą, ir Achazas pagimdė Ezekiją, ¹⁰ ir Ezekijas pagimdė Manasą, ir Manasas pagimdė Amoną, ir Amonas pagimdė Joziją, ¹¹ ir ŠJozijas pagimdė Jechoniją ir jo brolius, kurie *gyveno* ištremimo į Babiloną metu. ¹² Ir po ištremimo į Babiloną, Jechonijas pagimdė Salatielį, ir Salatielis pagimdė Zorobabelį, ¹³ ir Zorobabelis pagimdė Abijudą, ir Abijudas pagimdė Eliakimą, ir Eliakimas pagimdė Azorą, ¹⁴ ir Azoras pagimdė Sadoką, ir Sadokas pagimdė Achimą, ir Achimas pagimdė Eljudą, ¹⁵ ir Eljudas pagimdė Eleazarą, ir Eleazaras pagimdė Mataną, ir Matanas pagimdė Jokūbą, ¹⁶ ir Jokūbas pagimdė Juozapą – vyrą Marijos, iš kurios gimė Jėzus, kuris yra vadinamas Kristumi. ¹⁷ Taigi nuo Abraomo iki Dovydo – iš viso keturiolika kartų, ir nuo Dovydo iki ištremimo į Babiloną – keturiolika kartų, ir nuo ištremimo į Babiloną iki Kristaus – keturiolika kartų.

Jėzaus gimimas

¹⁸ Taigi Jėzaus Kristaus gimimas buvo toks: kai jo motina Marija buvo *Juozapui pažadėta į žmonas, prieš jiems sueinant kartu, ji buvo rasta nėščia iš Šventosios Dvasios. ¹⁹ Tuomet jos vyras Juozapas, būdamas teisus ir nenorėdamas jos viešai sugėdinti, buvo nusiteikęs slapčia †nutraukti santuoką su ja. ²⁰ Bet, jam begalvojant apie tai, štai Viešpaties angelas pasirodė jam sapne, sakydamas: „Juozapai, Dovydo sūnau, nebijok pasiimti savo žmonos Marijos, nes tai, kas joje pradėta, yra iš Šventosios Dvasios. ²¹ Ir ji pagimdys sūnų, ir tu pavadinsi jį vardu Jėzus, nes jis išgelbės savo žmones iš jų nuodėmių.“ ²² O visa tai įvyko, kad išsipildytų tai, kas buvo Viešpaties Špasakyta per pranašą, *būtent: ²³ †Štai mergelė taps nėščia

* **1:1** Visa eilutė – Arba „Abraomo sūnaus Dovydo sūnaus Jėzaus, *tai yra* Mesijo, kilmės knyga“. † **1:1** „kilmės“ – Arba „genealogijos“, „kartų eilės“. † **1:6** „iš Ūrijo pačios“ – T. „iš Ūrijo tos“; gal „iš Ūrijo žmonos“, „iš tos, kuri buvo Ūrijo“, „iš tos moters kuri buvo paimta nuo Ūrijo“. § **1:11** Minėtas Jozijo sūnus Jechonijas yra pavadintas dar Eljakimu ir Jehojakimu (II Kar 23:34). I Met 3:15 tvirtina, kad jo broliai buvo Johananas, Zedekijas ir Šalumas, kuris, pasak John Gill (Mt 1:11), dar yra pavadintas Jehoahazu (II Met 23:30; plg. Jer 22:11). Zedekijas irgi buvo pavadintas kitu vardu, Mataniju (II Kar 24:17). Gr. k. tekstas gali būti išverstas ir „Jozijas pagimdė Jechoniją ir jo brolius daugmaž ištremimo į Babiloną metu“. Tačiau, žinome iš ST, kad ne tuo metu gimė Jechonijas ir jo broliai, nes Jechonijas nebuvo ištremtas į Babiloną, bet mirė savo krašte (II Kar 24:6). Šios eilutės Jechonijas, John Gill tvirtina, nėra tas pats žmogus, kaip Mt 1:12 minėtas asmuo. Pasak Gill'o, Mt 1:12 eilutės Jechonijas yra ankstesnės eilutės Jechonijo sūnus, kuris pavadintas Jehojachinu II Kar 24:6 ir Koniju Jer 22:24. * **1:18** „Juozapui pažadėta į žmonas“ – Arba „pažadėta pagal susitarimą Juozapui duoti į žmonas“. † **1:19** „nutraukti santuoką su ja“ – Arba „nuo jos išsituokti“; t. „ją paleisti“, „išleisti ją“ (plg. Įst 24:1-4), t. y. išsituokti. † **1:21** „žmones“ – Arba „tautą“. § **1:22** „pasakyta“ – Arba „pasakyta autoritetingai“. * **1:22** „būtent“ – T. „sakydamas“. † **1:23** „Štai [...]“ – Žr. Iz 7:14.

ir pagimdys sūnų ir jie vadins jį vardu Emanuelis, kuris išvertus reiškia: Dievas su mumis. ²⁴ Tada Juozapas, pažadintas, padarė taip, kaip Viešpaties angelas buvo jam įsakęs, ir savo žmoną pasiėmė, ²⁵ bet jos nepažino, iki ji pagimdė savo pirmagimį sūnų, ir jis pavadino jį vardu Jėzus.

2

Rytų išminčių apsilankymas

¹ Tada, Jėzui gimus Judėjos Betliejuje karaliaus Erodo dienomis, štai atkeliavo į Jeruzalę išminčiai iš rytų ² sakydami: „Kur yra gimusis žydų Karalius? Nes mes matėme jo žvaigždę rytuose ir atvykome jo pagarbinti.“ ³ O tai išgirdęs, sunerimo karalius Erodas, taip pat visa Jeruzalė su juo, ⁴ ir surinkęs visus tautos aukštuosius kunigus bei raštininkus, jis *ne kartą teiravosi jų, kur turi gimti Kristus. ⁵ Ir jie tarė jam: „Judėjos Betliejuje, nes taip yra pranašo parašyta: ⁶ ir tu, Betliejau, Judo krašte, jokiū būdu nesi mažiausias tarp Judo kunigaikščių, nes iš tavęs ateis valdytojas, kuris ganys mano tautą Izraelį.“ ⁷ Tada Erodas, slapčia pasikvietęs išminčius, tiksliai klausinėdamas iš jų sužinojo žvaigždės pasirodymo metą ⁸ ir juos siųsdamas į Betliejų, tarė: „Eikite ir kruopščiai ieškokite to vaikelio, ir kai jį surasite, praneškite man, kad ir aš nuvykęs jį pagarbinčiau.“

⁹ Išklause karaliaus, jie iškeliavo. Ir štai žvaigždė, kurią jie matė rytuose, ėjo pirma jų, kol atėjusi sustojo viršum tos vietos, kur buvo vaikelis. ¹⁰ Išvydę žvaigždę, jie džiaugėsi labai dideliu džiaugsmu. ¹¹ Ir, įėję į namą, jie pamatė vaikelį su jo motina Marija ir parpuolę jį garbino. Ir štvėrę savo brangenybių dėžutes, jie *pateikė jam dovanų: aukso ir smilkalų ir miros. ¹² Ir sapne Dievo perspėti negrįžti pas Eroda, jie kitu keliu iškeliavo į savo kraštą.

Bėgimas į Egiptą

¹³ Ir jiems iškeliavus, štai Viešpaties angelas pasirodo Juozapui sapne, sakydamas: „Kelkis, imk vaikelį bei jo motiną ir bėk į Egiptą, ir ten pasilik, kol tau pasakysiu, nes Erodas rengiasi ieškoti vaikelio, kad jį pražudytų.“ ¹⁴ Ir atsikėlęs jis nakčia pasiėmė vaikelį bei jo motiną ir pasitraukė į Egiptą ¹⁵ ir ten išbuvo iki Erodo mirties, kad išsipildytų, kas Viešpaties buvo pasakyta per pranašą, Šbūtent: *Iš Egipto pašaukiau savo Sūnų.

Berniukų žudynės

¹⁶ Tada Erodas, pamatęs, kad išminčiai jį išjuokė, baisiai įniršo ir pasiuntęs įgaliotinių išžudė visus berniukus, kurie buvo Betliejuje ir visoje jo apylinkėje, dviejų metų ir jaunesnius, pagal metą, kurį tiksliai klausinėdamas buvo sužinojęs iš išminčių. ¹⁷ Tada išsipildė tai, kas buvo pranašo Jeremijo pasakyta, Šbūtent: ¹⁸ *Triukšmas pasigirdo Ramoje, rauda ir verksmas ir didžiulis dejavimas: Rachele verkia savo vaikų ir nesileidžia guodžiama, nes jų nebėra.

Sugrįžimas į Nazaretą

‡ 1:25 „jos nepažino“ – Arba „neturėjo santykių su ja“. Žr. Pr 4:1; Lk 1:34. * 2:4 „ne kartą teiravosi“ – gr. eigos veikslas vksm. † 2:4 „Kristus“ – Gr. „Kristus“ = hbr. „Mesijas“, t. y. Pateptasis. ‡ 2:6 „krašte“ – Arba „šalie“ (šauksmininkas). § 2:11 „atvėrę savo brangenybių dėžutes“ – Arba „atidengę savo lobius“. * 2:11 „pateikė“ – Arba „aukojo“, „atnašavo“; gr. žodis dažnai vartojamas apie aukojimą. † 2:13 „pasilik“ – Arba „būk“. ‡ 2:15 „pasakyta“ – Arba „pasakyta autoritetingai“. § 2:15 „būtent“ – T. „sakydamas“. * 2:15 „Iš [...]“ – Žr. Oz 1:11. † 2:16 „visoje jo apylinkėje“ – T. „visuose jo pakraščiuose“. ‡ 2:17 „pasakyta“ – Arba „pasakyta autoritetingai“. § 2:17 „būtent“ – T. „sakydamas“. * 2:18 „Triukšmas“ – Arba „Garsas“, „Balsas“; žr. Jer 31:15. † 2:18 „nesileidžia guodžiama“ – T. „nesileido guodžiama“ (esam. l.).

19 Bet, kai Erodas buvo miręs, štai Viešpaties angelas Egipte pasirodė Juozapui sapne, 20 sakydamas: „Kelkis ir pasiimk vaikelį bei jo motiną ir keliauk į Izraelio šalį, nes yra mirę tie, kurie tykojo vaikelio gyvybės“. 21 Ir atsikėlęs jis paėmė su savimi vaikelį bei jo motiną, ir atvyko į Izraelio šalį. 22 Bet, kai jis išgirdo, kad Judėjai karaliauja Archelajas vietoj savo tėvo Erodo, pabūgo ten vykti. O sapne Dievo įspėtas, jis pasitraukė į Galilėjos sritį 23 ir atvykęs apsigyveno mieste, vadinamame Nazaretu, kad išsipildytų, kas buvo Špasakyta per pranašus: **jį vadins †Nazarėnu.*

3

Jonas Krikštytojas paruošia kelia Mesijui

1 *Tomis dienomis pasirodo Jonas Krikštytojas, †skelbdamas kaip šaukllys Judėjos dykumoje 2 ir sakydamas: „Atgailaukite, nes dangaus karalystė yra prisiartinusi!“ 5 Tada išeidavo pas jį †Jeruzalė ir visa Judėja, ir visas kraštas prie Jordano, 6 ir išpažindami savo nuodėmes, jie būdavo jo krikštijami Jordane. 8 Duokite tad vaisių, pritinkančių atgailai, 9 ir nemanykite sakyti savyje: „Mes kaip tėvą turime Abraomą. Nes aš jums sakau, kad Dievas pajėgia prikelti vaikų Abraomui iš šitų akmenų! 11 Aš, Šžinoma, *vandeniu jus krikštiju dėl †atgailavimo, bet tas, kuris ateina po manęs, yra galingesnis už mane – jo apavų aš nevertas nešioti! Jisai krikštys jus Šventąja Dvasia ir ugnimi. 12 †Jo vėtyklė – jo rankoje, ir jis visiškai išvalys savo klojimą ir surinks savo kviečius į klėtį, bet jis sudegins pelus neužgesinama ugnimi.“

Jonas krikštija Jėzų

13 Tuomet ateina Jėzus iš Galilėjos prie Jordano pas Joną, kad būtų jo pakrikštytas. 14 Bet Jonas mėgino jam neleisti, sakydamas: „Man reikia būti tavo pakrikštytam, o tu ateini pas mane?“

15 Ir Jėzus atsakydamas jam tarė: „Leisk dabar, nes taip mums dera Šįvykdyti visą teisumą.“ Tada jis jam leido. 16 Ir kai jis buvo pakrikštytas, Jėzus tuoj pat ėjo aukštyr iš vandens; ir štai *jam atsivėrė dangūs, ir jis pamatė Dievo Dvasią nusileidžiančią kaip balandį ir nutupiančią ant jo; 17 ir štai balsas iš dangaus †prakalbo: „Šitas yra †mano mylimasis Sūnus, kuriuo gėriuosiu.“

4

Velnius gundo Jėzų

1 Tada Jėzus buvo Dvasios nuvestas į dykumą, kad būtų velnio gundomas. 2 O išpasninkavęs keturiasdešimt dienų ir keturiasdešimt naktų, jis *ilgainiui išalko. 3 Ir

‡ 2:22 „sritį“ – Gr. dgs. „sritis“. § 2:23 „pasakya“ – Arba „pasakya autoritetingai“. * 2:23 „Jį vadins Nazarėnu“ – Žr. Iz 11:1 (hbr. נָצַר (netser), „Atžala“) ir Iz 53:2, kur rašoma, kad Mesijo išvaizda nebus teigiamai įspūdinga, matyt buvo įprasta manyti, kad nieko gero nebus iš Nazareto (Jn 1:46). Kai kas įžvelgia užuominą į Senajame Testamente minimus nazyrus („atskirtuosius“), kurie minimi šiose eilutėse: Sk 6:2, 13, 18-21; Ts 13:5, 7; 16:17; Rd 4:7; Am 2:11-12. † 2:23 „Nazarėnu“ – Gr. žodis Ναζωραῖος (Nazōraios) yra vartojamas 15 k. NT, ir šiame leidinyje verčiamas „Nazaretietis“ ar „nazariečiai“ visur kitur. Kitas gr. žodis, Ναζαρηνόος (Nazarénós), yra vartojamas 4 k. NT: Mk 1:24, 14:67, 16:6; Lk 4:34. Šiame leidinyje jis visada verčiamas žodžiu „Nazarėnas“. Žr Mk 1:24 išnašą. * 3:1 „Tomis dienomis“ – Žr. Mt 2:23 apie Jėzaus buvimą Nazarete. † 3:1 „skelbdamas kaip šaukllys“ – Arba „skelbdamas įsakmiai“. ‡ 3:5 „Jeruzalė [...] visa Judėja [...] visas kraštas prie Jordano“ – T. y. žmonės iš šitų vietovių. § 3:11 „žinoma“ – Arba „tiesa“, „gi“. * 3:11 „vandeniu“ – Gr. ἐν ὕδατι; arba „vandenyje“. † 3:11 „atgailavimo“ – Arba „apsigalvojimo“, t. y. persigalvojimo, dėl kurio keičiasi gyvensena. ‡ 3:12 „Jo“ – T. „kurio“. § 3:15 „įvykdyti“ – Arba „visą teisumą paversti tikrove“; gr. „išpildyti“, t. y. padaryti taip, kad pasiektų tikslą, normą, ribą. * 3:16 „jam“ – T. y. Jonui; plg. Jn 1:32-33. † 3:17 „prakalbo“ – T. „prakalbantis“, „sakantis“. ‡ 3:17 „mano mylimasis Sūnus“ – Arba „mano Sūnus, mylimasis“. * 4:2 „ilgainiui“ – Arba „pagaliau“, „vėliau“.

gundytojas, atėjęs pas jį, tarė: „Jeigu tu esi Dievo Sūnus, įsakyk, kad šie akmenys pavirstų duona. ⁴ Bet jis atsakydamas tarė: „**Yra parašyta:** †*Žmogus gyvens ne vien duona, bet kiekvienu žodžiu, išeinančiu iš Dievo burnos.*“ ⁵ Tada velnias jį paima į šventąjį miestą ir pastato jį ant šventyklos viršūnės ⁶ ir sako jam: „Jeigu tu esi Dievo Sūnus, meskis žemyn, nes yra parašyta: „Jis savo angelams įsakys apie tave, ir ant rankų jie nešios tave, kad niekada neužsigautum savo kojos į akmenį“. ⁷ Jėzus jam tarė: „Vėlgi yra parašyta: „Negundyk Viešpaties, savo Dievo“. ⁸ Iš naujo velnias paima jį į labai aukštą kalną ir parodo jam visas pasaulio karalystes bei jų šlovę ⁹ ir jam sako: „Š, Visa tai duosiu tau, jei parpuolęs pagarbinsi mane.“ ¹⁰ Tada Jėzus jam sako: „Eik šalin, Šėtone! Juk yra parašyta: „Garbink Viešpatį, savo Dievą, ir jam vienam tarnauk.“ ¹¹ Tada velnias jį palieka, ir štai atėjo angelai ir jam tarnavo.

Jėzus pradeda viešą tarnystę

¹² O išgirdęs, kad Jonas *įkalintas, Jėzus pasitraukė į Galilėją ¹³ ir, palikęs Nazaretą, jis atėjo ir apsigyveno Kapernaume, prie jūros, Zabulono ir Neftalio pakraščiuose, ¹⁴ kad išsipildytų, kas buvo †pasakyta per pranašą Izaiją, ‡būtent: ¹⁵ ŠZABULONO *KRAŠTAS IR NEFTALIO KRAŠTAS, PRIE JŪROS KELIO, ANAPUS JORDANO, KITATAUČIŲ GALILĖJA – ¹⁶ žmonės, kurie sėdėjo tamsoje, išvydo didžią Šviesą, ir tiems, kurie sėdėjo mirties krašte ir šešėlyje, užtekėjo Šviesa“. ¹⁷ Nuo to laiko Jėzus pradėjo skelbti kaip šauklis sakydamas: „Atgailaukite, nes dangaus karalystė yra prisiartinusi!

Jėzus pašaukia pirmuosius mokytojus

¹⁸ Ir Jėzus, vaikščiodamas palei Galilėjos jūrą, pamatė du brolius – Simoną, vadinamą Petru, ir jo brolių Andriejų – metančius tinklą į jūrą; mat jie buvo žvejai. ¹⁹ Ir jis sako jiems: †„Sekite paskui mane, ir aš jus paversiu žmonių žvejais.“ ²⁰ Ir jie tuojau paliko tinklus ir sekė paskui jį.

Jėzus Galilėjoje skelbia Karalystės Evangeliją ir išgydo žmones (nuo 22 eil.)

5

Jėzus moko ant kalno

¹ Ir pamatęs minias jis užlipo į kalną; ir jam atsisėdus, prie jo priėjo jo mokytiniai. ² Ir atvėręs savo burną, jis ėmė mokyti juos, sakydamas:

Palaiminimai

³ „Palaiminti tie, kurie yra *beturčiai dvasios atžvilgiu, nes jų yra dangaus karalystė. ⁴ Palaiminti tie, kurie liūdi, nes jie bus paguosti. ⁵ Palaiminti tie, kurie yra romūs, nes jie paveldės žemę. ⁶ Palaiminti tie, kurie alksta ir trokšta teismo, nes jie bus pasotinti. ⁷ Palaiminti tie, kurie yra gailestingi, nes jie susilauks gailestingumo. ⁸ Palaiminti tie, kurie yra tyraširdžiai, nes jie matys Dievą. ⁹ Palaiminti tie, kurie yra taikdariai, nes jie bus vadinami Dievo vaikais. ¹⁰ Palaiminti tie, kurie yra persekiojami dėl teismo, nes jų yra dangaus karalystė. ¹¹ **Esate palaiminti, kai dėl manęs jus**

† 4:4 Žr. Įst 8:3. Plg. Lk 4:4. ‡ 4:5 „viršūnės“ – Gr. „sparnelio“. § 4:9 „Visa tai“ – Gr. „Visus šiuos dalykus“.

* 4:12 „įkalintas“ – Arba „suimtas“. † 4:14 „pasakyta“ – Arba „pasakyta autoritetingai“. ‡ 4:14 „būtent“ – T. „sakydamas“. § 4:15 „Zabulono [...]“ – Žr. Iz 9:1-2. * 4:15 „kraštas“ – Arba „žemė“ (2 k.). † 4:19 „Sekite“ – Arba „Vaikščiokite“, „Eikite“. * 5:3 „beturčiai dvasios atžvilgiu“ – Gr. k. sandaros forma ta pati čia ir Mt 5:8 eilutėje, kur yra parašyta „tyraširdžiai“. Siekiant panašiai išversti, čia galėtų būti neologizmas „vargdvasiai“ ar panašiai.

†niekina ir persekioja, ir meluodami kalba apie jus visokį blogą posakį. ¹² Džiaukitės ir džiūgaukite, nes didelis yra jūsų atlygis danguje, nes tokiu pat būdu jie persekiojo pirm jūsų buvusius pranašus.

Druska ir šviesa (nuo 13 eil.)

¹⁴ Jūs esate pasaulio šviesa. Neįmanoma nuslėpti miesto, pastatyto ant kalno. ¹⁵ Nebūna, kad žmonės uždega žiburį ir jį pastato po indu, bet į žibintuvą, ir jis šviečia visiems esantiems namuose. ¹⁶ Tešviečia jūsų šviesa žmonių akivaizdoje taip, kad jie matytų jūsų gerus darbus ir šlovintų jūsų Tėvą, kuris yra danguje.

Jėzus išpildo (įvykdo) Įstatymą ir Pranašų Šventraščius

¹⁷ „Nemanykite, kad aš atėjau panaikinti Įstatymo ar Pranašų: aš atėjau ne panaikinti, bet išpildyti. ¹⁸ Nes iš tiesų sakau jums: kol dangus ir žemė nepraeis, nė vienas Šjotas, nė vienas *ženklelis jokių būdu neišnyks iš įstatymo, kol viskas išsipildys.

Jėzaus mokymas pakelia kartelę

Apie neapykantą (nuo 21 eil.)

Apie nešvankias mintis

²⁷ „Jūs esate girdėję, kad buvo senelių pasakyta: „Nesvetimauk“. ²⁸ Bet aš jums sakau: kiekvienas, kuris žvelgia į moterį taip, kad jos užsigeidžia, tas savo širdyje su ja jau svetimavo.

Apie santuokos nutraukimą (nuo 31 eil.)

Apie priesaikas ir tiesos pasakymą (nuo 33 eil.)

Apie meilę priešams (nuo 38 eil.)

⁴¹ Ir kas tik privers tave nueiti mylią, nueik su juo dvi. ⁴³ Jūs esate girdėję, kad buvo pasakyta: †„Mylėk savo artimą“ ir §„nekęšk savo priešą“. ⁴⁴ Bet aš jums sakau: mylėkite savo priešus, laiminkite tuos, kurie jus keikia, darykite gera tiems, kurie jūsų nekenčia, ir melskitės už tuos, kurie jus *šmeižia ir jus persekioja, ⁴⁵ kad †pasirodytumėte esą savo danguje esančio Tėvo vaikai, nes jis padaro, kad jo saulė tekėtų †blogiesiems ir geriesiems ir siunčia lietų Šteisiesiems ir neteisiesiems. ⁴⁸ Tad būkite tobuli, kaip ir jūsų Tėvas, kuris danguje, yra tobulas.

6

Darykite gera laukdami atlygio vien iš Dievo

† 5:11 „niekina“ – Tas pats gr. žodis vartojamas Mt 11:20; Mt 27:44; Mk 15:32; Mk 16:14; Lk 6:22; Rom 15:3; I Tim 4:10; Jok 1:5; I Pt 4:14. Gali būti išverstas „užgauliojo“, „priekaištauti“, „sukelti gėdą“, „barti“, „koneveikti“.

‡ 5:17 „išpildyti“ – T. y. pasiekti / įgyvendinti Įstatymo ir Pranašų tikslą. § 5:18 „jotas“ – Gr. ἰώτα (iota). Gr. abecėlės aštunta raidė vadinasi „jota“. Toks pavadinimas paskolintas iš hbr. kalbos mažiausios raidės ך (jod) pavadinimo. * 5:18 „ženklelis“ – Gr. κεραία (keraia). Šie ženkleliai gali būti žymenos prie raidžių, pvz. žyminčios balsius arba pateikiančios giedojimo nurodymus.

† 5:28 „taip, kad jos užsigeidžia“ – Gr. ≈ „į tą – geisti“; tokia sandara gali rodyti į (1) tikslą („tam, kad jos geistų“) arba (2) poveikį / pasekmę („kas išeina, kad jos geidžia“). Plg. gr. Mt 5:28; Mt 6:1; Mt 13:30; Mt 23:5; Mt 26:12; Mk 13:22; I Kor 12:7; II Kor 3:13; Ef 6:11; I Tes 2:9; II Tes 3:8; Jok 3:3. ‡ 5:43 „Mylėk savo artimą“ – Žr. Kun 19:18. § 5:43 „nekęšk savo priešą“ – Žmonių taip pasakyta, ne Dievo. Nėra tokios citatos ST. * 5:44 „jus šmeižia“ – Arba „jus niekina“; gal „piktai elgiasi su jumis“.

† 5:45 „pasirodytumėte esą“ – Arba „būtumėte“, bet gr. žodis γίνομαι (gínomai) čia turi pagrindinio vertimo reikšmę; plg. Jn 15:8. ‡ 5:45 „blogiesiems ir geriesiems“ – T. „ant blogųjų ir gerųjų“.

§ 5:45 „teisiesiems ir neteisiesiems“ – T. „ant teisiųjų ir neteisiųjų“.

1 „Saugokitės, kad nedarytumėte savo gailestingumo darbų žmonių akyse, kad būtumėte jų matomi, antraip neturite atlygio pas savo Tėvą danguje.

Melskitės šitaip laukdami atlygio vien iš Dievo

5 Ir kai meldiesi, nebūk kaip veidmainiai, nes jie mėgsta melstis stovėdami sinagogose ir gatvių kampuose, kad žmonėms pasirodytų. Iš tiesų sakau jums: jie turi savo atlygį. 6 Bet tu, kai meldiesi, įeik į savo kambarėlį ir užsirakinęs duris melskis savo Tėvui, kuris yra slaptoje, o tavo Tėvas, kuris mato slaptoje, atlygins tau viešai. 7 Bet kai meldžiatės, tuščiai nepakartokite, kaip svetimtikiai, nes jie galvoja, kad jie bus išgirsti dėl jų gausaus kalbėjimo. 8 Todėl nebūkite kaip jie, nes jūsų Tėvas žino, *ko jums reikia prieš jums prašant jo. 9 Todėl melskitės šitaip: „Tėve mūsų, kuris esi danguje, tebūna šventu laikomas tavo vardas. 10 Teateina tavo karalystė. Teįvyksta tavo valia kaip danguje, taip ir žemėje. 11 Kasdienės mūsų duonos duok mums šiandien 12 ir atleisk mums mūsų skolas, kaip ir mes atleidžiame savo skolininkams. 13 Ir †nevesk mūsų į pagundą, bet išvaduok mus nuo ‡blogio; nes tavo yra karalystė, galybė ir šlovė amžinai. Amen.

14 Nes jeigu jūs atleisite žmonėms jų nusižengimus, tai ir jūsų dangiškasis Tėvas jums atleis, 15 bet jeigu neatleisite žmonėms jų nusižengimų, tai nė jūsų Tėvas neatleis jūsų nusižengimų.

Pasninkaukite šitaip laukdami atlygio vien iš Dievo (nuo 16 eil)

Kur lobis, ten širdis

19 Nekraukite sau lobių žemėje, kur kandys ir rūdys sugadina, ir kur vagys įsilaužia ir vagia, 20 bet kraukite sau lobius danguje, kur nei kandys, nei rūdys nesugadina, ir kur vagys neįsilaužia ir nevagia, 21 nes kur yra jūsų lobis, ten bus ir jūsų širdis.

22 Kūno šviesa yra akis, todėl jei tavo akis Šsveika, *visas tavo kūnas bus pilnas šviesos. 23 Bet jeigu tavo akis bloga, visas tavo kūnas bus pilnas tamsos. Taigi jeigu tavyje esanti šviesa yra tamsa, tai kokia †baisi toji tamsa!

24 **Niekam neįmanoma tarnauti dviem šeimininkams, nes jis arba vieno nekęs, o kitą mylės, arba jis vieno tvirtai laikysis, o kitą nieku vers. Jums neįmanoma tarnauti Dievui ir ‡mamonai.**

Dievas yra aprūpintojas, todėl nesirūpinkite, bet ieškokite Jo karalystės (nuo 25 eil)

26 Įsižiūrėkite į padangių paukščius: nei jie sėja, nei pjauna, nei į klėtis krauna, o jūsų dangiškasis Tėvas juos maitina. Argi jūs nesate daug vertesni už juos?

27 30 Taigi, jei Dievas taip aprengia lauko žolę, kuri šiandien yra, o rytoj įmetama į krosnį, ar jis ne kur kas labiau aprengs jus, o mažatikiai?

* 6:8 „ko“ – gr. dgs; arba „kurių dalykų“. † 6:13 „nevesk mūsų į pagundą“ – Arba „mūsų nevesk į pagundos galią“, t. y. duok pagundymo metu netaptume pagundos įkaitu, t. y. kad nenusidėtume, kitaip tariant, „mūsų neatiduok pagundymui“, „neleisk, kad pagunda pagautų mus“. Laiško galatams 6:1 moko, kad būti pagautas nusižengime yra tas pats, kaip būti sugundytas. Visi eina į pagundymą (nuodėmės yra siūlomos visiems), bet eiti į pagundą yra kas kita, ir reiškia pasiduoti nuodėmei. Plg. I Tim 6:9. Ten „įpulti į pagundą“ nereiškia patirti pagundymą, bet pasiduoti tai nuodėmei, kuri yra siūloma pagundymo metu. ‡ 6:13 „blogio“ – Arba „pikto“. Gr. žodžio forma leidžia versti ir „blogojo“, „piktojo“, bet daugybė senųjų įvairių kalbų vertimai nepritaria tam. § 6:22 „sveika“ – Arba „gera“; žydams žmogus žiūrėjo geromis akimis, jeigu jis buvo dosnus, nesavanaudiškas. * 6:22 „visas tavo kūnas bus pilnas šviesos“ – Arba „tavo kūnas bus visiškai apšviestas / švytintis / šviečiantis“. † 6:23 „baisi“ – T. „didi“. ‡ 6:24 „mamonai“ – T. y. turtui, pinigams, vertinamiems daiktams.

³¹ Todėl nesirūpinkite Šir nesakykite: „Ką valgysime?“ arba: „Ką gersime?“ arba: „Kuo apsirengsime?“ ³² Nes viso to geidžia *svetimtikiai; juk jūsų dangiškasis Tėvas žino, kad jums reikia viso to. ³³ Bet pirma ieškokite Dievo karalystės ir jo teismo, ir visa tai bus jums pridėta.

7

Išmesk rąstą iš savo akies

¹ „Neteiskite, kad nebūtumėte teisiami, ² nes koku teismu teisiatė, tokiu būsite teisiami, ir koku saiku seikite, tokiu jums bus atseikėta. ³ Ir kodėl žiūri į *krislą savo brolio akyje, o nepastebi rąsto savojoje akyje?! ⁴ Arba kaip gali sakyti savo broliui: „Leisk man išimti krislą iš tavo akies“, o štai rąstas tavo akyje?! ⁵ Veidmainy, pirma išmesk rąstą iš savo akies, o paskui aiškiai žiūrėsi †tam tikslui, kad išmestum krislą iš savo brolio akies.

Nemeskite perlų kiaulėms

Melskitės be paliovos

⁷ †Vis prašykite, ir bus jums duota; vis ieškokite, ir surasite; vis belskite, ir bus jums atidaryta. ⁸ Nes kiekvienas prašantysis gauna ir ieškantysis randa, taip pat beldžiančiajam bus atidaryta.

Aukso taisyklė

Įeikite pro ankštus vartus

¹³ Įeikite pro ankštus vartus todėl, kad platūs yra vartai ir erdvus yra kelias, kuris veda į pražūtį, ir daug yra pro juos einančių, ¹⁴ ir todėl, kad ankšti yra vartai ir siauras yra kelias, kuris veda į Šgyvenimą, ir nedaug yra *juos surandančių.

Saugokitės melagingų pranašų (nuo 15 eil)

¹⁷ Taip ir kiekvienas †geras medis duoda †gerus vaisius, bet netikęs medis duoda blogus vaisius. ¹⁸ †Geras medis negali duoti blogų vaisių, nei netikęs medis negali duoti *gerų vaisių. ¹⁹ Kiekvienas medis, kuris neduoda †gerų vaisių, yra nukertamas ir įmetamas į ugnį. ²⁰ Taigi juos pažinsite iš jų vaisių. ²³ Ir tada jiems pareikšiu: „Aš niekada jūsų nepažinojau. Pasitraukite nuo manęs jūs, kurie darote įstatymo pažeidimą.“ ²⁴ Taigi kiekvienas, kas tik klauso šitų mano žodžių ir juos vykdo, – aš jį prilyginsiu išmintingam vyrui, kuris pastatė savo namą ant uolos; ²⁵ ir lijo lietus, ir užėjo potvyniai, ir pūtė vėjai, ir daužėsi į tą namą; o jis nenugriuvo, nes jo pamatai buvo pastatyti ant uolos. ²⁶ Ir kiekvienas, kuris klauso šitų mano žodžių ir jų nevykdo, bus prilygintas kvailam vyrui, kuris pastatė savo namą ant smėlio; ²⁷ ir lijo lietus, ir

§ 6:31 „ir nesakykite“ – T. „sakydami“. * 6:32 „svetimtikiai“ – Gr. „ethnos“, t. y. „tautos“, „kitataučiai“, „nežydai“, „svetimtaučiai“, kai rodoma į tautybę. Kartais vartojamas ne etnine prasme, tada „ethnos“ rodo į žmonių grupės kitokiškumą Dievo žmonių atžvilgiu, t. y. kad nesilaiko Dievo normų. * 7:3 „krislą“ – Gr. žodis κάρφος (karfos) rodo į sausą virbą, šaudelį. † 7:5 „tam tikslui, kad“ – Gr. bendraties sandara, kuris rodo į tikslą arba pasekmę. † 7:7 „Vis“ (3 k.) – Gr. veiksmažodžio forma rodo į besitęsiantį veiksmą. Žodžis „vis“ (visada) nėra visiškai tikslus, nes veiksmas nėra pastovus, bet yra būdas rodyti imperfekto veiksmo rūšį. § 7:14 „gyvenimą“ – Arba „gyvybę“. * 7:14 „juos“ – T. y. ankštus vartus. Gr. k. įvardis yra vns., kaip ir gr. k. žodžiai πύλη (vartai), ὁδός (kelias) ir ἀπόλειαν (pražūtis). Laikoma, kad įvardis rodo šioje eilutėje į žodį „vartus“ taip, kaip 13 eilutėje, kurioje veiksmažodis reiškia „eiti pro“ arba „įeiti“ ir greičiausiai rodo į vartus. † 7:17 „geras“ – Gr. ἀγαθός (agathos); gal „naudingas“. † 7:17 „gerus“ – Gr. καλός (kalos); gal „akivaizdžiai gerus“ § 7:18 „Geras“ – Gr. ἀγαθός (agathos); gal „Naudingas“. * 7:18 „gerų“ – Gr. καλός (kalos); gal „akivaizdžiai gerų“. † 7:19 „gerų“ – Gr. καλός (kalos); gal „akivaizdžiai gerų“.

užėjo potvyniai, ir pūtė vėjai, ir daužėsi į tą namą; o jis sugriuvo, ir jo griuvimas buvo smarkus.“²⁹ nes jis juos mokė kaip turintis įgaliojimą, o ne kaip raštininkai.

8

¹ Kai jis leidosi nuo kalno, didelės minios sekė paskui jį. ² Ir štai atėjo raupsuotasis ir *garbino jį, sakydamas: „Viešpatie, jei tu nori, esi pajėgus mane †padaryti švarų. ³ Ir ištiesęs ranką Jėzus palietė jį sakydamas: „Noriu, būk švarus.“ Ir tuojuo jo raupsai buvo nuvalyti. ⁴ Ir Jėzus jam sako: „Žiūrėk, niekam nepasakok, bet eik, pasirodyk kunigui ir paaukok Šdovaną, kurią Mozė įsakė, kad jiems *tai būtų* liudijimas. ⁹ Nes aš esu žmogus *pavaldinys, turintis sau pavaldžių kareivių, ir sakau †vienam: „Eik!“ – ir jis eina, ir kitam: „Ateik!“ – ir jis ateina, ir savo tarnui: „Padaryk tai!“ – ir jis daro.“¹³ Ir Jėzus tarė šimtininkui: „Eik, teįvyksta tau, kaip tikėjai!“ Ir jo tarnas buvo išgydytas tą pačią valandą.

¹⁴ Ir atėjęs į Petro namus, Jėzus pamatė jo žmonos motiną gulintią ir karščiuojančią. ¹⁵ Ir jis palietė jos ranką, ir karštligė pasitraukė nuo jos, ir ji atsikėlė ir jiems patarnavo. ¹⁷ kad išsipildytų, kas buvo †pasakyta per pranašą Šizaiją, *būtent: „Jis užnešė mūsų negalias ir nešiojo mūsų ligas“.

¹⁸ Matydamas dideles minias aplink save, Jėzus įsakė pasitraukti į kitą pusę. ¹⁹ O priėjęs vienas raštininkas tarė jam: „Mokytojau, aš sekiau paskui tave, kur tik tu eisi!“²⁰ Ir Jėzus jam sako: „Lapės turi urvus ir padangės paukščiai lizdus, bet Žmogaus Sūnus neturi kur galvos priglausti.“²¹ O kitas iš jo mokytinių jam tarė: „Viešpatie, leisk man pirmiau pareiti ir palaidoti savo tėvą.“²² Bet Jėzus jam tarė: „Sek paskui mane ir palik mirusiems laidoti savo mirusius.“

²³ Ir jam įlipęs į valtį, jo mokytiniai nusekė paskui jį. ²⁴ Ir štai pakilo jūroje didžiulė audra taip, kad bangos paslėpė valtį. Bet jis miegojo. ²⁵ O priėjęs jo mokytiniai pažadino jį, sakydami: „Viešpatie, išgelbėk mus! Žūstame!“²⁶ Ir jis sako jiems: „Kodėl jūs esate bailūs, mažatikiai?“ Tada atsikėlęs, jis sudraudė vėjus bei jūrą, ir pasidarė †visiškai ramu. ²⁷ Bet žmonės stebėjosi, sakydami: †„Kas tai *per žmogus*, kad netgi vėjai ir jūra jo klauso!?“

²⁸ Ir kai jis atvyko į kitą pusę, į gergeziečių kraštą, jį pasitiko du velnių apsėstieji išeidami iš Škapų; *jie buvo* tokie labai *smurtingi, kad niekas negalėjo praeiti anuo keliu. ²⁹ Ir štai jie šaukė, sakydami: „Kas mums ir tau *bendro*, Jėzau, Dievo Sūnau? Ar čia atėjai pirma laiko mūsų kankinti?“³⁰ O toli nuo jų buvo †gausi besiganančių kiaulių banda. ³¹ Tad velniai maldavo jį, sakydami: „Jeigu mus išvarai, tai leisk mums †pasitraukti į kiaulių bandą.“³² Ir jis jiems tarė: „Eikite!“ Ir išėję jie pasitraukė į kiaulių bandą. Ir štai visa kiaulių banda metėsi nuo skardžio į jūrą ir nugaišo vandenyse. ³³ O tie, kurie jas ganė, pabėgo ir nuėję į miestą, viską išpasakojo, įskaitant Štai, kas atsitiko velnių apsėstiesiems. ³⁴ Ir štai visas miestas išėjo Jėzaus pasitikti ir, kai jie pamatė jį, maldavo, kad jis paliktų jų *pakraščius.

‡ 7:29 „įgaliojimą“ – Arba „teisę spręsti“, „teisę mokyti Dievo tiesų. * 8:2 „garbino“ – Arba „sukniubo garbindamas“. † 8:2 „padaryti švarų“ – Arba „nuvalyti“. ‡ 8:3 „būk švarus“ – Arba „būk nuvalytas“. § 8:4 „dovaną“ – Arba „atnašą“. * 8:9 „pavaldinys“ – T. „po valdžia“, t. y. „atsakingas įgaliotajam“. † 8:9 „vienam“ – T. „tam“. ‡ 8:17 „pasakyta“ – Arba „pasakyta autoritetingai“. § 8:17 „Izaiją“ – Gr. Ἡσαΐας (Hesaias). * 8:17 „būtent“ – T. „sakydamas“. † 8:26 „visiškai ramu“ – T. „visiška ramybė“ arba „visiška tyla“. ‡ 8:27 „Kas tai *per žmogus*“ – T. „Koks tai žmogus“ arba „Kokios rūšies šis žmogus“. § 8:28 „kapų“ – Arba „kapinių rūšių“, „laidojimo rūšių“. * 8:28 „smurtingi“ – Arba „pavojingi“. † 8:30 „gausi besiganančių kiaulių banda“ t. „besigananti daugybės kiaulių banda“. ‡ 8:31 „pasitraukti“ – Arba „išeiti“. § 8:33 „tai, kas atsitiko velnių apsėstiesiems“ t. „apsėstųjų patirtus dalykus“. * 8:34 „pakraščius“ – Arba „paribius“, „pasienio vietas“.

9

¹ Ir įlipęs į valtį, jis perplaukė ir atvyko į *savąjį miestą. ⁶ Bet kad žinotumėte, jog Žmogaus Sūnus turi žemėje †valdymo galią nuodėmėms atleisti – tada jis tarė sergančiam paralyžiumi – kelkis, pasiimk savo gultą ir eik į savo namus.“ ⁷ Ir atsikėlęs jis nuėjo į savo namus.

⁹ Ir iš ten eidamas toliau Jėzus pamatė muitinėje sėdintį žmogų, vardu Matą, ir jis jam sako: „Sek paskui mane!“ Ir jis atsikėlęs sekė paskui jį.

¹⁸ Jam tuos dalykus bekalbant jiems, štai †tam tikras valdytojas atėjęs garbino jį, sakydamas: „Ką tik mirė mano duktė, bet ateik ir uždėk ant jos savo ranką, ir ji gyvens.“ ¹⁹ Ir atsikėlęs Jėzus nusekė paskui jį, taip pat ir jo mokytiniai. ²⁰ Ir štai moteris, dvylika metų serganti kraujoplūdžiu, prisiartino iš paskos ir palietė jo drabužio kutą. ²¹ Mat ji pati sau kalbėjo: „Jeigu tik paliesiu jo drabužį, būsiu Šišgydyta.“ ²² O Jėzus atsigręžęs ir ją pamatęs, tarė: „Drąsos, dukterie! Tavo tikėjimas tave *išgydė.“ Ir nuo tos valandos moteris †buvo išgydyta. ²³ Ir Jėzus atėjęs į valdytojo namus ir pamatęs vamzdininkus ir triukšmaujančią minią, ²⁴ tarė jiems: „Pasitraukite, nes mergaitė ne mirusi, bet miega.“ Ir jie išjuokė jį. ²⁵ O kai minia buvo išvaryta, jis įėjęs vidun †paėmė mergaitę už rankos, ir ji atsikėlė. ²⁶ Ir Šgarsas apie tai pasklido po visą tą kraštą.

²⁷ Ir Jėzui išeinant iš ten, du aklieji sekė paskui jį šaukdami ir sakydami: „Dovydo Sūnau, pasigailėk mūsų!“ ²⁸ O jam įėjus į namus, aklieji priėjo prie jo, ir Jėzus sako jiems: „Ar tikite, kad aš pajėgiu tai padaryti?“ Jie sako jam: „Taip, Viešpatie.“ ²⁹ Tada jis palietė jų akis, sakydamas: „Teįvyksta jums pagal jūsų tikėjimą.“ ³⁰ Ir jų akys atsivėrė; ir Jėzus juos prigrasė, sakydamas: „Žiūrėkite, *kad niekas nesužinotų!“ ³¹ Bet išėję jie paskleidė garsą apie jį po visą tą kraštą. ³² Ir jiems išeinant, štai jie atvedė pas jį žmogų, kuris buvo nebylus ir velnio apsėstas. ³³ Ir kai velnias buvo išvarytas, nebylys prakalbo. Ir minios stebėjosi, sakydamos: „Taip dar niekada nebuvo matyta Izraelyje!“ ³⁴ Bet fariziejai tarė: „Jis išvarinėja velnius per velnių kunigaikštį.“ ³⁸ todėl melskite pjūties Viešpatį, kad jis varytų darbininkų į savo pjūtį.“

10

⁴ Simonas Kanaanietis ir Judas Iskarijotas, kuris ir išdavė jį. ⁸ Išgydykite ligonius, apvalykite raupsuotus, prikeltkite mirusius, išvarykite velnius. *Dovanai gavote, dovanai duokite. ¹⁵ Iš tiesų sakau jums: teismo dieną Sodomos ir Gomoros šaliai bus pakenčiamiau negu tam miestui.

¹⁶ Štai aš išsiunčiu jus kaip avis tarp vilkų; tad būkite gudrūs kaip gyvatės ir †nekalti kaip balandžiai. ²² Ir dėl mano vardo visi nekės jūsų; bet būtent tas, kuris ištvers iki galo, bus išgelbėtas. ²⁸ Ir nebijokite tų, kurie užmuša kūną, bet negali užmušti sielos; o verčiau bijokite to, kuris gali pražudyti ir sielą, ir kūną †pragare. ³² Taigi kiekvienas, kas tik mane išpažins žmonių akivaizdoje, tą ir aš išpažinsiu savo Tėvo, kuris yra danguje, akivaizdoje. ³³ O bet kas, kuris manęs išsižadės žmonių akivaizdoje, to ir aš išsižadėsiu savo Danguje esančio Tėvo akivaizdoje. ³⁹ Kas

* **9:1** „savąjį miestą“ – Žr. Mk 2:1. † **9:6** „valdymo galią“ – Arba „teisę“, „valdžią“, „įgaliojimą“. † **9:18** „tam tikras“ – Arba „vienas“. § **9:21** „išgydyta“ – Arba „išgelbėta“. * **9:22** „išgydė“ – Arba „išgelbėjo“. † **9:22** „buvo išgydyta“ – „buvo išgelbėta“. † **9:25** „paėmė mergaitę už rankos, ir ji“ t. „paėmė jos ranką ir mergaitę“. § **9:26** „garsas apie tai“ t. „šis garsas“. * **9:30** „kad niekas nesužinotų!“ – Arba „tegu nesužino nė vienas!“ * **10:8** „Dovanai“, „dovanai“ – Arba „nemokamai“, kaip II Kor 11:7, II Tes 3:8. † **10:16** „nekalti“ – T. y. be nuodėmingų „priemaišų“, charakterio atžvilgiu vientisi. Gr. žodis ἀκέραιος (akeraios) vartojamas NT tik čia, Rom 16:19, ir Flp 2:15. † **10:28** „pragare“ – Gr. „gehenoje“.

atrandęs savo šgyvybę, *tas* ją pražudys, o kas pražudęs savo gyvybę dėl manęs, *tas* ją atras.

11

⁶ Ir yra palaimintas kas tik *nepasipiktins manimi.“ ¹⁰ Nes *jis* yra tasai, apie kurį yra parašyta: Štai aš siunčiu pirma tavo veido savo pasiuntinį, kuris paruoš tau kelią pirma tavęs. ¹⁹ Atėjo Žmogaus Sūnus, valgantis ir geriantis, ir jie sako: „Štai žmogus rijūnas ir vyno gėrūnas, muitininkų ir nusidėjėlių draugas! Bet jos vaikai išmintį †išteisina.“ ²⁰ Tada jis pradėjo †prikaištauti miestams, kuriuose buvo padaryta daugumas jo galingų atgamtinių veiksmų, kadangi jie neatgailavo: ²¹ „**Vargas tau, Chorazine! Vargas tau, Betsaida! Nes jeigu galingi atgamtiniai veiksmai, kurie buvo padaryti jummyse, būtų buvę padaryti Tyre ir Sidone, jie seniai būtų atgailavę ašutinėje ir pelenuose.** ²² **Vis dėlto jums sakau: teismo dieną Tyru ir Sidonui bus pakenčiamiau negu jums!** ²⁴ Bet aš sakau jums, kad teismo dieną Sodomos šaliai bus pakenčiamiau negu tau.“ ²⁸ Ateikite pas mane visi, kurie vargstate ir nešate sunkias naštas, ir aš jums suteiksiu poilsį. ²⁹ Imkite ant savęs mano jungą ir mokykitės iš manęs, nes aš romus ir nuolankios širdies, ir jūs rasite savo sieloms poilsį, – ³⁰ nes mano jungas Ššvelnus ir mano našta yra lengva.

12

⁸ Nes Žmogaus Sūnus yra ir šabo Viešpats.“ ¹⁷ kad išsipildytų, kas buvo *pasakyta per pranašą †Izaiją, †būtent: ¹⁸ *Štai mano *Tarnas, kurį aš išrinkau, mano mylimasis, kuriuo gėrisi mano siela. Ant Jo uždėsiu savo Dvasią, ir jis praneš kitataučiams †teisingumą.* ²⁰ †*Jis nenulauš lūžusios nendrės ir neužgesins gruzdančio dagčio, Škol neišsiųs teisingumo į pergalę.* ²¹ IR KITATAUČIAI SUDĖS VILTIS Į JO VARDĄ.

²² Tada pas jį atvedė aklą ir nebylų velnio apsėstą žmogų; ir jis išgydė jį taip, kad aklas ir nebylus žmogus ir kalbėjo ir regėjo. ²³ Ir visos minios netvėre iš nuostabos ir sakė: „Nejaugi šis nėra Dovydo sūnus?!“ ²⁴ Bet *tai* išgirdę, fariziejai sakė: „Šitas išvarinėja velnius ne kitaip, kaip tik velnių valdovu Belzebulu.“ ²⁵ Ir Jėzus, žinodamas jų mintis, tarė jiems: „Kiekviena karalystė, suskilusi priešingai sau, nusiaubiama, ir joks miestas ar *jokie namai, suskilę priešingai sau, neišstovės. ²⁶ Ir jeigu Šėtonas išvarinėja Šėtoną, tai jis yra susiskaldęs priešingai sau. Tai kaipgi išstovės jo karalystė? ²⁷ Ir jeigu aš išvarinėju velnius Belzebulu, tai kuo *juos* išvarinėja jūsų vaikai?! Todėl jie bus jūsų teisėjai. ²⁸ Bet jeigu aš išvarinėju velnius Dievo Dvasia, tai †pas jus yra atėjusi Dievo karalystė. ²⁹ Arba kaipgi gali kas įeiti į †galiūno namus ir išplėsti jo daiktus, jeigu jis pirma nebus surišęs galiūno? Jis išplės jo namus tik tada. ³⁰ Kas ne su manimi, tas prieš mane, ir kas su manimi nerenka,

§ 10:39 „gyvybę“ – Gr. ψυχή (psūche); arba „sielą“ (2 k.). * 11:6 „nepasipiktins“ – Arba „nebus suklypdytas“. † 11:19 „išteisina“ t. y., „tvirtina (skelbia) esant nekaltintiną (nepeiktiną), t. y. teisią, padėtį užimančia“. † 11:20 „prikaištauti“ – Tas pats gr. žodis vartojamas Mt 5:11; Mt 27:44; Mk 15:32; Mk 16:14; Lk 6:22; Rom 15:3; I Tim 4:10; Jok 1:5; I Pt 4:14. Gali būti išverstas „niekinti“, „sukelti gėdą“, „barti“, „koneveikti“. § 11:30 „švelnus“ – Arba „malonus“. * 12:17 „pasakyta“ – Arba „pasakyta autoritetingai“. † 12:17 „Izaiją“ – Gr. Ἡσαΐας (Hesaias). † 12:17 „būtent“ – T. „sakydamas“. § 12:18 „Štai [...]“ – Žr. Iz 42:1. * 12:18 „Tarnas“ – Gr. žodis παῖς (paīs) gali būti išverstas ir žodžiais „vaikas“ ar „sūnus“. Čia dėl cituojamo ST teksto, nėra abejonės, kuriuo žodžiu išversti. Žodis παῖς NT nurodo į Viešpatį Jėzų tik čia ir Apd 3:13, 26; 4:27, 30. ST Jehovos Tarnas dar minimas Iz 48:20, 52:13, 53:11. † 12:18 „teisingumą“ – Gal „teisumo reglamentą“, t. y. kaip įgyti teisumą. † 12:20 „Jis [...]“ – Žr. Iz 42:3. § 12:20 „kol neišsiųs“ – Arba „iki tol, kol išsiųs“. * 12:25 „jokie namai“ – Arba „jokia šeimyna“. † 12:28 „pas jus“ t. „ant jūsų“. † 12:29 „galiūno“ (2 k.) – Arba „stipruolio“.

tas Šišvaiko. ³¹ Todėl sakau jums: visokia nuodėmė ir piktžodžiavimas bus žmonėms atleisti, bet piktžodžiavimas *Šventajai* Dvasiai nebus žmonėms atleistas. ³⁷ Nes pagal savo žodžius būsi išteisintas ir pagal savo žodžius būsi pasmerktas.“

³⁸ Tada kai kurie iš raštininkų ir fariziejų atsakė, tardami: „Mokytojau, mes norėtume pamatyti ženklą iš tavęs.“ ³⁹ Bet jis atsakydamas tarė jiems: „Nelaba ir svetimaujanti karta *geidžia ženklą, bet nebus jai duota *kito* ženklą, kaip tik pranašo Jonos ženklas, ⁴⁰ nes kaip Jona buvo tris dienas ir tris naktis didelio vandens gyvūno pilve, taip ir Žmogaus Sūnus bus tris dienas ir tris naktis žemės širdyje. ⁴¹ Žmonės nineviečiai kelsis drauge su šia karta teisme ir ją pasmerks, nes jie atgailavo dėl Jonos šaukliško skelbimo, o štai čia už Joną yra *kas* didesnis!

13

¹⁸ Taigi jūs pasiklausykite palyginimo apie sėjėją. ⁵⁵ Argi šis ne *dailidės sūnus? Argi jo motina nevadinama Marija? O jo broliai – Jokūbas ir Jozė, ir Simonas, ir Judas? ⁵⁶ Ir jo seserys, argi ne jos visos su mumis? Tad iš kur šitam visi šie dalykai?!“ ⁵⁷ Ir jie †pasipiktino juo. Bet Jėzus jiems tarė: „Pranašas nebūna be pagarbos *niekur kitur*, tik savo tėviškėje ir savo namuose. ⁵⁸ Ir jis ten nepadarė daug galingų antgamtinių veiksmų dėl jų netikėjimo.

14

²² Ir tuoj pat Jėzus privertė savo mokytinius lipti į valtį ir pirma jo plaukti į kitą pusę, kol jis atleisiąs minias. ²³ Ir, atleidęs minias, jis užlipo į kalną melstis atskirai. Ir, atėjęs vakarui, jis buvo ten vienas. ²⁴ Bet valtis jau buvo jūros viduryje, blaškoma bangų, nes vėjas buvo priešingas. ²⁵ Ir per ketvirtą nakties sargybą Jėzusėjo pas juos vaikščiodamas jūros paviršiumi. ²⁶ Ir kai mokytiniai pamatė jį vaikščiojantį jūros paviršiumi, jie krūptelėjo ir sakė: „Tai šmėkla!“ ir iš baimės jie ėmė šaukti. ²⁷ Bet Jėzus tuojau jiems tarė, sakydamas: „Drąsos! Tai aš. Nebijokite!“ ²⁸ Ir Petras jam atsakydamas tarė: „Viešpatie, jei tai tu, liepk man eiti pas tave vandens paviršiumi.“ ²⁹ O jis tarė: „Ateik.“ †Tai išlipęs iš valtys, Petras vaikščiojo vandens paviršiumi, kad nueitų pas Jėzų. ³⁰ Bet matydamas smarkų vėją, jis nusigando ir, pradėjęs skęsti, sušuko, sakydamas: „Viešpatie, išgelbėk mane!“ ³¹ Ir tuojau ištiesęs ranką, Jėzus nutvėrė jį bei jam tarė: „O mažatiki, ko suabejojai?!“ ³² Ir jiems įlipus į valtį, vėjas nurimo. ³³ Tuomet tie, kurie buvo valtyje, prisiartinę pagarbino jį, sakydami: „Tikrai tu esi Dievo Sūnus!“

15

² „Kodėl tavo mokytiniai laužo prosenių tradiciją? Nes jie nesimazgoja rankų, kai valgo duoną.“ ⁹ bet niekais *jie mane garbina, mokydami žmonių priesakų *lyg įpareigojančių mokslų*““. ¹² Tada atėjo jo mokytiniai ir jam pasakė: „Ar žinai, kad fariziejai, išgirdę tą pasakymą, †pasipiktino?“ ¹³ Bet jis atsakydamas tarė: „Kiekvienas augalas, kurio nesodino mano dangiškasis Tėvas, bus išrautas. ¹⁸ Bet tie dalykai, kurie išeina iš burnos, išlenda iš širdies, ir šie suteršia žmogų. ¹⁹ Nes iš širdies išeina blogos mintys, žmogžudystės, svetimavimai, paleistuvystės, vagystės, melagingi

Š **12:30** „išvaiko“ – Arba „išsklaido“, „barsto“; plg. Prd 49:10 (Mesijas surenka žmones.), Jn 10:12. * **12:39** „geidžia“ – Arba „ieško“, „reikalauja“. * **13:55** „dailidės“ – Arba „amatininko“. Didelė tikimybė, kad toks amatininkas gamindavo plūgus ir jungus. Kartais gr. žodis τέκτων (tekton) ne NT rodo į kalvį. Toks žmogus turėjo būti įgudęs meistras. † **13:57** „pasipiktino juo“ – Arba „suklupo dėl jo“. * **14:27** „Drąsos“ – T. „Būkite drąsūs“. † **14:29** „Tai“ – Arba „Ir“, „O“. * **15:9** „jie mane garbina“ – Iz 29:13 tai yra „jų baimė manęs“, t. y. kaip jie išreiškė savo tariamą baimę Dievui. † **15:12** „pasipiktino“ – Arba „suklupo“.

liudijimai, piktžodžiovimai. ²⁰ Šitie yra tie dalykai, kurie suteršia žmogų, bet valgymas nemazgotomis rankomis žmogaus nesuteršia.“

²¹ ŠTada Jėzus išėjo iš ten ir pasitraukė į Tyro ir Sidono *regioną. ²² Ir štai moteris kanaanietė iš tų pakraštų išėjusi šaukė jam, sakydama: „Pasigailėk manęs, o Viešpatie, Dovydo Sūnau! Mano dukrą baisiai apsėda švelnias! ²³ Bet jis neatsakė jai nė žodžio. Ir priėję jo mokytiniai prašinėjo jį, sakydami: „Išsiusk ją, nes ji šaukia mums iš paskos!“ ²⁴ Bet jis atsakydamas tarė: „Aš esu siųstas tik pas pražuvusias Izraelio namų avis.“ ²⁵ Tada ji priėjusi jį garbino, tardama: „Viešpatie, padėk man!“ ²⁶ Bet jis atsakydamas tarė: „Nėra gerai imti vaikų duoną ir mesti šunyčiams.“ ²⁷ O ji tarė: „Taip, Viešpatie. Tačiau ir šunyčiai ėda trupinius, kurie krenta nuo jų šeiminių stalo. ²⁸ Tada Jėzus atsakydamas tarė jai: „O moterie, didis tavo tikėjimas! Teįvyksta tau, kaip tu nori.“ Ir tą pačią valandą jos dukra buvo išgydyta.

²⁹ Ir iš ten išėjęs, Jėzus atvyko prie Galilėjos jūros, ir užkopęs ant *kalno, ten sėdėjo. ³⁰ Ir atėjo pas jį didžiulės minios, atsigabendamos su savimi raišų, aklų, nebylių, neturinčių kūno dalių ir daugelį kitokių, ir juos padėjo prie Jėzaus kojų, o jis juos išgydė. ³¹ Pasekmė ta, kad minios stebėjosi, matydama nebylius kalbančius, šneturinčius kūno dalių sveikus, raišus vaikščiojančius ir aklus reginčius, ir šlovino Izraelio Dievą. ³² Tada, susišaukęs savo mokytinius, Jėzus tarė: „Mane apima gailestis dėl minios, nes jau tris dienas jie pasilieka su manimi ir neturi ko valgyti, ir nenoriu paleisti jų alkanų, kad jie nenuilstų kelyje. ³³ Ir jo mokytiniai jam sako: „Iš kur mums imti dykumoje tiek daug duonos, kad ji pasotintų tokią didžiulę minią? ³⁴ Ir Jėzus jiems sako: „Kiek jūs turite kepalų? Ir jie tarė: „Septynis ir kelias žuveles. ³⁵ Ir jis įsakė miniai *susėsti ant žemės ³⁶ ir paėmęs septynis kepalus ir žuvis ir padėkojęs, jis laužė ir davė savo mokytiniams, o mokytiniai – miniai. ³⁷ Ir jie visi valgė ir pasisotino; ir pririnko pertekusių gabalų septynias pilnas pintines. ³⁸ O valgančiųjų buvo keturi tūkstančiai vyrų, šneskaitant moterų ir vaikų. ³⁹ Ir paleidęs minias, jis įlipo į valtį ir atvyko į Magdalos pakraščius.

16

¹⁵ Jis sako jiems: „Bet jūs ką sakote mane esant? ¹⁶ Ir Simonas Petras atsakydamas tarė: „Tu esi *Kristus, gyvojo Dievo Sūnus! ¹⁷ Ir Jėzus atsakydamas tarė jam: „Palaimintas esi, Simonai bar Jona, nes ne kūnas ir kraujas tau tai apreiškė, bet mano Tėvas, kuris yra danguje. ¹⁸ Ir aš taip pat sakau tau, kad tu esi Petras, ir šant šitos Uolos aš *statydinsiu savo bažnyčią, ir pragaro vartai jos nenugalės. ¹⁹ Ir aš tau duosiu dangaus karalystės raktus, ir ką tik tu suriši žemėje, bus surišta danguje, ir ką

‡ 15:19 „piktžodžiovimai“ – Arba „šmeižtai“. § 15:21 „Tada Jėzus išėjo iš ten ir“ – Arba „Ir iš ten išėjęs, Jėzus“.

* 15:21 „regioną“ t. „dalis“ (dgs.). † 15:22 „pakraštų“ – Arba „paribių“, „pasienio vietos“. ‡ 15:22 „apsėda velnias“ – Arba „užvaldo“; gr. žodis panašus į „yra velniazuota“, „yra demonizuota“. § 15:22 „velnias“ – Arba „velniai“, „demonas“, „demonai“. * 15:29 „kalno“ – plg. Mt 14:23; Mt 28:20. † 15:30 „atsigabendamos“ – Arba „turėdamos“. ‡ 15:30 „neturinčių kūno dalių“ – Arba „luošius“; žr. Mt 15:31, 18:8; Mk 9:43. § 15:31 „neturinčius kūno dalių“ – Arba „luošius“; žr. Mt 15:30, 18:8; Mk 9:43. * 15:35 „susėsti ant žemės“ – Arba „atsilošti ant žemės valgyti“. † 15:37 „gabalų“ – Arba „laužtų dalių“. ‡ 15:37 „pilnas pintines“ – Arba „pilnus krepšius“. § 15:38 „neskaitant“ – Arba „be“. * 16:16 „Kristus“ t. y. „Mesijas“. † 16:17 „bar Jona“ – Hebrajiškas žodis „bar“ reiškia „sūnų“, vadinasi, Simonas yra Jonos sūnus. Kadangi hbr. žodis „bar“ buvo pateiktas gr. kalbos tekste, čia jis yra neišverstas, kad hebraizmas liktų aiškus. Priešingai, Jn 1:42 eilutėje vartojamas graikiškas žodis yra υιός (huios), „sūnus“. ‡ 16:18 „ir“ – Arba „o“. § 16:18 „ant šitos Uolos“ – Žr. Rom 9:33; I Kor 10:4, 3:11; I Pt 2:8. * 16:18 „statydinsiu“ – Vartojamas statybinis terminas, kalbant apie žmonių ugdymą pagal Dievo žodį (žr. I Kor 8:1; 14:4, 17; I Tes 5:11; I Pt 2:5). † 16:19 „suriši“, „atriši“ – Gr. kalbos formos yra tariamosios nuosakos, „surištum“, „atrištum“, nors gr. k. formos Mt 18:18 yra būsimosios formos.

tik tu atriši žemėje, bus atrišta danguje. ²⁰ Tada jis davė įsakymą savo mokytiniais, kad jie niekam nesakytų, kad jis yra Jėzus, ✠kuris Kristus. ²⁴ Tada Jėzus tarė savo mokytiniais: „Jei kas nori eiti paskui mane, teišsižada savęs ir tepasiima savo kryžių, ir teseka manimi. ²⁵ Nes bet kas, kuris ketina išgelbėti savo Šgyvybę, tas ją pražudys, o bet kas, kuris pražudys savo gyvybę dėl manęs, tas ją atras. ²⁶ Nes kokia gi nauda žmogui, jeigu jis laimėtų visą pasaulį, bet *prarastų savo sielą?! Arba ką žmogus duos mainais už savo sielą?!

17

⁵ Dar jam tebekalbant, štai šviesus debesis *apgaubė juos šešėliu, ir štai balsas iš debesies †prakalbo: „Šitas yra ✠mano mylimasis Sūnus, kuriuo gėriuosi – klausykite jo!“ ⁷ Ir priėjęs Jėzus palietė juos bei tarė: „Kelkitės ir nebijokite! ⁸ Ir pakėlę savo akis jie nieko *daugiau* nebematė, vien tiktai Jėzų.

¹⁴ Ir jiems atėjus prie minios, pas jį atėjo žmogus, klaupdamasis prieš jį ir sakydamas: ¹⁵ „Viešpatie, pasigailėk mano sūnaus, kadangi jis Šmėnulio susmogtas ir labai kankinasi, mat jis dažnai įpuola į ugnį ir dažnai į vandenį. ¹⁶ Ir atvedžiau jį pas tavo mokytinis, bet jie nepajėgė jo išgydyti.“ ¹⁷ Tada Jėzus atsakydamas tarė: „O netikinti ir iškrypusi karta! Iki kol aš būsiu su jumis? Iki kol jus pakęsiu? Atneškite jį čia, pas mane.“ ¹⁸ Ir Jėzus sudraudė *velnią, ir jis išėjo iš jo; ir vaikas buvo išgydytas nuo to †akimirksnio. ¹⁹ Tada mokiniai atskirai atėjo pas Jėzų ir tarė: „Kodėl mes nepajėgėme jo išvaryti?“ ²⁰ Ir Jėzus jiems tarė: „**Dėl jūsų netikėjimo. Nes iš tiesų sakau jums: jeigu ✠turėsite tikėjimą kaip garstyčios sėklos grūdelį, jūs pasakysite šitam kalnui: ‚Persikelk iš čia į tenai‘, – ir jis persikels. Ir nieko jums nebus neįmanomo.** ²¹ Tačiau šita Šveislė kitaip neišeina, kaip tik malda ir pasninku.“

²⁴ Ir atėjus jiems į Kapernaumą, prie Petro priėjo *rinkliavos rinkėjai, ir tarė: „Ar jūsų mokytojas nemoka rinkliavos? ²⁵ Jis sako: „Taip, *jis moka!* Ir kai parėjo į namus, Jėzus pirmas jį prakalbino: „Kaip manai, Simonai? Iš ko žemės karaliai ima muitą ar duoklę? Iš savo vaikų ar iš svetimųjų? ²⁶ Petras jam sako: „Iš svetimųjų. Jėzus sako jam: „Tai, žinoma, vaikai yra laisvi. ²⁷ Tačiau, kad †jų nepiktintume, nueik prie jūros, įmesk kabliuką, paimk pirmą užkibusią žuvį, ir pravėręs jos žiotis rasi pinigą. Paimk jį ir atiduok jiems už mane ir už save.“

18

Kas yra didžiausias dangaus karalystėje?

¹ *Tuo pačiu metu pas Jėzų atėjo mokiniai, sakydami: „Kas gi yra didžiausias dangaus karalystėje?“ ² Ir Jėzus, pasišaukęs mažą vaiką, pastatė jį jų viduryje, ³ ir tarė: „**Iš tiesų sakau jums: jeigu †neatsiversite ir nepasidarysite kaip maži vaikai,**

† 16:20 „kuris“ – Gr. žymimasis artikelis, kuris dažnai neverčiamas į lietuvių kalbą, o kai yra verčiamas, dažnai vartojamas žodis „tas“ arba savybinis įvardis (pvz., „jo“, „jos“.). § 16:25 „gyvybę“ – Gr. ψυχή (psūche); arba „sielą“ (2 k.). * 16:26 „prarastų savo sielą“ – Arba „patirtų savo sielos pražūtį“. * 17:5 „apgaubė“ – Arba „pridengė“. † 17:5 „prakalbo“ – T. „prakalbantis“, „sakantis“. † 17:5 „mano mylimasis Sūnus“ – Arba „mano Sūnus, mylimasis“. § 17:15 „mėnulio susmogtas“ – Žr. Ps 121:6; Mt 4:24. * 17:18 „velnią, ir jis“ – gr. „jį, ir velnias“. † 17:18 „akimirksnio“ – gr. žodis gali reikšti ir valandą ir kt., priklausomai nuo konteksto. † 17:20 „turėsite“ – T. „turėtumėte“. § 17:21 „veislė“ – Arba „padermė“, „giminė“. * 17:24 „rinkliavos“ – Gr. διδραχμων (didrachmon), tai yra graikiškos monetos pavadinimas, taip pat šventyklos rinkliavos pavadinimas. Žodis čia vartojamas kalbos figūra metonimija ir jis nusako rinkliavą (mokestį), kurį turėjo sumokėti žydų vyrai pagal Iš 30:13. Hebrajiškais pinigais mokestis = pusė šekelio, o graikiškais pinigais = dvi drachmos. † 17:27 „jų nepiktintume“ – Arba „jų neklupdytume“. * 18:1 „Tuo pačiu metu“ – T. „Tą pačią valandą“. † 18:3 „neatsiversite“ – Arba „neatsigręšite“.

jokiu būdu neįeisite į dangaus karalystę. ⁴ Todėl kas nusižemina kaip šis mažas vaikas, tas yra didžiausias dangaus karalystėje.

⁹ Ir jei tavo akis *‡*suklupdina tave, išlupk ją ir mesk nuo savęs. Tau yra geriau vienakiui įeiti į gyvenimą, negu turėdamas dvi akis būti įmestam į *§*pragaro ugnį. ¹¹ Juk Žmogaus Sūnus atėjo išgelbėti to, kas yra pražuvę.

Pražuvusi avis

¹⁴ Lygiai taip pat tai nėra jūsų danguje *esančio* Tėvo valia, kad pražūtų bent vienas iš šitų mažutėlių.

Įtikink savo brolių dėl kaltumo

¹⁵ Be to, jeigu tavo brolis tau nusidės, eik ir ***prie keturių akių įtikink jį dėl kaltumo; jeigu jis paklausys tavęs, tu laimėjai savo brolių. ¹⁶ Bet jeigu jis *tavęs* neklausys, paimk su savimi dar vieną ar du, kad *†**dviejų ar trijų liudytojų burnos parodymais būtų patvirtintas kiekvienas ‡žodis*. ¹⁷ O jeigu jis atsisakys jų klausyti, pasakyk tai bažnyčiai; bet jeigu jis atsisakys klausyti bažnyčios, tebūna jis tau kaip *§*svetimtikis ir muitininkas. ¹⁸ Iš tiesų sakau jums: kokius tik dalykus jūs surišite žemėje, bus surišta danguje, ir kokius tik dalykus jūs atrišite žemėje, bus atrišta danguje. ¹⁹ Jums dar sakau: jei du iš jūsų susitartų žemėje dėl bet kokio dalyko, ko tik jie prašytų, jiems tai bus padaryta mano Tėvo, kuris *yra* danguje. ²⁰ Nes kur du ar trys yra susirinkę mano vardu, ten aš esu tarp jų.“

Kiek kartų atleisti? Palyginimas apie neatlaidų tarną

²¹ Tada atėjęs pas jį, Petras pasakė: „Viešpatie, kiek kartų mano brolis nusidės man, ir aš turėsiu jam atleisti? Ar iki septynių kartų?“ ²² Jėzus jam ***tarė: „*Aš nesakau tau iki septynių kartų, bet iki septyniasdešimtkart septynių*. ³⁵ Taip ir mano dangiškasis Tėvas padarys jums, jeigu jūs kiekvienas iš širdies neatleisite savo ***broliams jų nusižengimų.“

19

¹⁴ Bet Jėzus tarė: „Leiskite vaikučius ir nedrauskite jiems ateiti pas mane, nes tokių yra dangaus karalystė.“

¹⁶ Ir štai vienas priėjęs tarė jam: „Gerasis Mokytojau, ką gera turiu daryti, kad turėčiau amžiną gyvenimą? ¹⁹ *gerbk savo tėvą ir motiną; ir, mylėk savo artimą kaip save patį*.“ ²³ Tada Jėzus tarė savo mokytiniams: „*Iš tiesų sakau jums: turtingas sunkiai įeis į dangaus karalystę*. ²⁴ Ir dar jums sakau: lengviau kupranugariui pralįsti pro adatos ausį, negu turtingam įeiti į Dievo karalystę.“ ²⁵ O *tai* išgirdę, jo mokytiniai labai nustebo ***ir pasakė: „Tai kas gali būti išgelbėtas?!“ ²⁶ Bet įbedęs *į juos* akis, Jėzus jiems tarė: „*Žmonėms †tai yra neįmanoma, bet Dievui viskas yra įmanoma*. ²⁷ Tada Petras atsakydamas jam tarė: „Štai mes *‡*viską palikome ir sekėme paskui tave. Kas mums bus už tai?“ ²⁸ Ir Jėzus jiems tarė: „*Iš tiesų sakau jums, kad*

‡ **18:9** „suklupdina tave“ – T. y. yra priežastis, dėl kurios nusidedi. § **18:9** „pragaro“ – Arba „ugningos griovos“, „ugningo tarpeklio“, „ugningos daubos“. Gr. γέεννα (gehenna). Sinonimas – „ugnies ežeras“. * **18:15** „prie keturių akių“ – Gr. „vien tik tarp tavęs ir jo“. † **18:16** „dviejų ar trijų liudytojų burnos parodymais būtų patvirtintas kiekvienas žodis“ – Žr. Įst 19:15; plg. Jn 8:17, II Kor 13:1, I Tim 5:19, Hbr 10:28. ‡ **18:16** „žodis“ – Arba „reikalas“, „dalykas“. Gr. ῥῆμα (rhēma); plg. Lu 1:37. § **18:17** „svetimtikis“ – Arba „pagonis“. * **18:35** „broliams jų nusižengimų“ – T. „broliui jų nusižengimų“. * **19:25** „ir pasakė“ – T. „(pa)sakydami“. † **19:26** „tai“ – Arba „šitas dalykas“. ‡ **19:27** „viską“ – Gr. dgs. „visus dalykus ir asmenis“.

Šatgimime, kai Žmogaus Sūnus sėdės savo šlovės soste, *jūs, kurie sekėte paskui mane, – jūs irgi sėdėsite dvylikoje sostų, teisdami dvylika Izraelio genčių. ²⁹ Ir kiekvienas, kuris paliko +namus ar brolius, ar seseris, ar tėvą, ar motiną, ar žmoną, ar vaikus, ar žemes dėl mano vardo, gaus šimteriojai †ir paveldės amžinąjį gyvenimą. ³⁰ Tačiau daugelis pirmųjų bus paskutiniai, ir daugelis paskutinių – pirmi.“

20

²⁵ Bet Jėzus juos pasišaukęs, tarė: „Jūs žinote, kad *tautų valdovai jiems viešpatauja, ir didžiūnai joms duoda pajusti savo galią. ²⁶ Bet tarp jūsų taip nebus. Priešingai, kas tarp jūsų +nori būti didis, jis turi būti jūsų tarnautojas, ²⁷ ir kas tarp jūsų nori būti pirmas, jis turi būti jūsų tarnas ²⁸ lygiai taip, kaip Žmogaus Sūnus atėjo ne kad jam tarnautų, bet kad jis pats tarnautų ir savo gyvybės atiduotų kaip išpirkos vietoj daugelio.“ ²⁹ Ir jiems išeinant iš Jericho, paskui jį sekė didelė minia. ³⁰ Ir štai pakelėje sėdintys du aklieji išgirde, kad Jėzus eina pro šalį, šaukė, sakydami: „Pasigailėk mūsų, o Viešpatie, Dovydo Sūnau!“ ³¹ Ir minia sudraudė juos, kad jie tylėtų, bet jie vis šaukė †dar garsiau, sakydami: „Pasigailėk mūsų, o Viešpatie, Dovydo Sūnau!“ ³² Ir sustojęs Jėzus pašaukė juos ir tarė: „**Ko norite, kad jums padaryčiau?**“ ³³ Jie sako jam: „Viešpatie, kad mūsų akys būtų atvertos.“ ³⁴ Tad Jėzus, apimtas gailesčio, palietė jų akis; ir tuoj pat jų akys praregėjo, ir jie nusekė paskui jį.

21

¹ Ir kai jie priartėjo prie Jeruzalės ir atėjo į Betfagę prie Alyvų kalno, tada Jėzus pasiuntė du mokytinius, ² sakydamas jiems: „Eikite į priešais jus esantį kaimą, ir tuojau rasite pririštą asilę ir su ja asilaitį; atriškite juos ir atveskite man. ³ Ir jeigu kas jums ką sakytų, pasakykite: „Jų reikia Viešpačiui. Ir jis tuojau juos išsiųs.“ ⁴ Visa tai įvyko, kad išsipildytų, kas buvo *pasakyta per pranašą, †būtent: ⁵ †Sakykite Siono dukteriai: Štai tavo karalius ateina pas tave romus ir sėdintis ant asilo šir ant asilaitio, nešulinio gyvulio jauniklio. ⁶ Ir mokytiniai nuėję ir padarę, kaip Jėzus jiems *buvo įsakęs, ⁷ atvedė asilę ir asilaitį, uždėjo ant jų savo drabužius, ir užsodino jį ant jų. ⁸ Ir labai didelė minia tiesė savo drabužius kelyje, o kiti kirto šakas nuo medžių ir klojo jas kelyje. ³² **Nes Jonas atėjo pas jus teisumo kelyje, ir jūs juo netikėjote; bet muitininkai ir paleistuvės juo tikėjo; ir jūs, tai matę, vėliau neatgailavote, kad juo tikėtumėte.** ⁴⁴ Ir kas ant to akmens kris, bus sudaužytas, bet ant ko jis nukris, tą sutriuškins.“

22

²⁹ Jėzus atsakydamas tarė jiems: „Jūs klystate *nepažindami nei šventraščių, nei Dievo galios, ³² „Aš esu Abraomo Dievas ir Izaoko Dievas, ir Jokūbo Dievas?“ Dievas

§ 19:28 „atgimime“ – Arba „atgimdyme“, „atnaujinime“. Gr. žodis παλιγγενεσία (palingenesía) NT vartojamas tik čia yra Tit 3:5, o giminingas žodis γένεσις (génesis), kuris reiškia „pradžią“, „gimymą“ (ir todėl „kilnę“, „gimtąjį“ ir pan.) vartojamas Mt 1:1; Jok 1:23, 3:6. Plg. Apd 3:21 ir Mk 10:30. * 19:28 „jūs [...] jūs“ – Šiame gr. kalbos tekste veiksnys yra aiškus be užrašyto įvardžio. Bet tekste kartojasi įvardis du kartus. Taip Jėzus pabrėžė Dvylikai, kad būtent jie turės atskleistą privilegiją. † 19:29 „namus“ – Gr. dgs. Gr. žodis οἰκία (oikía) kartais nurodo namiškius, bet šiame kontekste jie yra išvardinti. † 19:29 „ir“ – Arba „tai yra“. * 20:25 „tautų [...] joms“ – Arba „kitataučių [...] jiems“. † 20:26 „nori“ – Arba „ketina“; gal „nusprendžia“. † 20:31 „dar garsiau“ – Gr. „dar labiau“. * 21:4 „pasakyta“ – Arba „pasakyta autoritetingai“. † 21:4 „būtent“ – T. „sakydamas“. † 21:5 „Sakykite ...“ – Zch 9:9. § 21:5 „ir“ – Arba „tai yra“. * 21:6 „buvo įsakęs“ – T. „įsakė“. * 22:29 „nepažindami“ – Arba „nesuprasdami“, „nesuvokdami“.

nėra mirusiųjų, bet gyvųjų Dievas.“³⁶ „Mokytojau, kuris įsakymas yra didžiausias Įstatyme?“³⁷ Jėzus jam atsakė: „Mylėk Viešpatį, savo Dievą, visa savo širdimi, visa savo siela ir visu savo protu.“³⁸ Šis yra pirmasis ir didžiausias įsakymas.³⁹ Ir antrasis yra panašus į jį: Mylėk savo artimą kaip save patį.⁴⁰ Ant šitų dviejų įsakymų kybo visas Įstatymas ir Pranašai.“⁴³ Jis sako jiems: „Kaipgi tada Dovydas Šdėl Dvasios *įtakos* vadina jį Viešpačiu, sakydamas:

23

¹³ Bet vargas jums, raštininkai ir fariziejai, veidmainiai! Nes jūs priešais žmones uždarote dangaus karalystę; nes nei jūs patys neįeiniate, nei į ją įeinantiems neleidžiate įeiti.¹⁵ Vargas jums, raštininkai ir fariziejai, veidmainiai! Nes jūs apkeliaujate jūra ir sausuma, kad padarytumėte vieną atsivertėlį, ir kai tokiu atsiranda, padarote jį pragaro vaiką dukart labiau negu patys esate.²³ Vargas jums, raštininkai ir fariziejai, veidmainiai! Nes jūs duodate dešimtinę nuo mėtų ir *krapų ir kmyną, bet apleidote svaresnius įstatymo *dalykus* – teisingumą, gailingumą ir tikėjimą. Šituos reikėjo jums vykdyti ir anų neapleisti!²⁴ Jūs aklieji vadai, kurie iškošiate uodą, bet praryjate kupranugarį!²⁸ **Taip ir jūs išoriškai atrodote žmonėms teisūs, bet viduje esate pilni veidmainystės ir įstatymo pažeidinėjimo.**³⁷ O Jeruzale, Jeruzale, kuri žudai pranašus ir užmuši akmenimis tuos, kurie yra pas tave siųsti! Kiek kartų norėjau surinkti tavo vaikus, kaip višta surenka savo viščiukus po sparnais, o jūs nenorėjote!

24

⁸ O visi tie dalykai tėra skausmų pradžia.¹³ Bet kas ištvers iki galo, būtent tas bus išgelbėtas.¹⁴ Ir bus paskelbta ši karalystės evangelija visame pasaulyje, kad būtų liudijimas visoms tautoms, ir tada ateis galas.¹⁵ Todėl kai pamatysite išniekinimo bjaurybę, kuri buvo apsaikyta per pranašą Danielų, stovinčią šventoje vietoje (tegu skaitytojas permano!),³⁵ Dangus ir žemė praeis, bet mano žodžiai niekaip nepraeis.³⁶ Bet apie tos Dienos ir Valandos **laiką* niekas nežino, nei dangaus angelai, bet tik mano Tėvas.

25

⁴ **bet išmintingosios kartu su žibintais pasiėmė alyvų aliejaus savo induose.**²¹ Jo valdovas tarė jam: „Gerai *atlikta*, gerasis ir ištikimasis tarne! Tu buvai ištikimas dėl keleto dalykų, aš padarysiu tave atsakingą už daugelį dalykų. Įeik į savo valdovo džiaugsmą!“³³ ir jis pastatys avis savo dešinėje, bet ožius – kairėje.⁴¹ Tada jis tars ir tiems kairėje: „Eikite nuo manęs, prakeiktieji, į amžinąją ugnį, paruoštą velniui ir jo angelams!“⁴² Nes buvau išalkęs, ir nedavėte man valgyti, buvau ištroškęs, ir

† 22:36 „didžiausias“ – Arba „didysis“, bet žr. Apd 8:9 ir Hbr 8:11, kur tas pats gr. žodis verčiamas „didžiausias“.

‡ 22:38 „didžiausias“ – Arba „didysis“, bet žr. Apd 8:9 ir Hbr 8:11, kur tas pats gr. žodis verčiamas „didžiausias“.

§ 22:43 „dėl Dvasios *įtakos*“ – Arba „dėl Dvasios“. Arba „dėl Dvasios veiklos / vadovavimo“, „Dvasios valdomas“, „dėl Dvasios *paragininimo*“. Plg. panašią gr. k. sandarą Mt 22:43, Apd 11:28, I Kor 12:3 eilutėse, kai kalbama apie žmogų, kuris yra Šventosios Dvasios valdomas ir Mk 1:23; 5:2, kur kalbama apie netyrosios dvasios valdomą žmogų. * 23:23 „krapų“ – Arba „anyžių“ (panašus augalas). † 23:24 „uodą“ – Gal „mašalėlį“. ‡ 23:37

„jūs nenorėjote“ – T. y. „jūsų valia buvo priešinga“. * 24:36 „*laiką*“ – Žodis „laiką“ yra įterptą atsižvelgiant į paralelinio Mk 13:33 eilutę, kurioje toks žodis yra ir į tai, kad šios Mt 24:36-tos eilutės gr. tekste yra žodis „peri“ (περι), kurį verčiant be įterpto žodžio „laiką“, gali duoti liet. teksto skaitytojui klaidingai suprasti, kad niekas nieko nežino apie tą Dieną ir Valandą, kai žinių daug kas turi apie tai, tik niekas be Tėvo nežino laiko.

*nedavėte man atsigerti,⁴³ buvau †svetimšalis, ir jūs manęs nepriėmėte, ‡nuogas, ir manęs neaprengėte, sergantis ir kalėjime, ir manęs neaplankėte.“⁴⁴ Tada ir jie atsakys jam, tardami: „Viešpatie, kada tave matėme išalkusį ar ištroškusį, ar svetimšalį, ar nuogą, ar sergantį, ar kalėjime ir tau nepatarnavome?“⁴⁵ Tada jis atsakys jiems, tardamas: „Iš tiesų sakau jums: kiek nepadarėte vienam iš šitų mažiausiųjų, tiek nepadarėte man.“⁴⁶ Ir eis šitie į amžiną nubaudimą, o teisieji į amžiną gyvenimą.“

26

¹³ Iš tiesų sakau jums: visame pasaulyje, kur tik bus skelbiama ši evangelija, ir jos atminimui bus pasakojama, ką ji padarė.“¹⁴ Tada vienas iš Dvylikos, vadinamas Judu Iskarijotu, nuėjęs pas aukštuosius kunigus,¹⁵ tarė: „Ką sutinkate man *duoti, kad aš jums jį išduočiau?“ Ir jie †pristatė jam trisdešimt sidabrinių.²⁰ O vakarui atėjus, jis su Dvylika ‡atsisėdo *valgyti*.

²⁶ Ir jiems valgant, Jėzus, paėmęs duoną ir pasakęs palaiminimą, *ją* laužė ir davė mokytiniais ir tarė: „Imkite, valgykite – tai yra mano kūnas.“²⁷ Ir paėmęs taurę ir padėkojęs, jis jiems davė, sakydamas: „**Gerkite iš jos visi, nes tai yra mano kraujas, kuris yra naujosios sandoros kraujas, kuris išliejamas už daugelį dėl nuodėmių atleidimo.**²⁹ **Bet sakau jums: visai negersiu šito vynmedžio vaisiaus nuo šiol iki tos dienos, kada su jumis gersiu jį naują savo Tėvo karalystėje.**“³⁰ Ir pagiedoję giesmę jie išėjo į Alyvų kalną.³³ O Petras atsakydamas jam tarė: „Nors ir visi atsimes dėl tavęs, aš niekada neatsimesiu!“³⁹ Ir truputį toliau paėjęs, jis parpuplė veidu žemyn ir meldėsi, sakydamas: „**O mano Tėve, jeigu yra įmanoma, teaplenkia mane šita taurė. Tačiau ne kaip aš noriu, bet kaip tu!**“⁴¹ Budėkite ir melskitės, kad neižengtumėte Šį pagundą. Dvasia iš tikrųjų noringa, bet kūnas silpnas.“⁵⁶ Bet visa tai įvyko, kad išsipildytų pranašų šventraščiai.“ Tada visi mokytiniai paliko jį ir pabėgo.⁷⁵ Ir Petras prisiminė Jėzaus jam pasakytą žodį: „Prieš gaidžiui pragystant, tu triskart manęs *išsižadėsi.“ Ir jis išėjo laukan ir karčiai verkė.

27

¹¹ Ir Jėzus stovėjo valdytojo akivaizdoje ir valdytojas jį paklausė, sakydamas: „Ar tu esi žydų karalius?“ Ir Jėzus jam tarė: „**Tu tai sakai.**“¹⁴ Bet jis neatsakė jam nė į vieną *kaltinimą, tad valdytojas labai stebėjosi.¹⁸ Mat jis †suprato, kad jie perdavė jį iš pavydo.²⁷ Tada valdytojo kareiviai, nusivedę Jėzų į ‡teismo aikštę, surinko aplink

* **25:42** „nedavėte man atsigerti“ – T. „nepagirdėte manęs“. † **25:43** „svetimšalis“ – Gal „svečias“. ‡ **25:43** „nuogas“ – Arba „stokojantis drabužių“. Gr. žodis γυμνός (gumnós) gali reikšti visiškai be drabužių, arba be reikalingų ar įprastų drabužių, arba metaforiškai be ko nors reikalingo. * **26:15** „duoti, kad aš jums jį išduočiau?“ – T. „duoti, ir aš jums jį išduosiu?“ † **26:15** „pristatė“ – Gal „atsvėrė“. ‡ **26:20** „atsisėdo“ – T. „atsilošė“. § **26:41** „į pagundą“ – T. y. į tą nuodėmę, kuri jus gundo. * **26:75** „išsižadėsi“ – Arba „išsiginsi“. * **27:14** „kaltinimą“ – T. „žodį“. † **27:18** „suprato“ – Arba „žinojo“. ‡ **27:27** „teismo aikštę“ – Arba „*valdžios rūmus*“ / „*būstinę*“. Gr. žodis πραιτώριον (praitóron), lotynų kalbos skolinys į gr. kalbą, pagal pirminę reikšmę rodydavo į (1) karo vado laikiną būstinę karo stovykloje (tokios reikšmės neturi NT). Užkariautose žemėse žodis πραιτώριον (praitóron) rodydavo į (2) valdytojo (vietininko) būstinę / rūmus, arba (3) valdytojo būstinės / rūmų teritorijoje esančią erdvę (pvz. kiemą, aikštę), kurioje buvo sprendžiamos teisminės bylos. Kadangi Mk 15:16 įrodyta, kad Jėzaus teismų istorijoje πραιτώριον (praitóron) ir αὐλή (aulė) yra sinonimai, ir buvo kūrenama „aulėje“, prieita išvados, kad šiuose kontekstuose rodo ne į rūmus, bet į kiemą arba aikštę, kurioje buvo priimami teismo nuosprendžiai. Jeigu Paulius Flp 1:13 vartojo žodį pagal reikšmę užkariautoje Izraelio žemėje, jis turbūt turėjo omeny Cezario rūmus (antra reikšmė). Bet kai kurie galvoja, kad tas žodis buvo vartojamas Flp 1:13 nusakant (4) imperatoriaus sargybos padalinį.

jį visą Šbatalioną. ³³ Ir, atėję į vietą, vadinamą Golgota (tai reiškia „Kaukolės vietą“), ⁴⁴ Tuo pačiu *jį užgauliojo ir †vagys, kurie buvo nukryžiuoti kartu su juo. ⁵⁰ Bet Jėzus, vėl sušukęs garsiu balsu, atidavė dvasią. ⁵¹ Ir štai šventyklos uždanga buvo perplėstas pusiau nuo viršaus iki apačios; ir žemė drebėjo, ir uolos skeldėjo, ⁶⁵ O Pilotas jiems tarė: †„Imkite sargybą! Eikite, saugokite, kaip mokate!“ ⁶⁶ Jie nuėję padarė Škapą saugų, *užantspauduodami akmenį ir pastatydami sargybą.

28

¹ Ir *šabo pabaigoje, †sutemant į pirmąją savaitės *dieną*, Marija Magdaliatė ir kita Marija atėjo pažiūrėti kapo. ⁵ Ir angelas atsakydamas tarė moterims: „Jūs nebijokite! Juk žinau, kad ieškote Jėzaus, kuris buvo nukryžiuotas. ⁶ Jo čia nėra, nes jis †prisikėlė, kaip jis pasakė. Ateikite, apžiūrėkite vietą, kur Viešpats gulėjo. ⁷ Ir Šeikite skubiai ir pasakykite jo mokytiniais: „Jis yra prisikėlęs iš numirusiųjų ir štai eina pirma jūsų į Galilėją; tenai jį pamatysite.“ Štai aš jums *tai* pasakiau.“

¹⁶ O vienuolika mokytinių nuėjo į Galilėją, į kalną, kurį Jėzus jiems buvo *nurodęs, ¹⁷ ir jį pamatę, jie garbino jį, tačiau kai kurie †abejojo. ¹⁸ Ir priėjęs Jėzus jiems kalbėjo, sakydamas: „Visa valdžia danguje ir žemėje yra duota man. ¹⁹ Tad eikite ir †padarykite mokytiniais visų tautų *žmones*, krikštydami juos vardan Tėvo, ir Sūnaus, ir Šventosios Dvasios, ²⁰ mokydami juos laikytis visko, ką jums įsakiau. Ir štai aš esu su jumis per visas dienas iki Špasaulio pabaigos.“ Amen.

§ 27:27 „batalioną“ – Arba „kohortą“. Gr. žodis σπεῖρα (speira) nusako karinį vienetą, kurį Jėzaus laikais, pasak skirtingų šaltinių, sudarydavo nuo 450 iki 600 karių. Gr. žodis vartojamas NT dar Mk 15:16; Jn 18:3, 12; Apd 10:1, 21:31, 27:1. * 27:44 „užgauliojo“ – Tas pats gr. žodis vartojamas Mt 5:11, 11:20, Mt 27:44; Mk 15:32, Mk 16:14; Lk 6:22; Rom 15:3; I Tim 4:10; Jok 1:5; I Pt 4:14. Gali būti išverstas „priekaištauti“, „niekinti“, „sukelti gėdą“, „barti“, „koneveikti“. † 27:44 „vagys“ – Arba „plėšikai“. † 27:65 „Imkite“ – T. „Turėkite“ arba „Turite“. Gr. vksm. forma gali būti išverstas liepiamąja arba tiesiogine nuosaka. Jeigu vertimas „Turite“ atitinka prasmę, tai rodo į šventyklos sargybą. Bet kunigai ir fariziejai nebūtų kreipesi į Pilotą dėl sargybos, jeigu būtų norėję savo šventyklos sargybą paskirti tam reikalui. § 27:66 „kapą“ – Arba „kapo rūšį“. * 27:66 „užantspauduodami akmenį“ – Arba „paženklindami akmenį antspaudu“. * 28:1 „šabo pabaigoje“ – Arba „vėlai šabo *dieną*“. † 28:1 „sutemant į pirmąją savaitės *dieną*“ – Arba „subrėkstant į pirmąją savaitės *dieną*“; gr. žodis ἐμφωσκούση vartojamas NT tik čia ir Lk 23:54; kaip aramėjų kalboje, gr. žodis, kuris pagal formą rodo į šviesos pasirodymą, vartojamas rodant į laiką kaip tik prieš formalios dienos pradžia. Žydams diena prasideda 18:00 valandą. Šių dviejų Marijų apsilankymas įvyko šeštadienį (šabą), t. y. iki 18:00 valandos, bet kitas apsilankymas, aprašytas Mk 16:1, įvyko vėliau, jau sekmadienį, t. y. po 18:00 valandos jos pirkto kvėpalų, o atėjo prie kapo saulei tekant. † 28:6 „prisikėlė“ – Arba „yra prikeltas“. § 28:7 „eikite skubiai ir“ – T. „skubiai nueidamos“ arba „skubiai nuėjusios“. * 28:16 „nurodęs“ – T. „paskyręs“. † 28:17 „abejojo“ – Arba „dvejojo“. † 28:19 „padarykite mokytiniais visų tautų *žmones*“ – Arba „visas tautas padarykite mokytiniais“, „visas tautas paverskite mokytiniais“. § 28:20 „pasaulio“ – Gr. „amžiaus“, t. y. dabartinio pasaulio laikmečio.

Evangelija pagal Morkų

¹ Jėzaus Kristaus, Dievo Sūnaus, evangelijos pradžia, ² kaip yra parašyta pranašuose: Štai aš siunčiu pirma tavo veido savo pasiuntinį, kuris paruoš tau kelią pirma tavęs. ⁴ *Atsirado Jonas dykumoje krikštydamas ir skelbdamas †krikštą, kurį sąlygoja atgaila – dėl nuodėmių atleidimo. ⁸ Aš, †žinoma, vandenių jus krikštijau, bet jis krikštys jus Šventąja Dvasia.“ ¹² Ir tuoj pat Dvasia nuvaro jį į dykumą. ¹⁴ Tuomet, kai Jonas jau buvo Šikalintas, Jėzus atėjo į Galilėją, skelbdamas Dievo karalystės Evangeliją ¹⁵ ir sakydamas: *„Suėjo *nustatytas* laikas, ir Dievo karalystė yra prisiartinusi. Atgailaukite ir tikėkite Evangelija!“ ¹⁶ O beeidamas palei Galilėjos jūrą jis pamatė Simoną ir jo brolių Andriejų, metančius tinklą į jūrą; mat jie buvo žvejai. ¹⁷ Ir Jėzus jiems tarė: „Eikite paskui mane, ir aš †paversiu jus pasidaranciais žmonių žvejais. ¹⁸ Ir jie tuojau paliko savo tinklus ir sekė paskui jį. ¹⁹ Ir nuo ten truputį toliau paėjęs, jis pamatė †Zebediejaus Jokūbą ir jo brolių Joną, valtyje betaisančius tinklus. ²⁰ Ir tuojau jis pašaukė juos, ir jie, palikę savo tėvą Zebediejų su samdiniais valtyje, nuėjo paskui jį. ²¹ Ir jie nuėjo į Kapernaumą, ir tuojau, šabo dieną, jis įėjo į sinagogą ir mokė. ²² Ir jie stebėjosi jo mokymu, nes jis juos mokė kaip turintis Švaldžią, o ne kaip raštininkai. ²³ O jų sinagogoje buvo *netyrosios dvasios *valdomas* žmogus, ir jis šaukė, ²⁴ sakydamas: „Netrukdyk! Kas mums ir tau *bendro*, Jėzau †Nazarėnai? Ar atėjai mūsų pražudyti? Pažįstu tave, kas esi – Dievo Šventasis. ²⁵ O Jėzus jį sudraudė, sakydamas: „Nutilk ir išei iš jo! ²⁶ Ir netyra dvasia, sukėlusi jam traukulį ir sušukusi garsiu balsu, išėjo iš jo. ²⁷ Ir jie visi stebėjosi, kad net klausinėjo tarpusavyje, sakydami: „Kas tai yra? Kas tai per naujoviškas mokymas? Nes jis įsakinėja su valdžia netgi netyroms dvasioms, ir jos paklusta jam.“ ²⁸ Ir tuoj pat garsas apie jį sklido po visą Galilėjos apylinkę.

²⁹ Ir tuojau, išėję iš sinagogos, jie įėjo į Simono ir Andriejaus namus su Jokūbu ir Jonu. ³⁰ O Simono žmonos motina gulėjo karščiuodama, ir jie tuojau jam pasakoja apie ją. ³¹ Ir priėjęs jis paėmė ją už rankos ir ją pakėlė; ir tuojau karštligė pasitraukė nuo jos, ir ji jiems patarnavo.

⁴⁰ Ir pas jį ateina raupsuotasis, maldaudamas jo ir klaupdamasis prieš jį, ir jam sakydamas: „Jeigu tu nori, esi pajėgus mane padaryti švarų. ⁴¹ Ir Jėzus, apimtas gailėsčio, ištiesė savo ranką ir palietė jį, ir sako jam: „Noriu, būk švarus. ⁴² Ir jam prabilęs tuojau raupsai pasitraukė nuo jo, ir jis buvo padarytas švarus. ⁴³ Ir griežtai

* **1:4** „Atsirado Jonas“ – Plg. Jn 1:6. † **1:4** „krikštą, kurį sąlygoja atgaila“ – Arba „- dėl nuodėmių atleidimo – krikštą, kuris pasižymi atgaila“. Gr. „atgailos krikštą“, t. y., krikštas, kurį pažymi atgaila. Jokiu būdu tai nebuvo krikštas (apeiga) be atgailos (t. y. be vidinio pasikeitimo, kuris rodosi veiksmis). Žr. Lk 3:7-14; Jonas Krikštytojas atsisakė krikštyti žmonių, kurie nerodė veiksmis, kad jau atgailavo. † **1:8** „žinoma“ – Arba „tiesa“, „gi“. § **1:14** „šikalintas“ – Arba „suimtas“; gal „perduotas“. * **1:15** „Suėjo *nustatytas* laikas“ – T. „Laikas išsipildė“, t. y., tam tikras laikotarpis (pvz., era, epochas) pasiekė galutinę ribą. † **1:17** „paversiu jus pasidaranciais“ – Arba „dėl mano veikimo tapsite“, „padarysiu jus tampančiais“, „paversiu jus besidaranciais“. † **1:19** „Zebediejaus Jokūbą“ – Gal „Zebediejaus sūnų Jokūbą“. § **1:22** „švaldžią“ – Arba „teisę / įgaliojimą valdyti“. * **1:23** „netyrosios dvasios *valdomas* žmogus“ – T. „žmogus dvasioje netyroje“. Plg. panašią gr. k. sandarą Mt 22:43; Lk 2:27; Apd 11:28; I Kor 12:3, 13 eilutėse, kai kalbama apie žmogų, kuris yra Šventosios Dvasios valdomas, kurio veikimą lemia Šventosios Dvasios įtaka. † **1:24** „Nazarėnai“ – Arba „Nazarieti“, „iš Nazareto“. Gr. žodis Ναζαρενόος (Nazarénós) yra vartojamas 4 k. NT: Mk 1:24, 14:67, 16:6; Lk 4:34. Kitas žodis, Ναζωραῖος (Nazōraios), yrvartojamas 15 k. NT, ir šiame leidinyje verčiamas „Nazarietis“ visur, išskyrus Mt 2:23, kur tas Mesiją apibūdinantis žodis susijęs su pranašų raštais ir išverstas žodžiu „Nazarėnas“.

jį įspėjęs, jis tuojau išvarė jį ⁴⁴ ir sako jam: „Žiūrėk, niekam nieko nepasakok, bet eik, pasirodyk kunigui ir aukok už savo nuvalymą Štai, ką Mozė įsakė, kad *tai būtų* liudijimas jiems. ⁴⁵ Bet jis išėjęs pradėjo taip plačiai skelbti ir tą žinią garsinti, kad Jėzus net nebegalėjo atvirai įeiti į miestą, bet buvo *toli, dykose vietose; ir jie ateidavo pas jį iš visokių krypčių.

2

¹ Ir po *kelių* dienų jis vėl įėjo į Kapernaumą, ir buvo girdėta, kad jis yra namuose. ² Ir tuojau susirinko *tiek* daug, kad nebebuvo vietos, netgi prie durų. Ir jis skelbė jiems žodį. ³ Ir *kai kurie* atėjo pas jį atnešdami vieną paralyžiuotą *žmogų*, kurį nešė *keturiose. ⁵ O *†matydamas* jų tikėjimą, Jėzus tarė paralyžiuotajam: „Sūnau, tavo nuodėmės tau atleistos. ¹⁰ Bet kad žinotumėte, jog Žmogaus Sūnus turi *†valdymo* galią nuodėmėms atleisti žemėje „jis tarė sergančiam paralyžiumi – ¹¹ sakau tau, kelkis, ir pasiimk savo gultą ir eik į savo namus. ¹⁷ *Tai* išgirdęs Jėzus sako jiems: „Ne sveikiesiems reikia gydytojo, bet ligoniams; aš atėjau ne teisiųjų šaukti į atgailą, bet nusidėjėlių.“ ²² Ir niekas nepila *Šnaujo* vyno į senus vynmaišius. Antraip naujas vynas suplėšia vynmaišius, ir vynas išsipila, ir vynmaišiai bus sugadinti. Priešingai, naujas vynas piltinas į naujus vynmaišius. ²⁷ Ir jis tarė jiems: „Šabas atsirado žmogui, o ne žmogus šabui; ²⁸ taigi Žmogaus Sūnus yra ir šabo Viešpats.“

3

¹ Ir jis vėl įėjo į sinagogą, o ten buvo žmogus, turintis sudžiūvusią ranką. ² Ir jie stebėjo jį, ar jis išgydys jį šabo dieną, kad galėtų jį apkaltinti. ⁶ O fariziejai išėjo ir tuojau ėmė tartis su erodininkais prieš jį, kaip jie galėtų jį pražudyti. ⁹ Ir jis liepė savo mokytiniais *jam atidėti valtelę – dėl minios, kad jo nesuspaustų. ³³ Ir jis jiems atsakė, tardamas: „**Kas yra mano motina ar mano broliai?**“ ³⁴ Ir apžvelgęs aplink jį sėdinčius, jis sako: „**Štai mano motina ir mano broliai!** ³⁵ **Nes kas tik vykdo Dievo valią, tas yra mano brolis, mano sesuo ir motina.**“

4

¹¹ Ir jis jiems tarė: „Jums yra duota *suprasti Dievo karalystės slėpinį, bet *†už* ribų esantiems visi *šitie* dalykai būna *pateikiami* palyginimais, ¹² kad *†regėdami* jie regėtų, bet *Šnesuprastų*, ir klausydami jie klausytų, bet nesusigaudytų, kad kartais jie neatsiverstų, ir nuodėmės nebūtų jiems atleistos. ³³ Ir daugeliu tokių palyginimų jis kalbėjo jiems žodį, kiek jie *pajėgė klausytis.

³⁵ Ir tą pačią dieną, atėjus vakarui, jis sako jiems: „Persikelkime į kitą pusę. ³⁶ Ir paleidę minią, jie paima jį su savimi taip, kaip jis buvo valtyje. O *†jį* lydėjo ir kitos valtelės. ³⁷ Ir pakyla didžiulis viesulas, ir bangos taip daužiasi į valtį, kad *†ją* jau semia. ³⁸ O jis buvo laivo laivagalyje, miegantis ant pagalvės. Ir jie pažadina jį, ir sako jam: „Mokytojau, ar tau nerūpi, kad mes žūstame?“ ³⁹ Ir pabudęs jis sudraudė

‡ 1:43 „įspėjęs“ – gal „prigrasino“, „įsakė“. § 1:44 „tai, ką“ – T. dgs., „tuos dalykus, kuriuos“. * 1:45 „toli“ – Arba „už ribos“, „kitur“. * 2:3 „keturiose“ – Gr. „keturi“. † 2:5 „matydamas“ – Arba „suvokdamas“. ‡ 2:10 „valdymo galią“ – Arba „teisę“, „valdžią“, „įgaliojimą“. § 2:22 „naujo vyno“ (2 k.) – Arba „šviežių vynuogių sulčių (sunkos)“. * 3:9 „jam atidėti valtelę“ – T. „kad valtelė būtų atsidėjęs jam“, t. y., kad būtų laikomas paruoštas Jo naudojimui. * 4:11 „suprasti“ – Arba „žinoti“. † 4:11 „už ribų“ – Arba „išorėje“, „lauke“; t. y. kurie nėra Kristaus kaimenės garde. Plg. Kol 4:5. ‡ 4:12 „regėdami [...]“ – Plg. Iz 6:9-10. § 4:12 „nesuprastų“ – Arba „nematyti“, bet gr. žodis εἶδω (eido) gan dažnai reiškia „suvokti“, „suprasti“. Plg. Mt 13:14; Mk 12:28; Lk 9:47; Jn 6:26; Apd 14:9, 28:26. * 4:33 „pajėgė klausytis“ – Plg. Jn 6:60; 8:43; Jer 6:10, Apd 7:51, Rom 8:7-8. † 4:36 „jį lydėjo“ – Arba „buvo su juo“. ‡ 4:37 „jį jau semia“ – T. „jis jau semiasi“.

vėją ir prabilo į jūrą: „**Nutilk, nurimk!**“ Ir vėjas liovėsi, ir pasidarė visiškai ramu. ⁴⁰ Ir jis tarė jiems: „Kodėl jūs tokie bailūs? Kaipgi yra, kad neturite tikėjimo? ⁴¹ Ir Šjie labai išsigando ir sakė vienas kitam: „Kas gi yra šitas, kad net vėjas ir jūra jo klauso?“

5

¹ Ir jie atvyko į kitą jūros pusę, į *gadariečių kraštą. ² O jam išlipęs iš valties, tuojau susidūrė su juo iš kapų *išėjęs* †netyrosios dvasios *valdomas* žmogus, ³ kuris gyveno kapų †rūsiuose; ir net grandinėmis niekas nepajėgė jo sukaustyti, ⁴ nes jis daug kartų buvo sukaustytas pančiais ir grandinėmis, bet jis nutraukydavo grandines ir sutrupindavo pančius, ir niekas neįstengdavo jo sutramdyti. ⁵ Ir visuomet – naktį ir dieną – jis buvo kalnuose ir Škapinėse šaukdamas ir pjaustydamas save akmenimis. ⁶ O iš tolo pamatęs Jėzų, jis atbėgo ir *parpuolė prieš jį, ⁷ ir garsiai šaukdamas tarė: „Kas man ir tau *bendro*, Jėzau, Dievo Aukščiausiojo Sūnau? Saikdinu tave Dievu, nekankink manęs!“ ⁸ (Nes jis †buvo ne kartą pasakęs jam: „Išeik, netyroji dvasia, iš to žmogaus!“) ⁹ Ir jis paklausė †jo: „Koks tavo vardas? O jis atsakė, Štardamas: „Mano vardas – Legionas, nes mūsų yra daug. ¹⁰ Ir *jis labai jį maldavo, kad †jų neišsiųstų iš to krašto. ²⁵ Ir tam tikra moteris, dvylika metų †serganti kraujoplūdžiu ²⁶ ir daug iškentėjusi nuo daugelio gydytojų ir išleidusi visa, ką turėjo, ir niekuo Šnesulaukusi pagerėjimo, bet vis ėjusi blogyn, ²⁷ išgirdusi apie Jėzų, priėjo minioje iš užnugario ir palietė jo drabužį. ²⁸ Nes ji tarė: „Jeigu paliesiu bent jo drabužius, būsiu *išgydyta.“ ²⁹ Ir tuojau išdžiuvo jos kraujo šaltinis, ir ji pajuto kūnu, kad buvo išgydyta iš savo negalios. ³⁰ Ir Jėzus, tuojau †žinojęs savyje, kad iš jo buvo išėjusi galia, atsigrėžęs minioje tarė: „Kas palietė mano drabužius?“ ³¹ Ir jo mokytiniai jam tarė: „Tu matai minią, spaudžiančią tave iš visų pusių, o sakai: „Kas mane palietė?“ “ ³² Ir jis žvalgėsi aplinkui, norėdamas pamatyti tą, kuri buvo tai padariusi. ³³ Bet moteris, bijodama ir drebėdama, žinodama, kas jai buvo atsitikę, atėjo ir parpuolė prieš jį ir papasakojo jam visą tiesą. ³⁴ O jis jai tarė: „Dukterie, tavo tikėjimas †išgydė tave, eik ramybėje ir būk pasveikusi iš savo negalios.“

6

³ Argi šitas nėra tas *dailidė, Marijos sūnus, Jokūbo, Jozės, Judo bei Simono brolis? Ir argi ne jo seserys čia su mumis?“ Ir jie piktinosi juo. ¹¹ O jeigu tam tikri *žmonės* jūsų nepriims ir jūsų nesiklausys, iš ten išeidami nusikratykite dulkes sau po kojomis, kaip liudijimą prieš juos. Iš tiesų sakau jums: teismo dieną Sodomai ir Gomorai bus pakenčiamiau negu tam miestui.“ ⁴⁵ Ir tuojau jis privertė savo mokytinius lipti į valtį ir pirmiau vykti †į kitą pusę †palei Betsaidą, kol jis paleisias žmones. ⁴⁶ Ir

§ 4:41 „jie labai išsigando“ – Arba „juos pagavo didžiulė baimė“; t. „jie bijojo didžiule baime“. * 5:1 „gadariečių“ t. y. „gadarėnų“. † 5:2 „netyrosios dvasios *valdomas* žmogus“ – T. „žmogus dvasioje netyroje“. Plg. panašią gr. k. sandarą Mt 22:43; Lk 2:27; Apd 11:28; I Kor 12:3 eilutėse, kai kalbama apie žmogų, kuris yra Šventosios Dvasios valdomas. † 5:3 „rūsiuose“ – Arba „olose“. § 5:5 „kapinėse“ – Arba „kapuose“; gr. žodis truputį skiriasi nuo panašaus žodžio 3-oje eilutėje. * 5:6 „parpuolė prieš“ – Arba „pagarbino“, „garbino“. † 5:8 „buvo ne kartą pasakęs“ – Gr. eigos veikslas vksm. † 5:9 „jo“ – Gr. vyr. gim. § 5:9 „tardamas“ – Gr. vyr. gim. * 5:10 „jis“ – Gr. vyr. gim. † 5:10 „jų“ – Gr. vyr. gim. (PT). † 5:25 „serganti kraujoplūdžiu“ t. „esanti su kraujoplūdžiu“. § 5:26 „nesulaukusi pagerėjimo“ – Arba „nepagelbėta“. * 5:28 „išgydyta“ – Arba „išgelbėta“. † 5:30 „žinojęs“ – Arba „supratęs“, „pažinęs iš patirties“; Plg. Lk 8:46. † 5:34 „išgydė“ – Arba „išgelbėjo“. * 6:3 „dailidė“ – Arba „amatininkas“; žr. Mt 13:55. † 6:45 „į kitą pusę palei Betsaidą“ – Plg. Jn 6:7. Kai Jėzus davė šį įsakymą, jie buvo negyvenamoje teritorijoje netoli Betsaidos. Kad pasiektų Jono ev. ištraukos išvardintą galutinį tikslą, Kapernaumą, jiems reikės plaukti link Betsaidos ir po to toliau į Kapernaumą. † 6:45 „palei Betsaidą“ – Arba „prie Betsaidos“.

atsisveikinęs su jais, jis nuėjo į kalną melstis. ⁴⁷ O atėjus vakarui, valtis buvo jūros viduryje, o jis vienas sausumoje. ⁴⁸ Ir jis matė juos vargstančius besiiriant, nes vėjas buvo jiems priešingas. Ir apie Šketvirtą nakties sargybą jis ateina pas juos, vaikščiodamas jūros paviršiumi, ir norėjo praeiti jiems pro šalį. ⁴⁹ Bet jie, pamatę jį einantį jūros paviršiumi, pamanė tai esant šmėkla, ir ėmė šaukti, ⁵⁰ nes visi jį matė ir krūptelėjo. Bet jis tuojau į juos prakalba: **„Drąsos! †Tai aš. Nebijokite!“** ⁵¹ Ir jis ėlipo aukščiau pas juos į valtį ir vėjas liovėsi. O jie tarpusavyje labai pervirš apstulbo ir stebėjosi.

7

7 bet niekais*jie mane garbina, mokydami žmonių priesakų lyg įpareigojančių mokslų. ⁹ Ir jis tarė jiems: „†Puikiai jūs atmetate Dievo įsakymą, kad laikytumėtės savo tradicijos. ¹⁸ O jis sako jiems: „Ar ir jūs esate be nuovokos? Argi nesuvokiate, kad visa, kas iš išorės įeina į žmogų, negali jo suteršti? ¹⁹ Nes tai nepatenka į jo širdį, bet į vidurius, ir išeina išvietėn, kiekvieną valgį padarant švarų. ²⁰ Ir jis tarė: „Žmogų suteršia tai kas iš žmogaus išeina. ²¹ †Būtent iš vidaus, iš žmonių širdies, išeina blogos mintys, svetimavimai, paleistuvystės, žmogžudystės, ²² vagystės, godus troškimai, blogadarybės, Šsuktybė, palaidumas, *pavydas, †piktžodžiavimas, išdidumas, kvailumas. ²³ Visos šitos blogybės išeina iš vidaus ir suteršia žmogų.“

²⁴ Ir iš ten jis kėlėsi ir nuėjo Tyro ir Sidono ribų link. Ir įėjęs į †vienus namus, jis norėjo, kad niekas apie tai nežinotų, bet jis negalėjo likti Šnepastebėtas. ²⁵ Nes viena moteris, kurios dukrelė turėjo netyrąją dvasią, išgirdusi apie jį, atėjo ir puolė jam po kojų. ²⁶ (O ta moteris buvo graikė, sirofinikiečių tautybės.) Ir ji maldavo jį, kad jis išvartų iš jos dukros velnią. ²⁷ Bet Jėzus jai tarė: „Leisk pirma vaikams pasisotinti, nes nėra gerai imti vaikų duoną ir mesti šunų čiams.“ ²⁸ Bet atsakė jinai ir tarė jam: „Taip, Viešpatie. Tačiau ir šunų čiai po stalu ėda vaikų numestus trupinius. ²⁹ Jis jai tarė: „Dėl šito pasakymo eik; velnias yra išėjęs iš tavo dukros.“ ³⁰ Ir parėjusi į savo namus, ji rado velnią išėjusį ir dukrą gulinčią ant lovos.“

³¹ Ir vėl, išėjęs iš Tyro ir Sidono *pakraštų, jis atėjo prie Galilėjos jūros per Dekapolio pakraštų vidurį. ³² Ir jie atveda pas jį sunkiai kalbantį kurčią ir maldauja jį, kad ranką uždėtų ant jo. ³³ Ir pasivedęs jį nuošaliau nuo minios, jis įkišo savo pirštus į jo ausis, ir spjovęs palietė jo liežuvį, ³⁴ ir pažvelgęs į dangų, atsiduso ir sako jam: „Efata!“ – tai yra: „Atsiverk!“ ³⁵ Ir tuojau buvo atverti jo †ausys, ir buvo atrištas jo liežuvio †raištis, ir jis kalbėjo Šaiškiai. ³⁶ Ir jis jiems davė įsakymą, kad niekam nepasakotų, bet kuo labiau jis jiems įsakydavo, tuo dar labiau jie tai skelbdavo ³⁷ ir be saiko nustebdavo, sakydami: „Jis visa padarė gerai! Jis ir kurčiuosius daro girdinčius ir nebylius kalbančius!“

§ 6:48 „ketvirtą nakties sargybą“ – T. y. nuo 3 val. iki 6 val. ryto. * 6:50 „Drąsos“ – T. „Būkite drąsūs“. † 6:50 „Tai aš“ – Arba „AŠ ESU“, gr. ἐγώ εἰμι (ego eimi). Tokiu būdu Viešpats Jėzus kartais rodo, kad Jis yra Jehova (plg. Iš 3:14). † 6:51 „tarpusavyje“ – Arba „savyje“. * 7:7 „jie mane garbina“ – Iz 29:13 tai yra „jų baimė manęs“, t. y. kaip jie išreiškė savo tariamą baimę Dievui. † 7:9 „Puikiai“ – Arba „Gerai“; Jėzus vartoją sarkazmą / aštrią ironiją. † 7:21 „Būtent“ – Arba „Nes“. § 7:22 „suktybė“ – Arba „klasta“, „apgaulė“. * 7:22 „pavydas“ – T. „bloga akis“. Žr. Įst 28:54, Pat 23:6, Mt 20:15. † 7:22 „piktžodžiavimas“ – Arba „šmeižtas“. † 7:24 „vienus“ – gr. žymimasis artikelis, kuris kartais verčiamas „tuos“. § 7:24 „nepastebėtas“ – Arba „paslėptas“. * 7:31 „pakraštų“ – Arba „paribių“, „pasienio vietos“. † 7:35 „ausys“ – Gr. „girdėjimai“, t. y., klausos organai. † 7:35 „raištis“ – Arba „ryšys“. § 7:35 „aiškiai“ – Gr. „tiesiai“.

8

1 Tomis dienomis esant labai didelei miniai ir jiems neturint ko valgyti, Jėzus, pasišaukęs savo mokytinius, sako jiems: 2 „Mane apima gailestis dėl minios, nes jau trys dienos, *kaip* jie pasilieka su manimi ir neturi ko valgyti. 3 Ir jei paleisiu juos alkanus į jų namus, jie nuils kelyje, nes kai kurie iš jų yra atėję iš toli. 4 Ir jo mokytiniai jam atsakė: „Iš kur kas galės šiuos žmones pasotinti duona čia dykumoje?“ 5 Ir jis paklausė jų: „Kiek turite kepalų?“ Ir jie tarė: „Septynis.“ 6 Ir jis liepė miniai *susėsti ant žemės, ir paėmęs septynis kepalus ir padėkojęs, jis davė savo mokytiniams, kad pristatytų, ir jie pristatinėjo miniai. 7 Jie dar turėjo kelias žuveles, tai palaiminęs, jis pasakė jiems pristatyti ir jas. 8 Tad jie valgė ir pasisotino ir pririnko †gabalų perteklių – septynias †pintines. 9 O buvo kokie keturi tūkstančiai valgiusieji; ir jis paleido juos.

10 Ir tuojau įlipęs su savo mokytiniais į valtį, jis atvyko į Dalmanutos Šregioną.

22 Ir jis ateina į Betsaidą, o jam atveda akląjį, ir maldauja jį, kad jį paliestų. 23 Ir paėmęs akląjį už rankos, jis nusivedė jį iš kaimo; ir spjovęs jam į akis ir uždėjęs ant jo savo rankas, jis paklausė jo, ar jis ką nors mato. 24 O pažvelgęs aukštyn, jis tarė: „Matau žmones kaip medžius, vaikščiojančius. 25 Paskui jis vėl uždėjo rankas jam ant akių ir *privertė jį žvelgti aukštyn; ir jis †buvo išgydytas, ir jis visus žmones matė aiškiai. 26 Ir jis išsiuntė jį †namo, sakydamas: „Tau nevalia ir eiti į kaimą, ir bet kam nors kaime pasakoti.

27 Ir išėjo Jėzus ir jo mokytiniai į Pilypo Cezarėjos kaimus. Ir kelyje jis paklausė savo mokytinių, jiems sakydamas: „Šžmonės sako, kad aš esu kas? 28 O jie atsakė: „Jonas Krikštytojas, o kiti Elijas, dar kiti – vienas iš pranašų. 29 Ir jis sako jiems: „Bet jūs sakote, kad aš esu kas? Ir Petras atsakydamas taria jam: „Tu esi Kristus. 30 Ir jis pagrasino jiems, kad niekam to nesakytų apie jį. 31 Ir jis pradėjo juos mokyti, kad Žmogaus Sūnus turės daug iškentėti ir būti atmestas vyresniųjų bei aukštųjų kunigų bei raštininkų ir būti nužudytas ir po trijų dienų prisikelti. 34 Ir pasišaukęs minią su savo mokytiniais jis tarė jiems: „Bet kas, kuris nori eiti paskui mane, tas privalo išsižadėti savęs, privalo pasiimti savo kryžių ir *privalo sekti paskui mane. 35 Nes bet kas, kuris ketina išgelbėti savo †gyvybę, tas ją pražudys, o bet kas, kuris pražudys savo gyvybę dėl manęs ir dėl evangelijos, tas ją išgelbės. 36 Kokia gi žmogui †būtų nauda, jeigu jis laimėtų visą pasaulį ir prarastų savo sielą? 37 Arba ką žmogus duos mainais už savo sielą?! 38 Todėl bet kas, kuris gėdysis manęs ir mano žodžių šioje svetimaujančioje ir nuodėmingoje kartoje, to gėdysis ir Žmogaus Sūnus, kai jis ateis savo Tėvo šlovėje su šventaisiais angelais.“

9

2 Ir po šešių dienų Jėzus pasiima Petrą, Jokūbą ir Joną ir užsiveda juos vienus nuošaliai į aukštą kalną, ir jis atsimainė jų akivaizdoje, 3 ir jo drabužiai pasidarė spindintys, nepaprastai balti kaip sniegas, kaip jų išbaltinti negalėtų joks vėlėjas žemėje. 4 Ir jiems pasirodė Elijas su Moze, ir jie kalbėjosi su Jėzumi. 5 Ir atsiliepdamas Petras sako Jėzui: „Mokytėjau, gera mums čia būti. Pastatykime tris padangtes: vieną

* 8:6 „susėsti ant žemės“ – Arba „atsilošti ant žemės valgyti“. † 8:8 „gabalų“ – Arba „laužtų dalių“. ‡ 8:8 „pintines“ – Arba „krepšius“. § 8:10 „regioną“ – T. „dalis“ (dgs.). * 8:25 „privertė jį žvelgti aukštyn“ – Arba „padarė taip, kad tas vėl regėtų“. Gr. žodis ἀναβλέπω (anablepo) reiškia žiūrėti aukštyn (pvz., Lk 9:16) ir vėl regėti (pvz., Mk 10:51). † 8:25 „buvo išgydytas“ – T. „buvo atstatytas“. ‡ 8:26 „namo“ – gr. „į jo namus“. § 8:27 „Žmonės sako, kad aš esu kas“ – Gr. „Žmonės sako mane būti ką“. * 8:34 „privalo sekti“ – Gr. vksm. forma skiriasi nuo „privalo išsižadėti“ ir „privalo pasiimti“ tuo, kad pastarieji rodo labiau į veiksmo atlikimą, bet gr. žodis, išverstas „privalo sekti“ rodo labiau į veiksmo tęstinumą; visi trys vksm. yra liepiamosios nuosakos. † 8:35 „gyvybę“ – Gr. ψυχή (psūche); arba „sielą“ (2 k.). ‡ 8:36 „būtų“ – T. „bus“.

tau, vieną Mozei ir vieną Elijui.“⁶ (Juk jis nežinojo, ką sakyti, nes jie buvo persigandę.)⁷ Ir užėjo debesis, pridengdamas juos šešėliu, ir iš debesies atėjo balsas, tardamas: „Šitas yra mano mylimasis Sūnus – klausykite jo!“⁸ Ir staiga, apsidairę, *jie nieko prieš savęs nebematė, tik Jėzų vieną.

¹⁴ Ir atėjęs pas mokytinius, jis pamatė aplink juos didžiulę minią ir †diskutuojančius su jais raštininkus.¹⁵ Ir tuojau visi †žmonės, jį pamatę, labai nustebo ir pribėgę, jį pasveikino.¹⁶ Tada jis paklausė raštininkų: „Ką diskutuojate su jais?“¹⁷ Ir vienas iš minios atsakydamas tarė: „Mokytojau, aš atvedžiau pas tave savo sūnų, kuris turi nebylę dvasią,¹⁸ ir kur tik ji sugriebia jį, ji †parmeta jį žemyn, ir jis atsiputoja, ir griežia dantimis, ir sudžiūsta. O aš prašiau tavo mokytinių, kad jie ją išvarytų, bet jie neįstengė.¹⁹ Jis atsako jam ir taria: „O netikinti karta! Iki kol aš būsiu su jumis? Iki kol jus pakęsiu? Atneškite jį pas mane.“²⁰ Ir jie jį atvedė pas jį, ir jį pamačiusi, dvasia tuojau ėmė jį tąsyti, ir parpuolęs ant žemės jis voliojosi apsiputodamas.²¹ Ir jis paklausė jo tėvo: „*Jam taip darosi nuo kada?“ Ir jis pasakė: „Nuo †mažumės.²² Ir ji dažnai ėmesdavo jį tai į ugnį, tai į †vandenį, kad jį pražudytų. Bet jeigu tu pajėgi ką nors *padaryti*, padėk mums, †pasigailėjęs mūsų!“²³ Tad Jėzus jam tarė: „Jei tu pajėgi tikėti, viskas yra *įmanoma tam, kuris tiki.“²⁴ Ir vaiko tėvas sušukdamas tuojau tarė su ašaromis: „Viešpatie, aš tikiu! Padėk mano netikėjimui!“²⁵ O kai Jėzus pamatė, kad susibėga minia, jis sudraudė netyrąją dvasią, sakydamas jai: „Nebyle ir kurčia dvasia, įsakau tau, išei iš jo ir daugiau į jį nebeįeik!“²⁶ Ir sušukusi ir smarkiai jį tąsčiusi, *dvasia* išėjo. O jis pasidarė tarsi negyvas, kad net daugelis sakė, kad jis miręs.²⁷ Bet Jėzus, paėmęs jį už rankos, pakėlė jį, ir jis atsistojo.²⁸ Ir jam įėjus į namus, jo mokytiniai paklausė jo atskirai: „Kodėl mes nepajėgėme jos išvaryti?“²⁹ Ir jis tarė jiems: „Ši †veislė negali išeiti nieku kitu, kaip tik malda ir pasninku.“³⁵ Ir atsisėdęs jis pasišaukė Dvylika ir jiems sako: „**Jei kas †trokšta būti pirmas, tas bus visų paskutinis ir visų tarnas.**“³⁶ Ir paėmęs vaikutį, jis jį pastatė tarp jų ir jį apkabinęs, tarė jiems:⁴³ Ir jei tavo ranka verčia tave nupulti į *nuodėmę*, nukirsk ją! Tau geriau įeiti į gyvenimą †neturinčiam kūno dalių, negu *su abiem rankom patekti į †pragarą, į neužgesinamą ugnį,⁴⁴ kur jų kirminas nemiršta ir ugnis neužgęsta.⁴⁵ Ir jei tavo koja verčia tave nupulti į *nuodėmę*, nukirsk ją! Tau geriau įeiti į gyvenimą raišam, negu †su abiem kojom būti įmestam į pragarą, į neužgesinamą ugnį,⁴⁶ kur jų kirminas nemiršta ir ugnis neužgęsta.⁴⁷ Ir jei tavo akis verčia tave nupulti į *nuodėmę*, nukirsk ją! Tau geriau vienakiui įeiti į Dievo karalystę, negu †su abiem akim būti įmestam į ugnies pragarą,⁴⁸ kur jų kirminas nemiršta ir ugnis neužgęsta.

* **9:8** „jie nieko prieš savęs nebematė, tik Jėzų vieną“ – Gr. „jie nieko nematė, bet Jėzų vieną su jais“.
† **9:14** „diskutuojančius su jais raštininkus“ – Arba „juos klausinėjančius raštininkus“, „besiginčijančius su jais raštininkus“. † **9:15** „žmonės“ – Arba „minia“. § **9:18** „parmeta jį žemyn“ – gal „drasko jį“. * **9:21** „Jam taip darosi nuo kada“ – T. „Kokio ilgumo yra tas laikas, nuo kurio jam taip darėsi“. † **9:21** „mažumės“ – Arba „kūdikystės“; gr. žodis Παιδίόθεν (paidioten) gali būti išverstas ir „vaikystės“, bet šis apsisėstasis buvo vaikas ir aišku iš pokalbio, kad ši didžiulė bėda prasidėjo, kai buvo dar mažesnis. † **9:22** „vandenį“ – gr. „vandenis“. § **9:22** „pasigailėjęs mūsų“ – Arba „tave apėmus gailėsčium dėl mūsų“. * **9:23** „įmanoma“ – Arba „pajėgiama“, t. y. nuveikiama; gr. žodis rodo į pajėgumą, ne į leidimą, todėl „įmanoma“ arba „pajėgiama“ geriau tinka negu „galima“, kuris gali rodyti ir į leidimą. † **9:29** „veislė“ – Arba „padermė“, „giminė“. † **9:35** „trokšta“ – Arba „nutaria“. § **9:43** „neturinčiam kūno dalių“ – Arba „luošiam“; žr. Mt 15:30, 15:31; 18:8;. * **9:43** „su abiem rankom“ – T. „turinčiam dvi rankas“. † **9:43** „pragarą“ – Arba „ugningą griovą“, „ugningą siaurą“, „ugningą tarpekį“, „ugninga dauba“. Gr. γέεννα (gehenna). Žodis vartojamas ir 45, 47 eilutėse. Sinonimas – „ugnies ežeras“. † **9:45** „su abiem kojom“ – T. „turinčiam dvi kojas“. § **9:47** „su abiem akim“ – T. „turinčiam dvi akis“.

10

⁶ Bet nuo sukūrimo pradžios DIEVAS PADARĖ *TOKIUS – VYRIŠKŲ IR MOTERIŠKŲ.
⁷ DĖL ŠIOS PRIEŽASTIES VYRAS PALIKS SAVO TĖVĄ IR MOTINĄ IR SUSIJUNGS SU SAVO ŽMONA,

¹³ Ir jie †pristatė jam vaikučius, kad jis juos paliestų, bet jo mokytiniai barė tuos, kurie juos pristatė. ¹⁴ Bet *tai* pamatęs, Jėzus labai užsigavo ir tarė jiems: „**Leiskite vaikučiams ateiti pas mane ir nedrauskitė jiems, nes tokių yra Dievo karalystė.**“ ¹⁵ Iš tiesų sakau jums: kas nepriims Dievo karalystės kaip vaikutis, tas jokių būdu į ją neįeis. ¹⁶ O †juos apkabinęs ir ant jų uždėjęs rankas, jis juos palaimino.

¹⁷ Ir jam išeinant į kelią, vienas žmogus, pribėgęs ir atsiklaupęs prieš jį, paklausė jo: „Gerasis Mokytojau, ką turiu daryti, kad paveldėčiau amžiną gyvenimą?“ ¹⁸ Bet Jėzus jam tarė: „**Kodėl vadini mane geru? Niekas nėra geras, tik vienas Dievas.**“ ¹⁹ Tu žinai įsakymus: Nesvetimauk, nevykdyk žmogžudystės, nevok, melagingai neliudyk, šneapgauk, gerbk savo tėvą ir motiną.“ ²⁰ O *tas atsakydamas tarė jam: „Mokytojau, visų šitų aš laikiausi nuo †pat jaunystės.“ ²¹ Tada Jėzus, įdėmiai žvelgdamas į jį, pamilo jį ir tarė jam: „**Vieno dalyko tau trūksta: eik, parduok viską, ką turi, ir atiduok vargšams, ir turėsi lobį danguje. Ir ateik, sek paskui mane imdamas kryžių.**“ ²² Ir †paniūręs dėl to pasakymo jis pasitraukė šielodamasis, nes jis turėjo *didelius turtus. ²³ Ir apžvelgdamas aplinkui Jėzus *tarė savo mokytiniais: „**Kaip sunkiai tie, kurie turi †turtus, įeis į Dievo karalystę!**“ ²⁴ Ir mokytiniai stebėjosi jo žodžiais. O Jėzus dar kartą atsakydamas jiems sako: „**Vaikai, kaip sunku tiems, kurie pasitiki turtais, įeiti į Dievo karalystę!**“ ²⁵ Lengviau kupranugariui pralįsti pro adatos ausį, negu turtingam įeiti į Dievo karalystę.“ ²⁶ Ir jie nustebo nepaprastai, †ir tarpusavyje pasakė: „**Tai kas gali būti išgelbėtas?!**“ ²⁷ O Jėzus, žiūrėdamas į juos, *tarė: „**Žmonėms tai neįmanoma, bet ne Dievui, nes Dievui šviskas yra įmanoma.**“ ⁴⁵ Nes ir Žmogaus Sūnus atėjo ne kad jam tarnautų, bet kad jis pats tarnautų ir savo gyvybės atiduotų **kaip išpirkos vietoj daugelio.**“

⁴⁶ Ir jie *atėjo į Jerichą. O iškeliaujant jam su savo mokytiniais ir *gausinga minia iš Jericho, pakelėje sėdėjo aklas Bartimiejus, Timiejaus sūnus, elgetaudamas. ⁴⁷ Ir išgirdęs, kad tai yra Jėzus †Nazarietis, jis pradėjo šaukti ir sakyti: „Dovydo Sūnau, Jėzau, pasigailėk manęs!“ ⁴⁹ Ir Jėzus sustojo ir įsakė pašaukti jį. Ir jie pašaukia akląjį, jam sakydami: „Būk drąsus! Kelkis! Jis tave šaukia!“

11

¹ Ir kai jie artėja į Jeruzalę, į Betfagę ir Betaniją, ties Alyvų kalnu, jis išsiunčia du savo mokytinis ² ir sako jiems: „**Eikite į priešais jus esantį kaimą ir, vos tik į jį įžengę, rasite pririštą asilaitį, ant kurio joks žmogus dar nėra sėdėjęs: atriškite jį ir atveskite.**“ ³ Ir jeigu kas jums sakytų: „Kodėl tai darote? sakykite, kad Viešpačiui jo reikia, ir jis tuojau pasiųs jį čionai.“ ⁴ *Tai jie nuėjo ir rado pririštą asilaitį lauke

* **10:6** „tokius“ – T. „juos“. † **10:13** „pristatė“, „barė“ – Gr. imperfektas (nebaigtinis). Galimi vertimai: „ne kartą pristatė“, „pristatinėjo“, „pristatydavo“, „ne kartą barė“, „bardavo“. † **10:16** „juos apkabinęs“ – Arba „paėmęs juos į rankas“. § **10:19** „šneapgauk“ – Žr. Įst 24:14. * **10:20** „tas“ – T. „jis“. † **10:20** „pat“ – Gr. „savo“. † **10:22** „paniūręs“ – Arba „apniukdamas“ (gr. veikiamosios rūšies dalyvis). § **10:22** „sielodamasis“ – Arba „liūdėdamas“. * **10:22** „didelius turtus“ – Arba „daug nuosavybių“, „daug turtų“, „daug nuosavų daiktų“. Gr. žodis κτήμα (ktēma) vartojamas ir Mt 19:22; Mk 10:22; Apd 2:45, 5:1. † **10:23** „turtus“ – Arba „pinigus“, „vertingų daiktų“. Gr. žodis χρῆμα (krēma) vartojamas ir Mk 10:23-24; Lk 18:24; Apd 4:37, 8:18, 20; 24:26. † **10:26** „ir tarpusavyje pasakė“ – Arba „tarpusavyje (pa)sakydami“. § **10:27** „visi dalykai“ – Gr. dgs., t. y. „visi dalykai“. * **10:46** „gausinga“ – Arba „padori“, t. y. gera, kaip reikiant susirinkusi. † **10:47** „Nazarietis“ – Arba „Nazarėnas“, „iš Nazareto“. * **11:4** „Tai“ – Arba „O“, „Ir“.

prie durų, vietoje, kur susitinka du keliai ir jie atriša jį. ⁵ Ir kai kurie iš ten stovinčių jiems tarė: „Ką jūs darote, kad atrišote asilaitį?“ ⁶ O jie pasakė jiems, kaip Jėzus buvo paliepęs, ir tie juos išleido. ⁷ Ir jie atvedė asilaitį pas Jėzų ir užmetė ant jo savo drabužius, o jis užsėdo ant jo. ⁸ Ir daugelis tiesė ant kelio savo drabužius, o kiti kirto medžių šakas ir klojo jas ant kelio.

⁹ Ir tie, kurie ėjo priekyje, ir tie, kurie sekė paskui, vis šaukė, sakydami: *„Osana! Palaimintas yra tas, kuris ateina Viešpaties vardu!“* ¹⁰ Palaiminta mūsų tėvo Dovydo karalystė, kuri ateina Viešpaties vardu! Osana aukščiausiose aukštybėse! ²² Ir Jėzus atsakydamas jiems sako: „Turėkite tikėjimą Dievu. ²⁵ Ir kai stovite melsdamiesi, atleiskite, jei ką nors turite prieš ką, kad ir jūsų Tėvas, kuris danguje, atleistų jums jūsų nusižengimus. ²⁶ Bet jeigu jūs neatleidžiate, tai nė jūsų Tėvas, kuris danguje, neatleis jūsų nusižengimų. ²⁷ Ir jie vėl ateina į Jeruzalę; ir jam vaikščiojant šventykloje pas jį ateina vyriausieji kunigai, raštininkai bei vyresnieji ²⁸ ir sako jam: „Kokiu įgaliojimu tu šiuos dalykus darai? Ir kas tau davė tokį įgaliojimą šiuos dalykus daryti? ²⁹ Ir Jėzus atsakydamas tarė jiems: „Aš irgi paklausiu jus vieno dalyko, o jūs man atsakykite. Tada jums pasakysiu, kokiu įgaliojimu aš šiuos dalykus darau. ³⁰ Jono krikštas buvo iš dangaus ar iš žmonių? Atsakykite man!“ ³³ Ir jie atsakydami tarė Jėzui: „Mes nežinome.“ Ir Jėzus atsakydamas jiems sako: „Tai nė aš jums nesakysiu, kokiu įgaliojimu aš šiuos dalykus darau.“

12

²⁴ Ir Jėzus atsakydamas tarė jiems: „Argi ne todėl klystate, kad nepažįstate nei šventraščių, nei Dievo galios? ³⁶ Nes pats Dovydas sakė Šventąja Dvasia: „VIEŠPATS tarė mano Viešpačiui: Sėskis mano dešinėje, kol aš pastatysiu tavo priešus tavo pakuju.“ ³⁷ Taigi pats Dovydas jį vadina Viešpačiu; tai iš kur tai, kad jis yra jo sūnus?“ Ir paprasti žmonės mielai jo klausėsi.

13

13 Ir jūs būsite visų nekenčiami dėl mano vardo; bet kas ištvers iki galo, tas bus išgelbėtas. ³¹ Dangus ir žemė praeis, bet mano žodžiai niekaip nepraeis. ³² Bet apie tos Dienos ir Valandos laiką niekas nežino, nei angelai, kurie yra danguje, nei Sūnus, bet tik Tėvas. ³³ Būkite atsargūs, budėkite ir melskitės, nes nežinote, kada tas laikas bus!

14

¹ Po dviejų dienų buvo numatyta Aplenkimo ir Neraugintosios duonos šventė, ir aukštieji kunigai bei raštininkai ieškojo būdo klasta suimti jį ir nužudyti. ² Bet jie tarė: „Tik ne per šventę, kad nebūtų žmonių sąmyšio.“ ⁹ Iš tiesų sakau jums: visame pasaulyje, kur tik bus skelbiama ši evangelija, ir jos atminimui bus pasakojama, ką ji padarė.“ ¹⁰ Ir Judas Iskarijotas, vienas iš Dvylikos, nuėjo pas aukštuosius kunigus,

† 11:5 „kad atrišote“ – Gr. „atrišdami“. † 11:6 „buvo paliepęs“ – T. „paliepė“. § 11:9 „Osana! ...“ – Ps 118:26. * 11:28 „tokį“ – Arba „šį“. † 11:29 „dalyko“ – Gr. „logos“, t. y. „reikalo“, „žodžio“ ir pan. † 11:29 „Tada“ – Arba „ir“. * 12:37 „paprasti žmonės“ – Arba „didelė minia“, „bendra liaudis“. * 13:13 „galo“ – Arba „pabaigos“. † 13:32 „laiką“ – Žodis „laiką“ yra įterptą atsižvelgiant į 33 eilutę, kurioje toks žodis yra ir į tai, kad šios 32-tros eilutės gr. tekste yra žodis „peri“ (περι), kurį verčiant be įterpto žodžio „laiką“, gali duoti liet. teksto skaitytojui klaidingai suprasti, kad niekas nieko nežino apie tą dieną ir Valandą, kai žinių daug kas turi apie tai, tik niekas be Tėvo nežino laiko. † 13:33 „bus“ – T. „yra“, bet gr. tekstas aiškiai rodo į išpranašautą ateitį. * 14:1 „būdo“ – Gr. „kaip“. † 14:1 „klasta suimti jį ir nužudyti“ – Gr. „sugaudamas jį klasta jie nužudytų jį“. † 14:9 „visame pasaulyje“ – Arba „į visą pasaulį“; čia vartojamas kitas gr. prielinksnis negu Mt 16:13 eilutėje.

kad jiems jį išduotų. ¹¹ Ir jie, *tai išgirde*, apsidžiaugė ir pažadėjo duoti jam pinigų. O jis ieškojo Šbūdo *patogiu laiku jį išduoti.

¹² Ir pirmąją Neraugintosios duonos dieną, kada †aukojamas Aplenkimo *avinėlis*, jo mokytiniai jam tarė: „Kur nori, kad †eitume paruošti, kad valgytum Aplenkimo *avinėlį?*“ ¹³ Ir jis išsiunčia du savo mokytinius ir sako jiems: „Eikite į miestą, ir ten jus sutiks vyras, vandens ąsočiu nešinas. Sekite paskui jį ¹⁴ ir kur tik jis †eis, sakykite namų šeimininkui: „Mokytojas sako: „Kur yra Šsvečių kambarys, kuriame galėčiau su savo mokytiniais valgyti Aplenkimo *avinėlį?*“ ‘ ¹⁵ Ir jis parodys jums didelį aukštutinį kambarį, apstatytą *ir* paruoštą. Ten paruoškite mums.“ ¹⁶ Ir jo mokytiniai išėjo ir atėjo į miestą ir rado taip, kaip jis buvo jiems sakęs. Ir jie paruošė Aplenkimo *avinėlį*. ¹⁷ Ir vakare jis ateina su Dvylika, ¹⁸ ir jiems atsilošiant ir valgant, Jėzus tarė: „**Iš tiesų sakau *jums: vienas iš jūsų mane išduos – kuris valgo su manimi.**“ ¹⁹ Ir jie pradėjo liūdėti ir jam pasakyti vienas po kito: „Nejaugi aš? Ir kitas: „Nejaugi aš? ²⁰ Ir jis atsakydamas tarė jiems: „Vienas iš Dvylikos, kuris mirko su manimi *duoną* į dubenį. ²¹ Žmogaus Sūnus tikrai eina, kaip apie jį parašyta, bet vargas tam žmogui, per kurį Žmogaus Sūnus išduodamas! Gerai būtų buvę tam žmogui, jei jis nebūtų gimęs.“ ²² Ir jiems valgant, Jėzus, paėmęs duoną *ir* pasakęs palaiminimą, *ją* laužė ir davė jiems ir tarė: „Imkite, valgykite – tai yra mano kūnas.“ ²³ Ir paėmęs taurę *ir* padėkojęs, jis davė jiems, ir jie visi gėrė iš jos. ²⁴ Ir jis tarė jiems: „Tai yra mano kraujas, kuris *yra* naujosios sandoros *kraujas*, kuris išliejamas už daugelį. ²⁵ Iš tiesų sakau †jums: visai nebegersiu vynmedžio vaisiaus iki tos dienos, kada gersiu jį naują Dievo karalystėje.“ ²⁶ Ir pagiedoję giesmę jie išėjo į Alyvų kalną.

²⁹ Bet Petras jam tarė: „Nors ir visi atsimes, tačiau ne aš!“

³² Ir jie ateina į †vietą, kurios vardas Getsemanė. Ir jis sako savo mokytiniais: „Sėskite čia, kol aš melsiuosi.“ ³³ Ir jis pasiima su savimi Petrą ir Jokūbą ir Joną ir pradėjo labai nuogaštauti bei sielotis ³⁴ ir jiems sako: „Mano siela labai nuliūdusi – Šiki mirties. Pasilikite čia ir budėkite!“ ³⁵ Ir paėjęs truputį toliau, jis puolė ant žemės ir meldėsi, kad, jei †manoma, ta valanda nuo jo praeitų. ³⁶ Ir jis tarė: „Aba, Tėve, tau *viskas †manoma; atimk šią †taurę nuo manęs! Tačiau *tebūnie* ne tai, ko noriu aš, bet tai, ko nori tu.“ ³⁷ Ir jis ateina ir randa juos miegančius, ir sako Petru: „Simonai, tu miegi? Neįstengei nė vienos valandos pabudėti? ³⁸ Budėkite ir melskitės, kad neižengtumėte †į pagundą. Dvasia iš tiesų noringa, bet kūnas silpnas.“ ³⁹ Ir vėl nuėjęs jis meldėsi, tardamas Štuos pačius žodžius. ⁴⁰ Ir sugrįžęs, jis juos rado vėl miegančius (nes jų akys buvo apsunkusios), ir jie nežinojo, ką jam atsakyti. ⁴¹ Ir jis ateina trečią kartą ir sako jiems: * „Miegokite dabar ir ilsėkitės! Gana! Atėjo ta valanda: štai Žmogaus Sūnus išduodamas į nusidėjėlių rankas. ⁴² Kelkitės, eime! Štai †mano išdavėjas yra prisiartinęs.“ ⁴³ Ir tuojuo, jam †tebekalbant, ateina Judas, esantis vienas iš Dvylikos, o su juo didelė minia su kalavijais ir vėzdais, nuo aukštųjų kunigų, raštininkų ir vyresniųjų. ⁴⁴ Ir Šjo išdavėjas buvo jiems davęs ženklą, sakydamas:

§ 14:11 „būdo“ – Gr. „kaip“. * 14:11 „patogiu laiku“ – Arba „patogiai“, „nesunkiai“. † 14:12 „aukojamas Aplenkimo *avinėlis*“ – Arba „jie (*žydai*) aukojo Aplenkimo *avinėlį*“. † 14:12 „eitume paruošti“ – T. „eidami paruoštume“. § 14:14 „svečių kambarys“ – Arba „svetainė“. * 14:18 „jums: vienas“ – Arba „jums, kad vienas“. † 14:25 „jums: visai“ – Arba „jums, kad visai“. † 14:32 „vietą“ – Arba „žemės sklypą“. § 14:34 „iki mirties“ – Arba „mirtinai“. * 14:36 „viskas“ – Gr. daugiskaitinis žodis. † 14:36 „taurę“ – T. y. rūstybės patyrimą. † 14:38 „į pagundą“ t. y. į tą nuodėmę, kuri jus gundo. § 14:39 „tuos pačius žodžius“ – Gr. „tą patį žodį / dalyką“. * 14:41 „Miegokite dabar ir ilsėkitės!“ – Arba „Ar miegate dabar ir ilsitės?“ (Gr. k. formos vienodos, tai čia yra arba ironiškas įsakymas arba klausimas.). † 14:42 „mano išdavėjas“ – Arba „tas, kuris mane išduoda“. † 14:43 „tebekalbant“ – Arba „dar bekalbant“. § 14:44 „jo išdavėjas“ – Arba „tas, kuris išduoda jį“.

„Kurį pabučiuosiu, *tai yra *tas*. Jį suimkite ir saugiai nuveskite.“⁴⁵ Ir *vos tik* atėjęs jis tuoju prisiartino prie jo ir sako: †„Mokytojau, mokytojau!“ – ir pabučiavo jį.⁵⁰ Ir jie visi paliko jį ir pabėgo.⁵¹ Ir toks vienas jaunuolis sekė paskui jį, užsimetęs lininį audeklą aplink *savo* †nuogą *kūną*, ir Šjauni vyrai jį griebia.⁵² Bet jis paliko lininį audeklą ir pabėgo nuo jų nuogas.⁶¹ Tačiau jis tylėjo ir nieko neatsakė. Vyriausiasis kunigas pakartotinai jį klausinėjo *tardamas jam: „Ar tu esi Kristus, Palaimintojo Sūnus?“⁶² Ir Jėzus tarė: „Aš esu. Ir jūs pamatysite žmogaus Sūnų, sėdintį Galybės dešinėje ir ateinantį dangaus †debesimis.“

15

¹⁰ Mat jis *suprato, kad aukštieji kunigai buvo jį perdavę iš pavydo.¹⁶ Ir kareiviai nusivedė jį į kiemą, kuris yra †teismo aikštė, ir *sušaukė visą †batalioną.¹⁷ Ir jie apvelkia jį purpuriniu apdaru ir nupynę uždeda jam aplinkui *galvą* erškėčių vainiką.²⁰ Ir po to, kai pasityčiojo iš jo, jie nuvilko nuo jo purpurinį apdarą ir apvilko jį jo paties drabužiais ir jį išveda, kad jį nukryžiuotų.²¹ Ir jie priverčia vieną pareinantį iš lauko praeivį – Simoną kirėnietį, Aleksandro ir Rufo tėvą – nešti jo kryžiu.²² Ir jie Šatneša jį į Golgotos vietą, kuris išvertus reiškia: „Kaukolės vieta“. ²³ Ir jie davė jam gerti vyno, primaišyto su mira, bet jis nepriėmė.²⁴ Ir jį nukryžiaavę, jie pasidalijo jo drabužius, mesdami dėl jų burtus, kas ką imsiąs.²⁵ O buvo *trečia valanda, †ir jie nukryžiaavo jį.²⁶ Taip pat buvo užrašytas jo kaltinimo užrašas: „ŽYDŲ KARALIUS“. ²⁷ Ir kartu su juo jie nukryžiaavo du †vagis: vieną jo dešinėje, o kitą jo kairėje.²⁸ Ir išsipildė šventraštis, kuris sako: „Ir jis buvo priskaitytas prie Šįstatymo pažeidėjų“. ²⁹ O praeiviai *plūdo jį, kraipydami savo galvas ir sakydami: „Še tau, kuris sugriauni šventyklą ir per tris dienas *ją* †atstatai! ³⁰ Išgelbėk save ir nuženk nuo kryžiaus!“ ³¹ O panašiai ir aukštieji kunigai tarpusavyje su raštininkais tyčiodamiesi sakė: „Jis išgelbėjo kitus, pats savęs nepajėgia išgelbėti!“ ³² Tegul Kristus, Izraelio Karalius, nužengia dabar nuo kryžiaus, kad matytume ir tikėtume! Taip pat tie, kurie buvo su juo nukryžiuoti, †užgauliojo jį.³³ Ir šeštai valandai atėjus, visą šalį apgaubė tamsa iki devintos valandos.³⁴ O devintą valandą Jėzus garsiu balsu šaukė, sakydamas: „Eloi, Eloi, lama sabachtani? (Tai išvertus yra: „Mano Dieve, mano Dieve, kodėl mane apleidai?)“ ³⁵ Ir kai kurie šalia stovintys išgirdę sakė: „Žiūrėk, jis šaukiasi Elijo.“ ³⁶ ŠTada vienas nubėgęs ir pripildęs kempinę pilną acto ir užmovęs *ją* ant nendrės, davė jam gerti, sakydamas: „Palaukite, pažiūrėsime, ar ateis Elisas jo nuimti.“ ³⁷ Bet Jėzus išleidęs skardų šauksmą išleido dvasią.³⁸ Ir šventyklos uždanga buvo perplėštas pusiau nuo viršaus iki apačios.

* **14:44** „tai“ – Gr. „jis“. † **14:45** „Mokytojau, mokytojau!“ – Arba „Rabi, rabi!“ † **14:51** „nuogą kūną“ – Arba „nuogumą“. § **14:51** „jauni vyrai“ – Tas pats gr. žodis, kaip ir žodis, išverstas „jaunuolis“; čia greičiausiai rodo į kareivius. * **14:61** „tardamas“ – Gr. „ir taria“. † **14:62** „debesimis“ – Plg. Dan 7:13. * **15:10** „suprato“ – Arba „žinojo“. † **15:16** „teismo aikštė“ – Žr. Mt 27:27 išnašą. † **15:16** „batalioną“ – Žr. Mt 27:27 išnašą. § **15:22** „atneša“ – Daug kas verčia „nuvedė“ arba, veiksmazodžio formos atžvilgiu, tikslesniu žodžiu „atveda“, bet gr. žodis φέρω (fero) nevartojamas NT tokia reikšme. Gr. tekstas leidžia suprasti, kad Viešpats nebegalėjo eiti, bet kelionės pabaigoje buvo atneštas į nukryžiovimo vietą. * **15:25** „trečia valanda“ – Mūsų skaičiavimu tai yra devinta valanda ryte. † **15:25** „ir“ – Gr. tekste yra žodis καί (kai), kuris reiškia „ir“, bet nėra žodžio, reiškiančio „kai“. † **15:27** „vagis“ – Arba „plėšikus“. § **15:28** „įstatymo pažeidėjų“ – Arba „nusikaltėlių“, „įstatymo nepaisančiųjų“. * **15:29** „plūdo jį“ – Arba „jam piktžodžiaavo“. † **15:29** „atstatai“ – Gr. „pastatai“. † **15:32** „užgauliojo jį“ – Arba „jam priekaištavo“. § **15:36** „Tada“ – Arba „Ir“.

16

¹⁵ Ir jis jiems tarė: „Eikite į visą pasaulį ir *skelbkite Evangeliją †visai kūrinijai.
¹⁶ Kas yra pasitikėjęs ir pakrikštytas, bus išgelbėtas; bet kas nėra pasitikėjęs, bus ‡nuteistas.

* **16:15** „skelbkite“ – Arba „kaip šaukliai skelbkite“. † **16:15** „visai kūrinijai“ – Gr. frazė πᾶση τῆ κτίσει („pasė tē ktisei“). Tai yra datyvo būdvardis + artikkelis + žodis, kuris verčiamas „kūrinys“, „sukurtasis“, „kūrinija“ ir kt.. Ta frazė vartojamas tik NT čia ir Kol 1:23. Ji gali būti išversta naudininku arba vietininku, todėl gali būti „kiekvienam sukurtajam“, „visoje kūrinijoje“, „kiekvienam, kas tik sukurtas“, „kiekvienam Dievo sukurtam žmogui“. Turbūt tai yra hebraizmas, kuris nurodo visą žmoniją. ‡ **16:16** „nuteistas“ – Arba „pasmerktas“.

Evangelija pagal Luką

¹ Kadangi daugelis užsiėmė iš eilės išdėstyti nupasakojimą apie tuos dalykus, *kuriais mes visiškai tikime ² lygiai taip, kaip perdavė mums tie, kurie nuo pradžios savo akimis matė ir buvo tapę žodžio patikėtiniai, ³ atrodo gerai ir man, akylai sekusiam visus tuos dalykus su didžiu tikslumu nuo pat pradžios, nuosekliai surašyti tau, prakilnusi Teofiliau, ⁴ kad iš arti pažintum šužtikrintumą *pranešimų, kurių esi pamokytas. ⁵ Judėjos karaliaus Erodo dienomis buvo tam tikras kunigas, vardu Zacharijas, iš Abijos skyriaus ir jo žmona iš Aarono dukterų, o jos vardas buvo Elžbieta. ⁶ Ir jie abu buvo teisūs prieš Dievą, besivaikščiojantys pagal visus Viešpaties įsakymus ir nuostatus, nepeiktini. ⁷ Ir jie neturėjo vaikų, nes Elžbieta buvo nevaisinga, ir jie abu buvo sulaukę senyvo amžiaus. ⁸ Ir įvyko šitaip, kad, jam beatliekant kunigo tarnystę Dievo akivaizdoje pagal jo skyriaus eilę, ⁹ vadovaujantis kunigo tarnystės papročiu, sprendžiančio sutartinio ženkle būdu Šjam teko deginti smilkalus, įėjus į Viešpaties šventyklą. ¹⁰ Tuo tarpu, smilkymo valandą visa žmonių minia meldėsi lauke. ¹¹ Ir jam pasirodė Viešpaties angelas, stovintis smilkalų aukuro dešinėje. ¹² O Zacharijas, jį pamatęs, krūptelėjo, ir pagavo jį išgąstis. ¹³ Bet angelas jam tarė: „Nebijok, Zacharijau, nes tavo malda išklaudyta, ir tavo žmona Elžbieta pagimdys tau sūnų, ir tu pavadinsi jį vardu Jonas. ¹⁴ Bus džiaugsmo tau, net džiūgavimas, ir daugelis džiaugsis jo gimimu, ¹⁵ nes jis bus didis Viešpaties akyse. Jis ir būtinai neturės gerti vyno bei stipraus gėrimo, ir bus pripildytas Šventosios Dvasios iš pat savo motinos iščių. ¹⁶ Ir daugelį Izraelio vaikų jis atvers į Viešpatį, jų Dievą. ¹⁷ Ir jis eis pirma jo su Elijo dvasia ir galybe, kad atverstų tėvų širdis į vaikus ir neklusniuosius į teisiųjų išmintį, kad priengtų Viešpačiui išsamiai paruoštų žmonių.“ ¹⁸ Bet Zacharijas tarė angelui: „Kaip aš tai žinosiu? Juk aš esu senas žmogus ir mano žmona sulaukusi senyvo amžiaus.“ ¹⁹ O angelas atsakydamas jam tarė: „Aš esu Gabrielius, kuris stoviu Dievo akivaizdoje, ir esu atsiųstas kalbėti tau ir tau pranešti šias geras žinias. ²⁰ Ir štai tu būsi nebylys, štai yra negalėsi kalbėti iki dienos, kurią tai įvyks, nes nepatikėjai mano žodžiais, kurie išsipildys savo metu.“ ²¹ *Tuo tarpu žmonės laukė Zacharijo ir stebėjosi, kad jis taip ilgai užtrunka šventykloje. ²² Bet išėjęs, jis negalėjo jiems kalbėti, ir jie suprato, kad jis buvo matęs regėjamą šventykloje. Ir jis aiškinosi jiems gestais ir pasiliko nebylus. ²³ Ir taip įvyko, kad pasibaigus jo tarnystės dienoms, jis parėjo namo. ²⁴ Ir po tų dienų jo žmona Elžbieta tapo nėščia ir penkis mėnesius slėpėsi, sakydama: ²⁵ „Taip Viešpats su manimi pasielgė tomis dienomis, kuriomis jis pažvelgė į mane, kad nuimtų mano negarbę tarp žmonių.“

* **1:1** „kuriais mes visiškai tikime“ – Arba „kurių esame visiškai įtikinti“, „kuriais mūsų tarpe (gretose) yra visiškai įtikėta“. † **1:2** „patikėtiniai“ – Arba „įgaliotiniai“, „atstovai“, „pavaldiniai“. ‡ **1:3** „akylai sekusiam visus tuos dalykus su didžiu tikslumu nuo pat pradžios“ – Arba „nuo pat pradžios puikiai pažinusiems visus tuos dalykus su didžiu tikslumu“. § **1:4** „užtikrintumą“ – Arba „tikrumą“, „saugumą“, „patikimumą“; žodis rodo į visišką patvarumą, kad niekaip neįmanoma, jog Teofilui perduotos žinios būtų neteisingos, nevertos pasitikėjimo. * **1:4** „pranešimų“ – gr. λογος „logos“ (dgs.); žodis gali reikšti ir „žodžių“, „reikalų“, „žinių“ ir t. t. † **1:6** „nuostatus“ – Arba „teisumą apibrėžiančias taisykles“. ‡ **1:7** „jie neturėjo vaikų“ t. „jiems nebuvo vaiko“. § **1:9** „jam teko“ – Arba „jam buvo skirta“. * **1:15** „akyse“ – Arba „akivaizdoje“. † **1:15** „ir“ – Arba „bet“, „taip pat“. Plg. Ef 5:18. ‡ **1:17** „žmonių“ – Gr. kuop. vns.; plg. Lk 1:10 ir kt. § **1:20** „tai yra“ – Arba „ir“. * **1:21** „Tuo tarpu“ – Arba „Ir“. † **1:22** „gestais“ – Arba „mostais“.

26 Ir šeštąjį mėnesį angelas Gabrielius buvo Dievo pasiųstas į Galilėjos miestą, vadinamą Nazaretu, 27 pas mergelę, pažadėtą į žmonas vyrui iš Dovydo namų, kurio vardas buvo Juozapas; o mergelės vardas buvo Marija. 28 Atėjęs pas ją, angelas tarė: „Sveika, malone apdovanotoji! Viešpats su tavimi! Palaiminta tu tarp moterų! 29 Ir ji pamačiusi jį labai susijaudino dėl jo pasakymo ir galvojo sau, kas tai turėtų būti per pasveikinimas. 30 O angelas jai tarė: „Nebijok, Marija, nes radai malonę pas Dievą! 31 Ir štai tu pradėsi savo iščiose ir pagimdysi sūnų, ir pavadinsi jį vardu Jėzus. 32 Jis bus didis ir bus vadinamas Aukščiausiojo Sūnumi, ir Viešpats Dievas duos jam jo tėvo Dovydo sostą, 33 ir jis karaliaus Jokūbo namams per amžius, ir jo karalystei nebus galo.“ 34 Tuomet Marija tarė angelui: „Kaip tai bus? Nes Šnepažįstu vyro.“ 35 O angelas atsakydamas tarė jai: „Ant tavęs nužengs Šventoji Dvasia, ir Aukščiausiojo jėga pridengs tave šešėliu; todėl *kas gims iš tavęs – tas, kas šventas, – bus vadinamas Dievo Sūnumi. 36 Ir štai tavo giminaitė Elžbieta, ji taip pat pradėjo sūnų savo senatvėje, ir šis mėnuo yra šeštas jai, kuri buvo vadinama nevaisinga, 37 nes Dievui †nieko †nėra neįmanomo.“ 38 Štada Marija tarė: „Štai aš Viešpaties tarnaitė, tebūna man pagal tavo žodį.“ Ir angelas nuo jos pasitraukė.

39 Ir tomis dienomis Marija atsikėlė ir skubiai nukeliavo į kalnyną, į *vieną iš Judo miestų, 40 ir įėjo į Zacharijo namus ir pasveikino Elžbietą. 41 Ir taip įvyko, kad Elžbietai išgirdus Marijos pasveikinimą, jos iščiose šoktelėjo kūdikis, ir Elžbieta tapo pripildyta Šventosios Dvasios 42 ir ji garsiai sušuko ir tarė: „Palaiminta tu tarp moterų, ir palaimintas tavo iščių vaisius! 43 Ir iš kur man tai, kad mano Viešpaties motina †ateina pas mane?! 44 Nes štai vos tik tavo pasveikinimo balsas pasiekė mano ausis, šoktelėjo iš džiaugsmo kūdikis mano iščiose. 45 Ir palaiminta ta, kuri tikėjo, †kad Šįvyks *tai, kas jai Viešpaties pasakyta.“ 46 O Marija prabilo: „Mano siela †apskelbia Viešpaties didingumą, 47 ir mano dvasia džiūgauja Dievu, mano Išgelbėtoju, 48 nes jis atsižvelgė į savo tarnaitės žemą luomą. Juk štai nuo dabar visos kartos vadins mane palaiminta, 49 nes didžių dalykų padarė man Galingasis, ir jo vardas yra šventas, 50 ir jo gailestingumas trunka per kartų kartas tiems, kurie jo bijosi. 51 Jis savo ranka parodė galybę; jis išsklaidė tuos, kurie didžiuojasi savo širdies protavimu; 52 jis numetė valdovus nuo sostų ir išaukštino žemuosius; 53 jis pripildė alkstančius gėrybėmis, o turtuolius paleido tuščiomis; 54 jis padėjo savo tarnui Izraeliui, prisimindamas gailestingumą, 55 kaip jis kalbėjo mūsų tėvams, Abraomui, ir jo †palikuonims per amžius.“ 56 Ir Marija pasiliko pas ją apie tris mėnesius ir sugrįžo į savo namus.

57 O Šelžbietai suėjo laikotarpis iki gimdymo, ir ji pagimdė sūnų. 58 Ir jos kaimynai bei giminės išgirdo, kad Viešpats didino jai *parodytą* savo gailestingumą, ir jie džiaugėsi kartu su ja. 59 Ir taip įvyko, kad aštuntąją dieną jie atėjo vaikelio apipjaustyti ir ketino jį pavadinti tėvo vardu, Zachariju. 60 O atsiliepdama jo motina tarė: „Ne! Priešingai, jis turi būti pavadintas Jonu.“ 61 Ir jie tarė jai: „Nėra nė vieno tavo giminėje, kuris vadinasi šiuo vardu.“ 62 Ir jie jo tėvui parodė *gestų paklausdami,

‡ 1:27 „pažadėtą vyrui į žmonas“ – Arba „pažadėtą pagal susitarimą duoti vyrui į žmonas“. § 1:34 „nepažįstu vyro“ – Arba „neturiu santykių su vyru“. Plg. Prd 4:1. * 1:35 „kas gims iš tavęs – tas, kas šventas, –“ – Arba „šventas iš tavęs gimusysis“. † 1:37 „nieko“ – Arba „jokio žodžio“. ‡ 1:37 „nėra“ – T. „nebus“. § 1:38 „Tada“ – Arba „Ir“. * 1:39 „vieną iš Judo miestų“ – Žodis „viena“ reikalinga, kad lietuvių k. skaitytojui neatrodytų, kad tebuvo tik vienas miestas tame kalnuotame krašte. † 1:43 „ateina“ – T. „ateitų“. ‡ 1:45 „kad“ – Arba „nes“. § 1:45 „įvyks“ – Arba „bus užbaigta“. * 1:45 „tai“ – T. „dalykai“ t. y. dgs. † 1:46 „apskelbia Viešpaties didingumą“ – Arba „skelbia Dievą esant didį“; t. „didina Viešpatį“. ‡ 1:55 „palikuonims“ – T. „sėklai“; arba „ainijai“. § 1:57 „Elžbietai suėjo laikotarpis iki gimdymo“ – T. „Elžbietai išsipildė laikotarpis gimdyti“. * 1:62 „gestų“ – Arba „mostų“.

kaip jis norėtų jį pavadinti. ⁶³ Ir paprašęs rašomosios lentelės jis užrašė **†**štai ką: Jo vardas yra Jonas. Ir visi stebėjosi. ⁶⁴ Ir tuoj pat jo burna atsivėrė ir jo liežuvis *atsirišo*, ir jis ėmė kalbėti laimindamas Dievą. ⁶⁵ Ir visus jų kaimynus apėmė baimė, ir visame Judėjos kalnyne vis buvo kalbama apie visus šiuos dalykus. ⁶⁶ Ir visi girdėjusieji dėjosi *tuos dalykus* į savo širdis, sakydami: „Kas gi bus iš to vaiko?!“ Ir **†**Viešpaties ranka buvo su juo.

⁶⁷ Ir jo tėvas Zacharijas tapo pripildytas Šventosios Dvasios ir pranašavo, sakydamas: ⁶⁸ „Tebūna palaimintas Viešpats, Izraelio Dievas, kadangi **†**pagalbon aplankė ir *****išpirko savo **†**žmones ⁶⁹ ir iškėlė mums **†**išgelbėjimo ragą savo tarno Dovydo namuose, ⁷⁰ kaip jis **†**nuo senų senovės *****kalbėjo savo šventųjų pranašų burna, ⁷¹ **†**jog *mus* išgelbės nuo mūsų priešų ir iš rankos visų tų, kurie mūsų nekenčia, ⁷² kad **†**parodytų gailėstingumą mūsų tėvams, **†**štai yra, kad atsimintų savo šventąją sandorą, ⁷³ *****priesaiką, kurią jis davė mūsų tėvui Abraomui, ⁷⁴ kad jis duos mums, išvaduotiems iš mūsų priešų rankos, be baimės jam tarnauti ⁷⁵ **†**šventume ir teisume jo akivaizdoje per visas mūsų gyvenimo dienas. ⁷⁶ O tu, vaikeli, būsi vadinamas Aukščiausiojo pranašu, nes eisi pirma Viešpaties veido paruošti jo kelius, ⁷⁷ duoti jo žmonėms **†**pažinti išgelbėjimą jų nuodėmių atleidimu ⁷⁸ per mūsų Dievo gailėstingą **†**giliaširdiškumą, *****dėl kurio mus **†**aplankė Šviesos Brėškimas iš aukštybių, ⁷⁹ kad apšviestų sėdinčius tamsoje ir mirties šešėlyje, kad nukreiptų mūsų kojas į **†**ramybės kelią.“ ⁸⁰ Ir vaikas vis augo, taip pat **†**vis stiprėjo dvasia ir buvo dykumose iki pat savo atskleidimo Izraeliui dienos.

2

¹ Ir įvyko tomis dienomis, kad išėjo ciesoriaus Augusto įsakas, kad visas *****pasaulis užsirašytų apmokestinimui. ² (**†**Toks pirmasis surašymas apmokestinimui įvyko Siriją valdančiajam Kvirinui *dalyvaujant*.) ³ Ir visi ėjo užsirašyti, kiekvienas į savo miestą. ⁴ Ir Juozapas irgi ėjo iš Galilėjos, iš Nazareto miesto, aukštyn į Judėją, į Dovydo miestą, vadinamą Betliejumi, – nes jis buvo iš Dovydo namų ir giminės, – ⁵ užsirašyti kartu

† 1:63 „štai ką“ – T. „sakydamas“. **† 1:66** „Viešpaties ranka buvo su juo“ – Plg. Apd 11:21. **§ 1:68** „pagalbon aplankė“ – Tas pats gr. žodis vartojamas Lk 1:78 eilutėje. ***** **1:68** „išpirko savo tautą“ – T. „savo tautai atliko išpirkimą“. **† 1:68** „žmonės“ – Gr. kuop. vns. Arba „tautą“, kadangi „Dovydo namai“ yra minimi 69-oje eilutėje; žodis „žmonės“ pasirinkta dėl gr. k. žodžio vartosenos Lk 1:10, 17, 21, 77 eilutės; į gr. k. žodžio semantinę diapazoną įeina ir „žmonės“ ir „tauta“. **† 1:69** „išgelbėjimo ragą“ – Čia vartojamas žodis „ragas“ yra hebraizmas, kuris reiškia galybę, galią, jėgą; Dievas mums davė galingą išgelbėjimą, o Jo išgelbėjimas yra pats Jis (Lk 1:76 „Viešpats“), kuriam Jonas paruošė kelią. **§ 1:70** „nuo senų senovės“ – Arba „nuo amžinybės“, „nuo amžių *pradžios*“; ta pati gr. frazė vartojama Apd 3:21, 15:18. ***** **1:70** „kalbėjo“ – Arba „pranešė“ (atkreiptinas dėmesys, kad 71 eilutė gr. k. prasideda nuo žodžio „išgelbėjimą“, tai būtų „pranešė išgelbėjimą“). **† 1:71** „jog *mus* išgelbės“ t. „išgelbėjimą“. **† 1:72** „parodytų“ – T. „įgyvendintų“, „darytų“. **§ 1:72** „tai yra“ – Arba „ir“. ***** **1:73** „priesaiką, kurią jis davė“ t. „priesaiką, kurią jis prisiekė“. **† 1:75** „šventume ir teisume“ – Žr. panašią frazę Ef 4:24. **† 1:77** „pažinti išgelbėjimą“ – T. „išgelbėjimo pažinimą“. **§ 1:78** „giliaširdiškumą“ – Gr. σπλάγχνον (splanchnon); t. „viduriai“, „žarnos“; arba „palankumo jausmus“, „geranoriškumo jausmus“, „giliausius jausmus“. Žodis vartojamas 11 k. NT: Lu 1:78; Apd 1:18; II Kor 6:12,7:15; Flp 1:8, 2:1; Kol 3:12; Flm 7, 12, 20; I Joh 3:17. ***** **1:78** „dėl kurio“ – Arba „kuriame“, „kuriuo“, „kuriuo vadovaudamasis“. **† 1:78** „aplankė“ – Žr. Lk 1:68 (tas pats gr. žodis). Minėtas aplankymas yra su tikslu teikti reikiamą pagalbą. **† 1:79** „ramybės“ – Arba „taikos“. Gr. žodis ειρήνη nusako ir ramybę ir taiką. Taikos arba ramybės kelias minimas Iz 59:8, Rom 3:17. Žr. Apd 10:36; 10:15; Ef 2:14-17, 4:3, 6:15. **§ 1:80** „vis stiprėjo“ – Arba „buvo vis stiprinamas“. ***** **2:1** „pasaulis“ – Gr. οικουμένη (oikoumenē), kuriuo žodžiu romėnai kartais rodydavo į savo valstybės teritoriją, t. y. į savo imperiją. **† 2:2** Kitas vertimas – „Toks surašymas apmokestinimui įvyko prieš Kvirinui pradėdant valdyti Siriją“ (Šaltinis: Džanas Gilas (John Gill, 1690-1771), kuris nurodo į Jn 1:5 eilutėje vartojamą žodį πρωτος ir šios eilutės žodį πρωτη).

su žmona Marija, – #jam pažadėta į žmonas, – *kuri* Šbuvo stora dėl nėštumo. ⁶ Ir įvyko taip, kad jiems ten esant, *nėštumo* dienos *pasibaigė, tad ji turėjo gimdyti. ⁷ Ir ji pagimdė savo pirmagimį sūnų ir suvystė jį vystyklais ir paguldė jį ēdžiose, nes jiems nebuvo vietos †svečių patalpose.

⁸ Ir tame pačiam krašte buvo piemenų, #kurie Špasiliko lauke ir budėjo naktį prie savo kaimenės. ⁹ Ir štai prie jų *atsirado Viešpaties angelas, ir aplink jų smarkiai nušvietė Viešpaties šlovė, †tai jie labai išsigando. ¹⁰ Bet angelas jiems tarė: „Nebijokite, nes štai skelbiu jums gerą žinią – didį džiaugsmą, kuris bus kiekvienai tautai, ¹¹ kad šiandien Dovydo mieste jums gimė Išgelbėtojas, kuris yra Kristus, Viešpats. ¹² Ir šitas *bus* jums ženklas: rasite kūdikį, suvystytą vystyklais, gulintį #ēdžiose.“ ¹³ Ir staiga prie angelo atsirado Šgausi dangaus kareivija, girianti Dievą ir sakanti: ¹⁴ „Šlovė Dievui aukščiausiose aukštybėse, o ramybė žemėje, palankumas žmonėse!“ ¹⁵ Ir taip įvyko, kad angelams pasišalinus nuo jų į dangų, *piemenys kalbėjo vienas kitam: „Būtinai pereikime į Betliejų ir pamatykime, †kas įvyko, ką Viešpats mums pranešė!“ ¹⁶ Ir jie atskubėjo ir rado Mariją, Juozapą ir kūdikį, gulintį ēdžiose. ¹⁷ Ir *tai* pamatę jie plačiai apskelbė jiems kalbėtą pasakymą apie šį vaikelį. ¹⁸ Ir visi, kurie girdėjo, stebėjosi tais dalykais, kurie jiems buvo piemenų pasakyta. ¹⁹ Bet Marija įsidėmėjo visus šiuos #dalykus ir svarstė *juos* savo širdyje. ²⁰ Ir piemenys grįžo šlovindami ir girdami Dievą už visa, ką buvo girdėję ir matę taip, kaip jiems buvo pasakyta.

²¹ Ir kai buvo suėjusios aštuonios dienos vaikui apipjaustyti, jis buvo pavadintas vardu Jėzus, kuriuo *vardu* angelas jį pavadino anksčiau nei jis buvo pradėtas iščiose. ²² Ir kai buvo suėjusios jos apšalyimo pagal Mozės įstatymą dienos, jie nunešė jį į Jeruzalę, kad pristatytų *jį* Viešpačiui, – ²³ kaip yra parašyta Viešpaties įstatyme: „Kiekvienas vyriškos lyties *kūdikis*, kuris *pirmąkart* atveria *motinos* iščias, bus Špašventintas Viešpačiui“ – ²⁴ ir kad duotų auką pagal tai, kas pasakyta Viešpaties įstatyme: „Porą purplelių arba du jaunus balandžius“.

²⁵ Ir štai Jeruzalėje buvo žmogus, vardu Simeonas. O tas žmogus *buvo* teisus ir dievobaimingas, laukiantis Izraelio paguodos, ir Šventoji Dvasia buvo ant jo. ²⁶ Ir jam buvo Šventosios Dvasios apreikšta, kad jis *nepatirsias mirties, kol pamatysias Viešpaties †Kristų. ²⁷ Ir jis #dėl Dvasios *įtakos* atėjo į šventyklą. O tėvams įnešant vaikelį Jėzų, kad pasielgtų Šsu juo pagal įstatymo įsigalėjusią tvarką, ²⁸ jis ir paėmė jį į savo rankas ir palaimino Dievą ir tarė: ²⁹ „O Valdove, tu dabar pagal savo žodį *leidi savo tarnui iškeliauti ramybėje, ³⁰ nes mano akys išvydo tavo išgelbėjimą,

‡ 2:5 „jam pažadėta į žmonas“ – Arba „pažadėta pagal susitarimą jam duoti į žmonas“. § 2:5 „buvo“ t. „esančia“. * 2:6 „pasibaigė“ – Gr. „išsipildė“. † 2:7 „svečių patalpose“ – Arba „svečių kambaryje“, „užeiga“. Tas gr. žodis, κατάλυμα (kataluma), vartojamas NT ir Mk 14:14, Lk 22:11. Kitas žodis, πανδοχείον (pandocheion) yra verčiamas „viešbutis“, „užeiga“, arba „užeigos namai“. Jis vartojamas NT tik Lk 10:34. ‡ 2:8 „kurie pasiliko lauke ir budėjo“ – T. „pasiliekančys lauke ir budėjantys“. § 2:8 „pasiliko“ – Arba „gyveno“, „stovyklavo“. * 2:9 „atsirado“ – Arba „atvyko“, „prisistatė“ (šnek.). † 2:9 „tai“ – Arba „ir“. ‡ 2:12 „ēdžiose“ – Arba „prakarte“. § 2:13 „gausi dangaus kareivija“ – T. „dangaus kareivijos gausybė“. * 2:15 „piemenys“ – T. „vyrai, piemenys“. † 2:15 „kas įvyko, ką“ – T. „tą įvykusį dalyką (arba „žodį“), kuri“. ‡ 2:19 „dalykus“ – Arba „žodžius“. § 2:23 „pašventintas“ – Arba „paskiriamas šventu“, „laikomas šventu“, „vadinamas šventu“. * 2:26 „nepatirsias“ – T. „neregėsiąs“, „nematysiąs“. † 2:26 „Kristų“ – T. y. „Mesiją“. ‡ 2:27 „dėl Dvasios įtakos“ – Arba „dėl Dvasios“. Arba „dėl Dvasios veiklos / vadovavimo“, „Dvasios valdomas“, „dėl Dvasios paraginimo“. Plg. panašią gr. k. sandarą Mt 22:43, Apd 11:28, I Kor 12:3 eilutėse, kai kalbama apie žmogų, kuris yra Šventosios Dvasios valdomas ir Mk 1:23; Mk 5:2, kur kalbama apie netyrosios dvasios valdomą žmogų. § 2:27 „su juo“ – Arba „jo atžvilgiu“. * 2:29 „leidi savo tarnui iškeliauti“ – Arba „išleidi savo tarną“, „duodi savo tarnui išeiti“, „atleidi savo tarną“.

31 kurį paruošei visų tautų akivaizdoje: 32 †Šviesą kitataučiams duoti apreiškimo ir tavosios Izraelio tautos šlovę.“ 33 †Tai Juozapas ir jo motina stebėjosi tuo, kas buvo apie jį kalbama. 34 Ir Simeonas juos palaimino ir tarė Marijai, jo motinai: „Štai, šis *vaikas* yra padėtas daugelio Izraelyje kritimui ir pakėlimui, taip pat Šzenklui, prieš kurį bus žodžiaujama, 35 (taip ir tavo pačios sielą pervers kalavijas) – kad būtų atskleistos daugelio širdžių mintys.“ 36 Buvo ir pranašė Ona, Fanuelio duktė iš Asero genties. Ji buvo sulaukusi labai senyvo amžiaus, po savo mergystės išgyvenusi septynerius metus su vyru, 37 ir *našlavusi apie aštuoniasdešimt ketverius metus. †Ji nesitraukdavo iš šventyklos tarnaudama Dievui pasninkais ir maldomis naktį ir dieną. 38 Ir ji, tuo pat metu priėjusi, dėkojo Viešpačiui ir ėmė kalbėti apie †*kūdiki* visiems, kurie Jeruzalėje laukė išpirkimo. 39 Ir kai jie buvo atlikę visa pagal Viešpaties įstatymą, jie sugrįžo į Galilėją, į savo miestą Nazaretą. 40 O vaikas vis augo ir Švis stiprėjo dvasia, pripildytas išminties, ir Dievo malonė buvo ant jo.

41 Ir jo *tėvai kiekvienais metais per Aplenkimo šventę keliaudavo į Jeruzalę. 42 Ir kai jis buvo dvylikos metų, šventės papročiu jie nuvyko aukštyn į Jeruzalę. 49 Ir jis jiems tarė: „Kodėl manęs ieškojote? Ar nežinojote, kad man reikia †užsiimti savo Tėvo reikalais?“ 50 Bet jie nesuprato †pasakymo, kurį jis jiems kalbėjo. 51 Ir jis ėjo su jais žemyn ir atėjo į Nazaretą, ir elgėsi pavaldžiai jiems; o jo motina visus šituos pasakymus laikė atidžiai savo širdyje. 52 Ir Jėzus Švis augo išmintimi, *ūgiu ir Dievo bei žmonių teigiamu požiūriu *į jį*.

3

3 Ir jis ėjo po visą Jordano apylinkę, skelbdamas *krikštą, kurį sąlygoja atgaila – dėl nuodėmių atleidimo, 6 Ir †visokie žmonės †matys Dievo išgelbėjimą. 7 Dėl to jis sakydavo minioms, kurios išėjo pas jį būti jo pakrikštytos: O angių Šišperos, kas jus perspėjo bėgti nuo ateinančios rūstybės? 8 Duokite tad vaisių, pritinkančių atgailai, ir nepradėkite sakyti savyje: „Mes *kaip* tėvą turime Abraomą.“ Nes aš jums sakau, kad Dievas pajėgia prikelti vaikų Abraomui iš šitų akmenų! 12 Tada ir muitininkai atėjo, kad būtų pakrikštyti, ir jam tarė: „Mokytojau, ką *mums daryti?“ 13 Ir jis jiems tarė: „Nereikalaukite daugiau, negu jums yra liepta.“ 14 Taip pat ir kariai klausė jo, sakydami: „O ką mums daryti?“ Ir jis tarė jiems: „Iš nė vieno neišgaukite turto prievarta nė melagingu įskundimu ir tenkinkitės savo alga.“ 16 Jonas atsiliepė visiems sakydamas: „Aš †gi jus krikštiju vandeniui, bet ateina už mane galingesnis, kurio apavų dirželio aš nevertas atrišti. Jisai krikštys jus Šventąja Dvasia †ir ugnimi. 18 Jis

† 2:32 „Šviesą kitataučiams duoti apreiškimo ir tavosios Izraelio tautos šlovę“ – Galimas kitas vertimas: „Šviesą, kad duotų kitataučiams apreiškimo ir tavosios Izraelio tautai šlovės“. † 2:33 „Tai“ – Arba „Ir“. § 2:34 „ženklui, prieš kurį bus žodžiaujama“ – Arba „koneveikiamam ženklui“. * 2:37 „našlavusi“ – T. „buvo našlė“. † 2:37 „Ji“ – T. „kuri“. † 2:38 „kūdiki“ – T. „jį“. § 2:40 „vis stiprėjo“ – Arba „buvo vis stiprinamas“. * 2:41 „tėvai“ – Arba „gimdytojai“. † 2:49 „užsiimti savo Tėvo reikalais“ – Gr. maždaug šitaip: „būti tuose, kurie mano Tėvo“; gal „būti savo Tėvo reikaluose / dalykuose / namuose“. † 2:50 „pasakymo“ – Arba „žodžio“. § 2:52 „vis augo [...]“ – T. y. „įgijo vis daugiau išminties, užaugo / subrendo ir buvo vis labiau Dievo ir žmonių teigiamai vertinamas“. * 2:52 „ūgiu“ – Arba „amžiumi“, „subrendimo atžvilgiu“. * 3:3 „krikštą, kurį sąlygoja atgaila“ – Arba „– dėl nuodėmių atleidimo – krikštą, kuris pasižymi atgaila“. Gr. „atgailos krikštą“, t. y., krikštas, kurį pažymi atgaila. Jokių būdu tai nebuvo krikštas (apeiga) be atgailos (vidinis pasikeitimas, kuris rodosi veiksmis). Žr. Lk 3:7-14; Jonas Krikštytojas atsisakė krikštyti žmonių, kurie nerodė veiksmis, kad jau atgailavo. † 3:6 „visokie žmonės“ – T. „visoks kūnas“. † 3:6 „matys Dievo išgelbėjimą“ – T. y. arba fiziškai matys Mesiją, kuris yra Dievo išgelbėjimas (plg. Iz 49:6, Lk 2:30) arba patirs išgelbėjimą, kurį įvykdo Dievas (plg. Iš 14:13, II Met 20:17, Iz 52:10). § 3:7 „išperos“ – Arba „atvestieji“. * 3:12 „mums daryti“ – Arba „mes darysime“ (TR). † 3:16 „gi“ – Arba „tiesa“, „žinoma“. † 3:16 „ir“ – Arba „tai yra“.

Šgi tokiu būdu *skelbė evangeliją †žmonėms †ragindamas su įspėjimais dėl daug kitų dalykų.

4

⁴ Bet Jėzus jam atsakė tardamas: „Yra parašyta, kad žmogus gyvens ne vien duona, bet kiekvienu Dievo žodžiu. ⁶ Ir velnias tarė jam: „Visą šitą *valdžią (taip pat jų šlovę) aš tau duosiu, nes ji man yra atiduota, ir ją duodu kam tik noriu. ⁷ Todėl jei tu †pagarbinsi mane, †visa tai bus tavo.“ ⁸ Bet Jėzus atsakydamas jam tarė: „Eik šalin nuo manęs, Šėtone! Juk yra parašyta: „Garbink Viešpatį, savo Dievą, ir jam vienam tarnauk“.“ ⁹ Ir jis nuvedė jį į Jeruzalę ir pastatė jį ant šventyklos viršūnės ir jam tarė: „Jeigu tu esi Dievo Sūnus, meskis nuo čia žemyn, ¹⁰ nes yra parašyta: „Jis savo angelams įsakys apie tave, kad saugotų tave“ ¹¹ ir „Ant rankų jie nešios tave, kad niekada neužsigautum savo kojos į akmenį“.“ ¹² O Jėzus atsakydamas jam tarė: „Yra pasakyta: „Negundyk Viešpaties, savo Dievo“.“ ¹³ Ir kai velnias baigė kiekvieną gundymą, jis atsitraukė nuo jo kurį laiką. ¹⁴ Ir Dvasios galybe Jėzus sugrižo į Galilėją, ir garsas apie jį pasklido po visą aplinkui esantį kraštą. ¹⁵ Ir jis vis mokė jų sinagose, visų šlovinamas. ¹⁸ „Viešpaties Dvasia yra ant manęs, nes jis patepė mane pranešti Ševangeliją vargšams; jis pasiuntė mane gydyti tuos, kurių širdys sudužusios, skelbti kaip šauklys belaisviams išvadavimą ir akliesiems regėjimo atstatymą, išsiųsti į laisvę palūžusiuosius, ¹⁹ skelbti Viešpaties *malonės metus.“ ²¹ Ir jis pradėjo jiems kalbėti: „Šiandien, †jums klausantis, šis Šventraštis išsipildė.“ ²² Ir visi gerai atsiliepė apie jį ir stebėjosi maloningais žodžiais, sklindančiais iš jo burnos. Ir jie tarė: „Argi †jis ne Juozapo sūnus?!“ ²⁷ Ir pranašo Elizejaus laikais buvo daug raupsuotųjų Izraelyje, bet nė vienas jų nebuvo apvalytas, tik siras Naamanas.“ ³⁰ Bet jis praėjo tarp jų ir pasišalino, ³¹ ir nusileido į Galilėjos miestą Kapernaumą, ir šabo dienomis juos mokė. ³² Ir jie stebėjosi jo mokslu, nes jo žodis buvo su valdžia. ³³ Ir sinagogoje buvo žmogus, kuris turėjo Švieno netyro velnio dvasią ir šaukė garsiu balsu, ³⁴ sakydamas: „Netrukdyk! Kas mums ir tau bendro, Jėzau *Nazarėnai? Ar atėjai mūsų pražudyti? Pažįstu tave, kas esi – Dievo Šventasis.“ ³⁵ O Jėzus jį sudraudė, sakydamas: „Nutilk ir išeik iš jo!“ Ir nubloškęs jį į vidurį, velnias išėjo iš jo ir jo nesužeidė. ³⁶ Ir jie visi stebėjosi ir kalbėjo vienas kitam, sakydami: „Kas tai per žodis! Nes su valdžia ir galia jis įsakinėja netyroms dvasioms, ir jos išeina.“ ³⁷ Ir garsas apie jį sklido į visas tos apylinkės vietas. ³⁸ Ir pakilęs iš sinagogos jis įėjo į Simono namus. Ir Simono žmonos motina †sirgo †sunkia karštlige; ir jie maldavo jį už ją. ³⁹ Ir stovėdamas jai iš viršaus jis sudraudė karštligę, ir ta pasitraukė nuo jos. Ir tuojau ji atsikėlė ir jiems patarnavo. ⁴¹ Taip pat gi iš daugelio išėjo velniai, šaukdami ir sakydami: „Tu esi Kristus, Dievo Sūnus!“ Bet jis sudraudamas neleido jiems kalbėti, nes jie žinojo jį esant Kristų.

§ 3:18 „gi“ – Arba „žinoma“, „tikrai“. * 3:18 „skelbė evangeliją“ – Arba „skelbė gerą žinią“. † 3:18 „žmonėms“ – Arba „liaudžiai“. † 3:18 „ragindamas su įspėjimais“ – gr. vienas žodis „παρακαλῶν“. * 4:6 „valdžią“ – Arba „valdžios sritį“, „valdą“ (plg. gr. žodžio ἐξουσία (exousia) vartosena Λκ 2:53, 23:7; Apd 26:18; Ef 2:2 eilutėse); arba „teisę valdyti“, „valdymo galią“, „įgaliojimą“. † 4:7 „pagarbinsi mane“ – T. „pagarbinsi prieš mane“, o žodis, išverstas „pagarbinsi“ dažnai (be ne visada) reiškia kristi žemėn skiriant garbę. Mt 4:9 yra kiti žodžiai „parpuolęs mane pagarbinsi“. † 4:7 „visa tai“ – T. dgs., „visi dalykai“. § 4:18 „evangeliją“ – Arba „gerą žinią“. * 4:19 „malonės“ – Arba „maloningus“, „priimtinus“, „palankumo“. † 4:21 „jums klausantis“ – T. „jūsų ausyse“. † 4:22 „jis“ – T. „šis“. § 4:33 „vieno“ – Žodis „vieno“ rodo, kad čia kalbama apie eilinį velnių / demoną (δαμόνιον, daimonion) ne į velnių kunigaikštį (διάβολος, diabolos). * 4:34 „Nazarėnai“ – Gr. Ναζαρηνός (Nazarėnós). Žr. Mr 1:24 išnašą. † 4:38 „sirgo sunkia karštlige“ – Arba „buvo sunkios karštligės suspausta“. † 4:38 „sunkia karštlige“ – Arba „dideliu karščiavimu“.

5

²¹ Ir raštininkai bei fariziejai pradėjo svarstyti, sakydami: „Kas yra šitas, kuris kalba piktžodžius? Kas gali atleisti nuodėmes, jei ne vienas Dievas?“ ²⁴ Bet kad žinotumėte, jog Žmogaus Sūnus turi žemėje valdymo galią nuodėmėms atleisti – jis tarė sergančiam paralyžiui – sakau tau, kelkis, ir pasiėmęs savo gultuką, eik į savo namus.“ ³² Esu atėjęs ne teisiųjų šaukti į atgailą, bet nusidėjėlių.

6

⁵ Ir jis tarė jiems, kad „Žmogaus Sūnus yra ir šabo Viešpats.“ ²² Palaiminti esate, kai žmonės jūsų nekės ir kai jie atskirs jus, ir niekins, ir atmes kaip blogą jūsų vardą dėl Žmogaus Sūnaus. ²³ Džiaukitės tą dieną ir šokinėkite iš džiaugsmo, nes štai jūsų atlygis danguje yra didelis, nes *lygiai taip ir jų tėvai darė pranašams. ³¹ Ir kaip norite, kad žmonės darytų jums, taip ir jūs darykite jiems. ³⁵ Verčiau mylėkite savo priešus ir darykite gera, ir skolinkite nieko nesitikėdami atgausią; †tuomet jūsų atlygis bus didelis, ir būsite Aukščiausiojo vaikai, nes jis yra †maloningas nedėkingiems ir blogiems.

7

¹ Ir kai jis pabaigė visus savo pasakymus *besiklausiusiems žmonėms, jis įėjo į Kapernaumą. ² Ir vienas šimtininko tarnas, kuris jam buvo brangus, sirgo ir buvo arti mirties. ³ Ir išgirdęs apie Jėzų, jis pasiuntė pas jį žydų vyresniusius, maldaudamas jo, kad jis ateitų ir išgydytų jo tarną. ⁴ Ir atėję pas Jėzų jie primygtinai jo prašinėjo, sakydami, kad vertas yra tas, kuriam tai padarys, ⁵ nes jis myli mūsų tautą ir pats pastatė mums sinagogą. ⁶ †Tai Jėzus ėjo su jais. O jam jau esant nebetoli nuo namų, šimtininkas pasiuntė pas jį draugus, sakydamas jam: „Viešpatie, nesivargink, nes nesu vertas, kad užeitum po mano stogu. ⁷ Todėl net nelaikiau savęs vertu ateiti pas tave. Bet pasakyk žodžiu, ir mano †tarnas pasveiks. ⁸ Nes ir aš esu žmogus, skirtas būti Špavaldinys, turintis sau pavaldžių kareivių, ir sakau *vienam: „Eik! – ir jis eina, ir kitam: „Ateik! – ir jis ateina, ir savo tarnui: „Padaryk tai! – ir jis daro. ⁹ Tuos dalykus išgirdęs, Jėzus stebėjosi juo ir, atsigręžęs į minią, kuri sekė paskui jį, tarė: „Sakau jums – nė Izraelyje neradau tokio didelio tikėjimo. ¹⁰ O sugrižę į namus, pasiustieji rado tarną, kuris buvo susirgęs, sveiką.

¹¹ Ir paskesnę dieną įvyko, kad jis įėjo į miestą, vadinamą Nainu; o kartu su juo keliavo daugelis jo mokytinių ir gausi minia. ¹² O kai jis prisiartino prie miesto vartų, štai buvo išnešamas numirėlis, – vienintelis savo motinos sūnus, o ji buvo našlė. Ir †didoka miesto minia buvo su ja. ¹³ Ir kai Viešpats ją pamatė, jį apėmė gailėtis dėl jos ir jis jai tarė: „Neverk. ¹⁴ Ir priėjęs jis palietė karsto laidojimo neštuvus ir nešėjai sustojo; ir jis tarė: „Jaunuoli, sakau tau: kelkis!“ ¹⁵ Ir numirėlis atsisėdo ir pradėjo kalbėti, ir †Jėzus atidavė jį jo motinai. ¹⁶ Ir visus apėmė baimė, ir jie šlovino Dievą, sakydami: „Didis pranašas iškilo tarp mūsų!“ ir: „Dievas pagalbon aplankė savo tautą!“ ¹⁷ Ir ši žinia apie jį pasklido po visą Judėją ir po visą apylinkę. ²³ Ir yra palaimintas kas tik Šnepasipiktins manimi. ²⁷ Jis yra tasai, apie kurį yra parašyta: Štai aš siunčiu pirma tavo veido savo pasiuntinį, kuris paruoš tau kelią pirma tavęs. ²⁹ Ir

* **6:23** „lygiai taip“ – gr. „pagal šiuos dalykus“. † **6:35** „tuomet“ – Arba „ir“. ‡ **6:35** „maloningas“ – Arba „geras“; žr. I Pt 2:3. * **7:1** „besiklausiusiems žmonėms“ – Gr. „į žmonių ausis“; plg. Apd 17:20, kur irgi yra gr. frazė „į mūsų ausis“. † **7:6** „Tai“ – Arba „Ir“, „O“. ‡ **7:7** „tarnas“ – Kitoks gr. žodis negu Lk 7:3 eilutėje. Šis žodis παις (pais) gali reikšti berniuką, jaunuolį, vaiką, tarną. § **7:8** „pavaldinys“ t. „po valdžia“. * **7:8** „vienam“ t. „tam“. † **7:12** „didoka“ – Arba „nemaža“, „padori“, t. y. gera, kaip reikiant susirinkusi. ‡ **7:15** „Jėzus“ t. „jis“. § **7:23** „nepasipiktins“ – Arba „nebus suklupdytas“.

ji išgirdusi visa liaudis, taip pat muitininkai, *išteisino Dievą, pasikrikštydami Jono krikštu. ³⁵ Bet visi jos vaikai išmintį †išteisina. ⁴³ **Bet jiems neturint iš ko atmokėti, jis nuoširdžiai abiem atleido. Taigi pasakyk man, kuris iš jų labiau jį mylės?** ⁴⁷ Todėl aš tau sakau: jos nuodėmės, kurių yra daug, yra atleistos; dėl to ji labai mylėjo. O kam yra atleista mažai, *tas* myli mažai. ⁴⁹ Ir atsilošusieji kartu prie stalo pradėjo tarpusavyje kalbėti: „Kas yra šis, kuris net nuodėmes atleidžia?“

8

⁵ „Išėjo sėjėjas savo sėklos sėti, ir jam besėjant, dalis nukrito palei kelią ir ji buvo sumindžiota, ir padangių paukščiai ją sulesė. ⁶ Ir kita *dalys* nukrito ant uolos ir vos tik išdygusi ji sudžiuvo, nes *jai trūko drėgmės. ⁷ Ir kita *dalys* nukrito tarp erškėčių, ir kartu su ja išdygę erškėčiai nusmelkė ją. ⁸ O kita *dalys* nukrito ant geros žemės ir išdygo, ir davė šimteriopą vaisių.“ †Tai sakydamas, jis sušuko: „Kas turi ausis klausyti – teklauso!“ ⁹ Ir jo mokytiniai klausė jį, sakydami: ‡„Ką reiškia šis palyginimas?“ ¹⁰ Ir jis tarė: „Jums yra duota pažinti Dievo karalystės slėpinius, bet Švisiems kitiems – palyginimais, kad MATYDAMI NEMATYTŲ IR GIRDEDAMI NESUPRASTŲ. ¹¹ O palyginimas *reiškia štai ką: sėkla yra Dievo žodis. ¹² O tie palei kelią yra tie, kurie girdi, paskui ateina velnias ir atima žodį iš jų širdies, kad †jie netikėtų ir nebūtų išgelbėti. ¹³ O tie ant uolos yra tie, kurie, kai išgirsta, priima žodį su džiaugsmu, bet šitie neturi šaknies; jie tiki kurį laiką, bet †išmėginimo metu atkrinta. ¹⁴ O kas krito Štarp erškėčių, yra tie, kurie išgirdę, beeidami yra nusmelkiami gyvenimo rūpesčių, turtų ir malonumų ir nesubrandina vaisiaus. ¹⁵ O tai geroje žemėje – *tai* yra tie, kurie išgirdę žodį, laikosi *jo* taurioje bei geroje širdyje ir *ištverdami neša vaisių. ²⁵ Ir jis tarė jiems: „Kur yra jūsų tikėjimas?“ Ir jie išsigandę stebėjosi, sakydami vienas kitam: „Kas gi yra šitas, kad jis įsakinėja net vėjams ir vandeniui, ir tie jo klauso?“ ²⁸ Pamatęs Jėzų, jis šaukė, parpuolė prieš jį ir garsiai tarė: „Kas man ir tau *bendro*, Jėzau, Aukščiausiojo Dievo Sūnau? Meldžiu tave, nekankink manęs!“ ⁴³ Ir moteris, dvylika metų †serganti kraujoplūdžiu, kuri buvo išleidusi gydytojams visą savo pragyvenimo turtą ir *kurios* niekas neįstengė išgydyti, ⁴⁴ priėjusi iš užnugario palietė jo drabužio kutą, ir tuojau sustojo jos kraujoplūdis. ⁴⁵ Ir Jėzus tarė: „Kas tas, kuris mane palietė?“ Visiems išsiginant Petras ir su juo esantys tarė: „Vadove, minia *tave* spaudžia ir grūda, o tu sakai: „Kas tas, kuris mane palietė?““ ⁴⁶ Ir Jėzus tarė: „Kas nors mane palietė, nes aš †supratau, kad iš manęs yra išėjusi galia.“ ⁴⁷ Ir moteris, pamačiusi, kad neliko nepastebėta, drebėdama priėjo ir parpuolusi prieš jį pasisakė jam visų žmonių akivaizdoje, dėl kokios priežasties ji buvo jį palietusi ir kaip tuojau buvo išgydyta. ⁴⁸ Ir jis tarė jai: „**Drąsos, dukterie! Tavo tikėjimas tave Šišgydė, eik ramybėje.**“

9

⁷ Taigi tetrarchas Erodas išgirdo *apie* visus jo daromus dalykus ir sumišo, nes buvo

* **7:29** „išteisino Dievą“ t. y., „laikė Dievą teisu“, pripažino, kad Dievas per Joną krikštytoją teisingai vertino žmonių padėtį ir teisingai išdėstė žmonių atsakomybę prieš jį. † **7:35** „išteisina“ t. y., „tvirtina (skelbia) esant nekaltintą (nepeiktą), t. y. teisią, padėtį užimančia“. * **8:6** „jai trūko drėgmės“ – T. „ji neturėjo drėgmės“. † **8:8** „Tai“ – T. „Šiuos *dalykus*“. ‡ **8:9** „Ką galėtų reikšti šis palyginimas“ – T. „Kas / Koks galėtų būti šis palyginimas“. § **8:10** „visiems kitiems“ – Arba „likusiems žmonėms“, t. y. žydų vadovams ir jų pasekėjams. * **8:11** „reiškia štai ką“ t. „yra šis“. † **8:12** „jie netikėtų ir nebūtų išgelbėti“ t. „netikėję jie nebūtų išgelbėti“. ‡ **8:13** „išmėginimo“ – Arba „gundymo“. Paraleliniai tekstai duoda suprasti, kokie yra tie išmėginimai arba gundymai: žr. Mt 13:21 ir Mk 4:17. § **8:14** „tarp erškėčių“ t. „į erškėčius“. * **8:15** „ištverdami“ – T. „ištverme“. † **8:43** „serganti kraujoplūdžiu“ – T. „esanti su kraujoplūdžiu“. ‡ **8:46** „supratau“ – Arba „žinojau“, „pažinau iš patirties“; plg. Mk 5:30. § **8:48** „išgydė“ – Arba „išgelbėjo“.

kai kurių pasakytą, kad Jonas yra prikeltas iš numirusių, ²³ Ir jis pasakė visiems: „Jei kas nori eiti paskui mane, tas privalo išsižadėti savęs, privalo pasiimti kasdien savo kryžių ir *privalo sekti paskui mane. ²⁴ Nes bet kas, kuris ketina išgelbėti savo gyvybę, *tas ją pražudys*, o bet kas, kuris pražudys savo gyvybę dėl manęs, *tas ją išgelbės*. ³⁰ Ir štai du vyrai kalbėjosi su juo. †Jie buvo Mozė ir Elijas, ³¹ kurie pasirodė šlovėje ir kalbėjo apie jo Šiškeliavimą, kurią jis netrukus įvykdys Jeruzalėje.

³⁷ Ir įvyko, kad paskesnę dieną, jiems nusileidus nuo kalno, jį pasitiko didelė minia. ³⁸ Ir štai *vienas* žmogus šaukė iš minios, sakydamas: „Mokytojau, meldžiu tave, pažvelk į mano sūnų, nes jis yra mano vienintelis *vaikas*. ³⁹ Ir štai dvasia *pačiumpa jį, ir jis staiga sušunka. Ir ji tąso jį, †kad jis putoja, ir †vargais negalais nuo jo atstoja jį Šsumuždama. ⁴⁰ Ir meldžiau tavo mokytinių ją išvaryti, bet jie nepajėgė.“ ⁴¹ Ir Jėzus atsakydamas tarė: „O netikinti ir iškrypusi karta! Iki kol aš būsiu su jumis ir jus kęsiu? Atvesk čia savo sūnų. ⁴² Ir jam dar beprieinant, velnias parmetė jį žemyn ir didžiai tąsė. Bet Jėzus sudraudė netyrąją dvasią, ir išgydė vaiką ir jį atidavė jo tėvui. ⁴³ Ir visi labai stebėjosi galinga Dievo jėga.

Bet jiems visiems besistebint visu tuo, ką Jėzus padarė, jis tarė savo mokytiniam: ⁵⁵ Bet jis atsisukęs, sudraudė juos ir tarė: „Nežinote, kokios jūs esate *dvasios, ⁵⁶ Nes žmogaus Sūnus atėjo ne žmonių †gyvybių pražudyti, bet išgelbėti“. Ir jie nukeliavo į kitą kaimą. ⁶⁰ Jėzus jam tarė: „Palik mirusiems laidoti savo mirusius, bet tu eik ir skelbk Dievo karalystę.“ ⁶¹ Ir kitas tarė: „Viešpatie, aš seksiu paskui tave, bet leisk man pirmiau atsisveikinti su †savo namiškiais.“ ⁶² O Jėzus jam tarė: „Nė vienas, uždėjęs ant plūgo ranką ir besižvalgęs atgal, netinka Dievo karalystei.“

10

¹ Po šių dalykų Viešpats paskyrė dar kitus septyniasdešimt ir išsiuntė juos po du, **kad eitų* pirma jo į kiekvieną miestą ir vietą, kur jis pats ketino eiti. ² Todėl jis tarė jiems: „Pjūtis iš tiesų didelė, bet darbininkų maža; todėl melskite pjūtis Viešpatį, kad jis išsiųstų darbininkų į savo pjūtį. ¹² Bet jums sakau, kad tą dieną Sodomai bus pakenčiamiau negu tam miestui. ¹⁷ Ir septyniasdešimt su džiaugsmu sugrįžo, sakydami: „Viešpatie, *kai jiems įsakome* tavo vardu, mums elgiasi pavaldžiai net velniai!“ ²⁰ Tačiau nesidžiaukite tuo, kad dvasios elgiasi pavaldžiai jums. Bet verčiau džiaukitės, kad jūsų vardai yra įrašyti danguje.“ ²⁷ O jis atsakydamas tarė: „Mylėk Viešpatį, savo Dievą, visa savo širdimi ir visa savo siela, ir visomis savo jėgomis, ir visu savo protu, o savo artimą kaip save patį.“ ²⁹ Bet jis, norėdamas save išteisinti, tarė Jėzui: „O kas yra mano artimas?“ ⁴¹ Tačiau Jėzus atsakydamas jai tarė: „Morta, Morta, tu rūpiniesi ir nerimauji dėl daugelio dalykų, ⁴² bet tereikia vieno *dalyko*, ir Marija išsirinko tą gerą dalį, kuri nebus iš jos atimta.“

11

⁹ Tad aš jums sakau: prašykite, ir bus jums duota; ieškokite, ir rasite; belskite, ir bus jums atidaryta. ¹⁰ Nes kiekvienas, kas prašo, gauna, kas ieško, randa, ir tam, kuris

* **9:23** „privalo sekti“ – gr. vksm. forma skiriasi nuo „privalo išsižadėti“ ir „privalo pasiimti“ tuo, kad pastarieji rodo labiau į veiksmo atlikimą, bet gr. žodis, išverstas „privalo sekti“ rodo labiau į veiksmo tęstinumą; visi trys vksm. yra liepiamosios nuosakos. † **9:24** „gyvybę“ – Gr. ψυχή (psūche); arba „sielą“ (2 k.). † **9:30** „Jie“ – Gr. „kurie“. § **9:31** „iškeliavimą“ – Plg. Jn 13:1, II Pt 1:15. * **9:39** „pačiumpa“ – Arba „pagauna“. † **9:39** „kad jis putuoja“ t. „su putuojimu“. † **9:39** „vargais negalais“ – Arba „vos ne vos“, „sunkiai“. § **9:39** „nukamuodama“ – Arba „sutrypdama“; žr. Ro 16:20 (gr.). * **9:55** „dvasios“ – Čia kalbama ne apie dvasią kaip būtybę ir asmenybę, bet apie žmogaus minčių valdymo požiūrį. Plg. Ef 1:7, II Tim 1:7. † **9:56** „gyvybių“ – Arba „sielų“. † **9:61** „savo namiškiais“ – T. „esančiais mano namuose“. * **10:1** „kad eitų pirma jo“ – T. „pirma savo veido“.

beldžiasi, bus atidaryta. ²¹ Kol stipruolis, gerai apsiginklavęs, saugo savo *rūmus, jo turtas yra †saugus. ²³ Kas ne su manimi, tas yra prieš mane, ir kas nesurenka su manimi, tas †išsklaido. ²⁷ Ir taip įvyko, kad jam besakant tuos dalykus, viena moteris iš minios pakėlė balsą ir tarė jam: „Palaimintos įščios, kurios tave nešiojo, ir krūtys, kurias žindei.“ ²⁸ Bet jis tarė: „Tikriau šitaip: palaiminti yra tie, kurie klausosi Dievo žodžio ir jo laikosi!“ ³² Ninevės žmonės kelsis drauge su šia karta teisme ir ją pasmerks, nes jie atgailavo dėl Jonos šaukliško skelbimo, o štai čia už Joną yra kas didesnis! ⁴² Bet vargas jums, fariziejai! Nes jūs duodate dešimtinę iš mėtų, rūtų ir visokių žolelių, bet teisingumą ir Dievo meilę apeinate! Šituos reikėjo jums vykdyti ir anų neapleisti! ⁴⁷ Vargas jums! Nes jūs statote pranašų Škapus, o jūsų tėvai juos nužudė. ⁴⁸ Iš tiesų jūs liudijate, kad visiškai pritariate savo tėvų darbams, nes jie tikrai juos nužudė, o jūs – jūs statote jų *kapus! ⁴⁹ Todėl ir †Dievo Išmintis pasakė: „Aš siųsiu pas juos pranašų bei apaštalų, ir *vienus* iš jų jie nužudys ir persekios iš vietos, ⁵⁰ kad iš šios kartos būtų pareikalauta visų pranašų kraujo, pralieto nuo pasaulio įkūrimo, ⁵¹ pradedant Abelio krauju iki kraujo Zacharijo, žuvusio tarp aukuro ir †šventyklos. Taip! Jums sakau: jis bus išreikalautas iš šitos kartos!“

12

⁶ Argi ne penki žvirbliai parduodami už du skatikus? *Tačiau nė vienas jų nėra pamirštas Dievo akivaizdoje. ⁷ Bet netgi visi jūsų galvos plaukai suskaičiuoti! Tad nebijokite: jūs esate vertesni už daugybę žvirblių! ¹⁵ Ir jis jiems tarė: „Žiūrėkite ir saugokitės gobšumo, nes †žmogaus gyvybė nesusideda iš gausybės jo turimų daiktų.“ ¹⁶ Ir jis pasakė jiems palyginimą, sakydamas: „Vieno turtingo žmogaus dirva užderėjo gausiai. ¹⁷ Ir jis †sau vienas svarstinėjo, sakydamas: „Ką man daryti, nes neturiu kur sukrauti savo Šderliaus?“ ¹⁸ Ir jis tarė: „Štai ką padarysiu: nugriausiu savo klėtis ir pastatysiu didesnes ir *į jas sudėsiu †visus savo javus ir savo gėrybes. ¹⁹ Tada tarsiu savo sielai: siela, tu turi daug gėrybių, sukrautų daugeliui metų; išsėkis, valgyk, gerk, linksminkis!“ ²⁰ Bet Dievas jam tarė: „Kvaily, šią naktį iš tavęs †bus pareikalauta tavo sielos; o kam atiteks daiktai, kuriuos priruošei?“ ²¹ Taip yra tam, kuris krauna sau lobį, bet nėra turtingas pas Dievą.“ ³² Nebijok, mažoji kaimene, nes jūsų Tėvas Šdžiaugiasi duodamas jums karalystę. ³⁴ nes kur yra jūsų lobis, ten bus ir jūsų širdis. ³⁷ *Palaiminti tie tarnai, kuriuos parėjęs viešpats ras budinčius. Iš tiesų sakau jums, kad jis susijuos ir susodins juos *prie stalo*, ir prieidamas patarnaus jiems. ⁵¹ **Ar manote, kad atėjau †ramybės duoti žemėje? Ne, jums sakau, bet veikiau nesantaikos!** ⁵⁷ Ir kodėl jūs patys neteisėjaujate, kas yra teisu?

13

³ Aš sakau jums: Ne! Bet jeigu neatgailausite, jūs visi panašiu būdu pražūsite. ⁵ Aš

* **11:21** „rūmus“ – Gal „namus su vidiniu kiemu“. Paralelinėse vietose (Mt 12:29; Mk 3:27) vartojamas kitas gr. žodis, kuris reiškia „namus“. † **11:21** „saugus“ – T. „ramybėje“. † **11:23** „išsklaido“ – Gal „barsto“; tekstas rodo arba į avių surenkimą į gardą arba javų surinkimą į kluoną. § **11:47** „kapus“ – Arba „antkapius“, t. y. paminklus. * **11:48** „kapus“ – Arba „antkapius“, t. y. paminklus. † **11:49** „Dievo Išmintis“ – Plg. Mt 23:34, I Kor 1:30, Kol 2:3. † **11:51** „šventyklos“ – T. „namų“, t. y. Dievo namų. * **12:6** „Tačiau“ – Arba „O“, „Ir“. † **12:15** „žmogaus gyvybė nesusideda iš gausybės jo turimų daiktų“ – Gr. „nes bet kuriam *žmogui* jo gyvybė nėra jo turimų daiktų gausybėje“. † **12:17** „sau vienas svarstinėjo“ – Gr. „svarstinėjo savyje“. § **12:17** „derliaus“ – Gr. dgs. „vaisių“. * **12:18** „į jas“ – Gr. „ten“. † **12:18** „visus savo javus“ – Arba „visa, kas užderėjo“. † **12:20** „bus pareikalauta“ – Gr. „jie pareikalauja“, „atskaito“. § **12:32** „džiaugiasi duodamas“ – Arba „labai patinka duoti“, „gėrįsi“. * **12:37** „Palaiminti“ – Arba „Laimingi“. † **12:51** „ramybės“ – Arba „taikos“, bet kadangi šeimyninis gyvenimas aprašomas, čia geriau „ramybės“.

sakau jums: Ne! Bet jeigu neatgailausite, jūs visi panašiu būdu pražūsite. ⁹ Ir jeigu jis tikrai duos vaisių, *gerai*; o jeigu ne, *po to jį iškirsi.“

¹⁰ Ir jis per šabą mokė vienoje iš sinagogų. ¹¹ Ir štai buvo ten moteris, aštuoniolika metų turinti ūligos dvasią. Ji ir buvo susitraukusi, ir visiškai negalėjo išsitiesti. ¹² O ja pamatęs Jėzus pasišaukė ją ir jai tarė: „Moterie, esi išvaduota iš savo ūligos!“ ¹³ Ir jis uždėjo ant jos rankas o ji tuoj pat buvo padaryta tiesi ir ėmė šlovinti Dievą. ¹⁴ Bet reaguodamas sinagogos vadovas, supykęs, kad Jėzus gydė šabo *dieną*, pasakė miniai: „Yra šešios dienos, per kurias reikia dirbti. Tad jomis ateikite ir gydykitės, o ne per šabą!“ ¹⁵ Tada Viešpats atsakydamas jam tarė: „Veidmainy, argi kiekvienas iš jūsų šabo *dieną* neatriša savo jaučio ar asilo nuo *ėdžių ir nenuveda pagirdyti? ¹⁶ Ir argi šios *moters*, kuri yra Abraomo duktė, kurią Šėtonas laikė *sukaustęs štai šiuos aštuoniolika metų, nereikėjo išvaduoti iš šitų pančių šabo dieną?“ ¹⁷ Ir jam tai kalbant, visi jo priešininkai susigėdo, o visa minia džiaugėsi visais jo daromais šlovingais *darbais*.

14

¹ Ir šabo *dieną* jam įėjus į vieno fariziejų valdytojų namus valgyti duonos, taip įvyko, kad jie kruopščiai stebėjo jį. ² Ir štai ten priešais jį buvo vienas žmogus, sergantis vandenlige. ³ Ir Jėzus atsakydamas kalbėjo įstatymininkams ir fariziejams, sakydamas: „Ar teisėta gydyti šabo *dieną*?“ ⁴ Bet jie tylėjo. Tada jis ėmė, išgydė jį ir paleido. ⁵ Ir atsakydamas jiems jis tarė: „Kuris iš jūsų turės asilą arba jautį, įkritusį į duobę, ir tuojau jo neištrauks per šabo dieną?“ ⁶ Ir jie *nesugebėjo jam į tai atkirsti.

⁷ Ir jis pakviestiesiems pasakė palyginimą, atkreipdamas dėmesį į *tai*, kaip jie rinkosi garbingiausias vietas, sakydamas jiems: **„Kai esi kieno nors pakviestas į vestuves, nesisėsk garbingiausioje vietoje, kad kartais nebūtų jo pakviestas už tave labiau šripažinamas žmogus“**

15

² O fariziejai ir raštininkai murmėjo, sakydami: „Šitas priima nusidėjėlius ir su jais valgo.“ ⁷ Sakau jums, kad taip ir danguje bus daugiau džiaugsmo dėl vieno atgailaujančio nusidėjėlio negu dėl devyniasdešimt devynių teisiųjų, kuriems nereikia atgailos. ¹¹ Tada jis tarė: „Vienas žmogus turėjo du sūnus, ¹² o **jausnesnysis iš jų tarė tėvui: „Tėve, duok man atitenkančią turto dalį.“ Tad jis padalijo jiems savo pragyvenimo turtą.** ¹³ Ir po nedaugelio dienų, viską susirinkęs, jaunesnysis sūnus iškeliavo į tolimą šalį ir ten, palaidai gyvendamas išėikvojo savo turtą. ¹⁴ Ir kai jis viską išleido, toje šalyje kilo smarkus badas, ir jis pradėjo stokoti. ¹⁵ Ir nuėjęs jis prisijungė prie vieno tos šalies piliečio, ir tas jį pasiuntė į savo laukus kiaulių ganyti. ¹⁶ Ir jis geisdavo prikimšti savo pilvą ankščių, kurias ėsdavo kiaulės, bet niekas jam neduodavo. ¹⁷ Bet susiprotėjęs jis tarė: „Kiek mano tėvo samdinių *turi apščiai duonos, o aš mirštu iš bado! ¹⁸ Kelsiuosi, eisiu pas savo tėvą ir jam sakysiu: Tėve, aš nusidėjau prieš dangų ir tavo akivaizdoje ¹⁹ ir nebesu vertas vadintis tavo sūnumi; padaryk mane vienu savo samdinių.“ ²⁰ Ir pakilęs jis ėjo pas savo tėvą. O

* **13:9** „po to“ – Arba „ateičiai“; žr. 1Ti 6:19, kur dar vartojama frazė εις τὸ μέλλον (eis to mellon). † **13:11** „ligos“ – Arba „silpnumo“. ‡ **13:12** „išvaduota“ – Arba „atlaisvinta nuo“. Šis gr. žodis vartojamas ligos kontekste tik čia NT. Žodis rodo į galutinį, neatšaukiamą ir visišką atišimą, skyrybą, išlaisvinimą. § **13:12** „ligos“ – Arba „silpnumo“. * **13:15** „ėdžių“ – Arba „gardo“. † **13:16** „sukaustęs“ – Arba „surišęs“. * **14:6** „nesugebėjo“ – Arba „nejstengė“. † **14:6** „atkirsti“ – Arba „priešingai atsakyti“. Žr. tą patį gr. žodį Rom 9:20. ‡ **14:8** „garbingiausioje“ – T. „aukščiausioje“. § **14:8** „ripažinamas“ – Arba „branginamas“. * **15:17** „turi apščiai duonos“ – Arba „turi duonos perteklių“.

jam dar toli esant, jo tėvas jį pamatė ir jį apėmė gailėmis, †tai nubėgo, ir puolė jam ant kaklo, ir jį pabučiavo. ²¹ O sūnus jam tarė: „Tėve, aš nusidėjau prieš dangų ir tavo akivaizdoje ir nebesu vertas vadintis tavo sūnumi.“ ²² Bet tėvas tarė savo tarnams: „Išneškite geriausią drabužį ir apvilkite jį, ir užmaukite jam žiedą ant rankos ir apavą ant kojų, ²³ ir atveskite čia nupenėtą veršį ir papjaukite. Štai *valgykite ir linksminimės, ²⁴ nes šitas mano sūnus buvo miręs, bet *vėl* atgijo, ir buvo pražuvęs, bet yra surastas.“ Ir jie pradėjo linksintis. ²⁵ **O jo vyresnysis sūnus buvo laukuose, ir kai pareidamas priartėjo prie namų, jis išgirdo muziką ir šokius.** ²⁶ Ir pasišaukęs, †kad priartėtų vieną iš tarnų, jis teiravosi, †kas čia dedasi. ²⁷ Ir Štas jam tarė: „Tavo brolis parėjo, ir tavo tėvas papjovė nupenėtą veršį, kadangi atgavo jį sveiką.“ ²⁸ Ir jis supyko ir *nesutiko įeiti; todėl jo tėvas išėjo ir †ne kartą maldavo jį. ²⁹ **O jis atsakydamas tarė tėvui: „Štai šiuos daugelį metų tau tarnauju ir niekada tavo įsakymo neperžengiau, tačiau tu man niekada nedavei nė ožiuko, kad galėčiau pasilinksinti su savo draugais.** ³⁰ **Bet kai parėjo šitas tavo sūnus, prarijęs tavą pragyvenimo turtą su Špaleistuvėmis, tu jam papjovei nupenėtą veršį.“** ³¹ **O jis jam tarė: „Vaikeli, tu visuomet esi su manimi, ir visa, kas yra mano, yra tavo.** ³² **Bet derėjo linksintis ir džiaugtis, nes šitas tavo brolis buvo miręs, bet *vėl* atgijo, buvo pražuvęs, bet buvo surastas.“** “

16

⁸ Ir valdovas pagyrė neteisųjį prievaizdį, kadangi jis išmintingai pasielgė. Juk šio *pasaulio vaikai †savo kartoje yra išmintingesni negu šviesos vaikai. ⁹ Ir aš jums sakau: Šdarykite sau draugų *neteisis mamonos *pagalba*; kad †kai jūs išsibaigsite *žemėje*, jie priimtų jus į amžinąsias padangtes. ¹⁰ Kas ištikimas mažiausiam dalyke, tas yra ištikimas ir dideliame, o kas neteisis mažiausiam dalyke, tas yra neteisis ir dideliame. ¹¹ **Taigi, jeigu nebuvote ištikimi neteisis mamonos atžvilgiu, kas jums patiks tikruosius turtus?** ¹³ Jokiam tarnui neįmanoma tarnauti dviem šeimininkams, nes jis arba vieno nekės, o kitą mylės, arba vieno tvirtai laikysis, o kitą nieku vers. Jums neįmanoma tarnauti Dievui ir mamonai. ¹⁵ Ir jis jiems tarė: „Jūs esate tie, kurie *patys* šįšteisina save žmonių akyse, bet Dievas pažįsta jūsų širdis, nes tai, kas tarp žmonių aukštai vertinama, Dievo akyse yra bjaurybė.

† 15:20 „tai“ – Arba „ir“. † 15:22 „apavą“ – Arba „sandalus“. Gr. dgs. § 15:23 „Tai“ – Arba „Ir“. * 15:23 „valgykite ir linksminimės“ – Arba „valgydami būkime linksmai / smagiai nusiteikę“. † 15:26 „kad priartėtų“ – T. „artyn“. † 15:26 „kas čia dedasi“ – T. „kas būtų šie dalykai“. § 15:27 „tas“ – T. „jis“ * 15:28 „nesutiko įeiti“ – T. y. „jo valia buvo priešinga įėjimui“. † 15:28 „ne kartą maldavo“ – Gr. imperfektas. † 15:29 „galėčiau pasilinksinti“ – T. „pasilinksminčiau“; arba „galėčiau švęsti“. § 15:30 „paleistuvėmis“ – Arba „kekšėmis“.

* 16:8 „pasaulio“ – Arba „amžiaus“. † 16:8 „savo kartoje“ – T. y. turėdami reikalų su savo kartos žmonėmis (savo veikimo srityje). † 16:8 „šviesos vaikai“ – Arba „šviesos vaikai“. Plg. Jn 12:36, Ef 5:8, I Tes 5:5. § 16:9 „darykite sau draugų“ – Lk 15:1 eilutėje rašoma, kad „muitininkai ir nusidėjėliai“ pradėjo klausytis Jėzaus. Lk 16:14 eilutėje kalbama apie gobšus žmones. Jie buvo pripratę neteisingai naudoti turtus – savanaudiškai. Jėzus moko, kad teisingai naudojus tai, kas dažniausiai piktnaudžiuojama (žemiškus turtus, mamoną), žmogus atidės lobį danguje. Kas yra šie „draugai“? Lyginant su Lk 16:4, norisi sakyti, kad tai stokojantys žmonės, kurie sulaukė gailėstingos pagalbos iš Kristaus sekėjų, kurie su jais dalijosi žemiškais turtais. Bet J. Gill (1690-1771) pabrėžia, kad Dievas ir Kristus priima atgimusiuosius ir siūlo beasmenį vertimą: „kad būtumėte priimti“. * 16:9 „neteisis mamonos *pagalba*“ – Arba „neteisiąja mamona“. Atkreiptinas dėmesys, kad prievaizdis ir mamona yra apibūdinti ta pačia gr. fraze. † 16:9 „kai jūs išsibaigsite *žemėje*“ – Arba „jūsų galui atėjus“. Priimtajame tekste aišku, kad numatytas atvejis yra tai, kai klausytojų nebebus čia žemėje (tarsi laikinėse palapinėse). Kritiniame tekste atvejis visai kitoks: čia žemėje jos (mamonų) nebeliks. Kai žmogaus nebeliks žemėje jis įeina į amžinas padangtes, ne tuomet, kai žemėje nebeliks mamonos. † 16:13 „mamonai“ – T. y. turtui, pinigams, vertinamiems daiktams. § 16:15 „išteisina save“ – Arba „skelbia save teisingą juridinę padėtį užimančiais“, t. y. nekaltais.

19 O buvo tam tikras turtingas žmogus, *kuris vilkėdavo purpuru bei plona drobe ir kasdien †linksmindavosi ištaigingai; 20 taip pat buvo tam tikras †elgeta, vardu Lozorius, kuris †gulėjo prie jo vartų, aptekęs votimis 21 ir geisdamas pasisotinti iš trupinių, kurie krisdavo nuo turtuolio stalo; tačiau netgi šunys atėję laižydavo jo žaizdas. 22 Ir įvyko, kad elgeta mirė ir buvo angelų nuneštas į Abraomo užantį; mirė ir turtuolis ir buvo palaidotas. 23 Ir pragare, pakėlęs savo akis, *kęsdamas kančias, jis iš tolo pamato Abraomą ir jo užantyje Lozorių. 24 Ir šaukdamas jis tarė: „Tėve Abraomai, pasigailėk manęs ir pasiųsk Lozorių, kad jis †pamirkytų savo piršto galą †į vandenį ir atvėsintų mano liežuvį, nes baisiai kenčiu šioje liepsnoje.“ 25 Bet Abraomas tarė: „Atsimink, sūnau, kad tu †per savo gyvenimą atsiėmei savo gėrybes ir Lozorius tokiu pat būdu *atsiėmė* blogybes. O dabar šis yra guodžiamas, bet tu baisiai kenti. 26 Ir *be visų šitų dalykų, tarp mūsų ir jūsų yra įtvirtinta didžiulė praraja tam, kad tie, kurie nori iš čia pereiti pas jus, negali, ir anie iš ten negali ateiti pas mus.“ 27 Tada jis tarė: „Tai meldžiu tave, tėve, †nusiųsk jį į mano tėvo namus, 28 – nes turiu penkis brolius, – kad jis jiems paliudytų, jog ir jie nepatektų į šią kančios vietą.“ 29 Abraomas jam sako: „Jie turi Mozę ir pranašus, jie privalo jų klausyti.“ 30 O †anas tarė: „Ne, tėve Abraomai! Bet jei kas iš numirusiųjų nueitų pas juos, jie †atgailautų.“ 31 Ir jis jam tarė: „Jeigu jie neklauso Mozės ir pranašų, tai nors kas ir iš numirusiųjų prisikeltų, jie *nesileis įtikinami.“ “

17

3 *Saugokitės: jeigu tavo brolis tau nusideda, †sudrausk jį, ir jeigu jis atgailauja, atleisk jam. 4 Ir jeigu jis tau nusideda septynis kartus per dieną ir septynis kartus per dieną †atsigręžia į tave, sakydamas: „Aš atgailauju“, tu jam atleisk.

11 Ir įvyko, kad jam einant į Jeruzalę, jis perėjo per Samarijos ir Galilėjos †vidurį. 12 Ir jam įeinant į tam tikrą kaimą, jį pasitiko dešimt raupsuotų vyrų, kurie *stovėjo atokiai. 13 Ir jie pakėlė †balsus sakydami: „Jėzau, Vadove, pasigailėk mūsų!“ 14 Ir juos pamatęs, jis jiems tarė: „Eikite *ir* pasirodykite kunigams.“ Ir įvyko, kad beeidami jie buvo apvalyti. 15 Ir vienas iš jų, pamatęs, kad buvo išgydytas, sugrįžo šlovindamas Dievą garsiu balsu 16 ir jam dėkodamas parpuolė veidu žemyn prie jo kojų – o jis buvo samarietis. 17 Ir Jėzus atsakydamas tarė: „Argi ne dešimt buvo apvalyta? O kur devyni? 18 †Neatsirado jokių *kitų*, sugrįžusių atiduoti Dievui šlovę, kaip tik šitas svetimšalis!“ 19 Ir jis tarė jam: „Kelkis *ir* eik! Tavo tikėjimas †išgydė tave.“

* 16:19 „kuris“ t. „ir jis“. † 16:19 linksmindavosi, – „švęsdavosi“. † 16:20 „elgeta“ – arba „beturtis“, „neturtėlis“, „vargšas“. § 16:20 „gulėjo“ – gal „buvo paguldytas“. * 16:23 kėsdamas kančias, – Gr. „būdamas didžiuliuose skausmuose / agonijoje“; šis gr. žodis skiriasi nuo tarpusavyje susijusių žodžių, vartojamų Lk 16:23-25 eilutėse. † 16:24 „pamirkytų“ – Gr. βάπτω (bapto) dar gali būti verčiamas „panardinti“, „įmerkinti (į skystį)“. Plg. βαπτίζω (baptizo), kuris dažnai verčiamas „krikštyti“ ir reiškia panardinti (įprastai į vandenį, bet ir į Kristų ir pan.). βάπτω (bapto) yra vartojamas dar Jn 13:26 ir Apr 19:13. † 16:24 „į vandenį“ – arba „vandenyje“. § 16:25 „per savo gyvenimą“ – Gr. „gyvenime“. * 16:26 „be“ – Gr. „virš“ (PT). † 16:27 „nusiųsk“ – Gr. „kad nusiųstum“. † 16:30 „anas“ – arba „jis“. Gr. vksm. numato vienaskaitinį trečiojo asmens veiksnių. § 16:30 „atgailautų“ – Gr. būsimasis laikas. * 16:31 „nesileis įtikinami“ – arba „nebus įtikinti“, „atsisakys tikėti“. * 17:3 „Saugokitės“ – Gr. „žiūrėkite savęs“, bet dabartinėje kalboje „žiūrėkite savęs“ labiau rodo į savanaudišką savo interesų gynimą. † 17:3 „sudrausk“ – arba „pabark“. † 17:4 „atsigręžia“ – arba „atsiverčia“. § 17:11 „vidurį“ – Gal „tarpusienį“; yra klausimas, ar Jėzus per abu kraštus perėjo, arba ar Jis prie ribos perėjo tarp dviejų minėtų kraštų. * 17:12 „stovėjo“ – arba „sustojo“, t. y., buvo stačia padėtimi. † 17:13 „balsus“ – Gr. vns., „balsą“. † 17:18 „Neatsirado“ – Gal „Ar neatsirado?“. § 17:19 „išgydė“ – arba „išgelbėjo“.

32 Atsiminkite Loto žmoną! 33 Bet kas, kuris ketina išgelbėti savo *gyvybę, tas ją pražudys, o bet kas, kuris pražudys savo gyvybę, tas ją išlaikys.

18

1 Ir jis pasakė jiems palyginimą apie būtinumą visada melstis ir nepailsti, 2 sakydamas: „Viename mieste buvo vienas teisėjas, kuris nebijojo Dievo ir *nepaisė žmoniu; 7 Ir argi Dievas neįvykdys keršto už savo išrinktuosius, kurie dieną ir naktį jam šaukia, ir jų atžvilgiu jis ilgai pakenčia? 9 Ir jis pasakė šitą palyginimą kai kuriems, kurie pasitikėjo savimi, kad yra teisūs, o Švisus kitus niekino: 10 „Du žmonės nuėjo aukštyn į šventyklą melstis: vienas – fariziejus, o kitas – muitininkas. 11 Fariziejus atsistojęs šitaip meldėsi *sau: ‚Dieve, dėkoju tau, kad nesu kaip visi kiti žmonės – plėšikai, neteisūs, svetimautojai arba va kaip šis muitininkas. 12 Aš pasninkauju du kartus per savaitę, duodu dešimtinę nuo visko, ką gaunu.‘ 13 O muitininkas, stovėdamas atokiai, net neturėjo noro savo akių pakelti į dangų, bet mušėsi į krūtinę, sakydamas: ‚Dieve, Šbūk gailestingas man, nusidėjėliui!‘ 14 Sakau jums: šitas nuėjo žemyn į savo namus išteisintas, ne anas, nes kiekvienas, kuris save aukština, bus pažemintas, bet kas save žemina, bus išaukštintas.“ 16 Bet pasišaukęs juos Jėzus tarė: „Leiskite vaikučiams ateiti pas mane ir jiems nedrauskiute, nes tokių yra dangaus karalystė. 18 Ir vienas valdytojas jo paklausė, sakydamas: „Gerasis Mokytojai, ką turiu daryti, kad paveldėčiau amžinąjį gyvenimą?“ 19 O Jėzus jam tarė: „Kodėl mane vadini geru? Niekas nėra geras, tik vienas Dievas. 25 nes lengviau kupranugariui pralįsti pro adatos ausį, negu turtingam įeiti į Dievo karalystę.“ 27 O jis tarė: „Tie dalykai, kurie neįmanomi žmonėms, yra įmanomi Dievui.“

19

10 Juk Žmogaus Sūnus atėjo ieškoti ir išgelbėti to, kas yra pražuvę. 14 Bet jo piliečiai jo nekentė ir nusiuntė jam iš paskos *pasiuntinius, sakydami: „Mes nesutinkame, kad šitas mums karaliautų!“ 38 sakydami: „Palaimintas Karalius, kuris ateina Viešpaties vardu! Ramybė danguje ir šlovė aukščiausiose aukštybėse!“ 41 Ir kai jis prisiartino, išvydęs miestą, jis dėl jo šverkė, 42 sakydamas: „*O kad tu, būtent tu, bent šioje savo dienoje būtum pažinęs tuos dalykus, kurie lemia tavo ramybę! Bet dabar jie yra paslėpti nuo tavo akių.“

20

18 Kiekvienas, kuris kris ant būtent to akmens, bus sudaužytas, bet ant ko jis nukris, tą sutriuškins. 34 O Jėzus atsakydamas jiems tarė: „Šio *pasaulio vaikai veda ir yra duotos į žmonas; 38 Jis gi nėra mirusiųjų Dievas, bet gyvųjų, nes visi gyvuoja jam.“

* 17:33 „gyvybę“ – Gr. ψυχή (psūche); arba „sielą“, „gyvastį“ (2 k.). † 17:33 „išlaikys“ – Gr. žodis ζωογονέω (zoogoneo) yra giminingas su vienu gr. k. žodžiu, kuris reiškia „gyvybę“; arba „ją (sielą / gyvastį / gyvybę) išlaikys gyvą“. * 18:2 „nepaisė“ – Arba „negerbė“. † 18:2 „žmonių“ – gr. vns. kuopinis dkt., „žmogaus“. † 18:7 „pakenčia“ – Arba „laukia“. § 18:9 „visus kitus“ – Arba „likusius žmones“. * 18:11 „sau“ – Arba „apie save“, „savo naudai“, „į save“. † 18:11 „visi kiti“ – Arba „likusieji“. † 18:13 „mušėsi į krūtinę“ – T. „mušė į savo krūtinę“. § 18:13 „būk gailestingas man“ – Arba „mano labai numaldyk savo rūstybę“. Tas pats gr. žodis vartojamas Hbr 2:17 eilutėje. Muitininkas suprato, kad vienintelė viltis jam buvo tai, kad Dievo rūstybė būtų nukreipta į jo vietoj užimančią auką. * 19:14 „pasiuntinius“ – Arba „delegaciją“ (gr. žodis yra vns.). † 19:14 „nesutinkame“ – Arba „nenorime“, „prieštaraujame“. † 19:38 „Palaimintas ...“ – Ps 118:26. § 19:41 „verkė“ – Čia vartojamas gr. žodis gali nusakyti net raudojimą. Kitas gr. žodis vartojamas Joh 11:35. * 19:42 „O kad [...] ramybę!“ – Arba „Jeigu [...] ramybę!“ † 19:42 „pažinęs“ – Arba „atpažinęs“. * 20:34 „pasaulio“ – Arba „amžiaus“.

21

⁵ Ir kai kuriems kalbant apie šventyklą, kad ji buvo išpuošta gražiais akmenimis bei įžadinėmis dovanomis, jis tarė: ³³ Dangus ir žemė prais, bet mano žodžiai niekaip neprais.

22

¹⁹ Ir paėmęs duoną ir padėkojęs, ją laužė, ir davė jiems, sakydamas: „**Tai yra mano kūnas, kuris už jus atiduodamas; tai darykite mano atminimui.**“ ²⁰ Tokiu pat būdu jis ^{*}paėmė ir taurę po vakarienės valgymo, sakydamas: „**Ši taurė yra naujoji sandora mano krauju, kuris už jus išliejamas.**“ ²¹ Bet štai mane išduodančiojo ranka yra su manimi ant stalo. ²² Ir iš tiesų Žmogaus Sūnus eina, kaip buvo paskirta, bet vargas tam žmogui, per kurį jis yra išduotas!“ ²⁴ Ir tarp jų taip pat kilo ginčas, kuris iš jų yra laikomas didžiausiu. ²⁵ O jis jiems tarė: „**Tautų karaliai jiems viešpatauja, ir tie, kurie jas užvaldo, Šyra vadinami geradariais.**“ ²⁶ Bet jūs ne taip darykite. Priešingai, didžiausiasis tarp jūsų **tebūna tarsi jauniausiasis, o kas vadovauja lyg tas, kuris tarnauja.** ²⁷ Nes katras yra didesnis – kuris sėdi prie stalo ar kuris patarnauja? Argi ne tas, kuris sėdi prie stalo?! Tačiau aš tarp jūsų esu kaip tas, kuris patarnauja. ²⁸ O jūs esate tie, kurie pasilikote su manimi mano išmėginimuose. ²⁹ Ir aš skiriu jums karalystę, kaip mano Tėvas man paskyrė, ³⁰ kad valgytumėte ir gertumėte prie mano stalo mano karalystėje ir sėdėtumėte sostuose, teisdami dvylika Izraelio genčių.“ ³¹ Ir Viešpats tarė: „**Simonai, Simonai, štai Šėtonas pareiškė norą pasisavinti jus, kad persijotų jus kaip kviečius, bet aš meldžiausi už tave, kad tavo tikėjimas nenustotų. Ir tu, tąsyk atsivertęs, sutvirtink savo brolius.**“ ⁴⁰ Atėjęs į vietą, jis jiems tarė: „Melskitės, kad neįžengtumėte į pagundą. ⁴⁶ ir tarė jiems: „Kodėl miegate? Kelkitės ir melskitės, kad įžengtumėte į pagundą.“

23

⁴ Tada Pilotas tarė aukštiesiems kunigams ir miniai: „Aš nerandu šitame žmoguje jokios kaltės.“ ¹² Ir tą pačią dieną Pilotas ir Erodas tapo draugais. Mat anksčiau jie buvo priešiški vienas kitam. ²⁷ O sekė paskui jį daugybė liaudies bei moterų, kurios taip pat jį ^{*}apdejavo ir apraudojo. ²⁸ Bet atsigręžęs į jas, Jėzus tarė: „Jeruzalės dukros, neverkite dėl manęs! Verčiau dėl savęs verkite ir dėl savo vaikų! ²⁹ Nes štai ateina dienos, kuriose jie sakys: ‚Palaimintos nevaisingosios ir iščios, kurios negimdė, ir krūtys, kurios nežindė!‘ ³⁰ Tada jie pradės sakyti kalnams: ‚Griūkite ant mūsų!‘ – ir kalvoms: ‚Pridenkite mus!‘ ³¹ Nes jeigu jie daro šiuos dalykus žaliai medžiui, tai kas [†]atsitiks sausajam?!“ ³⁹ Ir vienas iš pakabintų nusikaltėlių [‡]šmeižė jį, sakydamas: „Jei tu esi Kristus, išgelbėk save ir mus!“ ⁴⁰ Bet kitas sudraudamas atsiliepė jam, sakydamas: „Ar tu net Dievo nebijai, Šnors tau galioja tas pats smerkiantis nuosprendis? ⁴¹ O mums, žinoma, teisėtai, nes gauname atlygį, atitinkantį mūsų darbus, bet šitas nieko nepadaraus nepadare.“ ⁴² Ir jis tarė Jėzui:

* **22:20** „paėmė ir taurę“ – Gr. kalboje žodis „taurė“ yra vardininko linksnio. † **22:20** „krauju“ – Arba „kraujyje“. ‡ **22:25** „Tautų“ – Arba „Kitataučių“, „Pagonių“. § **22:25** „yra vadinami“ – Arba „vadinasi“.

* **22:25** „geradariais“ – Arba „mecenatais“, „remėjais“. Ką turėjo tie karaliai, tą jie gavo iš pavaldinių. Bet, kai trupinius dalydavo pavaldiniams, reikėjo pavadinti tokius karalius geradariais! † **22:26** „tebūna“ – Arba „turi būti“. ‡ **22:27** „sėdi“ (2 k.) – Arba „atsilošia“. § **22:28** „išmėginimuose“ – Gr. žodis πειρασμός (peirasmos) turi kelias reikšmes. Jis vartojamas Lk 22:40, 46 eilutėse kiek kitokia prasmė („pagunda“). * **22:40** „į pagundą“ t. y. į tą nuodėmę, kuri jus gundo. * **23:27** „apdejavo“ – Arba „mušėsi į krūtinę“. † **23:31** „atsitiks“ – Arba „įvyks“. ‡ **23:39** „šmeižė jį“ – Arba „jam piktžodžiavo“. § **23:40** „šnors tau galioja tas pats smerkiantis nuosprendis“ t. „esi po tuo pačiu smerkiančiu nuosprendžiu“.

„Viešpatie, prisimink mane, kai *savo karalystėje ateisi.“ ⁴³ Ir Jėzus jam tarė: „Iš tiesų sakau tau: †tu būsi su manimi rojuje šiandien.“ ⁴⁴ Ir buvo apie šeštą valandą, ir visą †kraštą apgaubė tamsa iki devintos valandos, ⁴⁵ ir saulė aptemo, ir šventyklos uždanga buvo perplėštas pusiau. ⁴⁶ Ir sušukęs garsiu balsu Jėzus tarė: „Tėve, į tavo rankas aš Špavedu savo dvasią!“ O *tai pasakęs jis išleido dvasią.

24

¹ O pirmąją savaitės *dieną*, *labai anksti ryte, jos atėjo prie kapo, nešdamos kvėpalus, kuriuos buvo paruošusios, ir su jomis *buvo* kai kurios *kitos moterys*. ² Ir jos rado akmenį nuritintą nuo kapo, ³ o įėjusios nerado Viešpaties Jėzaus kūno. ⁴ Ir kai jos dėl to buvo labai sumišusios, įvyko *taip*, kad štai du vyrai spindinčiais drabužiais †prisiartino prie jų. ⁵ Ir joms išsigandus ir nuleidus žemyn †veidus, juodu joms tarė: „Kodėl ieškote gyvojo tarp mirusiųjų? ⁶ Nėra jo čia, bet jis yra prikeltas! Atsiminkite, kaip jis, dar būdamas Galilėjoje, jums kalbėjo, ⁷ sakydamas: „Žmogaus Sūnus turi būti atiduotas į žmonių nusidėjėlių rankas, būti nukryžiuotas, ir trečią dieną prisikelti!“ ⁸ Štada jos atsiminė jo žodžius. ⁹ O sugrįžusios nuo kapo, jos pranešė visa tai Vienuolikai ir visiems kitiems. ¹⁵ Ir įvyko, kad jiems besikalbant ir *emocingai besitariant, pats Jėzus prisartinęs keliavo kartu su jais. ²⁵ Tada jis tarė jiems: „**O neišmaėliai, †tai yra žmonės** lėtos širdies tikėti visais dalykais, kuriuos kalbėjo pranašai! ²⁷ Ir pradėjęs nuo Mozės ir visų pranašų jis †aiškino ir aiškino Šjiems, kas visuose šventraščiuose *pasakyta* apie jį. ³² Ir jie vienas kitam tarė: „Argi mūsų širdys nedegė mummyse, kai jis kelyje mums kalbėjo ir kai mums atvėrė šventraščius?“ ³³ Ir tą pačią valandą pakilę, jie sugrįžo į Jeruzalę ir rado susirinkusius Vienuolika ir tuos, *kurie buvo* su jais, ³⁴ *kurie sakė: „Viešpats prisikėlė tikrai ir pasirodė Simonui!“ ⁴⁵ Tada jis atvėrė jiems protą, kad jie galėtų suprasti šventraščius, ⁴⁶ ir tarė †jiems: „Šitaip yra parašyta ir šitaip turėjo Kristus kentėti ir trečiąją dieną prisikelti iš mirusiųjų, ⁴⁷ ir jo vardu turi būti autoritetingai skelbiama visoms tautoms atgaila ir nuodėmių atleidimas, pradedant nuo Jeruzalės. ⁴⁸ Ir jūs esate šių dalykų liudytojai. ⁴⁹ Ir štai aš siunčiu ant jūsų, †ką yra pažadėjęs mano Tėvas, o jūs pasilikite Jeruzalės mieste, kol būsite apvilkti jėga iš aukštybių.“

⁵⁰ Ir jis išvedė juos iki Betanijos, ir pakėlęs savo rankas, juos palaimino. ⁵¹ Ir įvyko *taip, kad*, kol jis juos laimino, jis pasitraukė nuo jų ir buvo paimtas į dangų. ⁵² O pagarbinę jį, jie su didžiu džiaugsmu sugrįžo į Jeruzalę, ⁵³ ir šventykloje būdavo nuolat, girdami ir laimindami Dievą. Amen.

* **23:42** „savo karalystėje ateisi“ – Arba „ateisi su savo karališka valdžia“; gal „ateisi į savo karalystę“. † **23:43** „tu būsi su manimi rojuje šiandien“ – Gr. k. žodžių tvarka yra „šiandien tu būsi su manimi rojuje“. Gr. kalboje žodis sakinio pradžioje yra pabrėžiamas; Jėzus pabrėžė, kad atgailavusiam ir Jėzumi pasitikėjusiam vagiui nereiks laukti, kol Jėzus ateis valdyti žemę, bet būtent tądien jau bendraus su Jėzumi rojuje; nėra jokio pagrindo klaidatikų teiginiui, kad Jėzus aiškino ne buvimo kartu laiko, bet laiką, kai kalba, kaip jie klaidingai išverčia: „sakau tau šiandien: tu būsi su manimi rojuje“. † **23:44** „kraštą“ – Arba „žemę“. § **23:46** „pavedu“ – Gr. (PT) „pavesiu“. * **23:46** „tai“ – Gr. (PT) dgs., „tuos dalykus“. * **24:1** „labai anksti ryte“ – Gr. „gilią aušrą“; arba „rytui vos auštant“. † **24:4** „prisiartino“ – Arba „priėjo“. † **24:5** „veidus“ – Gr. vns. žodis (Priimtajame tekste). § **24:8** „Tada“ – Arba „Ir“. * **24:15** „emocingai besitariant“ – Arba „beklausinėjant vienas kito“, „besiginčijant“. † **24:25** „tai yra“ – Arba „ir“. † **24:27** „aiškino ir aiškino“ – Gr. vksm. forma yra imperfektas, kuris rodo į tęstinį, nebaigtinį veiksmažodį. § **24:27** „jiems, kas visuose šventraščiuose *pasakyta* apie jį“ – Arba „jiems tuos dalykus apie save, *esančius* visuose šventraščiuose“. * **24:34** „kurie sakė“ – T. „sakančius“. † **24:46** „jiems: „Šitaip“ – Arba „jiems, kad šitaip“. † **24:49** „ką yra pažadėjęs mano Tėvas“ t. „savo Tėvo pažadą“.

Evangelija pagal Joną

Žodis buvo pradžioje, buvo pas Dievą, buvo Dievas

¹ Pradžioje buvo Žodis, ir Žodis buvo pas Dievą, ir *Žodis buvo Dievas. ² Tasai buvo pradžioje pas Dievą.

Žodžio (Kristaus) veikla prieš savo įsikūnijimą

³ †Kiekviena visatos dalis atsirado per jį, ir be jo neatsirado nieko, kas tik yra atsiradę. ⁴ Jame buvo gyvybė, ir ta gyvybė buvo žmonių Šviesa. ⁵ Ir Šviesa nuolat šviečia tamsoje, †tačiau tamsa jos šnepagavo.

Jonas Krikštytojas paruošia kelią Mesijui

⁶ *Atsirado nuo Dievo atsiųstas žmogus, †vardu Jonas. ⁷ Tasai atėjo tam, kad būtų liudijimas, – kad liudytų apie Šviesą, idant visi per jį įtikėtų. ⁸ Jis nebuvo ta Šviesa, bet *buvo pasiųstas* liudyti apie tą Šviesą.

Kai kas atmeta Mesiją

⁹ †Tikroji Šviesa buvo *ta*, kuri apšviečia kiekvieną žmogų, ateinantį į pasaulį. ¹⁰ Jis buvo pasaulyje, ir pasaulis atsirado per jį, †bet pasaulis jo nepažinojo. ¹¹ †savo nuosavybę jis atėjo, ir savieji jo nepriėmė.

Kai kas priima Mesiją

¹² Bet †visiems, kurie jį priėmė, tiems jis davė †įgaliojimą tapti Dievo vaikais – tiems, kurie pasitiki jo vardu, ¹³ kurie yra pagimdyti nei iš kraujo, nei iš kūno valios, nei iš vyro valios, bet iš Dievo.

Mesijo įsikūnijimas

* **1:1** „Žodis buvo Dievas“ – Arba „koks Dievas, toks buvo Žodis“. † **1:3** „Kiekviena visatos dalis“ – Gr. tekste nėra čia ir Apr 21:5 artikelio prie žodžio πάντα (panta), kuris čia yra bevardės žodžio πας (pas) vardininko dgs. forma. Panašiuose kontekstuose yra artikelis ir todėl ten išversta „visa“ (I Kor 8:6, Ef 3:9, Kol 1:16). † **1:5** „tačiau“ – Arba „ir“. § **1:5** „nepagavo“ – Gr. žodis καταλαμβάνω (katalambano) vartojamas dar Mk 9:18; Jn 8:3-4, 12:35; Apd 4:13, 10:34, 25:25; Rom 9:30; I Kor 9:24; Ef 3:18; Flp 3:12-13; I Tes 5:4. Žodis turi dvi pagrindines reikšmes: (1) nutverti, ir (2) suvokti. Su neiginiu galima išversti „neužgožė“, „nepasisavino“, „nenutvėrė“, „nenugalėjo“, „nepriėmė“, „neįgijo“, „nesuvokė“, bet kadangi abi reikšmės tinka šiame kontekste, pasirinktas žodis „nepagavo“, kuris reiškia ir „nenutvėrė“ ir „nesuvokė“. * **1:6** „Atsirado Jonas“ – Plg. Mk 1:4. † **1:6** „vardu Jonas“ – T. „kurio vardas Jonas“. † **1:9** Kai kas verčia eilutę kitaip: „Tikroji Šviesa buvo *ta*, kuri, ateidama į pasaulį, apšviečia kiekvieną žmogų.“ Pagrindinis vertimas yra geresnis, nes frazė „kiekvienas žmogus, kuris ateina į pasaulį“ yra neretas hebraizmas, kuris paprastai nusako kiekvieną žmogų be išimties. § **1:10** „bet“ – Arba „ir“. Gr. žodis καί kartais verčiamas „bet“ (plg. Jn 1:20). * **1:11** „savo nuosavybę“ – Arba „tuos dalykus, kurie jam priklausė“, nes čia gr. žodis, išverstas „nuosavybę“ pagrindiniame vertime ir „tuos dalykus“ išnašoje, yra dgs. † **1:12** „visiems, kurie“ – Arba „tiek, kiek tik“. † **1:12** „įgaliojimą“ – Arba „teisę“, „privilegiją“. § **1:13** „iš“ (4 k.) – Gr. žodis εκ (ek), čia išverstas „iš“, įvairiai vartojamas, nes turi skirtingų reikšmių skirtingose sandarose ir kontekstuose. Čia jis rodo į priežastį (plg. Rom 4:14, 16; 5:1 ir kt.). Dvasinį gimimą lemia Dievas (Jok 1:18, I Pt 1:3), kuris pats nustatė, kaip Jis nusidėjėlius atgimdo (Jn 3:16). „iš kraujo“ – Gr. dgs., t. y. „iš kraujų“. Greičiausiai rodo į tautinę kilmę, kuri visai nelemia žmogaus atgimimą. * **1:13** „kūno“ – Kartais gr. žodis rodo į žmogų, į mirtingąjį, arba kaip kuopinis žodis gali rodyti į visus žmones bendrai arba į bet kurį žmogų. † **1:13** „vyro“ – Įprastai gr. žodis rodo į vyriškos lyties žmogų, pvz., gal čia nusako tariamo gimusiojo fizinį tėvą.

14 †O Štas Žodis *tapo kūnu ir †apsigyveno tarp mūsų – ir mes matėme jo šlovę, būtent Viengimio nuo Tėvo šlovę – pilnas malonės ir tiesos. 15 Jonas *liudijo apie jį ir šaukė, sakydamas: „Šitas buvo tas, apie kurį kalbėjau *šitaip*: „Tas, kuris ateina po manęs, yra viršesnis už mane, nes jis buvo anksčiau už mane.“ 16 Ir mes visi iš jo pilnatvės gavome †ir Šmalonę, pakeičiančią malonę, 17 nes Įstatymas buvo duotas per Mozę; malonė ir tiesa *atėjo per Jėzų Kristų. 18 Dievo niekas niekada nėra matęs; viengimis Sūnus, kuris yra Tėvo †užantyje, – tas jį †apsakė.

Jonas liudija kunigams ir levitams

19 Ir šitas yra Jono liudijimas, kai žydai iš Jeruzalės siuntė kunigų ir levitų jo paklausti: „Kas tu esi?“ 20 Ir jis išpažino ir Šneišsisukinėjo, bet išpažino: „Aš nesu *Kristus.“ 21 Ir jie paklausė jo: „*Tai* kas gi? Ar tu †Elijas?“ O jis sako: „Nesu.“ „Ar tu †tas Pranašas?“ Ir jis atsakė: „Ne.“ 22 Tada jie tarė jam: „Kas tu esi, kad mes galėtume duoti atsakymą tiems, kurie mus siuntė? Ką sakai apie save?“ 23 Jis tarė: „Aš esu *Šdykumoje šaukiančiojo balsas*: „*Darykite *VIEŠPAČIUI tiesų kelią*“, kaip sakė pranašas †Izaijas.“ 24 O atsiųstieji buvo iš fariziejų. 25 Ir jo paklausdami jie jam tarė: „Tai kodėl krikštiji, jei nesi †Kristus, nei Elijas, nei Štas Pranašas?“ 26 Jonas jiems atsakė, tardamas: „Aš krikštiju vandeniui, bet tarp jūsų stovi tas, kurio jūs nepažįstate. 27 Jis yra tas, kuris ateina po manęs, kuris yra viršesnis už mane, kurio apavo dirželio aš nesu vertas atrišti.“

28 Šie dalykai įvyko *Betabaroje anapus Jordano, kur †Jonas krikštydavo.

Jonas Krikštytojas liudija Mesijo pasikrikštijimo metu

29 Rytojaus dieną Jonas *pamatė ateinantį pas jį Jėzų ir *pasakė: „Štai Dievo Avinėlis, kuris †pašalina pasaulio nuodėmę! 30 Šitas yra tas, apie kurį aš sakiau: „Po manęs ateina vyras, kuris yra viršesnis už mane, nes jis buvo anksčiau už mane.“ 31 Ir aš jo nepažinojau, bet todėl atėjau krikštydamas Švandeniu, – kad jis

‡ 1:14 „O“ – Arba „Ir“. § 1:14 „tas“ – Gr. žymimasis artikkelis; gali būtų išverstas „Šis“, o kartais į lietuvių k. nereikia versti. * 1:14 „tapo kūnu“ – T. y. tapo žmogumi, neatsisakęs buvimo Dievu (žr. Jn 1:1). Žodis, kuris visada buvo ir visada bus Dievas Sūnus, pradėjo būti žmogumi, bet nenustojo būti Dievas. † 1:14 „apsigyveno“ – Arba „apsigyveno palapinėje“. ‡ 1:16 „ir“ – Arba „net“, „tai yra“ (priklausomai nuo sakinio sandaros). § 1:16 „malonę, pakeičiančią malonę“ – Arba „malonę vietoj malonės“, „malonę ant (po) malonės“, „malonę, užimančią malonės vietą“. Prasmė gali būti tai, kad apščiau gavome malonės, arba, kad naujosios sandoros malonė, kurią liudijo Įstatymas, Jėzuje pakeitė senosios sandoros malonę (užėmė vietą jos). * 1:17 „atėjo“ – Arba „atsirado“. † 1:18 „užantyje“ – Žr. Jn 13:23 išnašą. ‡ 1:18 „apsakė“ – Arba „apibūdino“. § 1:20 „neišsisukinėjo“ – Gr. žodis ἀρνεόμαι (arneomai) be neiginio verčiamas ir „išsižadėti“, „neigti“, „išsiginti“, „vangstyti“. * 1:20 „Kristus“ – Gr. ὁ Χριστός (ho Kristus), čia naudojamas kaip Mesijo pareigybės pavadinimas tam, kuris pagal pranašystes buvo numatytas Pateptasis, kuris išgelbsti iš nuodėmių. † 1:21 „Elijas“ – Žr. Mal 4:5. ‡ 1:21 „tas“ – Gr. žymimasis artikkelis; gali būtų išverstas „šis“, o kartais į lietuvių k. nereikia versti. Jie klausė, ar Jonas yra tas Pranašas, kuris išpranašautas Įst 18:15,18 eilutėse. Pagal Mt 11:9, žinome, kad Jonas buvo pranašas, tai klausimas nebuvo bendras, bet konkretus – jie klausė, ar jis tas ypatingas Pranašas, kurio laukė. Palyginus su 25 eil., žinome, kad bent šie žmonės nesuprato, kad ST numatytas ypatingas Pranašas būsiąs pats Mesijas. § 1:23 „dykumoje“ – Arba „tyruose“, „dykvietėje“. Iz 40:3, Mal 3:1. * 1:23 „VIEŠPAČIUI tiesų kelią“ – Gr. „VIEŠPATIES kelią tiesų“. Gr. k. kilmininkas kartais prilygsta lietuvių k. naudininkui. † 1:23 „Izaijas“ – Gr. Ἡσαΐας (Hésaías). ‡ 1:25 „Kristus“ – T. y. „Mesijas“. Gr. ὁ Χριστός (ho Kristus), čia naudojamas kaip pareigybės pavadinimas tam, kuris pagal pranašystes buvo numatytas pateptasis, kuris išgelbsti iš nuodėmių. § 1:25 „tas“ – Gr. žymimasis artikkelis. Žr. Jn 1:21 išnašą. * 1:28 „Betabaroje anapus Jordano“ – Žr. Jn 10:40. † 1:28 „Jonas krikštydavo“ – T. „būdavo Jonas krikštydamas“. ‡ 1:29 „pašalina“ – Arba „nuneša“, t. y. prisiima ant savęs ir taip pašalina nuo bejėgių nusidėjėlių. § 1:31 „vandeniu“ – Gr. sandara ἐν τῷ ὕδατι (en to hudati) gali būti verčiama ir „vandenyje“. Ta pati gr. frazė (su artikliu) vartojama NT tik I Jn 5:6 (2 k.), o frazė be artkelio – ἐν ὕδατι (en hudati) – vartojama šiose eilutėse: Mt 3:11; Mk 1:8; Jn 1:26, 33.

būtų apreikštas Izraeliui.“ ³² Ir Jonas paliudijo, sakydamas: „Aš mačiau Dvasią, lyg balandį nusileidžiančią iš dangaus, ir ji pasiliko ant jo. ³³ Ir aš jo nepažinojau, bet tas, kuris mane siuntė krikštyti vandeniui, man pasakė: „Ant *ko pamatysi nusileidžiančią Dvasią, taip pat ant jo pasiliekančią, jis yra †tas, kuris krikštija ‡Šventąja Dvasia.“ ³⁴ Ir aš esu matęs ir esu liudijęs, kad šitas yra Dievo Sūnus.“

Andriejus ir Petras seka paskui Mesiją

³⁵ Rytojaus dieną vėl stovėjo Jonas ir du iš jo mokytinių, ³⁶ ir žiūrėdamas į einantį Jėzų jis sako: „Štai Dievo Avinėlis!“

³⁷ Štuodu mokytiniai girdėjo jį *tai* kalbant ir nusekė paskui Jėzų. ³⁸ *Tada Jėzus, atsigręžęs ir pamatęs juos sekančius, *tarė jiems: †„**Ko ieškote?**“ O jie tarė jam: „Rabi, – ‡(verčiant būtų pasakyta „Mokytojau“) – kur tamsta gyveni?“ ³⁹ Jis *pasakė jiems: „Ateikite ir pamatykite.“ Jie atėjo ir pamatė, kur jis Šgyvena, ir tą dieną pasiliko pas jį. O buvo apie *dešimtą valandą. ⁴⁰ Vienas iš tų dviejų, kurie buvo girdėję *tai* iš Jono ir nusekė paskui †Jėzų, buvo Simono Petro brolis Andriejus. ⁴¹ ‡Jis pirmas *susiieškojo savo brolių Simoną ir jam *pasakė: „Mes radome Mesiją!“ Š(Išvertus tai reiškia „Kristų“). ⁴² Ir jis atvedė jį pas Jėzų, o įbedęs akis į jį Jėzus tarė: „**Tu esi Simonas, Jonos sūnus. Tu būsi vadinamas Kefu.**“ *(Verčiant *tai* yra †„Petras“.)

Pilypas ir Natanielius seka paskui Mesiją

⁴³ Rytojaus dieną Jėzus norėjo eiti į Galilėją. Ir jis *surado Pilypą ir jam *tarė: „**Sek paskui mane!**“ ⁴⁴ O Pilypas buvo iš Betsaidos, Andriejaus ir Petro miesto. ⁴⁵ Pilypas *surado Natanaelį ir jam *pasakė: „Mes suradome tą, apie kurį rašė Mozė įstatyme, taip pat pranašai – Jėzų iš Nazareto, Juozapo sūnų.“ ⁴⁶ O Natanaelis jam tarė: „Ar iš Nazareto gali būti kas gero?!“ Pilypas jam *sakė: „Ateik ir pasižiūrėk!“ ⁴⁷ Jėzus pamatė Natanaelį, ateinantį pas jį, ir *pasakė apie jį: „**Štai tikras izraelitas, kuriame nėra klastos!**“ ⁴⁸ Natanaelis jam *tarė: „Iš kur mane pažinai?“ Jėzus atsakydamas tarė jam: „**Prieš Pilypui pašaukiant tave, kai buvai po figmedžiu, aš mačiau tave.**“ ⁴⁹ Natanaelis atsakydamas jam *tarė: „Rabi, tu esi Dievo Sūnus! Tu esi Izraelio Karalius!“ ⁵⁰ Jėzus atsakydamas tarė jam: „**Ar tu tiki, kadangi aš tau pasakiau: „Aš mačiau tave po figmedžiu“? Pamatysi už šituos didesnių dalykų.**“ ⁵¹ Ir jis sako jam: „**Iš tiesų, iš tiesų sakau jums: ‡nuo šiol jūs matysite atvirą dangų ir Dievo angelus, kylančius ir nusileidžiančius ant Žmogaus Sūnaus.**“

* **1:33** „ko“ – Arba „ko tik“. † **1:33** „tas, kuris krikštija Šventąja Dvasia“ – Arba „krikštytojas Šventąja Dvasia“.

‡ **1:33** „Šventąja Dvasia“ – Gr. sandara ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ (en Pneumati Hagio) gali būti verčiama ir „Šventoje Dvasioje“. Plg. „vandeniui“ 31-oje eilutėje. § **1:37** „Tuodu“ – Arba „Tie du“ (gr. artikelis išverstas „tie“).

* **1:38** „Tada“ – Arba „Bet“. † **1:38** „Ko“ – Gr. kalboje tai bevardės giminės įvardis, todėl nerodo į asmenį. Galima išversti „Kokio dalyko“. ‡ **1:38** Tekstas skliausteliuose be abejo yra Jono paaiškinimas skaitytojams, nemokantiems hebrajų kalbos, nes žodis „Rabi“ yra hbr. Plg. Jn 1:41, 42; 9:7; 19:17; 20:16. § **1:39** „gyvena“, „pasiliko“ – Abudu veiksmažodžiai yra išversti iš dviejų to paties gr. k. žodžio formų. * **1:39** „dešimtą valandą“ – Jei Jonas vartoja žydų laiko žymėjimo sistemą, tai būtų 16 valanda, o jeigu romėnų sistemą vartoja, tai 10 val. ryto. † **1:40** „Jėzų“ – T. „jį“.

‡ **1:41** „Jis pirmas *susiieškojo savo brolių“ – Priimtojo teksto būdvardis („pirmas“, ne KT prievaismis „pirmiausia“) duoda užuominą, kad Andriejus pirmas pakvietė savo brolių, o po to neišvardintas buvęs Jono Krikštytojo mokytinis (greičiausiai pats teksto rašytojas Jonas) irgi pakvietė savo brolių – Jokūbą. § **1:41** Jonas vėl duoda paaiškinimą hebrajų kalbos nesuprantantiems, nes „Mesijas“ yra hbr. žodis, bet „Kristus“ yra gr. * **1:42** Jonas vėl duoda paaiškinimą hebrajų kalbos nesuprantantiems. † **1:42** „Petras“ – Arba „akmuo“. Plg. Mt 4:18. ‡ **1:51** „nuo šiol“ – Gr. ἀπ’ ἄρτι (ap arti); arba „ateityje“, „po šitos dabarties“.

Žr. Mt 23:39; 26:29, 64; Jn 1:51; 13:19; 14:7.

2

Mesijas vandenį paverčia geruoju vynu

¹ Ir trečią dieną Galilėjos Kanoje buvo vestuvės, ir ten buvo Jėzaus motina, ² taip pat ir Jėzus ir jo mokytiniai buvo pakviesti į vestuves. ³ Pritrūkus vyno, Jėzaus motina jam sako: „Jie nebeturi vyno.“ ⁴ Jėzus jai sako: ***„Kas man ir tau bendro, moterie? Mano valanda dar neatėjo.“** ⁵ Jo motina sako tarnams: „Darykite, ką tik jis jums sakys.“ ⁶ Ir ten pagal žydų apeiginio apvalymo *papročius* buvo padėti šeši akmeniniai vandens indai, kiekvienas talpinantis du arba tris Šsaikus. ⁷ Jėzus jiems sako: **„Vandens indus pripilkite vandeniu.“** Ir jie sklidinai juos pripylė. ⁸ Ir jis sako jiems: **„Dabar semkite ir neškite vyriausiajam puotos tvarkytojui.“** Ir jie nunešė. ⁹ Kai vyriausiasis puotos tvarkytojas paragavo paversto vynu vandens ir nežinojo, iš kur jis yra (nors tarnai, kurie sėmė vandenį, žinojo), vyriausiasis puotos tvarkytojas pasišaukia jaunikį ¹⁰ ir jam sako: „Kiekvienas žmogus pirma stato gerąjį vyną, o kai žmonės sočiai atsigėrę, tada prastesnį; tu laikei gerąjį vyną iki šiol.“ ¹¹ Šitą antgamtinių ženklų pradžią Jėzus padarė Galilėjos Kanoje ir apreiškė savo šlove; ir jo mokytiniai juo tikėjo.

¹² Po to jis ėjo žemyn į Kapernaumą, jis ir jo motina, ir jo broliai, ir jo mokytiniai. Ir ten jie pasiliko kelias dienas.

Mesijas išvarė iš šventyklos niekintojus to, kas šventa

¹³ Ir žydų Aplenkimo šventė buvo arti, ir Jėzus nuvyko aukštyn į Jeruzalę ¹⁴ ir šventykloje rado prekiaujančių jaučiais, avimis, ir balandžiais, taip pat prisėdusių pinigų keitėjų. ¹⁵ Ir pasidaręs iš virvučių rimbą, jis išvarė juos visus – ir avis ir jaučius – iš šventyklos bei išpylė keitėjų pinigus bei apvertė stalus, ¹⁶ taip pat pasakė balandžių pardavėjams: **„Pasiimkite šitai iš čia! Nepaverskite mano Tėvo namų prekybos namais!“** ¹⁷ Ir jo mokytiniai prisiminė, kad yra parašyta: **Uolumas dėl tavo namų sugraužė mane.* ¹⁸ Todėl žydai atsiliepė ir jam tarė: „Kokį ženklą mums Šparodysi, kadangi šiuos dalykus darai?“ ¹⁹ Jėzus atsakydamas tarė jiems: **„Sugriaukite šitą šventyklą, o aš per tris dienas ją atstatysiu.“** ²⁰ Tada žydai tarė: „Keturiasdešimt šešis metus buvo statoma ši šventykla, o tu ją atstatysi per tris dienas?!“ ²¹ Bet jis kalbėjo apie savo kūno šventyklą. ²² Todėl kai jis buvo prikeltas iš numirusiųjų, jo mokytiniai prisiminė, kad jis buvo jiems tai pasakęs, ir jie tikėjo šventraščiu ir ta žinia, kurią buvo pasakęs Jėzus.

²³ O kai jis per Aplenkimo šventę buvo Jeruzalėje, šventės dieną, daugelis, stebėdami jo antgamtinius ženklus, kuriuos jis padarė, ėtikėjo jo vardą. ²⁴ Bet Jėzus savęs jiems nepatikėjo, kadangi jis visus pažinojo, ²⁵ ir jam nereikėjo, kad kas paliudytų apie žmogų, nes pats žinojo, kas yra žmoguje.

* **2:4** „Kas man ir tau bendro“ – Plg. tą pačią gr. idiomą (vns. „man ir tau“) Mk 5:7, Lk 8:28, Jn 2:4 ir dgs. („mums ir tau“) Mt 8:29, Mk 1:24, Lk 4:34. Panaši sandara vartojama Mt 27:19. Hbr. k. pasitaiko ši idiomą Ts 11:12, II Sam 16:10, I Kar 17:18, II Kar 3:13, II Met 35:21. † **2:4** „moterie“ – Tai pagarbus būdas kreiptis, gal panašus į mūsų „Gerbiamoji“. † **2:5** „sakys“ – T. „sakytų“. § **2:6** „saikus“ – Vieno saiko tūris ≈ 39 litrai, tai induose buvo maždaug po 78 ar 117 litrų (iš viso ≈ 585, t. y. nuo 468 iki 702 litrų). Gr. žodis μετρητής (metrētēs) vartojamas NT tik čia. * **2:17** „Uolumas [...]“ – Ps 69:9. † **2:18** „žydai“ – T. y. žydų vadovai. † **2:18** „ženklą“ – Arba „antgamtinį ženklą“. § **2:18** „parodysi“ – T. „rodai“. * **2:20** „žydai“ – T. y. žydų vadovai. † **2:22** „ta žinia“ – T. τὸ λόγος (to logo), kas yra artikelis + λόγος (logos). Žodis „logos“ gali būti įvairiai išverstas: žodis, pranešimas, žinia, kalba ir kt. † **2:23** „ėtikėjo jo vardą“ – Daugelis pradėjo tikėti Jį esant Mesiją. Tai, ką jie matė, ėtikino juos, kad Jis pats laikė save Mesiju, ir pagal jų supratimą, Jis Mesijas ir buvo (nors jie nesuvokė, kad Mesijui reikės mirti, nes nesuprato ST tekstų apie tai). Aišku iš Jn 2:24, kad šie žmonės nebuvo atgimę. Jų „tikėjimas“ nebuvo pilnavertis, todėl Jėzus savęs nepatikėjo jiems.

3

Mesijas aiškina atgimimą Nikodemui

¹ Iš fariziejų buvo žmogus, vardu Nikodemas, *vienas iš žydų valdytojų. ² Šitas nakčia atėjo pas Jėzų ir jam tarė: „Rabi, mes žinome, kad tu esi atėjęs nuo Dievo mokytojas, nes niekas negali daryti šitų antgamtinių ženklų, kuriuos tu darai, jei Dievas nėra su juo.“ ³ Jėzus atsakydamas jam tarė: „Iš tiesų, iš tiesų sakau tau: jei kas nėra gimęs iš naujo, jis negali matyti Dievo karalystės.“ ⁴ Nikodemas jam sako: „Kaip žmogus gali gimti, būdamas senas? Ar jis gali antrą kartą įeiti į savo motinos iščias ir gimti?“ ⁵ Jėzus atsakė: „Iš tiesų, iš tiesų sakau tau: jei kas nėra †gimęs iš vandens ir Dvasios, tas negali įeiti į Dievo karalystę. ⁶ †Tas, kuris yra gimęs iš kūno, yra kūnas; o tas, kuris yra gimęs iš Dvasios, yra dvasia. ⁷ Nesistebėk, kad tau pasakiau: jums būtina gimti iš naujo. ⁸ Vėjas pučia, kur jis nori, ir tu girdi jo garsą, bet nežinai, iš kur ateina ir kur link nueina. Kiekvienas, kuris yra †gimęs iš Dvasios, yra taip besielgiantis žmogus.“ ⁹ Nikodemas atsakydamas jam tarė: „Kaip *tai gali būti?“ ¹⁰ Jėzus atsakydamas jam tarė: „Tu esi Izraelio mokytojas ir nežinai šitų dalykų? ¹¹ Iš tiesų, iš tiesų sakau tau: mes kalbame, ką žinome, ir liudijame, ką matėme, o jūs nepriimate mūsų liudijimo. ¹² Jei pasakiau jums žemiškus dalykus ir jūs netikite, tai kaipgi jūs tikėsite, jei pasakysiu jums dangiškus dalykus? ¹³ Ir niekas nėra †pakilęs į dangų išskyrus tą, kuris nužengė iš dangaus, – Žmogaus Sūnus, kuris yra danguje. ¹⁴ Ir kaip Mozė dykumoje iškėlė gyvatę, taip turi būti iškeltas Žmogaus Sūnus, ¹⁵ kad kiekvienas, kuris juo tiki, nepražūtų, bet turėtų amžiną †gyvenimą. ¹⁶ Nes Dievas taip mylėjo pasaulį, jog davė savo viengimį Sūnų, kad kiekvienas, kuris juo tiki, nepražūtų, bet turėtų amžiną †gyvenimą. ¹⁷ Dievas gi nesiuntė savo Sūnaus į pasaulį, kad jis pasaulį nuteistų, bet kad pasaulis per jį būtų išgelbėtas. ¹⁸ Kas juo tiki yra neteisiamas, o kas netiki, jau yra nuteistas, nes nėra tikėjęs Dievo viengimio Sūnaus vardu. ¹⁹ Ir šis yra nuteisimo pagrindas: Šviesa yra atėjusi į pasaulį, bet žmonės labiau mylėjo tamsą nei Šviesą, nes jų darbai buvo blogi. ²⁰ Nes kiekvienas, kuris daro nedorus dalykus, neapkenčia Šviesos ir neina į Šviesą, kad jo darbai nebūtų *išpeikti. ²¹ Bet kas vykdo tiesą, tas eina į Šviesą, idant jo darbai būtų aiškiai atskleisti, kad jie nuveikti Dieve.“

Jonas Krikštytojas liudija apie Mesiją

²² †Po šių dalykų Jėzus ir jo mokytiniai atėjo į Judėjos kraštą, ir ten jis su jais kurį laiką išbuvo ir krikštydavo. ²³ O Enone, arti Salimo, Jonas irgi krikštydavo, nes ten buvo daug vandens. Žmonės ateidavo ir būdavo pakrikštijami, ²⁴ mat Jonas dar nebuvo įmestas į kalėjimą. ²⁵ Tada iškilo klausimas tarp kai kurių Jono mokytinių ir tam tikrų žydų dėl apeiginio apsisvalymo. ²⁶ Ir jie atėjo pas Joną ir jam tarė: „Rabi, tas, kuris buvo su tavimi anapus Jordano, kurį tu esi paliudijęs, štai jis krikštija, ir visi eina pas jį.“ ²⁷ Jonas atsakydamas tarė: „Žmogus nieko negali pasiimti, jeigu jam nebūtų duota iš dangaus. ²⁸ Jūs patys man liudijate, kad aš pasakiau: aš nesu Kristus,

* **3:1** „vienas iš žydų valdytojų“ – T. „žydų valdytojas“, bet toks vertimas gali skatinti manyti, kad jis buvo vienintelis valdytojas, kai jis tebuvo vienas iš valdymo tarybos narių. † **3:5** „gimęs“ – Arba „pagimdytas“.

‡ **3:6** „Tas, kuris“ – Arba „Tai, kas“ (2 k. šioje eilutėje). § **3:8** „gimęs iš Dvasios“ – Arba „Dvasios pagimdytas“.

* **3:9** „tai“ – T. dgs., „šie dalykai“. † **3:13** „pakilęs į dangų“ – Plg. Įst 30:12. Reikšmė ta, kad be Jo paties, niekas kitas nėra pakilęs į dangų tam, kad iš dangaus atneštų Dievo žinią ir išgelbėjimą žmonėms. Žr. ir Jn 1:18, Hbr 1:3. ‡ **3:15** „gyvenimą“ – Arba „gyvybę“, „gyvastį“. § **3:16** „gyvenimą“ – Arba „gyvybę“, „gyvastį“.

* **3:20** „išpeikti“ – Gal „atskleisti“, „atidengti“. Gr. žodis vartojamas iš viso 17-oje eilučių, ir visur kitur tinka šios reikšmės: „įtikinti dėl kaltumo“, „išpeikti“, „įrodyti kaltę“ ir pan. † **3:22** „Po šių dalykų“ – Arba „Paskui“, „Vėliau“.

bet kad esu pasiūstas pirma jo. ²⁹ Kas turi #nuotaką, tas yra jaunikis; bet jaunikio draugas, kuris stovi šalia ir jo klausosi, džiaugte džiaugiasi jaunikio balsu. Taigi šis mano džiaugsmas Šyra pilnatviškas. ³⁰ Jam būtina eiti didyn, bet man – mažėti.*
³¹ Kas ateina iš aukštai, yra aukščiau visų. Kas yra iš žemės, yra žemiškas ir kalba žemiškai. Kas ateina iš dangaus, yra aukščiau visų ³² ir jis liudija tai, ką jis yra matęs ir girdėjęs, o niekas jo liudijimo nepriima. ³³ Kas yra priėmęs jo liudijimą, tas užantspaudavo tai, kad Dievas yra †tiesakalbis. ³⁴ Nes tas, kurį Dievas yra atsiuntęs, kalba Dievo žodžius, nes Dievas duoda Dvasią be saiko. ³⁵ Tėvas myli Sūnų, ir visa yra atidavęs į jo ranką. ³⁶ Kas pasitiki Sūnumi, turi amžiną #gyvenimą, o kas Šatsisako tikėti Sūnumi – *gyvenimo nematys; priešingai, Dievo rūstybė pasilieka ant jo.“†

4

¹ Taigi kai Viešpats sužinojo, kad fariziejai išgirdo, jog Jėzus padaro ir pakrikštija daugiau mokytinių negu Jonas ² (nors pats Jėzus gi nekrikštijo, tik jo mokytiniai), ³ jis paliko Judėją ir nuėjo vėl į Galilėją. ⁴ Ir jam reikėjo eiti per Samariją.

⁵ Taigi jis ateina į Samarijos miestą, vadinamą Sicharu, prie pat žemės sklypo, kurį Jokūbas davė savo sūnui Juozapui. ⁶ O ten buvo Jokūbo *šaltinis. Todėl Jėzus, nuvargęs nuo kelionės, atsisėdo †taip #prie šaltinio. Buvo apie Ššeštą valandą.

⁷ Ateina moteris iš Samarijos semtis vandens. Jėzus jai sako: „Duok man gerti.“
⁸ (Mat jo mokytiniai buvo nuėję į miestą nupirkti maisto).

⁹ Tad moteris iš Samarijos jam sako: „Kaip tamsta, būdamas žydas, prašai mane, Samarijos moterį, gerti?“ Nes žydai nesimaišo su samariečiais.“

¹⁰ Jėzus atsakydamas jai tarė: „Jeigu būtum pažinusi Dievo dovaną ir kas yra tas, kuris tau sako: „Duok man gerti“, būtum jo prašiusi, ir jis būtų tau davęs gyvojo vandens.“

¹¹ Moteris jam sako: „†Gerbiamasis, tamsta neturi kuo pasemti, o šulinys yra gilus; tad iš kur tamsta turi #to gyvojo vandens? ¹² Nejaugi tamsta esi didesnis už mūsų tėvą Jokūbą, kuris tą šulinį mums davė ir pats iš jo gėrė, ir jo vaikai, ir jo gyvuliai?“

¹³ Jėzus atsakydamas jai tarė: „Kiekvienas, kuris geria šio vandens, vėl trokš,
¹⁴ tačiau kas gers vandens, kurio aš jam duosiu, niekaip nebetrokš per amžius, bet vanduo, kurį jam duosiu, jame taps Ššaltiniu vandens, trykštančio į *amžiną gyvenimą.“

¹⁵ Moteris jam sako: „†Gerbiamasis, duok man #šio vandens, kad nebetrokščiau ir nebeičiau semtis čionai.“

‡ 3:29 „nuotaką“ – Arba „jaunąją“. § 3:29 „yra pilnatviškas“ – T. „yra padarytas pilnas“. * 3:30 Citatos pabaiga gali būti čia. † 3:33 „tiesakalbis“ – Gr. būdvardis, „atitinkantis tiesą“. ‡ 3:36 „gyvenimą“ – Arba „gyvybę“, „gyvastį“. § 3:36 „atsisako tikėti Sūnumi“ – Arba „nesileidžia Sūnaus įtikinamas“. * 3:36 „gyvenimo“ – Arba „gyvybės“, „gyvasties“. † 3:36 Citatos pabaiga gali būti 30-tos eilutės pabaigoje. * 4:6 „šaltinis“, „šaltinio“ – Gr. πηγή (pégè). Kitas žodis, φρέαρ (frear), kuris reiškia šulinį, yra vartojamas 11-oje ir 12-oje eilutėse. Ir „šulinys“ ir „šaltinis“ gerai apibūdina šį daiktą, nes buvo iškastas ir maitinamas požemine srove. † 4:6 „taip“ – Gal būt reikšmė yra „būdamas toks nuvargęs“. ‡ 4:6 „prie“ – Gal „ant“. Gr. prielinksnis turi įvairias reikšmes. § 4:6 „šeštą valandą“ – Jeigu čia Jonas naudoja romėnų sistemą, tai būtų 6 val. ryto. Bet greičiausiai čia laikas nusakytas žydų būdu, o mūsų laiko skaičiavimo sistema tai būtų vidudienis – 12 valandą. Vargu, ar Jėzus būtų keliavęs taip, kad atsirastų ten ankstyvą rytą, ir vargu, ar į miestą eitų mokytiniai pirkti maisto 6 val. ryto, nes pagrindinis žydų valgymo laikas – vidudienis. * 4:9 Galimai moters žodžiai baigiasi čia ir Jonas pridėjo kitą paaiškinantį sakinį. Bet greičiau ji pati grindė savo pamąstymą tuo paaiškinimu. † 4:11 „Gerbiamasis“ – Arba „Viešpatie“. ‡ 4:11 „to“ – Gr. artikelis. § 4:14 „šaltiniu“ – Arba „versme“; tas pats gr. žodis πηγή (pégè) vartojamas ir 6 eilutėje. * 4:14 „amžiną gyvenimą“ – Arba „amžiną gyvybę“, „amžiną gyvastį“. Galėtų būti „amžinam gyvenimui“. Gr. frazė εἰς ζωὴν αἰώνιον (eis zōèn aiōnion) vartojama Jn 4:14,36; 6:27; 12:25. † 4:15 „Gerbiamasis“ – Arba „Viešpatie“. ‡ 4:15 „šio vandens“ – Gr. „šį vandenį“.

¹⁶ Jėzus jai sako: „Eik, pašauk savo vyrą ir čionai ateik!“

¹⁷ Moteris atsakydama tarė: „Neturiu vyro.“ Jėzus jai tarė: „Gera pasakei: „Neturiu vyro“, ¹⁸ nes esi turėjusi penkis vyrus, ir tas, kurį dabar turi, nėra tavo vyras. Ščia tu tiesą pasakei!“

¹⁹ Moteris jam sako: „Gerbiamasis, matau, kad tamsta esi pranašas. ²⁰ Mūsų tėvai garbino šiame kalne, o jūs sakote, kad Jeruzalėje yra vieta, kur reikia garbinti.“

²¹ Jėzus jai sako: „Moterie, tikėk manimi, kad ateina valanda, kada garbinsite Tėvą nei šiame kalne, nei Jeruzalėje. ²² Jūs garbinate, ko nepažįstate; mes garbiname, ką pažįstame, nes išgelbėjimas yra iš žydų. ²³ Bet ateina valanda, ir dabar ji jau yra, kai tikrieji garbintojai garbins Tėvą dvasia ir tiesa, nes ir tokių jį garbinančių ieško Tėvas. ²⁴ Dievas yra Dvasia, ir tie, kurie garbina jį, turi garbinti *dvasia ir tiesa.“

²⁵ Moteris jam sako: „Žinau, kad Mesijas ateina, kuris vadinamas Kristumi. Kai jis ateis, [†]viską mums [‡]praneš jis.“

²⁶ Jėzus jai sako: „Štai aš, kuris su tavimi kalbu!“

²⁷ Ir kaip tik tuo metu atėjo jo mokytiniai ir stebėjosi, kad jis kalbėjosi su moterimi. Vis dėlto nė vienas nepasakė: „Ko sieki?“ arba: „Kodėl su ja kalbi?“

²⁸ Tada moteris paliko savo vandens ąsotį, nuėjo į miestą ir sako žmonėms: ²⁹ „Eikite šen, pamatykite žmogų, kuris man pasakė viską, ką tik esu padariusi! Nejaugi jis nėra Kristus?“ ³⁰ Tada jie išėjo iš miesto irėjo pas jį.

³¹ O tuo tarpu jo mokytiniai *maldavo jį, sakydami: „[†]Mokytojau, valgyk!“

³² Bet jis jiems tarė: „Aš turiu maisto valgymui, *apie* kurį nežinote jūs.“

³³ Todėl mokytiniai tarė vienas kitam: „Nejaugi kas atnešė jam valgyti?“

³⁴ Jėzus jiems sako: „Mano maistas [‡]- vykdyti valią to, kuris mane siuntė, ir pabaigti jo darbą. ³⁵ Ar jūs nesakote: „Dar keturi mėnesiai, ir ateis pjūtis“? Štai, jums sakau, pakelkite akis ir pažiūrėkite į laukus, kad jie pabalę pjūčiai! ³⁶ Ir pjovėjas gauna atlygį ir surenka vaisių Šamžinam gyvenimui, kad kartu džiaugtųsi ir sėjėjas ir pjovėjas. ³⁷ Nes šiuo atveju yra teisingas tas posakis: „Vienas sėja, o kitas pjauna“. ³⁸ Aš pasiunčiau jus pjauti to, dėl ko jūs netriūsėte. Kiti triūsė, o jūs esate įstoję į jų darbą.“

³⁹ Ir daug to miesto samariečių juo įtikėjo dėl žodžio moters, kuri liudijo: „Jis man pasakė viską, ką esu padariusi.“ ⁴⁰ Taigi, kai samariečiai atėjo pas jį, jie prašė jį pasilikti pas juos. Ir jis ten pasiliko dvi dienas. ⁴¹ Ir daug daugiau žmonių įtikėjo dėl jo paties žodžio ⁴² ir tarė moteriai: „Jau nebe dėl tavo kalbos tikime, nes patys išgirdome jį ir žinome, kad šitas iš tikrųjų yra Kristus, pasaulio Išgelbėtojas.“

⁴³ O po tų dviejų dienų jis iš ten išvyko ir nuėjo į *Galilėją, ⁴⁴ nes pats Jėzus buvo paliudijęs, kad pranašas negerbiamas savo tėviškėje. ⁴⁵ Taigi, kai jis atėjo į Galilėją, galilėjiečiai jį priėmė, nes buvo matę visa, ką jis per šventę buvo padaręs Jeruzalėje, nes ir jie buvo nuvykę į šventę.

⁴⁶ Taigi Jėzus vėl atėjo į Galilėjos Kaną, kur jis pavertė vandenį vynu. Ir buvo tam tikras [†]karaliaus valdininkas, kurio sūnus sirgo Kapernaume. ⁴⁷ Šis, išgirdęs,

§ 4:18 „Čia tu tiesą pasakei“ – Arba „Šita tu pasakei teisingai“; t. „Pasakei šį tiesą atitinkantį dalyką“. * 4:24 „dvasia ir tiesa“ – Arba „Dvasios ir tiesos valdomi“, „Dvasios ir tiesos įtakoje“, „D/dvasioje ir tiesoje“; arba „D/dvasios ir tiesos srityse“. † 4:25 „viską“ – Arba „visus dalykus“. ‡ 4:25 „praneš“ – Arba „paskelbs“. § 4:26 „Tai aš“ – Gr. „Aš esu jis“. * 4:31 „maldavo“ – Arba „prašinėjo“, „ne kartą maldavo“. † 4:31 „Mokytojau“ – Arba „Rabine“, „Rabi“. ‡ 4:34 „-“ – T. „yra“. § 4:36 „amžinam gyvenimui“ – Arba „amžinai gyvybei“, „amžinai gyvasčiai“. Galėtų būti „į amžiną gyvenimą“. Gr. frazė εἰς ζωὴν αἰώνιον (eis zōēn aiōnion) vartojama Jn 4:14,36; 6:27; 12:25. * 4:43 „Galilėją“ – Turbūt į Kaną (46 eil.), ne į savo tėviškę Nazaretą. † 4:46 „karaliaus valdininkas“ – tai žmogus, susijęs su karaliumi; arba „karaliaus pareigūnas“, „karaliaus kiemo žmogus“ (jeigu giminaitis).

kad Jėzus iš Judėjos atvyko į Galilėją, nuėjo pas jį ir maldavo jo, kad nueitų žemyn ir išgydytų jo sūnų, nes jis buvo prie mirties. ⁴⁸ Tad Jėzus jam tarė: „**Jeigu nepamatysite antgamtinių ženklų ir stebuklų, niekaip netikėsite.**“

⁴⁹ Karaliaus valdininkas jam sako: „**Gerbiamasis, atėik žemyn, kol mano vaikelis dar nenumirė!**“

⁵⁰ Jėzus jam sako: „**Eik, tavo sūnus gyvuoja!**“ Ir žmogus patikėjo žodžiu, kurį Jėzus jam pasakė, ir iškeliavo. ⁵¹ Ir jam beieinant žemyn, jį pasitiko jo tarnai ir jam pranešė, sakydami: „Tavo sūnus gyvuoja!“

⁵² Tada jis teiravosi jų, kurią valandą jis pradėjo taisyti. Ir jie tarė jam: „Vakar Šeptintą valandą karštinė jį paliko.“ ⁵³ Taigi tėvas suprato, kad *tai buvo* ta pati valanda, kurią Jėzus jam tarė: „**Tavo sūnus gyvuoja!**“ Ir jis pats įtikėjo bei visa jo šeimyna.

⁵⁴ Šitą Jėzus vėl padarė – antrą antgamtinį ženklą, – kai jis buvo parvykęs iš Judėjos į Galilėją.

5

¹ *Po šių dalykų buvo žydų šventė, ir Jėzus nuvyko aukštyn į Jeruzalę. ² O Jeruzalėje prie avių *†vartų* yra *‡baseinas*, hebrajiškai vadinamas Betezda, turintis Špenkias kolonų palaikomas stogines. ³ Juose gulėjo labai didelis būrys ligonių – aklių, šlubių, sudžiūvusių, kurie laukė vandens sujudėjimo. ⁴ Nes angelas koku nors metu nusileisdavo į **baseiną* ir sujudindavo vandenį; tad kas pirmas po vandens sujudėjimo ėlipdavo, *†pasveikdavo* nuo bet kokios ligos, kokia besirgdavo.

⁵ Ir ten buvo tam tikras žmogus, kuris turėjo negalią trisdešimt aštuonerius metus. ⁶ Jėzus pamatęs jį gulintį ir žinodamas, kad jis jau ilgą laiką *tokios būklės*, jam sako: „**Ar nori pasveikti?**“ ⁷ Ligonis jam atsakė: „*‡Gerbiamasis, neturiu žmogaus, kuris vandeniui sujudėjus įkeltų mane į Šbaseiną, o kol pats einu, kitas pirma manęs *įžengia.*“ ⁸ Jėzus jam sako: „**Kelkis, pasiimk savo gultą ir vaikščiok!**“ ⁹ Ir tuojau tas žmogus *†pasveiko* ir paėmė savo gultą, ir vaikščiojo.

O *‡ta diena* buvo šabas. ¹⁰ Todėl Šzydai tarė išgydytajam: „Yra šabas, tau neteisėta nešti gulto“. ¹¹ Jis atsakė jiems: „Tas, kuris mane išgydė, man tarė: „**Pasiimk savo gultą ir vaikščiok.**““ ¹² Tada jie paklausė jo: „Kas yra tas žmogus, pasakęs tau: „Pasiimk savo gultą ir vaikščiok?““ ¹³ Bet išgydytasis nežinojo, kas jis, nes, miniai esant *toje* vietoje, Jėzus buvo pasitraukęs. ¹⁴ *Po šių dalykų Jėzus *†rado* jį šventykloje ir tarė jam: „Štai esi pasveikęs; daugiau nebenusidėk, kad neatsitiktų tau kas blogesnio!“ ¹⁵ Žmogus nuėjo ir pasakė *‡žydams*, kad tas, kuris Šjį išgydė, yra Jėzus.

‡ 4:49 „Gerbiamasis“ – Arba „Viešpatie“. § 4:52 „septintą valandą“ – Žr. 6 eil. Jeigu jie atsakė pagal žydų laiko skaičiavimo sistemą, tai buvo 13 val. pagal mūsų sistemą. Jeigu jie atsakė pagal romėnų sistemą, tai buvo 19 val. pagal mūsų laiko sistemą. Berniuko tėvas iškeliavo iškart iš Kanos žemyn į Kapernaumą (≈ 40 km), bet nežinome, ar uždelsė pakeliui. Keliaujant ≈ 5 km./val. be perstojo, jis būtų pasiekęs namus per ≈ 8 valandas. Nepasakyta, kada tarnai išvyko jo pasitikti. * 5:1 „Po šių dalykų“ – Arba „Paskui“, „Vėliau“. † 5:2 „vartų“ – Arba „vietos“, „turgaus“ arba net „baseino“ (kito baseino); gr. kalboje yra tik daiktavardinės kilmės būdvardis „avininio“. ‡ 5:2 „baseinas“ – Arba „maudykla“, „nenatūralus vandens telkinys“. § 5:2 „penkias kolonų palaikomas stogines“ – Arba „penkis portikus“, t. y., atvirus fasadinius prieangius su kolonomis. * 5:4 „baseiną“ – Arba „maudyklą“, „nenatūralų vandens telkinį“. † 5:4 „pasveikdavo“ – T. „pasidarydavo sveikas“. ‡ 5:7 „Gerbiamasis“ – Arba „Viešpatie“, „Pone“. § 5:7 „baseiną“ – Arba „maudyklą“, „nenatūralų vandens telkinį“. * 5:7 „įžengia“ – T. „nužengia“, t. y. lipa žemyn. † 5:9 „pasveiko“ – T. „pasidarė sveikas“. ‡ 5:9 „ta diena“ – T. „tą dieną“, gr. Ἡν δὲ σάββατον ἐν ἐκεῖνῃ τῇ ἡμέρᾳ. (O buvo šabas tą dieną). § 5:10 „žydai“ – T. y. žydų vadovai. * 5:14 „Po šių dalykų“ – Arba „Paskui“, „Vėliau“. † 5:14 „rado“ – T. „randa“. ‡ 5:15 „žydams“ – T. y. žydų vadovams. § 5:15 „jį išgydė“ – T. „padarė jį sveiką“.

16 Ir todėl žydai persekiavo Jėzų ir siekdavo jį nužudyti, nes jis padarė tai šabo dieną. 17 Bet Jėzus jiems atsakydavo: „Mano Tėvas lig šiolei dirba, ir aš dirbu.“ 18 Dėl to žydai dar labiau siekė jį nužudyti, nes jis ne tik *sulaužė šabą, bet ir †vadino Dievą savo Tėvu, prilygindamas save Dievui. 19 Tada Jėzus atsiliepė ir pasakė jiems: „Iš tiesų, iš tiesų sakau jums: Sūnus nieko negali daryti †vadovaudamasis savimi, bet *jis daro* tik tai, ką mato Tėvą darant, nes tai, ką jis daro, tuo pat būdu ir Sūnus daro tuos pačius dalykus. 20 Nes Tėvas myli Sūną ir parodo jam visus dalykus, kuriuos jis pats daro, ir jis parodys jam darbų, dar didesnių už šituos, kad jūs stebėtumėtės. 21 Nes kaip Tėvas prikelia mirusiuosius ir duoda *jiems* gyvybę, taip ir Sūnus duoda gyvybę tiems, kuriems nori. 22 Nes net Tėvas †neteisia nė vieno, bet visą teismą yra pavedęs Sūnui, 23 kad visi gerbtų Sūną lygiai taip, kaip jie gerbia Tėvą. Kas negerbia Sūnaus, negerbia jį siuntusio Tėvo. 24 Iš tiesų, iš tiesų sakau jums: kas klauso mano žodžio ir tiki mane atsiuntusiuoju, tas turi amžiną *gyvenimą ir †neina į smerkiantį teismą, bet iš mirties yra perėjęs į gyvenimą. 25 Iš tiesų, iš tiesų sakau jums: ateina valanda, ir dabar jau yra, kada mirusieji išgirs Dievo Sūnaus balsą; ir tie, kurie išgirs, gyvuos. 26 Nes kaip Tėvas turi gyvybę *pats* savyje, taip davė ir Sūnui turėti gyvybę *pačiam* savyje, 27 ir taip pat davė jam įgaliojimą įvykdyti teismą, nes jis yra Žmogaus Sūnus. 28 Tuo nesistebėkite! Nes ateina valanda, kai visi, esantys kapuose, išgirs jo balsą 29 ir išeis: tie, kurie darydavo gera – į gyvenimo prisikėlimą; o tie, kurie darydavo bloga – į smerkiančio teismo prisikėlimą. 30 Aš nieko negaliu daryti †vadovaudamasis savimi. Aš teisiu, kaip girdžiu, ir mano teismas yra teisingas, nes aš ieškau ne savo valios, bet valios Tėvo, kuris mane siuntė. 31 Jei liudyčiau pats apie save, mano liudijimas nebūtų †tiesa; 32 yra kitas, kuris apie mane liudija, ir aš žinau, kad liudijimas, kurį jis apie mane liudija, yra *tiesa. 33 Jūs esate nusiuntę *pasiuntinius* pas Joną, ir jis yra paliudijęs tiesą. 34 Bet aš pats priimu liudijimą ne iš žmogaus, bet sakau šiuos dalykus, kad patys būtumėte išgelbėti. 35 Jis buvo degantis ir spindintis žiburys, ir jūs norėjote džiūgauti jo šviesa †trumpą laiką. 36 Bet aš turiu didesnę liudijimą negu tą iš Jono, nes darbai, kuriuos Tėvas man davė pabaigti, tie patys darbai, kuriuos aš darau, liudija apie mane, kad Tėvas mane siuntė. 37 Ir pats Tėvas, kuris mane siuntė, yra paliudijęs apie mane. Jūs nesate nei jo balso kada nors girdėję, nei jo †pavidalo regėję, 38 ir neturite jo žodžio jumyse pasiliekančio, nes netikite tuo, kurį jis siuntė. 39 †Tyrinėkite šventraščius, kadangi manote, kad juose turite amžiną *gyvenimą;

* 5:18 „sulaužė“ – Gr. žodis λύω (luo), čia išverstas „sulaužė“, yra naudojamas įvairiuose kontekstuose, pvz., Jn 7:23; Jn 10:35; Lk 13:16; I Jn 3:8; Ef 2:14; Apd 2:24. † 5:18 „vadino [...]“ – Žydų valdovai suprato, kad Jėzus laikė save Dievu, todėl norėjo jį nužudyti. Du priešingi liaudės posakiai: „Koks tėvas, toks ir sūnus.“ „Sūnus tėvui dažnai neprilygsta.“ Jėzaus atžvilgiu pirmas pasitvirtino, o tai parodė, kad Jėzus tikrai ne eilinis, bet nepaprastas, sūnus. † 5:19 „vadovaudamasis savimi“ – Jėzus vartoja Gr. frazę ἀφ' ἑαυτοῦ (ap eautou) dar 4 k. (Jn 5:19, 7:18, 15:4, 16:13, 18:34), ir ta frazė pasitaiko kitur NT tik Jn 11:51 (apie vyriausiąjį kunigą) ir II Kor 10:7 (kiek kitokia prasme). Kita gr. frazė ἀπ' ἑμαυτοῦ (ap emautou), kuri skiriasi tik asmenavimu, NT yra vartojamas tik Jono evangelijoje (8 k.) ir Viešpats Jėzus yra vienintelis, kuris ją vartoja. Plg. Jn 5:30; 7:17, 28; 8:28, 42; 10:18; 14:10. § 5:22 „neteisia nė vieno“ – T. y. neteisia nė vieno žmogaus be Sūnaus dalyvavimo. Žr. Rom 2:16, kurioje parašyta, kad Dievas Tėvas teis žmonių paslaptis per Jėzų Kristų. * 5:24 „gyvenimą“ (2 k.) – Arba „gyvybę“, „gyvastį“. † 5:24 „neina“ – Arba „nepatenka“. † 5:30 „vadovaudamasis savimi“ – Gr. frazė ἀφ' ἑμαυτοῦ (ap emautou) NT yra vartojamas tik Jono evangelijoje (8 k.) ir Viešpats Jėzus yra vienintelis, kuris ją vartoja. Plg. Jn 7:17, 28; 8:28, 42; 10:18; 14:10. Jėzus vartoja panašią frazę ἀφ' ἑαυτοῦ (ap eautou) dar 6 k. (Jn 5:19; 7:18; 11:51; 15:4; 16:13; 18:34) ir ta frazė pasitaiko ir II Kor 10:7, nors kiek kitokia prasme. § 5:31 „tiesa“ – Gr. būdvardis, „atitinkantis tiesą“. * 5:32 „tiesa“ – Gr. būdvardis, „atitinkantis tiesą“. † 5:35 „trumpą laiką“ – Arba „valandėlę“. † 5:37 „pavidalo“ – Arba „matomos išraiškos“. Žr. Įst 4:12, 15. § 5:39 „Tyrinėkite“ – Gr. vienodai rašosi ir šio žodžio tiesioginė ir liepiamoji nuosakos, todėl gali būti „Tyrinėjate“. * 5:39 „gyvenimą“ – Arba „gyvybę“, „gyvastį“.

ir †būtent jie liudija apie mane. ⁴⁰ Ir jūs †nesutinkate ateiti pas mane, kad turėtumėte Šgyvenimą. ⁴¹ Nepriimu šlovės iš žmonių. ⁴² Bet jus pažįstu, kad jūs neturite savyje Dievo meilės. ⁴³ Savo Tėvo vardu esu atėjęs, bet jūs manęs nepriimate. Jeigu savo vardu ateitų kitas, tą priimsite. ⁴⁴ Kaipgi galite įtikėti jūs, kurie vieni iš kitų priimate šlovę, o šlovės, kuri *ateina* iš vienintelio Dievo, neieškote?! ⁴⁵ Nemanykite, kad aš jus kaltinsiu Tėvui. Yra, kas jus kaltina – Mozė, į kurį jūs esate sudėję savo viltis. ⁴⁶ Nes jei būtumėte tikėję Moze, tikėtumėte manimi, nes jis rašė apie mane. ⁴⁷ Bet jei netikite jo raštais, kaipgi tikėsite mano žodžiais?!”

6

Jėzus maitina 5000 vyrų

¹ *Po šių dalykų Jėzus nuvyko anapus Galilėjos, *tai yra* Tiberiados, jūros. ² Ir paskui jį sekė didelė *žmonių* minia, nes jie matė jo antgamtinius ženklus, kuriuos jis darė ligoniams. ³ Ir Jėzus užkopė į kalną ir ten atsisėdo kartu su savo mokytiniais. ⁴ (O arti buvo Aplenkimas, žydų šventė.) ⁵ Tada Jėzus, pakėlęs akis ir pamatęs didelę minią ateinant pas jį, sako Pilypui: „*Iš kur nupirksime duonos, kad šitie galėtų valgyti?*“ ⁶ O jis tai pasakė mėgindamas jį, nes pats žinojo, ką darysias. ⁷ Pilypas jam atsakė: „Už †du šimtus denarų duonos jiems neužteks, kad kiekvienas iš jų gautų bent truputį.“ ⁸ Vienas iš jo mokytinių, Simono Petro brolis Andriejus, jam sako: ⁹ „Yra čia vienas berniukas, kuris turi penkis miežinės duonos kepaliukus ir dvi žuveles, bet †ką tai reiškia tokiai daugybei?!“ ¹⁰ Ir Jėzus tarė: Š „*Susodinkite žmones. O toje vietoje buvo daug žolės. Taigi vyrai *susėdo, †iš viso kokie penki tūkstančiai.*“ ¹¹ Ir Jėzus paėmė kepaliukus ir padėkojęs išdalijo mokytiniais, o mokytiniai †susėdusiems; irgi tokiau pat būdu iš žuvų, kiek jie norėjo. ¹² Kai jie buvo pasotinti, jis tarė savo mokytiniais: „*Surinkite pertekusius gabalus, kad niekas neprapultų.*“ ¹³ Taigi jie surinko ir pripildė dvylika pintinių gabalų iš penkių miežinės duonos kepaliukų, kurie buvo pertekę valgiusiesiems. ¹⁴ Tad žmonės, pamatę antgamtinį ženklą, kurį padarė Jėzus, tarė: „Šitas tikrai yra tas Pranašas, Šateinantysis į pasaulį.“

¹⁵ Taigi, Jėzus, supratęs, kad jie ruošiasi ateiti ir pasigriebti jį, kad padarytų jį karaliumi, vėl pasitraukė pats vienas į kalną.

Jėzus vaikšto vandens paviršiumi

¹⁶ O kai atėjo vakaras, jo mokytiniai nusileido prie jūros ¹⁷ ir, įlipę į valtį, *ėmė* keliauti anapus jūros į Kapernaumą. (O jau buvo sutemę, ir Jėzus *dar* nebuvo atėjęs pas juos.) ¹⁸ *Jūra įsibangavo, nes pūtė smarkus vėjas. ¹⁹ Nusiryę apie †dvidešimt penkis ar trisdešimt stadijų, jie pamato Jėzų, einantį jūros paviršiumi ir besiartinantį prie valtį, ir jie išsigando. ²⁰ O jis sako: „*Tai aš. Nebijokite!*“ ²¹ Tada jie panorą jį pasiimti į valtį, ir iškart valtį atsідūrė prie †kranto, į kur jie keliavo.

Įvairūs mokytiniai seka Jėzų į Kapernaumą

† 5:39 „būtent jie“ – T. „jie yra tie, kurie“. † 5:40 „nesutinkate ateiti“ – T. y. „jūsų valia prieštarauja atėjimui“. Š 5:40 „gyvenimą“ – Arba „gyvybę“. * 6:1 „Po šių dalykų“ – Arba „Paskui“, „Vėliau“. † 6:7 „du šimtus denarų“ – Vienas denaras ≈ darbininko vienos dienos darbo užmokestis. Du šimtai denarų būtų daugmaž aštuonių mėnesių atlyginimas. † 6:9 „ką tai reiškia“ – Gr. „kas šitie yra“. Š 6:10 „Susodinkite žmones“ – Arba „Padarykite, kad žmonės atsiloštų valgyti“. * 6:10 „susėdo“ – Arba „atsilošė valgyti“ † 6:10 „iš viso“ – Gr. „skaičiumi“. † 6:11 „susėdusiems“ – T. „atsilošusiems“. Š 6:14 „ateinantysis į pasaulį“ – Plg. Įst 18:15-18; Jn 1:21, 1:25, 7:40, 11:27. * 6:18 „Jūra“ – T. „Ir jūra“. † 6:19 25–30 stadijų ≈ 4,6–5,6 km., nes 1 stadijas ≈ 185 m. Galilėjos jūros plotis buvo apie 13 km., ir jos ilgis apie 21 km., tai jie buvo jūros (ežero) viduryje. † 6:21 „kranto“ – Arba „sausumos“, „žemės“.

²² Rytojaus dieną, kai minia, stovinti kitoje jūros pusėje, pastebėjo, kad ten nebuvo jokios kitos valtelės, išskyrus tą, į kurią buvo įlipę jo mokytiniai, ir kad Jėzus nebuvo kartu su savo mokytiniais įlipęs į valtelę, bet jo mokytiniai buvo išvykę vieni ²³ – (nors atkeliavo kitų valtelių iš Tiberiados ir sustojo prie pat tos vietos, kur, Viešpačiui padėkojus, jie buvo valgę) – ²⁴ taigi, kai minia pamatė, kad ten nebuvo nei Jėzaus, nei jo mokytinių, tai ir jie patys įlipo į valtį ir atkeliavo į Kapernaumą, ieškodami Jėzaus. ²⁵ Ir suradę jį kitoje jūros pusėje jie tarė jam: „Rabi, kada čia atvykai?“

Paskaita apie gyvybės duoną

²⁶ Jėzus jiems atsakydamas tarė: „Iš tiesų, iš tiesų sakau jums: jūs manęs ieškote ne dėl to, kad supratote antgamtinius ženklus, bet todėl, kad valgėte duonos ir pasisotinote. ²⁷ Dirbkite ne dėl žūvančio maisto, bet dėl maisto, išliekančio *amžinam gyvenimui, kurį duos jums Žmogaus Sūnus, nes jį užantspaudavo Tėvas, tai yra Dievas.“ ²⁸ Tada jie tarė jam: „Ką mums daryti, kad dirbtume Dievo darbus?“ ²⁹ Jėzus atsakydamas jiems tarė: „Tai yra Dievo reikalaujamas darbas, kad tikėtumėte tuo, kurį jis siuntė.“ ³⁰ Tad jie tarė jam: „Tai kokį antgamtinį ženklą darysi, kad matytume ir tikėtume tavimi? Ką nuveiksi? ³¹ Mūsų tėvai valgė maną dykumoje; kaip yra parašyta: *Šjis davė jiems valgyti duonos iš dangaus.*“ ³² Tada Jėzus jiems tarė: „Iš tiesų, iš tiesų sakau jums: ne Mozė davė jums tos duonos iš dangaus, bet mano Tėvas duoda jums iš dangaus tikrąją duoną. ³³ Nes Dievo duona yra tas, kuris nužengia iš dangaus ir duoda pasauliui gyvybę.“ ³⁴ Tada jie tarė jam: „Viešpatie, visada duok mums šios duonos!“

³⁵ O Jėzus jiems atsakė: „Aš esu gyvybės duona! Kas ateina pas mane, niekuomet nealks, ir kas tiki manimi, niekuomet nebetroks. ³⁶ Bet jums pasakiau, kad jūs irgi mane matėte, tačiau netikite. ³⁷ Visi, kuriuos man duoda Tėvas, ateis pas mane, ir ateinančio pas mane jokių būdu neišvarysiu lauk, ³⁸ nes aš nužengiau iš dangaus vykdyti ne savo valios, bet valios to, kuris mane siuntė. ³⁹ Ir šita yra valia Tėvo, kuris mane siuntė, kad aš *neprarasčiau nė vieno iš visos grupės, kurią jis man yra davęs, bet kad paskutiniąją dieną prikelčiau juos *visus*. ⁴⁰ Ir šita yra valia to, kuris mane siuntė, kad kiekvienas, kuris tpmato Sūnų ir juo tiki, turėtų amžiną gyvenimą; ir aš jį prikelsiu paskutiniąją dieną.“ ⁴¹ Tada žydai dėl jo murmėjo, nes jis buvo pasakęs: „Aš esu ta duona, kuri nužengė iš dangaus.“ ⁴² O jie tarė: „Argi jis ne Jėzus, Juozapo sūnus, kurio tėvą ir motiną mes pažįstame?! Tad kaipgi jis sako: „Aš esu nužengęs iš Dangaus?!“ ⁴³ Todėl atsakydamas Jėzus jiems tarė: „Nemurmėkite tarpusavyje! ⁴⁴ Niekas nepajėgia ateiti pas mane, nebent Šjis patrauks Tėvas, kuris mane siuntė; ir *tą aš prikelsiu paskutiniąją dieną. ⁴⁵ Yra parašyta Pranašuose: *†Ir bus visi mokomi*

§ 6:26 „supratote“ – Arba „matote“, kaip Jn 6:14 eilutėje, bet reikšmė čia yra kitokia; gr. žodis εἶδω (eido) gan dažnai reiškia „suvokti“, „suprasti“. Plg. Mt 13:14; Mr 4:12; 12:28; Lk 9:47; Apd 14:9, 28:26. Minia matė Jėzaus antgamtinius ženklus, bet jų nesuprato. Mokytiniais irgi nesuprato: Mr 5:52, 8:14-21 (kitas gr. žodis vartojamas).

* 6:27 „amžinam gyvenimui“ – Arba „amžinai gyvybei“, „amžinai gyvasčiai“. Galėtų būti „į amžiną gyvenimą“. Gr. frazė εἰς ζωὴν αἰώνιον (eis zōēn aiōnion) vartojama Jn 4:14,36; 6:27; 12:25. † 6:30 „darysi“ – T. „darai“.

‡ 6:30 „nuveiksi“ – T. „nuveiki“. § 6:31 Žr. Ps 78:24, kuris mini įvykius, aprašytus Iš 16:4-36 eilutėse. * 6:39 „neprarasčiau nė vieno iš visos grupės, kurią jis man yra davęs, bet kad paskutiniąją dieną prikelčiau juos *visus*“ – T. „neprarasčiau nė vieno iš jo man davusios visumos, bet kad paskutiniąją dieną prikelčiau ją“. † 6:40 „mato Sūnų ir juo tiki“ – Arba „mato Sūnų, tai yra tiki juo“. Gr. vksm. θεωρέω (theoreo) gali reikšti „matyti akimis“ (pvz. Mt 27:55, Jn 2:23), „suprasti“ arba „suvokti“ (pvz. Jn 4:19), arba „patirti“ (pvz. Jn 8:51). Čia kalbama apie žmogų, kuris yra patyręs Viešpaties Jėzaus išgelbėjimą iš nuodėmių, o tas išgelbėjimas suteikiamas tikėjimu Juos. Plg Jn 11:25. ‡ 6:40 „gyvenimą“ – Arba „gyvybę“, „gyvastį“. § 6:44 „jį patrauks mane pasiuntes Tėvas“ – Žr. Jer 31:3, Oz 11:4, Jn 12:32. * 6:44 „tą“ – T. „jį“. † 6:45 Žr. Iz 54:13.

Dievo. Todėl, kiekvienas, kuris išgirdo iš Tėvo ir pasimokė, ateina pas mane. ⁴⁶ Nėra taip, jog kas yra matęs Tėvą – tikrai tas, kuris iš Dievo yra, tas yra matęs Tėvą.

Tikėjimas pavaizduotas: valgymas ir gėrimas

⁴⁷ Iš tiesų, iš tiesų sakau jums: kas tiki manimi, turi amžiną gyvenimą. ⁴⁸ Aš esu gyvybės duona. ⁴⁹ Jūsų tėvai dykumoje valgė maną ir mirė. ⁵⁰ Šita yra duona, Škuri nužengia iš Dangaus, kad bet kuris žmogus jos valgytų ir nemirtų. ⁵¹ Aš esu gyvoji duona, kuri nužengė iš dangaus; jei kas valgys šitos duonos, gyvens per amžius; ir duona, kurią aš duosiu, yra mano kūnas, kurį aš duosiu už pasaulio gyvybę.“

⁵² Todėl žydai ginčijosi tarp savęs, sakydami: „Kaip šitas gali mums duoti valgyti savo kūną?“ ⁵³ Tada Jėzus jiems tarė: „Iš tiesų, iš tiesų sakau jums: jeigu nevalgysite Žmogaus Sūnaus kūno ir negersite jo kraujo, neturėsite savyje gyvybės. ⁵⁴ Kas valgo mano kūną ir geria mano kraują, turi amžiną gyvenimą, ir aš jį prikelsiu paskutiniąją dieną. ⁵⁵ Nes mano kūnas tikrai yra valgis, ir mano kraujas tikrai yra gėrimas. ⁵⁶ Kas valgo mano kūną ir geria mano kraują, pasilieka manyje, ir aš jame. ⁵⁷ Kaip gyvasis Tėvas mane siuntė, ir aš gyvuoju per Tėvą, taip ir tas, kuris mane valgo, gyvuos per mane. ⁵⁸ Šita yra ta duona, kuri nužengė iš dangaus! Nėra taip, kaip jūsų tėvai valgė maną ir mirė: kas valgo šitą duoną, tas gyvens per amžius.“ ⁵⁹ Šiuos dalykus jis kalbėjo sinagogoje, mokydamas Kapernaume.

Dviejų rūšių mokytinių atsakai į paskaitą apie gyvybės duoną

⁶⁰ Tai išgirdę, daugelis jo mokytinių tada pasakė: „Šis pasakymas yra kietas, Škas pajėgia jo klausytis?!“ ⁶¹ Bet Jėzus, žinodamas savyje, kad jo mokytiniai dėl to murma, jiems tarė: „Ar tai jus pikтина? ⁶² Tai kas būtų, jei pamatytumėte Žmogaus Sūnų pakylantį ten, kur jis buvo pirmiau? ⁶³ Dvasia yra ta, kuri duoda gyvybę; Škūnas neduoda jokios naudos. Žodžiai, kuriuos aš jums kalbu, yra dvasia ir yra gyvybė. ⁶⁴ Bet yra kai kurie iš jūsų, kurie netiki.“ Mat Jėzus iš pradžių žinojo, kurie yra netikintieji, ir kas yra tas, kurį jį išduos. ⁶⁵ Ir jis tarė: „Todėl jums sakiau, kad niekas nepajėgia ateiti pas mane, jeigu jam nėra duota mano Tėvo.“ ⁶⁶ Nuo to laiko daugelis jo mokytinių grįžo atgal ir daugiau su juo nebevaikščiojo. ⁶⁷ Tada Jėzus tarė Dvylikai: „Nejaugi ir jūs norite pasišalinti?“ ⁶⁸ Simonas Petras jam atsakė: „Viešpatie, pas ką mes eisime?! Amžino gyvenimo žodžius turi tu! ⁶⁹ Ir mes Štikėjome ir

‡ 6:47 „gyvenimą“ – Arba „gyvybę“, „gyvastį“. § 6:50 „kuri nužengia“ – Arba „nusižengianti“. * 6:52 „gali“ – Arba „pajėgia“. † 6:54 „gyvenimą“ – Arba „gyvybę“, „gyvastį“. ‡ 6:56 „pasilieka“ – Arba „pasilieka gyvenęs“. § 6:60 „kas pajėgia jo klausytis“ – Plg. Mk 4:33, Jn 8:43, Jer 6:10, Apd 7:51, Rom 8:7-8. * 6:61 „žinodamas savyje“ – Tokio posakio nėra niekur kitur NT. Nors mums aišku, kad tas, kuris ką žino, žino tai „savyje“, greičiausiai ši sandara rodo į ypatingą Jėzaus sugebėjimą perprasti žmones. † 6:61 „piktina“ – Arba „suklupdo“. ‡ 6:63 „Dvasia [...]“ – Konstatuojamas dėsniš. Žmogaus kūnas be dvasios yra negyva ir negali nuveikti nieko (plg. Prd 2:7, Apr 11:11). Lygiai taip pat, žmogus (jo esybė) kaip sąmoninga būtybė, dėl nuodėmingumo netekęs tiesioginio ryšio su Dievo Dvasia, yra miręs dvasine prasme (Ef 2:1) ir negali nuveikti nieko amžinai naudingo (Rom 3:12). Tik Dievo Dvasia gali suteikti gyvybę nusidėjėliams (Jn 6:63, II Kor 3:6), kaip ir Jo Dvasia suteikė gyvybę suformuotam moliui (Adomui) žmonijos pradžioje. § 6:63 „kūnas“ – Čia žodis greičiausiai rodo ir į fizinį kūną (audinius, kaulus ir t. t.) ir į kūniškąjį aš. Kūniškasis aš yra nusidėjėlio esybė prieš atgimimą, t. y. jo būseną arba padėtį, kurioje jį valdo kūno reikalai – tai kas pajuntama tik per fizinį kūną – vietoj to, kad Dievo Dvasia valdytų žmogų per jo – žmogaus – dvasią (plg. Rom 7:18, 25; 8:1; 13:14; Gal 5:24). * 6:63 „Žodžiai [...]“ – T. y. Jėzaus žodžiai yra priemonė suteikti dvasinę gyvybę dvasiškai negyviems žmonėms lygiai taip, kaip Dievo Dvasia suteikė gyvybę fiziškai negyvam Adomui. † 6:64 „pradžią“ – T. „pradžios“. ‡ 6:68 „Amžino gyvenimo“ – Arba „Amžinos gyvybės“, „amžinos gyvasties“. § 6:69 „tikėjome ir tebetikime, taip pat sužinojome ir tebežinome“ – Gr. vksm. forma leidžia išversti ir „esame tikėje, taip pat esame sužinoję“.

tebetikime, taip pat sužinojome ir tebežinome, kad tu esi *tikrasis Kristus, gyvojo Dievo Sūnus.“⁷⁰ Jėzus jiems atsakė: „Ar ne aš jus, Dvylika, išsirinkau? O vienas iš jūsų yra velnias.“⁷¹ (Jis kalbėjo apie Judą Iskarijotą, Simono sūnų, nes būtent jis tas, kuris jį išduos, būdamas vienas iš Dvylikos.)

7

¹ *Po šių dalykų Jėzus vaikščiojo po Galilėją, nes nenorėjo vaikščioti po Judėją dėl to, kad žydų vadovai siekė jį nužudyti.

Jėzus keliavo į Padangčių šventę Jeruzalėje slapčiomis

² O buvo arti žydų Padangčių šventė. ³ Dėl to jo broliai jam tarė: „Išeik iš čia ir nueik į Judėją, kad ir tavo mokytiniai pamatytų darbus, kuriuos darai, ⁴ nes niekas, kuris siekia išskilti viešumon, nieko nedaro slapčiomis. Jei tu darai šiuos dalykus, parodyk save pasauliui.“⁵ (Mat netgi jo broliai juo netikėjo.) ⁶ Tada Jėzus jiems tarė: „Mano laikas dar neatėjo, bet jūsų laikas visuomet yra stinkamas. ⁷ Yra neįmanoma pasauliui jūsų nekęsti, bet jis nekenčia manęs, nes aš liudiju apie jį, kad jo darbai yra blogi. ⁸ Jūs patys eikite aukštyn į šią šventę; aš dar neinu aukštyn į šią šventę, nes mano laikas dar nėra išsipildęs.“⁹ Pasakęs jiems tuos dalykus, jis pasiliko Galilėjoje. ¹⁰ O kai jo broliai buvo nuėję aukštyn, tada ir jis nuėjo aukštyn į šventę – ne viešai, bet tarsi slapčiomis.

Akistata Padangčių šventės metu

¹¹ Tad žydų vadovai ieškojo jo šventėje ir sakė: „Kur tasai yra?“¹² Ir miniose buvo daug murmėjimo dėl jo. Iš vienos pusės vieni sakė: „Jis yra geras žmogus“, bet kiti sakė: „Ne; jis minią klaidina.“¹³ Vis dėlto nė vienas apie jį viešai nekalbėjo nes bijojo žydų vadovų.

¹⁴ O šventei jau įpusėjus Jėzus nuėjo aukštyn į šventyklą ir ėmė mokyti. ¹⁵ Ir žydų vadovai stebėjosi, sakydami: „Iš kur šitas, specialiai nesimokęs, žino Šrašytinį tekstą?“

¹⁶ Atsakydamas Jėzus jiems tarė: „Mano mokslas yra ne mano, bet to, kuris mane siuntė. ¹⁷ Jei kas turi valią vykdyti jo valią, tas sužinos apie tą mokslą – ar jis yra iš Dievo, ar aš kalbu vadovaudamasis savimi. ¹⁸ Kas kalba vadovaudamasis savimi, tas ieško savo šlovės. Tačiau, kas ieško šlovės to, kuris jį siuntė, tas yra teisingas, ir jame nėra neteisybės. ¹⁹ Argi Mozė jums nedavė įstatymo? Tačiau nė vienas iš jūsų nesilaiko įstatymo. Kodėl siekiate mane nužudyti?“

²⁰ *Žmonės atsiliepdami pasakė: „Tu velnio apsėstas! Kas gi siekia tave nužudyti?“

²¹ Jėzus atsakydamas jiems tarė: „Padariau tik vieną darbą, ir esate visi nustebę. ²² Dėl to Mozė davė jums apipjaustymą – nors jis nėra iš Mozės, bet iš protėvių – ir

* **6:69** „tikrasis“ – Gr. žymimasis artikelis; čia rodo į vienintelį, arba tikrą, arba numatytą Mesiją. † **6:71** „jis tas, kuris jį išduos“ – Arba „jis išduosias jį“, „jis ketino jį išduoti“. Gr. žodis μέλλω (mello) nusako ateities įvykius.

* **7:1** „Po šių dalykų“ – Arba „Paskui“, „Vėliau“. Kalbama apie įvykius, aprašytus 6-to skyriaus pabaigoje. Greičiausiai praėjo tam tikras laikotarpis tarp Jn 7:1 eilutės ir Jn 7:2 eilutės. Žr. Henry R. Pike, „Selah!“, p. 430.

† **7:3** „darbus“ – T. „tavo darbus“. † **7:4** „išskilti viešumon“ – T. „būti atvirume“. § **7:6** „stinkamas“ – T. „paruoštas“.

* **7:8** „išsipildęs“ – Plg. Lk 21:24. † **7:13** „nes bijojo žydų“ – T. „dėl žydų baimės“. † **7:15** „specialiai nesimokęs“ – Be abejo, Viešpats Jėzus turėjo bendrąjį lavinimą, kaip ir kiti žydų berniukai (plg. Lk 2:46) bet jis nebuvo kieno nors žinomo rabino mokytinis. § **7:15** „rašytinį tekstą“ – Arba „rašta“ arba „Rašta“, t. y. Šventraštį.

* **7:17** „turi valią“ – Arba „sutinka“. † **7:17** „vadovaudamasis savimi“ – Žr. Jn 5:30 išnašą. † **7:18** „vadovaudamasis savimi“ – Žr. Jn 5:19 išnašą. § **7:18** „teisingas“ – Gr. būvardis, „atitinkantis tiesą“.

* **7:20** „Žmonės“ – Arba „Minia“. † **7:20** „velnio apsėstas“ – T. „turi velnią“. † **7:22** „Mozė davė“ – Žr. Kun 12:3. § **7:22** „iš protėvių“ – Abraomas (Prd 17:10), Izaokas (Prd 21:4), bendrai (Apd 7:8).

jūs šabo dieną apipjaustote žmogų. ²³ Jei žmogus šabo dieną gauna apipjaustymą, kad nebūtų sulaužytas Mozės įstatymas, ar jūs ant manęs pykstate, kad šabo dieną visą žmogų padariau sveiką? ²⁴ Nebeteiskite pagal išvaizdą, bet teiskite teisingu *nuosprendžiu.“

²⁵ Tada kai kurie jeruzaliečiai tarė: „Ar ne šitas yra tas, kurį jie siekia nužudyti? ²⁶ Bet žiūrėkite: jis +viešai kalba, ir jie nieko jam nesako. Nejaugi valdytojais tikrai žino, kad šitas yra +kaip tik Kristus? ²⁷ Tačiau mes žinome, iš kur šis yra. O kai Šateis Kristus, niekas *nežinos, iš kur jis yra.“

²⁸ Tuomet sušuko Jėzus šventykloje, mokydamas ir sakydamas: †„Ar jūs ir mane pažįstate, ir žinote, iš kur aš esu? †O aš esu atėjęs ne Šsavimi vadovaudamasis, bet tas, kuris mane siuntė, yra *teisingas kurio jūs nepažįstate. ²⁹ Bet aš jį pažįstu, nes esu iš jo, ir mane siuntė jis.“

³⁰ Tuomet jie siekė jį suimti, bet nė vienas †nepakėlė prieš jį rankos, nes jo valanda dar nebuvo atėjusi. ³¹ O daugelis iš minios įtikėjo juo ir sakė: „Kai Kristus ateis, nejaugi jis padarys daugiau antgamtinių ženklų už tuos, kuriuos šitas yra padaręs?“

Jėzaus priešai siekia Jį suimti

³² Fariziejai išgirdo, kad minia tuos dalykus murmėjo apie jį, tad fariziejai bei aukštieji kunigai pasiuntė †patikėtinius jo suimti. ³³ Tada Jėzus jiems tarė: §„Dar trumpą laiką *būsiu su jumis, ir tada †eisiu pas tą, kuris mane siuntė. ³⁴ Jūs manęs ieškosite ir nerosite, ir kur aš †esu, ten jūs negalite ateiti.“

³⁵ Tada Šžydai sakė vieni kitiems: „Kur jis eis, kad mes jo nerasime? Bene jis rengiasi keliauti pas *išėivius tarp †graikų ir mokys graikus? ³⁶ Kas tai per žodis, kurį jis pasakė: „Jūs manęs ieškosite ir nerosite, ir kur aš esu, ten jūs negalite ateiti?““

Jėzus – Gyvojo vandens (Šventosios Dvasios) Davėjas

³⁷ O paskutiniąją, didžiąją šventės dieną Jėzus stovėjo ir šaukė, sakydamas: „Jei bet kas trokšta, tegul ateina †pas mane ir tegul geria. ³⁸ Kas tiki manimi, kaip šventraštis

* 7:24 „nuosprendžiu“ – Arba „teismu“, „kaltinimu“. † 7:26 „viešai“ – Arba „atvirai“, „drąsiai“. † 7:26 „kaip tik“ – Gr. artikelis. § 7:27 „ateis“ – T. „ateitų“. * 7:27 „nežinos“ – T. „nežino“. † 7:28 „Ar jūs ...“ – Jėzaus priešai ką tik tvirtino, kad žinojo, iš kur Jis. Nors čia Jėzaus atsiliepimas verčiamas klausimu, šis sakinytis gali būti konstatuojamasis („Jūs ir mane pažįstate ...“), bet, jei taip, tai Jėzus kalbėjo ironiškai. Vienaip ar kitaip, Jis davė jiems suprasti, kad nors jie žinojo Jo žemišką tėviškę, jie nieko nesuprato apie Jo dangišką kilmę. † 7:28 „O“ – Arba „Ir“. § 7:28 „savimi vadovaudamasis“ – Gr. frazė ἀπ' ἐμαυτοῦ (ap emautou) NT yra vartojamas tik Jono evangelijoje (8 k.) ir Viešpats Jėzus yra vienintelis, kuris ją vartoja. Plg. Jn 5:30; 7:17; 8:28,42; 10:18; 14:10. * 7:28 „teisingas“ – Gr. būdvardis, „atitinkantis tiesą“. † 7:30 „nepakėlė prieš jį rankos“ – T. „neuždėjo ant jo rankos“. † 7:32 „patikėtinius“ – Arba „įgaliotinius“, „atstovus“, „pavaldinius“. Plg. Jn 7:45. § 7:33 „Dar trumpą laiką“ – Ta pati gr. frazė ἔτι μικρόν (eti mikron) vartojama ir Jn 12:35, 13:33, 14:19; o su laiką nuskančiais žodžiais Hbr 10:37; Apr 6:11; žodis μικρόν be prielinksnio vartojamas nusankant trumpą laiką dar Jn 16:16-19 ir Apr 20:3. * 7:33 „būsiu“ – T. „esu“. † 7:33 „eisiu“ – T. „einu“. † 7:34 „esu“ – Plg. Jn 3:13 (TR). Jėzus, būdamas Dievas, yra visuomet Danguje, nes tai Jo buveinė, nors tuo metu, kai šitai kalbėjo, Jo kūnas tebuvo Izraelio krašte. Po prisikėlimo ir nužengimo į Dangų, Dievas Sūnus bus ir fiziškai Danguje. § 7:35 „žydai“ – T. y. žydų vadovai. * 7:35 „išėivius“ – T. „išėiviją“. Gr. žodis διασπορά (diaspora) vartojama NT dar tik Jok 1:1 ir I Pt 1:1. † 7:35 „graikų“, „graikus“ – Gr. žodis Ἑλληνη (Hellen) nusako (1) graikus pagal tautybę, (2) bet kurių tautybių – kartais žydų – graikakalbius (plg. Apd 6:1), ir (3) nežydus (plg. Rom 2:9-10, 3:9; I Kor 10:32; Gal 3:28, Kol 3:11). † 7:37 „pas mane ir tegul geria. (38) Kas tiki manimi, [...]“ – Arba „pas mane; ir tegul geria, (38) kas tiki manimi!“. Gyvasis vanduo teka arba nuo Mesijo (plg. Jn 4:10 ir toliau) arba nuo Mesijo ir nuo to, kas pasitiki Juo. ST tekstai apie tai, kad Gyvojo vandens šaltinis yra pats Mesijas: Iz 55:1; Zch 12:10; 13:1; Zch 14:4, 8. ST tekstai, kurie turbūt rodo į tekėjimą ir iš Mesijo ir iš pasitikinčio Mesiju, yra Iz 58:11, Iz 33:2. Be to, plg. Iš 17:6 su I Kor 10:4.

pasakė, gyvojo vandens upės tekės iš jo vidaus.“³⁹ (O jis tai pasakė apie ŠDvasią, kurią turėjo gauti tie, kurie tiki juo. Mat Dvasia *dar nebuvo gauta, nes Jėzus dar nebuvo pašlovintas.)

Susiskaldymas dėl Jėzaus

⁴⁰ Todėl daugelis iš minios, išgirdę tą pasakymą, sakė: „Iš tiesų šitas yra tas Pranašas.“⁴¹ Kiti sakė: „Šitas yra Kristus.“ Bet dar kiti sakė: †„Ką?! Nejaugi Kristus ateis iš Galilėjos?“⁴² Argi šventraštis nesakė, kad Kristus ateina iš Dovydo sėklos ir iš Betliejaus miestelio, kur yra buvęs Dovydas?“⁴³ Taigi minioje atsirado susiskaldymas dėl jo.⁴⁴ Ir kai kurie iš jų norėjo jį suimti, bet nė vienas šnepakėlė prieš jį rankos.

Valdančiųjų sumaištis dėl Jėzaus

⁴⁵ Tada *patikėtiniai †sugrįžo pas aukštuosius kunigus ir fariziejus, o tie tarė jiems: „Kodėl neatvedėte jo?“⁴⁶ †Patikėtiniai atsakė: „Dar niekada žmogus nėra taip kalbėjęs, kaip šitas žmogus!“⁴⁷ Todėl fariziejai jiems atsiliepė: „Ar ir jūs esate suklaidinti?“⁴⁸ Nejaugi kas nors iš Švaldytojų ar iš fariziejų pasitikėjo juo?“⁴⁹ Bet šita minia, kuri nežino Įstatymo, yra prakeikta!“⁵⁰ Į juos prabilo vienas iš jų, Nikodemas, kuris buvo atėjęs pas *Jėzų nakčia:⁵¹ „Nejaugi mūsų įstatymas teisia žmogų, jeigu nebūtų pirmiau jo išklauses ir sužinojęs, ką jis daro?“⁵² Jie atsakydami jam tarė: „Nejaugi ir tu iš Galilėjos? Patyrinėk ir pamatyk, kad †joks pranašas nėra kilęs iš Galilėjos.“⁵³ Ir kiekvienas nuėjo į savo namus.

8

Svetimautoja ir jos kaltintojai

¹ O Jėzus nuėjo į Alyvų kalną.² Ir auštant jis vėl atėjo į šventyklą, ir visa liaudis atėjo pas jį, o jis atsisėdęs juos mokė.³ Ir raštininkai bei fariziejai *atvedė pas jį moterį, pagautą svetimaujant, ir ją pastatę viduryje⁴ jam sako: „Mokytojau, ši moteris buvo sugauta svetimaujant – per patį veiksma!⁵ O Mozė įstatyme mums įsakė, kad *tokios turi būti užmuštos užmėtant akmenimis. Taigi, ką sakai tu?“⁶ (O jie tai sakė mėgindami jį, kad turėtų kuo jį apkaltinti.) Bet Jėzus pasilenkęs žemyn pirštu rašinėjo ant žemės.⁷ Bet kai jie nesiliovė jo klausinėti, jis atsitiesęs jiems tarė: „Kas iš jūsų †be nuodėmės, tas pirmas temeta į ją akmenį.“⁸ Ir jis vėl pasilenkęs rašinėjo ant žemės.⁹ Bet tie, kurie tai girdėjo, sąžinės įtikinti dėl kaltės, traukėsi

§ 7:39 „Dvasią“ – Viešpats Jėzus ne kartą kalbėjo apie Šventąją Dvasią (Jn 7:39 apie Dvasią, kuri yra Gyvasis vanduo; Jn 14:16-17 apie tai, kad mokytiniai jau pažinojo Šv. Dvasią, kuri prieš Sekminių dieną jau gyveno su jais, bet vėliau bus juose; Jn 14:26 apie tai, kad po Jo išvykimo, Šv. Dvasia mokys juos ir primins viską, ką Jėzus buvo pasakęs; Jn 15:26-27 apie tai, kad Šv. Dvasia liudys apie Jėzų ir mokytiniai irgi liudys, ir dar Jn 16:7-11 apie tai, kad Šv. Dvasia paveiks žmonių širdis įtikindama juos esant kaltus). * 7:39 „dar nebuvo gauta“ – Kai Jėzus tai pasakė, Jo mokytiniai dar nebuvo „apvilkti jėga iš aukštybių“ (Lk 24:49), t. y. Šventoji Dvasia dar neįgalino Jėzaus bažnyčios. Bet Jn 14:16-17 aiškiai rodo, kad jie jau ir prieš Sekminių dieną pažinojo Šventąją Dvasią ir Dievas Šventoji Dvasia gyveno su jais. Sekminių dieną Jėzaus bažnyčia gavo tą jėgą liudyti apie Jėzų, jos nariai buvo „apvilkti jėga iš aukštybių“ ir nuo tol bažnyčia pradėjo daugintis kitose vietovėse. † 7:40 „tą“, „tas“ – Gr. artikelis. Plg. Jn 1:21, 1:25, 6:14. † 7:41 „Ką?!“ – Arba „Nes“, bet plg. I Kor 11:22 (gr). § 7:44 „nepakėlė prieš jį rankos“ – T. „neuždėjo ant jo rankos“. * 7:45 „patikėtiniai“ – Arba „įgaliotiniai“, „atstovai“, „pavaldiniai“. Plg. Jn 7:32. † 7:45 „sugrįžo“ – Gr. žodis ἐρχομαι (erchomai), kurio forma čia yra ἦλθον (élthon) gali būti išversta „atėjo“, „ėjo“ ar pan. Žė. Jn 7:32. † 7:46 „Patikėtiniai“ – Žr. Jn 7:45 išnašą. § 7:48 „valdytojų“ – T. y. sinagogų valdytojų; žr. Mt 9:18; Mk 5:22. * 7:50 „Jėzų“ – T. „jį“. † 7:52 „joks pranašas nėra kilęs iš Galilėjos“ – Pranašas Jona buvo iš Galilėjos (II Kar 14:25, Joz 19:13). Pranašas Nahumas buvo iš Simeono genties, ir jos žemė yra Galilėjoje. * 8:5 „tokios“ – Jėzaus priešai netiksliai pateikė informaciją. Plg. Kun 20:10, Įst 22:22, kur parašyta, kad ir svetimautojas ir svetimautoja turėjo sulaukti mirties bausmės. † 8:7 „be nuodėmės“ – Arba „nenuodėmingas“.

vienas po kito, pradedant nuo vyriausiojo iki paskutiniojo; ir Jėzus buvo paliktas vienas, taip pat moteris, stovinti viduryje. ¹⁰ Ir atsitiesęs ir nematęs nė vieno, bet tik moterį, jis tarė jai: „Moterie, kur yra tie tavo kaltintojai? Niekas tavęs nenuteisė?“ ¹¹ Ji tarė: „Niekas, Viešpatie.“ Jėzus jai tarė: „Nė aš nesimu tavęs nuteisti. Eik ir daugiau nebenusidėk.“

Jėzus – pasaulio Šviesa

¹² Tada Jėzus vėl jiems kalbėjo, sakydamas: § „Aš esu pasaulio Šviesa. Kas seka manimi, niekad nevaikščios tamsoje, bet turės gyvybės šviesą.“ ¹³ Tad fariziejai jam tarė: „Pats apie save liudiji; tavo liudijimas nėra *tiesa.“ ¹⁴ Jėzus atsakydamas jiems tarė: „Net jei aš liudyčiau apie save, mano liudijimas yra †tiesa, nes aš žinau, iš kur atėjau ir kur nueinu. O jūs †nesuprantate, iš kur ateinu ir kur nueinu. ¹⁵ Jūs teisiatė § pagal kūną; aš nesimu nė vieno žmogaus teisti. ¹⁶ Bet net jeigu imuosi teisti, mano nuosprendis yra *teisingas, nes aš esu ne vienas, bet esu aš ir mane siuntęs Tėvas. ¹⁷ Ir net jūsų įstatyme yra parašyta, jog dviejų žmonių liudijimas yra †tiesa. ¹⁸ Aš esu tas, kuris liudija apie save, ir Tėvas, kuris mane siuntė, liudija apie mane.“ ¹⁹ Tada jie tarė jam: „Kur yra tavo Tėvas?“ Jėzus atsakė: „Jūs nei manęs nepažįstate, nei mano Tėvo. Jei būtumėte pažinę mane, būtumėte pažinę ir mano Tėvą.“ ²⁰ Jėzus, mokydamas šventykloje, tuos žodžius pasakė išdinėje. Ir niekas jo nesuėmė, nes jo valanda dar nebuvo atėjusi. ²¹ Tada Jėzus vėl jiems tarė: „Aš einu sau, o jūs ieškosite manęs ir mirsite savo †nuodėmingume. Kur aš einu, jūs negalite ateiti.“ ²² Tada žydai tarė: „Nejaugi jis nusižudys, kad sako: „Kur aš einu, jūs negalite ateiti?““ ²³ Ir jis tarė jiems: „Jūs esate iš pažemių, aš esu iš aukštai; jūs esate iš šito pasaulio, aš nesu iš šito pasaulio. ²⁴ Todėl pasakiau jums, kad mirsite savo nuodėmėse, nes jeigu netikite, kad šaš esu tas, mirsite savo nuodėmėse.“ ²⁵ Tada jie tarė jam: „Kas tu esi?“ O Jėzus jiems sako: „Tas pats, kaip *sakau jums nuo pradžios. ²⁶ Turiu daug ką apie jus sakyti ir †smerkti. Vis dėlto tas, kuris mane siuntė, yra †tiesakalbis, ir aš kalbu pasauliui būtent tuos dalykus, kuriuos girdėjau iš jo.“ ²⁷ Jie nesuprato, kad jis kalbėjo jiems apie Tėvą. ²⁸ Tada Jėzus jiems tarė: „Kai būsite aukštyn iškėlę Žmogaus Sūnų, tada žinosite, kad aš esu tas ir kad nieko nedarau § vadovaudamasis savimi, bet taip, kaip mano Tėvas mane išmokė – skelbiu būtent tuos dalykus. ²⁹ Ir tas, kuris mane siuntė, yra su manimi. Tėvas nepaliko manęs vieno, nes aš visada darau tuos dalykus, kurie jam patinka.“ ³⁰ Jam kalbant

‡ **8:11** „nesimu tavęs nuteisti“ – Galima versti „nenuteisiu“, „neteisiu“ (esam. laiku), bet būsimąjo laiko forma rašosi vienodai (plg. Jėzaus atliekamą teismą ateityje Mt 25:31-32, Jn 5:27, Apd 17:31, Hbr 1:8, II Tim 4:1). § **8:12** „Aš esu pasaulio Šviesa“ – Gr. yra artikelis, kuris čia pažymi, kad Jėzus yra vienintelė (kitai variantais, tikra) pasaulio Šviesa. Plg. Mt 5:14. Ten tvirtinama, kad Jėzaus sekėjai yra pasaulio šviesa. Jie šviečia todėl, kad turi Jėzaus teikiamos gyvybės šviesą savyje. Plg. Flp 2:15. * **8:13** „tiesa“ – Gr. būdvardis ἀληθής (alēthēs), kuris vartojamas šiam skyriuje Jn 8:13, 14, 16, 17, 26 eilutėse; žr. Jn 3:33 išnašą. † **8:14** „tiesa“ – Gr. būdvardis ἀληθής (alēthēs); žr. Jn 8:13 išnašą. ‡ **8:14** „nesuprantate“ – Arba „neįžvelgiate“, „neįžiūrėte“. § **8:15** „pagal kūną“ – T. y. pagal normas, priimtinas žmonėms, kurie vadovaujasi savo kūniškuoju aš. * **8:16** „teisingas“ – Gr. būdvardis ἀληθής (alēthēs); žr. Jn 8:13 išnašą. † **8:17** „tiesa“ – Gr. būdvardis ἀληθής (alēthēs); žr. Jn 8:13 išnašą. ‡ **8:21** „nuodėmingume“ – Arba „nuodėmėje“. Plg. Jn 8:24, kur Jis vartoja dgs. žodį „nuodėmėse“. § **8:24** „aš esu tas“ – Arba „Aš ESU“, t. y. Jehovos vardas. * **8:25** „sakau“ – Gr. žodis λαλέω (laleo) įprastai verčiamas „kalbėti“ ar „sakyti“, bet kai kur geriau tinka „skelbti“ arba „pranešti“. Čia vartojama forma λαλώ (lalo) yra esamojo laiko. Gr. sakiny sunkiai ir įvairiai verčiamas. Esmė tai, kad Jėzus pastoviai liudijo teisingai apie savo tapatybę, bet fariziejai atsisakė priimti Jo liudijimą (Jn 8:13). Tas pats žodis λαλέω (laleo) vartojamas Jn 8:26 („sakyti“). † **8:26** „smerkti“ – Arba „nuteisti“. ‡ **8:26** „tiesakalbis“ – Gr. būdvardis, „atitinkantis tiesą“. § **8:28** „vadovaudamasis savimi“ – Žr. Jn 5:19 išnašą.

tuos žodžius, daugelis *įtikėjo jį. ³¹ Tada Jėzus tarė įtikėjusiems jį žydams: „Jeigu jūs pasiliekaite mano †žodyje, tikrai esate mano mokytiniai; ³² ir jūs pažinsite tiesą, ir tiesa jus išlaisvins.“ ³³ Jie atsakė jam: „Mes esame Abraomo sėkla ir niekada nevergavome niekam; kaipgi tu sakai: Š„Būsime išlaisvinti“?!“ ³⁴ Jėzus jiems atsakė: „Iš tiesų, iš tiesų sakau jums, kad kiekvienas, *kuris nuodėmiauja, yra nuodėmės tarnas. ³⁵ Ir †tarnas nepasilieka šeimynoje per amžius, bet Sūnus pasilieka per amžius. ³⁶ Tad jei Sūnus jus išlaisvins, jūs tikrai būsite laisvi. ³⁷ Žinau, kad esate Abraomo sėkla. Bet siekiate mane nužudyti, nes mano žodis neturi jummyse vietos. ³⁸ Aš kalbu tai, ką esu matęs pas savo Tėvą, o jūs darote tai, ką esate matę pas savo tėvą.“ ³⁹ Jie atsakydami tarė jam: „Mūsų tėvas yra Abraomas!“ Jėzus jiems sako: „Jei būtumėte Abraomo vaikai, jūs darytumėte Abraomo darbus. ⁴⁰ Bet dabar siekiate nužudyti mane – žmogų, kuris †kalbėjo jums tiesą, kurią girdėjau iš Dievo. Šitaip Abraomas nedarė! ⁴¹ Jūs darote savo tėvo darbus.“ Tada jie tarė jam: „Mes nesame gimę iš paleistuvystės! Turime vieną Tėvą – Dievą.“ ⁴² Jėzus jiems tarė: „Jeigu Dievas būtų jūsų Tėvas, jūs mylėtumėte mane dėl to, kad aš išėjau iš Dievo ir čion atėjau ir dėl to, kad esu atėjęs *nesivadovaudamas savimi, bet mane siuntė jis. ⁴³ Kodėl nesuprantate mano kalbos? Todėl, kad †nepajėgiate klausyti mano žodžio. ⁴⁴ Jūs esate iš savo tėvo – velnio, ir norite vykdyti savo tėvo geidulius. Jis nuo pradžios buvo žmogžudys ir neišsistovėjo tiesoje, nes jame nėra tiesos. Kai jis kalba melą, jis kalba †tai, kas jam sava, nes jis yra melagis ir Šmelo tėvas. ⁴⁵ O kadangi aš sakau tiesą, jūs netikite manimi. ⁴⁶ Kuris iš jūsų įtikins mane esant kaltą dėl nuodėmės? O jei sakau tiesą, kodėl jūs netikite manimi? ⁴⁷ Kas yra iš Dievo, tas Dievo žodžių klauso. Jūs dėl to neklausote, kad nesate iš Dievo.“ ⁴⁸ Todėl žydai atsakydami jam tarė: „Argi mes ne teisingai sakome, kad tu esi samarietis ir *velnio apsėstas?!“ ⁴⁹ Jėzus atsakė: „Aš †nesu velnio apsėstas, bet aš gerbiu savo Tėvą ir jūs plėšiate man garbę. ⁵⁰ Be to, aš nesiekiu savo šlovės; yra, kas siekia ir teisia. ⁵¹ Iš tiesų, iš tiesų sakau jums: Jei kas laikysis mano žodžio, tas jokiū būdu †nepatirs mirties per amžius.“ ⁵² Tad žydai jam tarė: „Dabar žinome, kad tu Švelnio apsėstas. Abraomas mirė ir pranašai, o tu sakai: „Jei kas laikysis mano žodžio, tas jokiū būdu *nepatirs mirties per amžius.“ ⁵³ Nejaugi tu esi didesnis už mūsų tėvą Abraomą, kuris mirė? Ir pranašai mirė. †Kuo daraisi?“ ⁵⁴ Jėzus atsakė: „Jeigu aš šlovinu save, mano šlovė yra niekinga. Yra mano

* **8:30** „įtikėjo jį“ – Gr. frazė ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν (episteusan eis auton; žr. Jn 2:11, 7:31, 10:42, 11:45, 12:42) yra vartojama NT kalbant apie tikrą arba netikrą tikėjimą (plg. Lk 8:13 apie tuos, kurie „tiki kurį laiką“ ir Jok 2:19 apie velnių tikėjimą faktais be pasitiejimo Viešpačiu). Šiame vertime „(į)tikėjo jį“ vartojama, kai kontekste aišku, kad tai netikras tikėjimas. Sandara „(į)tikėjo juo“ vartojama kitais atvejais, t. y., kai aišku, kad tai tikras tikėjimas ir kai neaišku, ar tikras ar netikras. † **8:31** „žodyje“ – Arba „žodžio ribose“, t. y. nenukrypę nuo to, ką perdaviau žodžiu. † **8:33** „sėkla“ – Arba „ainija“, t. y. palikuonys. § **8:33** „Būsime išlaisvinti“ – Gali būti išversta kaip netiesioginė citata, su jungtuku „kad“ (analogiškas žodis ὅτι (hoti) yra gr. tekste), pakeičiant veiksmažodžio formą, kad atitiktų lietuvių k. gramatiką: „kaipgi tu sakai, kad būsime išlaisvinti?!“ * **8:34** „kuris nuodėmiauja“ – T. „darantis nuodėmę“; arba „kuris atlikinėja nuodėmę“. Ta pati gr. k. sandara vartojama I Jn 3:4, 8. † **8:35** „tarnas [...]“ – Sūnus, kaip paveldėtojas, visada yra šeimos narys, bet tarnas gali prarasti savo vietą šeimynoje savo prastu elgesiu. Jėzus čia įspėja žydų tautos žmones, kad jiems gresia pavojus – jie neteks palaiminimų kaip Dievo tauta, jeigu jie netikės Sūnaus Evangelija, kuria Jis siūlo juos išlaisvinti iš nuodėmių vergystės. Plg. Hbr 3:5-6; Jn 1:12, 3:6; Gal 4:6; I Jn 3:1-2, 9-10. † **8:40** „kalbėjo“ – T. „esu kalbėjęs“. § **8:40** „Šitaip“ – T. „Šito“. * **8:42** „nesivadovaudamas savimi“ – Žr. Jn 5:19 išnašą. † **8:43** „nepajėgiate klausyti“ – T. y. „nepajėgiate priimti taip, kad paklustumėte“. Plg. Mk 4:33; Jn 6:60, 8:47; Jer 6:10; Apd 7:51; Rom 8:7-8. † **8:44** „tai, kas jam sava“ – T. „iš tų dalykų, kurie yra jo“. § **8:44** „melo“ – T. „jo“; arba „melagio“. * **8:48** „velnio apsėstas“ – T. „turi velnią“. † **8:49** „nesu velnio apsėstas“ – T. „neturiu velnio“. † **8:51** „nepatirs“ – T. „nematys“, „neregės“. § **8:52** „velnio apsėstas“ – T. „turi velnią“. * **8:52** „nepatirs“ – T. „nematys“, „neregės“. † **8:53** „Kuo daraisi?“ – Plg. Jn 5:18; 10:30, 33; 19:7.

Tėvas, kuris mane šlovina, *apie* kurį jūs sakote, kad jis yra jūsų Dievas, ⁵⁵ nors nesate jo pažinę. Bet aš jį pažįstu. Ir jeigu sakyčiau, kad jo nepažįstu, būčiau melagis, panašus į jus. Priešingai, aš pažįstu jį ir laikausi jo žodžio. ⁵⁶ Jūsų tėvas Abraomas džiūgavo, kad matysiąs manąją dieną; ir jis *ją* pamatė ir džiaugėsi.“ ⁵⁷ Tada žydai jam tarė: „Dar tu neturi nė penkiasdešimt metų ir esi matęs Abraomą?“ ⁵⁸ Jėzus jiems tarė: „Iš tiesų, iš tiesų sakau jums: pirmiau negu atsirado Abraomas, Aš ESU!“ ⁵⁹ Dėl to jie griebėsi akmenų, kad mestų į jį. Bet Jėzus pasislėpė ir, pereidamas tarp jų, išėjo iš šventyklos ir taipėjo pro šalį.

9

Mesijas išgydo aklą gimusį žmogų

¹ Ir eidamas pro šalį Jėzus pamatė žmogų, aklą nuo gimimo. ² Ir jo mokytiniai paklausė jo, sakydami: „Mokytojai, kas nusidėjo – šitas žmogus, ar jo tėvai, – kad jis gimė aklas?“ ³ Jėzus atsakė: „**Nei šitas žmogus** nusidėjo, nei jo tėvai, bet *jis gimė aklas*, kad Dievo darbai būtų apreikšti jame. ⁴ **Man reikia dirbti darbus to, kuris mane siuntė, kol yra diena; ateina naktis, kada niekas *negali dirbti.** ⁵ **Kol esu pasaulyje, esu pasaulio Šviesa.**“ ⁶ †Tai pasakęs, jis spjovė žemėn, ir padarė purvo iš seilių, ir purvu patepė aklojo akis ⁷ ir tarė jam: „**Eik, nusiplauk Siloamo tvenkinyje.**“ (Išvertus †Siloamas reiškia „Pasiūstas“.) Taigi jis nuėjo, nusiplovė ir parėjo regintis.

⁸ Tada kaimynai ir tie, kurie anksčiau matydavo jį esantį aklą, tarė: „Ar jis ne tas, kuris sėdėdavo ir elgetaudavo?“ ⁹ Vieni sakė, kad tai jis, bet kiti, kad jis *tik* yra panašus į jį; *bet* jis sakė: „Aš esu *tas*.“ ¹⁰ Todėl jie š klausinėjo jį: „Kaip *tau buvo atvertos akys?“ ¹¹ Jis atsakydamas tarė: „Žmogus, vadinamas Jėzumi, padarė purvo ir patepė mano akis, ir tarė man: ‚Eik į Siloamo tvenkinį ir nusiplauk.‘ Ir aš nuėjęs ir nusiplovęs, praregėjau.“ ¹² Tada jie tarė jam: „Kur jis yra?“ Jis tarė: „Nežinau.“

¹³ Jie nuvedė pas fariziejus tą, kuris anksčiau buvo aklas. ¹⁴ O buvo šabas, kai Jėzus padarė purvo ir atvėrė jo akis. ¹⁵ Tada ir fariziejai vėl jį klausinėjo, kaip jis praregėjo. O jis tarė jiems: „Jis uždėjo man ant akių purvo, aš nusiploviau ir regiu.“ ¹⁶ Tada kai kurie fariziejai sakė: „Šitas žmogus nėra iš Dievo, nes jis nesilaiko šabo.“ Kiti sakė: „Kaip gali žmogus, *kuris yra* nusidėjęs, daryti tokius antgamtinius ženklus?“ Ir tarp jų atsirado ir liko †susiskaldymas. ¹⁷ Jie vėl sako aklajam: „Kadangi jis tau atvėrė akis, ką tu *pats* sakai apie jį?“ O jis tarė: „Jis yra pranašas.“ ¹⁸ Bet žydai netikėjo *tai* apie jį, kad jis būdavo aklas, bet praregėjo, kol jie pasišaukė špraregėjusiojo tėvus. ¹⁹ Ir jie paklausė jų, sakydami: „Ar šitas yra jūsų sūnus, kurį sakote gimus aklą? Tai kaip jis dabar regi?“ ²⁰ Jo tėvai jiems atsakydami tarė: „Žinome, kad šitas yra mūsų sūnus ir kad jis gimė aklas. ²¹ Bet kaip jis dabar regi, nežinome, nei kas jam atvėrė akis, nežinome; jis yra pilnametis – jį patį klauskite! Jis pats kalbės už save.“ ²² Šituos žodžius kalbėjo jo tėvai, nes jie žydų bijojo. Mat žydai jau buvo susitarę, kad jeigu kas nors jį *išpažins esant †Kristų, tas bus pašalintas iš sinagogos. ²³ Todėl jo tėvai pasakė: „Jis yra pilnametis – jį patį klauskite!“ ²⁴ Tada jie vėl pašaukė

* **9:4** „negali“ – Arba „nepajėgia“. † **9:6** „Tai“ t. „tuos dalykus“. ‡ **9:7** „Siloamas“ t. „kuris“. § **9:10** „klausinėjo“ – gr. vksm. reiškia „tarti“ arba „sakyti“, bet gram. forma rodo į kartojimą, todėl gali būti verčiamas „sakinėjo“; kontekstas rodo, kad būtent užduodavo klausimą, todėl išversta „klausinėjo“. * **9:10** „tau buvo atvertos akys“ t. „buvo atvertos tavo akys“. † **9:16** „atsirado ir liko“ – Tai verčia vieną gr. vksm., kurio forma (imperfektas) čia reiškia, kad ne tik buvo susiskaldymas, bet ir jis liko galioti. ‡ **9:16** „susiskaldymas“ – Arba „skilimas“, o tai tiesiogine prasme „įplėša“, „įplyšimas“ (žr. Mt 9:16; Mk 2:21). § **9:18** „praregėjusiojo tėvus“ – Arba „tėvus to, kuris buvo praregėjęs“. * **9:22** „išpažins [...] bus“ – gr. tariamoji nuosaka. † **9:22** „Kristų“ t. y. „Mesiją“.

tą žmogų, kuris būdavo aklas, ir jam tarė: †„Atiduok šlovę Dievui! Mes žinome, kad Štas žmogus yra nusidėjėlis.“²⁵ Tada jis atsiliepdamas tarė: „Ar jis nusidėjėlis, aš nežinau. Viena žinau, kad nors buvau aklas, dabar regiu.“²⁶ Tada jie vėl tarė jam: „Ką jis tau padarė? Kaip jis atvėrė tavo akis?“²⁷ Jis atsakė jiems: „Jau jums pasakiau, bet jūs nesiklausėte. Kodėl vėl norite išklaudyti? *Nejaugi ir jūs norite tapti jo mokytiniais?“²⁸ Tada jie išplūdo jį ir tarė: „Tu esi jo mokytinis; bet mes esame Mozės mokiniai.“²⁹ Mes žinome, kad Dievas yra kalbėjęs Mozei, bet iš kur yra šitas, mes nežinome.“³⁰ Žmogus atsakydamas jiems tarė: †„Tuo juk ir reikia stebėtis, kad jūs nežinote, iš kur jis yra, †o vis dėlto jis man atvėrė akis!“³¹ Mes gi žinome, kad Dievas neišklauso nusidėjėlių, bet jeigu kas yra Dievo garbintojas ir vykdo jo valią, tą jis išklauso.³² Nuo Špasaulio pradžios negirdėta, kad kas būtų atvėręs aklo gimusio akis!³³ Jeigu šitas nebūtų iš Dievo, jis nieko nepajėgtų padaryti.“³⁴ Jie atsakydami jam tarė: „Tu visas gimei nuodėmėse, ir tu mus mokai?!“ Ir jie *išmetė jį lauk.

³⁵ Jėzus išgirdo, kad jie †išmetė jį, ir suradęs jį, jam tarė: „Ar tu pasitiki Dievo Sūnumi?“³⁶ Jis atsakydamas tarė: „Kas jis, Viešpatie, kad juo pasitikėčiau?“³⁷ Ir Jėzus jam tarė: „Tu esi jį matęs, ir jis yra tas, kuris kalba su tavimi.“³⁸ Tada jis tarė: „Tikiu, Viešpatie!“ – ir pagarbino jį.

³⁹ Ir Jėzus tarė: †„Dėl teismo aš atėjau į šį pasaulį, kad aklieji regėtų ir regintieji apaktų.“⁴⁰ Ir kai kurie iš fariziejų, kurie buvo su juo, išgirdo tuos žodžius ir jam tarė: „Nejaugi ir mes esame akli?“⁴¹ Jėzus jiems tarė: „Jeigu būtumėte akli, neturėtumėte nuodėmės, bet dabar sakote: ‚Mes regime!‘ – Todėl jūsų nuodėmė pasilieka.“

10

Mesijas yra Gerasis Ganytojas

¹ „Iš tiesų, iš tiesų sakau jums: kas įeina į avių gardą ne pro duris, bet įlipa pro kur kitur, tas yra vagis ir plėšikas.“² Bet tas, kuris įeina pro duris, tas yra avių ganytojas.³ Jam durininkas atidaro, ir avys klauso jo balso, ir jis šaukia savąsias avis vardu ir jas išveda.⁴ Ir išsivaręs savąsias avis, jis eina jų priešakyje ir avys paskui jį seka, nes jos pažįsta jo balsą.⁵ O paskui svetimą jos niekaip neseks, bet nuo jo bėgs, nes jos nepažįsta svetimųjų balso.“⁶ Jėzus pasakė jiems šį palyginimą, bet jie nesuprato tų dalykų, kuriuos jis kalbėjo jiems.⁷ Tada Jėzus vėl jiems tarė: „Iš tiesų, iš tiesų sakau jums: avių durys esu aš.“⁸ Visi, kokie bebuvo, kurie pirma manęs atėjo, yra vagys ir plėšikai, bet avys jų neklausė.⁹ Aš esu durys; jei kas įeina per mane, tas bus išgelbėtas ir įeis ir išeis ir ras ganyklą.¹⁰ Vagis ateina ne kam kitam, kaip tik vogti, žudyti ir naikinti; aš atėjau, kad jie turėtų gyvenimą ir apščiau jo turėtų.¹¹ Aš esu gerasis ganytojas; gerasis ganytojas guldo už avis savo gyvybę.¹² Bet samdinys, kuris ne ganytojas, kuriam avys ne savos, pamatęs ateinantį vilką, palieka avis ir bėga, o griebia jas vilkas ir išsklaido avis.¹³ Samdinys gi bėga, nes jis yra samdinys ir jam avys nerūpi.¹⁴ Aš esu gerasis ganytojas ir pažįstu savo avis, ir esu savųjų pažįstamas.

† 9:24 „Atiduok šlovę Dievui!“ – Tokiu būdu jie prisaiškino žmogų. Žr. Joz 7:19, I Sam 6:5. § 9:24 „tas“ – Arba „šitas“. * 9:27 „Nejaugi“ – Arba „Argi“. † 9:30 „Tuo juk ir reikia stebėtis“ – T. „Tame (Tuo) juk ir (gi) yra stebėtinas (nuostabus) dalykas“. † 9:30 „o vis dėlto“ – Arba „tačiau“, „bet“, „ir“. § 9:32 „pasaulio pradžios“ – Arba „amžių“. * 9:34 „išmetė“ – Arba „išvarė“. † 9:35 „išmetė“ – Arba „išvarė“. † 9:39 „Dėl teismo aš atėjau“ – Gramatinė sandara gali būti įvairiai suprantama: „Kad būtų teismas aš atėjau“ arba „Teismas yra tikslas, dėl kurio aš atėjau“, arba „Teismas įvyko, ir kaip jo pasekmė aš atėjau“ ir kt. Lyginant su kitais Jėzaus pasakymais, laikytina, kad čia nekalbama apie Jo atėjimo tikslą, bet poveikį. Jo teismas čia nėra pasmerkimas (plg. Jn 3:17, 5:45, 12:47), bet priemonė nustatyti ir paskelbti padėtį (Jn 5:30, 7:24). Jo atėjimo pasekmė ta, kad dėl žmonių, kurie galvoja, jog aiškiai mato dvasinius dalykus, bus akivaizdžiai nustatyta, kad jie akli. Tuo tarpu, tie, kurie pripažįsta savo dvasinį aklumą, dėl Jo atėjimo praregės ir bus pripažinti reginčiaisiais.

15 Kaip Tėvas mane pažįsta, taip ir aš pažįstu Tėvą; ir už avis gulda savo gyvybę.
 16 Dar turiu kitų avių, kurios nėra iš šito gardo; jas taip pat man reikia atvesti, ir jos klausys mano balso, ir bus viena kaimenė, vienas *ganytojas. 17 Mano Tėvas mane myli dėl to, kad aš gulda savo gyvybę, kad vėl ją pasiimčiau. 18 Niekas neatima jos iš manęs, bet aš ją guldau †vadovaudamasis savimi. Aš turiu įgaliojimą ją guldyti ir turiu įgaliojimą vėl ją pasiimti. Šitą įsakymą esu gavęs iš savo Tėvo.“ 19 Todėl dėl šitų žodžių vėl atsirado susiskaldymas tarp žydų. 20 Ir daugelis iš jų sakė: „Jis †velnio apsėstas ir kraustosi iš proto! Kam jo klausote?“ 21 Kiti sakė: „Šitie žodžiai nėra Švelnio apsėsto žmogaus žodžiai. Nejaugi velnias gali atverti aklojo akis?!“

Pašventinimo šventės metu Mesijui prieštarauja dėl to, kad Jis sako, jog Jis ir Tėvas yra viena

22 Ir Jeruzalėje įvyko *Pašventinimo šventė, ir buvo žiema. 23 Ir Jėzus vaikščiojo šventykloje, po Saliamono stoginę. 24 Tai †žydai jį apstojo ratu ir jam tarė: „Kaip ilgai laikysi mus abejonėse? Jei tu esi Kristus, pasakyk mums atvirai!“ 25 Jėzus jiems atsakė: „Aš jums sakiau, bet jūs netikite; darbai, kuriuos aš darau savo Tėvo vardu, tie liudija apie mane. 26 Bet jūs netikite, nes nesate †iš manųjų avių, kaip jums sakiau. 27 Manosios avys klauso mano balso; pažįstu jas aš pats, ir jos seka paskui mane; 28 amžiną §gyvenimą joms duodu aš pats, ir jos *niekada nepražus per amžius, ir niekas jų neišplėš iš mano rankos. 29 Mano Tėvas, kuris man jas davė, yra didesnis už visus, ir niekas negali jų išplėsti iš mano Tėvo rankos. 30 Aš ir mano Tėvas esame viena.“ 31 Todėl žydai vėl stvėrėsi akmenų, kad jį užmėtytų akmenimis. 32 Jėzus jiems atsiliepė: „Jums parodžiau daug gerų darbų iš savo Tėvo. Už kurį iš šitų darbų siekiate mane užmėtyti akmenimis?“ 33 †Žydai jam atsakė, sakydami: „Ne už gerą darbą siekiame tave užmėtyti akmenimis, bet už piktžodžiovimą, būtent už tai, kad tu, būdamas žmogus, †daraisi Dievu.“ 34 Jėzus jiems atsakė: „Argi jūsų įstatyme nėra parašyta: „Aš tariau: Šesate dievai“? 35 Jeigu jis *pavadino dievais tuos, †kuriems atėjo Dievo žodis (ir šventraščio neįmanoma †panaikinti), 36 tai ar jūs galite sakyti tam, kurį Tėvas pašventino ir pasiuntė į pasaulį: „Tu piktžodžiauji“, todėl, kad pasakiau: „Aš esu Dievo Sūnus“? 37 Jeigu nedarau savo Tėvo darbų, netikėkite manimi. 38 Bet jei darau, tai, nors ir netikite manimi, tikėkite darbais, kad žinotumėte ir tikėtumėte, kad Tėvas yra manyje, ir aš jame.“ 39 Jie dėl to vėl siekė jį suimti, bet jis ištrūko jiems iš rankų 40 ir vėl nuėjo Šuž Jordano į tą vietą, kur anksčiau *Jonas krikštydavo, ir ten apsistojo. 41 Ir daugelis atėjo pas jį ir sakydavo:

* 10:16 „ganytojas“ – Arba „piemu“. † 10:18 „vadovaudamasis savimi“ – Žr. Jn 5:30 išnašą. † 10:20 „velnio apsėstas“ – T. „turi velnią“. § 10:21 „velnio apsėsto“ – T. „turinčio velnią“. * 10:22 „Pašventinimo šventė“ – Gr. žodis ἐγκαίνια (enkainia) reiškia „atnaujinimas“. Tokiu žodžiu buvo verčiamas hbr. žodis חֲנֻכָּה (hanuka, „pašventinimas“), kuris nevertojamas Šventajame Rašte. Hanukos šventė minėjo pakartotą šventyklos pašventinimą apie 165 m. pr. Kr., kai Judo Makabėjo vadovaujami žydai atsikratė okupantų vergovės. Ta šventė dar vadinama „Šviesų švente“ ir kt. † 10:24 „žydai“ – T. y. žydų vadovai. † 10:26 „iš manųjų avių“ – Plg. tą pačią gr. k. gramatinę sandarą Jn 8:44 eilutėje ir kitur NT. § 10:28 „gyvenimą“ – Arba „gyvybę“, „gyvastį“. * 10:28 „niekada nepražus per amžius“ – Arba „nepražus amžinai“, „niekada nepražus“. † 10:33 „Žydai“ – T. y. „Žydų vadovai“. † 10:33 „daraisi Dievu“ – Plg. Jn 5:18, 8:53, 10:30, 19:7. § 10:34 „esate dievai“ – Ps 82:6, 82:1. Hbr. žodis, išverstas „dievai“ 82-oje psalmėje nurodo „galinguosius“. Jis vartojamas kalbant (1) apie netikrus kitų tautų dievus (velnius, t. y. demonus), (2) kartais apie Dievui atstovaujančius angelus arba teisėjus-valdovus. * 10:35 „pavadino dievais“ – Žr. Ps 82:6. † 10:35 „kuriems“ – Arba „pas kuriuos“. † 10:35 „panaikinti“ – Arba „atšaukti“, „padaryti negaliojančiu“. § 10:40 „už Jordano“ – Žr. Jn 1:28, „Betabaroje“. * 10:40 „Jonas krikštydavo“ – T. „būdavo Jonas krikštydamas“.

„Nors Jonas nepadarė jokio antgamtinio ženklų, vis dėlto †visa tai, ką Jonas kalbėjo apie šią *žmogų*, yra †tiesa.“ ⁴² Ir daugelis tenai juo †tikėjo.

11

Jėzus prikelia Lozorių iš mirusiųjų

¹ O buvo tam tikras sergantis *žmogus*, Lozorius iš Betanijos, iš Marijos ir jos sesers Mortos kaimo. ² (O Marija buvo ta, kuri patepė Viešpatį tepamaisiais kvepalais ir nušluostė jo kojas savo plaukais; *jos brolis Lozorius sirgo.) ³ Todėl jo seserys pasiuntė pas jį, sakydamos: „Viešpatie, štai tas, kurį tu myli, serga!“ ⁴ Bet *tai* išgirdęs, Jėzus tarė: „**Šita liga ne mirčiai, bet Dievo šlovei, kad Dievo Sūnus per ją būtų pašlovintas.**“ ⁵ (Vis dėlto Jėzus mylėjo Mortą, jos seserį ir Lozorių.) ⁶ Taigi, kai jis išgirdo, kad *tas* serga, jis tąsyk net dvi dienas pasiliko toje vietoje, kur buvo. ⁷ Vėliau, po to jis sako mokytiniais: „**Eikime vėl į Judėją.**“ ⁸ Jo mokiniai jam sako: „Mokytojau, žydai ką tik kėsinosi tave užmušti akmenimis, o tu vėl ten vyksti?“ ⁹ Jėzus atsakė: †„**Argi diena neturi dvylika valandų?! Jeigu kas vaikščioja dieną, nesuklumpa, nes mato šio pasaulio šviesą.** ¹⁰ **Bet jeigu kas naktį vaikščioja, suklumpa, nes jame nėra šviesos.**“ ¹¹ Jis tai pasakė, o paskui jis sako jiems: „**Mūsų draugas Lozorius yra užmigęs, bet vykstu, kad jį pažadinčiau iš miego.**“ ¹² Tad jo mokiniai tarė: „Viešpatie, jeigu jis užmigęs, pasveiks.“ ¹³ (Tačiau Jėzus buvo kalbėjęs apie jo mirtį, bet jie manė, kad jis kalbėjęs apie poilsio miegą.) ¹⁴ Tada Jėzus atvirai jiems pasakė: „**Lozorius mirė, ¹⁵ bet aš džiaugiuosi, kad ten nebuvau, – dėl jūsų, kad tikėtumėte. Vis dėlto eikime pas jį.**“ ¹⁶ Tada †Tomas, vadinamas Didymu, tarė savo bendramokytiniais: „Eikime ir mes, Škad mirtume su juo.“

¹⁷ Atėjęs Jėzus rado jį jau keturias dienas buvusį kape. ¹⁸ O Betanija buvo arti Jeruzalės – maždaug *penkiolikos stadijų atstu, – ¹⁹ ir daug †Judėjos gyventojų atėjo pas *tas moteris, tai yra* prie Mortos ir Marijos, kad jas paguostų dėl jų brolio. ²⁰ Taigi, kai Morta išgirdo, kad Jėzus ateinąs, ji išėjo jo pasitikti, bet Marija *liko* sėdėti namie. ²¹ Tada Morta prabilo į Jėzų: „Viešpatie, jeigu būtum čia buvęs, mano brolis nebūtų miręs. ²² Bet žinau, kad netgi dabar, ko tik prašysi Dievą, Dievas tau duos.“ ²³ Jėzus jai sako: „**Tavo brolis prisikels!**“ ²⁴ Morta jam sako: „Žinau, kad jis prisikels prisikėlime, paskutiniąją dieną.“ ²⁵ Jėzus jai tarė: „**Aš esu prisikėlimas ir gyvenimas. Kas tiki manimi, net jei numirtų, bus gyvas, ²⁶ ir kiekvienas, kuris gyvuoja ir tiki manimi, joku atveju nemirs per amžius. Ar tai tiki?**“ ²⁷ Ji sako jam: „Taip, Viešpatie, aš tikiu, kad tu esi †Kristus, Dievo Sūnus, Šateinantysis į pasaulį.“ ²⁸ Ir *tai pasakiusi ji nuėjo ir †slapčiomis pasišaukė savo seserį Mariją, sakydama: „Mokytojas yra atėjęs ir tave šaukia.“ ²⁹ Kai ji *tai* išgirdo, ji skubiai pakilo ir nuėjo pas jį. ³⁰ O Jėzus dar nebuvo atėjęs į kaimą, bet buvo toje vietoje, kur Morta jį pasitiko. ³¹ Tada žydai, kurie buvo su ja namuose ir ją guodė, pamatę, kad Marija skubiai pakilo ir išėjo, sekė paskui ją,

† **10:41** „visa tai, ką“ – T. „visus dalykus“, kokius tik“. † **10:41** „tiesa“ – Gr. būdvardis ἀληθής (aléthēs); žr. Jn 3:33 išnašą. * **11:2** „jos“ – T. „kurios“. † **11:9** „Argi diena neturi dvylika valandų?!“ – T. „Argi ne dvylika yra dienos valandų?!“. † **11:16** „Tomas, vadinamas Didymu“ – Abudu vardai reiškia „dvyną“ – tik skirtingomis kalbomis. „Tomas“ yra hebrajiškas / aramėjiškas vardas (תאומים, tâ'ôm) ir „Didymu“ yra graikiškas vardas (Δίδυμος, Dídumos). Būtų tiksliau perrašyti gr. vardą su „u“ raide („Didumas“), bet norisi vengti painiavos su liet. žodžiu „didumas“. § **11:16** „kad mirtume su juo“ – T. y. su Jėzumi; plg. Jn 11:8. Tomas ryžosi rizikuoti gyvybe, nes visi mokiniai suprato, kad Judėjoje žydų vadovai norėjo Jėzų nužudyti. * **11:18** „penkiolikos stadijų“ – Apie tris kilometrus arba dvi mylias (stadija ≈ 187 metrai arba 607 pėdos). † **11:19** „Judėjos gyventojų“ – Arba „žydų“, „judėjiečių“. † **11:27** „Kristus“ – Arba „Mesijas“. § **11:27** „ateinantysis į pasaulį“ – Plg. Įst 18:5, Jn 1:21, 1:25, 6:14. * **11:28** „tai“ – Gr. dgs., arba „tuos dalykus“. † **11:28** „slapčiomis pasišaukė savo seserį Mariją, sakydama“ – Arba „pasišaukė savo seserį Mariją, slapčiomis sakydama“.

sakydami, kad ji eina prie kapo ten verkti. ³² Tada, kai Marija atėjo, kur buvo Jėzus, jį pamačiusi, ji puolė jam į kojas, sakydama jam: „Viešpatie, jeigu būtum čia buvęs, mano brolis nebūtų miręs!“

³³ Taigi, kai Jėzus pamatė ją verkiančią ir su ja atėjusius žydus verkiančius taip pat, jis *dejavo* dvasioje ir *pats* save šjaudino ³⁴ ir tarė: „**Kur jį paguldėte?**“ Jie tarė jam: „Viešpatie, atėik ir pamatyk.“ ³⁵ Jėzus **pravirko*. ³⁶ Tada *†žydai* tarė: „Štai kaip jis jį mylėjo!“ ³⁷ O kai kurie iš jų tarė: „Ar tas, kuris atvėrė aklojo akis, negalėjo padaryti, kad ir šis nemirtų?“ ³⁸ Todėl Jėzus vėl dejuodamas savyje ateina prie kapo. Tai buvo ola, ir prie jos buvo užristas akmuo. ³⁹ Jėzus sako: „**Pašalinkite akmenį.**“ Mirusiojo sesuo Morta jam sako: „Viešpatie, jis jau dvokia, nes jau keturios dienos, kaip jis yra miręs.“ ⁴⁰ Jėzus jai sako: „**Ar nesakiau tau, kad jeigu tikėsi, matysi Dievo šlovę?**“ ⁴¹ Tada jie pašalino akmenį, kur buvo paguldytas numirėlis. Ir Jėzus pakėlė akis aukštyn ir tarė: „**Tėve, dėkoju tau, kad mane išklausei.** ⁴² **Ir aš žinojau, kad tu visada manęs išklausai; bet dėl šalia stovinčios minios tai pasakiau, kad jie tikėtų, jog tu esi mane siuntęs.**“ ⁴³ Ir tuos dalykus pasakęs jis garsiu balsu sušuko: „**Lozoriau, Šišeik!**“ ⁴⁴ Ir išėjo tas, kuris buvo miręs, būdamas kojomis ir rankomis apvyniotas laidojimo aprišalais, o jo veidas buvo apvyniotas skepeta. Jėzus jiems sako: „**Atraišiokite jį ir leiskite jam eiti.**“

Sąmokslas nužudyti Jėzų

⁴⁵ Tad daugelis iš žydų, kurie atėjo pas Mariją ir matė, ką Jėzus padarė, įtikėjo juo. ⁴⁶ Bet kai kurie iš jų nuėjo pas fariziejus ir papasakojo jiems, ką Jėzus padarė. ⁴⁷ Tad aukštieji kunigai ir fariziejai surinko tarybą ir tarė: „Ką **darysime?* Nes šitas žmogus daro daug antgamtinių ženklų. ⁴⁸ Jei šitaip jį paliksime, visi įtikės juo, ir romėnai ateis ir atims *†tą* mūsų *†vietą* bei *Šmūsų tautą*.“ ⁴⁹ O vienas iš jų – Kajafas, būdamas vyriausiasis kunigas tais metais, jiems tarė: „Jūs visiškai nieko nei išmanote, ⁵⁰ nei susivokiate, kad mums yra naudinga, jog vienas žmogus mirtų už liaudį, bet nepražūtų visa tauta.“ ⁵¹ (O tai jis kalbėjo **nesivadovaudamas savimi*, bet, būdamas vyriausiasis kunigas tais metais, jis išpranašavo, kad *†Jėzus* mirs už *†tą tautą*, ⁵² ir ne tik už *tą tautą*, bet kad jis taip pat surinktų į viena Dievo išsklaidytuosius vaikus.) ⁵³ Tada, nuo tos dienos, jie drauge šsutarė, kad jį nužudytų. ⁵⁴ Todėl Jėzus daugiau nebevaikščiojo viešai tarp **Judėjos gyventojų*, bet iš ten nuėjo į kraštą netoli dykumos, į miestą, vadinamą Efraimu, ir ten išbuvo su savo mokytiniais. ⁵⁵ Žydų Aplenkimo *šventė* buvo arti, ir daug *žmonių* iš *viso* krašto prieš Aplenkimo *šventę* traukė aukštyn į Jeruzalę apsivalyti. ⁵⁶ Tad jie ieškojo Jėzaus ir stoviniuodami šventykloje kalbėjosi vieni su kitais: „*†Kaip* jūs manote? Jis neateis į *šventę*, ar ne?“ ⁵⁷ Mat ir aukštieji kunigai ir fariziejai išleido įsakymą, kad, jei kuris žinotų, kur jis yra, praneštų, kad jie galėtų jį suimti.

‡ **11:33** „dejavo dvasioje“ – Arba „susigraudino dvasioje“. Galbūt Jėzus dejavo dėl žmonių netinkamų atsakų į mirtį ir į jį patį, kuris yra prisikėlimas ir gyvenimas (gyvybė). § **11:33** „jaudino“ – Kitur Jono evangelijoje, kur neigiamą emociją išgyvenimą nusako gr. žodis ταρασσω (tarassō), jis išverstas žodžiu „sukrėsti“ (Jn 12:27; 13:21; 14:1, 27). * **11:35** „pravirko“ – Arba „apsiašarojo“ (žr. Hbr 5:7). Gr. žodis, kuris čia išverstas „pravirko“ skiriasi nuo to, kuris vartojamas Lk 19:41. † **11:36** „žydai“ – Arba „Judėjos krašto žmonės“. ‡ **11:38** „užristas“ – T. „padėtas“. § **11:43** „išeik“ – Gr. nėra vksm., tik du prieviksmai: „šios vietos link“ (≈ „čia“) ir „laukan“ (≈ „iš“). * **11:47** „darysime“ – T. „darome“, bet prasmė čia yra „Kodėl mes nieko nedarome?!“. † **11:48** „tą mūsų“ – Gr. artikelis. ‡ **11:48** „vietą“ – T. y. šventyklą. § **11:48** „mūsų“ – Gr. artikelis. * **11:51** „vadovaudamasis savimi“ – Žr. Jn 5:19 išnašą. † **11:51** „Jėzus mirs“ – Arba „Jėzui teks mirti“ arba kitaip. ‡ **11:51** „tą“ – Gr. artikelis. § **11:53** „sutarė“ – Arba „tarėsi“. * **11:54** „Judėjos gyventojų“ – Arba „judėjiečių“, „žydų“. † **11:56** „Kaip“ – T. „Ką“.

12

Lozorius sesuo Marija patepė Jėzaus kojas

¹ Tada, šešios dienos prieš Aplenkimo šventę, Jėzus atėjo į Betaniją, kur buvo numirėlis Lozorius, kurį jis prikėlė iš numirusiųjų. ² Taigi, ten jie iškėlė jam vaises ir Morta patarnavo, o Lozorius buvo vienas iš atsilošiančių su juo prie stalo. ³ Tada Marija, paėmusi *svarą labai brangių tepamųjų kvėpalų iš tikro nardo, patepė Jėzui kojas. Ji ir nušluostė jo kojas savo plaukais. Ir namai prisipildė tepamųjų kvėpalų kvapo. ⁴ Tada vienas iš jo mokytinių, Simono sūnus Judas Iskarijotas, kuris jį išduos, *pasakė: ⁵ „Kodėl šie tepamieji kvėpalai nebuvo parduoti už Štris šimtus denarų ir pinigai neatiduoti vargšams?“ ⁶ Jis tai sakė ne todėl, kad rūpinosi vargšais, bet todėl, kad buvo vagis ir turėjo *kasą, ir nešiojosi tai, kas buvo į ją įdedama. ⁷ Tad Jėzus tarė: „Palik ją ramybėje, ji #juos buvo laikiusi mano laidojimo dienai. ⁸ Nes vargšų visada turite šalia savęs, bet mane ne visada Šturėsite.“ ⁹ Taigi didelė žydų minia žinojo, kad jis ten buvo, ir jie atėjo ne tik dėl Jėzaus, bet kad pamatytų ir Lozorių, kurį jis prikėlė iš numirusiųjų. ¹⁰ Bet aukštieji kunigai susitarė, kad ir Lozorių nužudytų, ¹¹ nes daugybė žydų per jį atsitraukė nuo jų ir įtikėjo Jėzumi.

Pažadėtasis Karalius ateina į Jeruzalę

¹² Rytojaus dieną didelė minia, kuri atvyko į šventę, išgirdusi, kad Jėzus ateinąs į Jeruzalę, ¹³ pasiėmė palmių šakų ir išėjo jo pasitikti ir šaukė: „Osana! Palaimintas tas, kuris ateina Viešpaties vardu – Izraelio Karalius!“ ¹⁴ O Jėzus, radęs jauną asilą, užsėdo ant jo, kaip yra parašyta: ¹⁵ *Nebijok, Siono dukterie! Štai tavo Karalius ateina, sėdintis ant asilės jauniklio. ¹⁶ O iš pradžių jo mokytiniai šitų dalykų nesuprato, bet, kai Jėzus buvo pašlovintas, tada jie prisiminė, kad šie dalykai buvo apie jį parašyta, ir kad jie buvo jam #tai padarę. ¹⁷ Taigi #vis dar liudijo apie tai minia, buvusi su juo, kai jis pašaukė Lozorių iš kapo ir prikėlė jį iš numirusiųjų. ¹⁸ Šžmonių būrys todėl ir išėjo jį pasitikti, nes buvo girdėjęs jį padarius tą antgamtinį ženklą. ¹⁹ Todėl fariziejai kalbėjo vieni kitiems: *„Matote, kaip nieko negalite padaryti! Štai pasaulis nuėjo paskui jį!“

Šlovė atitenka tam, kuris miršta tarsi kviečio grūdas

²⁰ Ir tarp atėjusiųjų aukštyn garbinti per šventę buvo tam tikri #graikai. ²¹ Taigi tie priėjo prie #Pilypo, kilusio Šiš Galilėjos Betsaidos, ir prašė jo, sakydami: „Gerbiamasis,

* **12:3** „svarą“ – Gr. λίτρα (litra). Tai buvo Romos Imperijos „libra“, kurios svoris buvo 327-329 gramai.
† **12:3** „tikro“ – Gr. πιστικός (pistikos), kuris vartojamas NT dar tik Mk 14:3. Arba „gryno“. Žodis yra įvairiai verčiamas. † **12:4** „kuris jį išduos“ – Arba „kuris išduosias jį“, „kuris ketino jį išduoti“. Gr. žodis μέλλω (mello) nusako ateities įvykius. § **12:5** „tris šimtus denarų“ – Vienas denaras ≈ darbininko vienos dienos darbo užmokestis. Trys šimtai denarų būtų daugmaž vienerių metų darbininko atlyginimas. * **12:6** „kasą“ – Arba „pinigų dėžutę“. † **12:6** „nešiojosi“ – Gr. žodis βαστάζω (bastazo) gali reikšti „išnešti“ (Jn 20:15), todėl kartais verčiamas „vagiliauti“, „grobstyti“. Manantys, kad žodžiu βαστάζω (bastazo) sakoma, jog Judas išimdavo iš pinigų, rodo dar į Mt 3:11, 8:17. Nėra klausimo, kad Judas vogdavo, klausimas tai, ar žodis βαστάζω (bastazo) tvirtina tai. † **12:7** „juos“ – T. „jį“, t. y. tepamuosius kvėpalus; gr. vns. § **12:8** „turėsite“ – T. „turite“. * **12:15** „Nebijok [...]“ – Zch 9:9. † **12:16** „tai“ – T. „šiuos / šituos / tuos dalykus“. † **12:17** „vis dar liudijo“ – Gr. k. būtojo laiko eigos veikslas (imperfektyvas) rodo, kad tai buvo besitęsiantis liudijimas. Arba „vis dar patvirtino savo liudijimu“. § **12:18** „Žmonių būrys“ – Tas pats gr. žodis dažnai verčiamas „minia“. * **12:19** „Matote“ – Sakinys gali būti ir „Ar matote [...]“ arba „Žiūrėkite, kad [...]“. † **12:20** „graikai“ – Gr. Ἑλληνας (Hellen). Tai etniniai graikai, ne graikakalbiai žydai – Ἑλληριστής (Hellenistes). Šie graikai atvyko garbinti, todėl manoma, kad jie jau buvo atsivertę į hebrajų tikėjimą. † **12:21** „Pilypo“ – Apaštalas Pilypas buvo iš Betsaidos (Jn 1:44). Yra kitas Pilypas (diakonas, evangelistas), kuris minimas Apd 6:5; 8:5,26; 21:8. § **12:21** „iš Galilėjos Betsaidos“ – Jn 1:44.

*norėtume pamatyti Jėzų.“²² Pilypas *nuėjo ir *pasakė Andriejui, o Andriejus ir Pilypas †dar Jėzui *pasakė.²³ O Jėzus jiems atsakė, sakydamas: „Yra atėjusi valanda, kad būtų pašlovintas Žmogaus Sūnus.“²⁴ Iš tiesų, iš tiesų sakau jums: jei kviečio grūdas įkritęs į žemę nemiršta, jis lieka vienas, bet jeigu numiršta, jis duoda daug vaisių.²⁵ Kas myli savo †gyvybę, ją †spražudys, tačiau kas *nekenčia savo gyvybės šiame pasaulyje, išsaugos ją †amžinam gyvenimui.²⁶ Jei kas man tarnauja, jis turi sekti paskui mane, ir kur aš esu, ten bus ir mano tarnas; jei kas man tarnauja, tą gerbs *mano* Tėvas.²⁷ Dabar mano siela sukresta. Ir ką aš sakysiu: „Tėve, išgelbėk mane nuo šios valandos!“? Bet dėl šios priežasties aš atėjau į šią valandą.²⁸ Tėve, pašlovink savo vardą.“ Tada iš dangaus ataidėjo balsas: „Aš jį pašlovinau ir vėl pašlovinsiu.“²⁹ Todėl *aplink* stovinti ir *tai* girdėjusi minia sakė †griaustinį sugriaudus. Kiti sakė: „Angelas jam kalbėjo.“³⁰ Jėzus atsakydamas tarė: „Ne dėl manęs †pasigirdo tas balsas, bet dėl jūsų.“³¹ Dabar yra šio pasaulio teismas, dabar šio pasaulio kunigaikštis bus išmestas lauk.³² O aš, *kai būsiu aukštyne iškeltas nuo žemės, visus trauksiu pas save.“³³ Jis tai pasakė †nurodydamas, kokia mirtimi †jam numatyta mirti.³⁴ Šžmonės jam atsakė: „Mes girdėjome iš Įstatymo, kad Kristus pasilieka per amžius. Tai kaip tu *gali* sakyti, kad Žmogaus Sūnus turi būti iškeltas aukštyne? Kas yra tas Žmogaus Sūnus?“³⁵ Tada Jėzus jiems tarė: * „Dar trumpą laiką †Šviesa yra su jumis. Vaikščiokite, kol turite Šviesą, kad ant jūsų neužteiktų tamsa. O tas, kuris vaikšto tamsoje, nežino, kur eina.“³⁶ Kol turite Šviesą, pasitikėkite Šviesa, kad †būtumėte †Šviesos vaikai. Tai pasakęs Jėzus išėjo ir pasislėpė nuo jų.

Kietos širdys ir netikėjimas

³⁷ Bet nors jis buvo padaręs tiek daug antgamtinių ženklų jų akivaizdoje, tačiau jie netikėjo juo,³⁸ kad išsipildytų pranašo *Izaijo pasakymas, kurį jis kalbėjo: †VIEŠPATIE, kas patikėjo †girdima mūsų žinia? Ir kuriam buvo apreikšta †Viešpaties ranka?³⁹ Jie negalėjo tikėti, nes Izaijas vėl pasakė: ⁴⁰ *Jis yra apakinęs jų akis ir užkietinęs jų širdį, kad nematytų akimis nei suvoktų širdimi ir neatsiverstų, ir aš jų nepagydyčiau.⁴¹ Tuos dalykus pasakė Izaijas, kai pamatė jo šlovę ir kalbėjo apie jį.

⁴² Vis dėlto net iš †vyresnybės daugelis †tikėjo jį, bet dėl fariziejų jie neišpažino

* **12:21** „norėtume“ – T. „norime“. † **12:22** „dar“ – Arba „vėl“ † **12:25** „gyvybę“, „gyvybės“ – Gr. ψυχή (psūche); arba „sielą“ (2 k.). § **12:25** „pražudys“ – Gal „praras“, plg. Mk 8:35, Mt 16:25, Lk 9:24, 17:33. * **12:25** „nekenčia“ – Žr. Lk 14:26-35. † **12:25** „amžinam gyvenimui“ – Arba „amžinai gyvybei“, „amžinai gyvasčiai“. Galėtų būti „į amžiną gyvenimą“. Gr. frazė εις ζωὴν αἰώνιον (eis zōēn aiōnion, „į gyvenimą amžiną“) vartojama Jn 4:14,36; 6:27; 12:25. † **12:29** „griaustinį sugriaudus“ – T. „griaustinį įvykus / atsitikus“. § **12:30** „pasigirdo“ – T. „atėjo“. * **12:32** „kai“ – T. „jei“. † **12:33** „nurodydamas“ – Gr. žodis σημαίνω (sēmainō) vartojamas ir Jn 18:32, 21:19; Apd 11:28, 25:27; Apr 1:1. Yra kilęs iš žodžio, reiškiančio „žymę“, „ženklą“. Vartosenoje visada kalbama apie išankstinį paaiškinimą, todėl galimas ir toks vertimas: „paaiškinti / nurodyti iš anksto“. † **12:33** „jam numatyta mirti“ – Gr. frazėje yra žodis μέλλω (mello), kuris nusako ateities įvykius. § **12:34** „žmonės“ – Arba „minia“. * **12:35** „Dar trumpą laiką“ – Žr. Jn 7:33 išnašą. † **12:35** „Šviesa“ – Žr. Jn 1:5-9, 8:12, 9:5, 12:46. † **12:36** „būtumėte“ – Arba „pasirodytumėte esą“. Plg. Mt 5:45, Jn 15:8. § **12:36** „Šviesos vaikai“ – Plg. Lk 16:8, Ef 5:8, I Tes 5:5. * **12:38** „Izaijo“ – Gr. Ἡσαΐας (Hesaias). † **12:38** „Viešpatie [...]“ – Žr. Iz 53:1, Rom 10:16. † **12:38** „girdima mūsų žinia“ – Arba „klausytinu mūsų pranešimu“, „tai, kas iš mūsų klausoma“, „klausytina mūsų perduota žinia“. § **12:38** „Viešpaties ranka“ – T. y. Dievo galybė, kurią Viešpats Jėzus parodė savo daromais stebuklais. * **12:40** „Jis yra apakinęs ...“ – Iz 6:9-10. † **12:42** „vyresnybės“ – T. – „valdovų“, „vyresnybės narių“, „valdančiųjų“. † **12:42** „tikėjo jį“ – Žr. išnašą Jn 8:30-oje eilutėje. Aišku, kad jų tikėjimas buvo tikėjimas faktais, bet ne pasiklovimas Jėzumi ir savęs patikėjimas Jam, nes nedrįso išpažinti Jėzaus ir labiau mėgo šlovę nuo žmonių nei šlovę nuo Dievo (43 eil). Plg. Mt 10:33 ir Lk 12:9. Galimai Nikodemas ir Juozapas iš Arimatėjos buvo tarp minėtų netikrų tikinčiųjų, bet šie vėliau tapo tikrais tikinčiaisiais ir nebesigėdijo Jėzaus.

jo, kad nebūtų pašalinti iš sinagogos, ⁴³ nes žmonių šlovę jie mėgo labiau už Dievo šlovę.

⁴⁴ O Jėzus Ššaukdamas tarė: „Kas tiki manimi, tas tiki ne manimi, bet tuo, kuris mane siuntė. ⁴⁵ Be to, kas mato mane, mato tą, kuris mane siuntė. ⁴⁶ Aš, Šviesa, esu atėjęs į pasaulį, kad kiekvienas, kuris manimi tiki, nepasiliktų tamsoje. ⁴⁷ Ir jei kas klausosi mano žodžių ir netiki, aš *nesiimu jo teisti, nes atėjau ne tam, kad teisčiau pasaulį, bet kad išgelbėčiau pasaulį. ⁴⁸ Kas mane atmeta ir mano žodžių nepriima, turi tą, kuris jį teisia; tas žodis, kurį kalbėjau, teis jį paskutiniąją dieną. ⁴⁹ Nes aš nekalbėjau †vadovaudamasis savimi, bet Tėvas, kuris mane siuntė, pats davė man įsakymą, ką turiu sakyti ir ką turiu kalbėti. ⁵⁰ Ir žinau, kad †jo įsakymas yra Šamžinas gyvenimas. Todėl ką aš kalbu, kalbu taip, kaip Tėvas yra man pasakęs.“

13

Meilės pavyzdys: tarnauti juodžiausiais darbais net iki galo

¹ O prieš Aplenkimo šventę, Jėzus, žinodamas, kad buvo atėjusi jo valanda, jog jis turi *išeiti iš šio pasaulio pas Tėvą, mylėjęs savuosius, kurie buvo pasaulyje, jis †mylėjo juos †iki galo. ² Ir pasibaigus vakarienei, velniui jau įdėjus į Simono *sūnaus* Judo Iskarijoto širdį jį išduoti, ³ Jėzus, žinodamas, kad Tėvas Švisa atidavęs į jo rankas ir kad jis išėjo nuo Dievo ir eina pas Dievą, ⁴ *kėlėsi nuo vakarienės *stalo* ir *padėjo į šoną savo viršutinius drabužius ir, paėmęs rankšluostį, *juo* apsijuosė. ⁵ Po to jis *įpylė vandens į praustuvę ir ėmė mazgoti mokytiniams kojas bei šluostyti *jas* rankšluosčiu, kuriuo buvo apsijuosęs. ⁶ Tada jis *priėjo prie Simono Petro ir šis jam *tarė: „Viešpatie, nejaugi tu mazgosi man kojas?!“ ⁷ Jėzus atsakydamas tarė jam: „Tu dabar nesupranti, ką aš darau, bet *po šių dalykų †suvoksi.“ ⁸ Petras jam *tarė: „Nieku būdu nemazgosi man kojų per amžius!“ Jėzus jam atsakė: „Jeigu tavęs *nenumazgosi, vadinasi*, tu su manimi neturi dalies.“ ⁹ Simonas Petras jam *tarė: „Viešpatie, ne tik mano kojas, bet ir rankas ir galvą!“ ¹⁰ Jėzus jam *tarė: „Kas yra †nuplautas, tam nereikia nieko kito, kaip tik kojas nusimazgoti, nes yra visas švarus – ir jūs esate švarūs, bet ne visi.“ ¹¹ Nes jis žinojo, kas jį išduosiąs, todėl pasakė: „Ne visi esate švarūs.“ ¹² Taigi, kai jau buvo numazgojęs jiems kojas ir pasiėmęs savo drabužius ir vėl atsilošęs *prie stalo*, jis tarė jiems: „Ar suprantate, ką jums padariau? ¹³ Jūs mane vadinate Mokytoju ir Viešpačiu, ir gerai sakote, nes aš toks ir esu. ¹⁴ Jei tad aš – Viešpats ir Mokytojas – numazgojau jums kojas, tai ir jūs privalote vieni

§ 12:44 „šaukdamas“ – T. „šaukė ir“. * 12:47 „nesiimu jo teisti“ – Žr. išnašą Jn 8:11 eilutėje. † 12:49 „vadovaudamasis savimi“ – Arba „iš savęs“. Gr. frazė ἐξ ἐμαυτοῦ (eks emautou) vartojama tik čia. Žr. išnašą apie panašią frazę ἀπ’ ἐμαυτοῦ (ap emautou) Jn 5:30 eilutėje. † 12:50 „jo įsakymas“ – Arba „jo įsakymo pasekmė“. Vartojama retorinė figūra: žodis „įsakymas“ reiškia tai, ką daro įsakymas (kai jis vykdomas). Plg. I Jn 3:23. § 12:50 „amžinas gyvenimas“ – Arba „amžina gyvybė“ * 13:1 „išeiti iš šio pasaulio“ – Plg. Lk 9:31, II Pt 1:15. † 13:1 „mylėjo juos“ – T. y. „parodė / pareiškė savo meilę jiems“. † 13:1 „iki galo“ – Arba „iki užbaigimo“, „galutiniai“, „visiškai“, „iki paskutiniųjų“. Gr. frazės εἰς τέλος (eis telos), kuris verčiamas „iki galo“ arba „iki užbaigimo“, turi sąsają su Jėzaus ant kryžiaus ištartu žodžiu Τετέλεσται (Tetelestai), kuris verčiamas „Atlikta“, „Galutiniai atlikta“, arba „Užbaigta“ Jn 19:30-oje eilutėje. Plg. I Jn 3:16 eilutę, kuri rodo, kad Jėzus įpareigojo savuosius ne tik daryti juodus darbus vieni už kitus, bet ir guldyti gyvybę vieni už kitus. § 13:3 „visa“ – Gr. dgs., t. y. „visus dalykus ir asmenis“; plg. Mt 28:18. * 13:7 „po šių dalykų“ – Arba „paskui“, „vėliau“. † 13:7 „suvoksi“ – T. y. „patirtimi busi išmokęs“. † 13:10 „nuplautas“ – T. „numaudytas“; gr. žodis λούω (louo) yra neveikiamosios nuosakos, t. y. kas kitas nuplovė / numaudė tą žmogų, o ne jis pats nusiplovė / nusimaudė. Nors „maudyti“ būtų tikslesnis vertimas, žodis λούω (louo) ir giminingas žodis ἀπολούω (apolouo) šiame leidinyje dažniausiai verčiami žodžiu „(nu)plauti“ dėl lietuvių k. sintaksės (vengiant keistų išsireiškimų, pvz., kad Jėzus „maudė“ tikinčiuosius savo krauju, ar kad žmogus „maudė“ nukentėjusiojo žaizdas). Plg. Apd 9:37, 16:33, 22:16; I Kor 6:11; Hbr 10:22; II Pt 2:22; Apr 1:5.

kitiems kojas mazgoti. ¹⁵ Nes esu jums davęs pavyzdį, kad ir jūs taip darytumėte, kaip aš jums dariau. ¹⁶ Iš tiesų, iš tiesų sakau jums: nei tarnas nėra didesnis už savo šeimininką, nei pasiūstasis didesnis už savo siuntėją. ¹⁷ Jei žinote šiuos dalykus, – esate palaiminti, jei juos darote.

Jėzus: Mano pranašysčių išsipildymas įrodys, kad esu „Aš Esu“

¹⁸ Ne apie jus visus kalbu. Aš žinau, Škuriuos išsirinkau, bet *taip yra*, kad išsipildytų šventraštis: **Tas, kuris su manimi valgo duoną, pakėlė prieš mane savo kulną.* ¹⁹ Sakau jums †pradedant dabar, prieš įvykstant, kad įvykus tikėtumėte, jog *AŠ ESU tas.* ²⁰ Iš tiesų, iš tiesų sakau jums: kas priima bet kurį *asmenį*, kurį siunčiu, tas priima mane, o kas priima mane, tas priima tą, kuris mane siuntė.“

Jėzus atskleidžia, kas Jį išduos

²¹ Pasakęs tuos dalykus, Jėzus buvo sukrėstas dvasioje ir liudijo tardamas: „*Iš tiesų, iš tiesų sakau jums, kad mane išduos vienas iš jūsų!*“ ²² Todėl mokytiniai ėmė žvalgytis vieni į kitus nesuvokdami, apie kurį jis kalbąs. ²³ O vienas jo mokytinių, kurį Jėzus mylėjo, buvo atsilošęs *valgyti* †prie Jėzaus Šužančio. ²⁴ Todėl Simonas Petras *parodė jam gestą, kad pasiklaustų, kas būtų tas, apie kurį jis kalba. ²⁵ Tad *pasilinkęs prie Jėzaus krūtinės, šis *pasakė jam: †„Kas jis, Viešpatie?“ ²⁶ Jėzus *atsakė: „*Tai tas, kuriam †pamirkęs paduosiu gabaliuką duonos.*“ Ir įmirkęs gabaliuką *padavė *jį* Judui Iskarijotui, Simono *sūnui*. ²⁷ Ir po gabaliuko Šėtonas įėjo į jį. Tada Jėzus jam tarė: „*Ką darai, daryk greičiau!*“ ²⁸ Tačiau, nė vienas iš atsilošusių *prie stalo* nesuprato, kodėl jis *taip* pasakė jam. ²⁹ Nes kai kurie manė, kadangi Judas turėjo Škasą, kad Jėzus jam *sakęs: „Nupirk, ko mums reikia šventei“, arba kad jis ką nors duotų vargšams. ³⁰ Tad anas, priėmęs *duonos* gabaliuką, tuojau išėjo; o buvo naktis.

Jėzus praneša, kad išvyksta

³¹ Taigi, kai *tas* buvo išėjęs, Jėzus *tarė: „*Žmogaus Sūnus* *jau dabar pašlovintas, ir Dievas jau pašlovintas †per jį. ³² Jei Dievas †jau pašlovintas Šper jį, tai ir Dievas jį pašlovins per save – ir tuojau jį pašlovins. ³³ Vaikeliai, *dar trumpą laiką †būsiu su jumis. Jūs manęs ieškosite; ir kaip sakiau žydams: „kur aš einu, jūs negalite ateiti“, – taip dabar ir jums sakau. ³⁴ Jums duodu †naują įsakymą, kad jūs vieni kitus

§ 13:18 „kuriuos išsirinkau“ – Plg. Jn 6:70. * 13:18 „Tas ...“ – Ps 41:9. † 13:19 „pradedant dabar“ – Gr. ἀπ’ ἄρτι (ap arti); arba „nuo šiol“, „ateityje“, „po šitos dabarties“. Žr. Mt 23:39; 26:29,64; Jn 1:51; 14:7. † 13:23 „prie Jėzaus užančio“ – Arba „Jėzaus užantyje“, „į Jėzaus užantį“; šioje eilutėje vartojamas gr. prielinksnis ἐν (en), o Jn 1:18 eilutėje vartojamas εἰς (eis). Abudu turi įvairias reikšmes ir kartais reiškia tą patį. § 13:23 „užančio“ – Trad. „krūtinės“. * 13:25 „pasilinkęs“, – Arba „nusileidęs / nukritęs ant“. Čia ir Lk 15:20 gr. žodis ἐπιπίπτω (epiπτō) vartojamas panašia prasme. † 13:25 „Kas jis, Viešpatie?“ – T. „Viešpatie, kuris yra jis?“ † 13:26 „pamirkęs“ – Gr. βάπτω (bapto), Trad. „padažęs“, kurio viena reikšmė yra „pamirkyti“. § 13:29 „kasą“ – Arba „pinigų dėžutę“. * 13:31 „jau“ (2 k. čia ir 32 eilutėje) – Gr. k. vksm. laikas aoristas (αοριστος – „neapibrėžtas“) reiškia praeityje vykusį baigtą veiksma nepaisant, ar jo padarinai veikia dabar ar ne. † 13:31 „per jį“ (čia ir 32 eilutėje), „per save“ (32 eilutėje) – Plg. Jn 14:13; II Tes 1:10, 12 (gr. ἐν (en)); I Pt 4:11 (gr. διὰ); abudu prielinksniai gali būti išversti „per“, o ἐν (en) taip pat verčiamas vietininku (pvz., „jame“, „savyje“) ir kilmininku (pvz., „Dievas jau jo (Dievo Sūnaus) pašlovintas“). † 13:32 „jau“ – Žr. Jn 13:31 išnašą. § 13:32 „per jį“, „per save“ – Žr. Jn 13:31 išnašą. * 13:33 „dar trumpą laiką“ – Žr. Jn 7:33 išnašą. † 13:33 „būsiu“ – T. „esu“. † 13:34 „naują“ – Galimas paaiškinimas: įsakymas mylėti yra naujas (1) ne ta prasme, kad ankstesniais laikais nebuvo tokio įsakymo (plg. Kun 19:18; Mt 5:43, 19:19, 22:39; Mk 12:31; Lk 10:27), bet, kad, kaip sakoma 35-oje eilutėje, pirmą kartą meilė kitiems bus tapatybę rodantis ženklas (plg. Jn 15:12, 17; Rom 13:9; Gal 5:14; Jok 2:8; I Jn 3:11, 14, 16-18, 23; 4:7-8, 11-12, 4:20-21, 5:2) ir yra naujas ta prasmė, kad Jėzaus pavyzdys nebuvo norma ankstesnių laikų tikintiesiems.

mylėtumėte – kaip aš jus mylėjau, kad ir jūs taip mylėtumėte vienas kitą. ³⁵ Iš to visi pažins, kad esate mano mokytiniai, jei šmylėsite vieni kitus.“

Jėzus išpranašauja, kad Petras Jo išsižadės

³⁶ Simonas Petras jam *tarė: „Viešpatie, kur eini?“ Jėzus jam atsakė: „Kur einu, tu dabar negali sekti paskui mane, bet vėliau seksi paskui mane.“ ³⁷ Petras jam *tarė: „Viešpatie, kodėl negaliu sekti paskui tavo dabar? Aš savo gyvybę guldysiu už tave!“ ³⁸ Jėzus jam atsakė: „Ar savo gyvybę guldysi už mane? Iš tiesų, iš tiesų sakau tau: jokių būdu gaidys nepragys, iki tu triskart manęs *išsižadėsi!“

14

¹ „Tegul nebūna sukrėstos jūsų *širdys: †tikite Dievu, tikėkite ir manimi. ² Mano Tėvo namuose yra daug buveinių; jei taip nebūtų, būčiau jums pasakęs. Einu jums vietos paruošti. ³ Ir jeigu nueinu ir paruošiu jums vietą, vėl †ateisiu ir pasiimsiu jus pas save, kad jūs būtumėte ten, kur esu aš. ⁴ Ir žinote, kur einu, ir žinote kelią.“ ⁵ Tomas jam *tarė: „Viešpatie, nežinome, kur tu eini. Ir kaip galime žinoti kelią?“ ⁶ Jėzus jam sako: „Aš esu kelias, tiesa ir Šgyvenimas; niekas neateina pas Tėvą kitaip, kaip tik per mane. ⁷ Jei būtumėte pažinę mane, tai būtumėte pažinę ir mano Tėvą. Ir nuo šiol jį pažįstate ir jį *esate matę.“ ⁸ Pilypas jam sako: „Viešpatie, parodyk mums Tėvą, ir to mums pakaks.“ ⁹ Jėzus jam sako: „Esu su jumis *jau* tokį ilgą laiką, ir tu, Pilypai, dar †nesi manęs pažinęs?! Kas mane yra matęs, yra matęs Tėvą! Tad kaipgi tu sakai: „Parodyk mums Tėvą? ¹⁰ Nejau tu netiki, kad aš esu Tėve ir Tėvas yra manyje?! Žodžius, kuriuos aš jums kalbu, aš nekalbu †vadovaudamasis savimi, bet Tėvas, kuris išlieka manyje, jis daro Šsavo darbus. ¹¹ Tikėkite manimi, kad aš esu Tėve ir Tėvas manyje. Bet jei *netikite, tai tikėkite manimi dėl pačių darbų. ¹² Iš tiesų, iš tiesų sakau jums: kas tiki manimi, tas irgi darys darbus, kuriuos aš darau, ir dar už juos didesnių darys, nes aš einu pas savo Tėvą. ¹³ Ir ko tik prašysite mano vardu, tai padarysiu, kad Tėvas būtų pašlovintas †per Sūnų. ¹⁴ Jei ko prašysite mano vardu, *tai* padarysiu aš. ¹⁵ Jei mane mylite, laikykitės mano įsakymų. ¹⁶ Ir melsiu Tėvą aš pats, ir jis duos jums †kitą ŠPaguodžiantį Užtarėją, kad pasiliktu su jumis per amžius, ¹⁷ *tai yra*, Tiesos Dvasią, kurios pasaulis neįstengia priimti, nes nemato jos ir nepažįsta jos. Bet jūs pažįstate ją, nes ji pasilieka pas jus ir bus jumyse. ¹⁸ Nepaliksiu jūsų netekusiais artimo *asmens* – ateisiu pas jus. ¹⁹ Dar trumpą laiką, ir pasaulis manęs *nebematys. Tačiau jūs mane matote. Kadangi aš gyvenu, jūs irgi *gyvensite.

§ 13:35 „mylėsime vieni kitus“ – T. „turėsite meilę vieni kitiems“. Gr. galininkas (t. y. „turėsite meilę“), bet lietuvių kalboje galininkas nevertotinas neapibrėžtam daiktų kiekiui ar daikto daliai reikšti. * 13:38 „išsižadėsi“ – Arba „išsiginsi“. * 14:1 „širdys“ – T. „širdis“ (vns.). † 14:1 „tikite [...] tikėkite“ – Gr. k. veiksmazodžio πιστεύω (pisteuo) forma πιστεύετε (pisteuete) yra vartojama du kartus. Ji gali būti arba tiesioginės arba liepiamosios nuosakos. Todėl galimi įvairūs vertimai: (1) tikite [...] tikite, (2) tikite [...] tikėkite, (3) tikėkite [...] tikėkite, arba (4) tikėkite [...] tikite. † 14:3 „ateisiu“ – Gr. esamasis laikas, žymintis neabejotą veiksmą ateityje. § 14:6 „gyvenimas“ – Arba „gyvybė“, „gyvastis“. * 14:7 „esate matę“ – Arba „esate supratę“; gr. žodis ὁράω (horāō) reiškia tiksliai įžiūrėti akimis ar protu. Plg. Jn 1:18, 6:46, 14:9; I Jn 3:6, 4:20; III Jn 11; Hbr 1:3; Kol 1:15-16. Dėl įžiūrėjimo protu, žr. Apd 8:26. † 14:9 „nesi manęs pažinęs“ – Arba „nesi manęs atpažinęs“, „nesusipažinai su manimi“. † 14:10 „vadovaudamasis savimi“ – Žr. Joh 5:19 išnašą. § 14:10 „savo“ – Gr. artikelis; plg. Jn 11:48; Apd 13:25, 19:19; Kol 2:14 ir kt. * 14:11 „netikite“ – T. „ne“. † 14:13 „per Sūnų“ – Plg. Jn 13:31 (gr. ἐν (en)), I Pt 4:11 (gr. διὰ (dia)); abudu prielinksniai gali būti išversti „per“. † 14:16 „kitą“ – T. y. tos pačios rūšies. Žr. Gal 1:6-7 gr. k. tekstą. § 14:16 „Paguodžiantį Užtarėją“ – Gr. παράκλητος (paráklētos) vartojamas 5 k. NT: Jn 14:16, 26; 15:26; 16:7; I Jn 2:1. Gr. žodyje slypi dar išpėjimas, paraginimas, padėjimas. Kristus yra atgimusiojo Paguodžiantis Užtarėjas pas Tėvą (I Jn 2:1), o Šventoji Dvasia yra Paguodžiantis Užtarėjas nuo Tėvo pas atgimusįjį (Jn 14:16, 26; 15:26; 16:7). * 14:19 „gyvensite“ – Arba „gyvuosite“.

20 Tą dieną jūs žinosite, kad aš *esu* savo Tėve, ir jūs manyje, ir aš jumyse. 21 Kas turi mano įsakymus ir į jų laikosi, jis yra *tas*, kuris mane myli. O kas mane myli, *Štą* mylės mano Tėvas, ir aš jį mylėsiu ir jam *apsireikšiu*. 22 Judas – ne Iskariotas – jam **tarė*: „Viešpatie, kas įvyko, kad tu rengiesi *apsireikšti* mums, o ne pasauliui?“ 23 Jėzus atsakydamas tarė jam: „Jei kas mane myli, jis laikysis mano žodžių, ir mano Tėvas jį mylės, ir mes pas jį ateisime ir pasidarysime *savo* buveinę pas jį. 24 Kas manęs nemyli, mano žodžių nesilaiko. O žodis, kurį girdite, yra ne mano, bet Tėvo, kuris yra mane siuntęs. 25 Tuos dalykus esu jums pasakęs *dar* būdamas su jumis. 26 Bet Paguodžiantis Užtarėjas, – Šventoji Dvasia, kurį Tėvas atsiųs mano vardu, – jis išmokys jus visko ir viską jums primins, ką aš esu jums pasakęs. 27 Aš jums palieku ramybę, duodu jums savo ramybę. Ne kaip pasaulis duoda, aš jums duodu. Tegul nebūna sukrėstos jūsų **širdys* ir teneišsigąsta.

28 Girdėjote, kaip aš jums sakiau: „Išeinu ir *vėl* *†ateisiu* pas jus.“ Jei mane mylėtumėte, *džiaugtumėtės*, kad sakiau: „Einu pas Tėvą“, – nes mano Tėvas yra didesnis už mane. 29 Ir jau dabar, prieš *įvykstant*, esu jums tai pasakęs, jog kada tai įvyks, *tikėtumėte*. 30 Nuo šiol nebedaug kalbėsiu su jumis, nes ateina šio pasaulio kunigaikštis, ir *manyje* jis neturi nieko. 31 Bet taip ir darau, kaip Tėvas davė man įsakymą, kad pasaulis žinotų, kad myliu Tėvą. Kelkitės, eikime iš čia!“

15

Jėzus: Aš esu tikrasis vynmedis

1 „Aš esu tikrasis vynmedis, o mano Tėvas yra sodininkas. 2 Kiekvieną manyje esančią šakelę, neduodančią vaisiaus, jis pašalina; ir kiekvieną *šakelę*, duodančią vaisių, **apgenėja*, kad ji neštų daugiau vaisiaus.

3 Jūs jau esate švarūs *†per* žodį, kurį jums kalbėjau. 4 Pasilikite manyje, ir aš – jumyse. Kaip *šakelė* negali duoti vaisiaus *Špati* iš savęs, jei ji nepasilieka vynmedyje, taip negalite *ir* jūs, jei nepasiliekate manyje.

5 Aš esu vynmedis, jūs – šakelės; kas pasilieka manyje, ir aš jame, tas neša daug vaisiaus, nes nuo manęs atskirti nieko nepajėgiate nuveikti. 6 Jei kas nepasiliks manyje, tas bus išmestas laukan kaip šakelė ir sudžius. O **jas* surenka ir įmeta į ugnį, ir jos yra sudeginamos. 7 Jei *†pasiliks* manyje, ir *mano* žodžiai pasiliks jumyse, prašysite, ko tik norėsite, ir jums *†ai* įvyks. 8 Mano Tėvas bus pašlovintas tuo, kad duosite daug vaisių, ir taip *Špasirodysite* esą mano mokytiniai.

† 14:21 „jų laikosi“ – T. y., „juos vykdo“. † 14:21 „tas, kuris mane myli“ – T. „tas, kuris yra mane mylintis“.

§ 14:21 „tą mylės mano Tėvas“ – T. „bus mano Tėvo mylimas“. * 14:27 „širdys“ – T. „širdis“ (vns.). † 14:28 „ateisiu“ – T. „ateinu“, bet būsimąjo laiko prasme. † 14:30 „manyje jis neturi nieko“ – Šėtonas, kuris prieš daugmaž valandą įėjo į Judą Iskariotą, ateis Jude. Bet Šėtonas, blogio pradininkas, neturi nieko Jėzuje, t. y. jis neturėjęs jokios įtakos mūsų tobulam Išgelbėtojui. Jėzus laisvu noru ruošiasi atiduoti savo gyvybę kaip išpirką už kitus, užimdamas jų vietą (I Tim 2:6), bet jokiū būdu niekas neturėtų manyti, kad dėl Jo paties kaltės Šėtonas turi Jam galią, nes Šėtonas Dievo Sūnui neturėjo, neturi ir neturės jokios galios. Žr. Rom 16:20, Prd 3:15, Hbr 2:14-15, I Joh 3:8, Apr 20:1-3. * 15:2 „apgenėja“ – T. „daro švarią“, „švarina“, t. y. nuo jo nukerpa visa, kas neleidžia apščiai atsirasti sveikam vaisiui. Tai yra žodis καθαίρω (kathairō). Žodis καθαίρω (kathairō) vartojamas kitur NT tik Hbr 10:2. Jis ir 3-oje eilutėje vartojamas žodis καθαρός (katharós, „švarūs“) yra giminingi. † 15:3 „per žodį“ – Arba „dėl žodžio“, „žodžiu“. † 15:4 „šakelė negali“ – Arba „šakelei neįmanoma“, „šakelė yra nepajėgi“; analogiškai toliau, kur „taip negalite *ir* jūs“. § 15:4 „*pati* iš savęs“ – Arba „vadovaudamasis savimi“. Žr. Jn 5:19 išnašą. * 15:6 „jas“ – T. y. šakeles. † 15:7 „pasiliks manyje“ – Žr. Jn 15:9-12; I Jn 2:6, 27-28; 3:6, 15. † 15:7 „mano žodžiai pasiliks“ – Žr. Jn 5:38, I Jn 2:14. § 15:8 „pasirodysite esą“ – Arba „būsime“, bet gr. žodis γίνομαι (gínomai) čia turi pagrindinio vertimo reikšmę; plg Mt 5:45.

⁹ Kaip Tėvas mane mylėjo, taip ir aš jus mylėjau. Pasilikite mano meilėje. ¹⁰ Jei laikysitės mano įsakymų, pasiliksite mano meilėje, kaip ir aš esu laikęsis savo Tėvo įsakymų ir pasilieku jo meilėje. ¹¹ Tuos dalykus esu jums pasakęs, kad mano džiaugsmas pasiliktų jumyse ir kad jūsų džiaugsmas būtų *pilnatviškas.

¹² Šitas yra mano įsakymas: kad vieni kitus mylėtumėte, kaip aš jus mylėjau. ¹³ Niekas neturi didesnės meilės negu tai, kad kas guldo savo gyvybę už savo draugus. ¹⁴ Jūs esate mano draugai, jei darote, ką tik aš jums įsakau. ¹⁵ Jau nebevadinu jūsų tarnais, nes tarnas nežino, ką daro jo šeimininkas. Bet jus esu pavadinęs draugais, nes pranešiau jums visus dalykus, kuriuos girdėjau iš savo Tėvo. ¹⁶ Ne jūs mane išsirinkote, bet aš jus išsirinkau ir jus paskyriau, kad jūs eitumėte ir neštumėte vaisių, ir kad jūsų vaisius išliktų, kad ko tik prašytumėte Tėvą mano vardu, jis jums duotų. ¹⁷ †Šiuos dalykus jums įsakau, kad mylėtumėte vienas kitą.

¹⁸ Jei pasaulis jūsų nekenčia, †žinokite, kad jis yra manęs nekenčęs pirmiau negu jūsų. ¹⁹ Jeigu jūs būtumėte †iš pasaulio, pasaulis mylėtų savuosius. Tačiau, kadangi nesate iš pasaulio, bet aš jus išsirinkau iš pasaulio, todėl pasaulis jūsų nekenčia. ²⁰ Atsiminkite žodį, kurį aš jums sakiau: Tarnas nėra didesnis už savo šeimininką. Jeigu jie mane persekiojo, tai ir jus persekios. Jeigu jie laikėsi mano žodžio, tai laikysis ir jūsų. ²¹ Bet visus šiuos dalykus jie darys jums dėl mano vardo, nes jie nepažįsta to, kuris mane siuntė. ²² Jei nebūčiau atėjęs ir jiems kalbėjęs, jie *neturėtų nuodėmės. O dabar jie neturi †kuo paslėpti savo nuodėmę. ²³ Kas manęs nekenčia, nekenčia ir mano Tėvo. ²⁴ Jei nebūčiau tarp jų padaręs darbų, kurių niekas kitas nėra daręs, jie †neturėtų nuodėmės. Bet dabar jie yra ir matę, ir nekenčę tiek manęs, tiek mano Tėvo. ²⁵ Bet yra taip, kaip yra, kad †išsipildytų žodis, parašytas jų įstatyme: **Jie manęs nekenčė be priežasties.*

²⁶ Bet kai bus atėjęs Paguodžiantis Užtarėjas, kurį jums atsiųsiu nuo Tėvo, Tiesos Dvasia, kuri išeina iš Tėvo, jis liudys apie mane. ²⁷ Ir jūs taip pat †liudykite, nes buvote su manimi nuo pradžios.“

16

¹ „Tuos dalykus esu jums pasakęs, kad *pasipiktinę nesukluptumėte į nuodėmę. ² Jie pašalins jus iš sinagogų, ir netgi ateina †laikas kiekvienam jus žudančiam žmogui manyti, kad atlieka tarnystę Dievui. ³ Ir tuos dalykus jie darys jums, nes jie nei Tėvo, nei manęs nepažino. ⁴ Bet tuos dalykus esu jums pasakęs, kad atėjus laikui atsimintumėte, kad pats apie juos kalbėjau jums. Ir tų dalykų nesakiau jums iš †pradžią, nes buvau su jumis. ⁵ Bet dabar einu pas tą, kuris mane siuntė, ir nėra vienas

* **15:11** „pilnatviškas“ – T. „pripildytas“, „padarytas pilnas“. † **15:17** „Šiuos dalykus“ – T. y. Jėzaus žodžiai nuo Jn 15:1 iki čia, ypač 12-16 eilutės. † **15:18** „žinokite“ – Arba „žinote“. § **15:19** „iš pasaulio“ (3 k.) – Čia pavyzdys, kad „iš pasaulio“ turi ne vieną prasmę. Pirmuosiuose dvejuose šios eilutės atvejuose frazė „iš pasaulio“ nusako tai, kad Jėzaus apaštalų (ir visų atgimusiųjų) savybės / vertybės / likimas / tapatybė iš esmės skiriasi nuo pasaulio žmonių (plg. Jn 8:23; I Jn 2:19; Rom 4:12). Trečiame atvejuje ta pati frazė yra vartojama mums įprastesne prasme, bet su pirmos reikšmės atspalviu: kad jie anksčiau turėjo pasaulio požymius, bet Jėzus pasirinko juos ir ištraukė iš tos grupės. * **15:22** „neturėtų nuodėmės“ – Turbūt kalbama apie tam tikrą nuodėmę: Mesijo persekiojimą ir atstūmimą, nes visi žmonės turi įvairias nuodėmes. Plg. Mok 7:20; Rom 3:9, 11:32; Gal 3:22; I Jn 1:8-10. † **15:22** „kuo paslėpti savo nuodėmės“ – Arba „priedangos“. Plg. I Tes 2:5. † **15:24** „neturėtų nuodėmės“ – Žr. Jn 15:23 išnašą. § **15:25** „išsipildytų“ – T. y. „pasiektų savo tikslą“, „įgyvendintų savo tikslą“. * **15:25** Ps 35:19, 69:4. † **15:27** „liudykite“ – Arba „liudijate“ (abiejų gr. k. žodžių rašyba vienoda). Dažnai verčiama būsimuoju laiku. * **16:1** „pasipiktinę nesukluptumėte į nuodėmę“ – Gr. žodis σκανδαλίζω (skandalizo) turi įvairias reikšmes ir atspalvius. Kontekstas (15–16 sk.) ragina suprasti, kad čia žodis turi plačią prasmę. Arba „nepasipiktintumėte“, „nesukluptumėte“. † **16:2** „laikas“ – Arba „valanda“. † **16:4** „pradžią“ – T. „pradžios“.

iš jūsų manęs neklausia: „Kur eini?“ ⁶ Bet kadangi esu jums pasakęs tuos dalykus, liūdesys pripildė jūsų širdį.

⁷ Tačiau aš jums sakau tiesą: jums yra naudinga, kad aš išeinu, nes jei neišeisiu, pas jus neateis Paguodžiantis Užtarėjas, bet jei išeisiu, atsiųsiu jį pas jus. ⁸ Ir atėjęs jis įtikins pasaulį esant kaltą dėl nuodėmės, dėl teisumo ir dėl teismo: ⁹ dėl nuodėmės, nes jie netiki manimi; ¹⁰ dėl teisumo, nes einu pas savo Tėvą, ir **Š**nebematysite manęs; ¹¹ dėl teismo, nes šio pasaulio kunigaikštis * yra nuteistas. ¹² Dar daug dalykų turiu jums pasakyti, bet jūs dabar negalite †pakelti. ¹³ Tačiau kai ateis anas †*Paguodžiantis Užtarėjas*, – tiesos Dvasia, – jis ves jus į visą tiesą, nes jis kalbės **Š**nesivadovaudamas savimi, bet kalbės, kokius tik dalykus išgirs, ir praneš jums tuos dalykus, kurie turi įvykti. ¹⁴ Jis pašlovins mane, nes jis* ims iš to, kas mano, ir jums praneš. ¹⁵ †Visa, ką tik turi Tėvas, yra mano, todėl sakiau, kad jis ims iš to, kas mano, ir jums praneš. ¹⁶ *Prabėgs* trumpas laikas – ir manęs †neregėsite, ir dar trumpas laikas – ir mane pamatysite, nes aš pas Tėvą einu.“ ¹⁷ Tada *kai kurie* iš jo mokytinių tarpusavyje pasakė: „Kas tai yra, ką jis mums sako: „*Prabėgs* trumpas laikas – ir manęs neregėsite, ir dar trumpas laikas – ir mane pamatysite“? ir: „Nes aš pas Tėvą einu“?“ ¹⁸ Todėl jie klausinėjo: „Kas tai yra, ką jis sako: „*Prabėgs* trumpas laikas“? Nežinome, ką jis kalba.“ ¹⁹ Taigi, Jėzus žinojo, kad jie norėjo jį klausti, ir jiems tarė: „*Ar klausinėjote vieni kitų dėl to, kad pasakiau: „Prabėgs* trumpas laikas – ir manęs neregėsite, ir dar trumpas laikas – ir mane pamatysite“? ²⁰ Iš tiesų, iš tiesų sakau **Š**jums: jūs verksite ir raudosite, bet pasaulis džiaugsis. Ir jūs liūdėsite, bet jūsų liūdesys pavirs džiaugsmu. ²¹ Moteris, kai ji gimdo, * sielojasi, nes atėjo jos valanda, bet vos tik pagimdžiusi vaiką ji nebeprisimena †kančios iš džiaugsmo, kad į pasaulį gimė žmogus. ²² Taip ir jūs dabar tikrai sielojatės, bet aš jus vėl pamatysiu, ir jūsų širdis džiaugsis. Ir jūsų džiaugsmo niekas †neatima iš jūsų. ²³ Ir tą dieną manęs nieko neklausinėsite. Iš tiesų, iš tiesų sakau **Š**jums: ko tik *prašysite Tėvą mano vardu, jis jums duos. ²⁴ Iki šiol nieko neprašėte mano vardu. Prašykite, ir gausite, kad jūsų džiaugsmas būtų †pilnatviškas. ²⁵ Šiuos dalykus jums esu pasakęs palyginimais, bet ateina laikas, kai nebe palyginimais kalbėsiu jums, bet atvirai apie Tėvą jums skelbsiu. ²⁶ Tą dieną prašysite mano vardu, ir nesakau jums, kad už jus melsiu Tėvą aš pats, ²⁷ nes pats Tėvas jus myli, kadangi jūs esate mane mylėję ir esate tikėję, kad †būtent aš atėjau iš Dievo. ²⁸ Išėjau iš Tėvo ir esu atėjęs į pasaulį. Vėl palieku pasaulį ir einu pas Tėvą.“ ²⁹ Jo mokytiniai jam tarė: „Štai dabar atvirai kalbi ir nebekalbi

§ **16:10** „nebematysite“ – T. „nebematote“. * **16:11** „yra“ – Arba „buvo ir tebėra“. † **16:12** „pakelti“ – Arba „nešioti“, t. y. patverti, juos išgirdus. † **16:13** „Paguodžiantis Užtarėjas – Žr. Jn 16:7; plg. Lk 2:25, „Paguoda“.

§ **16:13** „nesivadovaudamas savimi“ – Žr. Jn 5:19 išnašą. * **16:14** „ims“ – Arba „gaus“. † **16:15** „Visa, ką“ – T. „Visus dalykus, kuriuos“. † **16:16** „neregėsite“ (būsimasis l.); ta pati gr. k. žodžio forma vartojama čia, 17-oje ir 19-oje eilutėse – T. „neregite“ (esam. l.). § **16:20** „jums:“ – Gr. žodis ὅτι hótī, kuris dažnai verčiamas žodžiais

„kad“, „nes“ ir kt., čia yra išverstas dvitaškiu. * **16:21** „sielojasi“ – T. „turi liūdesį“; gr. žodis λύπη (lýpē) įprastai verčiamas „liūdėti“. † **16:21** „kančios“ – Arba „prispaudimo“, kuris yra įprastas gr. žodžio θλίψις (thlipsis) vertimas. † **16:22** „neatima“ – Gr. žodžio forma irgi yra esamasis laikas. Kartais gr. esamasis laikas neabėjotinai nusako ateities įvykius (pvz. Jn 16:16-17, 19). Galbūt Jėzus, jei būtų kalbėjęs lietuviškai, būtų čia vartojęs būsimąjį laiką. Bet faktas, kad šiame sakinyje Jis du kartus jau vartojo būsimąjį laiką (liet. „pamatysiu“, „džiaugsis“) ragina skaitytoją suprasti, kad esamojo laiko forma (išversta „neatima“) buvo sąmoningai pasirinkta tam, kad patvirtintų, jog niekas nei dabar nei ateityje negali atimti džiaugsmo nuo tų, kurie pasitiki Juo. Arba „neatiminėja“.

§ **16:23** „jums:“ – Gr. žodis ὅτι hótī, kuris dažnai verčiamas žodžiais „kad“, „nes“ ir kt., čia yra išverstas dvitaškiu. * **16:23** „prašysite“ – T. „prašytumėte“ (tariamoji nuosaka). † **16:24** „pilnatviškas“ – T. „pripildytas“, „padarytas pilnas“. † **16:27** „būtent aš“ – Arba „pats aš“; gr. k. pabrėžtinai vartojamas pirmojo asmens įvardis ἐγώ (egó), kuris čia išverstas „būtent aš“.

palyginimų. ³⁰ Dabar žinome, kad žinai Šviską, ir tau *nereikia, jog kas tavęs klaustų; iš to mes tikime, kad tu išėjęs nuo Dievo.“ ³¹ Jėzus jiems atsakė: „Ar dabar tikite? ³² Štai ateina valanda – net dabar yra atėjusi – jums išsisklaidyti kiekvienas †prie savo daiktų ir palikti mane vieną, tačiau nesu vienas, nes su manimi yra Tėvas. ³³ Tuos dalykus esu jums pasakęs, kad manyje turėtumėte ramybę. Pasaulyje turėsite prispaudimą, bet būkite drąsūs: pasaulį nugalėjau būtent aš.

17

¹ Jėzus pasakė tuos dalykus ir pakėlė savo akis į dangų, ir tarė: „Tėve, atėjo valanda! Pašlovink savo Sūnų, kad ir tavo Sūnus pašlovintų tave, ² kad, kaip jam esi davęs *teisę valdyti †kiekvieną žmogų, jis duotų amžiną ‡gyvenimą §visiems, kuriuos esi jam davęs. ³ O tai yra amžinas *gyvenimas: kad jie pažintų tave, vienintelį †teisingą bei tikrą Dievą ir tavo siųstąjį Jėzų Kristų. ⁴ Aš pašlovinau tave žemėje, ‡pabaigiau darbą, kurį §man davei nuveikti. ⁵ O dabar tu, Tėve, pašlovink mane pas save ta šlove, kurią turėjau su tavimi *prieš pasaulio buvimą. ⁶ Apreiškiau tavo vardą žmonėms, kuriuos man esi davęs iš pasaulio. Jie buvo tavo, ir man esi juos davęs, ir jie yra laikęsi tavo žodžio. ⁷ Dabar jie yra pažinę, kad visa, ką esi man davęs, yra iš tavęs. ⁸ Nes aš jiems daviau žodžius, kuriuos esi man davęs, ir jie juos priėmė ir tikrai †pažino, kad aš nuo tavęs išėjau, ir jie įtikėjo, kad tu mane siuntei. ⁹ Aš meldžiu už juos. Ne už pasaulį meldžiu, bet už tuos, kuriuos esi man davęs, nes jie yra tavo. ¹⁰ Ir ‡visi, kurie yra mano, yra tavo, ir kurie tavo, – mano, ir aš esu pašlovintas §per juos. ¹¹ Ir dabar nebesu pasaulyje, bet šitie yra pasaulyje, o aš einu pas tave. Šventasis Tėve, išlaikyk savo vardu tuos, kuriuos esi man davęs, kad jie būtų viena kaip ir mes. ¹² Kol buvau su jais pasaulyje, aš išlaikiau juos tavo vardu; saugojau tuos, kuriuos man davei, ir nė vienas iš jų *nėra prarastas, tiktai pražūtis sūnus, kad išsipildytų šventraštis. ¹³ O dabar einu pas tave; ir šiuos dalykus kalbu pasaulyje, kad jie turėtų savyje išsipildžiusį mano džiaugsmą. ¹⁴ Aš esu jiems davęs tavo žodį, ir pasaulis jų nekentė, nes jie nėra †iš pasaulio, kaip ir aš nesu iš pasaulio. ¹⁵ ‡Nemeldžiu, kad juos paimtum iš pasaulio, bet kad saugotum juos nuo §blogio. ¹⁶ Jie nėra *iš pasaulio, kaip ir aš nesu iš pasaulio. ¹⁷ Šventink juos savo tiesa! Tavo žodis yra tiesa. ¹⁸ Kaip tu mane siuntei į pasaulį, taip ir aš juos siunčiau į pasaulį. ¹⁹ Ir

§ 16:30 „viską“ – T. „visus dalykus“. * 16:30 „nereikia, jog kas tavęs klaustų“ – T. y. „tau būtų iš anksto žinomas, koks klausimas kyla kam nors apie tai, ką pasakei“. † 16:32 „prie savo daiktų“ – Arba „į savo namus“, „į savo nuosavybę“. Plg. Jn 1:11, 19:27; Apd 21:6. * 17:2 „teisę valdyti kiekvieną žmogų“ – Arba „valdžią kiekvienam žmogui“, „įgaliojimą kiekvieną žmogų valdyti“, „galią valdyti kiekvieną žmogų“, „visus žmones į pavaldinius“. † 17:2 „kiekvieną žmogų“ – Gr. „kiekvienam kūnui“; arba „kiekvieną kūną turinčią būtybę“ t. y. visus žmones. ‡ 17:2 „gyvenimą“ – Arba „gyvybę“. § 17:2 „visiems“ – T. „visumai tu“. * 17:3 „gyvenimas“ – Arba „gyvybė“. † 17:3 „teisingą bei tikrą“ – Tie žodžiai yra vieno gr. būdvardžio – ἀληθινός (alēthinós) – vertimas. Plg. Joh 1:9 ir daugybę kitų atvejų apaštalo Jono raštuose. ‡ 17:4 „pabaigiau“ – Žr. Jn 17:23 išnašą. § 17:4 „man davei“ – Arba „buvai man davęs“. * 17:5 „prieš pasaulio buvimą“ – Arba „prieš pradedant egzistuoti pasauliui“. † 17:8 „pažino“ – gal „susivokė“, „sužinojo“, „atpažino“. ‡ 17:10 „visi, kurie“ ir toliau – Gr. kalboje vartojama bevardė giminė. Gramatiškai galime išversti „visi dalykai“, bet greičiausiai čia kalbama apie asmenis. Plg. John Gill, kuris čia išvelgia asmenis, bet Jn 16:15 ne asmenų išvelgia, bet „malonės palaiminimus“. § 17:10 „per juos“ – Arba „jais“; gal „juose“. * 17:12 „nėra prarastas“ – Arba „nepražuvo“, kuris rodo giminingumą su ἀπόλεια (apóleia), kuris čia išverstas „pražūtis“. Gr. žodis ἀπόλλυμι (apóllumi) gali būti įvairiai verčiamas. Plg. Jn. 6:39, 17:12, 18:9, taip pat Lk 9:56, Jn 10:10. † 17:14 „iš“ t. y. jų savybės / vertybės / likimas / tapatybė iš esmės skiriasi nuo pasaulio; plg. I Jn 2:19; Rom 4:12 (gr). ‡ 17:15 „Nemeldžiu“ – Arba „Neprašau“. § 17:15 „blogio“ – Arba „pikto“. Gr. žodžio forma leidžia versti ir „blogojo“, „piktojo“, bet daugybė senųjų įvairių kalbų vertimai nepritaria tam. * 17:16 „iš pasaulio“ – Žr. Jn 17:14, I Jn 2:19 išnašas.

jų labai aš †pašventinu save, kad ir jie †iš tiesų būtų pašventinti. ²⁰ Tačiau meldžiu ne vien už šituos, bet ir už tuos, kurie per jų žodį įtikės manimi, ²¹ kad jie visi būtų viena, kaip tu, Tėve, esi manyje, ir aš tavyje. *Meldžiu*, kad ir jie mumyse būtų viena, idant pasaulis tikėtų, jog tu esi mane siuntęs. ²² Ir Štą šlovę, kurią man davei, aš jiems daviau, kad jie būtų viena taip, kaip ir mes esame viena: ²³ aš juose, ir tu manyje, idant *jie būtų iki galo suvienyti, ir kad pasaulis žinotų, jog tu mane siuntei ir juos mylėjai taip, kaip mylėjai mane. ²⁴ Tėve, aš noriu, kad ir tie, kuriuos man davei, būtų su manimi ten, kur aš esu, idant jie matytų mano šlovę, kurią man davei, nes mylėjai mane prieš pasaulio įkūrimą. ²⁵ O teisusis Tėve, pasaulis tavęs nepažinojo, bet aš tave pažinojau, ir šitie pažino, kad tu mane siuntei. ²⁶ Ir †supažindinau juos su tavo vardu ir *dar* †supažindinsiu, kad meilė, kuria mane mylėjai, būtų juose, ir aš juose.

18

¹ Pasakęs tuos žodžius, Jėzus išėjo su savo mokytiniais į kitą *žiemą tekančio upelio †„Kedron“ pusę, kur buvo sodas, į kurį įėjo jis ir jo mokytiniai. ² O jo išdavikas Judas taip pat žinojo †tą vietą, nes Jėzus dažnai ten susiedavo su savo mokytiniais. ³ Taigi Judas, gavęs Šbūrį *kareivių* ir *patikėtinių iš aukštųjų kunigų ir fariziejų, *atėjo ten su žibintais, deglais ir ginklais. ⁴ Todėl Jėzus, žinodamas †visa, kas †jam atsitinka, Šišėjo *į priekį* ir jiems tarė: „**Ko ieškote?**“ ⁵ Jie atsakė jam: „Jėzaus *Nazariečio“. Jėzus jiems *tarė: „**AŠ ESU tas**“. O jo išdavikas Judas irgi stovėjo su jais. ⁶ Taigi, kai tik jis ištarė jiems: „**AŠ ESU tas**“, jie atsitraukė ir parpuolė ant žemės. ⁷ Tada jis vėl juos paklausė: „**Ko ieškote?**“ Ir jie tarė: „Jėzaus †Nazariečio“. ⁸ Jėzus atsakė: „**Jums pasakiau, kad AŠ ESU tas. Taigi jei ieškote manęs, tai leiskite šitiems pasišalinti**“, – ⁹ †kad išsipildytų žodis, kurį jis buvo pasakęs: „**Iš tų, kuriuos man davei, Šnepraradau nė vieno**“.

† **17:19** „pašventinu save“ – Viešpats Jėzus save paskyrė (pašventino) šventa auka Dievui, kad atliktų bausmę vietoj nusidėjėlių. Jis netrukus buvo paaukotas kaip auka be kliaudos ir dėl Jo aukos, atgimę žmonės yra paskirti (pašventinti) išskirtinai (≈ „iš tiesų“) Dievui. Plg. Rom 15:16 ir Rom 12:1-2. † **17:19** „iš tiesų būtų pašventinti“ – Gr. kalba leidžia įvairiai išversti šį tekstą: (1) „būtų pašventinti per tiesą“ (t. y. per Evangeliją (tiesą apie Jį, Jo mirtį ir prisikėlimą), kuri yra priemonė, kuria žmonės bus galutinai paskirti Dievui); (2) „būtų pašventinti per tiesą“ (t. y. per Jėzų, kuris yra tiesa); (3) „iš tiesų būtų pašventinti“ (t. y., kad jų nuodėmės nebūtų tik laikinai padegti gyvulių krauju (Hbr 10:4), bet būtų visiškai pašalintos Jo paties krauju (Jn 1:29)). Gr. frazė ἐν ἀληθείᾳ (en alētheia) dažniausiai verčiama „tiesoje“, „per tiesą“, arba „tiesa“ (įnag.). Šioje eilutėje ir III Jn 1-oje eilutėje angliško Karaliaus Jokūbo vertėjai įžvelgė galimybę išversti „iš tiesų“ (žr. KJV paraštę). § **17:22** „tą“

– Gr. žymimasis artikkelis. * **17:23** „jie būtų iki galo suvienyti“ – T. „jie būtų iki galo padaryti į vieną“ arba „jie būtų pabaigti į vieną“. Gr. žodis τελειόω (teleiōō), kuris čia išversta „būtų iki galo“, gali būti išverstas „pabaigti“, „užbaigti“, „iki galo padaryti“, „pasiiekti tikslą“, „iki galo paruošti“, „iki galo parengti“, „padaryti trukumų neturintį(-čius)“. Jis vartojamas ir Jn 17:4, „pabaigiau darbą“. † **17:26** „supažindinau juos su tavo vardu“ – Arba „jiems padariau pažįstamą tavo vardą“. † **17:26** „supažindinsiu“ – Arba „padarysiu pažįstamą“.

* **18:1** „žiemą tekančio upelio“ – Gr. žodis χειμάρρος (cheimarrhos) vartojamas NT tik čia. † **18:1** „Kedron“ – Gr. pavadinimas Κεδρών (Kedrón) yra kilęs iš hbr. žodžio קִדְרוֹן (Qidron; II Sam 15:23 ir kitur; reikšmė – kedrų) ir yra vartojamas NT tik čia. † **18:2** „tą“ – Gr. artikkelis. § **18:3** „būrį *kareivių*“ – Arba „batalioną“. Žr. Mt 27:27 išnašą. Yra manančių, kad žodis σπειρα (speira) čia rodo į mažiau kareivių nei kitose kontekstuose (pvz., A. T. Robertson), bet John Gill mano, kad šiame būryje galėjo būti net 500 kareivių. * **18:3** „patikėtinių“ – Arba „įgaliotinių“, „atstovų“, „pavaldinių“. † **18:4** „visa, kas“ – T. „visus dalykus, kurie“. † **18:4** „jam atsitinka“ – T. „ateina ant jo“. § **18:4** „išėjo [...] ir jiems tarė“ – T. „išėjęs tarė jiems“. * **18:5** „Nazariečio“ – Arba „Nazarėno“, „iš Nazareto“. † **18:7** „Nazariečio“ – Arba „Nazarėno“, „iš Nazareto“. † **18:9** „kad išsipildytų žodis“ – Jn 6:39, 17:12. Žr. ir Jn 15:25, kurioje formuluotė ἵνα πληρωθῇ ὁ λόγος („kad išsipildytų žodis“) vartojama kalbant apie ST pranašystes, tad Jėzaus pranašystė joms laikoma lygia, kaip ir Jn 18:32. § **18:9** „nepraradau“ – Arba „neleidau pražūti“, „nepražudžiau“. Gr. žodis ἀπόλλυμι (apóllumi) gali būti įvairiai verčiamas. Plg. Jn. 6:39, 17:12, 18:9, taip pat Lk 9:56, Jn 10:10.

10 Tada Simonas Petras, *kuris turėjo kalaviją, išsitraukė jį, smogė vyriausiojo kunigo tarnui ir nukirto jam dešinę ausį. O †to tarno vardas buvo Malkus. 11 Tada Jėzus pasakė Petru: „**Kišk savo kalaviją į makštį! Argi neturėčiau gerti tos taurės, kurią Tėvas man yra davęs?!**“ 12 Tada †būrys, Šjo vadas ir *žydų †patikėtiniai sučiupo Jėzų, jį surišo 13 ir nuvedė jį pirma pas Aną, nes jis buvo uošvis Kajafo, kuris †tais metais buvo vyriausiasis kunigas. 14 O Kajafas buvo tas, kuris buvo pataręs Šzydams, kad yra naudinga, *jog* vienas žmogus mirtų už liaudį.

15 O paskui Jėzų nusekė Simonas Petras ir kitas mokytinis. Tas mokytinis buvo pažįstamas vyriausiajam kunigui ir įėjo su Jėzumi į vyriausiojo kunigo kiemą. 16 Bet Petras liko stovėti prie durų. Tada išėjo anas mokytinis, kuris buvo pažįstamas vyriausiajam kunigui, ir kalbėjo su durininke ir įsivedė Petrą. 17 Tada tarnaitė durininke *pasakė Petru: „Ar ir tu nesi *vienas* iš šito žmogaus mokytinių?“ Jis *pasakė: „Nesu!“ 18 O ten stoviniavo tarnai ir *patikėtiniai, dėl šalčio susikūrę ugnį iš anglių. Petras taip pat buvo su jais, stovinėdamas ir šildydamasis.

19 Tada vyriausiasis kunigas paklausė Jėzaus apie jo mokytinius ir apie jo mokslą. 20 Jėzus jam atsakė: „**Aš viešai kalbėjau pasauliui. Aš visada mokiau sinagogoje ir šventykloje, kur visuomet susieina žydai, ir slapčia nieko nekalbėjau.** 21 **Kodėl mane klausinėji? Klausinėk tuos, kurie yra girdėję, ką jiems kalbėjau. Štai jie žino, ką aš sakiau.**“ 22 Ir jam †tai pasakius, vienas iš šalia stovinčių †patikėtinių Šdaužė Jėzui *per veidą*, sakydamas: „Šitaip tu atsakai vyriausiajam kunigui?!“ 23 Jėzus jam atsakė: „**Jeį neteisingai pasakiau, liudyk apie tai, kas neteisinga, bet jei teisingai, kam mane muši?**“ 24 (Taigi, Anas pasiuntė jį surištą pas vyriausiąjį kunigą Kajafą.)

25 Tuo tarpu Simonas Petras *tebestovėjo ir šildėsi. Todėl jie tarė jam: „Ar ir tu nesi *vienas* iš jo mokytinių?“ Jis †išsigynė, sakydamas: „Nesu!“ 26 Vienas iš vyriausiojo kunigo tarnų, giminaitis to, kuriam Petras nukirto ausį, *pasakė: „Argi aš tavęs nemačiau sode kartu su juo?“ 27 Tada Petras vėl išsigynė, ir tuojuo pragydo gaidys.

28 Tada jie *nuvedė Jėzų nuo Kajafo į †teismo aikštę, – o buvo anksti, – bet jie patys nėjo į teismo aikštę, kad nesusterštų, bet kad galėtų valgyti Aplenkimo *avinėlių*.

29 Tada Pilotas išėjo pas juos ir tarė: „Kokį kaltinimą Škeliate prieš šitą žmogų?“ 30 Jie atsakydami jam tarė: „Jeigu jis nebūtų blogadarys, nebūtume tau jo perdavę.“ 31 Tada Pilotas tarė jiems: „Jį paimkite jūs patys ir jį teiskite pagal savo įstatymą!“ Tada žydai jam tarė: „Mums neteisėta nė vieno *nužudyti“, – 32 kad išsipildytų †Jėzaus žodis, kurį jis buvo pasakęs, †nurodydamas, kokia mirtimi Šjam numatyta mirti.

33 Tada Pilotas vėl įėjo į *teismo aikštę ir pasišaukė Jėzų ir jam tarė: „Ar tu esi žydų karalius?“ 34 Jėzus jam atsakė: „**Ar tu tai sakai †vadovaudamasis savimi, ar kiti apie**

* 18:10 „kuris turėjo“ – T. „turėdamas“. † 18:10 „to“ – Gr. artikkelis. † 18:12 „būrys“ – Arba „batalionas“. Žr. Jn 18:3 išnašą. § 18:12 „jo“ – Gr. artikkelis. * 18:12 „žydų“ – T. y. „žydų vadovų“. † 18:12 „patikėtiniai“ – Arba „įgaliotiniai“, „atstovai“, „pavaldiniai“. † 18:13 „tais metais buvo vyriausiasis kunigas“ – T. „buvo tų metų vyriausiasis kunigas“. § 18:14 „žydams“ – T. y. „žydų vadovams“. * 18:18 „patikėtiniai“ – Arba „įgaliotiniai“, „atstovai“, „pavaldiniai“. † 18:22 „tai“ – T. „tuos dalykus“. † 18:22 „patikėtinių“ – Arba „įgaliotinių“, „atstovų“, „pavaldinių“. § 18:22 „daužė Jėzui *per veidą*“ – T. „davė kirtį *ranka*“. Arba „davė Jėzui kirtį *rykšte*“ arba „smogė Jėzui *rankos delnu*“. * 18:25 „tebestovėjo ir šildėsi“ – T. „buvo stovinėdamas ir šildydamasis“, kaip 18-oje eilutėje. † 18:25 „išsigynė, sakydamas“ – T. „išsigynė ir pasakė“ † 18:28 „teismo aikštę“ (2 k.) – Arba „romėnų valdytojo rūmus / būstinę“. Žr. Mt 27:27 išnašą. § 18:29 „keliate“ – T. „nešate“. * 18:31 „nužudyti“ – T. y. „bausti mirtimi“. † 18:32 „Jėzaus žodis [...]“ – Žr. Jn 12:32-33. † 18:32 „nurodydamas“ – Gr. žodis σημαίνω (sēmainō) vartojamas ir Jn 12:33; 21:19; Apd 11:28, 25:27; Apr 1:1. Yra kilęs iš žodžio, reiškiančio „žymė“, „ženklą“. Vartosenoje visada kalbama apie išankstinį paaiškinimą, todėl galimas ir toks vertimas: „paaiškinti / nurodyti iš anksto“. § 18:32 „jam numatyta mirti“ – Gr. frazėje yra žodis μέλλω (mello), kuris nusako ateities įvykius. * 18:33 „teismo aikštę“ – Žr. Mt 27:27 išnašą. † 18:34 „vadovaudamasis savimi“ – Žr. Jn 5:19 išnašą.

mane tau pasakė?“ ³⁵ Pilotas atsakė: „Nejaugi aš esu žydas?! Tavo tauta ir aukštieji kunigai tave man perdavė. Ką padarei?“ ³⁶ Jėzus atsakė: „Mano karalystė yra ne iš šio pasaulio. Jeigu mano karalystė būtų iš šio pasaulio, tuomet mano pavaldiniai kovotų, kad aš nebūčiau atiduotas žydams. Bet šis tikrųjų mano karalystė nėra iš čia.“ ³⁷ Todėl Pilotas jam tarė: „Vadinasi, tu esi karalius?“ Jėzus atsakė: * „Tu tai sakai, nes aš esu karalius. Aš tam esu gimęs ir tam atėjęs į pasaulį, kad liudyčiau tiesą. Kiekvienas, kuris yra šis tiesos, klauso mano balso.“ ³⁸ Pilotas jam pasakė: „Kas yra tiesa?“ Ir tai taręs jis vėl išėjo pas žydus ir jiems tarė: „Aš nerandu jame jokios kaltės. ³⁹ Vis dėlto jūs turite paprotį, kad per Aplenkimo šventę paleisčiau jums vieną suimtąjį. Taigi ar norite, kad paleisčiau jums žydų karalių?“ ⁴⁰ Tada jie visi vėl šaukė, sakydami: „Ne šitą, bet Barabą!“ O Barabas buvo plėšikas.

19

¹ Tad Pilotas tuomet paėmė Jėzų ir nuplakdino. ² Ir kareiviai, nupynę vainiką iš erškėčių, uždėjo jam ant galvos ir apsiautė jį purpurine skraiste ³ ir tarė: „Sveikas, žydų karaliau!“, ir vis daužė Jėzui per veidą. ⁴ Taigi Pilotas dar kartą išėjo laukan ir jiems tarė: „Štai išvedu jį jums, kad žinotumėte, jog nerandu jokios kaltės jame.“ ⁵ Tada Jėzus išėjo laukan nešinas erškėčių vainiku ir purpurine skraiste. O Pilotas jiems tarė: „Štai žmogus!“ ⁶ Taigi, kai aukštieji kunigai ir patikėtiniai jį pamatė, jie šaukė, sakydami: „Nukryžiuok jį, nukryžiuok!“ Pilotas jiems tarė: „Jį paimkite jūs patys ir nukryžiuokite, nes aš jame nerandu kaltės!“ ⁷ Žydai jam atsakė: „Mes turime įstatymą, ir pagal mūsų įstatymą jis turi mirti, nes jis paskyrė save Dievo Sūnumi.“ ⁸ Taigi, kai Pilotas išgirdo tą špasakymą, jis dar labiau išsigando ⁹ ir vėl nuėjo į teismo aikštę ir pasakė Jėzui: „Iš kur tu esi?“ Bet Jėzus jam neatsakė. ¹⁰ Tada Pilotas jam tarė: „Nekalbi su manimi? Ar nežinai, kad turiu valdžią tave nukryžiuoti ir turiu valdžią tave paleisti?“ ¹¹ Jėzus atsakė: „Tu prieš mane neturėtum jokios valdžios, jei tau nebūtų duota iš aukštybių. Todėl tas, kuris mane perdavė tau, turi didesnę nuodėmę.“ ¹² Ir nuo tol Pilotas vis pasistengė jį paleisti, bet žydai vis šaukė, sakydami: „Jei šitą paleisi, nesi ciesoriaus draugas. Kiekvienas, kuris darosi karaliumi, kalba prieš ciesorių.“ ¹³ Tada Pilotas, išgirdęs tą špasakymą, išvedė Jėzų laukan ir atsisėdo į teismo krasę vietoje, pavadintoje „Akmenų grindinys“, o hebrajiškai – Gabata. ¹⁴ O tai buvo Aplenkimo šventės Pasirengimo diena ir apie

‡ **18:36** „pavaldiniai“ – Arba „įgaliotiniai“, „atstovai“, „patikėtiniai“. § **18:36** „iš tikrųjų“ – Gr. οὖν (nun) reiškia „dabar“ ir „kaip jau yra“. * **18:37** „Tu tai sakai“ – Žr. Mt 27:11, Mk 152, Lk 23:3. Greičiausiai tai yra gr. k. idioma, kuri reiškia „taip“ (A. T. Robertson, komentuodamas Lk 22:70). Plg. ir Mt 26:64 su Mk 14:62. † **18:37** „nes“ – Gr. žodis ὅτι (hóti) čia gali būti išverstas „kad“. ‡ **18:37** „aš esu karalius“ – 36-oje eilutėje Jėzus pasakė „mano karalystė“ tris kartus. § **18:37** „iš tiesos“ – Plg. I Jn 2:19, 3:19. Vartojamas gr. žodelis ἐκ (ek), kuris čia išverstas „iš“, ir daug kur NT pažymi savybes, panašumą. * **19:3** „vis daužė Jėzui per veidą“ – T. „vis davė kirtį ranka“. Arba „vis davė Jėzui kirtį ryškste“ arba „vis smogė Jėzui rankos delnu“ (žodis „vis“ atspindi imperfektyvo vksm.). † **19:6** „patikėtiniai“ – Arba „įgaliotiniai“, „atstovai“, „pavaldiniai“. ‡ **19:7** „paskyrė save“ – Arba „darėsi“. Gr. žodžio ποιέω (poiéō), čia išverstas „paskyrė“, pagrindinė reikšmė yra „padaryti“. Čia ir Mk 3:14 turi reikšmę „paskirti“, o kai kalbama apie save, „paskirti save“ arba „darytis“ tinka, kaip Jn 19:12. Plg. Jn 5:18, Mk 14:61-64, Mt 26:63-66. § **19:8** „pasakymą“ – Arba „žodį“. * **19:8** „dar labiau išsigando“ – Plg. Mt 27:19. † **19:9** „teismo aikštę“ – Žr. Mt 27:27 išnašą. ‡ **19:9** „jam neatsakė“ – T. „nedavė jam atsakymo“. § **19:11** „valdžios“ – Arba „valdymo galios“, „įgaliojimo“, gal „teisės“. Plg. Rom 13:1. * **19:11** „perdavė“ – Arba „išdavė“. Gr. žodis yra esamojo laiko dalyvis, kuris gali turėti būtojo laiko reikšmę (plg. I Tes 1:10, 2:12, 5:25; Jn 6:64 ir kt. (gr.)). Frazė „tas, kuris mane perdavė“ galėtų būti išverstas ir „mano perdavėjas (išdavėjas)“. † **19:12** „darosi karaliumi“ – Arba „paskiria save karaliumi“. Plg. Jn 19:7 „paskiria save Dievo Sūnumi“, kurioje irgi vartojamas gr. žodis ποιέω (poiéō). ‡ **19:13** „Tada“ – Arba „Todėl“. § **19:13** „pasakymą“ – Arba „žodį“.

šeštą valandą. Ir jis *tarė žydams: „Štai jūsų karalius!“ ¹⁵ Bet jie šaukė: „Šalin, šalin! Nukryžiuok jį!“ Pilotas jiems *tarė: „Ar man nukryžiuoti jūsų karalių?“ Aukštieji kunigai atsakė: „Neturime karaliaus, tiktai ciesorių!“ ¹⁶ Taigi tuomet jis atidavė jiems jį, kad būtų nukryžiuotas. O jie paėmė ir nusivedė Jėzų. ¹⁷ Ir jis, nešdamas savo kryžių, išėjo į vadinamąją Kaukolės vietą, kuri hebrajiškai vadinama Golgota, ¹⁸ kur jie nukryžiuavo jį, o su juo kitus du *vienoje ir antroje pusėje, bet Jėzų viduryje. ¹⁹ O be to Pilotas parašė užrašą ir prisegė jį prie kryžiaus. Buvo parašyta: „Jėzus †Nazarietis, žydų karalius.“ ²⁰ Tad šį užrašą skaitė daugybė žydų, nes vieta, kur Jėzus buvo nukryžiuotas, buvo arti miesto, o †parašyta buvo hebrajiškai, graikiškai ir lotyniškai. ²¹ Tad žydų aukštieji kunigai tarė Pilotui: „Nerašyk: „Žydų Karalius,“, bet, „Šitas sakė: „Aš esu žydų Karalius.““ ²² Pilotas atsakė: „Ką parašiau, parašiau!“ ²³ O kareiviai, kai buvo nukryžiuavę Jėzų, paėmė jo drabužius ir padalijo juos į keturias dalis – kiekvienam kareiviui po dalį; *pasiėmė* ir Štuniką. O tunika buvo be siūlės, nuo viršaus ištisai austa. ²⁴ Todėl jie vieni kitiems tarė: „Neplėšykime jos, bet *meskime dėl jos burtą, †kam teks“, – kad išsipildytų †šventraštis, kuris sako: „*Jie pasidalijo tarpusavyje mano Šdrabužius ir dėl mano *apdaro metė burtą.*“ †Būtent dėl to kareiviai padarė šituos dalykus. ²⁵ Tuo tarpu prie Jėzaus kryžiaus †stovėjo jo motina bei jo motinos sesuo, Kleopo žmona Marija, ir Marija Magdalieta. ²⁶ Taigi Jėzus, pamatęs motiną ir šalia stovintį mokytinį, kurį jis mylėjo, *tarė savo motinai: „**Moterie, štai tavo sūnus!**“ ²⁷ Po to jis *tarė mokytiniui: „**Štai tavo motina!**“ Ir nuo tos valandos tas mokytinis pasiėmė ją Šį savo *namus*. ²⁸ Po to, žinodamas, jog jau viskas atlikta, kad išsipildytų šventraštis, Jėzus *tarė: „**Trokštu.**“ ²⁹ O tenai *buvo pastatytas indas, pilnas acto. Ir jie, pripildę kempinę acto ir uždėję ją ant yzopo šakelės, prikišo prie jo burnos. ³⁰ Taigi, kai Jėzus buvo ėmęs acto, jis tarė: †„**Atlikta!**“ Ir, nulenkęs galvą, atidavė dvasią. ³¹ Taigi, dėl to, kad buvo Pasirengimo *diena*, žydai, kad kūnai neliktų ant kryžiaus per šabą, – nes ta šabo diena buvo didi, – prašė Pilotą, kad būtų †sulaužytos jų kojos ir *kūnai* būtų nuimti. ³² Tad atėjo kareiviai ir sulaužė pirmojo kojas, taip pat kito, kuris buvo su juo nukryžiuotas. ³³ Bet kai, priėję prie Jėzaus, pamatė jį jau mirus, jie nebelaužė jam kojų, ³⁴ tik vienas iš kareivių ietimi perdūrė jam šoną, ir tuojau ištekėjo kraujo ir vandens. ³⁵ Ir tas, kuris *tai* matė, yra paliudijęs (ir jo liudijimas yra Štiesa, ir jis žino, kad sako *tiesą), kad tikėtumėte jūs. ³⁶ Nes šitie dalykai įvyko, kad išsipildytų šventraštis: †*Nė vienas jo kaulas nebus sulaužytas.* ³⁷ Ir vėl, kitas šventraštis sako: †*„Jie žiūrės į tą, kurį perdūrė.“* ³⁸ Ir po

* **19:18** „vienoje ir antroje pusėje“ – Arba „abejose pusėse“; t. „šioje pusėje ir šioje pusėje“. Gr. frazė ἐντεῦθεν καὶ ἐντεῦθεν (enteuthen kai enteuthen) vartojamas dar Apr 22:2. † **19:19** „Nazarietis“ – Arba „Nazarėnas“, „iš Nazareto“. † **19:20** „parašyta buvo“ – Arba „jis buvo parašytas“. § **19:23** „tuniką“ – Gr. žodis χιτῶν (chiton) nurodo ilgus apatinius marškinius. Žodis vartojamas 10-tyje NT eilučių. Vienintelė, kuri galėtų nurodyti viršutinius drabužius, yra Mk 14:63, bet ir ten gali rodyti į apatinį drabužį. * **19:24** „meskime dėl jos burtą“ – Arba „sužinokime / spręskime sutartinio ženkle būdu“. Tai gr. λαγχάνω (lanchánō), kuris dar vartojamas NT tik Lk 1:9, Apd 1:17, ir II Pt 1:1. † **19:24** „kam ji teks“ – T. „kieno ji bus“. † **19:24** „šventraštis [...]“ – Žr. Ps 22:18. § **19:24** „drabužius“ – Tas pats gr. žodis ἱμάτιον (himátion) yra išverstas žodžiu „skraistė“ Jn 19:2, 5 eilutėse. * **19:24** „apdaro“ – Gr. žodis ἱματισμός (himatismós) vartojamas NT dar Mt 27:35; Lk 7:25, 9:29; Apd 20:33; I Tim 2:9. † **19:24** „Būtent“ – Arba „Tikrai“ (gr. μὲν (mén)). † **19:25** „stovėjo [...]“ – Jonas čia neparašė, kad jo paties motina irgi buvo ten (Mt 27:56 ji išvardinama kaip Zebediejaus sūnų motina). § **19:27** „į savo *namus*“ – Žr. Jn 1:11, 16:32; Apd 21:6, kur gr. frazė εἰς τὰ ἴδια (eis ta idia) vartojama. Kalbama apie savus daiktus. * **19:29** „buvo pastatytas“ – Arba „stovėjo“. † **19:30** „Atlikta!“ – Arba „Galutinai atlikta!“, „Užbaigta!“. Plg. Jn 13:1. † **19:31** „sulaužytos“ – Arba „sutriuškintos“. § **19:35** „tiesa“ – Gr. būdvardis ἀληθινός (alēthinos), „atitinkantis tiesą“. * **19:35** „tiesą“ – Gr. būdvardis ἀληθής (alethes), „tuos dalykus, kurie atitinka tiesą“. † **19:36** „Nė vienas [...]“ – Žr. Ps 34:20, Iš 12:46, Sk 9:12, Ps 22:14. † **19:37** „Jie žiūrės į tą, kurį perdūrė“ – Žr. Zch 12:10; plg. Ps 22:16.

šitų *įvykių* Juozapas iš Arimatėjos, būdamas Jėzaus mokytinis, – tik slaptas dėl žydų baimės, – paprašė Pilotą, kad *Štas jam* leistų pasiimti Jėzaus kūną, ir Pilotas leido. Tad jis atėjo ir pasiėmė Jėzaus kūną. ³⁹ Taip pat atėjo ir Nikodemas, kuris iš pradžių buvo atėjęs pas Jėzų nakčia, atnešdamas apie šimto svarų miros ir alavijo mišinio. ⁴⁰ Taigi, jie paėmė Jėzaus kūną ir suvyniojo jį į linines drobules su kvėpalais, kaip yra paprotys žydams paruošti laidojimui. ⁴¹ O toje vietoje, kur jis buvo nukryžiuotas, buvo sodas, o *tame sode naujas kapo rūšys, kuriame dar niekas nebuvo †laidotas. ⁴² Taigi dėl žydų Pasirengimo *dienos* jie ten paguldė Jėzų, nes kapas buvo arti.

20

¹ *Pirmąją savaitės *dieną*, anksti, kai dar buvo tamsu, *atėjo Marija Magdaliėtė prie kapo ir *pamatė nuo kapo rūšio *angos* †nuristą akmenį. ² Tad ji *nubėgo ir *atbėgo pas Simoną Petrą ir pas kitą mokytinį, kurį mylėjo Jėzus, ir jiems *pasakė: „Jie paėmė Viešpatį iš kapo, ir nežinome, kur jį †padėjo!“ ³ Taigi Petras ir tas kitas mokytinis išėjo ir leidosi prie kapo. ⁴ Ir abu bėgo kartu, bet *tas* kitas mokytinis Špralenkė Petrą ir pirmas pasiekė *kapą. ⁵ Ir pasilenkęs jis *pamatė padėtas linines drobules, tačiau neįėjo. ⁶ Tada Simonas Petras *atėjo sekdamas paskui jį ir įėjo į kapo rūšį, ir *matė padėtas linines drobules ⁷ bei skepetą, buvusią ant jo galvos, ne prie drobulių gulinčią, bet atskirai suvyniotą į vieną vietą. ⁸ Tuomet tad įėjo ir kitas mokytinis, kuris pirmas atėjo prie kapo – ir pamatė ir patikėjo. ⁹ Mat jie šventraščio dar nebuvo supratę, kad jis turi prisikelti iš numirusiųjų. ¹⁰ Tada †tie mokytiniai vėl †parėjo į savuosius namus. ¹¹ O Marija verkdamą stovėjo lauke palei kapą. Taigi, beverkdama ji pasilenkė į Škapo vidų ¹² ir *pamatė du angelus baltais *drabužiais* sėdinčius: vieną *galvūgalyje, o †kitą †kojų *vietoje*, kur buvo paguldytas Jėzaus kūnas. ¹³ Ir jie *tarė jai: „Moterie, kodėl verki?“ Ji *tarė jiems: ŠTodėl, kad jie paėmė mano Viešpatį, ir nežinau, kur jį * „padėjo.“ ¹⁴ Ir tuos *žodžius* pasakiusi ji atsisuko atgal ir pamatė stovintį Jėzų, bet nepažino, kad tai †buvo Jėzus. ¹⁵ Jėzus *tarė jai: „**Moterie, kodėl verki? Ko ieškai?**“ Manydama, kad jis esąs sodininkas, ji tarė jam: „Gerbiamasis, jei tamsta išnešei jį, pasakyk man, kur jį †padėjai, ir aš jį pasiimsiu.“ ¹⁶ Jėzus jai *tarė: „**Marija!**“ Ji atsisuko ir jam *tarė: „Rabuni!“ (verčiant būtų pasakyta „Mokytojau!“). ¹⁷ Jėzus jai sako: „**Neliesk manęs, nes dar nesu Špakilęs pas savo Tėvą. Bet eik pas mano brolius ir jiems pasakyk: „Aš pakylu pas savo Tėvą ir jūsų Tėvą, pas savo Dievą ir jūsų Dievą.“**“ ¹⁸ Marija Magdaliėtė *atėjo pranešdama mokytiniais, kad ji mačiusi Viešpatį, ir *kad* jis pasakė jai tuos *žodžius*. ¹⁹ Taigi, tą dieną, pirmąją savaitės *dieną*, vakarui *atėjus ir durims, kur buvo susirinkę mokytiniai, dėl žydų baimės esant užrakintoms, atėjo Jėzus, atsistojo viduryje ir jiems *pasakė: „**Ramybė jums!**“ ²⁰ Ir tai pasakęs, jis parodė jiems *savo* rankas ir *savo* šoną. Išvydę Viešpatį, mokytiniai dėl to nudžiugo. ²¹ Tada Jėzus vėl jiems tarė: „**Ramybė jums! Kaip Tėvas yra mane siuntęs, taip ir aš jus siunčiu.**“ ²² Ir tai pasakęs jis kvėpė į *juos* ir jiems tarią:

Š 19:38 „*tas jam* leistų pasiimti“ – T. „kad galėtų pasiimti“. * 19:41 „tame“ – Gr. artikelis. † 19:41 „laidotas“ – Arba „paguldytas“. * 20:1 „Pirmąją savaitės *dieną*“ – T. y. sekmadienį, kitaip tariant viešpatadienį (plg. Apr 1:10). † 20:1 „nuristą“ – T. „pašalintą“. † 20:2 „padėjo“ – Arba „paguldė“. Š 20:4 pralenkė Petrą,“ – T. „bėgo pirmyn greičiau negu Petras“. * 20:4 „kapą“ – Arba „laidojimo rūšį“. † 20:10 „tie“ – Gr. žymimasis artikelis, kuris čia veikia kaip parodomasis įvardis. † 20:10 „parėjo namo“ – T. „į savuosius namus“, t. y. į savo apsisojimo vietą (laikiną buveinę) Jeruzalės apylinkėse. Š 20:11 „kapo rūšio vidų“ – T. „kapo rūšį“, „laidojimo rūšį“. * 20:12 „galvūgalyje“ – T. „prie kojų“. † 20:12 „kitą“ – T. „vieną“. † 20:12 „kojų *vietoje*“ – T. „prie kojų“. Š 20:13 „Todėl, kad“ – Arba „Nes“. * 20:13 „padėjo“ – Arba „paguldė“. † 20:14 „buvo“ – T. „yra“. † 20:15 „padėjai“ – Arba „paguldei“. Š 20:17 „pakilęs“, „pakylu“ – Arba „nužengęs aukštyn“, „nužengiu aukštyn“. * 20:19 „atėjus“ – T. „esant“.

„Priimkite Šventąją Dvasią: ²³ kieno tik nuodėmes †atleisite, tiems jos yra atleistos; kieno tik nuodėmes sulaikysite, jos yra sulaikytos.“ ²⁴ Tačiau, kai atėjo Jėzus, Tomo, vadinamo †Didymu, vieno iš Dvylikos, su jais nebuvo. ²⁵ Tad kiti mokytiniai jam tarė: „Mes matėme Viešpatį!“ Bet jis tarė jiems: „Jei nepamatysiu jo rankose vinių žymės ir neįdėsiu savo piršto į vinių žymę ir neįkišiu savo rankos į jo šoną, Štu visai netikėsiu.“ ²⁶ Ir po aštuonių dienų jo mokytiniai vėl buvo viduje, ir Tomas su jais. Durims esant užrakintoms, Jėzus atėjo, atsistojo viduryje ir prabilo: „Ramybė jums!“ ²⁷ Paskui jis *pasakė Tomui: „Ištiesk čia savo pirštą, ir apžiūrėk mano rankas, ir ištiesk čia savo ranką ir įkišk į mano šoną, – ir nebūk netikintis, bet tikintis!“ ²⁸ Ir Tomas atsakydamas tarė jam: „Mano Viešpatie ir mano Dieve!“ ²⁹ Jėzus jam *pasakė: „Tomai, tu esi tikėjęs todėl, kad esi mane matęs; tie, kurie nematė, *tačiau tikėjo, yra palaiminti!“ ³⁰ Žinoma, savo mokytinių akivaizdoje Jėzus padarė ir daug kitų antgamtinių ženklų, kurie nėra surašyti šioje knygoje. ³¹ O šitie yra surašyti, kad tikėtumėte, jog Jėzus yra †Kristus, Dievo Sūnus, ir kad tikėdami turėtumėte †gyvybę jo vardu.

21

¹ Po šių dalykų Jėzus vėl pasirodė mokytiniams prie Tiberiados jūros. Ir jis pasirodė šitaip. ² Buvo kartu Simonas Petras ir Tomas, vadinamas *Didymu, taip pat Natanaelis iš Galilėjos Kanos, ir Zebediejaus sūnūs, ir kiti du iš jo mokytinių. ³ Simonas Petras jiems *tarė: „Einu žvejoti.“ Jie jam †atsiliepė: „Ir mes einame su tavimi.“ Jie išėjo ir tuojau sulipo į valtelę, bet tą naktį nieko nesugavo. ⁴ Rytui jau išaušus, Jėzus stovėjo ant kranto, Bet mokytiniai nepažino, kad tai buvo Jėzus. ⁵ Tada Jėzus jiems *tarė: „Vaikai, neturite kokio maisto, ar ne?“ Jie atsakė jam: „Ne“. ⁶ Tad jis jiems tarė: „Užmeskite tinklą į dešinę pusę nuo valtės, ir rasite.“ Taigi jie užmetė, ir jau nebeįstengė jo patraukti dėl žuvų gausybės. ⁷ Todėl tas mokytinis, kurį Jėzus mylėjo, *pasakė Petru: „Tai Viešpats!“ O Simonas Petras, išgirdęs, kad tai esąs Viešpats, apsijuosė †žvejo drabužiu, nes buvo šneapsirengęs, ir metėsi į jūrą. ⁸ O kiti mokytiniai atvyko valtele, nes buvo netoli nuo sausumos – tik už daugmaž dviejų šimtų uolekčių – atitempdami tinklą su žuvimis. ⁹ Tada, kai jie išlipo į sausumą, jie pamatė *paruoštas medžio anglių žėrinčias žarijas ir ant jų padėtą žuvį – taip pat duoną. ¹⁰ Jėzus jiems *pasakė: „Atneškite iš žuvų, kurias ką tik sugavote.“ ¹¹ Simonas Petras nuėjo ir išvilko į sausumą tinklą, pilną didelių žuvų, iš viso šimtą penkiasdešimt tris. Ir nors jų buvo tiek daug, tačiau †tinklas nesuplyšo. ¹² Jėzus jiems *tarė: „Ateikite šen, valgykite!“ Ir nė vienas iš mokytinių nedrįso jo klausti: „Kas tu esi?“, nes jie žinojo, jog tai yra Viešpats. ¹³ Taigi Jėzus *priėjo, *paėmė duonos ir *davė jiems, taip pat ir žuvies. ¹⁴ Tai buvo jau trečias kartas, kai Jėzus, prikeltas iš numirusiųjų, pasirodė mokytiniams. ¹⁵ Tad jiems pavalgius Jėzus *tarė

† 20:23 „atleisite“, „sulaikysite“ – Gr. kalbos formos yra tariamosios nuosakos, „atleistumėte“, „sulaikytumėte“. Plg. Mt 16:19, 18:18. † 20:24 „Didymu“ – Gr. Δίδυμος (Dídumos); žr. Jn 11:16. § 20:25 „tuo“ – Gr. tekste nėra žodžio „tuo“, bet kontekstas reikalauja to. Tomas netikėjo, kad kiti iš Dvylikos jau matė prisikėlusį Jėzų. Tačiau jis jau seniai tikėjo, kad Jėzus yra Mesijas (Jn 6:69, „mes“), vienintelis Išgelbėtojas iš nuodėmių. * 20:29 „tačiau“ – Arba „ir“. † 20:31 „Kristus“ – T. y. „Mesijas“. Gr. ὁ Χριστός (artikelis + „Kristos“), kuris reiškia „Pateptąjį“. Čia žodis „Kristus“ nurodo unikalią pareigybę ir vienintelį Asmenį, kuris eina tas pareigas. † 20:31 „gyvybę“ – Arba „gyvenimą“. * 21:2 „Didymu“ – Žr. Jn 11:16 išnašą. † 21:3 „atsiliepė“ – T. „taria“, „pasako“. † 21:7 „žvejo drabužiu“ – Arba „viršutine palaidine“. § 21:7 „neapsirengęs“ – Kartais gr. žodis γυμνός (gumnós) verčiamas žodžiu „nuogas“ (pvz., Mk 14:51-52), o kartais „neapsirengęs“ arba „be (viršutinio) drabužio“ (pvz., čia, Apd 19:16, Jok 2:15). * 21:9 „paruoštas“ – T. „gulinčias“, „išdėliotas“. † 21:11 „tinklas nesuplyšo“ – T. „tai nesuplėšė tinklo“. † 21:12 „nes jie žinojo“ – T. „žinodami“ arba „suprasdami“, „matydami“.

Simonui Petruui: „Simonai, Jonos *sūnau*, Šar *myli mane labiau negu šitie?“ Jis jam *tarė: „Taip, Viešpatie. Tu žinai, kad tave † myliu“. Jis sako jam: ‡ „Vis maitink mano avinėlius.“¹⁶ Jis vėl, antrą kartą, jam *pasakė: „Simonai, Jonos *sūnau*, ar Šmyli mane?“ Tas jam *tarė: „Taip, Viešpatie. Tu žinai, kad tave *myliu“. Jis jam *pasakė: † „Vis ganyk mano avis.“¹⁷ Jis trečią kartą jam *pasakė: „Simonai, Jonos *sūnau*, ar ‡myli mane?“ Petras nuliūdo, kad jis sakė jam trečią kartą: „Ar myli mane?“ Ir jis tarė jam: „Viešpatie, tu žinai viską; tu žinai, kad tave myliu“. Jėzus jam *tarė: Š „Vis maitink mano avis.“¹⁸ Iš tiesų, iš tiesų sakau tau: kai buvai jaunas, susijuosdavai ir vaikščiodavai, kur norėjai. Bet kai pasensi, ištiesi savo rankas, ir kitas tave apjuos ir ves, kur tu nenori.“¹⁹ Tai jis kalbėjo *nurodydamas, kokia mirtimi Petras pašlovinsiąs Dievą. Ir tai pasakęs, jis dar jam *tarė: „Sek paskui mane!“²⁰ Tada Petras atsisukęs *pamatė iš paskos einantį mokytinį, kurį Jėzus mylėjo, kuris taip pat per vakarienę buvo atsilošęs † ant *Jėzaus* ‡krūtinės ir taręs: „Viešpatie, Škas yra tas, kuris tave išduos?“²¹ Petras, matydamas jį, *tarė Jėzui: „Viešpatie, o kas šitam bus?“²² Jėzus jam *tarė: „Jeigu norėčiau, kad jis pasiliktų, kol ateisiu, kas gi tau? Tu sek paskui mane.“²³ Tad tas pasakymas pasklido tarp brolių, jog tasai mokytinis nemirsių. Bet Jėzus jam nesakė, kad jis nemirsių, tik: „Jeigu norėčiau, kad jis pasiliktų, kol ateisiu, kas gi tau?“²⁴ Šis ir yra *tas mokytinis, kuris liudija apie tuos dalykus ir †juos užrašė, ir mes žinome, kad jo liudijimas yra ‡tiesa.²⁵ Ir yra taip pat daug kitų dalykų, – kiek tik padarė Jėzus, – kuriuos užrašius po vieną, *tai manau, kad net pats pasaulis nesutalpintų knygu, kurios būtų parašytos. Amen.*

§ 21:15 „ar myli mane labiau negu šitie“ – Gr. kalbos tekstas gali būti įvairiai suprantamas. Reikėjo pasirinkti vieną iš interpretacijos variantų. (1) Ar myli mane daugiau negu mane myli kiti mokytiniai? (John Gill; Dr. Whitby, kuris cituojamas Matthew Henry komentare; ir, matyt, pats Matthew Henry). Pirmas paaiškinimas grindžiasi mokymais šiose eilutėse: Mt 26:33, Mk 14:29; plg. su Lk 7:42-43, kur mokoma, kad daug myli tas, kuriam daug atleista. Prieš išsiginimą Petras pervertino savo ištikimybę Jėzui pats tvirtindamas, kad kas beatsitiktų, jis liks ištikimas Jėzui. (2) Ar myli mane daugiau negu tu myli šiuos mano mokytojus? (3) Ar myli mane daugiau negu tu myli šiuos dalykus (žvejybą, valteles, ir pan.)? Antras ir trečias paaiškinimai irgi yra pateikti Matthew Henry komentare, bet jis labiausiai aprobuoja pirmąjį. * 21:15 „myli“ – Gr. ἀγαπάω (agapáō). † 21:15 „myliu“ – Gr. φιλέω (philéō). ‡ 21:15 „Vis maitink“ – Gr. βόσκω (bóskō). Žodis „vis“ atspindi gr. veiksmažodžio eigos veikslo (imperfektyvo) formą. Arba „Užsiiminėk mano avinėlių maitinimu“. § 21:16 „myli“ – Gr. ἀγαπάω (agapáō). * 21:16 „myliu“ – Gr. φιλέω (philéō). † 21:16 „Vis ganyk“ – Gr. ποιμαίνω (poimaínō). Žodis „vis“ atspindi gr. veiksmažodžio eigos veikslo (imperfektyvo) formą. Arba „Užsiiminėk mano avių ganymu“. ‡ 21:17 „myli [...] myli [...] myliu“ – Šioje eilutėje tris kartus vartojamas gr. žodis φιλέω (philéō). § 21:17 „Vis maitink“ – Gr. βόσκω (bóskō). Žodis „vis“ atspindi gr. veiksmažodžio eigos veikslo (imperfektyvo) formą. Arba „Užsiiminėk mano avinėlių maitinimu“. * 21:19 „nurodydamas“ – Žr. Joh 12:33 nuorodą. † 21:20 „ant“ – Gr. ἐπί (epí). Kiti prielinksniai vartojami Joh 1:18 (εἰς (eis)) ir Joh 13:23 (ἐν (en)). ‡ 21:20 „krūtinės“ – Čia ir Joh 13:25 vartojamas gr. žodis στήθος (stéthos). Kitas gr. žodis κόλπος (kólpos) vartojamas Joh 13:23. § 21:20 „kuris yra tas, kuris tave išduos“ – Arba „kuris yra tavo išdavikas“. Tai yra gr. esamojo laiko dalyvis. * 21:24 „tas“ – Gr. artikelis. † 21:24 „juos“ – T. „tuos dalykus“. ‡ 21:24 „tiesa“ – Gr. būdvardis ἀληθινός (alēthinos), „atitinkantis tiesą“.

Apaštalų darbų knyga

¹ Pirmąjį veikalą buvau sudaręs, Teofiliau, žinoma, apie viską, ką Jėzus pradėjo ir daryti ir mokyti ² iki tos dienos, kurią buvo paimtas į dangų, pirmiau per Šventąją Dvasią davęs įsakymus apaštalams, kuriuos išsirinko. ³ Jis ir save gyvą parodė jiems *po savo kančios, su daugeliu nenuginčijamų įrodymų, keturiasdešimt dienų būdamas jų regėtas ir kalbėdamas apie dalykus, susijusius su Dievo karalyste. ⁴ Be to, būdamas kartu su jais susibūręs, jis įsakė jiems nepasišalinti iš Jeruzalės, bet laukti †to, ką Tėvas pažadėjo, „apie kurį, – pasakė jis, – girdėjote iš manęs, ⁵ nes Jonas, †žinoma, vandeniui krikštijo, bet jūs po nedaugelio dienų būsite pakrikštyti Šventąja Dvasia.“

⁶ Taigi kai buvo susiėję, jie paklausė jo, sakydami: „Viešpatie, ar tu šiuo metu Izraeliui atkursi karalystę? ⁷ O jis tarė jiems: „Ne jums žinoti Šlaikotarpius ar *įvykių laikus, kuriuos nustatė Tėvas, †remdamasis savo paties †valdžia. ⁸ Tačiau, Šventajai Dvasiai nužengus ant jūsų, gausite galybę ir būsite Šliudytojai mano labui ir Jeruzalėje, ir visoje Judėjoje bei Samarijoje ir ligi pat žemės pakraščių. ⁹ Ir jam pasakius tuos dalykus, jiems bežiūrint, jis buvo pakeltas, ir debesys *atitraukė jį nuo jų akių. ¹⁰ Ir kol jam †kylant jie įdėmiai žiūrėjo į dangų, štai ir prie jų atsistojo du vyrai baltais drabužiais, ¹¹ kurie ir tarė: „Vyrai galilėjiečiai, ko stovite, žiūrėdami į dangų? Tas pats Jėzus, kuris buvo paimtas nuo jūsų į dangų, taip ir ateis, – tokiu pat būdu, kaip jį matėte vykstantį į dangų.“

¹² Tada jie sugrįžo į Jeruzalę nuo vadinamojo Alyvų kalno, kuris arti Jeruzalės – šabo dienos kelionės atstumu. ¹³ Ir kai jie buvo įėję į Jeruzalę, jie užlipo į †aukštutinį kambarį, kur buvo apsistoję Petras ir Jokūbas, ir Jonas, ir Andriejus, Pilypas ir Tomas, Baltramiejus ir Matas, Alfiejaus sūnus Jokūbas ir Simonas Uolusis, ir Jokūbo Šbrolis Judas. ¹⁴ Vieningai visi šitie uoliai atsidėjo maldai ir maldavimui kartu su moterimis ir Jėzaus motina Marija ir jo broliais.

¹⁵ Ir tomis dienomis atsistojo Petras viduryje mokytinių (iš viso buvo apie šimtą dvidešimt *žmonių) ir tarė: ¹⁶ „Vyrai broliai! Turėjo išsipildyti šis šventraštis, kurį iš anksto Šventoji Dvasia kalbėjo Dovydo burna apie Judą, tapusį vadovu tiems, kurie suėmė Jėzų, ¹⁷ nes jis buvo priskaičiuotas prie mūsų ir buvo gavęs šios tarnystės dalį. ¹⁸ Taigi, šitas gi už neteisybės atlyginimą įsigijo žemės sklypą, ir, stačia galva puolęs žemyn, plyšo pusiau, ir visi jo viduriai išvirto. ¹⁹ Ir tai pasidarė žinoma visiems, kurie gyveno Jeruzalėje, tad tas sklypas jų savita kalba buvo pramintas Akeldama, tai yra, Kraujo sklypas. ²⁰ Nes yra parašyta Psalmių knygoje: †Jo buveinė tegul ištuštėja, ir tegul niekas joje negyvena; ir, †kitas tegul perima jo Šprižiūrėjimo tarnystę. ²¹ Taigi

* **1:3** „po savo kančios“ – Arba „po to, kai kentėjo“. † **1:4** „to, ką Tėvas pažadėjo“ – T. „Tėvo pažado“. Plg. gr. kalbą šiose eilutėse: Gal 3:22; Hbr 6:12,15; 11:13,39; II Pt 1:1 ir kt. † **1:5** „žinoma“ – Arba „tiesa“, „gi“. § **1:7** „laikotarpius“ – Gr. žodis rodo į laiko kiekį. * **1:7** „įvykių laikus“ – Arba „įvykių metus“, „etapus“; gr. žodis rodo į laiko kokybę, savybes, t. y. įvykius, kurie suteikia laikotarpiui ypatumus. † **1:7** „remdamasis“ – Arba „vadovaudamasis“. † **1:7** „valdžia“ – Arba „teise“; t. y., kad Dievui pačiam priklauso teisė valdyti, galutinius sprendimus priimti. § **1:8** „liudytojai mano labui“ – T. „man liudytojai“. * **1:9** „atitraukė“ – Arba „iš apačios paėmė“. † **1:10** „kylant“ – T. „žengiant“, „vykstant“. † **1:13** „aukštutinį kambarį“ – Gr. k. tekste yra artikelis, todėl gali būti, kad tai buvo tam tikras kambarys, kuriame jie nuo seniau buvo įpratę susirinkti. § **1:13** „brolis“ – Arba „sūnus“. * **1:15** „žmonių“ – Gr. ὄνομα (onoma), „vardai“; plg. Apr 3:4, 11:13. † **1:20** „Jo [...]“ – Ps 69:25. † **1:20** „kitas [...]“ – Ps 109:8. § **1:20** „prižiūrėjimo tarnystę“ – Arba „vyskupystę“.

iš tų vyrų, kurie visą laiką buvo su mumis, kai Viešpats Jėzus tarp mūsų *įeidavo ir išeidavo, ²² pradedant Jono krikštu iki tos dienos, kai jis buvo nuo mūsų paimtas aukštyn, vienas iš jų turi būti paskirtas jo prisikėlimo liudytoju kartu su mumis.“ ²³ Ir jie †pasiūlė du: Juozapą, vadinamą Barsabu, kuris buvo pramintas Justu, ir Motiejų. ²⁴ Ir meldamiesi jie tarė: „Tu, Viešpatie, kuris pažįsti visų širdis, parodyk, katrą iš šiųdviejų išsirinkai, ²⁵ kad jis †gautų dalį šios Štarnystės, tai yra apaštalystės, nuo kurios Judas nusižengimu atkrito, kad nueitų į savąją vietą.“ ²⁶ Tada jie *pateikė †savo †ženklus, ir *sprendimą rodantis* ženklas krito Motiejui, ir jis buvo priskaitytas prie vienuolikos apaštalu.

2

¹ Ir *visiškai atėjus Sekminių dienai, visi vieningai buvo vienoje vietoje. ² Ir staiga iš dangaus atsirado †ūžesys tarsi besinesančio smarkaus †vėjo ir pripildė visą namą, kur jie sėdėjo. ³ Ir jiems pasirodė besidalą tarsi ugnies liežuviai, o Štai sėdosi ant *kiekvieno be išimties. ⁴ Ir jie visi tapo pripildyti Šventosios Dvasios ir pradėjo kalbėti kitomis †kalbomis, kaip Dvasia jiems davė prabilti.

⁵ Ir Jeruzalėje gyveno žydų, pamaldžių †žmonių iš visų tautų po dangumi. ⁶ O Šatsiradus gandai apie tai, subėgo minia ir sumišo, nes kiekvienas be išimties girdėjo juos kalbant savo kalba. ⁷ Ir jie visi apstulbo ir stebėjosi, sakydami vienas kitam: „Argi va visi šitie kalbantys nėra galilėjiečiai? ⁸ Tai kaipgi mes kiekvienas girdime *savo gimtąją kalba?! ⁹ †Mes – partai ir medai ir elamiečiai, taip pat gyvenantys Mesopotamijoje ir Judėjoje ir Kapadokijoje, Ponte ir †Azijoje, ¹⁰ Frigijoje ir Pamfilijoje, Egipte ir Libijos srityse Kirėnės link, ir apsilankantys romiečiai, – ir žydai ir Šprozelitai, – ¹¹ kretiečiai ir arabai – girdime juos *skelbiant didžius Dievo darbus mūsų kalbomis.“ ¹² Ir jie visi apstulbo ir sumišo, vieni kitiems sakydami: „Ką gi tai reiškia?“ ¹³ Kiti šaipydami tarė: „Šitie yra †pilni saldaus vyno.“ ²² Izraelio vyrai, klausykite šių žodžių: Jėzų Nazarietį, – vyrą, *kurį* Dievas jums patvirtino galingais

* **1:21** „įeidavo ir išeidavo“ – Plg. Ps 121:8 Sk 27:17; Įst 38:6, 38:19, 31:2; 2Sa 5:2; gal ir II Met 15:5. † **1:23** „pasiūlė“ – T. „pastatė“. † **1:25** „gautų“ – Kitoks gr. žodis negu 17 eilutėje. § **1:25** „tarnystės, tai yra apaštalystės“ – Arba „tarnystės ir apaštalystės“. * **1:26** „pateikė“ – Arba „atidavė“, „perdavė“, ar pan. Kitoks gr. žodis negu tas, kuris vartojamas Mt 27:35; Mk 15:24; Lk 23:34; Joh 19:24. † **1:26** „savo“ – Arba „jų“; gal „už juos“. Reikšmė skiriasi, priklausomai nuo interpretacijos. † **1:26** „ženklus“, „sprendimą rodančius ženklus“ – Tas pats gr. žodis, kuris vartojamas 17-oje, 25-oje eilutėse („dalį“). * **2:1** „visiškai atėjus Sekminių dienai“ – Galima įvairiai išversti gr. tekstą, pvz., „Sekminių dienos išsipildyme“, „kai išpildė Sekminių dieną“, „kai atliko / įvykdė Sekminių dieną“, „sueinant Sekminių dienai“. Ta pati gr. gram. sandara vartoma kitur Biblijoje tik Apd 9:51. † **2:2** „ūžesys“ – Arba „triukšmas“. † **2:2** „vėjo“ – Arba „vėjelio“, „alsavimo“; tai gr. žodis πνοή (pnoé), vartojamas kitur Biblijoje tik Apd 17:25. Jeigu „alsavimas“ arba „vėjelis“ teikiamas čia, tai viename pasakyme rodoma į Šventosios Dvasios galią ir švelnumą. § **2:3** „tai“ – Arba „ji“, „jis“. Trečiojo asmens vienaskaitinis sakinio veiksnys numatytas gr. k. vksm. formoje. * **2:3** „kiekvieno be išimties“ – Gr. sandara ≈ „kiekvieno vieneto“. † **2:4** „kalbomis“ – Gr. „liežuviais“. † **2:5** „žmonių“ – Gal „vyrų“; plg. Jok 1:7-8, kuriose du skirtingi gr. žodžiai vartojami kalbant apie tą patį žmogų; plg. Mt 12:41, kur gr. žodis άνήρ (anēr) nusako žmones bendrai, ne vien vyrus; plg. Lk 2:41-52 (atkeliaudavo į Jeruzalę per šventes šeimos, ne vien vyrai). Nors ST reikalavo tik vyrų pasirodymo tokiose šventėse (Iš 23:17, 34:23; Įst 16:16), žodis „gyveno“ leidžia suprasti, kad čia galbūt kalbama apie vyrus, moteris ir vaikus. § **2:6** „atsiradus gandai apie tai“ – Gal „atsiradus to garsui“. Gr. žodis φωνή (foné) reiškia ir ausimis sugaunamą oro virpėjimą ir gandą, žinią, pranešimą. Įvardis, verčiamas „apie tai“ arba „to“, greičiausiai nusako kalbėjimą įvairiomis kalbomis, o ne užimą. * **2:8** „savo gimtąją kalba“ – „savo kalba, kurioje gimėme“; t. y. „savo kalba, kurios srityje gimėme“. † **2:9** „Mes“ – Sklandumo dėlei žodis „Mes“ yra perkelta iš 8 eilutės (kartojasi ir 11-tos eilutės veiksmažodyje). † **2:9** „Azijoje“ – Tai Romos imperijos provincija Mažojoje Azijoje (Anatolijoje). § **2:10** „prozelitai“ – T. y. atsivertėliai į žydų tikėjimą. * **2:11** „skelbiant“ – Arba „kalbant“, „apsakant“. † **2:13** „pilni“ – Arba „prisipylę“.

antgamtiniais veiksmais ir pranašiškais ženklais ir antgamtiniais ženklais, kuriuos Dievas darė per jį jūsų tarpe, kaip ir patys žinote, – ²³ šitą (atiduotą Dievo įpaskirtu nutarimu ir išankstiniu žinojimu) jūs, suėmę Šįstatymo pažeidėjų rankomis bei *prikalę prie kryžiaus, nužudėte; ²⁴ Dievas įjį prikėlė, nutraukęs mirties gimdymo skausmus, nes buvo šneimanoma, kad jis būtų jos laikomas. ²⁷ nes tu nepaliksi *manęs kape nei neleisi savo Šventajam patirti įsupuvimo. ²⁸ Padarei taip, kad pažinčiau gyvybės kelius; tu savo įveidu pripildysi mane džiaugsmo. ³² Dievas prikėlė tą Jėzų; mes visi esame šito liudytojai. ³⁶ Todėl tegul visi Izraelio namai žino tvirtai, kad Dievas tą patį Jėzų, kurį jūs nukryžiovote, padarė Šir Viešpačiu ir *Kristumi.“ ³⁷ O kai jie tai išgirdo, jiems verte verė širdį, ir jie tarė Petruvi bei įkitiems apaštalams: „Vyrai broliai, ką mums daryti?“ ³⁸ Taigi Petras jiems tarė: „Atgailaukite – ir turi būti pakrikštytas kiekvienas iš jūsų Jėzaus Kristaus vardu dėl nuodėmių atleidimo, – ir jūs gausite įdovanojamą Šventąją Dvasią. ³⁹ Nes jums skirtas tas pažadas, taip pat jūsų vaikams ir visiems toli esantiems, kuriuos tik Viešpats, mūsų Dievas, pasišauks.“ ⁴⁰ Ir daugeliu kitų žodžių jis uoliai liudijo ir ragino su įspėjimais, sakydamas: „Išsigelbėkite iš šitos iškrypusios kartos!“ ⁴¹ Taigi tie, kurie mielai priėmė jo žodį, buvo pakrikštyti, ir tą dieną buvo pridėti apie tris tūkstančius sielų. ⁴² Ir jie uoliai atsidėjo apaštalų mokslui ir bendrystei ir duonos laužymui ir maldoms. ⁴³ Ir baimė šapėmė kiekvieną sielą, ir per apaštalus buvo daroma daug stebuklų ir antgamtinių ženklų. ⁴⁴ Ir visi, kurie tikėjo, buvo kartu ir *visa turėjo bendra, ⁴⁵ ir parduodavo savo įnuosavybių bei turtų ir, įką gavę, padalydavo visiems, kiek kam reikėdavo. ⁴⁶ Ir jie, kasdien vieningai atsidėdami suėjimui šventykloje ir laužydami duoną vienur kitur namuose, valgydavo džiugia ir šdarna širdimi, ⁴⁷ girdami Dievą ir būdami visos tautos palankiai vertinami. Ir *tuos, kuriuos jis išgelbėdavo, Viešpats kasdien pridėdavo prie bažnyčios.

3

14 Bet Šventojo ir Teisiojo jūs išsigynėte ir *reikalavote atiduoti jums vyrą

† 2:23 „įpaskirtu“ – Arba „apibrėžtu“, „nustatytu“. § 2:23 „įstatymo pažeidėjų“ – Arba „nusikaltėlių“, „įstatymo nepaisančiųjų“. * 2:23 „prikalę prie kryžiaus“ – Arba „nukryžiuavę“. † 2:24 „įjį“ – T. „kurį“. † 2:24 „nutraukęs mirties gimdymo skausmus“ – Pateiktas vaizdas: Mirtis privalėjo „gimdyti“ (atiduoti) Viešpatį Jėzų; Dievas Tėvas buvo tarsi pribuvėja, kurios pagalba baigiasi gimdymo skausmai. Plg. Frederick Fields (1801-1885) „Notes on select passages of the Greek Testament: chiefly with reference to recent English versions“ (1899), p. 112. § 2:24 „šneimanoma, kad jis būtų jos laikomas“ – Arba „ne buvo jėgos jį laikyti jos galioje / valdžioje“. * 2:27 „manęs kape“ – Gr. k. tekstas gali būti verčiamas ir „mano sielos pragare“, bet čia gr. žodis ἄδης (haidēs) rodo ne į buveinę mirusiųjų nematomoms esybėms, bet, kaip ir hbr. žodis לֵשׁוֹל (šeol) Ps 16:10 ir Prd 42:38 eilutėse, į kapą. Gr. k. žodis ψυχή (psuchē) čia gerai verčiamas asmeniniu įvardžiu „mane“, kaip gali būti taip verčiamas ir kitose eilutės, pvz., Jn 10:24, II Kor 12:15. † 2:27 „patirti“ – T. „matyti“ (perkeltine prasme). † 2:28 „veidu“ – Arba „akivaizda.“ Plg. Ps 4:6, 17:15, 21:6, 42:5. § 2:36 „ir Viešpačiu ir Kristumi“ – Daug kas nori patirti išgelbėjimą, kurį siūlo Kristus, bet nenori pripažinti, kad Jis yra ir teisėtas Viešpats, kuriam reikia paklusti. Tai žmonijai, ir žydams ir kitataučiams. Apaštalas Petras šioje ištraukoje skelbė Evangeliją žydams. Plg. Lk 2:11; Apd 10:36; 11:17; 15:11, 26; 16:31; 20:21; 28:31 ir daugybę kitų panašių vietų. * 2:36 „Kristumi“ – T. y. „Mesiju“. † 2:37 „kitiems“ – Arba „visiems kitiems“, „likusiems“. † 2:38 „dovanojamą Šventąją Dvasią“ – T. „Šventosios Dvasios dovaną“, bet tai nenurodo į dovaną, kurią duoda Šventoji Dvasia; arba „Šventąją Dvasią kaip dovaną“, „dovaną, kuri yra Šventoji Dvasia“. § 2:43 „apėmė kiekvieną sielą“ – T. „atsirado kiekvienai sielai“. * 2:44 „visa“ – Arba „visus daiktus“; gr. žodis yra bevardės giminės dgs. † 2:45 „nuosavybių bei turtų“ – Arba „nekilnojamų bei kilnojamų turtų“; pirmas gr. žodis κτήμα (ktema), kuris vartojamas NT tik čia yra Mt 19:22; Mk 10:22, Apd 5:1, galbūt rodo į nekilnojamąjį turtą. † 2:45 „ką gavę“ – T. „juos“. § 2:46 „darna“ – Arba „derminga“, „kliūčių nesukeliančia“. * 2:47 „tuos, kuriuos jis išgelbėdavo“ – „tuos, kurie tapdavo išgelbėtais“. * 3:14 „reikalavote“ – Arba „pageidavote“.

žmogžudį, ¹⁵ ir nužudėte gyvybės Kūrėją, kurį Dievas prikėlė iš numirusių; mes esame to liudytojai. ¹⁹ Tad atgailaukite ir atsiverskite dėl savo nuodėmių išdildymo, kad nuo Viešpaties veido ateitų atgaivos laikai ²⁰ ir atsiųstų jis anksčiau jums paskelbtąjį Jėzų Kristų. ²² Nes Mozė tikrai pasakė tėvams: „Viešpats, jūsų Dievas, jums prikels iš jūsų brolių Pranašą – tokį, kaip mane. Klausykite jo visame kame, ką tik jis sakys jums.“

4

¹ Ir jiems bekalbant *žmonėms, prie jų priėjo kunigai, šventyklos sargybos vadas ir sadukiejai, ² gieddami apmaudą dėl to, kad jie mokė žmones ir skelbė prisikėlimą iš numirusiųjų †Jėzaus atvejo *pagrindu*. ³ Ir jie nutvėrė juos ir uždarė į kalėjimą iki rytdienos, nes jau buvo vakaras. ⁴ Bet daugelis tų, kurie girdėjo žodį, tikėjo, ir vyrų skaičius pasidarė maždaug penkiais tūkstančiais. ¹⁰ tebūna žinoma jums visiems ir visai Izraelio tautai, kad vardu Jėzaus Kristaus Nazariečio, kurį jūs nukryžiuote, kurį Dievas prikėlė iš numirusiųjų – Šper jį šitas vyras jūsų akivaizdoje stovi sveikas. ¹¹ Šitas yra akmuo, kuris buvo jūsų, statytojų, *laikomas nieku, kuris tapo vyraujančiu †kertiniu *akmeniu*. ¹² Ir nė viename kitame nėra išgelbėjimo, nes po dangumi nėra tarp žmonių duoto kito vardo, kuriuo mes turime būti išgelbėti.“ ¹³ O matydami Petro ir Jono drąsą ir pastebėję, kad jie esą nemokyti ir neišprusę žmonės, jie stebėjosi, taip pat atpažino Šjuos buvus su Jėzumi. ¹⁷ Bet kad tai toliau neišplistų tautos tarpe, *griežtai juos pagrasinkime, kad jie nuo šiol nė vienam nebekalbėtų †remdamiesi šituo vardu.“

²³ Ir paleisti jie nuėjo pas savuosius ir išpasakojo viską, ką jiems buvo sakę aukštieji kunigai ir vyresnieji. ²⁴ Ir išklausę tie vieningai pakėlė balsą į Dievą ir tarė: „Valdove, tu esi Dievas, kuris padarei dangų ir žemę ir jūrą ir visa, kas juose yra, ²⁵ kuris savo tarno Dovydo burna pasakei: „Kodėl įnirto kitataučiai, ir tautos Šsutelkė dėmesį į tuštybę? ²⁶ Žemės karaliai stojo į kovą ir valdovai susibūrė draugėn prieš Viešpatį ir prieš jo *Pateptąjį. ²⁷ Nes iš tiesų prieš tavo šventąjį †Tarną Jėzų, kurį tu patepei, susibūrė ir Erodas ir Poncijus Pilotas su kitataučiais ir Izraelio tauta, ²⁸ kad darytų visa, ką tavo †ranka ir tavo Šnutarimas iš anksto buvo nulėmę įvykti. ²⁹ O *dabar, Viešpatie, pažvelk į jų grasinimus ir duok savo tarnams su visu drąsumu kalbėti tavo žodį, ³⁰ kai tu ištiesi savo ranką išgydyti, ir ženklai ir stebuklai yra daromi tavo šventojo †Tarno Jėzaus vardu.“ ³³ Ir su didžiule jėga apaštalai liudijo Viešpaties Jėzaus prisikėlimą, ir didelė malonė †buvo ant jų visų.“

† 3:19 „atsiverskite“ – Arba „atsigręžkite“, „apsisukite“. * 4:1 „žmonėms“ – gr. vns.; arba „liaudžiai“. † 4:2 „Jėzaus atvejo *pagrindu*“ – T. y. „per Jėzų“, būtent per Jo prisikėlimą. † 4:3 „nutvėrė“ – T. „uždėjo rankas ant jų“. § 4:10 „per jį“ – Arba „juo“. * 4:11 „laikomas nieku“ – Arba „niekinamas“. † 4:11 „kertiniu“ – T. „kampo“. † 4:13 „neišprusę“ – Arba „paprasti“, „eiliniai“. § 4:13 „juos buvus“ – Arba „juos, kad jie buvę“. * 4:17 „griežtai juos pagrasinkime“ – T. „grasinimu pagrasinkime juos“. † 4:17 „remdamiesi šituo vardu“ – T. „ant šito vardo“; arba „pagrindu turėdami šį vardą“. Jėzaus vardas buvo jų kalbos pagrindas; panaši gr. k. frazė Apd 14:3 eilutėje, „remdamiesi Viešpačiu“. † 4:25 „tautos“ – Arba „žmonės“. § 4:25 „sutelkė dėmesį į“ – Arba „apmąstė“, „susikaupė į“. * 4:26 „Pateptąjį“ – Gr. Kristus (Χριστός); arba „Kristų“, „Mesiją“. † 4:27 „Tarną“ – Arba „vaiką“, „Sūnų“. Gr. žodis παῖς (país) gali būti išverstas ir taip ir taip. Žr. Mt 12:18 išnašą. Apd 4:25, 30 eilutėse tas gr. žodis yra išverstas žodžiu „tarnas“. † 4:28 „ranka“ – T. y. galia. § 4:28 „nutarimas“ – Arba „valia“, „ryžtas“. * 4:29 „dabar“ – Gr. τὰ νῦν (ta nun; dgs. galininkas artikelis ir žodis „dabar“). Arba „dėl dalykų, kurie dedasi dabar“. † 4:30 „Tarno“ – Arba „Vaiko“, „Sūnaus“. Gr. žodis παῖς (país) gali būti išverstas ir taip ir taip. Žr. Mt 12:18 išnašą. † 4:33 „buvo ant jų visų“ – Apytiksliai – „apėmė juos visus“; plg. Rom 3:22; Apd 10:44, 19:17 (gr.).

5

Atpildas už melagingą elgesį

¹ Bet tam tikras žmogus, vardu Ananijas, su savo žmona Sapfira pardavė nuosavybę ¹⁷ Tada, pakilo vyriausiasis kunigas, taip pat visi *kiti* su juo (tai yra sadukiejų sekta), *ir* jie pasidarė pilni *pavydaus uolumo ²⁴ O kai *vyriausiasis* kunigas, šventyklos *sargybos* vadas ir aukštieji kunigai išgirdo šituos žodžius, jie dėl jų sumišo, nežinodami, †kas iš to išeis. ²⁹ Tada Petras ir *kiti* apaštalai atsakydami tarė: „Reikia labiau klausyti Dievo negu žmonių. ³⁰ Mūsų †tėvų Dievas prikėlė Jėzų, kurį jūs nužudėte, Špakabindami ant medžio. ³¹ Jį Dievas išaukštino savo dešine ranka, *kad būtų* Kunigaikštis ir Išgelbėtojas, kad suteiktų Izraeliui atgailą ir nuodėmių atleidimą. ³⁶ Nes pirmiau šių dienų *prieš kiek laiko iškilo Teudas, kuris pasisakė esąs kažkas nepaprastas. Prie jo prisijungė tam tikras vyrų skaičius – apie keturis šimtus. Jis buvo nužudytas, ir visi, kurie †tikėjo juo, išsisklaidė ir nuėjo niekais. ⁴¹ Taigi jie, žinoma, išėjo iš tarybos akivaizdos džiaugdamiesi, kad buvo palaikyti vertais dėl †jo vardo patirti Španiekinimą.

6

⁴ o mes *patys* uoliai atsidėsime maldai ir žodžio tarnybai. ⁷ Ir Dievo žodis vis klestėjo, ir mokytinių skaičius Jeruzalėje labai didėjo; be to, didelis kunigų būrys pakluso *tikėjimui.

7

¹⁸ kol iškilo kitas karalius, kuris nežinojo *apie* Juozapą. ³³ Tada Viešpats jam tarė: „Nusiauk nuo savo kojų apavą, nes vieta, ant kurios tu stovi, *yra* šventa žemė“. ⁵¹ Jūs, kietasprandžiai ir *neapipjaustytieji širdimis bei ausimis! Jūs visuomet priešinatės Šventajai Dvasiai; kaip jūsų tėvai, taip ir jūs!

8

¹ Ir Saulius visiškai pritarė jo nužudymui. Ir tuo laiku kilo didelis persekiojimas, *nukreiptas* prieš Jeruzalėje esančią bažnyčią, ir visi, išskyrus apaštalus, buvo išsklaidyti *į išėviją* po Judėjos ir Samarijos kraštus. ¹³ Net pats Simonas įtikėjo ir pakrikštytas atsidėjo *buvimui su* Pilypu. O matydamas daromus antgamtinius veiksmus ir didžius antgamtinius ženklus, jis labai stebėjosi. ³⁵ Tada Pilypas atvėręs savo burną pradėjo nuo to paties šventraščio ir paskelbė jam *evangeliją – Jėzų. ³⁶ Ir jiems bevažiuojant keliu, jie prikeliavo kažkokį vandenį, ir eunuchas tarė: „Žiūrėk – vanduo! Kas man trukdo būti pakrikštytam?“ ³⁷ Tada Pilypas tarė: „Jei tiki iš visos širdies, tai yra teisėta.“ Atsakydamas tas pasakė: „Tikiu, kad Jėzus Kristus yra Dievo Sūnus.“

9

⁵ O jis tarė: „Kas Tu esi, Viešpatie?“ Viešpats atsakė: „Aš esu Jėzus, kurį tu persekioji. Sunku tau spyriotis prieš akstiną!“ ⁶ Tada drebėdamas ir stebėdamasis, jis tarė: „Viešpatie, ką tu nori, kad aš daryčiau?“ O Viešpats jam *atsakė*: „Kelkis, eik *į* miestą, ir tau bus pasakyta, ką turi daryti.“ ²² Bet Saulius buvo vis labiau

* **5:17** „pavydaus uolumo“ – Žr. Apd 13:45. † **5:24** „kas iš to išeis“ – T. „kuo tai pasidarytų“. ‡ **5:30** „tėvų“ – Arba „protėvių“. § **5:30** „pakabindami“ – Arba „pakabinę“. * **5:36** „prieš kiek laiko“ – T. „pirmiau šių dienų“. † **5:36** „tikėjo juo“ – Arba „klausė jo“, „buvo jo įtikinti“. ‡ **5:41** „jo“ – T. y., Jėzaus. § **5:41** „paniekinimą“ – Arba „nagarbę“. * **6:7** „tikėjimui“ – Arba „tam tikėjimui“, „tai tikybai“. * **7:51** „neapipjaustytieji širdimis bei ausimis“ – Plg. Mk 4:33; Jn 6:60, 8:43; Jer 6:10, Rom 8:7-8. * **8:35** „evangeliją“ – Arba „gerą žinią“.

stiprinamas ir **tarp* Damaske gyvenančių žydų kėlė sąmyšį, įrodydamas, kad šitas yra tikras Kristus. ³¹ Taigi bažnyčios po visą Judėją, Galilėją ir Samariją turėjo ramybę ir buvo statydinamos; ir vaikščiodamos Viešpaties baime bei Šventosios Dvasios padrąsinimu, jos buvo dauginamos.

10

⁷ Ir kai pasišalino angelas, kuris kalbėjo Kornelijui, šis pašaukė du savo besitarnaunčius namiškius ir pamaldų kareivių iš tų, kurie uoliai atsiduodavo jo patarnavimui, ²⁸ Ir jis tarė jiems: „Jūs žinote, kaip *stipriai* žydui yra įstatymu uždrausta turėti artimų reikalų su svetimtaučiu arba svečiuotis pas jį. Bet Dievas man parodė, kad jokio žmogaus neturiu vadinti suteptu ar *apeigine prasme* netyru.

³⁴ Tada atvėręs burną Petras tarė: „Iš tiesų matau, kad Dievas nėra šališkas, ⁴⁰ Jį Dievas prikėlė trečiąją dieną ir *padarė taip, kad jis pasidarė atvirai matomas – ⁴¹ ne visiems žmonėms, bet Dievo iš anksto parinktiems liudytojams – *būtent* mums, kurie su juo valgėme ir gėrėme, jam prisikėlus iš numirusių. ⁴² Ir jis mums įsakė skelbti †žmonėms ir uoliai liudyti, kad †būtent jis yra Dievo paskirtasis gyvųjų ir mirusiųjų teisėjas. ⁴³ Apie jį visi pranašai liudija, kad kiekvienas, kuris juo pasitiki, Šjo vardu gauna nuodėmių atleidimą. ⁴⁴ Petru dar tebetariant šiuos žodžius, Šventoji Dvasia nužengė ant visų, kurie klausėsi žodžio.

11

Petras paaiškina žydų kilmės broliams apie Evangelijos skelbimą kitataučiams

¹ Ir apaštalai ir broliai, kurie buvo Judėjoje, išgirdo, kad ir *kitataučiai priėmė Dievo žodį. ¹⁶ Tada prisiminiau Viešpaties žodį, kaip jis †sakydavo: „Jonas, †žinoma, vandeniui krikštijo, bet jūs būsite pakrikštyti Šventąja Dvasia.“ ¹⁸ Ir tai išgirdę, jie nutilo ir šlovino Dievą, sakydami: „Tad ir nežydams Dievas suteikė Š*atgailą, kad gyventų.“

¹⁹ Tie gi, kurie buvo išsklaidyti į *išėiviją* dėl †persekiojimo, kilusio dėl Stepono, nukeliavo iki Finikijos ir Kipro ir Antiochijos, skelbdami žodį niekam kitam, o vien tik žydams. ²¹ Ir †Viešpaties ranka buvo su jais, Šir didelis skaičius įtikėjo ir atsivertė į Viešpatį. ²³ Atvykęs ir pamatęs Dievo malonę, jis apsidžiaugė ir ragino juos visus, kad *ryžtinga širdimi jie liktų *atsidavę* Viešpačiui.

12

²⁴ O Dievo žodis vis klestėjo ir didėjo. ²⁵ O Barnabas ir Saulius, *išsamiai atlikę savo tarnystę, grįžo iš Jeruzalės; jie buvo pasiėmę su savimi ir Joną, vadinamą Morkumi.

13

¹ Ir Antiochijoje, *ten* esančioje bažnyčioje, buvo tam tikri pranašai ir mokytojai, *antai Barnabas, ir Simeonas, vadinamas Nigeriu, ir kirėnietis Lucijus; antai

* **9:22** „*tarp* Damaske gyvenančių žydų kėlė sąmyšį“ – Arba „sukurstė Damaske gyvenančius žydus“. * **10:40** „padarė taip, kad jis pasidarė atvirai matomas“ – T. „davė jam pasidaryti atvirai matomam“. † **10:42** „žmonėms“ – gr. vns.; arba „liaudžiai“. † **10:42** „būtent jis yra“ – gr. „yra jis, kuris“. § **10:43** „jo vardu“ – Arba „per jo vardą“. * **11:1** „kitataučiai“ – Arba „nežydai“. † **11:16** „sakydavo“ – Žr. Apd 1:5. † **11:16** „žinoma“ – Arba „tiesa“, „gi“. § **11:18** „atgailą“ – Arba „atgailavimo progą“. * **11:18** „atgailą, kad gyventų“ – T. „atgailą į gyvenimą“. † **11:19** „persekiojimo“ – Arba „prispaudimo“. † **11:21** „Viešpaties ranka buvo su jais“ – Plg. Lk 1:66. § **11:21** „ir“ – Gal „tai“. * **11:23** „ryžtinga širdimi“ – Arba „širdies ryžtu“. * **12:25** „išsamiai atlikę“ – Arba „išpildę“. Panašus gr. tekstas vartojamas Kol 4:17. * **13:1** „antai“ (2 k.) – Gr. kalboje vartojama dalelytė τε (te) išvardijant pareigas: buvo trys pranašai ir du mokytojai.

Manaenas, kuris užaugo kartu su tetrarchu Erodu, ir Saulius. ² O jiems tarnaujant Viešpačiui ir pasninkaujant, Šventoji Dvasia tarė: „*Išskirkite man abudu – Barnabą ir Saulių – darbui, kuriam aš juos pašaukiu.*“ ³ Tada jie, papasninkavę ir pasimeldę ir uždėję ant jų rankas, juos išsiuntė. ²⁵ Ir kai Jonas baiginėjo [†]savo [‡]gyvenimo bėgtynes, jis tarė: „Ką manote mane esant? Aš nesu jis. Bet štai po manęs ateina tas, kurio kojų apavo nesu vertas atrišti.“ ³⁰ Bet Dievas jį prikėlė iš numirusių. ³² Ir mes skelbiame jums Šgerą žinią, kad pažadą, kuris buvo duotas tėvams, ³³ Dievas tą patį *pažadą* ^{*}įvykdė mums, jų vaikams, tuo, kad jis prikėlė Jėzų, kaip ir yra parašyta ir antroje psalmėje: [†]*Tu esi mano Sūnus, šiandien aš tave pagimdžiau.* ³⁵ Todėl jis sako ir kitoje psalmėje: „Tu neleisi savo Šventajam [‡]patirti supuvimo“. ³⁶ Nes Dovydas, Dievo nutarimu atitarnavęs savajai kartai, [‡]užmigo ir ^{*}buvo priskaičiuotas prie savo *jau mirusių* [†]tėvų, ir [‡]patyrė supuvimą, ³⁷ bet tas, kurį Dievas prikėlė, [‡]nepatyrė supuvimo. ³⁸ Taigi, žinokite, vyrai broliai, kad nuodėmių atleidimas yra skelbiamas jums per šitą vyrą, ³⁹ ir kiekvienas, kuris tiki, yra juo išteisinamas nuo visko, nuo ko jūs negalėjote būti išteisinti Mozės įstatymu. ⁴⁵ Bet žydai pamatę minias pasidarė pilni ^{*}pavydaus uolumo ir [†]prieštaravo tiems dalykams, kuriuos kalbėjo Paulius, atsikalbinėdami ir piktžodžiaudami. ⁴⁶ Tada drąsiai kalbėdami Paulius ir Barnabas tarė: „Buvo būtina, kad Dievo žodis būtų pasakytas jums pirma; bet kadangi jūs atmetate jį ir nutariate, jog patys neverti amžino gyvenimo, štai mes sukame pas kitataučius. ⁴⁷ Nes Viešpats yra šitaip mums paliepęs: [‡]„*Paskyriau tave kaip šviesą kitataučiams, kad būtum Šnaudingas jų išgelbėjimui iki pat žemės pakraščių.*“ ⁴⁸ Tai girdėdami, kitataučiai džiaugėsi ir ^{*}šlovino Viešpaties žodį, ir [‡]tikėjo visi, kurie buvo [†]priskirti amžinam gyvenimui.

14

³ Taigi ^{*}jie ten išbuvo ilgą laiką ir drąsiai [†]kalbėjo, remdamiesi Viešpačiu, kuris liudijo savo malonės žodį ir davė antgamtinių ženklų bei pranašišku ženklų, kad *jie* būtų padaryti jų rankomis. ²¹ Ir paskelbę Evangeliją tam miestui ir [‡]padarę daugelį mokytinių, jie sugrižo į Listrą ir Ikoniją ir Antiochiją, ²² stiprindami mokytinių sielas,

[†] 13:25 „savo“ – Gr. žymimasis artikelis, todėl, gali būti neišverstas į lietuvių k.; gali būti išversta „tas“ (t. y. tam tikras bėgtynes) arba kartais, kaip čia, įvardžiu. [‡] 13:25 „gyvenimo bėgtynes“ – Tas pats gr. žodis vartojamas Apd 20:24, II Tim 4:7. [§] 13:32 „gerą žinią“ – Arba „evangeliją“. ^{*} 13:33 „įvykdė“ – T. y. „ištesėjo“. [†] 13:33 „Tu esi“ – Žr. Ps 2:7 (Dievo galia įvykdytas Mesijo išėjimas iš kapo rūsio lyginimas su kūdikio išėjimo iš motinos iščių); I Kor 15:4; Hbr 1:5, 5:5. [‡] 13:35 „patirti“ – T. „matyti“ (perkeltine prasme). [§] 13:36 „užmigo“ – T. y. „mirė“. ^{*} 13:36 „buvo priskaičiuotas prie savo *jau mirusių* tėvų“ – Žr. Pr 49:29, Ts 2:9 ir kt. [†] 13:36 „tėvų“ – T. y. „protėvių“. [‡] 13:36 „patyrė“ – T. „matė“. Taip pat 37 eilutėje. Plg. Ps 16:10, 49:8, 89:48; Lk 2:26; Jn 8:51 ir kt. [§] 13:37 „nepatyrė“ – Žr. 36 eilutės išnašą. ^{*} 13:45 „pavydaus uolumo“ – Žr. Apd 5:17. [†] 13:45 „prieštaravo tiems dalykams“ – T. „atsikalbinėjo prieš tuos dalykus“. [‡] 13:47 „Paskyriau tave [...]“ – Žr. Iz 42:6; 49:6; Lk 2:32. [§] 13:47 „*naudingas jų išgelbėjimui*“ – Gr. frazė εις σωτηριαν vartojamas 11 k. NT; Rom 10:1 ta pati frazė vartojamas kaip čia, o ten išversta „kad jie būtų išgelbėti“. ^{*} 13:48 „šlovino Viešpaties žodį“ – T. y. „laikė Viešpaties žodį šlovingu“. [†] 13:48 „priskirti“ – Arba „išrikiuoti“, „paveikti įstoti į gretas“. Gr. žodis duoda suprasti, kad kitataučiai tuo metu buvo „paveikti įstoti į gretas“, kurio įstojimo tikslas ir pasekmė buvo amžinas gyvenimas. Be abejo, Dievas Šventoji Dvasia yra tas, kuris taip juos paveikė, bet pagal Apd 13:46 kai kurie žmonės nutarė, kad patys yra neverti amžino gyvenimo. Atkreiptinas dėmesys, kad ne Dievas taip nutarė, bet atsisakantys tikėti. Plg. Apd 13:46. ^{*} 14:3 „jie“ – T. y., Paulius ir Barnabas. [†] 14:3 „kalbėjo, remdamiesi Viešpačiu“ – T. „kalbėdami ant Viešpaties“; arba „kalbėjo, pagrindu turėdami Viešpatį“, t. y., Jis buvo jų kalbos pagrindas; panaši gr. k. frazė Apd 4:17 eilutėje. [‡] 14:21 „padarę daugelį mokytinių“ – Arba „įtraukę daugelį į mokymąsi“. Gr. žodis vartojamas Mt 13:52; Mt 27:57; Mt 28:19.

ragindami juos špasilikti ištikimi tikėjimui, ir kad mes per daugelį prispaudimų turime įeiti į Dievo karalystę. ²³ Ir jiems paskyrę vyresnius kiekvienoje bažnyčioje ir pasimeldę su pasninku, jie *patikėjo juos Viešpačiui, kuriuo šie tikėjo. ²⁷ O atvykę ir surinkę bažnyčią, jie pranešė viską, ką Dievas su jais nuveikė ir kaip atvėrė tikėjimo duris †kitataučiams.

15

Antiochijoje esanti bažnyčia kreipėsi į apaštalus Jeruzalės bažnyčioje ir sulaukė atsakymo iš apaštalų, vyresniųjų ir visos bažnyčios

¹ Ir *kai kurie, atėję žemyn iš Judėjos, †ėmė mokyti †tuos brolius: „Jeigu nesiduodate apipjaustomi pagal Mozės paprotį, negalite būti išgelbėti.“ ¹¹ Priešingai, mes tikime, kad Šbūsime išgelbėti tokiu pat būdu kaip ir jie – per Viešpaties Jėzaus Kristaus malonę. ¹⁸ Nuo amžinybės Dievui žinomi visi jo darbai. ²³ ir *per juos jie parašė šiuos dalykus: „Apaštalai ir vyresnieji ir broliai kitataučių kilmės broliams Antiochijoje, Sirijoje ir Kilikijoje: Sveiki!

³⁶ Ir po kiek dienų Paulius tarė Barnabui: „†Grižkime ir pagalbon aplankykite savo brolius kiekviename mieste, kur skelbėme Viešpaties žodį, ir pažiūrėkime, kaip †jiems sekasi.“ ³⁷ O Barnabas nusprendė pasiimti su jais Joną, vadinamą Morkumi, ³⁸ bet Paulius Šbuvo tvirtai nusistatęs, kad labiau tiktų nepasiimti kartu tokio, kuris iš Pamfilijos nuo jų pasitraukė ir *nesidarbavo su jais. ³⁹ Taigi kilo tarp jų toks aštrus nesutarimas, kad jie vienas nuo kito atsiskyrė. Ir Barnabas, pasiėmęs Morkų, išplaukė į Kiprą, ⁴⁰ o Paulius, pasirinkęs Silą, iškeliavo, brolių pavestas Dievo malonei. ⁴¹ Ir jis perėjo per Siriją ir Kilikiją, stiprindamas bažnyčias.

16

Timotiejus prisideda prie Pauliaus ir Silo

¹ Ir jis atvyko į Derbę ir Listrą, o štai tam tikras mokytinis buvo tenai, vardu Timotiejus, – (*tam tikros tikinčios žydės sūnus, bet tėvas buvo graikas), – ² apie kurį gerai atsiliepė broliai Listroje ir Ikonijuje. ³ Paulius norėjo, kad jis išvyktų su juo. Tad paėmęs jis apipjaustė jį dėl tose vietose esančių žydų, nes jie visi žinojo jo tėvą esant graiką. ⁴ Ir keliaudami per miestus, jie perdavė jiems laikytis įsakų, kuriuos †leido apaštalai ir vyresnieji Jeruzalėje. ⁵ Todėl gi bažnyčios buvo stiprinamos †tikėjimo atžvilgiu ir kasdien augo skaičiumi. ⁶ Ir perėję Frigiją, taip pat Galatijos kraštą, ir

§ 14:22 „pasilikti ištikimi tikėjimui“ – Arba „tikimų dalykų atžvilgiu nejudėti iš vietos“; gr. „tikėjime nejudėti iš vietos“, „pasilikti vietoj tikėjime“, „tebebūti tame tikėjime“. * 14:23 „patikėjo“ – Arba „pavedė“. Žr. Apd 20:32 ir kt. † 14:27 „kitataučiams“ – Arba „nežydams“, „tautomis“. * 15:1 „kai kurie“ – Apd 15:24 daugiau aiškina, tas jie tokie. Jie buvo „išėję“ iš Jeruzalės bažnyčios, bet nebuvo tos bažnyčios įgalioti. Tikros bažnyčios išsiunčia savo įgaliotinius (Apd 13:1-3, 14:26, 15:22, 15:40), bet neįgalioti mokytojai dažnai išeina iš Jėzaus bažnyčių ir skelbia netiesą (Apd 20:30, I Jn 2:19, Judo 19). † 15:1 „ėmė mokyti“ – Arba „mokydavo“. † 15:1 „tuos“ – Gr. artikelis. Šie broliai buvo Apd 14:27-oje eilutėje paminėtos Antiochijoje esančios „bažnyčios“ nežydų nariai. Jie buvo nežydų kilmės „mokytiniai“, kurie paminėti Apd 14:28-oje eilutėje. Jie pavadinti „kitataučių kilmės broliais“ Apd 15:23-oje eilutėje. § 15:11 „būsime išgelbėti tokiu pat būdu kaip ir jie“ – T. y. „išgelbėjimas yra suteikiamas mums tokiu pat būdu kaip ir jiems“. * 15:23 „per juos“ – T. „jų rankomis“. † 15:36 „Grižkime ir“ – T. „Grižę pagalbon aplankytume“. † 15:36 „jiems sekasi“ – T. „jie yra“. § 15:38 „buvo tvirtai nusistatęs, kad labiau tiktų“ – Arba „pastoviai laikė tinkama“. * 15:38 „nesidarbavo su jais“ – T. „nėjo su jais į darbą“. * 16:1 „tam tikros tikinčios žydės sūnus, bet tėvas buvo graikas“ – Gr. „tam tikros tikinčios žydės, bet tėvo graiko sūnus“. † 16:4 „leido“ – T. y. „paskelbė kaip teisminius nuosprendžius“. † 16:5 „tikėjimo atžvilgiu“ – T. y. klausydamos tikybės turinio, jos turėjo vis daugiau kuo tikėti; plg. Ro 10:17; arba „tikyba“.

Šventajai Dvasiai uždraudus jiems kalbėti žodį Azijoje, ⁷ po to atėję į Myziją, jie mėgino eiti į Bitiniją, bet Dvasia jiems neleido. ⁸ Ir praėję pro Myziją, jie nusileido į Troadą. ⁹ Ir naktį Pauliui pasirodė regėjimas: tam tikras vyras iš Makedonijos stovėjo ir jį maldavo, sakydamas: „Pereik į Makedoniją ir padėk mums!“ ¹⁰ Ir po to, kai jis pamatė regėjimą, tuojau siekėme vykti į Makedoniją, *susidarydami išvadą, kad Viešpats pašaukė mus skelbti jiems evangeliją. ¹¹ Todėl išplaukę iš Troados, leidomės tiesiu kursu į Samotrakę, o [†]rytojaus *dieną* į Neapolį, ¹² o iš ten į Filipus, kuris yra pagrindinis tos Makedonijos srities miestas, *taip pat* kolonija. O šiame mieste išbuvome kelias dienas. ³⁰ ir išvedęs juos laukan, jis paklausė: „Gerbiemieji, ką turiu daryti, kad būčiau išgelbėtas?“ ³¹ Ir jie tarė: „Tikėk Viešpačiu Jėzumi Kristumi ir būsi išgelbėtas – tu ir tavo Ššeimyna!“ ³² Ir jie kalbėjo Viešpaties žodį jam ir visiems, esantiems jo namuose. ³³ Ir tą pačią nakties valandą juos pasiėmęs, jis *nuplovė *jų* kirčių *žaidas* ir tuojau buvo pakrikštytas – jis pats ir visi jo saviškiai. ³⁴ Ir nusivedęs juos į savo namus, jis [†]padengė *jiems* stalą ir džiūgavo, pasitikėjęs Dievu kartu su visais savo namiškiais.

17

Tesalonikoje

¹ O perėję Amfipolį ir Apoloniją jie atėjo į Tesaloniką, kur buvo žydų sinagoga, ² ir *kaip buvo pratęs, Paulius įėjo pas juos ir tris šabass [†]diskutavo su jais dėstydamas iš šventraščių, ³ [†]atverdama *šventraščius* ir teikdamas įrodymų, kad Kristui reikėjo kentėti ir prisikelti iš numirusių, ir kad: „Šis Jėzus, kurį aš jums skelbiu, yra Kristus.“ ⁴ Ir kai kurie iš jų [†]šitikejo ir buvo priskirti prie Pauliaus ir Silo, taip pat daugybė pamaldų graikų ir nemaža *aukštuomenės moterų. ⁵ Bet žydai, kurie [†]atsisakė tikėti, apimti pavydo, pasiėmė tam tikrų nelabų vyrų iš turgavietės ir subūrę minią [†]sukėlė mieste sąmyšį. Užpuolę Jasono namus, jie ieškojo jų, kad išvesti prieš liaudį. ⁶ Bet jų neradę nusitempė Jasoną ir kai kuriuos brolius pas miesto vadovus, šaukdami: „Tie, kurie verčia pasaulį aukštyn kojomis, ir čia yra atėję! ⁷ Juos yra priglaudęs Jasonas! Šitie visi gi veikia prieš ciesaiaus įsakus, sakydami, *kad* yra kitas karalius – *toks* Jėzus!“ ⁸ Ir jie sutrikdė minią ir miesto vadovus, kurie tuos dalykus išgirdo. ⁹ Taigi paėmę užstatą iš Jasono ir kitų, jie juos paleido. ¹¹ Šitie buvo kilnesni negu tie Tesalonikoje tuo, kad jie priėmė žodį visišku noringumu ir kasdien tyrinėjo Šventraščius, ar taip esą iš tikrųjų.

Atėnuose

¹⁶ Pauliui Atėnuose jų belaukiant, jo dvasia nervinosi jame, matydamas miestą, *kuris* yra *Švisiškai* *stabgarbiškas.

§ 16:6 „Šventajai Dvasiai uždraudus jiems“ – T. „buvę Šventosios Dvasios uždrausti“. * 16:10 „susidarydami išvadą“ – T. y. iš atskirų parodymų (pvz., uždraudimas skelbti Azijoje ir kvietimas vykti į Makedoniją) pasidarė jiems aišku, jog įrodyta, kad Dievo valia jiems vykti į Makedoniją. † 16:11 „rytojaus“ – T. „paskesnę“. ‡ 16:12 „pagrindinis“ – Arba „pirmasis“, „pirmaujantis“, t. y. „vienas iš pirmaujančių“. § 16:31 „šeimyna“ – Arba „namai“, t. y. „namiškiai“ Gr. žodis yra vns. žodis, kuris giminingas žodžiui, kuris Apd 16:32 išverstas „namuose“. * 16:33 „nuplovė jų kirčių žaidas“ – T. „nuplovė nuo kirčių“. † 16:34 „padengė jiems stalą“ – T. „padėjo stalą prie jų“. * 17:2 „kaip buvo pratęs, Paulius“ – T. „pagal įpratimą Pauliui, jis“. † 17:2 „diskutavo [...] dėstydamas“ – Tai vienas gr. vksm., διαλέγομαι (dialégomai). ‡ 17:3 „atverdama šventraščius“ – Plg. Lk 24:32; jeigu ne šventraščių atvėrė, tai protą (Lk 24:45) bet ir tikslas tas pats – kad suprastų šventraščius. § 17:4 „įtikėjo“ – Arba „davėsi įtikinti“, „priėmė įtikinimą“. * 17:4 „aukštuomenės“ – T. „pirmų“. † 17:5 „atsisakė tikėti“ – Arba „nesidavė įtikinti“, „nepriėmė įtikinimo“, „nesileido įtikinami“. ‡ 17:5 „sukėlė mieste sąmyšį“ – T. „sukėlė miestą į sąmyšį“. § 17:16 „visiškai stabgarbiškas“ – Gr. κατείδωλος (kateíðwolos); ≈ „pagal stabus“, „atitinkantis stabus“. * 17:16 „stabgarbiškas“ – Trad. „stambeldiškas“.

²² Tada Paulius atsistojo †Marso kalvos viduryje ir tarė: „Atėnų vyrai, aš matau, kad visais atžvilgiais jūs esate nepaprastai †religingi. ²⁵ ir jis nėra aptarnaujamas žmonių rankomis, tarsi jam ko nors reikėtų, nes jis pats visiems duoda gyvybę ir alsavimą ir visa kita; ²⁶ ir jis iš vieno kraujo padarė visas žmonių tautas tam, kad gyventų visame žemės paviršiuje, nustatęs iš anksto paskirtus laikus ir jų gyvenamos vietos ribas, ²⁷ kad jie ieškotų Dievo – gal tikrai apčiuopomis ieškotų ir surastų jį, – nors jis yra visiškai netoli nuo kiekvieno iš mūsų, ²⁸ nes „mes jame gyvename, judame ir būvame“, kaip yra pasakę ir kai kurie jūsų poetai: „Mes gi esame jo palikuonys.“ ²⁹ Tad kadangi mes esame Dievo palikuonys, neturime manyti, kad Dievybė yra panaši į auksą ar sidabrą, ar akmenį, į žmogaus meno ir Švaizduotės raižybos kūrinį. ³⁰ Todėl gi Dievas, pakentęs *nežinojimo laikus, dabar liepia visiems žmonėms visur atgailauti, ³¹ nes jis nustatė dieną, kurią yra pasirengęs †teisingai teisti pasaulį per Vyra, kurį yra paskyręs, visiems davęs užtikrinimą prikeldamas jį iš numirusiųjų.“ ³² Ir išgirdę apie mirusiųjų prisikėlimą, vieni ėmė šaipytis, o kiti sakė: „Apie tai tavęs pasiklausysime †kitą kartą.“ ³³ Ir taip Paulius išėjo iš jų tarpo.

18

⁸ Ir vyriausiasis sinagogos vadovas Krispas įtikėjo Viešpačiu su visa savo šeimyna. Taip pat daugelis iš korintiečių klausydami įtikėjo ir buvo pakrikštyti. ¹⁰ nes aš esu su tavimi, ir niekas nesikėsins tau kenkti, nes aš turiu daug žmonių šiame mieste.

19

⁴ Tada tarė Paulius: „Jonas iš tikrųjų krikštijo *krikštu, kurį sąlygoja atgaila, sakydamas tautai, kad jie turi tikėti tuo, kuris turi po jo ateiti, tai yra, Kristumi Jėzumi.“ ¹⁸ Ir daugelis įtikėjusiųjų ateidavo išpažindami ir apsakdami †dalykus, kuriais užsiimdavo. ¹⁹ Taip pat daugelis tų, kurie užsiiminėdavo magija, sunėšę †savo knygas, sudegino jas visų akivaizdoje; ir jie apskaičiavo jų vertę ir rado *ją esant* penkiasdešimt tūkstančių sidabrinių. ²⁰ Šitaip Dievo žodis vis klestėjo ir ėmė viršų.

20

⁷ Ir pirmąją savaitės dieną, mokytiniams susirinkus laužti duonos, Paulius jiems dėstė, ketindamas išvykti rytojaus dieną, ir užtęsė savo kalbą iki vidurnakčio. ¹⁷ Ir iš Mileto jis *pasiuntė žinią į Efezą ir pasikvietė bažnyčios vyresnius. ²⁰ kaip nevensčiau pranešti jums nieko iš to, kas naudinga, ir jus mokyti viešai ir po namus, ²¹ uoliai liudydamas tiek žydams, tiek ir graikams atgailą Dievo atžvilgiu ir tikėjimą mūsų Viešpaties Jėzaus Kristaus atžvilgiu. ²⁴ Bet aš nelaikau rūpimu dalyku nė vieno iš šitų dalykų, ir savo gyvybės nelaikau brangiu savo labui, kad su džiaugsmu pabaigčiau savo †gyvenimo bėgtynes, †tai yra tarnystę, kurią gavau iš Viešpaties Jėzaus: uoliai liudyti Dievo malonės Evangeliją. ²⁵ O štai dabar aš žinau, kad daugiau nematysite mano veido jūs visi, tarp kurių esu perėjęs skelbdamas Dievo karalystę.

† 17:22 „Marso kalvos“ – Arba „Areopago“. † 17:22 „religingi“ – gr. δεισιδαιμονεστηρος; gal „prietaringi“, „linkę į dvasių baimę“, „dievaičių bijantys / gerbiantys“. § 17:29 „vaizduotės“ – Arba „minties“. * 17:30 „nežinojimo“ – Arba „neišmanymo“. † 17:31 „teisingai“ – gr. „teisume“. † 17:32 „kitą kartą“ – Arba „vėl“.

* 19:4 „krikštu, kurį sąlygoja atgaila“ – Arba „krikštu, kuris pasižymi atgaila“. Gr. „atgailos krikštu“, t. y. krikštas, kurį pažymi atgaila. Žr. Mk 1:4; Lk 3:3, Apd 13:24. † 19:18 „dalykus, kuriais užsiimdavo“ – Gr. žodis πρᾶξις (praxis) yra dgs. ir šiame kontekste rodo į jų įprastinę veiklą, t. y. kad užsiimdavo nuodėmingais dalykais, kurių atsisakė atgailavę ir pasitikėję Viešpačiu Jėzumi. Plg. Mt 3:6. † 19:19 „savo“ – Gr. žymimasis artikelis. * 20:17 „atsiuntė žinią į Efezą ir pasikvietė“ – T. „pasiuntęs į Efezą, jis pasikvietė“. † 20:24 „gyvenimo bėgtynes“ – Tas pats gr. žodis vartojamas Apd 13:25, II Tim 4:7. † 20:24 „tai“ – Arba „ir“.

²⁷ nes nevengiau jums paskelbti Dievo Šnutarimo visumos. ²⁸ Todėl *saugokite save ir visą kaimenę, kuriai Šventoji Dvasia paskyrė jus †prižiūrinčiais, kad ganytumėte Dievo †bažnyčią, kurią jis įsigijo savuoju krauju. ²⁹ Nes aš žinau tai, kad, man išvykus, pas jus įeis Šgrobūniški vilkai, nesigailintys kaimenės, ³⁰ ir iš jūsų pačių kelsis vyrai, kalbantys iškreiptus dalykus, kad patrauktų mokytinius paskui save. ³¹ Todėl budėkite, atsimindami, kad per trejus metus naktį ir dieną nepalioviau su paraginimu įspėjinėjęs kiekvieną su ašaromis. ³² O dabar, broliai, *patikiu jus Dievui ir jo malonės žodžiui, kuris yra pajėgus jus statydinti ir duoti jums paveldą tarp visų †pašventintųjų. ³⁵ Aš visa jums †parodžiau, kad šitaip Štriūsdami privalote padėti *silpniesiems ir atminti Viešpaties Jėzaus žodžius, nes †jis sakė: „Labiau palaiminta duoti, negu imti.“

22

¹⁶ O dabar, ko delsi? Kelkis, būk pakrikštytas, ir nusiplauk savo nuodėmes, šaukdamasis Viešpaties vardo.“

23

²⁵ Ir jis parašė *tokio tūrinio laišką: ²⁶ „Klaudijus Lisijus †Tamstos Prakilnybe valdytojau Feliksai: Sveiki! ³⁵ tarė: „Aš tave išklausysiu, kai atvyks ir tavo kaltintojai.“ Ir liepė jį sergėti Erodo †rūmuose.

24

³ tai mes, Tamstos Prakilnybe Feliksai, ir visaip ir visur *tai* pripažįstame su visišku dėkingumu. ⁵ Nes šitą žmogų radome *esant* marą ir maišto kurstytoją tarp visų žydų po pasaulį ir *nazariečių sektos vadeiva, ¹⁵ turėdamas į Dievą sudėtą užtikrintą viltį, kurią ir jie patys pripažįsta, kad bus mirusiųjų prisikėlimas, tiek teisiųjų, tiek neteisiųjų. ¹⁶ Ir dėl šito stropiai lavinu save, kad visada turėčiau sąžinę be papiktinimo prieš Dievą ir žmones.

26

⁸ Kodėl *jums atrodo neįtikėtina, kad Dievas prikelia numirusius? ¹⁸ atverti jiems akis ir atgręžti *juos* nuo tamsybės į šviesą ir *nuo* Šėtono valdžios į Dievą, kad jie gautų nuodėmių atleidimą ir paveldą tarp pašventintųjų per tikėjimą manimi. ¹⁹ Todėl, o karaliau Agripa, nebuvau neklusnus dangiškajam regėjimui, ²⁰ bet pirmiausiai tiems Damaske, taip pat Jeruzalėje bei po visą Judėjos kraštą, taip pat

Š **20:27** „nutarimo“ – Arba „valios“. Gr. žodis βουλή (boulé) vartojamas šiose NT eilutėse: Lk 7:30, 23:51; Apd 2:23, 4:28, 5:38, 13:36, 20:27, 27:12, 27:42; I Kor 4:5; Ef 1:11; Hbr 6:17. * **20:28** „saugokite save ir visą kaimenę“ – Gr. „žiūrėkite savęs ir visos kaimenės“, bet dabartinėje lietuvių kalboje „žiūrėkite savęs“ labiau rodo į savanaudišką savo interesų gynimą. † **20:28** „prižiūrinčiais“ – Arba „vyskupais“. Žodis „vyskupas“ yra skolinys iš lenkų kalbos. Gr. dkt. ἐπίσκοπος (episkopos) ir vksm. ἐπισκοπέω (episkopeo) rodo į atidų stebėjimą (priežiūrą), saugojant nuo pavojaus. † **20:28** „bažnyčią“ – Žodis „bažnyčia“ čia vartojama bendrąja prasme, kaip žodis „žmogus“ tam tikruose kontekstuose reiškia „žmoniją“, t. y. visus žmones arba bet kurią žmogų. Čia žodis „bažnyčia“ (eklesia) nurodo visus susirinkimus (≈ suburtas žmonių grupes), kurie priklausė Viešpačiui Jėzui ir atskirai nurodo kiekvieną tokį susirinkimą, pvz., tą bažnyčią, kuri buvo Efeze. Š **20:29** „grobūniški“ – Arba „niršūs“, „šiurkštūs“; t. „sunkūs“. * **20:32** „patikiu“ – Arba „pavedu“. Žr. Apd 14:23 ir kt. † **20:32** „pašventintųjų“ – Arba „pašvęstųjų“. † **20:35** „parodžiau“ – Arba „daviau jums matyti pavyzdį“. Š **20:35** „triūsdami privalote“ – Arba „triūsiant reikia padėti silpniesiems“. * **20:35** „silpniesiems“ – Arba „sergantiems“, „ligoniams“. † **20:35** „jis“ – Arba „jis pats“. * **23:25** „tokio tūrinio“ – Arba „tokios formos“. † **23:26** „Tamstos Prakilnybe“ – Arba „kilniausias“, „prakilnusias“. † **23:35** „rūmuose“ – Žr. Mt 27:27 išnašą. * **24:5** nazariečių“ – Arba „nazarėnų“, „iš Nazareto“. * **26:8** „jums atrodo neįtikėtina“ – T. ≈ „pas jus laikoma neįtikėtina“ arba „pas jus priimamas sprendimas, kad neįtikėtina“.

nežydoms pranešdavau, kad jie turi †atgailauti ir ‡atsiversti į Dievą darydami atgailą atitinkančius darbus. ²² Taigi gavęs pagalbos iš Dievo, aš iki šios dienos tebestoviu liudydamas ir mažam, ir dideliame, nesakydamas nieko kito, kaip tik tai, ką pranašai ir Mozė kalbėjo įvyksiant, ²⁴ Ir jam besakant šiuos dalykus ginant save, Festas tarė garsiu balsu: „Pauliau, tu iš proto kraustaisi! Didelis raštas veda tave iš proto!“ ²⁵ Bet jis sako: „Aš nesikraustau iš proto, prakilnusiis Festai, bet kalbu tiesos ir sveiko proto žodžius. ²⁶ Nes yra informuotas apie tuos dalykus karalius, kuriam aš drąsiai ir kalbu. Mat esu įsitikinęs, kad niekas iš tų dalykų nėra jo nepastebėtas, juoba kad tai dėjosi ne *kur nors* užkampyje. ²⁷ Karaliau Agripa, ar tu tiki pranašais? Žinau, kad tu tiki.“ ²⁸ Tada Agripa tarė Pauliui: „Tu mane beveik įtikini tapti Škristianu.

27

²⁵ Todėl, vyrai, būkite optimistiškai nusiteikę, nes tikiu Dievu, kad bus taip, kaip man pasakyta.

28

¹⁵ Ir iš ten broliai, išgirdeję apie mus, išėjo mūsų pasitikti iki Apijaus forumo ir Trijų Tavernų. *Juos išvydęs Paulius padėkojo Dievui ir įgavo drąsos. ²⁸ Todėl tebūna jums žinoma, kad šis Dievo išgelbėjimas yra pasiūstas kitataučiams, ir jie jo klausysis!“

† **26:20** „atgailauti ir atsiversti į Dievą“ – Arba „atgailaiti, tai yra atsiversti į Dievą“, arba „atgailaiti, tai yra atsigręžti į Dievą“. ‡ **26:20** „atsiversti“ – Arba „atsigręžti“. § **26:28** „kristianu“ – Gr. χριστιανός (kristianos).

* **28:15** „Juos“ t. „kuriuos“.

Laiškas romiečiams

¹ Paulius, Jėzaus Kristaus *tarnas, †pašauktas apaštalas, išskirtas Dievo evangelijai, ² kurią jis iš anksto pažadėjo per savo pranašus Šventuosiuose Raštuose, ³ apie jo Sūnų Jėzų Kristų, mūsų Viešpatį, kuris †kūno atžvilgiu pasidarė iš Dovydo sėklos ⁴ ir pagal šventumo Dvasią Šbuvo *paskelbtas galingu Dievo Sūnumi per prisikėlimą iš numirusių, ⁵ per kurią mes gavome malonę ir apaštalybę, kad jo vardo labai būtų †paklusnumas tikėjimui tarp visų kitataučių, ⁶ tarp kurių esate ir jūs – Jėzaus Kristaus pašauktieji; ⁷ visiems Romoje esantiems Dievo mylimiesiems, †pašauktiems šventiesiems. Malonė jums ir ramybė nuo Dievo, mūsų Tėvo, ir Viešpaties Jėzaus Kristaus.

⁸ Pirmiausia aš dėkoju savo Dievui per Jėzų Kristų už jus visus, kad jūsų tikėjimas yra apskelbiamas visame pasaulyje. ⁹ Nes Dievas, kuriam aš Štarnauju savo dvasia jo Sūnaus Evangelijoje, yra mano liudytojas, kaip be paliovos miniu jus savo maldose, visuomet ¹⁰ prašydamas, kad koku nors būdu dabar – pagaliau – Dievo valioje sėkmingai nukeliaučiau pas jus. ¹¹ Nes aš trokštu jus pamatyti, kad galėčiau jums duoti kokią dvasinę dovaną jūsų sutvirtinimui, ¹² *tai yra, kad būčiau pas jus †paskatinamas bei guodžiamas kartu su jumis per †bendrą tikėjimą – ir jūsų ir mano.

¹³ Bet nenoriu, broliai, kad nežinotumėte, jog daug kartų nusistačiau atvykti pas jus, – bet iki šiol buvau sukliudytas, – kad turėčiau kiek vaisių ir tarp jūsų, kaip ir tarp kitų kitataučių. ¹⁴ Aš esu skolininkas tiek graikams, tiek barbarams, tiek išmintingiesiems, tiek neišmanantiems.

¹⁵ Taigi Šmano būseną tokia – esu noringas skelbti Evangeliją ir jums, esantiems Romoje, ¹⁶ nes aš nesigėdiju Kristaus Evangelijos, kadangi ji yra Dievo *jėga išgelbėti kiekvienam, kuris pasitiki, pirma žydui, taip pat ir graikui; ¹⁷ nes joje Dievo teisumas apreiškiamas †iš tikėjimo į tikėjimą, kaip yra parašyta: O †teisusis tikėjimu gyvens.

¹⁸ Nes iš Dangaus apreiškiamą Dievo rūstybę ant kiekvienos bedievytės ir kiekvieno neteisumo žmonių, kurie tiesą užgniaužia neteisumu, ¹⁹ todėl, kad tai, kas Šakivaizdžiai žinoma apie Dievą, *jiems yra aišku, kadangi Dievas jiems aiškiai parodė. ²⁰ Nes jo nematomos ypatybės – tiek jo amžinoji jėga, tiek ir dievytė – yra aiškiai matomos nuo pasaulio sukūrimo, suvokiamos per kūrinis; dėl to jie yra nepateisinami, ²¹ todėl kad, pažinę Dievą, nei šlovino jo kaip Dievo, nei dėkojo, bet savo †sumanymų atžvilgiu jie pasidarė †beprasniais, ir jų Šneišmani širdis sutemo.

* **1:1** „tarnas“ – Arba „savanoriškai pasižadėjęs vergas“, „savanoris vergas“. † **1:1** „pašauktas apaštalas“ – Gali reikšti „apaštalas Dievo pašaukimu“. † **1:3** „kūno atžvilgiu“ – Arba „pagal kūną“. § **1:4** „buvo paskelbtas galingu Dievo Sūnumi“ – Arba „buvo galingai paskelbtas Dievo Sūnumi“. * **1:4** „paskelbtas“ – Arba „apibrėžtas“, „nustatytas“. † **1:5** „paklusnumas tikėjimui“ – Arba „tikėjimo paklusnumas“. † **1:7** „pašauktiems šventiesiems“ – Gali reikšti „šventiesiems Dievo pašaukimu“. Plg. Rom 1:1. § **1:9** tarnauju,“ – Arba „garbindamas tarnauju“. Tas pat gr. žodis λατρεύω (latreuo) vartojamas Flp 3:3. * **1:12** „tai yra“ – Arba „o tai yra“. † **1:12** „paskatinamas bei guodžiamas“ – Gr. žodis συμπαράκαλέω (sumparakaleo) apima abi sąvokas. † **1:12** „bendrą“ – Kitoks gr. žodis vartojamas Tit 1:4 ir Jud 1:3. § **1:15** „mano būseną tokia –“ – Arba „mano atžvilgiu“, „mano padėtis tokia –“, „pagal mano padėtį –“. * **1:16** „jėga“ – Arba „galia“. † **1:17** „iš tikėjimo į tikėjimą“ – T. y. „kurio pagrindas (gavimo sąlyga) yra tikėjimas ir kurio pasekmė yra didėjantis tikėjimas“. † **1:17** „teisusis tikėjimu gyvens“ – Hab 2:4. Plg. Gal 3:11, Hbr 10:38 § **1:19** „akivaizdžiai žinoma“ – Arba „gali būti žinoma“. * **1:19** „jiems yra aišku“ – Arba „yra aišku jų tarpe“. † **1:21** „sumanymų atžvilgiu jie pasidarė beprasniais“ – Arba „sumanymuose jie pasidarė betiksliais“. † **1:21** „beprasniais“ – Arba „tuščiais dorovės ir sveiko proto atžvilgiu“ arba „netiksliais“ (nevykdantys Dievo jiems skirtą tikslą). § **1:21** „neišmani širdis sutemo“ – Arba – „neišmanią širdį temdė“, t. y. Dievas temdė jų širdį dėl jų atsako į Jį.

²² Teigdamiesi esą išmintingi, jie sukvailėjo ²³ ir negendančio Dievo šlovę išmainė į tai, kas panašu į gendančio žmogaus, ir paukščių, ir keturkojų, ir roplių atvaizdą.

²⁴ Todėl ir Dievas taip juos perdavė *netyrumui †per jų pačių širdžių geidulius, kad tarpusavyje jie ‡gėdingai elgėsi su savo kūnais. ²⁵ Šjie Dievo tiesą išmainė į melą ir garbino bei tarnavo verčiau tam, kas sukurta, negu Kūrėjui, kuris yra palaimintas amžinai. Amen.

²⁶ Dėl šios priežasties Dievas juos perdavė į gėdingas aistras, nes ir jų moteriškės išmainė fiziškai prigimtinių santykiavimą į fizinei prigimčiai priešingą; ²⁷ tokiu pat būdu ir vyriškiai, palikę fiziškai prigimtinių santykiavimą su moteriške, savo pageidime užsidegė vienas kitam, vyriškiai su vyriškiais darydami *tai, kas gėdos verta, ir gaudami savyje būtiną atpildą už savo nuklydimą.

²⁸ Ir lygiai kaip jie nelaikė priimtina †aiškiamе pažinime ‡išlaikyti Dievo, Dievas juos perdavė į Šatmestinais vertintą protavimo *būseną* daryti neprideramų dalykų.

²⁹ *Jie – pripildyti visokio neteisumo, paleistuvystės, piktybės, gobšumo, blogumo; *jie* – pilni pavydo, žmogžudystės, nesantaikos, †suktybės, piktos valios; *jie* – šnibždeikos, ³⁰ šmeižikai, nekenčiantys Dievo, įžūlūs, išdidūs, pagyrūnai, blogo išradėjai, nek-lusnūs tėvams, ³¹ neišmanūs, ‡nesilaikantys susitarimų, nebranginantys artimųjų, nesutaikomi, negailestingi. ³² Šjie, puikiai žinodami Dievo teisingą sprendimą, kad tie, kurie daro tokius dalykus, yra mirties verti, ne tik juos daro, bet ir visiškai pritaria *taip* darantiems.

2

¹ Todėl esi nepateisinamas, kas bebūtum, o žmogau, kuris teisi, nes dėl ko teisi kitą, dėl to paties nuteisi save, kadangi tu, kuris teisi, darai tuos pačius *dalykus*. ² Bet mes žinome, kad Dievo teismas prieš tuos, kurie daro tokius dalykus, *remiasi tiesa. ³ Ir ar taip manai, o žmogau, kuris teisi tokius dalykus darančius ir *pats* juos darai, kad tu išvengsi Dievo teismo?! ⁴ Arba, ar tu niekini jo †gerumo bei pakantumo bei didžios kantrybės turtus, nenutuokdamas, kad Dievo ‡gerumas veda tave į atgailą? ⁵ Bet savo užkietėjimu ir neatgailaujančia širdimi *pats* sau kaupi rūstybę rūstybės ir Dievo teisingo nuosprendžio apreiškimo dienai; ⁶ Šjisai atlygins kiekvienam pagal jo darbus: ⁷ viena vertus, amžinu gyvenimu tiems, kurie, ištvermingai darydami gera, ieško šlovės ir garbės ir negendamumo, ⁸ bet kita vertus, įtūžiu ir rūstybe tiems, kurie yra *priešiški garbėtroškos ir atsisako būti tiesos įtikinti bei jai paklusti, bet yra neteisumo įtikinami ir jam paklusta; ⁹ prispaudimas ir sielvartas †sielai

* **1:24** „netyrumui“ – T. y. lytiniam ištvirkimui. † **1:24** „per jų pačių širdžių geidulius“ – Arba „jų pačių širdžių geiduliuose“. ‡ **1:24** „gėdingai elgėsi su savo kūnais“ – Arba „su jų kūnais buvo begėdiškai elgiamasi jų tarpe“.

§ **1:25** „Jie“ – T. „kurie“ (praeitos eilutės tęsinys). * **1:27** „tai, kas gėdos verta“ – Arba „begėdybę“, „niekšybę“.

† **1:28** „aiškiamе“ – Arba „ryškiamе“, „tiksliamе“, „artimame“, t. y. pažinime, kuris dėl susikaupimo į pažintą Asmenį, yra aiškus, ryškiai rodo Asmens savybes; arba galbūt „patirtame“, t. y. pažinime, kuris lemia gyvenimą; gal „kasdieniamе“. ‡ **1:28** „išlaikyti“ – Arba „tebeturėti“. § **1:28** „atmestinais vertintą“ – Gr. žodis ἀδόκιμος (adokimos) vartojamas 8-iose eilutėse: Rom 1:28; 1 Kor 9:27; II Kor 13:5-7; II Tim 3:8; Tit 1:16; Hbr 6:8. Jis yra žodžio δόκιμος (dokimos) priešingybė (plg. Rom 14:18; 16:10; I Kor 11:19; II Kor 10:18; 13:7; II Tim 2:15; Jok 1:12).

* **1:29** „Jie – pripildyti [...]“ – Graikų kalboje šie žodžiai yra 28 eilutės tęsinys ir išvardinti apibūdinimai yra galininko linksnio, t. y. „Dievas perdavė juos – pripildytus visokio neteisumo“ ir t. t. † **1:29** „suktybės“ – Arba „klastos“, „apgaulės“. ‡ **1:31** „nesilaikantys susitarimų“ – Arba „nesutaikomi“. Gr. žodis vartojamas NT tik čia ir II Tim 3:3. § **1:32** „Jie“ – T. „kurie“ (praeitos eilutės tęsinys). * **2:2** „remiasi tiesa“ t. „yra pagal tiesą“ arba „atitinka tiesą“, t. y. remiasi faktais. † **2:4** „gerumo“ – Arba „maloningumo“. ‡ **2:4** „gerumas“ – Arba „maloningumas“.

§ **2:6** „jisai“ t. „kuris“. * **2:8** „priešiški garbėtroškos“ – T. „iš priešiško-savanaudiško noro pirmauti“. † **2:9** „sielai kiekvieno žmogaus“ t. „kiekvienai žmogaus *žmogiškai* sielai“.

kiekvieno žmogaus, kuris įvykdo bloga, pirma žydui, taip pat ir graikui; ¹⁰ bet šlovė, pagarba ir ramybė kiekvienam, darančiam gera – pirma žydui, taip pat ir graikui. ¹¹ Priežastis yra tokia: †Dievas nėra šališkas. ¹² Nes visi, kurie nusidėjo be Įstatymo, be Įstatymo ir pražus; ir visi, kurie nusidėjo Įstatymo ribose, bus Įstatymu teisiami – ¹³ (nes ne Įstatymo Šatidūs klausytojai teisūs Dievo akivaizdoje, bet Įstatymo *atlikėjai bus †išteisinti, ¹⁴ nes kada tik kitataučiai, kurie neturi Įstatymo, †iš prigimties daro Įstatymo *numatytų* dalykų, Ššitie, neturėdami Įstatymo, yra patys sau įstatymas: ¹⁵ *tokie parodo savo širdyse įrašytą įstatymo †darbą, jų sąžinei kartu *tiems dalykams* paliudijant, ir jų mintims †tuo tarpu *juos* kaltinant arba net ginant) – ¹⁶ tą dieną, kai Dievas, anot mano evangelijos, teis žmonių paslaptis per Jėzų Kristų. ¹⁷ Žiūrėk! Tu Švadiniesi žydas, ir pasikliauji įstatymu, ir giriesi Dievu, ¹⁸ ir žinai jo valią, ir iš įstatymo pamokytas, laikai išmėgintais bei priimtinais tuos dalykus, kurie yra geriausi, ¹⁹ be to, esi įsitikinęs esąs aklyjų vedlys, šviesa tų, kurie yra tamsoje, ²⁰ kvailųjų auklėtojas, vaikelių mokytojas, įstatyme turįs pažinimo ir tiesos įkūnijimą. ²¹ Taigi, tu, kuris mokai kitą, ar savęs nepamokai? Tu, kuris skelbi, *kad* nevalia vogti, ar tu vagi? ²² Tu, kuris sakai, *kad* nevalia svetimauti, ar tu svetimauji? Tu, kuris bjauriesi stabais, ar apiplėši šventoves? ²³ Tu, kuris giriesi įstatymu, įstatymo *laužymu ar darai Dievui negarbę? ²⁴ Nes, kaipgi yra parašyta, DĖL JŪSŲ †ŠMEIŽIAMAS DIEVO VARDAS TARP KITATAUČIŲ. ²⁵ Nes apipjaustymas iš tiesų naudingas, jei vykdai įstatymą, bet jei esi įstatymo laužytojas, tavo apipjaustymas yra tapęs neapipjaustymu. ²⁶ Todėl, jei neapipjaustytasis laikytusi įstatymo†teisumo, argi jo neapipjaustymas nebus įskaitytas kaip apipjaustymas? ²⁷ Ir, argi iš prigimties neapipjaustytasis, kuris vykdo įstatymą, neteis tavęs, kuris turėdamas *įstatymo* raidę ir apipjaustymą, *esi* įstatymo laužytojas? ²⁸ Nes tas nėra žydas, kuris yra *toks* išoriškai, ir tas nėra apipjaustymas, kuris išoriškas, kūne *atliktas*; ²⁹ bet tas yra žydas, kuris *toks* viduje, ir tas yra apipjaustymas, kuris yra Dvasia – ne raide – *atliktas* širdies *apipjaustymas*; Štokiam pagyrimas *ateina* ne iš žmonių, bet iš Dievo.

3

¹ Koks tada žydo pranašumas arba kokia apipjaustymo nauda? ² Didžiulė – kiekvienu atžvilgiu! Svarbiausia gi tikrai, kad jiems buvo patikėti Dievo pranašiški pranešimai. ³ O tai kas, jeigu kai kurie netikėjo? Ar jų netikėjimas Dievo ištikimybę pavers niekais? ⁴ Anaip tol! Ne! Verčiau, Dievas tesirodo *tiesakalbis, bet kiekvienas

† **2:11** „Dievas nėra šališkas“ t. „pas Dievą nėra šališkumo“. § **2:13** „atidūs klausytojai“ – Gr. žodis ἀκροατής (akroatės) rodo į žmogų, kuris klauso paskaitų, bet neprisiima atsakomybės gyventi pagal dėstytas mintis. Jis panašus į laisvas klausytojas universiteto paskaitose. * **2:13** „atlikėjai“ – Gr. žodis rodo į kūrybinį darbą, ne tik įpročių kartojimą. Plg. Apd 17:28, kur žodis yra išverstas „poetai“ (klasikine prasme). † **2:13** „išteisinti“ – Arba „pripažinti teisingą juridinę padėtį užimančiais“. † **2:14** „iš prigimties“ – T. „prigimtimi“, t. y. instinktyviai; be išorinės paskatos kitataučiai įvykdo kai kuriuos Dievo įstatymo reikalavimus. § **2:14** „šitie, neturėdami Įstatymo, yra patys sau įstatymas“ – Šio sakinio reikšmė yra atskleista 15 eilutėje: kiekvienas bet kokios tautybės žmogus širdyje žino, kad tam tikri dalykai atitinka Kūrėjo reikalavimus arba neatitinka. Būdami „patys sau įstatymas“ reiškia, kad jie nešioja savyje Dievo įstatymą ir jų pačių sąžinė jiems pritaiko jį. Nuo pat žmonijos kūrimo dienos, Dievas yra įstatymo leidėjas ir visa žmonija atsako Jam. * **2:15** „tokie“ t. „kurie“. † **2:15** „darbą“ – Arba „poveikį“. † **2:15** „tuo tarpu *juos* kaltinant arba net ginant“ – gr. „tarp savęs“; gal „tarpusavyje“, t. y. arba minčių tarpusavyje arba kitataučių tarpusavyje; gal „pakeičiant viena kitą *juos* kaltindamos arba net gindamos“; žr. Mt 18:15, kur kalbama ne apie laiko tarpsnį, bet apie žodžių keitimąsi tarp du žmones. § **2:17** „vadiniesi žydas“ – Arba „esi vadinamas žydu“. * **2:23** „laužymu“ – Arba „nusižengimu“. † **2:24** „šmeižiamas Dievo vardas“ – Arba „piktžodžiaujama Dievo vardui“. † **2:26** „teisumo“ – T. y. „nusprendžių“, „normų“, „reikalavimų“. § **2:29** „tokiam“ – Gr. „kurio“, t. y. tokio žydo. * **3:4** „tiesakalbis“ – Gr. būdvardis, „atitinkantis tiesą“.

žmogus – melagis, kaip yra parašyta: Kas būtų teisintis savo pasakymais ir laimėtų, kai teisiamsi su tavimi. ⁵ Bet jei mūsų neteisumas Dievo teismą šdaro ryškų, ką mes sakysime?! Ar Dievas neteisy, kuris išlieja rūstybę?! (Kalbu kaip *žmonėms būdinga.) ⁶ Anaiptol! Ne! †Kaip tada Dievas teis pasaulį?! ⁷ *Toks būtų pagrindas: jei per mano melagystę Dievo tiesa šplėtojosi jo šlovei, tai kam aš dar teisiamas kaip nusidėjėlis?* ⁸ Ir kodėl ne *šitaip* – (kaip esame šmeižiami, ir kaip kai kurie tvirtina mus sakant): „Darykime bloga, kad išeitų gera?“ Tokių nuteisimas yra teisingas. ⁹ Ką gi? Ar mes geresni? Visai ne! Nes mes prieš tai įrodėme, kad tiek žydai, tiek graikai – visi yra *nuodėmės valdžioje, ¹⁰ kaip yra parašyta: NĖRA TEISAUS, NĖRA NĖ VIENO. ¹¹ NĖRA IŠMANANČIO, NĖRA KAS DIEVO IEŠKO. ¹² JIE VISI NUSISUKO NUO KELIO, KARTU PASIDARĖ NENAUDINGI; NĖRA KAS DARO †GERA, NĖRA NĖ VIENO. ¹³ JŲ GERKLĖ ATVERSTAS †KAPAS, SAVO LIEŽUVIAIS JIE APGAUDINĖJA, GYVAČIŲ NUODAI PO JŲ LŪPOMIS. ¹⁴ JŲ BURNA PILNA KEIKSMO IR KARTUMO. ¹⁵ JŲ KOJOS EIKLIOS KRAUJUI IŠLIETI, ¹⁶ JŲ KELIUOSE SUNAIKINIMAS IR NELAIMĖ, ¹⁷ IR TAIKOS KELIO JIE NEPAŽINO; ¹⁸ PRIEŠ JŲ AKIS NĖRA DIEVO BAIMĖS. ¹⁹ Mes gi žinome, kad ką tik sako šįstatymas, jis sako tiems, kurie *to įstatymo ribose, kad būtų užčiaupta kiekviena burna, ir visas pasaulis būtų †kaltas prieš Dievą. ²⁰ Todėl šįstatymo darbais šį *akyse nebus* *išteisintas joks kūnas, nes per įstatymą †nuodėmė aiškiai suvokiama. ²¹ Bet dabar yra apreikštas Dievo teisumas – (†atskiras nuo šįstatymo), – apie kurį liudija *Įstatymas ir Pranašai, – ²² tai – Dievo teisumas, *kuris* per tikėjimą Jėzumi Kristumi yra visų labai ir yra ant visų, kurie tiki, – (nes nėra jokio skirtumo, ²³ kadangi visi nusidėjo ir †stokoja Dievo šlovės) – ²⁴ kurie †išteisinami dovanai jo malone per išpirkimą, kuris yra Kristuje Jėzuje, ²⁵ kurį Dievas šviešai išstatė *esant* *rūstybę numaldavusi auka, *veikianti* per tikėjimą jo krauju, †kad parodytų savo teismą anksčiau padarytų nusidėjimų †nenubaudimo atžvilgiu,

† 3:4 „išteisintas“ – Arba „pripažintas teisingą juridinę padėtį užimančiu“. † 3:4 „teisiamasi su tavimi“ – Arba „esi teisiamas“; t. „tavo bylinėjimesi“. § 3:5 „daro ryškų“ – Arba „teigiamai pristato“. * 3:5 „žmonėms“ t. „žmogui“, bet turima omenyje žmoniją. † 3:6 „Kaip tada Dievas teis pasaulį?!“ t. y. jeigu faktai, kad (1) Dievo ištikimybės negali neutralizuoti žmogaus netikėjimas ir (2) žmogaus neteisumas teigiamai pristato Dievo teismą, reikia, kad žydas atleistas nuo bausmės, išvada būtų tokia – Dievas iš vis negalės teisti nė vieno viso pasaulio žmogaus, nes jie visi tokie. † 3:6 „tada Dievas“ – „jeigu būtų toks atvejis, Dievas teistų“. § 3:7 „plėtojosi“ – Arba „pagausėjo“ arba „apstėjo“. * 3:9 „nuodėmės valdžioje“ – T. „po nuodėme“. † 3:12 „gera“ – Gr. žodis χρηστότης (chrestotés) gali būti verčiamas „kas maloninga“. † 3:13 „KAPAS“ – Arba „LAIDOJIMO RŪSYS“. § 3:19 „įstatymas“ – čia „įstatymas“ rodo į reikalavimus, duotus Psalmėse ir Pranašuose, o turbūt rodo į bet kokią Dievo duotą reikalavimą. * 3:19 „to įstatymo ribose“ – kadangi „visas pasaulis“ atsako už tai, ir žydai ir kitataučiai yra „įstatymo ribose“. † 3:19 „kaltas“ – Arba naujadaras „nuteistinas“, kuris reiškia ne tik tai, kad patirtų teismo procesą (teistinas), bet ir baudžiantį nuosprendį. † 3:20 „įstatymo darbais“ – Arba „įstatymiškais veiksmais“, „įstatymą atitinkančiais veiksmais“. Čia žodis „įstatymas“ = Dievo reikalavimai. § 3:20 „jo akyse nebus [...]“ – Užomina į Ps 143:2. * 3:20 „išteisintas“ – Arba „pripažintas teisingą juridinę padėtį užimančiu“ arba „pripažintas (paskelbtas) atitinkančiu įstatymo reikalavimus“. † 3:20 „nuodėmė suvokiama“ – T. „ateina nuodėmės suvokimas“, t. y. suvokiama, kas yra nuodėmė. † 3:21 „atskiras nuo įstatymo“ – Arba „nesusietas su įstatymu“, t. y. teisumas, kurio suteikimą nesąlygoja įstatymo vykdymas, bet pasiklojimas Jėzumi Kristumi. § 3:21 čia žodis „įstatymas“ = Dievo reikalavimai. * 3:21 čia žodis „Įstatymas“ naudojamas tam tikros Senojo Testamento dalies pavadinime, todėl parašyta iš didžiosios raidės. † 3:23 „stokoja“ t. y. jiems nuolat trūksta. † 3:24 „išteisinami dovanai“ – Arba „dovanai pripažįstami teisingą juridinę padėtį užimančiais“. § 3:25 „viešai išstatė“ – Gr. žodis vartojamas tik čia ir Rom 1:13, Ef 1:9. * 3:25 „rūstybę numaldavusi auka“ – T. y. auka, kuri visiškai patenkina teisėtus įstatymo reikalavimus; dėl jos aukojimo (dėl bausmės įvykdymo pagal įstatymą) Dievas nebėra priešiška nusistatęs tiems, kuriems įskaitytas aukos atlikimas. † 3:25 „kad parodytų savo teismą“ – Arba „dėl savo teismo parodymo“. † 3:25 „nenubaudimo“ – Gr. „aplenkimo“, t. y. Dievas „aplenkė“ tuos nusidėjimus, t. y. ne iš karto reikalavo galutinio atiteisimo.

veikiant Dievo pakantumui, ²⁶ Šjog dabartiniu metu parodytų savo teisumą – kad jis būtų teišus ir *išteisinantis tą, kuris pasitiki Jėzumi. ²⁷ Kur gi tada pasigyrimas? Jis pašalintas. Koku įstatymu? Darbų? Ne, verčiau tikėjimo įstatymu. ²⁸ Todėl mes darome išvadą, kad, †įstatymo darbams esant nesusijusiems, žmogus *išteisinamas tikėjimu. ²⁹ Ar jis vien tik žydu Dievas? Bet argi jis nėra ir kitataučių? Taip, ir kitataučių, ³⁰ kadangi tėra vienas Dievas, kuris †išteisins †apipjaustytajį tikėjimu ir †neapipjaustytajį per tikėjimą. ³¹ Ar tuomet mes *įstatymą paverčiame niekais per tikėjimą? Anaip tol! Ne! Priešingai, mes patvirtiname įstatymą.

4

¹ *Taigi, ką sakysime, kad mūsų tėvas Abraomas †įgijo †pagal kūną?! ² Nes jeigu Abraomas buvo †išteisintas *darbais, jis turi kuo pasigirti – tik ne prieš Dievą. ³ Nes ką gi sako šventraštis? †*Abraomas pasitikėjo Dievu, ir tai jam buvo įskaityta kaip teisumas.* ⁴ O tam, kuris dirba, atlygis įskaitomas remiantis ne malone, bet remiantis įsiskolinimu. ⁵ Tačiau tam, kuris nedirba, bet tiki tuo, kuris †išteisina bedievi, jo tikėjimas yra įskaitomas kaip teisumas. ⁶ Lygiai kaip ir Dovydas pareiškia palaiminimą žmogaus, kuriam Dievas įskaito teisumą, *žmogaus* darbams esant nesusijusiems: ⁷ †*Palaiminti tie, kurių įstatymo pažeidimai atleisti ir kurių nuodėmės uždengtos.* ⁸ **Palaimintas žmogus, kuriam Viešpats niekaip neįskaitys †nuodėmės.* ⁹ Ar tad šitas palaiminimas *pareiškiamas tik* †apipjaustytojo atžvilgiu, ar taip pat †neapipjaustytojo atžvilgiu? Nes mes sakome, kad Abraomui tikėjimas buvo įskaitytas kaip teisumas. ¹⁰ Tad kokiomis aplinkybėmis jis buvo įskaitytas? Ar jam esant apipjaustytam ar neapipjaustytam? *Jam* nesant apipjaustytam, bet esant neapipjaustytam. ¹¹ Ir jis gavo apipjaustymo ženklą, tikėjimo teišumo antspaudą, kuri *tikėjimą jis turėjo* būdamas neapipjaustytas, kad jis būtų tėvas visų, kurie, nors neapipjaustyti, tiki, kad ir jiems būtų įskaitytas teisumas, ¹² ir *apipjaustytųjų tėvas – tiems, kurie ne tik †apipjaustyti, bet ir vaikščioja padoriai pėdomis †mūsų

§ 3:26 „jog parodytų savo teisumą“ t. „dėl jo teišumo parodymo“. * 3:26 „išteisinantis“ – Arba „pripažįstantis teisingą juridinę padėtį užimančiu“. † 3:27 šioje eilutėje žodis „įstatymas“ = „dėsnis“ arba „principas“, t. y. tai, kas sąlygoja sąryšį tarp priežasties ir pasekmės. † 3:28 čia žodis „įstatymas“ = Dievo reikalavimai, t. y. žmogus gali būti išteisintas Dievo akyse tik nesant žmogaus pastangų (darbų) vykdyti Dievo reikalavimus.

§ 3:28 „įstatymo darbams esant nesusijusiems“ – Arba „atskirai nuo įstatymo darbų“. * 3:28 „išteisinamas“ – „pripažįstamas teisingą juridinę padėtį užimančiu“. † 3:30 „išteisins“ – Arba „pripažins teisingą juridinę padėtį užimančiu“. † 3:30 „apipjaustytajį“ t. „apipjaustymą“. § 3:30 „neapipjaustytajį“ t. „neapipjaustymą“.

* 3:31 „įstatymą“ – šioje eilutėje žodis turi bendrąją reikšmę t. y. „tai, kas nustato normas, kurioms reikia paklusti ir kuris reikalauja bausti už nesilaikymą“. * 4:1 Gramatinė sandara leidžia išversti kitaip: „Taigi, ką sakysime, kad Abraomas, mūsų tėvas pagal kūną, įgijo (surado, gavo)?“ Štai kodėl toks vertimas neteiktinas: (1) Žodžių tvarka Priimtajame tekste nelabai leidžia abejoti tuo, kad frazė „pagal kūną“ yra susijusi ne su žodžiu „tėvas“, bet su žodžiu „įgijo“ („surado“, „gavo“). (2) Rom 4:2 dalis „jeigu Abraomas buvo išteisintas darbais“ tiesiogiai rodo į šią eilutę, į tai, ką Abraomas neva būtų gavęs „pagal kūną“. (3) Paulius, kalbėdamas kaip žydas ir vartodamas žodį „mūsų“, jau pabrėžia fizinę kilmę ir nėra būtina tai dar kartą pabrėžti žodžiais „pagal kūną“. † 4:1 „įgijo“ – Arba „surado“, „gavo“; gr. žodis εὐρίσκω (heurisko) reiškia „gauti“, „įgyti“, (gal „sulaukti“) ar pan. ir šiose eilutėse: Lk 9:12; Hbr 4:16, 9:12. † 4:1 „pagal kūną“ – Arba „kūnu“, t. y. kūno jėga, ne Šv. Dvasios jėga, būtent ne tikėjimu Dievu. § 4:2 „išteisintas“ – Arba „pripažintas teisingą juridinę padėtį užimančiu“.

* 4:2 „darbais“ t. „iš darbų“. † 4:3 „Abraomas [...]“ – Prd 15:6, † 4:5 „išteisina“ – Arba „pripažįsta teisingą juridinę padėtį užimančiu“. § 4:7 „Palaiminti [...]“ – Ps 32:1. * 4:8 „Palaimintas [...]“ – Ps 32:2. † 4:8 „nuodėmės“ – Gal „nuodėmingumo“; 8-oje eilutėje vartojamas dgs. žodis, o čia vns. † 4:9 „apipjaustytojo“ – T. „apipjaustymo“. § 4:9 „neapipjaustytojo“ – T. „neapipjaustymo“. * 4:12 „apipjaustytųjų“ – T. „apipjaustymo“. † 4:12 „apipjaustyti“ – T. „iš apipjaustymo“, t. y. iš žmonių, besilaikančių žydamis duotos apipjaustymo apeigos. † 4:12 „mūsų tėvo Abraomo tikėjimo, kuri jis turėjo, būdamas dar neapipjaustytas“ t. „mūsų tėvo Abraomo, esančio neapipjaustyme, tikėjimo“.

tėvo Abraomo tikėjimo, kurį jis turėjo, būdamas *dar* neapipjaustytas. ¹³ Štai kodėl: ne per įstatymą *atiteko* Abraomui arba jo sėklai pažadas, kad jis bus pasaulio paveldėtojas, bet per *tikėjimo teisumą. ¹⁴ Nes jei paveldėtojai tie, kurie yra iš †įstatymo, tai tikėjimas yra padarytas †tuščiu, ir pažadas paverstas niekais, ¹⁵ kadangi †įstatymas sukelia rūstybę, nes kur nėra įstatymo, ten nėra nusižengimo. ¹⁶ Dėl tos priežasties *paveldėjimas yra iš tikėjimo, idant atitektų malonę, kad pažadas būtų †garantuotas ištiesai sėklai, ne tik tai, kuri †iš įstatymo, bet ir tai, kuri iš tikėjimo Abraomo, kuris yra mūsų visų tėvas ¹⁷ (kaip yra parašyta: *Šaš *padariau tave daugelio tautų tėvu*); jis yra mūsų visų tėvas akivaizdoje Dievo, kuriuo pasitikėjo, kuris †suteikia gyvybę mirusiesiems ir †vadina tuos dalykus, kurių nėra, tarsi jie jau būtų. ¹⁸ Priešingai vilčiai šis tikėjo su *viltimi tam, kad taptų daugelio tautų tėvu, anot to, kas buvo pasakyta: †*Tokia bus tavo sėkla*. ¹⁹ Ir tikėjimo atžvilgiu nebūdamas silpnas, jis nekreipė rimto dėmesio į savo jau apmirusį kūną – jam buvo arti šimto metų – ir Saros iščių numirimą, ²⁰ taip pat jis †neabejojo Dievo pažadu per netikėjimą, bet per tikėjimą buvo stiprinamas, duodamas Dievui šlovę ²¹ ir būdamas visiškai įsitikinęs, jog ką jis yra pažadėjęs, jis pajėgia ir įvykdyti. ²² Dėl to tai jam ir buvo įskaityta kaip teisumas. ²³ Tačiau buvo parašyta ne vien jo naudai, kad buvo jam įskaityta, ²⁴ bet ir mūsų naudai, kuriems numatyta įskaityti – pasitikintiems tuo, kuris prikėlė iš numirusių Jėzų, mūsų Viešpatį, ²⁵ kuris buvo atiduotas dėl mūsų nusižengimų ir buvo prikeltas dėl mūsų †išteisinimo.

5

Taika su Dievu ir džiaugsmas dėl išteisinimo

¹ Taigi, būdami *išteisinti tikėjimu, turime taiką su Dievu per mūsų Viešpatį Jėzų Kristų, ² per kurį tikėjimu turime ir †įėjimą į šią malonę, kurioje stovime, ir †giriamės Dievo šlovės užtikrinta viltimi. ³ Ir ne vien tuo, bet mes taip pat giriamės prispaudimais, žinodami, kad prispaudimas sukelia ištvermę, ⁴ ištvermė – išbandymus išlaikiusį būdą, išbandymus išlaikęs būdas – užtikrintą viltį. ⁵ O užtikrinta viltis nesugėdina, nes Dievo meilė yra išlieta mūsų širdyse per mums duotą Šventąją Dvasią.

Kristaus pasiaukojimas dėl meilės nusidėjėliams

⁶ Nes, mums dar tebesant bejėgiams, Kristus Škaip tik laiku mirė už bedievius.

§ 4:13 „Štai kodėl:“ t. „Kadangi“ arba „Nes“. * 4:13 „tikėjimo teisumą“ t. y. „tikėjimo pagrindu Dievo suteiktą teisumą“. † 4:14 „įstatymo“ – žr. Ro 4:13. † 4:14 „tuščiu“ – Arba „negaliojančiu“; gal „be statuso“. § 4:15 „įstatymo“ – žr. Ro 4:13. * 4:16 „paveldėjimas yra iš tikėjimo“ – Arba „paveldėjimas remiasi tikėjimu“, „paveldėjimas yra dėl tikėjimo“. † 4:16 „garantuotas“ – Arba „užtikrintas“ arba „tvirtas“. † 4:16 „iš įstatymo“ – čia frazė „iš įstatymo“ reikšmė skiriasi nuo „per įstatymą“ Ro 4:13-oje eilutėje ir „iš įstatymo“ Ro 4:14-oje eilutėje; tose eilutėse įstatymas (įskaitant įstatymo darbus) yra tikėjimo priešybė, bet 4:16-oje eilutėje kai kurie žmonės, kurie yra „iš įstatymo“, sulaukia pažado palaiminimo, jeigu jie taip pat ir pasitiki Dievu. Todėl čia „iš įstatymo“ reiškia tą patį kaip ir gr. frazė „iš apipjaustymo“ Ro 4:12-oje eilutėje (šiame vertime išverstas „kurie [...] apipjaustyti“). Išvada tokia: šioje eilutėje (4:16) „iš įstatymo“ rodo į žmones, besilaikančius žydams duotų apeigų todėl, kad gyveno Mozės įstatymo santvarkoje. § 4:17 „Aš [...]“ – Prd 17:5. * 4:17 „padariau“ – Arba „paskyriau“. † 4:17 „suteikia gyvybę mirusiesiems“ – Arba „atgaivina mirusiuosius“. † 4:17 „vadina“ – Arba „šaukia“. § 4:18 „jis“ – T. „kuris“. * 4:18 „viltimi tam, kad taptų“ – Arba „viltimi; pasekmė – tapimas“. † 4:18 „Tokia [...]“ – Prd 15:5. † 4:20 „neabejojo Dievo pažadu“ – Arba „nesvyravo Dievo pažado atžvilgiu“. § 4:25 „išteisinimo“ – Arba „pripažinimo teisingą juridinę padėtį užimančiais“. * 5:1 „išteisinti“ – Arba „pripažinti teisingą juridinę padėtį užimančiais“. † 5:2 „įėjimą“ – Gr. žodis προσαγωγή (prosaogē) vartojamas ir Ef 2:18, 3:12. Tikėdami Jėzumi, esame garbingai pristatyti Tėvui, kuris dėl savo Sūnaus leidžia mums patirti savo malonę. † 5:2 „giriamės“ – Arba „džiūgaujame“. § 5:6 „kaip tik laiku“ – Arba „skirtu laiku“, „tinkamu laiku“.

⁷ Nes vargu ar kas mirtų už *teisų žmogų; nors už gerą žmogų galbūt kas ir išdrįstų numirti. ⁸ Bet Dievas †rodo savo meilę mums tuo, kad Kristus numirė už mus, kai tebebuvo nusidėjėliai. ⁹ Taigi daug labiau, mes – †dabar Šišteisinti jo krauju, – būsime per jį išgelbėti nuo rūstybės. ¹⁰ Nes *jeigu, būdami priešai, buvome sutaikinti su Dievu jo Sūnaus mirtimi, tai daug labiau, būdami sutaikinti, būsime išgelbėti †jo †gyvenimu. ¹¹ Ir ne vien *tai*, bet mes taip pat giriamės Dievu per mūsų Viešpatį Jėzų Kristų, per kurį mes †dabar gavome *sutaikinimą.

Adomo ir Kristaus skirtingi poveikiai žmonėms

¹² Todėl, kaip per vieną žmogų nuodėmė įėjo į pasaulį, ir per nuodėmę mirtis, ir †tokiu būdu mirtis perėjo į visus žmones, kadangi visi nusidėjo – ¹³ nes iki įstatymo nuodėmė buvo pasaulyje, bet nuodėmė nepriskaitoma, kai nėra įstatymo. ¹⁴ Vis dėlto mirtis viešpatavo nuo Adomo iki Mozės net tiems, kurie nenusidėjo nusižengimu, panašiu į Adomo, kuris yra †pirmavaizdis to, kuris turėjo ateiti. ¹⁵ Bet ir maloninga dovana šitaip nepanaši į nusižengimą: nes jei vieno nusižengimu daugelis mirė, tai daug labiau Dievo malonė, tai yra dovana malonėje, *suteikta* vieno žmogaus, Jėzaus Kristaus, apstėjo daugeliui. ¹⁶ Ir ne taip, kaip *įvyko* per vieną nusidėjusį, yra su dovana, nes iš tikrųjų teismas iš vieno *nusižengimo atvedė* į nuteisimą, bet maloninga dovana iš daugelio nusižengimų – į išteisinimą. ¹⁷ Nes jei per vieno nusižengimą mirtis viešpatavo per vieną, tai daug labiau tie, kurie priima malonės ir teisumo dovanos apstumą, viešpataus gyvenime per vieną, Jėzų Kristų. ¹⁸ Šiškada tokia: kaip per vieno nusižengimą visiems žmonėms atsirado nuteisimas, taip per *vieno teisumą visiems žmonėms atsirado †išteisinimas, kad gyventų. ¹⁹ Nes kaip per vieno žmogaus neklusnumą daugelis buvo paskirti nusidėjėliais, taip per vieno klusnumą daugelis bus paskirti teisiais. ²⁰ O įstatymas įsiterpė, kad nusižengimas padidėtų. Bet kur nuodėmė padidėjo, malonė dar labiau didžiai apstėjo, ²¹ kad kaip nuodėmė viešpatavo †sukeldama mirtį, taip malonė viešpatautų per teisumą į amžiną gyvenimą per Jėzų Kristų, mūsų Viešpatį.

6

¹ Tad ką gi sakysime? Ar mums pasilikti nuodėmėje, kad apstėtų malonė? ² Anaip tol! Ne! Kaipgi mes, kurie mirėme nuodėmei, toliau joje *gyventume? ³ Arba

* **5:7** „teisų žmogų“ – Gal „teisuolį“, nes atrodo, kad pabrėžiamas skirtumas tarp „teisaus žmogaus“ ir „gero žmogaus“. † **5:8** „rodo“ – Arba „pristato“, t. y. rodo, kad reikėtų priimti Jo meilę. † **5:9** „dabar“ – Arba „jau“. § **5:9** „išteisinti“ – Arba „pripažinti teisingą juridinę padėtį užimančiais“. * **5:10** „jeigu“ – Arba „kadangi“. † **5:10** „jo gyvenimu“ – Arba „jo gyvybėje“, „jo gyvastyje“, „jo gyvenime“; t. y. būdami Jame, kuris yra Gyvybė, kuris prisikėlė, kurio nebegali liesti mirtis. † **5:10** „gyvenimu“ – Arba „gyvybe“, „gyvastimi“. § **5:11** „dabar“ – Arba „jau“. * **5:11** „sutaikinimą“ – Arba „galutinį atpirkimą“. † **5:12** „tokiu būdu“ – Arba „taip“. † **5:14** „pirmavaizdis“ – Arba „pavyzdys“. § **5:18** „Iškada tokia:“ – Arba „Taigi – išvada:“. * **5:18** „vieno teisumą“ – Arba „vieną teisumą“, „vieną teisų nuosprendį“. Tas pats gr. žodis δικαίωμα (dikaíōma) yra vartojamas Rom 5:16. Jis dažniausiai nusako nuosprendį ar nutarimą, kuriuo teismo išvada skelbiama, pareiškiama, konstatuojama, nors turi kitą reikšmę Hbr. 9:1, 10. Kai kurie teigia, kad čia žodis δικαίωμα (dikaíōma) reiškia „teisų veiksmą“, bet tai yra ginčytina. Čia arba kalbama apie Jėzaus teisumą, kuris įskaitomas tiems, kurie tiki Juo, arba kalbama apie Dievo Tėvo nuosprendį, kad Jėzaus auka vietoj nusidėjėlių tenkino teisingumo reikalavimus. † **5:18** „išteisinimas, kad gyventų“ – T. „gyvenimo / gyvybės išteisinimas“, t. y. išteisinimą, kuris reikalingas, kad žmogus turėtų gyvenimą. Žodis „išteisinimas“ čia yra nutarimas (paskelbimas), kad žmogus nepakaltinamas dėl įstatymo pažeidimų remiantis tuo, kad kitas (Jėzus) atliko bausmę už jo pažeidimus ir Jo teisumas yra įskaitytas tam žmogui. † **5:21** „sukeldama mirtį“ – gr. gramatinė sandara tiesiogiai verčiama į lietuvių kalbą vietininku, t. y. „mirtyje“; galimos kitos reikšmės: „esant mirčiai“, „mirties valdžioje / srityje“ (žr. 5:14, 17), „kartu su mirtimi, kuri yra jos, t. y. nuodėmės, pasekmė“, „mirtimi“ (mirčiai esant nuodėmės viešpatavimo priemonei). * **6:2** „gyventume“ – T. „gyvensime“.

ar nežinote, kad mes visi, kurie buvome pakrikštyti į Jėzų Kristų, buvome pakrikštyti į jo mirtį? ⁴ Taigi per krikštą buvome palaidoti su juo †į mirtį, kad kaip Kristus buvo prikeltas iš numirusiųjų per Tėvo šlovę, †tokiu pat būdu ir mes Švaikščiotume gyvybės naujume. ⁵ Nes *kadangi esame pasidarę †sujungti kartu su jo mirties panašumu, tikrai būsime *sujungti* ir su jo prisikėlimo *panašumu*, ⁶ žinodami tai, kad mūsų †senasis žmogus buvo su juo nukryžiuotas, kad Šnuodėmės kūnas būtų *padarytas neveiksmingas, kad nuo šiol mes nebevergautume nuodėmei. ⁷ Priežastis tokia: kas yra miręs, yra †teisiškai išvaduotas iš nuodėmės. ⁸ Štai gi, jei mes esame mirę su Kristumi, tikime, kad ir gyvensime su juo, ⁹ žinodami, kad Kristus, prikeltas iš numirusių, nebemiršta; mirtis jam nebeviešpatauja. ¹⁰ Nes kad jis numirė, jis numirė nuodėmei vieną kartą galutinai, bet kad jis gyvena, jis gyvena Dievui. ¹¹ Ir jūs save laikykite tokiu pat būdu faktiškai mirusiais nuodėmei, bet gyvais Dievui per Jėzų Kristų, mūsų Viešpatį. ¹² Taigi †neleiskite nuodėmei viešpatauti jūsų mirtingame kūne, kurio *viešpatavimo* padarinys yra paklusnumas Šjai *per jo geidulius. ¹³ Ir neduokite nuodėmei savo narių kaip neteisumo įrankių†, bet duokite save Dievui kaip gyvus iš numirusiųjų ir savo narius kaip teisumo †įrankius Dievui. ¹⁴ Nes nuodėmė Šneturi jums viešpatauti, nes esate *ne įstatymo, bet malonės valdžioje. ¹⁵ Tai ką gi? Ar mums nusidėti, kadangi nebesame †įstatymo valdžioje, bet malonės valdžioje? Anaip tol! Ne! ¹⁶ Ar nežinote, kad būdami pasidavę kam nors †paklusniai tarnauti, būnate tarnai to, kuriam paklūstate: arba *tarnai* nuodėmės, Škurios rezultatas – mirtis, arba *tarnai* paklusnumo, *kurio rezultatas – teisumas? ¹⁷ Bet ačiū Dievui, kad *nors* buvote nuodėmės tarnai, tačiau iš širdies paklusote tai mokslo †normai, kuriai buvote perduoti, ¹⁸ ir patyrę išlaisvinimą iš nuodėmės, jūs buvote padaryti teisumo tarnais. ¹⁹ (†Vartoju žmonėms įprastą sąvoką dėl jūsų *kaip* fizinių būtybių silpnumo.) Nes kaip buvote atidavę savo narius tarnais nešvarumui ir įstatymo pažeidimui, kurio atidavimo rezultatas – įstatymo pažeidimas, taip dabar atiduokite savo narius tarnais teisumui, kurio atidavimo rezultatas – šventumas. ²⁰ Nes kai jūs

† 6:4 „į mirtį“ – Arba „į jo mirtį“, nes gr. tekste yra artikelis, kuris gali rodyti į tam tikrą mirtį. † 6:4 „tokiu pat būdu“ – Arba „taip“. § 6:4 „vaikščiotume gyvybės naujume“ – Esmė yra tai, kad gyventume naują gyvenimą todėl, kad mumyse atsirado nauja gyvybė; yra svarbu ir perteikti dažnai Šv. Rašte vartojamą žodį „vaikščioti“, kuris rodo į tai, kad žingsniu po žingsnio žmogus „kuria“ savo gyvenimą (elgseną). * 6:5 „kadangi“ – Arba „jei“ (numatoma teigiama prielaida). † 6:5 „sujungti kartu su jo mirties panašumu“ – Arba „kartu pasodinti (arba „suaugę“, arba „sutapatinti“) į jo mirties panašumą“, t. y. mirę ta pačia mirtimi kartu su Jėzumi; „sutapatinti“ = laikyti tuo pačiu. † 6:6 „senasis žmogus“ – T. y. tai, kas ir kokie buvome Adome; „adomiškumas“ arba „mes, kaip adomiečiai“. § 6:6 „nuodėmės kūnas“ – Gali reikšti „kūnas, kaip nuodėmės įrankis“. * 6:6 „padarytas neveiksmingas“ – Arba „sunaikintas“, „atleistas“ (kaip Ro 7:2,6), „anuliuotas“, „paverstas niekais“. † 6:7 „teisiškai išvaduotas iš nuodėmės“ – Arba „išteisintas nuo nuodėmės“, „pripažintas išvaduotas iš nuodėmės“, „pripažintas teisingą juridinę padėtį užimančiu būdamas atskirtas nuo nuodėmės“. † 6:12 „neleiskite nuodėmei viešpatauti“ – Arba „nuodėmei uždrausta viešpatauti“, „nuodėmė privalo neviešpatauti“, bet loginis veiksnys yra „jūs“, nors „nuodėmė“ yra gr. k. gramatinis veiksnys. § 6:12 „jai“ – T. y. nuodėmei. * 6:12 „per jo geidulius“ – Arba „jo geidulių *įtakoje*“, „jo geidulių *valdomi*“. Yra panaši gr. k. frazė Rom 1:24, kur kalbama apie širdžių geidulius, taip pat Ef 2:3 apie kūno (gr. sarks) geidulius. † 6:13 „įrankių“ – Arba „ginklų“. † 6:13 „įrankius“ – Arba „ginklus“. § 6:14 „neturi jums viešpatauti“ – T. „jums neviešpataus“, bet čia kalbama apie reikiamybę / privalumą. Lietuvių k. būsimasis laikas gali būti suprantamas kaip paprastas ateities aprašymas. * 6:14 „ne įstatymo, bet malonės valdžioje“ – Arba „priklausomi ne nuo įstatymo, bet nuo malonės“. † 6:15 „įstatymo valdžioje, bet malonės valdžioje“ – Arba „priklausomi nuo įstatymo, bet nuo malonės“. † 6:16 „paklusniai tarnauti“ – T. „tarnais paklusnumui“. § 6:16 „kurios rezultatas – mirtis“ – T. „į mirtį“. * 6:16 „kurio rezultatas – teisumas“ – T. „į teisumą“. † 6:17 „normai“ – Arba „formai“; forma = „nustatytas pavyzdys, norma kam nors atlikti“ (DLKŽ). † 6:19 „Vartoju žmonėms įprastą sąvoką dėl jūsų *kaip* fizinių būtybių silpnumo.“ – T. „Žmogiškai kalbu dėl jūsų kūno silpnumo.“

buvote nuodėmės tarnai, buvote laisvi nuo teisumo. ²¹ Kokį, tada, vaisių jūs turėjote iš tų dalykų, kurių dabar gėdijatės?! Nes tų dalykų šgalutinis rezultatas – mirtis. ²² Bet dabar, išlaisvinti iš nuodėmės ir padaryti tarnais Dievui, jūs turite savo vaisių, lemiantį šventumą ir *galutinį rezultatą – amžiną gyvenimą. ²³ Nes nuodėmės atlygis – mirtis, o Dievo dovana – amžinas gyvenimas per Kristų Jėzų, mūsų Viešpatį.

7

¹ Arba ar jūs nežinote, broliai – nes kalbu žinantiems įstatymą, – kad įstatymas viešpatauja žmogui tol, kol jis gyvena? ² Nes *ištekėjusi moteris yra įstatymu †susaistyta su †vyru tol, kol jis gyvena; bet jei vyras numirtų, ji yra šatleista nuo savo vyro įstatymo. ³ *Išvada tokia: jeigu ji †susituoktų su kitu vyru, kol dar gyvena jos vyras, ji bus vadinama svetimautoja; bet jeigu jos vyras mirtų, ji yra laisva nuo †to įstatymo taip, kad ji nėra svetimautoja, nors ji ir šsusituokusi su kitu vyru. ⁴ Taigi, mano broliai, ir jūs buvote padaryti mirusiais įstatymui – per Kristaus kūną, – kad *susituoktumėte su kitu, su tuo, kuris buvo prikeltas iš numirusių, kad neštume vaisių Dievui. ⁵ Nes kol buvome †kūniškoje padėtyje, †nuodėmių potraukiai, kurie pažadinti per įstatymą, veikė mūsų nariuose, kad šneštų vaisių mirčiai. ⁶ Bet dabar esame *atleisti nuo †mirusiojo įstatymo, kuriame buvome †laikomi, kad mes tarnautume nauju – Dvasios – būdu, o ne senu – Šraštytinio teksto – būdu. ⁷ Taigi, ką sakysime? Ar įstatymas yra nuodėmė? Anaip tol! Ne! Priešingai, aš nebūčiau pažinęs nuodėmės, jei ne per įstatymą; nes ir pageidimo nebūčiau suvokęs, jei įstatymas nebūtų pasakęs: „*Negeisk!*“ ⁸ Bet nuodėmė, pasinaudodama proga per įsakymą, veikė manyje visokeriopą pageidimą, nes be įstatymo †nuodėmė buvo

§ 6:21 „galutinis rezultatas“ – Arba „baigtis“, „užbaigimas“, „tikslas pasiekimas“, „galas“. * 6:22 „galutinį rezultatą“ – Arba „baigtį“, „užbaigimą“, „tikslą pasiekimą“, „galą“. * 7:2 „ištekėjusi“ – Arba „vyriui sutuoktiniui pavaldi“; gr. ὑπαυδρος, tik čia NT; t. „po vyro esanti“, t. y. vyriui pavaldi, vyro žinioje arba vyro valdžioje; prielinksnis ὑπό = „po“; dažnai Paulius rašo, kad žmonės yra „po nuodėme“, t. y. nuodėmės valdžioje (Ro 3:9; Ro 7:14; Ga 3:12), „po įstatymu“, t. y. įstatymo valdžioje (Ro 3:19; Ro 6:14-15; I Kor 9:20-21; Ga 3:23; Ga 4:4-5,21; Ga 5:18), „po malone“, t. y. malonės valdžioje (Ro 6:14-15). † 7:2 „susaistyta“ – T. „surišta“. † 7:2 „vyru tol, kol jis gyvena“ – T. „gyvuojančiu vyru“. § 7:2 „atleista nuo savo vyro įstatymo“ t. y. „nuo įstatymo, siejusio ją su vyru“; žodžių sandara ta pati 6-oje eilutėje: „atleisti nuo mirusiojo įstatymo“. * 7:3 „Išvada tokia:“ – Arba „Taigi – išvada:“. † 7:3 „susituoktų su kitu vyru“ t. „pasidarytų kito vyro moterimi“. † 7:3 „to“ – Gr. žymimasis artikelis, kuris čia veikia kaip parodomasis įvardis. § 7:3 „susituokusi su kitu vyru“ – T. „pasidariusi žmona kitam vyrui“, „pasidariusi kito vyro moterimi“. * 7:4 „susituoktumėte su kitu“ t. „pasidarytumėte sutuoktiniu kitam“. † 7:5 „kūniškoje padėtyje“ – Arba „kūne“, jei turima omenyje ne kaulų, kraujo ir audinių, bet žmogų, prie kurio fiziniai reiškiniai turi priėjimo, bet Dievo Dvasia nuo to žmogaus yra atskirtas. Gr. „sarks“, ≈ „kūne“ (su prielinksniu, kuris rodo į aplinkybę, pvz., į vietą, sritį, veikimo erdvę), t. y. žmogaus esybės padėtis, kurioje žmogaus asmenybę valdo tai, kas pajuntama per fizinį kūną arba kas patrauklu žmogui, neturinčiam tiesioginio dvipusio ryšio su Dievo Dvasia; kontekstas įrodo, kad tai neatgimusio žmogaus padėtis; tai yra padėtis, ne būklė, statusas, ne būseną. † 7:5 „nuodėmių potraukiai“ – Arba „nuodėmingi potraukiai“, „nuodėmingos aistros“. § 7:5 „neštų vaisių mirčiai“ – t. y. sukeltų aplinkybę (nuteisimą dėl įstatymo nesilaikymo), kurios pasekmė – mirtis. * 7:6 „atleisti“ – gr. žodis vartojamas šiose Romiečiams laiško eilutėse: 3:30, 31; 4:14; 6:6; 7:2, 6. † 7:6 „mirusiojo įstatymo“ – žr. Ro 7:2, kur gr. t. „vyro įstatymo“; turbūt turima omeny, kad mūsų senasis aš yra tas „mirusysis“, o jo įstatymas – tai dėsnis, kad kol jis gyvas buvome susieti su juo, kaip pavaizduota 2-oje eilutėje. † 7:6 „laikomi be laisvės“ – Arba „kalinami“, „varžomi“. § 7:6 „rašytinio teksto“ – Arba „raidės“. * 7:7 „Negeisk“ – Iš 20:17, Įst 5:21. † 7:8 „nuodėmė buvo mirusi“ – Paulius paaiškina savo istoriją 9-oje eilutėje. Buvo laikas, kai jis galvojo, kad jis gyvas ir kad jo atžvilgiu nuodėmė mirusi (kad jis visiškai teisingas). Bet kai suvokė įstatymą, pasak jo: „nuodėmė atgijo, ir aš numiriau“. Paulius netvirtina, kad nuodėmė kažkada buvo faktiškai neveikli ir tada nesukėlė mirties (plg. Ro 5:14), bet kad jis nesuprato nuodėmės galios tol, kol Dievo įstatymas neapšvietė jo širdies ir sąžinės.

mirusi. ⁹ O aš kadaise būvau gyvas be įstatymo, bet įsakymui atėjus, nuodėmė Šatgijo, ir aš *numiriau, ¹⁰ ir man įpaaiškėjo, kad tas pats įsakymas, kuris buvo laikomas vedančiu į gyvenimą, veda į mirtį. ¹¹ Nes nuodėmė, pasinaudojusi proga per įsakymą, mane apgavo ir per ją mane nužudė. ¹² Taigi įstatymas iš tiesų yra šventas, ir įsakymas – šventas ir teisingas ir geras. ¹³ Vadinasi, Šgeras dalykas pasidarė man mirtimi?! Anaip tol! Ne! Priešingai, nuodėmė, kad ji pasirodytų esanti nuodėmė, per *gerą dalyką sukėlė man mirtį, kad nuodėmė per įstatymą pasidarytų matoma kaip apščiai nuodėminga. ¹⁴ Nes žinome, kad įstatymas yra dvasiškas, bet aš esu kūniškas – mane pardavė nuodėmės valdžion. ¹⁵ Nes nesuprantu, ką darau, nes ko aš noriu, to nedarau, bet ko nekenčiu, tai darau. ¹⁶ Bet jei darau tai, ko nenoriu, aš pritariu Įstatymui, kad jis geras. ¹⁷ Taigi dabar jau nebe aš tai darau, bet manyje gyvenanti nuodėmė. ¹⁸ Nes žinau, kad manyje (tai yra mano kūniškajame aš) negyvena nieko gero; nes Šnorėti yra man po ranka, bet nerandu kaip gera daryti. ¹⁹ Nes nedarau gera, ko noriu, bet bloga, ko nenoriu, tą darau. ²⁰ Bet jei darau tai, ko nenoriu, tai nebe aš tai darau, bet manyje gyvenanti nuodėmė. ²¹ Taigi randu tokį įstatymą, kad, kai noriu daryti gera, bloga yra *man po ranka. ²² Juk pagal vidinį žmogų Dievo įstatymu gėriuosi, ²³ bet savo nariuose įžiūriu kitokį įstatymą, kariaujantį prieš mano proto įstatymą ir paimantį mane į nelaisvę nuodėmės įstatymui, kuris yra mano nariuose. ²⁴ Vargšas aš žmogus! Kas mane išvaduos iš šitos mirties kūno? ²⁵ (Dėkoju Dievui už išgelbėjimą per Jėzų Kristų, mūsų Viešpatį!) Įšvada tokia: aš pats protu tarnauju Dievo įstatymui, bet kūniškuoju aš – nuodėmės įstatymui.

8

¹ Todėl dabar nėra jokio nuteisimo tiems, kurie Kristuje Jėzuje, kurie vaikščioja ne pagal kūniškumą, bet pagal Dvasią. ² Nes *gyvybės Dvasios įstatymas Kristumi Jėzumi išlaisvino mane iš nuodėmės ir mirties Įstatymo. ³ Nes įstatymui esant bejėgiui tam, kadangi buvo silpnas per kūną, Dievas, atsiuntęs savo Sūnų nuodėmingo kūno panašume ir už nuodėmę, *nuteisė nuodėmę kūne, ⁴ kad įstatymo teisumas išsipildytų mumyse, kurie vaikščiojame ne pagal kūniškumą, bet pagal Dvasią. ⁵ Nes tie, kurie yra pagal kūniškumą, turi į kūno dalykus nukreiptą Šnusistatymą, bet tie, kurie pagal Dvasią – į Dvasios dalykus. ⁶ Nes kūniškas

‡ 7:9 „buvau gyvas“ – T. y. laikau save nenusipelnęs mirties bausmes, nes negalvojau, kad ką blogo buvau padaręs. § 7:9 „atgijo“ – T. y. pasidarė veikli, aktyvi. * 7:9 „numiriau“ – T. y. supratau, kad buvau užsitraukęs mirties bausmę už nuodėmes, kurias uždraudžia Įstatymas. † 7:10 „paaiškėjo“ – Arba „pasirodė“; gr. „buvo rastas“. ‡ 7:11 „mane nužudė“ – T. y. skatino mane daryti tai, kas užtraukė man mirties bausmę. § 7:13 „geras dalykas“ – T. „kas gera“. * 7:13 „gerą dalyką“ – T. „kas gera“. † 7:14 „mane pardavė nuodėmės valdžion“ – Gr. sandara leidžia išversti ir „parduotas nuodėmės valdžion“. Žr. Ro 5:12. ‡ 7:14 „nuodėmės valdžion“ – T. „po nuodėmė“. Gr. žodis, kuris išverstas „nuodėmės“, yra sujungtas su artikeliu, todėl galima išversti „tos nuodėmės“ arba „to nuodėmingumo“. § 7:18 „norėti yra man po ranka“ – T. y. sugebu norėti daryti gera; plg. Ro 7:21, kurioje parašyta, kad bloga yra po ranka. * 7:21 „man po ranka“ – Arba „šalia manęs“. † 7:25 „Išvada tokia:“ – Arba „Taigi – išvada:“. * 8:2 „gyvybės Dvasios“ – Arba „gyvenimo Dvasios“, „gyvybę teikiančios Dvasios“. † 8:2 „įstatymas“ – Čia „įstatymas“ greičiausiai = „įpareigojanti / viešpataujanti valdžia / viršenybė“ arba „galia“. ‡ 8:2 „Kristumi Jėzumi“ – Arba „Kristuje Jėzuje“. § 8:2 „įstatymo“ – Čia „įstatymas“ greičiausiai = „įpareigojanti viešpatavimas / valdžia / viršenybė“ arba „galia“ (plg. Ro 7:23, kur „nuodėmės įstatymas“ ≠ per Mozę duotas įstatymas), t. y. „nuodėmės viešpatavimas, kuris veda į mirtį“. * 8:3 „nuteisė nuodėmę“ – Gal „įvykdė teismą nuodėmei“. † 8:4 „išsipildytų“ – T. y. „būtų įgyvendintas“, „būtų įvykdytas“. ‡ 8:4 „mumyse“ – Arba „mūsų atveju“. § 8:5 „nusistatymą“ – Arba „mąstymo požiūrį“, „mąstyseną“.

*nusistatymas yra mirtis, bet dvasiškas nusistatymas yra †gyvenimas ir ramybė, 7 kadangi kūniškas †nusistatymas yra priešškumas Dievui; jis gi Šnepasiduoda Dievo įstatymo valdomas, *nė nepajėgia *pasiduoti*. 8 O tie, kurie yra †kūniškoje padėtyje, nepajėgia patikti Dievui. 9 Tačiau jūs esate †ne kūniškoje padėtyje, bet Dvasios padėtyje, jei iš tikrųjų Dievo Dvasia gyvena jumoje; o jei kas neturi Kristaus Dvasios, tas nėra jo.

10 Ir jei Kristus yra jumoje, Škūnas tikrai yra miręs dėl nuodėmės, bet *Dvasia yra *jūsų* gyvybė †dėl teismo. 11 Bet jei Dvasia to, kuris prikėlė Jėzų iš numirusių, gyvena jumoje, tai tas, kuris prikėlė Kristų iš numirusių, padarys gyvus ir jūsų mirtingus kūnus savo Dvasia, gyvenančia jumoje. 12 Išvada, broliai, tokia: esame †ipareigoti ne kūniškumui, kad gyventume pagal kūniškumą – 13 nes jeigu gyvenate pagal kūniškumą, Šturėsite mirti, bet jeigu jūs Dvasia marinate kūniškumo darbus, gyvensite. 14 Nes kurie tik yra Dievo Dvasios vedami, šitie yra Dievo sūnūs. 15 Nes jūs negavote *vergystės dvasios, kad vėl bijotumėte, bet gavote įsūnijimo Dvasią, kuria šaukiame: „Aba, Tėve! 16 †Pati Dvasia liudija mūsų dvasiai, kad esame Dievo vaikai. 17 O jei esame vaikai, tai ir paveldėtojai, – Dievo paveldėtojai ir Kristaus bendrapaveldėtojai – jei iš tikrųjų kenčiame su *juo*, kad su *juo* būtume ir pašlovinti.

18 Nes aš padarau išvadą, kad dabartinio laiko kentėjimai ne verti *palyginimo* su šlove, kuri †bus apreikšta mumyse. 19 Nes Škūrinija su ilgesingu lūkesčiu laukia Dievo sūnų apreikimo. 20 Nes kūrinija buvo padaryta pavaldi *tuštybei – ne savo valia, bet †*valia* to, kuris *ją* padarė pavaldžią – su viltimi 21 kad ir pati kūrinija bus išlaisvinta iš gedimo †vergystės į šlovingą Dievo vaikų laisvę. 22 Nes žinome, kad visa kūrinija kartu dejuoja ir kartu kenčia gimdymo skausmus iki šiol. 23 Ir ne vien *tai*, bet ir mes, turintys ŠDvasią kaip pirmavaisį, – ir mes patys dejuojame savyje, laukdami

* 8:6 „nusistatymas“ (2 k.) – Arba „mąstymo požiūris“, „mąstysena“. † 8:6 „gyvenimas“ – Arba „gyvybė“.
 † 8:7 „nusistatymas“ – Arba „mąstymo požiūris“, „mąstysena“. § 8:7 „nepasiduoda Dievo įstatymo valdomas, net nei nepajėgia *pasiduoti*“ – Arba „nesielgia pavaldžiai Dievo įstatymui, net nei nepajėgia *elgtis pavaldžiai*“.
 * 8:7 „nė nepajėgia *pasiduoti*“ ir 8-toje eilutėje „nepajėgia patikti“ – Plg. Mk 4:33; Jn 6:60; 8:43; Jer 6:10, Apd 7:51. † 8:8 „kūniškoje padėtyje“ – Arba „kūne“, jei turima omenyje ne kaulų, kraujo ir audinių, bet žmogų, prie kurio fiziniai reiškiniai turi priėjimo, bet Dievo Dvasia nuo to žmogaus yra atskirtas. Gr. „sarks“, ≈ „kūne“ (su prielinksniu, kuris rodo į aplinkybę, pvz., į vietą, sritį, veikimo erdvę), t. y. žmogaus esybės padėtis, kurioje žmogaus asmenybę gali valdyti vien tai, kas pajuntama per fizinį kūną arba kas patrauklu žmogui, neturinčiam tiesioginio dvipusio ryšio su Dievo Dvasia; kontekstas įrodo, kad tai neatgimusio žmogaus padėtis; tai yra padėtis, ne būklė, tai yra statusas, ne būseną. † 8:9 „ne kūniškoje padėtyje, bet Dvasios padėtyje“ – žr. Rom 8:8 išnašą. Jei suprantama pagal kontekstą, galima išversti „ne kūne, bet Dvasioje“. § 8:10 „kūnas“ – Arba „kūniška padėtis“; gr. žodis gali rodyti į fizinį kūną, kuris turės mirti arba į padėtį, kurioje žmogus, dėl atsiskyrimo nuo Dievo, neturi dvipusio ryšio tarp savo dvasios ir Dievo Dvasios. * 8:10 „Dvasia yra *jūsų* gyvybė“ – T. y. Dvasia jums teikią gyvybę / gyvenimą. † 8:10 „dėl teismo“ – T. y. dėl Dievo teismo, kuris buvo jums įskaitytas, kai pasitikėjote Jėzumi Kristumi. † 8:12 „ipareigoti“ – T. „skolininkai“. § 8:13 „turėsite mirti“ – Arba „einate myriop“; gr. sandara ≈ esate prie paskesnio savo įvykio – savo mirimo. * 8:15 „vergystės“ – Arba „nelaisvės“. † 8:16 „Pati Dvasia liudija mūsų dvasiai“ – Gr. gramatika leidžia išversti ir šitaip: „Pati Dvasia kartu su mūsų dvasia liudija“. † 8:18 „bus apreikšta mumyse“ – Arba „bus apreikšta mums“, „bus apreikšta mūsų labui“; gr. reikšmė ryškina neabejotinumą, todėl galimos ir frazė „be abejo bus [...]“ arba „turės būti [...]“. § 8:19 „kūrinija su ilgesiu laukia“ – T. „ilgesingas kūrinijos lūkestis laukia“. * 8:20 „tuštybei“ – T. y. „beprasmei būčiai“; plg. Ekleziasto (Mokytojo) knygą. † 8:20 „*valia* to“ – T. „per tą“. † 8:21 „vergystės“ – Arba „nelaisvės“. § 8:23 „Dvasią kaip pirmavaisį“ – Arba „Dvasios pirmavaisį“; gr. sandara gali būti suprantama abejaip.

*įsūnijimo, *būtent* mūsų kūno išpirkimo. ²⁴ Nes esame išgelbėti *†*užtikrinta viltimi; tačiau, regima viltis nėra viltis, nes kas viliasi to, ką jis regi? ²⁵ Bet jei viliamės to, ko neregime, *tai* ištvermingai laukiame. ²⁶ O tokiu pat būdu ir Dvasia ateina pagalbon mūsų silpnumams, nes nežinome, ko melsti, kaip reikėtų, bet pati Dvasia užtaria mus neišsakomais atodūšiais. ²⁷ Širdžių Tyrėjas žino Dvasios *‡*sumąstytą tikslą, nes ji užtaria šventuosius sutinkamai su Dievu. ²⁸ Be to, mes žinome, kad mylintiems Dievą visi dalykai bendrai veikia į gera – tiems, kurie yra pašaukti pagal *jo* tikslą, ²⁹ nes kuriuos jis iš anksto pažino, tuos iš anksto ir paskyrė *būti* atitinkančiais jo Sūnaus atvaizdą, kad šis būtų Špirmagimis tarp daugelio brolių. ³⁰ O kuriuos jis iš anksto paskyrė, tuos ir pašaukė; ir kuriuos pašaukė, tuos ir **išteisino*; ir kuriuos išteisino, tuos ir pašlovino.

³¹ Tai ką pasakysime apie šiuos dalykus? Jei Dievas už mus, *tai* kas *gi* prieš mus?! ³² *†*Jis net nepagailėjo savo Sūnaus, bet atidavė jį už mus visus – kaipgi jis mums maloningai nedovanotų ir visko kartu su juo?! ³³ Kas apkaltins Dievo išrinktuosius? Dievas *yra* tas, kuris *‡*išteisina. ³⁴ Kas *yra* tas, kuris nuteisia?! Kristus *yra* tas, kuris mirė, – dar daugiau, yra ir prikeltas, – kuris yra ir Dievo dešinėje, kuris ir užtaria mus. ³⁵ Kas mus atskirs nuo Kristaus meilės? *Ar* prispaudimas, ar sielvartas, ar persekiojimas, ar badas, ar nuogumas, ar pavojus, ar kalavijas? ³⁶ Kaip yra parašyta: *ŠDėl tavęs esame žudomi visą dieną – *laikė mus avimis skerdimui.* ³⁷ Vis dėlto visuose šiuose dalykuose visiškai nugalime per tą, kuris mus mylėjo. ³⁸ Nes esu įsitikinęs, kad nei mirtis, nei gyvenimas, nei angelai, nei kunigaikštystės, nei *†*galybės, nei dabartiniai dalykai, nei būsimieji dalykai, ³⁹ nei aukštybė, nei gilybė, nei kuris nors kitas kūrinys nepajėgs mūsų atskirti nuo Dievo meilės, kuri yra Kristuje Jėzuje, mūsų Viešpatyje.

9

¹ Kalbu tiesą Kristuje, nemeluoju, ***mano sąžinė kartu su manimi liudydama Šventąja Dvasia, ² kad *†*mano širdis labai liūdi ir nuolat širdį man skauda. ³ Nes galėčiau linkėti sau būti prakeiktam, atskirtam nuo Kristaus dėl savo brolių, savo *‡*bendrataučių Škūno atžvilgiu, ⁴ kurie yra izraelitai, kuriems *priklauso* įsūnystė, ir šlovė, ir sandoros, ir įstatymo suteikimas, ir tarnavimas *Dievui*, ir pažadai; ⁵ **kuriems priklauso* *†*tėvai, ir iš kurių kūno atžvilgiu *yra kilęs* Kristus, kuris yra *‡*aukščiau visų, palaimintasis Dievas per amžius. Amen. ⁶ Bet, nėra taip, tarsi Dievo žodis būtų

* **8:23** „įsūnijimo“ – Arba „paskyrimo sūnumis“. Laukiame to laiko, kai galėsime gerėtis visomis privilegijomis, į kurias turime teisę. Viena iš jų yra išlaisvinimas iš nuodėmės paveikto kūno ir tolesnis gyvenimas be nuodėmės ir jos įtakos. *†* **8:24** „užtikrinta viltimi“ – Gr. daiktavardžio ἐλπίς (elpis) forma gali būti naudininkas, įnagininkas, arba vietininkas; jis rodo į aplinkybę; gali būti įvairiai suprantamas: patys vylėmės (vietininko reikšmė, t. y. buvome viltyje), viltis lydėjo išgelbėjimą arba buvo išgelbėjimo priemonė (įnagininko reikšmė), arba buvome išgelbėti tam, kad viltumės (naudininko reikšmė). Šis vertimas laiko žodį ἐλπίς (elpis) žodžio „tikėjimo“ sinonimu: išgelbėjimo priemonė yra užtikrinta viltis, kitaip tariant, tikėjimas. *‡* **8:27** „sumąstytą tikslą“ – Arba „samprotautą siekį“, „proto ketinimą“, „nusistatymą (apimant tikslus / norus)“, „galvoseną“ (apimant tikslus / norus), „mąstyseną“ (apimant tikslus / norus). **§ 8:29** „pirmagimis“ – T. y. pirmą vietą užimantis, viršiausias, „viršugimis“. *** **8:30** „išteisino“ – Arba „pripažino teisingą juridinę padėtį užimančiais“. *†* **8:32** „Jis“ – T. „Kuris“. *‡* **8:33** „išteisina“ – Arba „pripažįsta teisingą juridinę padėtį užimančiais“. **§ 8:36** „Dėl tavęs ...“ – Ps 44:22. *** **8:36** „laikė mus“ – Arba „buvome laikomi“. *†* **8:38** „galybės“ – Arba „pajėgos“. *** **9:1** „mano sąžinė kartu su manimi liudydama“ – Arba „mano sąžinė teikdama man patvirtinantį liudijimą“. *†* **9:2** „mano širdis labai liūdi ir nuolat širdį man skauda“ t. „turiu didelį liūdesį ir nuolatinį skausmą savo širdyje“. *‡* **9:3** „bendrataučių“ – Arba „giminaičių“. **§ 9:3** „kūno atžvilgiu“ – Arba „pagal kūną“. *** **9:5** „kuriems priklauso“ t. „kurių yra“. *†* **9:5** „tėvai“ – Arba „protėviai“. *‡* **9:5** „aukščiau visų, palaimintasis Dievas per amžius“ – Arba „Dievas aukščiau visų, palaimintas per amžius“.

niekais nuėjęs. Nes ne visi, kurie yra kilę iš Izraelio, yra Štikras Izraelis. ⁷ Ir jie ne visi yra vaikai vien dėl to, kad jie Abraomo *palikuonys. Priešingai, TAVO †PALIKUONYS BUS †PAVADINTI IZAOKE. ⁸ Tai yra, kūno vaikai – ne šitie yra Dievo vaikai; priešingai, pažado vaikai Šlaikomi *palikuonimis. ⁹ Nes šis yra pažado žodis: †ŠITUO LAIKU AŠ ATEISIU, IR SARA TURĖS SŪNŲ. ¹⁰ Ir ne tik *tai*, bet ir kai Rebeka tapo nėščia per vieną, *per* mūsų tėvą Izaoką, ¹¹ (*vaikams* gi dar negimus, nė ką nors gera ar bloga padarius), kad išsilaikytų išrinkimą atitinkantis Dievo tikslas, kuris remiasi ne darbais, bet tuo, kuris pašaukia, ¹² jai buvo †pasakyta: „VYRESNYSIS TARNAUS JAUNESNIAJAM, ¹³ kaip yra parašyta: JOKŪBĄ MYLĖJAU, BET EZAVO NEKENČIAU. ¹⁴ Tai ką gi pasakysime? Šnejaugi Dievas yra neteisingas?! Anaiptol! Ne! ¹⁵ Nes jis sako Mozei: AŠ PASIGAILĖSIU TO, KO TIK *NORĖSIU PASIGAILĖTI, IR BŪSIU GAILESTINGAS TAM, KURIAM TIK †NORĖSIU BŪTI GAILESTINGAS. ¹⁶ Išvada tokia: *lemia* nei *žmogus*, kuris trokšta, nei *žmogus*, kuris †deda visas jėgas, bet Dievas, kuris pasigaili. ¹⁷ Nes šventraštis sako faraonui: KAIP TIK ŠIAM PAČIAM TIKSLUI AŠ IŠKĖLIAU TAVE, KAD TAVYJE PARODYČIAU SAVO JĖGĄ IR KAD MANO VARDAS BŪTŲ SKELBIAMAS PO VISĄ ŽEMĘ. ¹⁸ Išvada tokia: jis pasigaili to, kurio nori, ir užkietina tą, kurį nori. ¹⁹ Tad man pasakysi: „Kodėl jis dar Špriekaištauja? Nes kas gi yra atsilaikęs prieš jo valią? ²⁰ Taigi, tikrai, o žmogau, kas gi tu esi, kad *atsakai priešingai Dievui? Argi lipdinys pasakys tam, kuris jį sulipdė: „Kodėl mane tokį padarei? ²¹ Arba ar puodžius neturi valdymo galios moliui, kad iš to paties minkalo padarytų vieną indą †garbingam *naudojimui*, o kitą †nugarbingam?! ²² O kas jeigu Dievas, norėdamas parodyti rūstybę ir padaryti žinomą savo galią, didžia kantrybe pakentė pražūčiai Špiriuoštus rūstybės indus, ²³ ir kad padarytų žinomus savo šlovės turtus gailestingumo indams, kuriuos jis iš anksto paruošė šlovei, – ²⁴ kuriuos jis ir pašaukė – mus, ne tik iš žydų, bet ir iš kitataučių? ²⁵ Kaip jis sako ir Ozėjuje: „*Ne savo žmonių grupę pavadinsiu savąja žmonių grupe ir tą, kuri nemylima – mylima.* ²⁶ *Ir bus taip, kad toje vietoje, kur buvo jiems *pasakyta: „Jūs ne mano žmonių grupė, ten jie bus vadinami gyvojo Dievo vaikais.“* ²⁷ Ir † Izaijas šaukia apie Izraelį: „NORS IZRAELIO VAIKŲ SKAIČIUS BŪTŲ KAIP JŪROS SMĖLIO, TIK LIKUTIS BUS IŠGELBĖTAS, ²⁸ NES JIS †TEISINGAI ŠUŽBAIGIA BEI PAGREITINA REIKALĄ, KADANGI *PAGREITINTĄ REIKALĄ VIEŠPATS ĮVYKDYS ŽEMĖJE. ²⁹ Ir kaip iš anksto sakė Ezaijas: „JEI KAREIVIJŲ VIEŠPATS NEBŪTŲ MUMS PALIKĘS †palikuonių, MES BŪTUME TAPĘ KAIP SODOMA IR BŪTUME PRILYGĘ GOMORAI. ³⁰ Tai ką pasakysime?

§ 9:6 „tikras Izraelis“ t. „tie Izraelis“ (dgs. + vns.). * 9:7 „palikuonys“ t. „sėkla“. † 9:7 „palikuonys“ t. „sėkla“. † 9:7 „pavadinti“ – ypač gerai tinka žodis „pavadinti“, nes gali reikšti „duoti vardą“ arba „pašaukti, pakviesti“; gr. žodis κἀλέω turi panašias reikšmes. § 9:8 „laikomi palikuonimis“ – gal „įskaityta / įskaičiuoti į palikuonis / sėklą“. * 9:8 „palikuonimis“ t. „sėkla“. † 9:9 „Šituo laiku“ – arba „pagal šį laiką“. † 9:12 „pasakyta“ – arba „pasakyta autoritetingai“. § 9:14 „Nejaugi Dievas yra neteisingas?!“ t. „Nejaugi yra neteisingumas pas Dievą?“ * 9:15 „norėsiu pasigailėti“ – arba „pasigailiu“. † 9:15 „norėsiu būti gailestingas“ – arba „esu gailestingas“. † 9:16 „deda visas jėgas“ t. „bėga“. § 9:19 „priekaištauja“ – arba „bara“, „prikia“. * 9:20 „atsakai priešingai“ – arba „atkirsti“. † 9:21 „garbingam *naudojimui*“ t. „garbei“. † 9:21 „nugarbingam“ t. „nugarbei“; žr. II Tim 2:21. § 9:22 „priruoštus“ – arba „nužiestus“. * 9:26 „pasakyta“ – arba „pasakyta autoritetingai“. † 9:27 „Izaijas“ – arba „Ezaijas“. † 9:28 „teisusiai“ t. „teisume“. § 9:28 „užbaigia bei pagreitina reikalą“ – arba „suveda sąskaitą netrukus“, „iš karto nutartį vykdo iki galo“. * 9:28 „pagreitintą reikalą Viešpats įvykdys“ – arba „Viešpats nedelsiant užtikrins suvestą sąskaitą“. † 9:29 „palikuonių“ – arba „sėklos“, „ainijos“, nes gr. žodis yra vns.

‡Štai ką: kitataučiai, kurie nesivijo teismo, įgijo teisumą – būtent Šteisumą, *įgyjamą* tikėjimu. ³¹ Bet Izraelis, kuris vijosi *įstatymo dėl teismo, nepasiekė įstatymo dėl teismo. ³² Kodėl? Todėl, kad *vijosi* ne tikėjimu, bet tarytum įstatymo darbais. Nes jie užkliuvo už to suklupimo akmens, ³³ kaip yra parašyta: „ŠTAI AŠ DEDU SIONE SUKLUPIMO AKMENĮ IR PARPUOLIMO UOLA, BET KAS TIK JUO PASITIKI, NEBUS SUGĖDINTAS.

10

¹ Broliai, mano širdies *troškimas ir malda Dievui †už Izraelį yra *tai*, kad jie būtų išgelbėti. ² Nes aš jų labai liudiju, kad jie turi uolumą Dievui, bet †ne pagal Štikrą pažinimą. ³ Nes jie, *ignoruodami Dievo teisumą ir dėdami pastangas įtvirtinti savąjį teisumą, †nepasidavė Dievo teismui. ⁴ Nes †teismo atžvilgiu Kristus yra įstatymo Šgalas kiekvienam, kuris tiki. ⁵ Nes Mozė aprašo teisumą, kuris *siekiamas įstatymu šitaip: JAIS BUS GYVAS ŽMOGUS, KURIS TUOS *REIKALAVIMUS* VYKDO. ⁶ Bet teisumas, †*įgyjamas* tikėjimu, kalba šitaip: „*Nesakyk savo širdyje: †Kas pakils į dangų?* – tai yra Kristaus nuvesti žemyn; ⁷ Arba: Š„*kas nusileis į *gilybę?*“ (tai yra Kristaus atvesti aukštyne iš numirusių). ⁸ Bet ką †jis sako? †„*Žodis yra arti tavo burnoje ir tavo širdyje*; tai yra Špranešimas apie tikėjimą, kurį *pranešimą* skelbiame kaip šaukliai, ⁹ kad jeigu savo burna išpažinsi *Jėzų *esant* Viešpatį ir savo širdimi tikėsi, kad Dievas jį prikėlė iš numirusių, būsi išgelbėtas, ¹⁰ nes širdimi *žmogus* tiki ir dėl to *turi* teisumą, ir burna *žmogus* išpažįsta ir dėl to *turi* išgelbėjimą. ¹¹ Nes šventraštis †byloja: †*Kas tik pasitiki juo, nebus sugėdintas*. ¹² Nes nėra skirtumo tarp žydo ir graiko, nes tas pats yra visų Viešpats, pertekęs Šgėrybių visiems, kurie jo šaukliai. ¹³ Nes *KIEKVIENAS, KURIS ŠAUKSIS VIEŠPATIES VARDU, BUS IŠGELBĖTAS. ¹⁴ Kaip tad jie šaukliai to, kuriuo netikėjo?! Ir kaip jie tikės tuo, apie

‡ 9:30 „Štai ką“ – Arba „Kad“. § 9:30 „teisumą, *įgyjamą* tikėjimu“ – Arba „teisumą dėl tikėjimo“; gr. ἐκ πίστεως; t. „iš tikėjimo“; aišku ir čia ir Rom 9:32 eilutėje, kurioje matosi ta pati frazė, kad trūkstamas teisumas skirtas žmogui dėl pasiklovimo Mesiju, ne dėl atliekamų ar atliktų veiksmų. * 9:31 „įstatymo dėl teismo“ (2 k.) – Arba „teismo įstatymo“; Izraelio tautos žmonės uoliai stengėsi vykdyti įstatymą, kad būtų išteisinti; tačiau tokių aukštų įstatymo reikalavimų jie nesugebėjo vykdyti. * 10:1 „troškimas“ – Arba „gera valia“, „mielas noras“. Gr. žodis εὐδοκία (eudokía) vartojamas 9 k. NT. Lk 2:14 vartoseną panaši į šios eilutės. † 10:1 „už Izraelį yra *tai*, kad jie būtų išgelbėti“ – Arba „Izraelio labai yra už išgelbėjimą“. ‡ 10:2 „ne pagal tikrą pažinimą“ t. y. be asmeninės patirties pagrįstos pažinimo; tokie žydai turėjo daug teorinių žinių, bet nepasiklovė Mesiju, verčiau stengėsi patikti Dievui savo būdu, ne Dievo nustatytu būdu. § 10:2 „tikrą“ – Arba „išsamų“, „tikslų“, „precizišką“. * 10:3 „ignoruodami“ – Arba „nesuprasdami“, „nenutuokdami“. † 10:3 „nepasidavė Dievo teismui“ – Arba „nesielgė pavaldžiai Dievo teismui“, „nepasidarė pavaldūs Dievo teismui“. ‡ 10:4 „teismo atžvilgiu“ – Arba „dėl teismo“; t. „teismui“ / „į teismą“. § 10:4 „galas“ – Arba „užbaigimas“; t. y. Kristus yra jau parūpinęs teisumą kiekvienam, kuris Juo pasikliauna; įstatymo prakeikimas yra pašalintas / pabaigtas ir tobulas teisumas suteiktas. * 10:5 „*siekiamas*“ – žr. Rom 9:31, kurioje yra žodis „nepasiekė“. † 10:6 „*įgyjamas*“ – žr. Rom 9:30, kurioje yra žodis „įgijo“. ‡ 10:6 „Kas pakils į dangų“ – Citata iš Įst 30:12 pabrėžia tai, kad kaip Izraelio tautai įstatymas nebuvo tolimas reiškinys, kurį reikėtų ypatingomis žmonių pastangomis įgyti iš tolimos vietos, taip Kristus nėra toli, bet pats nusileido į žemę, kad išgelbėtų nusidėjėlius, kurie pasitikės Juo. § 10:7 „kas nusileis į gilybę – Tai yra užuomina į Įst 30:13, bet ne tiesioginė citata. Kaip įstatymas buvo izraelitų prieinamas (ne už jūros), taip Išgelbėtojas – Mesijas Jėzus – yra prieinamas visiems, kurie tik pasitikės Juo. * 10:7 „gilybę“ – Arba „bedugnę“. † 10:8 „jis“ – T. y. teisumas *pagaunamas* tikėjimu; žr. Rom 9:30, 10:6. ‡ 10:8 „žodis [...]“ – Žr. Įst 30:14. § 10:8 „pranešimas apie tikėjimą, kurį *pranešimą*“ – Arba „tikėjimo žodį / pranešimą, kurį“. * 10:9 „Jėzų *esant* Viešpatį“ – Gr. gramatinė sandara yra „Viešpatį Jėzų“, bet kontekstas rodo (Rom 10:13; plg. Jl 2:32), kad kalbama apie patį Jehovą. † 10:11 „byloja“ – Arba „sako“. ‡ 10:11 „Kas ...“ – Žr. Iz 28:16, Rom 9:33, I Pt 2:6. § 10:12 „gėrybių“ – Arba „turtų“ (metaforine prasme). * 10:13 „Kiekvienas, kuris“ – Arba „Kas tik“, „Jeigu kas“. Žr. Jl 2:32.

kurį negirdėjo?! Ir kaip jie išgirs be tokio, kuris skelbia kaip šauklis?! ¹⁵ Ir kaip jie skelbs, jei nebus pasiūsti?! Kaip yra parašyta: KOKIOS †GRAŽIOS KOJOS TŪ, KURIE SKELBIA †GERĄ TAIKOS ŽINIĄ, KURIE SKELBIA †GERŪJŲ DALYKŲ EVANGELIJĄ! ¹⁶ Tačiau ne visi pakluso Evangelijai. Nes Izaijas sako: * „VIEŠPATIE, kas patikėjo †girdima mūsų žinia? ¹⁷ Taigi, tikėjimas ateina iš †girdimos žinios, o girdima žinia – per Dievo žodį. ¹⁸ Bet aš sakau: ar jie negirdėjo? Škaipgi ne! Dar daugiau: JŲ garsas PASKLIDO PO VISĄ ŽEMĘ IR JŲ ŽODŽIAI – IKI PASAULIO PAKRAŠČIŲ. ¹⁹ Bet aš sakau: argi Izraelis nežinojo? Mozė pirmas sako: „*AŠ KURSTYSIU, KAD jus PAIMTŲ PAVYDĄ PER NETAUTĄ, PER NEIŠMANANČIĄ TAUTĄ AŠ jus PYKDYSIU. ²⁰ Bet Izaijas yra labai drąsus ir sako: „†AŠ BUVAU ATRASTAS TŪ, KURIE MANĘS NEIEŠKOJO, PASIDARIAU AIŠKIAI MATOMAS TIEMS, KURIE APIE MANE NEKLAUSINĖJO. ²¹ Bet Izraeliui jis sako: „Ištisą dieną laikiau ištiesęs savo rankas į †atsisakiusią tikėti ir atsikalbinėjančią šliaudį.

11

¶ Tad sakau: Ar Dievas atmetė savo žmonių? Tenebūna niekaip! Nes ir aš esu izraelitas, iš Abraomo sėklos, Benjamino genties. ² Dievas neatmetė savo tautos, kurią jis iš anksto pažinojo. Ką? Ar nežinote, ką sako šventraštis *apie Eliją? Kaip jis maldaudamas kreipiasi į Dievą prieš Izraelį, sakydamas: ³ „Viešpatie, TAVO PRANAŠUS JIE NUŽUDĖ IR TAVO AUKURUS NUGRIOVĖ; O AŠ ESU IŠLIKĘS VIENAS, IR JIE TYKOJA MANO GYVYBĖS. ⁴ Bet ką byloja Dievo atsakymas jam? „AŠ PALIKAU sau SEPTYNIS TŪKSTANČIUS VYRŲ, KURIE NESULENKĖ KELIŲ BAALIUI. ⁵ Taigi, tuo pat būdu ir dabartiniu metu likutis yra sudarytas pagal malonės išrinkimą. ⁶ Bet jei malone, tai nebe †darbais; kitaip malonė nebebūtų malonė. Bet jei darbais, tai nebėra malonė; kitaip darbas nebėra darbas. ⁷ Tai ką? Ko Izraelis stengiasi pasiekti, to neįgavo jis, bet įgavo †išrinktieji. O likusieji buvo apakinti ⁸ pagal tai, kaip yra parašyta: DIEVAS JIEMS DAVĖ SNAUDULIO DVASIA, – AKIS, KAD JIE NEMATYTŲ, IR AUSIS, KAD JIE NEGIRDĖTŲ, IKI PAT ŠIOS DIENOS. ⁹ Ir Dovydas sako: „JŲ ŠTALAS TEPAVIRSTA ŽABANGAIS IR PINKLĖMIS IR SUKLUPIMO KLIŪTIMI IR ATPILDU JIEMS; ¹⁰ JŲ AKYS TEBŪNA APTEMUSIOS, KAD JIE NEREGĖTŲ IR LAIKYK JŲ NUGARĄ NUOLAT SULENKTĄ. ¹¹ Tad aš sakau: ar jie suklupo, kad galutinai nupultų? Anaiptol! Ne! Priešingai, per jų *nupuolimą išgelbėjimas atėjo †kitataučiams, kad juos paimtų pavydas. ¹² Bet jeigu jų nupuolimas yra †turtas pasaulio naudai ir jų

† **10:15** „gražios“ – gal „savalaikės“, t. y. malonu, kad kaip tik laiku ateina; žr. Iz 52:7, Na 1:15. † **10:15**

„gerą taikos žinią“ – arba „evangeliją – taiką“; plg. Apd 10:36, Ef 2:17. § **10:15** „gerųjų dalykų evangeliją“ – arba „gerą gerųjų dalykų žinią“.

* **10:16** „Viešpatie ...“ – Iz 53:1, Jn 12:38. † **10:16** „girdima mūsų žinia“ – arba „klausytinu mūsų pranešimu“, „tai, kas iš mūsų klausoma“, „klausytina mūsų perduota žinia“. † **10:17** „girdimos žinios“ (2 k.) – arba „klausytino pranešimo“, „to, kas klausoma“, „klausytinos perduotos žinios“.

§ **10:18** „Kaipgi ne! Dar daugiau“ – gr. μενοῦνγε (vartojamas ir Lk 11:28; Ro 9:20; Flp 3:8). Izraelitai tikrai girdėjo, nes žinia pasiekė ne vien Izraelį, bet ir žemės pakraščius. * **10:19** „Aš [...]“ – žr. Įst 32:21. † **10:20**

„Aš [...]“ – žr. Iz 65:1-2. † **10:21** „atsisakiusią tikėti“ – arba „neklusnią“, „nesileidžiančią įtikinama“. § **10:21** „liaudį“ – Gr. žodis λαός (laós) savaime nekalba apie fizinę kilmę ar biologinius požymius. Jis vartojamas 8 k. 7-ose Laiško romiečiams eilutėse (Ro. 9:25-26, 10:21, 11:1-2, 15:10-11). Šiame vertime jis verčiamas „žmonių grupė“, „žmonėmis“, „liaudis“.

* **11:2** „apie Eliją“ – gr. „Elijuje“, t. y. dalyje apie Eliją. † **11:6** „darbais“ (2 k.) – arba „iš darbų“, kaip Ef 2:9; gr. ἐξ ἔργων. † **11:7** „išrinktieji“ t. „išrinkimas“. § **11:9** „stalas“ – greičiausia kalbama apie materialines gėrybes.

* **11:11** „nupuolimą“ (ir „nupuolimas“ 12 eil.) – arba „nusižengimą“, „nusikaltimą“; šiame kontekste jis išverstas „nupulti“ dėl panašumo į gr. žodį, kuris išverstas „nupulti“. † **11:11** „kitataučiams“ – arba „nežydams“. † **11:12** „turtas pasaulio naudai“ – arba „pasaulio turtas“, „turtas pasauliui“.

mažėjimas – Šturtas *kitataučių naudai, tai kaip dar daugiau jų †pilnatvė?! 13 Nes kalbu jums, †kitataučiams; kadangi aš esu Šapaštalas kitataučiams, skiriu šlovės savo tarnybai, 14 kad kaip nors kurstyčiau, kad *mano tautiečius paimtų pavydas, ir kai kuriuos jų išgelbėčiau. 15 Nes jei jų atmetimas yra †sutaikinimas pasaulio naudai, *tai* kas bus jų priėmimas, jei ne gyvenimas *prisikėlus* iš numirusių? 16 Nes jei †pirminė dalis šventa, *tai* ir visa tešla šventa; ir jei šaknis šventa, *tai* ir šakos. 17 Bet jei kai kurios šakos buvo išlaužtos, o tu, būdamas laukinis alyvmedis, buvai Štarp jų įskiepytas ir pasidarei alyvmedžio šaknies bei sultingumo bendru dalininku, 18 *tai* nesididžiuok prieš šakas! Bet jei didžiuojiesi, – ne tu išlaikai šaknį, bet šaknis tave! 19 Taigi pasakysi: „Šakos buvo išlaužtos, kad įskiepytas būčiau aš. 20 *Gerai! Jos buvo išlaužtos dėl netikėjimo, bet tu stovi dėl tikėjimo. Negalvok išdidžiai, verčiau bijok! 21 Nes jei Dievas nepagailėjo prigimtinių šakų, – gal kartais ir tavęs nepagailės. 22 Taigi pamatyk Dievo †gerumą ir griežtumą: †tiems, kurie nupuolė – griežtumas; bet Štau – gerumas, jei pasiliksi *jo* gerume; kitaip ir tu būsi iškirstas! 23 Bet ir anie, jei nepasiliks netikėjime, bus įskiepyti, nes Dievas yra pajėgus juos vėl įskiepyti. 24 Nes jei tu buvai iškirstas iš alyvmedžio, kuris pagal prigimtį yra laukinis, ir buvai įskiepytas prieš prigimtį į gerą alyvmedį, tai kaip dar labiau šitie, kurie yra *šakos* pagal prigimtį, bus įskiepyti į savo pačių alyvmedį? 25 Nes nenoriu, broliai, kad jūs nežinotumėte šio slėpinio, – kad nebūtumėte išmintingi *savo akyse, – kad Izraelį yra dalinai ištikęs †užkietėjimas, kol įeis †kitataučių pilnatvė, 26 ir taip visas Izraelis bus išgelbėtas, kaip yra parašyta: IŠ SIONO ATEIS IŠVADUOTOJAS IR JIS NUKREIPS BEDIENVYSTĘ NUO JOKŪBO. 27 NES ŠI YRA SANDORA NUO MANĖS JIEMS, KAI ŠPAŠALINSIU JŲ NUODĖMES. 28 Evangelijos atžvilgiu *jie* yra priešai jūsų dėlei, bet išrinkimo atžvilgiu *jie* yra mylimieji savo *tėvų dėlei, 29 nes †Dievas *dėl* dovanų ir pašaukimo neatgailaus. 30 Nes kaip jūs kadaise buvote atsisakę tikėti Dievu, tačiau dabar susilaukėte pasigailėjimo per jų atsisakymą tikėti, 31 taip ir šitie dabar atsisakė tikėti, kad per jūsų *patirtą* pasigailėjimą ir jie susilauktų pasigailėjimo. 32 Nes Dievas drauge †uždarė juos visus Šužsispyrusiame netikėjime, kad jis visų pasigailėtų. 33 Ak, *kokia* *Dievo išminties ir pažinimo †lobio gelmė! Kokie neištiriami jo teisminiai sprendimai ir nesusekami jo keliai! 34 Nes †kas *pažinojo VIEŠPATIES Šmintį?* Arba *kas buvo jo patarėjas?* 35 Arba KAS JAM PIRMAS DAVĖ, IR JAM TAI BUS ATMOKĖTA? 36 Nes iš jo ir per jį ir jam yra visa. Jam šlovė amžinai! Amen.

§ 11:12 „turtas kitataučių naudai“ – Arba „kitataučių turtas“, „turtas kitataučiams“. * 11:12 „kitataučių“ – Arba „nežydu“. † 11:12 „pilnatvė“ – Arba „pilnatviška *baigtis*“. † 11:13 „kitataučiams“ – Arba „nežydamas“.

§ 11:13 „apaštalas kitataučiams“ – Arba „kitataučių *naudai skirtas* apaštalas“. * 11:14 „mano tautiečius“ – T. „mano kūną“, t. y. tuos, kurie kilę iš tos pačios fizinės kilmės, kaip ir aš. † 11:15 „sutaikinimas pasaulio naudai“ – Arba „pasaulio sutaikinimas“, „pasauliui sutaikinimas“. † 11:16 „pirminė dalis“ t. y. pirma tešlos dalis, kurią kepdavo aukojimui; žr. Sk 15:9; gali būti išversta „pirmavaisis“ (I Kor 15:20, 23).

§ 11:17 „tarp jų“ – gal „į jų tarpą“. * 11:20 „Gerai!“ – Arba „Teisingai!“, t. y. „Gerai sakai!“ arba „Sutinku!“ † 11:22 „gerumą“ – Arba „maloningumą“. † 11:22 „tiems, kurie nupuolė“ – T. „ant tų, kurie nupuolė“. § 11:22 „tau“ – T. „ant tavęs“. * 11:25 „savo akyse“ t. „šalia savęs“, t. y. savo vertinimu. † 11:25 „užkietėjimas“ t. y. užkietėję žmonės nemato (nesuvokia), t. y. jie yra akli. † 11:25 „kitataučių pilnatvė“ – Arba „pilnas kitataučių skaičius“.

§ 11:27 „pašalinsiu“ – Arba „nuimsiu“. * 11:28 „tėvų“ – Arba „protėvių“. † 11:29 „Dievas *dėl* dovanų ir pašaukimo neatgailaus“ – gr. maždaug šitaip skamba: „Dievo dovanos ir pašaukimas yra neatgailautini“, t. y. Dievas dėl jų neapsigalvos tol, kol sąlygos, kuriomis Dievas dovanojo ir pašaukė, nesikeis. † 11:32 „uždarė“ – Žr. Gal 3:22-23. § 11:32 „užsispyrusiame netikėjime“ – Arba „į užsipyrusį netikėjimą“, „atsisakyme tikėti“.

* 11:33 t. čia pridodama žodis „ir“. † 11:33 „lobio“ – Arba „turtų“, t. y. gausybės. † 11:34 „kas ...“ – Iz 40:13; plg. I Kor 2:16. § 11:34 „mintį“ – Arba „protavimą“.

12

¹ Taigi dėl Dievo *apstaus pasigailėjimo aš †maldauju jus, broliai, †atnašauti savo kūnus kaip gyvą auką – šventą, Dievui patinkančią; *tai* jūsų Šprotingas tarnavimas Dievui. ² Ir *neprisitaikykite prie šio †pasaulio, bet būkite perkeičiami savo proto atnaujinimu, kad iširtumėte, kas *yra* gera, patinkama ir tobula Dievo valia.

³ Nes per man duotą malonę aš sakau kiekvienam, esančiam tarp jūsų, nemanyti apie save †geriau negu dera manyti, bet manyti *taip*, kad Šnuosaikiai manytų, *destis kokį tikėjimo mastą Dievas yra kiekvienam priskyres.

⁴ Nes kaip viename kūne turime daug narių ir visi nariai †atlieka ne tą patį †uždavinį, ⁵ taip mes, *būdami* daugelis, esame vienas kūnas Kristuje, o pavieniui – vieni kitų nariai. ⁶ Tad turėdami Šmalonės dovanų, *kurios skiriasi pagal mums suteiktą malonę, *tinkamai jas naudokime*: jei kas turi †pranašavimo dovaną, *tas privalo pranašauti* pagal tikėjimo santykinį kiekį, ⁷ jei kas turi †tarnavimo dovaną, *tas privalo būti* nusiteikęs tarnauti; jei kas moko, *tas privalo būti* nusiteikęs mokytį; ⁸ jei kas Šragina, *tas privalo būti* nusiteikęs raginti; jei kas *duoda, *tas privalo būti* nusiteikęs veikti iš tyrų paskatų; jei kas vadovauja, *tas privalo būti* nusiteikęs veikti uoliai; jei kas rodo gailestingumą, *tas privalo būti* nusiteikęs veikti linksmai.

⁹ Neveidmainiška meilė: †bodėti to, kas bloga, tvirtai laikytis to, kas gera, ¹⁰ jums esant draugiškai nusiteikusiems vieni kitiems broliška meile, pagarbiai laikydami vieni kitus svarbesniais, ¹¹ stropumo atžvilgiu netingūs, dvasios atžvilgiu užsidegę, tarnaudami Viešpačiui, ¹² užtikrintos vilties atžvilgiu džiaugdamiesi, prispaudimo atžvilgiu ištvėrdami, maldos atžvilgiu uoliai atsidėję, ¹³ šventųjų poreikių atžvilgiu pasidalydami, svetingumo atžvilgiu dėdami dideles pastangas.

¹⁴ Laiminkite tuos, kurie jus persekioja; laiminkite ir nekeikite. ¹⁵ Džiaukitės su besidžiaugiančiais ir verkite su verkiančiais. ¹⁶ †Galvokite tą patį vieni apie kitus. ŠNegalvokite apie išdidžius dalykus, bet *užsiimkite †su žemaisiais. Nebūkite išmintingi †savo akyse. ¹⁷ Niekam Šneatmokėkite blogu už bloga, *rūpinkitės tuo, kas

* **12:1** „apstaus pasigailėjimo“ – T. „pasigailėjimų“ arba „gailestingumų“. † **12:1** „maldauju“ – Arba „jums padėdamas bei įspėdamas raginu“. † **12:1** „atnašauti“ – Arba „paduoti“. § **12:1** „protingas“ – Gal „protinis“, „logiškas“. Gr. žodis λογικός (logikós), kuris pasitaiko NT tik čia ir I Pt 2:2, yra giminingas žodžiui λόγος (lógos), kuris paprastai verčiamas „žodis“ ir nurodo protavimą ar protavimo rezultatą. Gr. prasmė tai, kad Naujosios Sandoros tarnavimas yra sąmoningas proto sprendimas aukoti savo gyvą kūną Dievo naudojimui.

* **12:2** „neprisitaikykite prie šio pasaulio“ – Arba „nesusivienodinkite su šiuo pasauliu“, „nebūkite pertaisomi į šio pasaulio formą“; t. y. savo mąstysenos ir elgsenos nederinkite prie šio amžiaus schemos / brožų / brėžinio.

† **12:2** „pasaulio“ – Arba „amžiaus“. † **12:3** „geriau“ – Gr. „aukščiau“. § **12:3** „nuosaikiai“ – Arba „bliviai“,

„su savidrausme“, „išmintingai“, „sveikai“. * **12:3** „destis“ – Arba „atsižvelgiant į [...]“, „žiūrint“ (turint omenyje, kad bus saikų skirtumų, nelygumų). Žodis „destis“ DLKŽ: dll. žiūrint, nelygu: Pievą gali nušienauti du vyrai d. kaip dirba“.

† **12:4** „atlieka“ – T. „turi“. † **12:4** „uždavinį“ – Arba „pavestą darbą“, „nustatytas pareigas“.

§ **12:6** „malonės dovanų“ – Gal „maloningų dovanų“; gr. žodis yra kilęs iš tos pačios šaknies, kaip ir gr. žodis išverstas „malonė“.

* **12:6** „kurios skiriasi“ – T. „skirtingų“. † **12:6** „pranašavimo dovaną“ – T. „pranašavimą“, „pranašystę“.

† **12:7** „tarnavimo dovaną“ – T. „tarnavimą“, „tarnystę“. § **12:8** „ragina“ –

Arba „ragina padrausindamas, guosdamas ir įspėdamas“.

* **12:8** „duoda“ – Gr. žodis μεταδίδωμι (metadídōmi) turi perdavimo ar dalijimosi atspalvį. Arba „perskirsto“, „užsiima dovanojimu“, „užsiima rėmimu“, „užsiima paramos skirstymu“, „skirsto paramą“.

† **12:9** „bodėti“, „laikytis“ – T. „bodėdamiesi“, „laikydami“. † **12:16** „Galvokite tą patį vieni apie kitus“ – T. „Tą patį mąstydami vieni į kitus“ (gr. dalyvis verčiamas liep. nuosaka).

§ **12:16** „Negalvokite“ – Gr. dalyvis verčiamas liep. nuosaka. * **12:16** „užsiimkite“ – T. „imdami kartu keliauti“ (gr. dalyvis verčiamas liep. nuosaka).

† **12:16** „su žemaisiais“ – Arba „kukliais / neišdidžiais / paprastais reikalais“.

† **12:16** „savo akyse“ – T. „šalia savęs“, t. y. savo vertinimu. § **12:17** „neatmokėkite“ – Gr. dalyvis „neatmokėdami“ verčiamas liep. nuosaka.

* **12:17** „rūpinkitės“ – Gr. dalyvis „rūpindami“ verčiamas liep. nuosaka.

dora visų žmonių akivaizdoje. ¹⁸ Jei įmanoma, kiek nuo jūsų priklausu, į gyvenkite taikingai su visais žmonėmis. ¹⁹ †Nekeršykite už save, mylimieji; priešingai, palikite vietos rūstybei, nes yra parašyta: „Kerštas *priklausu* man, atmokėsiu pats, sako Viešpats“. ²⁰ Todėl JEI TAVO PRIEŠAS ALKSTA, PAVALGYDINK JĮ; JEI TROKŠTA, PAGIRDYK JĮ, NES TAI DARYDAMAS KRAUSI UGNINGAS ŽARIJAS ANT JO GALVOS. ²¹ Nesiduok blogio nugalimas, bet nugalėk blogį gėriu.

13

¹ Kiekviena siela tesielgia pavaldžiai aukštesnėms valdžioms. Nes nėra valdžios, kaip tiktai iš Dievo, ir esančios valdžios yra Dievo paskirtos. ² Taigi tas, kuris *priešinasi valdžiai, priešinasi Dievo †potvarkiui, o tie, kurie priešinasi, užsitrauks sau †smerkiantį nuosprendį. ³ Nes valdovai šnekelia baimės už gerus darbus, bet už blogus. Argi tu nori nebijoti valdžios? *Įprastai daryk tai, kas gera, ir †susilauksi iš jos pagyrimo, ⁴ nes *valdžia* yra Dievo tarnautoja †tavo labui. Bet jeigu įprastai darai bloga, bijok, nes ji ne veltui nešioja kalaviją, kadangi ji yra Dievo tarnautoja, keršytoja, kad *įvykdytų* rūstybę šdarančiam bloga. ⁵ Todėl būtina elgtis pavaldžiai ne tik dėl rūstybės, bet ir dėl sąžinės. ⁶ Nes dėl tos priežasties jūs ir mokesčius mokate, nes *anie* yra Dievo tarnautojai, atsidedantys kaip tik tam *reikalui.

⁷ Todėl visiems atiduokite jiems priklausančias skolas: kam mokestį – mokestį; kam muitą – muitą; kam baimę – baimę; kam pagarbą – pagarbą. ⁸ Niekam nieko nebūkite skolingi, išskyrus †meilę vienas kitam, nes kas myli kitą, yra įvykdęs įstatymą. ⁹ Nes tai – „nesvetimauk“, „neįvykdyk žmogžudystės“, „nevok“, „neliudyk melagingai“, „negeisk“, ir bet kuris kitas įsakymas, †yra sutraukti į šį posakį, būtent: „Mylėk savo artimą kaip save patį“. ¹⁰ Meilė nedaro nieko blogo artimui, todėl meilė yra įstatymo šįvykdymas. ¹¹ Ir tai *darykite*, suvokdami laiką, kad dabar *pats laikas mums pabusti iš miego, nes mūsų išgelbėjimas dabar yra arčiau negu tada, kai įtikėjome. ¹² Naktis beveik praslinko ir diena yra prisiartinusi. Tad nusimeskime tamsos darbus ir užsidėkime šviesos ginklus. ¹³ Vaikščiokime dorai, kaip †šviesu paros metu: †ne dalyvaudami orgijose ir girtaudami, ne sanguliaudami ir elgdamiesi palaidžiai, šne vaidydamiesi ir pavyduliuodami. ¹⁴ Priešingai, *apsivilkite Viešpačiu Jėzumi Kristumi ir nekurkite planų kūniškojo aš geiduliams.

14

¹ O tą, kuris yra silpnas tikėjimo atžvilgiu, priimkite, *tik* ne *ginčams *vesti* apie †jo samprotavimus. ² Nes vienas tiki galintis valgyti †viską, bet kitas, būdamas silpnas,

† 12:18 „gyvenkite“ – Gr. dalyvis „gyvendami“ verčiamas liep. nuosaka. † 12:19 „Nekeršykite“ – Gr. dalyvis „nekeršydami“ verčiamas liep. nuosaka. * 13:2 „priešinasi“ (3 k.) – Du skirtingi gr. žodžiai yra vartojami, bet jų reikšmės labai panašios. † 13:2 „potvarkiui“ – Arba „teisės aktui“. † 13:2 „smerkiantį nuosprendį“ – Arba „teismą“. § 13:3 „nekelia baimės“ – T. „nėra baimė“, t. y. nėra baimės sukeliantieji. * 13:3 „Įprastai daryk“ – Gr. žodis rodo į tęstinį arba įprastinį veiksmą, pvz., „nuolat daryk“ arba „pastoviai daryk“. † 13:3 „susilauksi“ – Arba „gausi“. † 13:4 „tavo labui“ – Arba „tau dėl gero“. § 13:4 „darančiam“ – Arba „tam, kuris atlikinėja“. * 13:6 „reikalui“ – T. y. rūstybės skyrimui nusikaltėliams (Rom 13:4). † 13:8 „meilę vienas kitam“ – T. „išskyrus mylėti vienas kitą“. † 13:9 „yra sutraukti“ – Gr. žodis yra vns., „yra sutrauktas“. § 13:10 „įvykdymas“ – Arba „pilnatvė“, „pilnybė“, bet kontekstas (Ro 13:8, gr.) rodo, kad „įvykdymas“ yra geresnis vertimas. * 13:11 „pats laikas“ – T. „jau valanda“. † 13:13 „šviesu paros metu“ – Arba „dienos metu“, „dieną“. † 13:13 „ne ... pavyduliuodami“ – Gr. kalboje tai daiktavardžiai, ne veiksmažodžiai. § 13:13 „ne vaidydamiesi“ – Arba „nesivaržydami dėl to, kas geidžiamas“. * 13:14 „apsivilkite“ – Tas pats gr. žodis yra išverstas „užsidėkime“ Rom 13:12 eilutėje. * 14:1 „ginčams“ – gr. διακρισις rodo į ginčą arba sprendimo priėmimą. † 14:1 „jo samprotavimus“ – gr. διαλογισμος gali reikšti ir „sugalvojimą“, „ginčą“, „mintį“. † 14:2 „viską“ – gr. k. yra dgs.

valgo daržoves. ³ Tas, kuris valgo, tegul neniekina to, kuris nevalgo, ir tas, kuris nevalgo, tegul neteisias to, kuris valgo, nes Dievas jį priėmė. ⁴ Kas esi tu, kad teisi kito namų tarną? Jis tvirtai stovi arba nupuola savo šeimininkui. Ir jis tvirtai stovės, nes Dievas yra pajėgus jį padaryti tvirtai stovintį. ⁵ Vienas vertina vieną dieną labiau už kitą, kitas *lygiai* vertina kiekvieną dieną. Kiekvienas tegul būna visiškai Šįsitikinęs savo protavimu. ⁶ Kas *laiko vieną dieną ypatinga, *ją* laiko ypatinga Viešpaties labui, ir kas nelaiko dienos ypatinga, Viešpaties labui nelaiko *jos* ypatinga. Kas valgo, Viešpaties labui valgo, nes jis dėkoja Dievui; o kas nevalgo, tas Viešpaties labui nevalgo ir dėkoja Dievui. ⁷ Nes nė vienas iš mūsų negyvena savo labui ir nė vienas nemiršta savo labui. ⁸ Nes ar gyvename, gyvename Viešpaties labui, ir ar mirštame, mirštame Viešpaties labui. Taigi ar gyvename, ar mirštame, – esame Viešpaties. ⁹ Nes Kristus ir mirė, ir prisikėlė, ir atgijo tam, kad jis viešpatautų tiek mirusiems, tiek gyviems. ¹⁰ O tu – kodėl tu teisi savo brolių? Arba kodėl tu niekini savo brolių? Juk mes visi stosime prieš Kristaus teismo krasę. ¹¹ Nes yra parašyta: „† *Kaip aš gyvas*, – sako Viešpats, – *man nusilenks kiekvienas kelis, ir kiekvienas liežuvis #viešai prisipažins Dievui.*“ ¹² Šištada tokia: kiekvienas iš mūsų duos ataskaitą Dievui už save. ¹³ Todėl turėtume *nebeteisti vieni kitų; bet dėl štai ko verčiau priimkite nuosprendį: nepadėti broliui suklupimo kliūtis ar †pargriaunančios kliuvinio. ¹⁴ Aš žinau ir esu įsitikinęs per Viešpatį Jėzų, kad nieko *nėra* savaiame netyro; tik tam, kuris ką nors laiko netyru, jam *tai yra* netyras. ¹⁵ Bet jeigu tavo brolis #sielojasi dėl *tavo* valgio, tu jau nebevaikšioji pagal meilę. Savo valgiu nežlugdyk to, už kurį mirė Kristus! ¹⁶ Tad neturi būti piktžodžiaujamas Štas *jums priklausantis geras *dalykas*. ¹⁷ nes Dievo karalystė nėra valgis ir gėrimas, bet teisumas, ramybė ir džiaugsmas †Šventosios Dvasios *įtakoje*. ¹⁸ Nes kas #šitais tarnauja Kristui, tas patinka Dievui ir yra sulaukęs žmonių pritarimo. ¹⁹ Šištada tokia: vykimės ramybės dalykus, ir dalykus, kurių tikslas *yra* vieni kitus statydinti. ²⁰ Dėl maisto *negriauk Dievo darbo! Iš tikrųjų viskas *yra* tyra, bet †blogai *elgiasi* žmogus, kuris valgo suklupindamas *kitus*. ²¹ Gerai nei nevalgyti mėsos, nei negerti vyno, nei nieko nedaryti, kuo tavo brolis suklumpa ar yra piktinamas, ar yra silpninamas. ²² Ar tu turi #įsitikinimą? Pasilaikyk jį sau Dievo akivaizdoje. Palaimintas, kuris neteisias savęs tuo, ką pripažįsta. ²³ Bet tas, kuris abejoja, jeigu jis valgo, yra nuteistas, nes *jis valgo* ne iš tikėjimo; nes visa, kas ne iš tikėjimo, yra nuodėmė.

§ 14:5 „įsitikinęs“ – Graikiškas žodis skiriasi nuo to, kuris išverstas „įsitikinimą“ Rom 14:22 eilutėje. * 14:6 „laiko vieną dieną ypatinga“ – Arba „turi į vieną dieną nukreiptą nusistatymą“ – „yra nusistatęs į vieną dieną“ ir t. t. † 14:11 „*Kaip aš gyvas* [...]“ – Iz 45:23. † 14:11 „*viešai prisipažins Dievui*“ – Arba „išpažins Dievui“ (kad Jis yra teisėtas valdovas ir teisėjas). Plg. Iz 45:23. § 14:12 „Ištada tokia:“ – Arba „Taigi – ištada:“. * 14:13 „nebeteisti“ ir „priimkite nuosprendį“ – Vienas gr. žodis, kuris verčiamas į lietuvių kalbą skirtingais būdais. Atkreiptinas dėmesys, kad šiame kontekste nevalia teisti savo brolio tik dėl išvardintų dalykų (žr. Ro 14:1-6,14-23). † 14:13 „pargriaunančio kliuvinio“ – Arba „parpuolimo priemonės“, „parpuolimą sukeliančią priemonę“. † 14:15 „sielojasi“ – Arba „yra nuliūdintas“. § 14:16 „tas“ – Gr. žymimasis artikelis. * 14:16 „jums priklausantis geras *dalykas*“ – T. „jūsų geras dalykas“. Tubūt kalbama apie Evangeliją arba laisvę, kurią turi tas, kuris tiki Evangeliją. † 14:17 „Šventosios Dvasios *įtakoje*“ – Arba „*esant Šventosios Dvasios valdomiems*“, „dėl Šventosios Dvasios“, „dėl Šventosios Dvasios veiklos / vadovavimo“, „per Šventąją Dvasią“, „Šventojoje Dvasioje“. Plg. panašią gr. k. sandarą Mt 22:43, Apd 11:28, I Kor 12:3 eilutėse, kai kalbama apie žmogų, kuris yra Šventosios Dvasios valdomas ir Mk 1:23; 5:2, kur kalbama apie netyrosios dvasios valdomą žmogų. † 14:18 „šitais“ – Arba „šiuose dalykuose“. § 14:19 „Ištada tokia:“ – Arba „Taigi – ištada:“. * 14:20 „negriauk“ – Arba „neišardyk“. † 14:20 „blogai *elgiasi* žmogus, kuris valgo suklupindamas *kitus*“ – T. „žmogui, kuris valgo suklupindamas *kitus*, *tai yra* bloga / nedora“. † 14:22 „įsitikinimą“ – Arba „tikėjimą“. Graikiškas žodis skiriasi nuo to, kuris išverstas „įsitikinęs“ Rom 14:5 eilutėje.

15

¹ Tad mes, stiprieji, turime *pakęsti silpnųjų silpnybes, o ne sau įtikti, ² nes kiekvienas iš mūsų †privalo įtikti savo artimui jo labui, statydinimui. ³ Priežastis tokia: net Kristus ne sau įtiko, bet taip, kaip yra parašyta: †Tave paniekinusių paniekinimai krito ant manęs. ⁴ Nes visa, kas anksčiau buvo parašyta, buvo parašyta mums pamokyti, kad ištvėrme ir šventraščio paguoda turėtume Šužtikrintos vilties.

⁵ O ištvėrmės ir paguodžiančio paraginimo Dievas teduoda jums tarpusavyje būti tos pačios minties pagal Kristų Jėzų, ⁶ kad jūs vieningai, *vienu balsu, šlovintumėte Dievą, tai yra mūsų Viešpaties Jėzaus Kristaus Tėvą. ⁷ Todėl priimkite vienas kitą, kaip ir Kristus mus priėmė, Dievo šlovei.

⁸ Nes pareiškiu: Jėzus Kristus tapo †apipjaustyjų tarnas dėl Dievo tiesos, kad patvirtintų †tėvams duotus pažadus ⁹ ir kad Škitataučiai šlovintų Dievą už jo gailęstingumą, kaip yra parašyta: *Dėl to aš tau prisipažinsiu tarp kitataučių ir tavo vardui †giedosiu.“ ¹⁰ Ir vėl jis sako: †Džiaukitės, o kitataučiai, kartu su jo žmonėmis!“ ¹¹ Ir vėl: †Girkite Viešpatį, visi kitataučiai, ir išgarsinkite jį, visi žmonės!“ ¹² Ir vėl – Izaijas sako: *Bus Jesės šaknis, tai yra tas, kuris pakils viešpatauti kitataučiams; kitataučiai sudės viltis į jį.“ ¹³ Taigi, jums †tikint, tegul užtikrintos vilties Dievas pripildo jus viso džiaugsmo ir ramybės, kad Šventosios Dvasios galybe †apstėtumėte užtikrintos vilties.

¹⁴ Ir aš pats esu įsitikinęs taip pat apie jus, mano broliai, kad jūs esate irgi pilni Šgerumo, pripildyti viso pažinimo ir pajėgūs vieni kitus *su paraginimu įspėti. ¹⁵ Vis dėlto, broliai, kai kur parašiau jums drąsiau nei įprasta, būtent primindamas jums dėl Dievo man duotos malonės, ¹⁶ †kurios tikslas toks, kad būčiau Jėzaus Kristaus tarnautojas kitataučių labui, kaip šventyklos tarnas pateikdamas Dievo Evangeliją tam, kad †atnašavimas, kurį sudaro kitataučiai, būtų priimtinas, pašventintas Šventąja Dvasia.

¹⁷ Taigi Kristuje Jėzuje turiu tam tikrą pasigyrimą tuose dalykuose, kurie Šsusiję su tarnyste Dievui. ¹⁸ Nes *nedrįščiau ko nors pasakoti, ko Kristus nebūtų nuveikęs per mane (†tam tikslui, kad kitataučiai paklustų) žodžiu ir darbu, ¹⁹ antgamtinių ženklų ir pranašiško ženklų galybe, Dievo Dvasios galybe. Pasekmė ta, kad nuo Jeruzalės ir †aplinkui iki ŠIlyrikos aš *iki galo paskleidžiau Kristaus evangeliją; ²⁰ šitaip lačiau tai

* **15:1** „pakęsti“ t. „nešioti“. † **15:2** „privalo įtikti“ t. „įtikime“. † **15:3** „Tave [...]“ – Ps 69:9. § **15:4** „užtikrintos vilties“ – Gr. galininkas (t. y. „užtikrintą viltį“), bet lietuvių kalboje galininkas nevartotinas neapibrėžtam daiktų kiekiui ar daikto daliai reikšti. * **15:6** „vienu balsu“ – T. „viena burna“; plg. idiomatinį vertimą II Joh 12, III Joh 14. † **15:8** „apipjaustyjų“ – T. y. žydų; t. „apipjaustymo“. † **15:8** „tėvams“ – T. y. „protėvių“, „sentėvių“. § **15:9** „kitataučiai“ – Arba „nežydai“, „tautos“. * **15:9** „Dėl to [...]“ – Ps 18:49. † **15:9** „giedosiu“ – Arba „užtrauksiu melodiją“. † **15:10** „Džiaukitės“ – Įst 32:43. § **15:11** „Girkite“ – Ps 117:1. * **15:12** „Bus [...]“ – Iz 11:10. † **15:13** „tikint“ – Arba „pasikliaujant“. † **15:13** „apstėtumėte“ – Arba „pertektumėte“. § **15:14** „gerumo“ – Arba „dorovingumo“. * **15:14** „su paraginimu įspėti“ – tai yra vienas gr. žodis νουθετέω (noutheteo). † **15:16** „kurios tikslas toks, kad būčiau“ – Arba „dėl kurios esu“. † **15:16** „atnašavimas, kurį sudaro kitataučiai“ – Arba „kitataučių atliekamas atnašavimas“. Paulius arba pristato Dievui pačius kitataučius (jie yra atnašavimas / auka), arba Paulius padeda kitataučiams, kad jiems pristatant save Dievui, jų atnašavimas / auka patiktų Dievui. Gramatiškai galimi abu paaiškinimai. § **15:17** „susiję su tarnyste Dievui“ – T. „nukreipti į Dievą“; Paulius kalba apie savo apaštalybę kaip tarnystę Dievui. Jis nesigiria savo pasiekimais arba net pareigomis, bet tuo, kad Dievas jį naudoja būtent paties Dievo garbei. * **15:18** „nedrįščiau“ – T. „nedrįsiu“. † **15:18** „tam tikslui, kad kitataučiai paklustų“ – T. „kitataučiui paklusnumui“. † **15:19** „aplinkui“ – Arba „aplinkui ratu“. § **15:19** „Ilyrikos“ – Gr. kalbos tekste vartojamas lotinų k. žodis „Illurikon“, todėl taip pateikiamas žodis čia, ne pagal gr. vertimą, „Illyria“ (liet. „Ilyrija“). * **15:19** „iki galo paskleidžiau Kristaus evangeliją“ – „pripildžiau tą sritį Kristaus evangelijos“, „prikimšau tą sritį Kristaus evangelijos“.

didžiausiu siekiu skelbti evangeliją ne ten, kur Kristus buvo minimas, kad nestatyčiau ant kito žmogaus pamato, ²¹ bet kaip yra parašyta: „Pamatys tie, kuriems nebuvo skelbta apie jį ir supras tie, kurie nebuvo girdėję“. ²² Dėl tos priežasties †daug kartų man buvo kliudoma pas jus atvykti. ²³ Bet dabar, nebeturėdamas †užmojo šiose srityse ir daugelį metų turėdamas didelį troškimą atvykti pas jus, ²⁴ kai tik keliausiu į Ispaniją, atvyksiu pas jus. Nes tikiuosi pamatyti jus perkeliaudamas ir būti jūsų aprūpintas kelionei pirmyn į ten, jeigu pirma bent iš dalies „pasisotinsiu“ *bendravimu* su jumis. ²⁵ Bet dabar keliauju į Jeruzalę šventiesiems patarnauti. ²⁶ Nes *tie iš Makedonijos ir Achajos džiaugėsi padarydami tam tikrą Šbendryste pagrįstą rinkliavą šventųjų neturtėliams, esantiems Jeruzalėje.* ²⁷ *Tuo jie tikrai džiaugėsi, ir jie yra anų skolininkai. Nes †jeigu †kitataučiai tapo anų dvasinių dalykų dalininkais, *tai jie privalo aniems patarnauti bent medžiaginiaus dalykais.* ²⁸ Todėl baigęs šitą *reikalą*, tai yra Šsaugiai atidavęs jiems šitą *bendrystės* vaisių, jums padedant nuvyksiu į Ispaniją. ²⁹ Ir *žinau, kad kai pas jus atvyksiu, atvyksiu †Kristaus Evangelijos palaiminimo pilnatvei esant *su manimi.* ³⁰ O †maldauju jus, broliai, per Viešpatį Jėzų Kristų ir per Dvasios meilę Škartu su manimi kovoti už mane maldomis Dievui, ³¹ kad būčiau išvaduotas nuo tų Judėjoje, kurie *atsisako tikėti, ir kad mano tarnavimas Jeruzalės labui būtų priimtinas šventiesiems, ³² kad su džiaugsmu atvykčiau pas jus (pagal Dievo valią) ir su jumis atsigaivinčiau. ³³ O ramybės Dievas *tebūna* su jumis visais. Amen.

16

¹ Aš ir teigiamai jums pristatau mūsų seserį Febę, kuri yra Kenchrėjoje *esančios* bažnyčios tarnaitė, ² kad priimtumėte ją Viešpatyje, kaip pridera šventiesiems, ir jai padėtumėte bet kokių reikalu, *dėl kurio* jai iš jūsų *ko nors* prireiktų, nes ji pati yra buvusi daugelio ir mano paties *padėjėja. ³ Sveikinkite Priscilę ir Akvilą, mano bendradarbius Kristuje Jėzuje, ⁴ kurie †už mano gyvybę padėjo po *budelio kirviu* savo pačių †kaklus, kuriems dėkoju ne aš vienas, bet ir visos kitataučių bažnyčios. ⁵ Sveikinkite ir bažnyčią, esančią jų namuose. Sveikinkite mano mylimą Epenetą, kuris yra Achajos pirmavaisius Kristui. ⁶ Sveikinkite ŠMariją, kuri triūsė daug mūsų labui. ⁷ Sveikinkite Androniką ir Juniją, mano *giminaičius ir mano bendrakalinius, kurie yra įžymūs apaštalų tarpe, kurie taip pat pirmiau už mane yra Kristuje. ⁸ Sveikinkite Ampliją, mano mylimą Viešpatyje. ⁹ Sveikinkite mūsų bendradarbį Kristuje Urboną ir mano mylimą Stachį. ¹⁰ Sveikinkite Apelį, †išlaikiusį išmėginimą Kristuje. Sveikinkite tuos, kurie yra iš Aristobulo *namiškių.* ¹¹ Sveikinkite mano †giminaitį Erodioną. Sveikinkite tuos, kurie yra iš Narcizo *namiškių*, kurie yra Viešpatyje. ¹² Sveikinkite Trifeną ir Trifosą, kurios triūsia Viešpatyje. Sveikinkite mylimą Persidę, kuri daug triūsė Viešpatyje. ¹³ Sveikinkite išrinktąjį Viešpatyje Rufą,

† 15:22 „daug kartų“ – Arba „daug atvejų“. † 15:23 „užmojo“ – Arba „vietos“. § 15:26 „bendryste pagrįstą rinkliavą“ – Arba „materialinį dalyvavimą“; žr. II Kor 8:4, 9:13. * 15:27 „Tuo jie tikrai džiaugėsi“ – T. „Tai jiems tikrai patiko“ arba „Tai gi jiems patiko“. † 15:27 „jeigu“ – Arba „kadangi“. † 15:27 „kitataučiai tapo anų dvasinių dalykų dalininkais“ – Arba „anų dvasiniuose dalykuose dalyvavo kitataučiai“. § 15:28 „saugiai atidavęs jiems šitą *bendrystės* vaisių“ – T. „užantspaudavęs jiems šitą vaisių“. * 15:29 „žinau“ – Arba „matau“, „esu tikras“. † 15:29 „Kristaus Evangelijos palaiminimo pilnatvei esant *su manimi*“ – T. „Kristaus Evangelijos palaiminimo pilnatvėje“. † 15:30 „maldauju“ – Arba „įspėdamas raginu“. § 15:30 „kovoti“ – Arba „grumtis“. * 15:31 „atsisako tikėti“ – Arba „nepaklusta“. * 16:2 „padėjėja“ – Arba „globėja“. † 16:4 „už mano gyvybę“ – Arba „vietoj mano gyvybės“. † 16:4 kaklus,“ – T. vns., „kaklą“. § 16:6 „Mariją“ – Gr. „Mariam“. * 16:7 „giminaičius“ – Arba „bendrataučius“. † 16:10 „išlaikiusį išmėginimą“ – Arba „po išmėginimo sulaukusį pritarimą“. † 16:11 „giminaitį“ – Arba „bendratautį“.

taip pat jo bei mano motiną. ¹⁴ Sveikinkite Asinkritą, Flegontą, Hermą, Patrobą, Hermį ir su jais esančius brolius. ¹⁵ Sveikinkite Filologą ir Juliją, Nerėją ir jo seserį, ir Olimpą, ir visus su jais esančius šventuosius. ¹⁶ Sveikinkite vieni kitus šventu pabučiavimu. Kristaus bažnyčios sveikina jus. ¹⁷ O aš Šmaldauju jus, broliai, *akylai stebėti tuos, kurie kelia maištus ir †suklupimą sukeliančias kliūtis priešingas mokslui, kurio jūs išmokote, ir venkite jų. ¹⁸ Nes tokie tarnauja ne mūsų Viešpačiui Jėzui Kristui, bet savo pilvui, ir pamaloninančia kalba bei gražbylyste apgaudinėja neįtariančiųjų širdis. ¹⁹ Jūsų gi paklusnumas †pasidarė žinomas visiems. Todėl džiaugiuosi dėl jūsų, tačiau noriu, kad Šgeriems dalykams būtumėte jūs išmintingi, bet *blogiems dalykams †nekalti. ²⁰ Ir ramybės Dievas netrukus sutryps Šetoną po jūsų kojomis. Mūsų Viešpaties Jėzaus Kristaus malonė *tebūna* su jumis. Amen. ²¹ Jus sveikina mano bendradarbis Timotiejus ir mano †giminaičiai Liucijus, Jasonas ir Sosipatras. ²² Aš, Tercijus, kuris surašiau *šitą* laišką, sveikinu jus Viešpatyje. ²³ Jus sveikina Gajus, Špriėmės pas save mane ir visą bažnyčią. Jus sveikina miesto ūkio reikalų tvarkytojas Erastas ir brolis Kvartas. ²⁴ Mūsų Viešpaties Jėzaus Kristaus malonė *tebūna* su jumis visais. Amen. ²⁵ O tam, kuris pajėgia padaryti jus tvirtus pagal mano Evangeliją, *tai yra šauklišką skelbimą apie Jėzų Kristų, pagal apreiškimą slėpinio, kuris buvo nutylėtas †nuo pasaulio pradžios, ²⁶ bet dabar yra apreikštas – būtent per pranašiškus šventraščius pagal amžinojo Dievo įsakymą visoms tautoms yra duota žinoti, kad būtų †paklusnumas tikėjimui, – ²⁷ vieninteliam išmintingajam Dievui – jam šlovė per Jėzų Kristų amžinai! Amen.

§ 16:17 „maldauju“ – Arba „įspėdamas bei padrąsindamas raginu“. * 16:17 „akylai stebėkite“ – Arba „atidžiai sekite akimis“; žodis vartojamas NT ir teigiamai ir neigiamai pabrėžiant apdairumą ir būtinumą pasirinkti saugią elgseną. † 16:17 „suklupimą sukeliančias kliūtis priešingas mokslui“ – Arba „mokslui, kurio jūs išmokote, priešingus papiktinimus“. † 16:19 „pasidarė žinomas visiems“ – T. „pasiekė visus“. § 16:19 „geriems dalykams“ – Gr. vns. Arba „geram“, „gėriui“, „dorumui“. * 16:19 „blogiems dalykams“ – Gr. vns. Arba „blogam“, „blogiui“, „nedorumui“. † 16:19 „nekalti“ – Arba „nesutepti“. † 16:21 „giminaičiai“ – Arba „bendrataučiai“. § 16:23 „priėmės pas save mane ir visą bažnyčią“ – Arba „svečių, tai yra mano ir visos bažnyčios, priėmėjas“. * 16:25 „tai yra“ – Arba „ir“. † 16:25 „nuo pasaulio pradžios“ – Arba „per amžinuosius laikus“. † 16:26 „paklusnumas tikėjimui“ – Arba „tikėjimo paklusnumas“.

Pirmas laiškas korintiečiams

Sveikinimas

¹ Paulius, Dievo valia *pašauktas Jėzaus Kristaus apaštalas, ir brolis Sostenas –
² Dievo bažnyčiai, kuri yra Korinte, pašventintiems Kristuje Jėzuje, pašauktiems *būti* šventieji drauge su visais, kurie kiekvienoje vietoje šaukiasi mūsų Viešpaties Jėzaus Kristaus vardo – tiek jų, tiek mūsų *Viešpaties*. ³ Malonė jums ir ramybė nuo Dievo, mūsų Tėvo, ir Viešpaties Jėzaus Kristaus. ⁷ Todėl jokios dovanos netrūksta jums, laukiantiems †apsireiškimo mūsų Viešpaties Jėzaus Kristaus, ⁸ kuris ir iki galo padarys jus tvirtus, nepeiktinus mūsų Viešpaties Jėzaus Kristaus dieną. ⁹ Ištikimas yra Dievas, kurio *veikimu* jūs buvote pašaukti į jo Sūnaus, mūsų Viešpaties Jėzaus Kristaus, bendrystę. ¹⁰ O aš maldauju jus, broliai, mūsų Viešpaties Jėzaus Kristaus vardu, kad jūs visi kalbėtumėte tą patį, ir *kad* tarp jūsų nebūtų susiskaldymų, bet *kad* būtumėte †tobulai sunarinti *būdami* tos pačios minties ir tos pačios pažiūros. ¹¹ Mat man buvo pranešta apie jus, mano broliai, nuo Chlojės *namiškių*, kad tarp jūsų yra šnesutarimų. ¹³ Ar Kristus padalytas? Nejaugi Paulius buvo už jus nukryžiuotas? Arba, ar jūs buvote pakrikštyti vardan Pauliaus? ¹⁴ Dėkoju Dievui, kad nė vieno iš jūsų nepakrikštijau, išskyrus Krispą ir Gajų, ¹⁵ kad kas nors negalėtų sakyti, jog krikštijau vardan savęs. ¹⁶ O aš pakrikštijau ir Stepono namiškius. Daugiau nežinau, ar ką kitą pakrikštijau, ¹⁷ nes Kristus siuntė mane ne krikštyti, bet skelbti evangeliją, – ne su kalbos išmintimi, kad Kristus kryžius nebūtų be poveikio. ¹⁸ Nes kryžiaus *skelbimas tiems, kurie †žūsta, yra kvailystė, bet mums, kurie †esame išgelbėti, jis yra Dievo jėga. ²² Mat žydai reikalauja antgamtinio ženklų, ir graikai ieško išminties, ²³ bet mes skelbiame Kristų nukryžiuotą – žydams gi suklopimo kliūtis, o graikams – kvailystę, ²⁴ bet pašauktiesiems – tiek žydams, tiek graikams – *skelbiame* Kristų – Dievo galybę ir Dievo išmintį. ²⁵ Nes Dievo kvailystė yra išmintingesnė už žmones, ir Dievo silpnybė yra stipresnė už žmones. ³⁰ Bet jo *veikimu* jūs esate Kristuje Jėzuje, kuris Dievo *veikimu* mums buvo padarytas išmintimi, Šbūtent – teisumu, šventinimu ir išpirkimu, ³¹ kad *būtų* kaip yra parašyta: KAS GIRIASI, TESIGIRIA VIEŠPAČIU.

2

³ Ir pats buvau pas jus *silpnas ir baimingas ir labai drebantis, ¹² Mes gi gavome ne pasaulio dvasią, bet Dvasią, kuri iš Dievo, kad suvoktume Dievo mums dovanai duotus dalykus. ¹³ Tuos dalykus mes ir kalbame – ne tais žodžiais, kurių moko žmogaus išmintis, bet kurių moko Šventoji Dvasia – †palygindami dvasinius dalykus

* **1:1** „pašauktas Jėzaus Kristaus apaštalas“ – Gali reikšti „Jėzaus Kristaus apaštalas Dievo pašaukimu“. † **1:7** „apsireiškimo“ – T. „apreiškimo“: reiškia, kad apreikš Viešpatį Jėzų Kristų. Siekiant vengti dviprasmybės, vartojama sangražinė forma, nes antraip gali atrodyti, jog Viešpats apreikš ką nors. † **1:10** „tobulai“ – Arba „visiškai“. Plg. II Kor 13:11. § **1:11** „nesutarimų“ – Arba „vaidų“, „nesantaikos atvejų“. * **1:18** „skelbimas“ – Arba „žodis“. † **1:18** „žūsta“ – T. y. „patiria žuvimą“. † **1:18** „esame išgelbėti“ – T. y. „patiriame išgelbėjimą“. § **1:30** „būtent –“ – Arba „tai yra mums Kristus Jėzus buvo padarytas“. * **2:3** „silpnas ir baimingas ir labai drebantis“ – T. „silpnume ir baimėje ir dideliame drebėjime“. † **2:13** „palygindami“ – Arba „padėdami lygagrečiai“; ankstesnėje senovės gr. kalboje žodis gal ir reikšdavo „sudėti kartu“ arba „aiškinti“. Žodis vartojamas tik čia ir I Kor 2:13, kur reiškia palyginti.

su dvasiniais. ¹⁴ Bet †nedvasiškas žmogus nepriima Dievo Dvasios dalykų, nes šie jam yra kvailystė; ir jis nepajėgia jų suprasti, nes jie yra šistiriami dvasiškai. ¹⁶ Nes **Kas pažinojo †VIEŠPATIES †mintį, kad ji pamokytų?* Tačiau Kristaus mintį turime mes.

3

² Aš maitinau jus pienu, o ne kietu maistu, nes dar nepajėgėte *jo priimti*; bet ir dabar dar nepajėgiate, ³ nes vis dar esate kūniški. Juk *tais atvejais, kai tarp jūsų yra pavydas, nesantaika ir kurstymai maištauti, argi nesate kūniški, †tai yra argi nevaikščiojate, kaip †žmonėms būdinga? ⁵ Kas tad yra Paulius ir kas Apolas? Vis dėlto tik tarnai, per kuriuos jūs įtikėjote, ir *tai* kaip Viešpats davė Šir vienam ir kitam *tarnauti*. ⁶ Aš sodinau, Apolas laistė, o Dievas augino. ⁷ Taigi nei tas, kuris sodina, yra kažkas, nei tas, kuris laisto, bet tik Dievas, kuris augina. ⁸ O kas sodina ir kas laisto yra viena. Ir kiekvienas gaus savo atlygį pagal savo triūsą. ⁹ Nes mes esame Dievui priklausantys bendradarbiai; jūs esate Dievui priklausanti *dirva, Dievui priklausantis pastatas. ¹⁰ Pagal Dievo man duotą malonę aš, kaip išmintingas kvalifikuotas statytojas, padėjau pamatą, o kitas ant jo stato. Bet tegul kiekvienas žiūrisi, kaip ant jo stato, ¹¹ nes niekas nėra pajėgus dėti kito pamato, kaip tik tą, kuris padėtas, kuris yra Jėzus Kristus. ¹² Ir jeigu kas ant šito pamato stato iš aukso, sidabro, brangiųjų akmenių, medžio, šieno, šiaudų, – ¹³ kiekvieno darbas išaiškės, nes diena jį iškels aikštėn, kadangi jis bus atskleistas ugnimi, ir ugnis ištirs, koks yra kiekvieno darbas. ¹⁴ Jeigu kieno darbas, kurį jis ant jo statė, išliks, tas gaus atlygį. ¹⁵ Jeigu kieno darbas sudegs, jis patirs nuostolį, bet jis pats bus išgelbėtas, tačiau taip, kaip per ugnį. ¹⁶ Ar nežinote, kad esate Dievo šventykla ir Dievo Dvasia gyvena jumyse? ¹⁷ Jeigu kas sugadina Dievo šventyklą, tą Dievas sugadins, nes Dievo šventykla yra šventa, ir ta *šventykla* esate jūs!

²¹ Tad niekas tenesigiria žmonėmis. Nes viskas †yra jūsų, ²² ar Paulius, ar Apolas, ar Kefas, ar pasaulis, ar gyvenimas, ar mirtis, ar dabartiniai dalykai, ar būsimieji dalykai – viskas †yra jūsų, ²³ o jūs *esate* Kristaus, o Kristus *yra* Dievo.

4

² O *be to, iš prievaizdų yra reikalaujama, kad †kiekvienas būtų aptiktas *esant* ištikimas. ⁴ Nes prieš save nieko nežinau. Tačiau aš tuo nesu †išteisintas, bet tas, kuris mane tiria, yra Viešpats. ⁷ Kas gi tave išskiria *iš kitų*? Ir ką tu turi, ko negavai? O jeigu gavai, ko giriesi, lyg nebūtum gavęs? ¹⁵ Nors ir turėtumėte dešimt tūkstančių

‡ **2:14** „nedvasiškas“ – Gr. būdvardis „psychikos“ (ψυχικός) yra vedinys iš „psyché“ (ψυχή), kuris dažniausiai verčiamas Biblijoje žodžiais „siela“, „gyvybė“. Čia būdvardis „psychikos“ galėtų būti išvertas ir „juslinis“ arba „sielinis“, kai „siela“ suprantama kaip Dievo sukurta būtybė, kuri jaučia emocinius ir fizinius dalykus, bet teigiamai neatsiliepia į Dievo Dvasios kreipimąsi; tai yra būtybė be gyvybiško ryšio su Dievu, kuris yra Dvasia; be tokio ryšio, žmogus vadovaujasi jausmais, vietoj to, kad priimtų sprendimus pagal Dievo Dvasią, ir dėl to pajustų gerus, išskirtinius jausmus, pvz., vienybę su Dievu; nedvasiškas (juslinis, sielinis) žmogus yra dvasinio žmogaus priešybė. § **2:14** „ištiriami“ – Arba „išaiškinami“, „įžiūrimi“. * **2:16** „kas pažinojo [...]“ – Iz 40:13; plg. Rom 11:34. † **2:16** „VIEŠPATIES [...] Kristaus“ – Čia NT iš sugretinimo (paralelizmo) aišku, kad Kristus yra VIEŠPATS. O ST, žodis, išverstas žodžiu „VIEŠPATIES“ yra יהוה (Jehova). Tai dar vienas įrodymas, kad Viešpats Jėzus yra Jehova, kad yra Dievas. ‡ **2:16** „mintį“ (2 k.) – Arba „protavimą“. * **3:3** „tais atvejais, kai“ – T. „kur“. † **3:3** „tai yra“ – Arba „ir“. ‡ **3:3** „žmonėms“ – T. „žmogui“, bet turima omenyje žmoniją. § **3:5** „ir vienam ir kitam“ – Arba „kiekvienam“. * **3:9** „dirva“ – Arba „dirbama žemė“. † **3:21** „yra jūsų“ – Arba „yra dėl jūsų“, t. y., jūsų labui. ‡ **3:22** „yra jūsų“ – Arba „yra dėl jūsų“, t. y., jūsų labui. * **4:2** „be to“ – Arba „dar daugiau“; žr. λοιπόν (loipon) I Kor 1:16 eilutėje. † **4:2** „kiekvienas“ – Arba „bet kuris iš jų“. ‡ **4:4** „išteisintas“ t. y., pripažintas arba paskelbtas nekaltintą, t. y., teisia, padėtį užimančiu.

auklėtojų Kristuje, tačiau neturite daug tėvų, nes aš jus pagimdžiau Kristuje Jėzuje per evangeliją. ¹⁶ Taigi aš maldauju jus: būkite mano Šsekėjai. ¹⁷ Dėl šios priežasties pasiunčiau pas jus Timotiejų, kuris yra mano mylimas ir ištikimas vaikas Viešpatyje. *Jis jums primins †būtent mano †Kristuje *įgyvendinamus* veikimo būdus, kaip aš mokau visur, kiekvienoje bažnyčioje.

5

³ Nes tikrai aš nebūdamas pas jus kūnu, bet būdamas dvasia, jau teisinį sprendimą priėmiau, lyg kad būdamas su jumis, tą dalyką padariusi, ⁴ mūsų Viešpaties Jėzaus Kristaus vardu, kai esate susirinkę ir mano dvasia, su mūsų Viešpaties Jėzaus Kristaus galybe ⁵ atiduoti tokį Šetonui kūno *niokojimui, kad dvasia būtų išgelbėta Viešpaties Jėzaus Dieną. ⁶ Jūsų gyrimasis negeras. Ar nežinote, kad truputis raugo suraugina visą †tešlą? ⁷ Todėl išvalykite senąjį raugą, kad būtumėte †nauja tešla, kaip kad esate nerauginti, nes ir Kristus – mūsų Aplenkimo *Avinėlis* – Šyra paaukotas už mus. ⁸ Todėl švęskime šventę nei su senu raugu ne su *piktos valios ir nelabumo raugu, bet su nerauginta †nuoširdumo ir tiesos *duona*.

6

⁴ *Tad jei turite teismų dėl dalykų, susijusių su šiuo gyvenimu, tai †sodinkite į *sprendžiančiųjų vietą* tuos, kurie †mažiausiai vertinami bažnyčioje. ¹¹ Tokie kai kurie iš jūsų buvote, bet esate nuplauti, bet esate pašventinti, bet esate Šišteisinti Viešpaties Jėzaus Kristaus vardu ir mūsų Dievo Dvasia. ¹² „Viskas man yra teisėta!“ Bet ne viskas naudinga! „Viskas man yra teisėta!“ Bet aš neleisiu jokiai dalykui užvaldyti mane! ¹³ „Valgiai pilvui, ir pilvas valgiams. Dievas gi *pražudys ir jį, ir juos.“ O kūnas ne paleistuvystei, bet Viešpačiui, ir Viešpats – kūnui. ¹⁸ Bėkite nuo paleistuvystės! Kiekviena kita nuodėmė, kurią žmogus daro, yra kūno išorėje, bet tas, kuris paleistuvauja, nusideda prieš savo paties kūną. ¹⁹ Ką? Ar nežinote, kad jūsų kūnas yra šventykla jumyse *esančios* Šventosios Dvasios, kurią turite iš Dievo, ir *kad* nepriklausote sau? ²⁰ Nes esate nupirkti už didelę kainą, todėl šlovinkite Dievą savo kūnu ir savo dvasia, kurie †priklauso Dievui.

§ 4:16 „sekėjai“ – Tinka ši apibrėžtis iš DLKŽ – „daryti, kaip kitas daro, mėgdžioti elgesį“. * 4:17 „Jis“ – T. „kuris“. † 4:17 „būtent“ – T. „tuos“. † 4:17 „Kristuje *įgyvendinamus* veikimo būdus“ – T. „kelius, tie Kristuje“. Iš konteksto aišku, kad Paulius kalba apie savo elgsenos išraiškas būdamas Kristuje. Plg. Apd 20:18, I Tes 1:5, II Tim 3:10. * 5:5 „niokojimui“ – Gr. žodis ὀλεθρος (olethros) vartojamas kitur NT 3 k.: I Tes 5:3; II Tes 1:9; I Tim 6:9. † 5:6 „tešlą“ – Arba „minkalą“. † 5:7 „nauja tešla“ – Arba „naujas minkalas“. § 5:7 „yra paaukotas“ – Arba „yra paskerstas“. * 5:8 „piktos“ – Arba „blogos“. † 5:8 „nuoširdumo“ – Gal „skaidrumo“. * 6:4 Eilutę galima išversti trimis būdais. (1) Liepiamoji nuosaka (žr. tekstą). Tame variante gr. ἐξουθενημενους (eksouthenēmenous), „mažiausiai vertinami“ rodo į priklausančius bažnyčiai, kurie yra išmintingi (žr. 6:5), bet neina tokių pareigų bažnyčioje, dėl kurių jie būtų aukštai vertinami. (2) Tiesioginė nuosaka su ironija („Tad jei turite teismų dėl dalykų, susijusių su šiuo gyvenimu, tai paskiriate teisėjais tuos, kurie nieko nereiškia bažnyčioje!“). (3) Klausimas su ironija („Tad jei turite teismų dėl dalykų, susijusių su šiuo gyvenimu, tai ar paskiriate teisėjais tuos, kurie nieko nereiškia bažnyčioje?!“). Pirmo varianto reikšmė – prasčiausias bažnyčios narys gali spręsti ginčus tarp bažnyčios narių. Antro varianto reikšmė – blogai darote, kad kreipiatės į teisėjus svetimtikius, t. y. į žmones, kurie tikinčiųjų susirinkime nieko nereiškia. Trečio varianto reikšmė – tas pats, kaip antro, tik pateiktas kaip klausimas. 2-ame ir 3-ame variantuose gr. ἐξουθενημενους, „nieko nereiškia“, rodytų į tuos, kurie dėl netikėjimo ir / arba nepaklusnumo nepriklauso bažnyčiai. † 6:4 „sodinkite į *sprendžiančiųjų vietą*“ – Gal „paskirkite *teisėjais*“. † 6:4 „mažiausiai vertinami“ – T. y., paprasčiausi žmonės. § 6:11 „išteisinti“ – Arba „pripažinti teisingą juridinę padėtį užimančiais“. * 6:13 „pražudys“ – Arba „suniokos“, „pašalins“. † 6:20 „priklauso Dievui“ – T. „yra Dievo“.

7

1 O dėl dalykų, apie kuriuos man rašėte: *Yra* gera, kad vyras *nepaliestų moters. 2 Tačiau, dėl to, *kad būna* paleistuvavimų, tegul kiekvienas vyras †turi savo žmoną ir tegul kiekviena moteris turi savo vyrą. 3 Tegul vyras suteikia žmonai †priklausantį palankumą, Štaip pat ir žmona vyrui. 4 Žmona *nėra savo kūno valdžia, bet vyras; taip pat ir vyras nėra savo kūno valdžia, bet žmona. 5 Nesulaikykite vienas nuo kito tai, kas paprastai priklauso, nebent abipusiu sutikimu kuriam laikui, kad atsiduotumėte pasninkui ir maldai ir *paskui* vėl sueitumėte kartu, kad Šėtonas jūsų negundytų dėl jūsų nuolaidžiavimo savo norams. 6 Bet šį *dalyką* sakau pagal *man duotą* leidimą, ne pagal *man duotą* įsakymą. 7 Nes norėčiau, kad visi žmonės būtų tokie, kaip ir aš pats. Tačiau kiekvienas turi iš Dievo savo paties dovaną, vienas vienokią, o kitas kitokią. 8 Todėl sakau nesusituokusiems ir našlėms: gerai jiems, jeigu jie pasilieka *tokie*, kaip ir aš. 9 Bet jeigu jie negali susivaldyti, tegul tuokiasi, nes yra geriau tuoktis, negu degti. 10 O susituokusiems įsakau, *tačiau* ne aš, bet Viešpats: žmonai neleidžiama †atsiskirti nuo vyro, – 11 bet jei ji ir †atsiskirtų, ji turi pasilikti nesusituokusi arba susitaikyti su *savo* vyru, – ir vyrui neleidžiama Šišsiųsti *savo* žmonos. 12 *Visiems kitiems sakau aš, ne Viešpats: jei kuris nors brolis turi netikinčią žmoną ir ji sutinka gyventi su juo, jis neturi †išsiųsti jos. 13 Ir †moteris, turinti netikintį vyrą, Škuris sutinka su ja gyventi, neturi *išsiųsti jo. 23 Jūs esate nupirkti už didelę kainą; nepasidarykite žmonių vergais. 27 Ar esi †susaistytas su žmona? Neieškok †nutraukimo. Ar Štau nutrauktas *saitas* su žmona? Neieškok žmonos. 36 Bet jei kas galvoja, kad netinkamai elgiasi savo *mergelės atžvilgiu, jeigu ji †peraugtų patį geriausią *susituokimo* amžių, ir taip reikia, tedaro kaip nori, jis nenusideda; tegul jie susituokia. 37 Tačiau kas savo širdyje yra tvirtai †apsisprendęs, – nebūdamas priverstas, bet pats valdydamas savo valią, – ir yra Štaip nutaręs savo širdyje, kad išsaugos savo mergelę, *tas* daro gerai. 38 Taigi tas, kuris duoda į žmonas, daro gerai; bet tas, kuris neduoda į žmonas, daro geriau. 39 Žmona yra susaistyta įstatymu tiek laiko, kiek gyvena jos vyras. Bet jeigu jos vyras būtų *miręs, ji yra laisva ištekėti už ko nori – tiktai Viešpatyje. 40 Bet, pagal mano požiūrį, ji laimingesnė, jeigu ji taip pasilieka; o aš manau, kad ir aš turiu Dievo Dvasią.

8

1 Štai gi apie stabams paaukotų dalykų: suprantame, kad „pažinimą turime visi“. Pažinimas išpučia, bet meilė *statydina. 2 Ir jei kas †mano, kad yra ką nors suvokęs,

* 7:1 „nepaliestų“ – Plg. Pr 20:6, Pat 6:29. † 7:2 „turi“ (2 k.) – Gr. žodis ἠχο (echo) dažnai reiškia kopuliaciją, pvz. Mt 20:28; Mk 6:18; Lk 20:28; Jn 4:18; I Kor 5:1, 7:29. † 7:3 „priklausantį palankumą“ – Arba „įpareigotą palankumą“, t. y. „tai, kas priklauso iš gero noro“. Kalbama apie santuokinę pareigą, bet ne tais žodžiais. § 7:3 „taip pat“ – Arba „tuo pačiu būdu“. * 7:4 „nėra savo kūno valdžia“ (2 k.) – Arba „neviešpatauja savo kūnui“. † 7:10 „atsiskirti nuo vyro“ – Arba „palikti vyrą“, „išeiti nuo vyro“. † 7:11 „atsiskirtų“ – Arba „paliktų jį“, „išeitų“. § 7:11 „išsiųsti savo žmonos“ – T. y. „nutraukti santuokos su žmona“. * 7:12 „Visiems kitiems“ – T. „Likusiems“. † 7:12 „išsiųsti jos“ – T. y. „nutraukti santuokos su ja“. † 7:13 „moteris“ – Arba „žmona“. § 7:13 „kuris“ – T. „ir jis“. * 7:13 „išsiųsti jo“ – T. y. „nutraukti santuokos su juo“. † 7:27 „susaistytas“ – T. „surištas su žmona“. Hebrajų kultūroje nuotaka laikoma žmona nuo pažadėjimo į žmonas. † 7:27 „nutraukimo“ – T. „atrišimo“. § 7:27 „tau nutrauktas *saitas* su žmona“ – „esi atrištas nuo žmonos“. * 7:36 „mergelės“ – T. y. duktė, kuri yra mergelė. Tai aišku iš I Kor 7:38, kur rašoma apie tėvą, kuris savo dukte „duoda į žmonas“. † 7:36 „peraugtų“ – Arba „būtų peraugusi“. † 7:37 „apsisprendęs“ – T. „stovėjęs“. § 7:37 „taip“ – T. „tai“. * 7:39 „miręs“ – T. „užmigęs“. * 8:1 „statydina“ – Vartojamas statybinis terminas, kalbant apie žmonių ugdymą pagal Dievo žodį (žr. Mt 16:18; I Kor 14:4, 17; I Tes 5:11; I Pt 2:5). † 8:2 „mano, kad yra ką nors suvokęs“ – Arba „tariasi ką suvokęs“.

tai jis dar nieko nežino, kaip reikia žinoti. ⁹ Bet žiūrėkite, kad ši jūsų teisė koku tai būdu netaptų suklopimo priežastimi silpniesiems. ¹¹ ir per tavo pažinimą ar nežus silpnas brolis, už kurį mirė Kristus? ¹² O šitaip nusidėdami broliams ir sužeisdami jų silpną sąžinę, jūs nusidedate Kristui. ¹³ Todėl jei valgis \ddagger papiktina mano brolių, aš Švisai nevalgysiu mėsos *kol esti pasaulis, \ddagger kad tik savo brolio \ddagger nepapiktinčiau.

9

⁵ Ar mes neturime įgaliojimo *apkelti su žmona, \ddagger viena iš seserų, kaip ir kiti apaštalai ir Viešpaties broliai, ir Kefas? ⁶ Arba ar vien tik aš ir Barnabas neturime įgaliojimo \ddagger neužsiimti uždarbiavimu? ²² Silpniesiems pasidariau tarsi silpnas, kad laimėčiau silpnuosius; visiems tapau viskuo, kad Švisokeriopais būdais kai kuriuos išgelbėčiau. ²⁴ Ar nežinote, kad *lenktyne bėga visi bėgikai, bet vienas gauna prizą? Taip bėkite, kad \ddagger laimėtumėte. ²⁵ Ir kiekvienas, kovojantis už pergalę, susivaldo visais atžvilgiais. Taigi anie *taip daro*, beje, kad gautų \ddagger vystantį vainiką, bet mes nevystantį. ²⁶ Todėl aš tokiu būdu bėgu, ne kaip Šnežinomybėje, tokiu būdu einu kumštynių, ne kaip smūgiuojantis į orą, ²⁷ bet tramdau savo kūną ir jį pavergiu, kad kartais, kitiems skelbęs kaip šauklys, pats nebūčiau *Dievo vertintas atmestinais.

10

¹ Be to, broliai, nenoriu, kad jūs nežinotumėte, jog visi mūsų tėvai buvo po debesimi, ir visi perėjo per jūrą, ² ir visi buvo pakrikštyti į Mozę debesyje ir jūroje, ³ ir visi valgė tą patį dvasinį maistą, ⁴ ir visi gėrė tą patį dvasinį gėrimą; jie gi gėrė iš *dvasinės Uolos, kuri sekė paskui juos, o ta Uola buvo Kristus. ¹⁰ Ir nemurmėkite, kaip kai kurie iš jų murmėjo ir žuvo nuo žudytojo. ¹² Todėl tas, kuris tariasi stovįs, težiūri, kad negriūtų. ¹³ Jūsų nėra pagriebęs joks kitas išmėginimas, kaip tik žmonėms įprastas. Bet ištikimas yra Dievas, kuris neleis jūsų mėginti labiau, negu galite *pakelti*, bet kartu su išmėginimu sukurs ir išeitį, kad galėtumėte išverti. ¹⁴ Todėl, mano mylimieji, bėkite nuo \ddagger stabgarbystės. ¹⁵ Kalbu kaip \ddagger išmintingiems; Šapsvarstykite *patys, ką sakau. ¹⁶ Laiminimo taurė, kurią laiminame, ar ji nėra \ddagger bendrystė su Kristaus krauju? Duona, kurią laužome, ar ji nėra bendrystė su

\ddagger **8:13** „papiktina“ – Arba „suklupdo“, t. y. skatina nupulti į nuodėmę“. **§ 8:13** „visai nevalgysiu“ – Gr. kalboje yra dvi neigiamos dalelytės οὐ μὴ (ou mė). * **8:13** „kol esti pasaulis“ – Gr. frazė εἰς τὸν αἰῶνα (eis ton aiona, „į tą amžių“, „per tą pasaulį“) dažnai reiškia „amžinai“ arba „per amžius“; čia ji reiškia „per šį amžių“, „per šį pasaulį“. \ddagger **8:13** „kad tik“ – Gr. jungtukas ἵνα (hina) gali būti verčiamas ir „tam tikslui, kad“ arba kt. \ddagger **8:13** „nepapiktinčiau“ – Arba „nesuklupdyčiau“. * **9:5** „apkelti su žmona, *viena iš seserų*“ – Arba „vedžiotis aplinkui žmoną, *vieną iš seserų*“. \ddagger **9:5** „viena iš seserų“ – T. „seserį“, t. y. moteris, kurią atgimdė Dievas Tėvas ir todėl Dievas yra jos Tėvas, kaip ir yra Pauliaus Tėvas. \ddagger **9:6** „neužsiimti uždarbiavimu“ – Arba „susilaikyti nuo uždarbiavimo“, „nedirbti *pragyvenimui*“. **§ 9:22** „visokeriopais būdais“ – Arba „visokiomis padėtimis“, „visokiais atvejais“, „visokiose aplinkybėse“. Graikų k. tekste yra tik vienas žodis – prieveiksmis, giminingas su žodžiu, kurio reikšmė yra „visas / visoks“. Žinoma, nei Dievas nei apaštalas Paulius nepritaria nuodėmingiems evangelizavimo būdams! * **9:24** „lenktyne“ – Arba „lenktynių aikštėje“, „stadione“; „lenktyne bėga visi bėgikai“ – T. „kurie lenktyne bėga, visi bėga“. \ddagger **9:24** „laimėtumėte“ – Arba „gautumėte jį“. \ddagger **9:25** „vystantį“ – Arba „nepranykstantį“, „negendantį“. **§ 9:26** „nežinomybėje“ – T. y. „nesusigaudantis, *kur bėgimo tako ribos*“. * **9:27** „Dievo vertintas atmestinais“ – Gr. žodis ἀδόκιμος (adokimos) vartojamas 8-iose eilutėse: Rom 1:28; 1 Kor 9:27; II Kor 13:5-7; 2Ti 3:8; Tit 1:16; Hbr 6:8. Jis yra žodžio δόκιμος (dokimos) priešingybė (plg. Rom 14:18; 16:10; I Kor 11:19; II Kor 10:18; 13:7; II Tim 2:15; Jok 1:12). * **10:4** „dvasinės Uolos, kuri sekė paskui juos“ – Arba „dvasinės juos lydintios Uolos“. \ddagger **10:14** „stabgarbystė“ – Trad. „stambeldystė“. \ddagger **10:15** „išmintingiems“ – Arba „protingiems“. **§ 10:15** „apsvarstykite patys“ – Arba „priimkite sprendimą patys *apie tai*“. * **10:15** „patys“ t. „jūs“. \ddagger **10:16** „bendrystė“ (2 k.) – Arba „susiejimas“, „bendri santykiai“, „bendras ryšys“, „sąryšis“, „sajunga“, „sujungimas“.

Kristaus kūnu? ¹⁷ †Nes mes, daugelis, esame viena duona, vienas kūnas, kadangi mes visi dalijamės Šta viena Duona. ¹⁸ Žiūrėkite į *fizinį Izraelį! Argi tie, kurie valgo aukas, nėra aukuro †bendrustės dalyviai? ¹⁹ Tad ką aš sakau? Ar kad stabas yra kas nors? Arba ar kad tai, kas aukojama stabams yra kas nors? ²⁰ Priešingai sakau: kad tai, ką kitataučiai aukoja, aukoja velniams, o ne Dievui; bet nenoriu, kad būtumėte bendrustės dalyviai su velniais. ²¹ Jūs negalite gerti Viešpaties taurės ir velnių taurės; jūs negalite būti Viešpaties stalo ir velnių stalo dalininkai. ²² Ar kurstome, kad Viešpatį paimtų pavydas? Ar esame galingesni už jį? ²³ „Viskas man yra teisėta!“ Bet ne viskas naudinga! „Viskas man yra teisėta!“ Bet ne viskas statydinga! ²⁴ Niekas teneieško savo, bet kiekvienas kito *gerovės*. ³¹ Taigi, ar valgotė, ar geriate, ar šiaip ką darote, viską darykite Dievo šlovei. ³² †Neduokite progos suklupti į *nusižengimus* nei žydui, nei graikui, nei Dievo bažnyčiai, ³³ kaip ir aš visiems viskuo įtinku, neieškodamas savo, bet daugelio naudos, kad jie būtų išgelbėti.

11

¹ Būkite mano *sekėjai, kaip ir aš *esu* Kristaus *sekėjas*.

² O aš jus giriu, broliai, kad jūs atsimenate †visus mano *nurodymus* ir laikotės †perduotų nurodymų, kokių jums perdaviau. ³ Bet noriu, kad žinotumėte, jog kiekvieno vyro galva yra Kristus, žmonos galva yra vyras, o Kristus galva yra Dievas. ⁷ Nes vyras iš tiesų neturi apsidengti galvos, kadangi jis yra Dievo atvaizdas ir šlovė, bet moteris yra vyro šlovė. ⁸ nes Švyras nėra iš *moters, bet moteris iš vyro, ⁹ taip pat vyras nebuvo sukurtas moteriai, bet moteris vyrui. ¹⁰ †Dėl šios priežasties moteris privalo turėti ant galvos valdymo *ženklą* dėl angelų. ¹¹ Vis dėlto Viešpatyje nei vyras yra be moters, nei moteris be vyro. ¹² nes, kaip moteris buvo *paimta* iš vyro, taip ir vyras *ateina* per moterį, o viskas yra iš Dievo. ¹⁴ Ar net ir pati †prigimtis jūsų nemoko, kad jei vyras nešioja ilgus plaukus, jam yra gėda? ¹⁵ Bet jei moteris nešioja ilgus plaukus, tai yra garbė jai, nes plaukai jai duoti kaip apdangalas.

¹⁷ Bet, šitą paliepdamas, aš *jūsų* negiriu, kad *taip* sueinate, kad *būna* ne geresnis, bet blogesnis poveikis. ¹⁸ Nes, pirmiausia, girdžiu, kad jums sueinant bažnyčioje, tarp jūsų esama susiskaldymų, ir aš iš dalies *tu* tikiu, ¹⁹ nes tarp jūsų ir turi būti Šatskalų, kad *pasidarytų aiškūs tie tarp jūsų, kurie, po išmėginimo, sulaukė pritarimo. ²⁰ Taigi, kai jūs sueinate †į vieną vietą, tai ne †Viešpaties vakarienės valgyti, ²¹ nes valgymo metu kiekvienas griebia iš anksto savąją vakarienę, Štai vienas

‡ **10:17** „Nes mes, daugelis, esame viena duona, vienas kūnas“ – Arba „Kadangi yra viena Duona, mes, daugelis, esame vienas kūnas“. § **10:17** „ta viena Duona“ – T. „iš tos vienos Duonos“. Žr. Joh 6:30-51. * **10:18** „fizinį Izraelį“ – Arba „Izraelį pagal kūną“. † **10:18** „bendrustės dalyviai“ – Arba „bendrininkai“. ‡ **10:32** „Neduokite progos suklupti į *nusižengimus*“ – Arba „nepiktinkite“. * **11:1** „sekėjai“ – Tinka ši apibrėžtis iš DLKŽ – „daryti, kaip kitas daro, mėgdžioti elgesį“. † **11:2** „visus mano *nurodymus*“ – T. „mano visa“ arba „visa manęs“. ‡ **11:2** „perduotų nurodymų“ – Gr. παράδοσις (paradosis), T. „perduoti dalykai“, „tai, kas perduota“; kartais verčiamas žodžiu „tradicijos“. Giminingas žodis šioje eilutėje išverstas „perdaviau“. § **11:8** „vyras“ – Arba „vyriškis“, „vyriškos lyties žmogus“. * **11:8** „moters“ – Arba „moteriškės“, „moteriškos lyties žmogus“. † **11:10** „Dėl šios priežasties“ – Arba „Todėl“. ‡ **11:14** „prigimtis“ – T. y. „įgimta padarumo pojūtis“. Plg. Rom 2:14, kur ta pačia reikšme vartojamas gr. žodis φύσις (fusus). § **11:19** „atskalų“ – Arba „erezijų“, „sektų“; t. y. grupių žmonių, kurie pasirinko atmesti nustatytą mokymą. * **11:19** „išeitų viešumon“ – „pasidarytų aiškūs“. † **11:20** „į vieną vietą“ – Arba „ten pat“. ‡ **11:20** „Viešpaties vakarienės valgyti“ – Arba „Viešpaties *garbei skirtos* vakarienės valgyti“ arba „Viešpaties *garbei, atminimui skirtos* vakarienės valgyti“. Gr. būdvardis κυριακός (kuriakos), „viešpatinė“, „viešpatinga“, vartojamas NT tik čia ir Apr 1:10, kur kalbama apie „dieną Viešpačiui“ arba „dieną, skirtą Viešpaties garbei / atminimui“. Greičiausiai jis rodo į tai, kas skirta Viešpaties garbei ir atminimui, taip pat ir į tai, kad ir ta diena ir ta vakarienė įgavo reikšmę Viešpaties veikimu (įsteigė Vakarienę Jis, prisikėlė pirmąją savaitę dieną Jis). § **11:21** „tai“ – Arba „ir“.

alksta, o kitas nusigeria! ²² Ką?! Nejaugi neturite namų, *kuriuose tinka* pavalgyti ir gerti?! Arba, ar jūs niekinate Dievo bažnyčią ir gėdinate tuos, kurie nieko neturi? Ką aš jums turėčiau pasakyti? *Ar turėčiau jus girti? Negiriu už tai!

²³ Nes aš gavau iš Viešpaties tai, ką jums ir perdaviau, kad Viešpats Jėzus tą naktį, kurią [†]buvo išduotas, paėmė duoną, ²⁴ ir padėkojęs ją laužė ir tarė: „Imkite, valgykite – tai yra mano kūnas, kuris už jus laužomas; tai darykite mano atminimui.“

²⁵ Tokiu pat būdu, po vakarienės valgymo *jis paėmė* ir taurę, sakydamas: „Ši taurė yra naujoji sandora mano [‡]krauju. Kiek kartų ją gersite, tai darykite mano atminimui.“

²⁶ Nes kiek kartų valgotė šią duoną ir geriate šią taurę, jūs skelbiate Viešpaties mirtį, kol jis ateis. ²⁷ Todėl Šjeigu kas *nevertai valgys šią duoną ir gers Viešpaties taurę, bus kaltas prieš Viešpaties kūną ir kraują. ²⁸ Bet žmogus tegul ištiria pats save, ir [†]tokiu būdu jis tevalgo tos duonos ir tegeria iš tos taurės. ²⁹ Nes tas, kuris valgo ir geria [‡]nevertai, valgo ir geria sau ^Špasmerkimą, *neiškirdamas Viešpaties kūno. ³⁰ Dėl šios priežasties tarp jūsų yra [†]daug silpnų bei sergančių ir nemažai [‡]miega. ³¹ Bet jei tikrai ^Šišskirtume savo neatitikimus, nebūtume *teisiami. ³² Bet [†]kai esame teisiami, esame Viešpaties [‡]drausminami, kad nebūtume ^Šnuteisti su pasauliu. ³³ Taigi, mano broliai, kai sueinate valgyti, palaukite vieni kitų. ³⁴ Ir jei kas alkanas, tepavalgo namie, kad nesueitumėte teismo užsitraukti. O kai tik atvyksiu, nurodymais sutvarkysiu likusius reikalus.

12

¹ Bet nenoriu, broliai, kad nežinotumėte apie *štai kokius dvasinius reikalus*. ² Jūs žinote, kad buvote *kitataučiai, nuvedami pas [†]tuos nebylius stabus, [‡]kaip kad nuvedavo. ³ Todėl duodu jums žinoti, kad nėra vienas, kalbėdamas ^ŠDievo Dvasios *valdomas*, nesako: „Prakeiktas Jėzus!“ Ir *kad* nėra vienas negali sakyti; „Jėzus yra *Viešpats“, jei ne [†]Šventosios Dvasios *valdomas*. ⁴ O esama [‡]skirtingų malonės dovanų, tačiau ta pati Dvasia; ⁵ ir esama ^Šskirtingų tarnysčių, tačiau tas pats Viešpats;

* **11:22** „Ar turėčiau jus girti? Negiriu už tai!“ – Arba „Ar turėčiau jus girti už tai? Negiriu!“ [†] **11:23** „buvo išduotas“ – Arba „buvo atiduotas“ (žr. Apd 2:23). [‡] **11:25** „krauju“ – Arba „kraujyje“. [§] **11:27** „jeigu kas“ – Arba „kas tik“. * **11:27** „nevertai“ – Arba „netinkamu būdu“. [†] **11:28** „tokiu būdu“ – T. y. ištirdamas save kiekvieną kartą, kai dalyvauja Viešpaties vakarienėje. [‡] **11:29** „nevertai“ – Arba „netinkamu būdu“. [§] **11:29** „pasmerkimą“ – Arba „nuteisimą“. * **11:29** „neiškirdamas Viešpaties kūno“ – T. y. laikydamas Viešpaties vakarienę įprasta valgymo proga, o ne išskirtine proga Išgelbėtojui atsiminti, arba, nesuvokdamas, kad bažnyčia yra Kristaus kūnas ir Viešpaties Vakarienė turi pabrėžti Jo kūno (t. y. bažnyčios / susirinkimo) vienybę. [†] **11:30** „daug silpnų [...]“ – Plg. Jok 5:13-16. [‡] **11:30** „miega“ – Gr. žodis rodo į fizinės mirties būseną ir į paprastą miegą. [§] **11:31** „išskirtume savo neatitikimus“ t. „save išskirtume“. * **11:31** „teisiami“ – Arba „pasmerkiami“ t. y. traukiami atsakomybėn dėl neatitikimų. [†] **11:32** „kai esame teisiami, esame Viešpaties drausminami“ – galima suprasti gr. kalbą ir šitaip: „kai esame Viešpaties teisiami, esame drausminami“. [‡] **11:32** „drausminami“ – Arba „auklėjami“. [§] **11:32** „nuteisti“ – Arba „pasmerkti“. * **12:2** „kitataučiai“ – T. y. ne tikro tikėjimo (tikybės) šalininkai. [†] **12:2** „tuos“ – Gr. artikelis. [‡] **12:2** „kaip kad nuvedavo“ – Arba „kaip būdavote nuvedami“. [§] **12:3** „Dievo Dvasios *valdomas*“ – Gr. ἐν Πνεύματι Θεοῦ (en Pneumati Theou); arba „dėl Dievo Dvasios“, „dėl Dievo Dvasios *veiklos / vadovavimo*“, „dėl Dievo Dvasios *įtakos*“, „Dievo Dvasios *įtakoje*“, „Dievo Dvasia“, „Dievo Dvasioje“. Plg. panašią gr. k. sandarą Mt 22:43 eilutėje, kur kalbama apie Dovydą, kuris buvo Šventosios Dvasios valdomas rašydamas Ps 110. Plg. ir Mr 1:23; 5:2, kur kalbama apie netyrosios dvasios valdomą žmogų. Apr 1:10 irgi yra ἐν Πνεύματι (en Pneumati) kalbant apie tai, kad Jonas buvo Šv. Dvasios valdomas, kai Viešpats Jėzus liepė jam rašyti septynioms bažnyčioms (plg. ir Apr 4:2, 17:3, 21:10). * **12:3** „Viešpats“ – T. y. Jehova. [†] **12:3** „Šventosios Dvasios *valdomas*“ – Gr. ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ (en Pneumati Hagio). Žr. ankstesnę išnašą. Arba „dėl Šventosios Dvasios“, „dėl Šventosios Dvasios *veiklos / vadovavimo*“, „dėl Šventosios Dvasios *įtakos*“, „Šventosios Dvasios *įtakoje*“, „Šventąja Dvasia“, „Šventojoje Dvasioje“. [‡] **12:4** „skirtingų malonės dovanų“ – Arba „malonės dovanų įvairovės“. [§] **12:5** „skirtingų tarnysčių“ – Arba „tarnysčių įvairovės“.

⁶ Ir esama *skirtingų veikimų, tačiau yra tas pats Dievas, kuris viską nuveikia visuose.
⁷ Bet kiekvienam yra duotas †Dvasios pasireiškimas ‡bendram labui. ⁸ ŠAntai vienam per Dvasią duodamas išminties žodis, o kitam – *pažinimo žodis pagal tą pačią Dvasią, ⁹ o kitokiam – tikėjimas ta pačia Dvasia, o kitam – gydymo dovanos ta pačia Dvasia,

¹² Nes kaip kūnas yra vienas ir turi daug narių, ir visi to vieno kūno nariai, †nors jų daug, yra vienas kūnas, taip yra ir Kristus. ¹³ Nes ir mes visi ‡vienos Dvasios valdomi – tiek žydai, tiek Škitataučiai, tiek vergai, tiek laisvieji, – buvome pakrikštyti į vieną kūną, ir visi buvome pagirdyti *iš vienos Dvasios. ²⁵ kad kūne nebūtų susiskaldymo, bet kad nariai vienodai rūpintųsi vieni kitais. ²⁷ O jūs esate Kristaus kūnas ir, atskirai imant, nariai. ²⁸ Ir Dievas †pastatė į veikimo sritį bažnyčioje ‡štai ką: pirma – apaštalus, antra – pranašus, trečia – mokytojus; po to – stebuklus, paskui – išgydymų dovanas, Špatarnavimus, vadovavimus, *įvairias kalbas. ³¹ O †uoliai siekite ‡geriausiųjų dovanų. ŠBet *vis dėlto aš jums rodau visa didžiai pranokstantį kelią.

13

¹ Jeigu kalbu žmonių ir angelų kalbomis, bet neturiu meilės, esu pasidaręs *tarsi* skambantis varis ar žvangantis tuščiapuodis. ² Ir jeigu turiu pranašystės *dovaną* ir suprantu visus slėpinius ir visą, *ką įmanoma žinoti, ir jeigu turiu visą tikėjimą, kad galiu perkelti kalnus, bet neturiu meilės, esu niekas. ³ Ir jeigu išdalinu visą savo turtą *vargšams* maitinti, ir jeigu atiduodu savo kūną sudeginti, bet neturiu meilės, tai man neduoda jokios naudos. ⁴ Meilė †ilgai pakenčia, daro tai, kas maloninga. Meilė nepavydi. Meilė nesigiria, ‡nepasipučia, ⁵ nesielgia netinkamai, neieško sau naudos, nėra lengvai erzinama, Šnelaiko *patirtų* blogadarybių sąskaitos, ⁶ nesidžiaugia dėl neteisybės, bet džiaugiasi kartu su tiesa, ⁷ *visa pakelia, visa tiki, viskuo viliasi, visa

* **12:6** „skirtingų veikimų“ – Arba „veikimų įvairovės“. † **12:7** „Dvasios pasireiškimas“ – T. y. Šv. Dvasios veikla pasidaro aiški, matoma. ‡ **12:7** „bendram labui“ – T. y., kad būtų nauda visumai. § **12:8** „Antai“ – Arba „Nes“. * **12:8** „pažinimo“ – Arba „žinojimo“. † **12:12** „nors jų daug“ – T. „būdami daugelis“. ‡ **12:13** „vienos Dvasios valdomi“ – Gr. ἐν ἐνὶ Πνεύματι (en eni Pneumati); arba „dėl vienos Dvasios“, „dėl vienos Dvasios veiklos / vadovavimo“, „dėl vienos Dvasios itakos“, „vienos Dvasios itakoje“, „viena Dvasia“, „vienoje Dvasioje“. Ta pati gr. frazė yra Ef 2:18, Flp 1:27, I Kor 12:3. Plg. panašią gr. k. sandarą (be skaitmens „viena“) Mt 22:43 eilutėje, kur kalbama apie Dovydą, kuris buvo Šventosios Dvasios valdomas rašydamas Ps 110. Plg. ir Mk 1:23; 5:2, kur kalbama apie netyrosios dvasios valdomą žmogų. Apr 1:10 irgi yra ἐν Πνεύματι (en Pneumati) kalbant apie tai, kad Jonas buvo Šv. Dvasios valdomas, kai Viešpats Jėzus liepė jam rašyti septynioms bažnyčioms (plg. ir Apr 4:2, 17:3, 21:10). § **12:13** „kitataučiai“ – T. „graikai“, bet čia vartojama ne kaip vienos etninės grupės pavadinimas, bet rodant į visus, kurie nėra žydai. * **12:13** „iš vienos Dvasios“ – T. (TR) „į vieną Dvasią“; gr. sandara εἰς ἐν Πνεῦμα yra neįprasta ir greičiausiai žodis εἰς (eis) čia rodo į vietą, kaip jis vartojamas kitur NT (Apd 8:40, 18:22, 20:14-16 ir kt.), šiuo atveju į šaltinį. Plg. Jn 4:14; Joh 7:37-39. † **12:28** „pastatė į veikimo sritį“ – Tas pats gr. žodis vartojamas rodant į paskyrimą į tam tikras pareigas. Žr. I Kor 12:18; I Tes 5:9; I Tim 1:12, 2:7; I Tim 1:11; Hbr 1:2, 13; I Pt 2:8. ‡ **12:28** „štai ką“ – Arba „kai kuriuos“. § **12:28** „patarnavimus“ – Arba „paslaugas“, „pagalbas“. * **12:28** „įvairias kalbas“ – T. „kalbų rūšis“. † **12:31** „uoliai siekite“ – Čia vartojama gr. žodžio ζηλόω (zēloō) forma ζηλοῦτε (zēloute) gali būti tiek tiesioginės tiek liepiamosios nuosakos. Todėl, remiantis tik žodžio forma, gali būti verčiama „uoliai siekite“ arba „uoliai siekiate“. Ta forma vartojama NT dar I Kor 14:1, 39; Gal 4:17; Jok 4:2. ‡ **12:31** „geriausiųjų“ – Arba „geresniųjų“. § **12:31** „Bet“ – Arba „Ir“. * **12:31** „vis dėlto“ – Arba „tuo tarpu“, „dar“. * **13:2** „ką įmanoma žinoti“ – Arba „žinojimą“, „pažinimą“. † **13:4** „ilgai pakenčia“ – Arba „ilgam nesupyksta“, „rodo didžią kantrybę“; prasmė tai, kad tas, kuris myli, nepyksta, nesinervina, nors tenka ilgai laukti. ‡ **13:4** „nepasipučia“ – Arba „neišpuiksta“, „nepasididžiuoja“. § **13:5** „nelaiko patirtų blogadarybių sąskaitos“ – Arba „neskaičiuoja patirtų skriaudų / blogadarybių“. * **13:7** „visa pakelia“ – Arba „visa pakenčia“, „visa padengia“ (plg. 1Pe 4:8).

ištveria. ⁸ Meilė †niekada nesibaigia; bet jeigu yra pranašavimai, jie †bus pašalinti, jeigu yra kalbos, jos liausis; jeigu yra šžinojimas, jis *bus pašalintas, ⁹ nes mes žinome iš dalies ir pranašaujame iš dalies. ¹⁰ Bet kai ateis tai, kas yra †tobula, tada tai, kas †iš dalies, bus pašalinta. ¹¹ Kai buvau vaikas, kalbėjau kaip vaikas, maščiau kaip vaikas, protavau kaip vaikas, bet kai tapau vyru, špašalinau tai, kas vaikiška. ¹² Nes dabar matome *veidrodžiu, †mįslingu vaizdu, bet tuomet *matysime* veidas į veidą; dabar pažįstu iš dalies, bet tuomet pažinsiu išsamiai kaip ir esu išsamiai pažintas. ¹³ O dabar pasilieka tikėjimas, viltis, meilė – šie trys, bet jų didžiausia yra meilė.

14

¹ Vykite meilę ir uoliai siekite dvasinių *dovanų*, o labiau – kad *pranašautumėte. ⁴ Kas kalba *nežinoma* kalba, save statydina, bet kas †pranašauja, †statydina bažnyčią. ¹⁷ Nes iš tiesų gerai dėkoji tu, bet kitas šnestatydinamas. ²⁰ Broliai, samprotavimų atžvilgiu nebūkite vaikai. Verčiau blogybės atžvilgiu būkite kūdikiai, bet samprotavimų atžvilgiu būkite subrendę.

²⁶ *Tai ką daryti, broliai? Kai sueinate, kiekvienas iš jūsų *arba* turi psalmę, *arba* turi pamokymą, *arba* turi kalbą, *teikiamą pagal tam tikrą reiškimo sistemą*, *arba* turi apreiškimą, *arba* turi vertimą. Viskas tebūna daroma statydinimui. ³² Ir pranašų dvasios yra pavaldžios pranašams, ³³ nes Dievas yra ne sumaištis, bet ramybės Dievas, kaip visose šventųjų bažnyčiose.

³⁴ Tegul jūsų moterys tyli bažnyčiose, nes joms neleidžiama kalbėti, bet joms *skirta* elgtis pavaldžiai, kaip sako ir įstatymas. ³⁵ O jeigu jos nori ko nors išmokti, tepasiklausia namie savo vyrų, nes gėda moterims kalbėti bažnyčioje. ⁴⁰ †Viskas tebūna daroma padoriai ir tvarkingai.

15

¹ Dabar, broliai, jums pareiškiu tą Evangeliją, kurią *kaip* gerą žinią jums paskelbiau, kurią ir priėmėte, kurioje ir stovite, ² kuria ir *esate išgelbėti, jei laikotės tokio †pranešimo, kuriuo jums skelbiau gerą žinią, nebent †tuščiai tikėjote. ³ Nes jums perdaviau pirmiausiai tai, ką ir pats gavau, – kad Kristus numirė už mūsų nuodėmes špagal šventraščius, ⁴ ir kad buvo palaidotas, ir kad *prisikėlė trečiąją dieną †pagal

† 13:8 „nesibaigia“ – Arba „neatkrenta“, „nenuėina niekais“, „nepasidaro neveiksminga“, „nesilpsta“. † 13:8 „bus pašalinti“ – Arba „pasidarys neveiksmingais“, „pasibaigs“, „bus padaryti (pasidarys) nebeaktualiais“.

§ 13:8 „žinojimas“ – Arba „supratimas“; gal „pažinimas“, bet čia labiau rodo į Šv. Dvasios suteiktą dovaną suprasti tam tikrus dalykus; to nereikės vėliau (plg. I Kor 13:12). * 13:8 „bus pašalintas“ – tas pats gr. žodis, kuris išverstas anksčiau „bus pašalinti“. † 13:10 „tobula“ t. y. „be trukumų“, „pasiekęs tikslą“, „pasiekęs subrendimą“, gal „visiška“. † 13:10 „iš dalies“ – Arba „dalinis“. § 13:11 „pašalinau“ – tas pats gr. žodis, kaip ir I Kor 10:8, 10 eilutėse. * 13:12 „veidrodžiu“ t. y. svidinto metalo veidrodžiu; plg. II Kor 3:18, Sk 12:8.

† 13:12 „mįslingu vaizdu“ – gal „netiesiogiai“, „neryškiai“. * 14:1 „pranašautumėte“ – Arba „perduotumėte pranašišką žinią“, „perduotumėte antgamtinę Dievo žinią“. † 14:4 „pranašauja“ – Arba „perduoda pranašišką žinią“, „perduoda antgamtinę Dievo žinią“. † 14:4 „statydina“ – Vartojamas statybinis terminas, kalbant apie žmonių ugdymą pagal Dievo žodį (žr. Mt 16:18; I Kor 8:1; 14:17; I Tes 5:11; I Pt 2:5). § 14:17 „nestatydinamas“ – Vartojamas statybinis terminas, kalbant apie žmonių ugdymą pagal Dievo žodį (žr. Mt 16:18; I Kor 8:1; 14:4; I Tes 5:11; I Pt 2:5). * 14:26 „Tai ką daryti, broliai?“ – T. „Tad kas tai yra, broliai?“; ta pati gr. frazė yra čia: Lk 20:17, Apd 21:22, I Kor 14:15. † 14:40 „Viskas“ – Gr. dgs., „visi dalykai“.

* 15:2 „esate išgelbėti“ – Arba „patariate išgelbėjimą“. † 15:2 „pranešimo“ – Arba „žodžio“. † 15:2 „tuščiai“ – Arba „be poveikio“, t. y. nerimtai tikėjote ir todėl gyvenime pasikeitimai nesimato. § 15:3 „pagal šventraščius“ – Žr. Prd 3:15, Ps 22, Ps 69, Iz 53, Dan 9:24-26, Zch 13:7. * 15:4 „prisikėlė“ – Arba „buvo prikeltas“. † 15:4 „pagal šventraščius“ – Apie palaidojimą žr. Iz 53:9. Apie prisikėlimą žr. Ps 2:7 (Dievo galia įvyksiantis Mesijo išėjimas iš kapo rūsio lyginimas su kūdikio išėjimo iš motinos įščių), Ps 16:10-11, Iz 26:19, Oz 6:2, Jon 1:17.

šventraščius, ⁵ ir kad jis pasirodė Kefui, po to Dvylikai. ⁶ Paskui jis pasirodė vienu metu daugiau negu penkiems šimtams brolių, kurių dauguma †tebelieka iki dabar, nors ir kai kurie yra užmigę. ⁷ Paskui jis pasirodė Jokūbui, po to visiems apaštalams. ⁸ O visų paskiausiai, lyg ne laiku gimusiam, jis pasirodė ir man. ⁹ Nes aš esu mažiausias iš apaštalų, kuris nevertas, kad būčiau pavadintas apaštalu todėl, kad persekiojau Dievo bažnyčią. ¹⁰ Bet Dievo malone esu, kas esu, ir jo man *suteiktoji* malonė nebuvo bergždžia; priešingai – aš triūsiau daugiau negu jie visi, tačiau ne aš, bet Dievo malonė, kuri su manimi. ¹¹ Taigi ar tai aš, ar jie, – taip mes skelbiame, ir taip jūs įtikėjote.

¹² O jei Kristus yra skelbiamas, kad jis prisikėlė iš numirusių, *tad* kaipgi kai kurie tarp jūsų sako, jog nėra mirusiųjų prisikėlimo?! ¹⁷ ir jei Kristus nėra prikeltas, jūsų tikėjimas yra tuščias; jūs tebesate savo nuodėmėse.

²⁰ Bet dabar Kristus Šyra prisikėlęs iš numirusių ir tapo užmigusiųjų *pirmavaisiu. ²¹ Nes kadangi per žmogų *atėjo* mirtis, per žmogų *atėjo* ir mirusiųjų prisikėlimas. ²² Nes kaip visi miršta Adome, taip visi bus padaryti gyvi Kristuje. ²⁵ Nes jis turi karaliauti, kol †pats paguldys visus priešus po savo kojomis. ²⁶ *Kaip* paskutinis priešas mirtis yra paverčiama niekais. ²⁷ Nes jis visus *dalykus ir asmenis* padarė pavaldžius po jo kojomis. Bet kai jis sako, kad visus padarė pavaldžius, *tai* aišku, kad išskyrus tą, kuris visus padarė pavaldžius jam. ²⁸ O kai visi bus padaryti jam pavaldūs, tada ir pats Sūnus bus padarytas pavaldus tam, kuris visus padarė pavaldžius jam, kad Dievas būtų viskas visame kame. ³¹ †Mirštu kasdien – *tai* prisiekiu jūsų *sukeltu* Šdziūgavimu, kurį turiu Kristuje Jėzuje, mūsų Viešpatyje. ³³ *Nesiduokite suklaidinami: blogos draugijos gadina †gerus papročius. ⁴² Taip ir su mirusiųjų prisikėlimu. *Kūnas* sėjamas †gendamumo *įveiktas*, prikeliamas negendamumo *įveiktas*; ⁴³ sėjamas negarbingumo *įveiktas*, prikeliamas šlovės *įveiktas*; sėjamas silpnumo *įveiktas*, prikeliamas galybės *įveiktas*. ⁴⁵ Ir taip yra parašyta: „*Pirmasis žmogus adomas tapo Šgyva siela*“; *Paskutinysis Adomas *tapo* †gyvybę teikiančia Dvasia. ⁴⁹ Ir kaip nešiojome žemiškojo atvaizdą, taip nešiosime ir dangiškojo atvaizdą.

⁵¹ Štai aš išdėstau jums slėpinį: mes ne visi užmigsime, bet visi būsime †pakeisti į kitokius – ⁵² labai greitu laiku, Šakimirksniu, **gaudžiant* paskutiniam trimitui.

‡ 15:6 „tebelieka“ – T. y. „tebegyvena“. § 15:20 „yra prisikėlęs“ – Arba „yra prikeltas“. * 15:20 „pirmavaisiu“ – Arba „pirmu vaisiu“, „pirmiena“, „pirmena“, t. y. prikeltuoju, kuris užima aukščiausią arba anksčiausią padėtį; tai tarsi užstatas, kuris laiduoja kitų prisikėlimą. † 15:25 „pats“ – Arba „jis“. Gr. k. nėra įvardžio, jis numanytas veiksmazodyje. ‡ 15:31 „Mirštu kasdien“ – Šis sakiny yra ankstesnio sakinio (I Kor 15:30) paralelė. Kontekstas aiškus, kad Paulius nekalba perkeltine prasme, kaip, pvz., apie mirtį nuodėmei, bet kalba apie fizines grėsmes ir fizinę mirtį. Irgi aišku, kad jis vartoja kalbos figūrą hiperbolę (meninį padidinimą), nes jis rizikavo gyvybę kasdien, bet jo kūnas nemirė kasdien. Nors būtų galime išversti „Savo gyvybę rizikuoju kasdien“, toks vertimas paslėptų Pauliaus rašymo stilių. § 15:31 „dziūgavimu“ – Arba „pasigyrimu“; plg. I Tes 2:19. * 15:33 „Nesiduokite suklaidinami“ – Arba „Neklyskite“. † 15:33 „gerus“ – Arba „malonus“. ‡ 15:42 „gendamumo *įveiktas*“ ir panašiai čia ir I Kor 15:53 – Gr. sandara su εν (en) gali būti verčiama su vietininku (pvz., gendamume), bet rodo į gendamumo galią, įtaką, valdymą; arba „gendamumo *įtakoje*“, „gendamumo *paveiktas*“, „gendamumo *valdomas*“ ir pan. § 15:45 „gyva siela“ t. y., kvėpuojančia, gyva būtybe; žr. Prd 2:7. Pirmasis žmogus Adomas buvo ne tik gyva būtybė (kaip ir gyvūnai; žr. Prd 1:30, kurioje gyvūnų „gyvybė“ yra išverstas to pačio hbr. žodžio, kuris Prd 2:7 yra išversta „gyva siela“); į žmogų išskirtiniai buvo įkvėptas „gyvybės alsavimas“ (Prd 2:7), kurio neturėjo gyvūnai. * 15:45 „Paskutinysis Adomas“ – žr. Rom 5:12-19. † 15:45 „gyvybę teikiančia Dvasia“ – žr. Rom 8:2,11; Jn 5:24-25; rodo į dvasinę gyvybę, kuri laiduoja prisikėlimą gyvenimui. ‡ 15:51 pakeisti į kitokius, – Arba „perkeisti“. § 15:52 „akimirksniu“ – Gr. „akies tviskėjimu“ (greičiau negu akies mirksėjimas). * 15:52 „gaudžiant paskutiniam trimitui“ – Arba „paskutinio trimitavimo / trimito metu“; gr. „paskutiniame trimate“, „paskutiniame trimitavime“.

Nes trinitas nuskambės, ir mirusieji bus prikelti negendantys, ir mes būsime †pakeisti į kitokius. ⁵³ Nes šiam gendančiam *kūnui* būtina apsilikti negendamumu ir šiam mirtingam *kūnui būtina* apsilikti nemirtingumu. ⁵⁴ Ir kai šis gendantis *kūnas* apsiliks negendamumu ir šis mirtingas *kūnas* apsiliks nemirtingumu, tada išsipildys tas parašytas žodis: PERGALĖJE MIRTIS YRA PRARYTA! ⁵⁵ †O mirtie, kur tavo geluonis? O Škape, kur tavo pergalė?“ ⁵⁶ Mirties geluonis yra nuodėmė, o nuodėmės galia yra įstatymas. ⁵⁷ Bet dėkui Dievui, kuris duoda mums pergalę per mūsų Viešpatį Jėzų Kristų. ⁵⁸ Todėl, mano mylimieji broliai, būkite tvirti, nepajudinami, visuomet *gausiai vykdydami Viešpaties darbą, žinodami, kad jūsų triūsas nėra veltui Viešpatyje.

16

¹ O dėl rinkliavos šventiesiems: kaip nurodžiau Galatijos bažnyčioms, taip ir jūs darykite. ⁴ Ir jeigu *bus tinkama, kad ir aš keliaučiau, *tai* jie keliaus su manimi. ⁹ nes †man yra atsiverusios plačios ir †veiksmingos durys, – o priešininkų daug.

¹³ Budėkite, tvirtai stovėkite tikėjime, Šelkitės vyriškai, būkite stiprūs. ¹⁴ Viską, ką darote, darykite su meile. ¹⁵ *Maldauju jus, broliai (jūs pažįstate Stepono šeimyną, kad ji yra Achajos pirmasis vaisius, ir *kad* jie †atsidavė †tarnauti šventiesiems), ¹⁶ kad jūs taip pat tokiems elgtumėtės pavaldžiai ir kiekvienam bendradarbiaujančiam ir triūsančiam. ¹⁷ Džiaugiuosi Stepono, Fortunato ir Achaiko atvykimu dėl to, kad Šjie parūpino *tai, ko trūko iš jūsų pusės, ¹⁸ nes jie atgaivino mano dvasią – taip pat jūsų. Tad pripažinkite tokius žmones!

† 15:52 pakeisti į kitokius,“ – Arba „perkeisti“. † 15:55 Visa eilutė – Plg. Oz 13:14. § 15:55 „kape“ – Gr. žodis ἄδης (haidēs) yra dažniausiai verčiamas „pragaras“, bet iš konteksto aišku, kad čia kalbama apie fizinį kūną, todėl nurodoma į vietą, kur laidojamas mirusiojo kūnas. Lk 16:23 yra atvejis, kur aiškiai kalbama apie kančias ir žodis verstinas „pragaras“. * 15:58 „gausiai vykdydami Viešpaties darbą“ – T. „gausėdami / pertekdami Viešpaties darbu“ arba „apstėdami Viešpaties darbo srityje“. * 16:4 „bus tinkama“ – Arba „priderės“. † 16:9 „man yra atsiverusios plačios ir veiksmingos durys“ t. y. man atsirado proga (arba „galimybė“) plačiai ir veiksmingai (arba „stropiai dirbdamas“). † 16:9 „veiksmingos durys“ – Arba „pilnos darbų“, „paveiklios“. § 16:13 „elkitės vyriškai“ t. y. vykdykite pareigas kaip vyrai; žr. 1Sa 4:9. * 16:15 „Maldauju“ – Arba „įspėdamas bei padrąsindamas raginu“. † 16:15 „atsidavė“ – Arba „paskyrė save“. † 16:15 „tarnauti šventiesiems“ – T. „šventųjų tarnavimui“. § 16:17 „jie parūpino“ – T. „užpildė“. Gr. žodis ἀναπληρώω (anaplērōō) vartojamas panašia prasme Flp 2:30. * 16:17 „tai, ko trūko iš jūsų pusės“ – Nekalbama apie pinigų ar materialius daiktus, nes Paulius neimdavo iš korintiečių ir buvo nusistatęs neimti iš jų (II Kor 11:7-9). Vieni mano, kad Paulius kalba apie artimą, betarpišką draugystę, kuri būti jei Paulius būtų pas juos ar jie pas jį. Kiti mano, kad truko žinių apie Korinto bažnyčios būklę.

Antras laiškas korintiečiams

¹ Paulius, Dievo valia Jėzaus Kristaus apaštalas, ir brolis Timotiejus – Dievo bažnyčiai, esančiai Korinte, *ir visiems šventiesiems, esantiems visoje Achajoje.
² Malonė jums ir ramybė nuo Dievo, mūsų Tėvo, ir Viešpaties Jėzaus Kristaus.
³ *Tebūna* palaimintas Dievas, tai yra mūsų Viešpaties Jėzaus Kristaus Tėvas, †apstaus gailestingumo Tėvas ir †visos paguodos Dievas, ⁴ kuris mus Šguodžia kiekviename mūsų prispaudime, kad būtume pajėgūs *guosti tuos, kurie yra bet kokiame prispaudime, ta †paguoda, kuria mes patys esame Dievo guodžiami, ⁵ nes kaip †kentėjimai dėl Kristaus gausėja mums, taip per Kristų gausėja ir mūsų paguoda. ⁶ Ir jei kenčiame priespaudą, *tai* jūsų paguodai ir išgelbėjimui, kuris yra veiksmingas ištvėriant tokius pačius kentėjimus, kuriuos ir mes kenčiame; arba, jei esame guodžiami, *tai yra* jūsų paguodai ir išgelbėjimui. ⁹ Štaip, mes patys savyje *jautėmės gavę mirties nuosprendį, kad nepasitikėtume savimi, bet Dievu, kuris prikelia mirusius.

²⁰ nes kiek tik yra Dievo pažadų, †jie jame yra „taip“, ir jame yra „Amen“ †tam, kad per mus būtų šlovė Dievui.

2

¹⁴ Taigi dėkui Dievui, kuris *per Kristų visuomet mus †veda pergalės eisenoje ir per mus paskleidžia savo pažinimo aromatą kiekvienoje vietoje,

3

⁵ Ne todėl, kad būtume savaimė tinkami ką nors sumanyti tarytum iš savęs, bet mūsų *tinkamumas yra iš Dievo, ⁶ kuris taip pat padarė mus †tinkamais naujos sandaros tarnais – ne raidės, bet Dvasios, nes raidė užmuša, bet Dvasia duoda gyvybę. ⁸ tai kaip gi Dvasios tarnystė nebus dar labiau šlovinga?! ¹⁶ Tačiau kada tik †ji atsiverčia į Viešpatį, Ššydas nuimamas. ¹⁷ Viešpats gi yra ta Dvasia, ir kur Viešpaties Dvasia, ten laisvė. ¹⁸ Bet mes visi, atidengtu veidu žiūrėdami lyg veidrodyje į Viešpaties šlovę, kaip tik *Viešpaties, †tai yra Dvasios, veikimu esame †perkeičiami į tą patį atvaizdą iš šlovės į šlovę.

* **1:1** „ir [...] šventiesiems“ – T. „su [...] šventaisiais ...“. † **1:3** „apstaus gailestingumo“ t. „gailestingumų“. † **1:3** „visos paguodos“ – Arba „visokio / viso padaršinio / guodžiančio paskatinimo“. § **1:4** „guodžia“ – Arba „padaršina“. * **1:4** „guosti“ – Arba „padaršinti“. † **1:4** „paguoda“ – Arba „padaršinimu“. † **1:5** „kentėjimai dėl Kristaus gausėja mums“ – Arba „mumyse gausėja Kristaus kentėjimai“. § **1:9** „taip“ – Arba „bet“; tačiau, gr. „alla“ čia turbūt vartojamas kaip 6 k. II Kor 7:11. * **1:9** „jautėmės gavę“ – Gr. „esame turėję“. † **1:20** „jie jame yra „taip“, ir jame yra „Amen““ – Kristus yra tas, per kurį Dievas Tėvas išpildo visus savo pažadus žmonijai ir Juo tikintiesiems. Žr. Mt 5:17, Lk 24:44, Rom 4:16, I Jn 2:25 ir kitas eilutes apie pažadų ištesėjimą. † **1:20** „tam, kad per mus būtų šlovė Dievui“ – T. „į šlovę Dievui per mus“. Turbūt prasmė ta, kad Dievui atitenka šlovė, kai mes skelbiame Jo pažadus ir tikime jais, nes Jis visada ištesi savo žodį. Kai kas galvoja, kad „mes“ čia rodo tik į Pauliaus misionierišką komandą, ir tai galima interpretacija, nes II Kor 1:19 Paulius minėjo ir Silvaną (Silą) ir Timotiejų. Iš kitos pusės, Paulius dažnai vartoja žodį „mes“ kalbant apie visus tikinčiuosius. * **2:14** „per Kristų“ – Arba „Kristuje“. † **2:14** „veda pergalės eisenoje“ – Gr. žodis θριαμβεύω (thriambeúō) vartojamas NT tik čia ir Kol 2:15. Gali būti kalbama (1) apie pergalės pasiekimą arba (2) apie tai, kad Paulius ir jo bendražygiai buvo paimti kaip karo belaisviai, Jėzui nugalint Šetoną, ir jie dabar yra tarsi eksponuojami vertingi tarnai, arba (3) kad su Jėzumi švenčia pergalę (kaip pagrindinis vertimas). * **3:5** „tinkamumas“ – Arba „sugebėjimas“, „atitikimas tarno pareigų reikalavimus“. † **3:6** „tinkamais“ – Arba „sugebančiais“. † **3:16** „ji“ t. y., „širdis“. § **3:16** „šydas“ – Arba „gobtuvas“. * **3:18** arba: Viešpaties Dvasios. † **3:18** arba: kuris yra Dvasia / dvasia. † **3:18** arba: permainomi.

4

³ Bet jei ir mūsų evangelija yra *paslėpta, ji yra paslėpta žūstantiems, ⁴ kurių atveju šio †pasaulio dievas apakino *jų kaip* netikinčių protus, kad jiems nenušvistų Kristaus, kuris yra Dievo atvaizdas, †šlovingos evangelijos šviesa. ⁵ Mat ne save pačius skelbiame, bet Kristų Jėzų – Viešpatį, o save – jūsų Štarnais Jėzaus dėlei. ⁶ Nes Dievas, kuris liepė šviesai iš tamsos nušvisti, mūsų širdyse nušvito, kad *suteiktų* Dievo šlovės pažinimo šviesą Jėzaus Kristaus veide. ⁸ Mes visaip spaudžiami, tačiau neprivertiami sielvartauti; sutrikdomi, bet nenusivylę; ⁹ persekiojami, bet neapleidžiami; mes parbloškiami, bet nesunaikinami, ¹⁰ visuomet šen ir ten nešiodamiesi kūne Viešpaties Jėzaus mirimą, kad ir Jėzaus gyvybė apsireikštų mūsų kūne. ¹¹ Nes mes, gyvieji, dėl Jėzaus esame nuolat atiduodami mirčiai, kad ir Jėzaus gyvybė apsireikštų mūsų mirtingame kūne. ¹⁶ Todėl mes nepailstame. Atvirkiščiai, nors mūsų išorinis žmogus ir *genda, tačiau vidinis atnaujinamas diena iš dienos. ¹⁷ Nes mūsų †lengvas prispaudimas, trunkantis tik akimirksnį, paruošia mums *visa* didžiai pranokstantį amžiną šlovės svorį, ¹⁸ mums žiūrint ne į regimus dalykus, bet į neregimus, nes regimieji dalykai yra laikini, bet neregimieji yra amžini.

5

⁶ Taigi visuomet būdami drąsiai nusiteikę ir žinodami, kad, kol gyvename namie, kūne, gyvename svetur nuo Viešpaties – ⁷ (nes *vaikščiojame †tikėjimu, ne regėjimu) – ⁸ mes esame drąsiai nusiteikę ir mieliau norėtume nebegyventi kūno namuose ir gyventi namie pas Viešpatį. ⁹ Todėl, ar būdami namie, ar svetur, uoliai stengiamės jam patikti. ¹⁰ Nes mes visi turime pasirodyti prieš Kristaus teismo krasę, kad kiekvienas gautų *atlygį* už †kūnu *padarytus* dalykus, pagal Štai, ką jis padarė, ar *tai būtų* gera ar bloga. ¹⁴ Nes Kristaus meilė verčia *veikti* mus, padariusius išvadą, kad *jeigu vienas mirė už visus, tai visi †mirė; ¹⁵ ir jis mirė už visus, kad tie, kurie gyvena, nuo šiol nebe sau gyventų, bet tam, kuris už juos mirė ir prisikėlė. ¹⁷ Taigi, jei kas yra Kristuje, *tas yra* naujas kūrinys; kas sena, praėjo, štai visa yra pasidariusi nauja. ¹⁸ Ir †visa tai yra iš Dievo, kuris mus per Jėzų Kristų sutaikino su savimi ir davė mums sutaikinimo tarnystę, ¹⁹ Šbūtent, kad Dievas buvo Kristuje sutaikindamas pasaulį su savimi, neiškaitydamas jiems jų *nusižengimų, ir mums patikėdamas sutaikinimo †žodį. ²⁰ Taigi esame pasiuntiniai atstovaudami Kristui, tarsi per mus †įspėdamas ragintų *pats* Dievas; atstovaudami Kristui *jus* meldžiame: „Susitaikykite su Dievu!“ ²¹ Nes mūsų labai šjis pavertė nuodėme *tą, kuris †nepadarė nuodėmės, kad mes †jame taptume Dievo teisumu.

6

¹ Bendradarbiaudami su Dievu *raginame *jus* nepriimti Dievo malonės nenaudingai, – ² (nes jis sako: „AŠ IŠKLAUSIAU TAVE PRIIMTINU METU IR IŠGELBĖJIMO DI-

* 4:3 „paslėpta“ – Arba „uždengta“. † 4:4 „pasaulio“ – Arba „amžiaus“. † 4:4 „šlovingos“ – T. „šlovės“; plg. I Tim 1:11. § 4:5 „tarnais“ – Arba „vergaus“. * 4:16 „genda“ – Žr. I Kor 15:50, Judo 10. † 4:17 „lengvas prispaudimas“ – T. „prispaudimo lengvumas“. * 5:7 „vaikščiojame“ – T. y. „elgiamės“. † 5:7 „tikėjimu, ne regėjimu“ – T. „per tikėjimą, ne per regėjimą“. † 5:10 „kūnu“ – Gal „kūne“; t. „per kūną“. § 5:10 „tai“ – Irgi dgs. gr. žodis, kaip ir žodis anksčiau išverstas „dalykus“. * 5:14 „jeigu“ – Arba „kadangi“. † 5:14 „mirė“ t. y., mirė su Juo arba Jame. † 5:18 „visa tai“ – Gr. dgs. § 5:19 „būtent, kad“ – Arba „kaip kad“, „būtent šitaip“. * 5:19 „nusižengimų“ – Arba „nusikaltimų“. † 5:19 „žodį“ t. y., „žinią“, „pranešimą“. † 5:20 „įspėdamas ragintų“ – Tai vienas gr. žodis „parakaleo“. § 5:21 „jis“ – T. y. Dievas Tėvas. * 5:21 „tą“ – T. y. Jėzų Kristų (Dievą Sūnų). † 5:21 „nepadarė nuodėmės“ – T. „nepažino nuodėmės“. † 5:21 „jame“ – T. y. Jėzuje Kristuje. * 6:1 „raginame“ – Arba „raginame ir įspėjame“; tai vienas gr. žodis, kurio reikšmė plati.

ENAŠ AŠ PADĖJAU TAU. Štai dabar ypač PRIIMTINAS METAS, štai dabar IŠGELBĖJIMO DIENA!) – ³ niekuo neduodami †progos pasipiktinti, kad tarnystė nebūtų peikiama, ¹¹ Mūsų burna †atvirai jums prabilo, korintiečiai, mūsų širdis jums tapo erdvi. ¹² Jūs nesate Špriversti sielvartauti per mus, bet esate priversti sielvartauti per savo pačių *giliaširdiškus jausmus. ¹⁴ †Nebūkite įkinkyti į †nelygų jungą su Šnetikinčiais, nes kokia gi teisumo ir įstatymo pažeidinėjimo bendra veikla? Ir kokia gi šviesos *bendrystė su tamsa? ¹⁵ Ir †koks gi Kristaus susitarimas su †Beliaru? Arba kokia gi tikinčiojo bendra dalis su netikinčiuoju? ¹⁶ Ir kokia gi Dievo šventyklos Šsantarvė su stabais? Nes jūs esate gyvojo Dievo šventykla, kaip Dievas pasakė: „Aš gyvensiu juose ir vaikščiosiu tarp jų, ir būsiu jų Dievas, ir jie bus mano tauta.“ ¹⁷ Todėl „išeikite iš jų ir būkite atskirti, – sako Viešpats, – ir nepalieskite to, kas netyra; *tada aš jus priimsiu ¹⁸ ir būsiu jums Tėvas, o jūs būsite man sūnūs ir dukterys,“ – sako Viešpats, Visagalis.

7

¹ Taigi, mylimieji, turėdami šituos pažadus, apsvalykime nuo visokio kūno ir dvasios susitepimo, Dievo baimėje *puoselėdami šventumą iki tikslo pasiekimo. ⁶ Bet Dievas, prislėgtųjų guodėjas, paguodė mus Tito atvykimu, ⁷ ir ne tik jo atvykimu, bet ir ta paguoda, kuria jis buvo paguostas dėl jūsų, pranešdamas mums apie jūsų †stiprų norėjimą, jūsų dejones, jūsų †uolumą dėl manęs. Tad dar labiau apsidžiaugiau. ⁸ Nors ir nuliūdinau jus laišku, nesigailiu, nors ir gailėjausi. Nes matau, kad tas laiškas jus nuliūdino, nors *tai buvo* tik kuriam laikui. ⁹ Dabar džiaugiuosi ne todėl, kad buvote nuliūdinti, bet kad Šbuvote *tokiu būdu* nuliūdinti, *jog* atgailavote, nes *patyrėte dievobaimingą liūdesį, todėl iš mūsų *pusės* †jokiu atveju †nebuvo jums žalos. ¹⁰ Mat Šdievobaimingas liūdesys sukelia neapgailėstą *atgailą, kurios pasekmė – išgelbėjimas, bet pasauliškas liūdesys sukelia mirtį. ¹¹ Juk žiūrėkite: kaip tik tai, kad †patyrėte dievobaimingą liūdesį, kiek sukėlė jумыse †smarkumo, ir

† 6:3 „progos pasipiktinti“ – Arba „dėl ko suklupti“. † 6:11 „atvirai jums prabilo“ – T. „yra jums atsivėrusi“. § 6:12 „priversti sielvartauti“ (2 k.) – Gr. vksm. στενοχωρέω (stenochōrēō) kitur vartojamas NT tik II Kor 4:8. Giminingas dkt. στενοχωρία (stenochōria) vartojamas Rom 2:9, 8:35; II Kor 6:4, 12:10 (išverstas „sielvartas“). * 6:12 „giliaširdiškus jausmus“ – Gr. σπλάγχνον (splanchnon); t. „viduriai“, „žarnos“; žr. Jn 1:78 eilutės išnašą. Matyt, Paulius peikė korintiečius, kad jie prijautė kitiems, bet ne jo ir teisingam mokymui bei elgesiui ne todėl, kad jis padaręs ką nors ne taip, bet todėl, kad patys nenustatė teisingų vertybių. † 6:14 „Nebūkite įkinkyti“ – Arba „Neįsikinkykite“. † 6:14 „nelygų jungą“ – Arba „nesuderintą kinkinį“, „kitoniškų *traukėjų* jungą“, „kitoniškų *traukiamųjų jėgų* jungą“. § 6:14 „netikinčiaisiais“ t. y. „nepasikliaujančiais Jėzumi Kristumi“. * 6:14 „bendrystė“ – Arba „susiejimas“, „bendri santykiai“, „bendras ryšys“, „sąryšis“, „sąjunga“, „sujungimas“. † 6:15 „koks gi Kristaus susitarimas“ – Arba „kokia gi Kristaus santarvė“. † 6:15 „Beliaru“ t. y. Šėtonu. § 6:16 „santarvė“ – Arba „prijautimas“, „pritarimas“. * 6:17 „tada“ – Arba „ir“. * 7:1 „puoselėdami šventumą iki tikslo pasiekimo“ – Arba „atbaigdami savo šventumą“, „siekdami savo šventumo tikslą“. † 7:7 „stiprų norėjimą“ – Arba „ilgesį“. † 7:7 „uolumą dėl manęs“ – Gal turima omeny jų nuoširdžias pastangas „įrodyti nepagrįstumą kaltinimų nuo melagingų apaštalų ir kitų dėl jo charakterio, mokymo ir elgsenos“ (John Gill, 1697-1771). § 7:9 „buvote *tokiu būdu* nuliūdinti, *jog* atgailavote“ – T. „buvote nuliūdinti į atgailą“ arba „buvote nuliūdinti atgailai“. * 7:9 „patyrėte dievobaimingą liūdesį“ – T. „buvote nuliūdinti pagal Dievą“; arba „patyrėte liūdesį, susijusį su Dievu“, „buvote nuliūdinti dėl reikalų su Dievu“. † 7:9 „jokiu atveju“ – Arba „niekuo“, „niekame kame“. † 7:9 „nebuvo jums žalos“ – Gr. vksm. nuosaka yra tariamoji, bet reikia išversti būtuoju laiku. § 7:10 „dievobaimingas liūdesys“ – T. „liūdesys, atitinkantis Dievą“, „liūdesys pagal Dievą“; arba „liūdesys, susijęs su Dievu“, „liūdesys dėl reikalų su Dievu“. * 7:10 „atgailą, kurios pasekmė – išgelbėjimas“ – T. „atgailą į išgelbėjimą“ arba „atgailą išgelbėjimui“. † 7:11 „patyrėte dievobaimingą liūdesį“ – T. „buvo nuliūdinti pagal Dievą“; arba „buvote nuliūdinti dėl reikalų su Dievu“. † 7:11 „smarkumo“ – Arba „stropumo“, „veiklumo“, „neatidėto įvykdymo“, „skubėjimo“.

kiek šnoro atsakyti už save, ir *kiek* *pykčio, ir *kiek* baimės, ir *kiek* †stipraus norėjimo, ir *kiek* uolumo, ir *kiek* †teisingumo įvykdymo! Jūs visais atžvilgiais šparodėte, kad *dabar* esate švarūs šiame reikale. ¹³ Todėl mes buvome paguosti dėl jūsų paguodos, ir net dar labiau džiaugėmės dėl Tito džiaugsmo, nes jo dvasia buvo jūsų visų atgaivinta.

8

⁹ Jūs juk pažįstate mūsų Viešpaties Jėzaus Kristaus malonę, kad jis, būdamas turtingas, dėl jūsų tapo vargšu, kad per jo neturtą taptumėte turtingi. ²¹ rūpindamiesi tuo, kas dora ne tik Viešpaties akyse, bet ir žmonių akyse.

9

⁶ Ir *sakau* štai ką: kas šykščiai sėja, šykščiai ir pjaus, o kas apščiai sėja, apščiai ir pjaus. ⁷ Kiekvienas *teduoda* kaip nutaria savo širdyje, ne *gailėdamas ar verčiamas; nes Dievas myli linksmą davėją. ¹⁵ Dėkui Dievui už jo neapsakomą dovaną!

10

³ Nes, nors vaikščiojame *kūne, kovojame ne pagal kūniškumą, ⁴ (nes mūsų kovos ginklai nėra kūniški, bet galingi †per Dievą tvirtovėms griauti) ⁵ nuversdami sumanymus ir visa, kas aukšta, kas išsikelia prieš Dievo pažinimą, ir atvesdami nelaisvėn kiekvieną mintį, kad paklustų Kristui ⁶ ir būdami pasirengę †atlyginti už kiekvieną neklusnumą, kai jūsų klusnumas bus Švisiškas. ¹² Nes nedrįstame savęs gretinti ar palyginti su kai kuriais, kurie save teigiamai pristato. Bet jie, matuodami save pagal save pačius ir palygindami save *su savimi, †nedaro išmingtingų išvadų. ¹⁷ O KAS GIRIASI, †TESIGIRIA VIEŠPAČIU. ¹⁸ Nes ne tas špripažintas tinkamu, kuris teigiamai pristato save, bet kurį teigiamai pristato Viešpats.

11

¹ O, kad jūs pakęstumėte truputėlį mano paikybės! Bet jūs ir pakenčiate mane. ² Nes aš pavyduliauju dėl jūsų *dievotu pavydu, nes vienam vyrui jus pažadėjau į žmonas, kad Kristui pristatyčiau *jus kaip* †tyrą mergelę. ¹⁴ Ir nenuostabu, nes pats Šetonas apsimeta šviesos angelu. ¹⁵ Tad nieko ypatingo, jeigu ir jo tarnautojai apsimeta teisumo tarnautojais, kurių †galas atitiks jų darbus.

§ 7:11 „noro atsakyti už save“ – T. y. „pastangų, kad galėtumėte daryti teisingai“ (pašalindami teben-uodėmiaujantį bet neatgailaujantį narį iš savo tarpo). * 7:11 „pykčio“ – Arba pyktis ant savęs, kad nepakluso iš karto, arba bendrai pyktis ant nuodėmių. † 7:11 „stipraus norėjimo“ – Arba „ilgesio“. Gali rodyti į jų norą pamatyti ap. Paulių (kaip II Kor 7:7 eilutėje). Arba tai rodo į didžiulį troškimą išspręsti problemą. † 7:11 „teisingumo įvykdymo“ – Arba „atpildo“, „teisybės laikymosi“. § 7:11 „parodėte, kad *dabar* esate švarūs“ – T. „save teigiamai pristatote švariais“. * 9:7 „gailėdamas“ – Arba „liūdėdamas“. * 10:3 „kūne“, „kūniškumą“ – Gr. σάρξ (sárx) šioje eilutėje vartojamas du kartus. Žodis σάρξ turi ne vieną apibrėžtį ir čia vartojamas dviem skirtingomis reikšmėmis. Pirmu atveju kalbama apie fizinį kūną, kuriame arba kuriuo žmogus užsiima gyvenimu materialiam pasaulyje. Antru atveju, žodis σάρξ akivaizdžiai turi kitą, neigiamą, reikšmę. Ten nurodo (1) kūniškumą arba (2) kūniškąjį aš arba (3) fizinius (grynai kūno) dalykus, kurie lemia vertybes ir sprendimus. Žodis σάρξ vartojamas neigiama prasme NT ir čia: Rom 8:1, 4, 5, 12-13; II Kor 10:2. † 10:4 „per Dievą“ – Arba „Dievui“. † 10:6 „atlyginti“ – Arba „atkeršyti“, t. y. nubausti. § 10:6 „visiškas“ – Arba „užbaigtas“, „be trūkumų“, „netrūktinas“; gr. žodis rodo į pilnatvę. * 10:12 „su savimi“ – Arba „tarpusavyje“. † 10:12 „nedaro išmingtingų išvadų“ – Arba „nedaro protingų išvadų“, „nesusigauja“ (šnek.). † 10:17 „tesigiria“ – Arba „turi girtis“. § 10:18 „pripažintas tinkamu“ – Arba „išlaikęs tyrimą“. * 11:2 „dievotu“ – Arba „Dievo“. † 11:2 „tyrą“ – Arba „skaisčią“. † 11:15 „galas“ – Plg. Pat 5:4; Jer 51:13; Rd 4:18; Eze 7:2, 6; Am 5:18, 8:2; Mt 24:6; Lk 21:9; Flp 3:19; Hbr 6:8; II Pt 2:20.

12

⁷ Ir kad nebūčiau perdėm išaukštintas dėl apreiškimų *gausybės, man buvo duotas dyglys kūne, Šetono pasiuntinys, kad mane smūgiuotų tam tikslui, kad nebūčiau perdėm išaukštintas. ⁸ Už tai tris kartus maldavau Viešpatį, kad *tai* nuo manęs atitrauktų. ⁹ Bet jis man tarė: „**Pakanka tau mano malonės, nes mano jėga †tampa tobula silpnume.**“ Todėl verčiau mieliausiai girsiuosi savo silpnumais, kad Kristaus jėga †apgaubtų mane. ¹⁰ Todėl Šgėriuosi silpnumais, įžeidimais, *priverstiniais dalykais, persekiojimais, †sielvartais dėl Kristaus, nes, kai esu silpnas, tada esu †stiprus. ²⁰ Mat aš bijau, kad kartais atvykęs nerasčiau jūsų tokių, kokių nenoriu, ir *kad* Šjūs nerastumėte manęs tokio, kokio jūs nenorite, kad kartais nebūtų nesutarimų, *pavyduliavimų, pykčio proveržių, priešišku norų pirmauti, apkalbų, šnibždėtų paskalų, pasipūtimų, †sumišimų,

13

⁵ *Patikrinkite save, ar esate tikėjime. Išitirkite save! Arba ar nepažįstate savęs, kad Jėzus Kristus yra jumyse – nebent esate †Dievo vertinti atmetinai? ¹¹ Galiausiai, broliai, †linkiu *jums* sėkmės! Pasidarykite tobulai sunarinti, Špasinaudokite paguoda, būkite *vienos minties, sugyvenkite taikiai, o meilės ir ramybės Dievas bus su jumis. ¹⁴ Viešpaties Jėzaus Kristaus malonė, Dievo meilė ir Šventosios Dvasios bendrystė su jumis visais!

* **12:7** „gausybės“ – Arba „didingumo“. † **12:9** „tampa tobula“ – Arba „pasiekia tikslą“. ‡ **12:9** „apgaubtų mane“ – T. y. prasiskėstų ant manęs kaip palapinė apgaubia stovyklautojus. § **12:10** „gėriuosi silpnumais“ – T. y., „jaučiu malonumą per savo silpnumus (negalias)“, „džiaugiuosi silpnumais (negaliomis)“. * **12:10** „priverstiniais dalykais“ – Arba „būtinumais“, „prievartomis“, „prievarta priskirtais dalykais“; gal „poreikiais“. † **12:10** „sielvartais“ – Gal „priespaudomis“. ‡ **12:10** „stiprus“ – Arba „galingas“, „pajėgus“. § **12:20** „jūs nerastumėte manęs tokio, kokio jūs nenorite“ – T. „jums nebūčiau rastas toks, kokio jūs nenorite“. * **12:20** „pavyduliavimų“ – Arba „rungtyniavimų“, „uolaus pirmenybės siekimo atvejų“ † **12:20** „sumišimų“ – Arba „sumaisčių“, „sąmyšių“. * **13:5** „Patikrinkite“ – Arba „Išmėginkite“. Nors gr. žodis πειράζω (peirazo) vartojamas traukimo į nuodėmę reikšmėmis (pvz., (su)gundyti), čia jis reiškia patikrinti, išmėginti, įvertinti, nagrinėti, ištirti. † **13:5** „Dievo vertinti atmetinai“ – Gr. žodis ἀδόκιμος (adokimos) vartojamas 8-iose eilutėse: Rom 1:28; 1 Kor 9:27; II Kor 13:5-7; II Tim 3:8; Tit 1:16; Hbr 6:8. Jis yra žodžio δόκιμος (dokimos) priešingybė (plg. Rom 14:18, 16:10; I Kor 11:19; II Kor 10:18, 13:7; II Tim 2:15; Jok 1:12). ‡ **13:11** „linkiu *jums* sėkmės“ – Gal „būkite džiaugsmingi“; „likite sveiki“, „geriausios kloties“; žodis yra liepiamosios nuosakos, bet čia yra linkėjimai atsisveikinant. § **13:11** „pasinaudokite paguoda“ – Arba „būkite drąsinami ir įspėjami“, „guoskite vienas kitą“ ir pan. * **13:11** „vienos minties“ – Arba „vieno nusistatymo“, „vienos mąstysenos“.

Laiškas galatams

Sveikinimas

¹ Paulius, apaštalas – ne nuo žmonių, ir *ne žmogaus įgaliojimu, bet įgaliojimu Jėzaus Kristaus ir Dievo Tėvo, kuris prikėlė jį iš numirusiųjų, – ² ir visi su manimi esantys broliai Galatijos bažnyčioms. ³ Malonė jums ir ramybė nuo Dievo Tėvo ir mūsų Viešpaties Jėzaus Kristaus, ⁴ atidavusio save už mūsų nuodėmes, kad mus išgelbėtų iš dabartinio blogo amžiaus pagal valią mūsų Dievo ir Tėvo, ⁵ kuriam *tebūna* šlovė per amžių amžius! Amen.

Pavojus dėl vadinamos „evangelijos“, kuri nėra ta pati

⁶ Stebiuosi, kad jūs nuo To, kuris pašaukė jus į Kristaus malonę, taip greitai persimetate prie kitos rūšies „evangelijos“, ⁷ kuri nėra tos pačios rūšies, bet tik yra kai kurie jus sutrikdantys žmonės, kurie norėtų iškreipti Kristaus Evangeliją. ⁸ Bet jeigu net mes patys ar angelas iš dangaus įjums skelbtų kitokią „evangeliją“, negu tą Evangeliją, kurią jums paskelbėme, – tebūna prakeiktas!

Pats Jėzus Kristus apreiškė Evangeliją apaštalui Pauliui

¹¹ Bet aš duodu jums žinoti, broliai, kad mano paskelbtoji Evangelija nėra pagal žmoniją, ¹² nes nei iš žmogaus ją gavau, nei *žmogaus jos* buvau išmokytas, bet Jėzaus Kristaus apreiškimu.

2

Paulius, Barnabas ir Titas po 14 metų bendrauja su tikinčiais Jeruzalėje

⁷ bet priešingai, pamatę, kad man buvo patikėta Evangelija *neapipjaustytiems, kaip Petriui apipjaustytiems –

Paulius prietarauja Kefui (Petriui)

¹¹ ¹⁴ Bet kai pamačiau, kad jie nevaikščioja tiesiai pagal įtą Evangelijos tiesą, tariau Petriui visų akivaizdoje: „Jei tu, būdamas žydas, gyveni kitatautiškai, o ne žydiškai, kodėl verti kitataučius gyventi taip, kaip žydai?“

Išteisinimas tikėjimu Kristumi

¹⁵ Mes, kurie prigimtini žydai ir ne „kitataučių kilmės nusidėjėliai“, ¹⁶ žinodami, jog žmogus neišteisinamas įstatymo darbais, bet per tikėjimą Jėzumi Kristumi – ir mes pasitikėjome Kristumi Jėzumi, kad būtume †išteisinti tikėjimu Kristumi, o ne įstatymo darbais; nes įstatymo darbais nebus †išteisintas *nė vienas žmogus. ¹⁷ O jeigu siekdami būti †išteisinti †per Kristų, ir mes patys esame rasti *esant* nusidėjėliais, ar dėl to Kristus yra nuodėmės tarnas? Anaip tol! Ne! ²⁰ Buvau nukryžiuotas su Kristumi, tačiau gyvenu – *nors* nebe aš, bet gyvena manyje Kristus. Ir dabar, tą

* **1:1** „ne žmogaus įgaliojimu, bet įgaliojimu Jėzaus Kristaus ir Dievo Tėvo“ – T. „ne per žmogų, bet per Jėzų Kristų ir Dievą Tėvą“. † **1:8** „jums skelbtų kitokią evangeliją, negu tą Evangeliją, kurią jums paskelbėme“ – Gr. tekstas yra aiškus, bet sunkiai verčiamas tiesiogiai į lietuvių kalbą; arba „jus evangelizuotų *perduodamas* kitokią *Evangeliją* negu tą, kurią mes jums evangelizuodami *perdavėme*“. * **2:7** „neapipjaustytiems“, „apipjaustytiems“ – T. „neapipjaustymui“, „apipjaustymui“ (gr. kalboje grupės bruožas čia naudojamas kaip kuopinis vns. grupės pavadinimas). † **2:14** „tą“ – Gr. žymimasis artikelis. † **2:16** „išteisinti“ – Arba „pripažinti teisingą juridinę padėtį užimančiais“. § **2:16** „išteisintas“ – Arba „pripažintas teisingą juridinę padėtį užimančiu“. * **2:16** „nė vienas žmogus“ – T. „joks kūnas“. † **2:17** „išteisinti“ t. y., paskelbti nekaltintą, t. y., teisią, padėtį užimančiais. † **2:17** „per Kristų“ – Arba „Kristuje“.

gyvenimą, kuri gyvenu kūne, gyvenu tikėjimu Dievo Sūnumi, kuris mylėjo mane ir atidavė save už mane.

3

Kurie tiki, tie Abraomo vaikai

⁶ Lygiai taip pat ABRAOMAS PASITIKĖJO DIEVU, IR TAI JAM BUVO ĮSKAITYTA KAIP TEISUMAS. ⁷ Todėl žinokite, kad tie, kurie yra *iš tikėjimo, tie yra Abraomo vaikai. ⁸ Ir šventraštis, numatydamas, kad Dievas tikėjimu †išteisina ‡kitataučius, iš anksto paskelbė Abraomui Evangeliją: §„Tavyje bus palaimintos visos tautos.“ ⁹ Taigi tie, kurie yra *iš tikėjimo, yra palaiminami su tikinčiuoju Abraomu. ¹¹ Bet kad Dievo akyse niekas neišteisina įstatymu, yra aišku, nes †teisusis tikėjimu gyvens. ¹² Bet įstatymas ‡nesiremia tikėjimu; priešingai, §„JUOS VYKDANTIS ŽMOGUS GYVENS JAIS“. ¹³ Kristus mus išpirko iš įstatymo prakeikimo, už mus *tapdamas prakeikimu, nes yra parašyta: „Prakeiktas kiekvienas, kuris kybo ant medžio“, – ¹⁶ Ir pažadai buvo †duoti Abraomui ir jo sėklai. Jis nesako „ir sėkloms“, kaip daugeliui; bet kaip vienai „ir tavo sėklai“, kuri yra Kristus. ¹⁸ Nes jeigu paveldėjimas †įgyjamas įstatymu, tai jau nebe pažadu. Bet Dievas dovanojo jį Abraomui pažadu.

¹⁹ Tai kam *reikalingas* įstatymas? Jis, įsakytas per angelus tarpininko ranka, buvo pridėtas Šdėl nusižengimų, kol ateis *Sėkla, kuriai buvo duotas pažadas. ²⁰ †Tarpininkas gi nėra *reikalingas, kai yra tik viena šalis*, bet Dievas tėra vienas. ²¹ Ar tad įstatymas priešingas Dievo pažadams? Anaiptol! Ne! Nes jei būtų buvę duotas įstatymas, galintis teikti gyvybę, tai teisumas tikrai būtų †įgyjamas įstatymu. ²² Bet šventraštis Švisus uždarė *nuodėmingume, kad tikėjimu Jėzumi Kristumi †tai, kas

* **3:7** „iš tikėjimo“ – NT'e dažnai vartojama sandara „iš ____“ (εκ ____). Tokia sandara rodo į bendras savybes, pasižymėjimą kuo nors, ir pan.; be kitų atvejų Laiške galatams, kuriuos perteikiant graikų kalbos elementus žodžių lygmeniu būtų galima išversti „iš tikėjimo (3:9), „iš įstatymo darbų“ (3:10), „iš tikėjimo“ (3:12), „iš įstatymo“, „iš pažado“ (3:18), plg. šių eilučių gr. tekstą: Jn 17:14 („iš pasaulio“), Rom 4:12 („iš apipjaustymo“), I Jn 2:19 („iš mūsų“), I Jn 2:21 („iš tiesos“), I Tes 5:8 („iš dienos“). Šioje eilutėje (Gal 3:7) reikšmė yra „pasižymi tikėjimu“ (kaip priemone, kuria įgyjamas išgelbėjimas), t. y. „turi tokią savybę, kad tiki“ (ir taip mano gausią galutinį išgelbėjimą) arba panašiai. † **3:8** „išteisina“ – Arba „pripažįsta teisingą juridinę padėtį užimančiais“. ‡ **3:8** „kitataučius“ – Arba „tautas“. § **3:8** „Tavyje [...]“ – Prd 12:3. * **3:9** „iš tikėjimo“ – Žr. Ga 3:7 išnašą. † **3:11** „teisusis tikėjimu gyvens“ – Hab 2:4. Plg. Rom 1:17, Hbr 10:38. ‡ **3:12** „nesiremia tikėjimu“ – Gr. οὐκ ἔστιν ἐκ πίστεως (ouk estin ek pisteos), „nėra iš tikėjimo“. Gr. frazė vartojama 9 k. Laiške romiečiams, taip pat 9 k. šiame laiške, Laiške galatams, ir dažniausiai verčiama „tikėjimu“, „iš tikėjimo“; žr. Gal 3:7 išnašą. § **3:12** „juos“ – T. y. įstatymo reikalavimus. Žr. Kun 18:5; Neh 9:29; Eze 20:11, 13. * **3:13** „tapdamas“ – Arba „būdamas padarytas“. † **3:16** „duoti“ – Arba „pasakyti“, „pasakyti autoritetingai“. ‡ **3:18** „įgyjamas įstatymu“ – Gr. frazė ἐκ νόμου (ek nomou) vartojama dar Rom 4:14; Gal 3:21, Flp 3:9. § **3:19** „dėl nusižengimų“ – Žr. Rom 5:20; įstatymas įsiterpė tam, kad žmonės labiau suvoktų savo nuodėmingumą. Dėl žodžio „nusižengimas“ apibrėžimo, žr. Rom 4:15b, I Jn 3:4. * **3:19** „Sėkla“ – T. y. Mesijas; plg. Prd 3:15, 9:9, 22:18, 26:4 28:14 ir kt. † **3:20** Tarpininkas [...] – „Tarpininkas gi nėra (iš) vieno, bet Dievas yra vienas“. Tvirtinama, kad Dievo sandora su Abraomu yra pranašėsnė todėl, kad ji buvo vienašalė sandora, patvirtinta be tarpininko. Sandora su Mozė buvo mažesnės svarbos, kaip tvirtina angelų tarpininkavimas. ‡ **3:21** „įgyjamas įstatymu“ – Gr. frazė ἐκ νόμου (ek nomou) vartojama dar Rom 4:14; Ga 3:18, Flp 3:9. Plg. Rom 9:30, kurioje yra gr. žodis καταλαμβάνω (katalambano), kuris išverstas „įgijo“ kalbant apie teisumą. § **3:22** „visus“ – T. „visa“, „visybę“ arba „visumą“, t. y. visus daiktus ir žmones. Kalbama ne tik apie žmones, bet taip pat apie jų kūnus, sugebėjimus, mintis, darbus, veiklas ir t.t. Viskas be išimties, kas susijęs su žmonėmis, yra nuodėmės suteršta. * **3:22** „nuodėmingume“ – Arba „nuodėmėje“. † **3:22** „tai, kas pažadėta“ – T. „pažadas“, retorinė figūra.

pažadėta, būtų duotas tiems, kurie tiki. ²³ Bet prieš ateinant tikėjimui, mes buvome Šsaugomi įstatymo valdžioje, uždaryti tikėjimui, kuris po to turėjo būti apreikštas. ²⁴ Tad įstatymas buvo lydintis mūsų auklėtojas iki Kristaus, kad būtume *išteisinti tikėjimu. ²⁵ O tikėjimui atėjus, nebesame auklėtojo valdžioje. ²⁶ Nes jūs visi esate Dievo vaikai per tikėjimą Kristumi Jėzumi. ²⁷ Nes jūs visi, kurie buvote pakrikštyti į Kristų, apsilikote Kristumi. ²⁸ Nėra nei žydo, nei Šgraiko, nėra nei vergo, nei laisvojo, nėra nei vyriškos lyties žmogaus, nei moteriškos lyties žmogaus, nes jūs visi esate viena Kristuje Jėzuje. ²⁹ O jeigu jūs esate Kristaus, tai esate Abraomo sėkla ir paveldėtojai pagal pažadą.

4

¹ Dabar sakau, kad, kol paveldėtojas yra nepilnametis, jis niekuo nesiskiria nuo tarno, nors yra visa ko šeimininkas, ² bet yra globėjų ir prievaizdų valdžioje iki tėvo nustatyto laiko. ³ Taip ir mes, kai buvome nepilnamečiai, buvome laikomi priverstiniam tarnavimui pasaulio pradmenims. ⁴ Bet, atėjus laiko pilnatvei, Dievas atsiuntė savo Sūnų, gimusių iš moters, gimusių įstatymo valdžioje, ⁵ kad išpirktų esančius įstatymo valdžioje, kad įgytume išsūnijimą. ⁶ Ir kadangi esate sūnūs, Dievas atsiuntė į jūsų širdis savo Sūnaus Dvasią, šaukiančią: „Aba, Tėve! ⁷ Taigi tu jau nebesi priverstinis tarnas, bet sūnus; o jeigu sūnus, tai ir Dievo paveldėtojas per Kristų.

5

¹ Todėl tvirtai stovėkite laisvėje, kuria Kristus mus išlaisvino, ir nebūkite vėl *išipainioję į vergystės jungą. ⁴ Jūs, kurie siekiate būti išteisinti įstatymu, esate be poveikio nuo Kristaus – jūs šesate išpuolę iš malonės. ⁵ Tačiau mes laukiame teismo, kurio užtikrintai vilimės, tikėjimo pagrindu Dvasios pagalba. ⁶ Nes Kristuje Jėzuje nieko neįstengia padaryti nei apipjaustymas, nei neapipjaustymas, verčiau tikėjimas, darantis poveikį per meilę. ¹³ Nes jūs, broliai, buvote pašaukti į laisvę; tik *nenaudokite* laisvės kaip progos kūnui, bet meile tarnaukite vienas kitam. ¹⁶ Tad sakau: vaikščiokite Dvasia, ir šnevykdysite kūno geidulių. ¹⁹ Aiškūs gi yra kūno darbai, kurie yra svetimavimas, paleistuvavimas, netyrumas, *palaidumas,

‡ 3:23 „prieš ateinant tikėjimui“ (2 k. šioje eilutėje ir dar 25 eilutėje) – Palyginant su Gal 3:19 („kol ateis Sėkla“) bei Gal 3:24 („iki Kristaus“) ir turint omeny galimą retorinę figūrą (plg. Hbr 6:12, 15; 11:13 ir kt., kur tiesiogiai išvertus būtų „pažadas“, bet akivaizdžiai nurodo „tai, kas buvo pažadėta“), greičiausiai „prieš ateinant tikėjimui“ reiškia „prieš ateinant Tam (Mesijui), kuriuo tikima“. § 3:23 „saugomi“ – Gal „sulaikyti“. * 3:24 „išteisinti“ – Arba „pripažinti teisingą juridinę padėtį užimančiais“. † 3:25 „tikėjimui atėjus“ – Žr. Gal 3:23 išnašą. ‡ 3:26 „vaikai“ – Arba „sūnūs“. § 3:28 „žydo“ – Arba „kitataučio“. * 4:3 „laikomi priverstiniam tarnavimui“ – Arba „pavergti“. † 4:4 „gimusį“ – Arba „pasidarusį“. ‡ 4:4 „gimusį“ – Arba „pasidarusį“. * 5:1 „išipainioję į vergystės jungą“ – Arba „sugauti į vergystės jungą kaip į spąstus“. † 5:1 „vergystės“ – Arba „nelaisvės“. ‡ 5:4 „išteisinti“ – T. y., paskelbti nekaltintą, t. y., teisią padėtį užimančiais. § 5:4 „esate išpuolę“ – Plg. II Pt 3:17, „neišpultumėte iš savo pačių tvirtumo“. * 5:5 „Dvasios pagalba“ – Arba „Dvasia“ (įnagininkas). † 5:6 „nieko neįstengia padaryti“ – Arba „jokios galios neturi“, „nieko nepajėgia“, „visai negalioja“. ‡ 5:13 „meile“ – Arba „per meilę“. § 5:16 „nevykdysite“ – Gr. vienodai rašosi ir šio žodžio tiesioginė ir liepiamoji nuosakos, todėl gali būti „nevykdykite“. * 5:19 „palaidumas“ – T. y. gyvenimas bet kaip, be susilaikymo, be ribų, be taisyklių; rodo į gašlių, ištvirkusių elgesį.

²⁰ †stabgarbystė, †užbūrimas narkotikais, †spriešiškumai, *nesantaika, †pavydūs rungtyniavimai, pykčio proveržiai, †priešiškas noras pirmauti, †šmaistavimai, *atskalos, ²¹ pavydai, žmogžudystės, girtavimai, orgijos ir panašūs dalykai, apie kuriuos aš sakau iš anksto, kaip ir anksčiau sakiau, kad tie, kurie atlikinėja tokius dalykus, nepaveldės Dievo karalystės. ²² Bet Dvasios vaisius yra meilė, džiaugsmas, ramybė, didi kantrybė, †švelnumas, †geradarystė, ištikimybė, ²³ romumas, susivaldymas – prieš tokius nėra įstatymo. ²⁴ Ir kurie yra Kristaus, tie nukryžiuojo Škūno *viršenybę* kartu su jos potraukiais ir geismais. ²⁵ Jei gyvename Dvasia, tai ir padoriai vaikščiokime Dvasia. ²⁶ *Nebesiekime šlovės už tuštybes, erzindami vieni kitiems, pavydėdami vieni kitiems.

6

¹ Broliai, jei žmogus ir būtų pagautas nusižengime, jūs, kurie esate dvasiški, pataisykite tokį su romia dvasia, *kiekvienas* žiūrėdamas savęs, kad ir tu nebūtum sugundytas. ² Nešiokite vieni kitų naštas, ir taip įvykdykite Kristaus įstatymą. ⁶ Tas, *kuris lavinamas žodžiu, tegul dalijasi visomis savo gėrybėmis su tuo, kuris lavina. ⁷ †Nesiduokite suklaudinami! Dievas †nesiduoda išjuokiamas! Nes ką tik žmogus sėja, tą ir pjaus. ⁸ Nes kas šsėja savo kūniškajam aš, iš kūniškojo aš pjaus sugedimą, bet kas sėja Dvasiai, iš Dvasios pjaus amžiną gyvenimą. ⁹ Tad nenuvarkime darydami gera, nes atėjus metui pjausime, jei nenuilsime. ¹⁰ *Išvada tokia: kada tik turime progą, darykime gera visiems, ypač tikėjimo namiškiams. ¹⁴ Bet anaipatol nesigiriu nieku kitu, kaip tik mūsų Viešpaties Jėzaus Kristaus kryžiumi, kuriuo pasaulis man nukryžiuotas ir aš pasauliui. ¹⁵ Nes Kristuje Jėzuje †nieko neįstengia padaryti nei apipjaustymas, nei neapipjaustymas, bet tik naujas †kūrinys. ¹⁶ Ir visi, kurie padoriai Švaikščioja pagal šią taisyklę, *tebūna* jiems ramybė ir gailestingumas,

† 5:20 „stabgarbystė“ – Trad. „stabmeldystė“. † 5:20 „užbūrimas narkotikais“ – Gr. φαρμακεία „farmakeia“ (iš jo kilęs žodis „farmacija“). Žodis gali būti verčiamas ir „raganavimas“, „burtininkavimas“, „žyniavimas“, turint omeny, kad gr. žodžio esmėje slypi svaigių medžiagų vartojimas tokiems kerams sukelti. Arba „apžavai narkotikais“, „kerai narkotikais“. § 5:20 „priešiškumai“ – Arba „neapkentimai“. * 5:20 „nesantaika“ – Gr. dgs. † 5:20 „pavydūs rungtyniavimai“ – Arba „pavyduliavimai“, „uolūs pirmenybės siekimai“, „pavydaus uolumo atvejai“. † 5:20 „priešiškas noras pirmauti“ – Gr. dgs.; Arba „vaidai“, „garbės troškimai“. § 5:20 „maištavimai“ – Arba „atsisakymas likti vienybėje su tiesa“, „susiskaldymai“. * 5:20 „atskalos“ – Arba „erezijos“, „sektos“; t. y. grupės žmonių, kurie pasirinko atmesti nustatytą mokymą. † 5:22 „švelnumas“ – Gr. žodis gali būti įvairiai išverstas: „maloningumas“, „mielumas“, „naudingumas dorybės atžvilgiu“ (dorybės įvykdymas), „charakterio / būdo pranašumas“, „gerumas“. † 5:22 „geradarystė“ – Arba „dorovingumas“, „gerumas“. § 5:24 „kūno *viršenybę*“ – Arba „kūną, kaip valdantį principą“. Gr. žodis σάρχ („sarks“), tai būseną arba padėtį, kurioje žmogų valdo kūno reikalai (kas pajuntama tik per fizinį kūną) vietoj to, kad Dievo Dvasia valdytų žmogų per žmogaus dvasią. * 5:26 „Nebesiekime šlovės už tuštybes“ – Arba „Nebūkime tokie, kurie ieško tuščios šlovės“. Gr. žodžio γίνομαι (ginomai) forma γινώμεθα (ginōmetha) vartojama dar II Kor 5:21 ir III Jn 8. * 6:6 „kuris lavinamas žodžiu“, „lavina“ – Arba „į kurį įskiepijamas žodis“, „įskiepija“; „mokomas žodžio“, „moko“. Iš gr. žodžio κατηχέω (katecheo) yra kilę žodžiai „katekizmas“, „katekizuoti“. † 6:7 „Nesiduokite suklaudinami“ – Arba „Neklyskite“. † 6:7 „nesiduoda išjuokiamas“ – T. y. niekas sėkmingai neprieštaraus Dievui, niekas galutinai neišvengs atsakomybės Jam. § 6:8 „sėja savo kūniškajam aš“ – T. y. elgiasi pagal norus, kurie susiję su fiziniais (kūno) jausmais ir potraukiais, kai tas kūnas nepaduotas Dievo Dvasiai, nepasiduoda Jam (Dievui Dvasiai); plg. Ro 8:7; Ro 7:5. * 6:10 „Išvada tokia:“ – Arba „Taigi – išvada:“. † 6:15 „nieko neįstengia padaryti“ – Arba „jokios galios neturi“, „nieko nepajėgia“, „visai negalioja“. † 6:15 „kūrinys“ – Arba „sukūrimas“. § 6:16 „vaikščioja“ – T. „vaikščios“.

*ir Dievo Izraeliui. ¹⁷Nuo šiol tegul niekas nebevargina manęs, nes savo kūne nešioju Viešpaties Jėzaus žymes. ¹⁸Broliai, mūsų Viešpaties Jėzaus Kristaus malonė *tebūna* su jūsų dvasia. Amen.

* **6:16** „ir“ – Arba „taip pat“, „tai yra“. Vertimas „ir“ yra nevienareikšmis, nes žodis „ir“ gali paprastai sujungti skirtingus žodžius sąraše (pvz., „dangus ir žemė“), bet irgi gali reikšti „tai yra“ arba „kaip tik“. Jeigu būtų nuspręsta išversti žodžiais „taip pat“, būtų pasirinkta interpretacija, kad kalbama apie dvi grupes: pirma grupė yra atgimę nežydai (tie, „kurie vaikščioja pagal šią taisyklę“) ir antra grupė yra atgimę žydai („Dievo Izraelis“). Jeigu būtų nuspręsta išversti žodžiais „tai yra“, būtų pasirinkta interpretacija, kad tie, „kurie vaikščioja pagal šią taisyklę“ yra tie patys, kurie yra apibūdinti kaip „Dievo Izraelis“, o ne fizinis Izraelis (plg. Rom 9:6 ir I Kor 10:18 apie fizinę Izraelio tautą (Jokūbo palikuonius), taip pat Jn 8:39; Gal 3:7,29; Rom 4:11-12 apie Abraomą ir tuos, kurie dėl tikėjimo ir tikėjimo sukeltų darbų yra laikomi Abraomo palikuoniais, bet ne būtinai yra fizinės Izraelio (Jokūbo) tautos žmonės).

Laiškas efeziečiams

¹ Paulius, Dievo valia Jėzaus Kristaus apaštalas, šventiesiems, esantiems Efeze, *tai yra †ištikimiesiems Kristuje Jėzuje. ² Malonė jums ir ramybė nuo Dievo, mūsų Tėvo, ir Viešpaties Jėzaus Kristaus.

³ *Tebūna* palaimintas mūsų Viešpaties Jėzaus Kristaus Dievas ir Tėvas, kuris palaimino mus Kristuje kiekviena dvasine palaima dangaus srityse ⁴ šitaip: jis išsirinko mus jame prieš pasaulio įkūrimą, kad mes būtume prieš jį šventi ir †nepeiktini meilėje, ⁵ sau iš anksto paskyręs mus pilnateisių vaikų išūnystei per Jėzų Kristų pagal savo valios palankumą, ⁶ kad būtų giriamas šlovė jo malonės, Škuria jis padarė mus malone apdovanotaisiais Mylimajame. ⁷ *Jame turime išpirkimą per jo kraują – nusižengimų atleidimą – pagal turtingumą jo malonės, ⁸ kurios jis gausiai suteikė mums su visa išmintimi ir supratimu, ⁹ atskleidęs mums †savo valios slėpinį pagal savo palankų ketinimą, kurį jis sau nustatė savyje ¹⁰ dėl laikų pilnybės †santvarkos: Švisa suvienyti Kristuje – ir tai, kas danguose ir tai, kas ant žemės, jame, ¹¹ kuriame gavome ir veldinį, būdami iš anksto paskirti pagal tikslą to, kuris visa veikia pagal savo valios nutarimą ¹² tam, kad mes gyvuotume jo šlovės gyriui, kurie pirmi sudėjome savo viltį į Kristų; ¹³ *jame ir jūs *gavote veldinį*, išgirdę tiesos žodį, jūsų išgelbėjimo Evangeliją; pasitikėję †jame ir buvote užantspauduoti pažadėtąja Šventąja Dvasia, ¹⁴ kuri yra mūsų veldinio †užstatas Šiki nuosavybės išpirkimo – jo šlovės gyriui. ¹⁵ Todėl ir aš, išgirdęs apie *jūsų tikėjimą Viešpačiu Jėzumi ir apie jūsų meilę visiems šventiesiems, ¹⁶ nesiliauju dėkojęs už jus, minėdamas jus savo maldose, ¹⁷ kad mūsų Viešpaties Jėzaus Kristaus Dievas, šlovės Tėvas, duotų jums †išminties ir †apšvietimo dvasią, *Šjums* pažįstant jį iš arti, ¹⁸ jūsų proto akims esant apšviestoms, idant pažintumėte, kokia yra jo pašaukimo viltis, *kokie jo veldinio šlovės turtai šventųjų tarpe ¹⁹ ir kokia †nepranokstama jo galybės didybė mums, kurie tikime – atitinkanti jo galingos jėgos veikimą; ²⁰ ja jis veikė Kristaus atžvilgiu, kai jį prikėlė iš numirusiųjų ir pasodino savo dešinėje dangaus srityse, ²¹ daug aukščiau už kiekvieną vyresnybę ir valdžią ir galybę ir viešpatystę ir kiekvieną vardą, išvardinamą ne tik šiame †pasulyje, bet ir būsimajame, ²² ir visus *dalykus ir asmenis*

* **1:1** „tai yra“ – Arba „ir“. † **1:1** „ištikimiesiems“ – gal „tikintiesiems“. † **1:4** „nepeiktini meilėje,“ – Arba „nepeiktini, meilėje“ arba „nepeiktini, iš meilės“. § **1:6** „kuria“ – T. „kurioje“, t. y. malonės sferoje, srityje. * **1:7** „Jame“ – T. „kuriame“. † **1:9** „savo valios slėpinį“ – T. y. savo tikslą arba siekį (valią), kuris būtų mums nežinomas, jei jis neparodytų to kadaise paslėpto ketinimo mums. † **1:10** „santvarkos“ – Gr. οἰκονομία (oikonomia), t. y. namų ūkio įstatymas / tvarka. Arba „administravimo sistemos“, t. y. kokia bus Dievo nustatyta valdymo, tvarkymo bei priežiūros sistema. § **1:10** „visa“, „tai, kas“, „kas“ – Gr. dgs. * **1:13** „jame“ – T. „kuriame“ arba gal „kuriuo“. † **1:13** „jame“ – T. „kuriame“ arba gal „kuriuo“. † **1:14** „užstatas“ – Arba „garantuojanti pradinė įmoka“. § **1:14** „iki nuosavybės išpirkimo“ – Arba „atsižvelgiant į nuosavybės išpirkimą“; t. y. užstatas (Šv. Dvasia) užtikrina, kad nuosavybės (Dievo žmonių) išpirkimas ateityje bus įgyvendintas iki galo. Plg. Ro 8:23. * **1:15** „jūsų tikėjimą Viešpačiu Jėzumi“ – T. „tarp jūsų esantį tikėjimą Viešpatyje Jėzuje“. † **1:17** „išminties ir apreiškimo dvasią“ – Arba „dvasinės išminties ir *dvasinio* apšvietimo“. Žodis „dvasia“ nerodo į Šventąją Dvasią, kurią jau turi kiekvienas atgimęs žmogus (Rom 8:9), bet į žmogaus minčių valdymo požiūrį. † **1:17** „apšvietimo“ – Arba „apreiškimo“. Žodis ἀποκάλυψις (apokalupsis) kartais rodo į sugebėjimą suvokti Dievo duotą apreiškimą (plg. Lk 2:32). § **1:17** „jums pažįstant jį iš arti“ – T. „jo arčioje / tiksloje pažintyje“. * **1:18** „kokie jo veldinio šlovės turtai šventųjų tarpe“ – Arba „kokie turtai *tai*, kad šventųjų tarpe *jie* paveldi jį“, t. y. Dievas yra jų dalis, Jis yra laimė, kuri jiems atitenka. † **1:19** „nepranokstama“ – T. „pranokstanti“. † **1:21** „pasulyje“ – Arba „amžiuje“, „santvarkoje“; gr. žodis αἰών (aion) gali rodyti į amžių, pasaulį, santvarką.

padarė pavaldžius po jo kojomis ir kaip galvą viršum visko davė jį Šbažnyčiai, ²³ kuri yra jo kūnas, pilnatvė to, kuris visa visame pripildo.

2

¹ Ir *jis* padarė jus *gyvus*, kurie buvote mirę nusižengimuose ir nuodėmėse, ² kuriuose kadaise vaikščiojote pagal šio *pasaulio išsidėstymą, pagal oro valdžios valdovą, dvasią, kuri dabar veikia šneklusnumo vaikuose. ³ Tarp *jų ir mes visi savo kūno geiduliuose kadaise elgėmės vykdydami kūno ir šminčių valingus sprendimus, ir prigintimi buvome rūstybės vaikai, kaip ir *visi kiti. ⁴ Bet Dievas, būdamas apstus gailėstingumo, iš savo didžios meilės, kuria jis mylėjo mus, ⁵ net kai mes buvome mirę nusižengimuose, padarė mus gyvus su Kristumi – esate išgelbėti malone – ⁶ ir prikėlė su juo bei pasodino su juo dangaus srityse, Kristuje Jėzuje, ⁷ kad ateinančiais amžiais parodytų šnepranokstamus savo malonės turtus savo gerumu mums Kristuje Jėzuje. ⁸ Nes malone esate išgelbėti per tikėjimą, – ir tai ne iš jūsų (ta dovana yra nuo Dievo), ⁹ ne iš darbų, kad niekas nesigirtų, ¹⁰ nes būdami jo kūrinys, esame sukurti Kristuje Jėzuje geriems darbams, kuriuos Dievas iš anksto paruošė, kad juose vaikščiotume. ¹¹ Todėl atsiminkite, kad jūs, kadaise kūno atžvilgiu kitataučiai, – kuriuos Neapipjaustymu vadina kūne rankomis atliktas vadinamas Apipjaustymas, – ¹² kad tuomet buvote šbe Kristaus, atskirti nuo Izraelio sandraugos ir svetimi pažado sandoroms, neturintys vilties ir be Dievo pasaulyje. ¹³ Bet dabar Kristuje Jėzuje jūs, kurie kadaise buvote toli, per Kristaus kraują esate priartinti. ¹⁴ Nes jis yra mūsų taika, kuris abu pavertė vienu ir nugriovė pertvaros skiriamąją sieną, ¹⁵ savo kūne panaikinęs priešišumą – įsakuose esantį įsakymų įstatymą, – tam, kad savyje sukurtų iš tų dviejų vieną naują žmogų – taip darydamas taiką – ¹⁶ ir sutaikintų abu su Dievu viename kūne per kryžių, jį užmušęs priešišumą. ¹⁷ Be to, atėjęs jis paskelbė Evangeliją – taiką – jums, tolimiesiems, ir jiems, artimiesiems, ¹⁸ nes per jį mes abeji galime priėti prie Tėvo *vienos Dvasios valdomi. ¹⁹ Išvada tokia:

§ 1:22 „bažnyčiai“ – T. y. „susirinkimui“; gal „labui bažnyčios (susirinkimui)“. * 2:2 „pasaulio“ – Gr. „κόσμος“ (kosmos). † 2:2 „išsidėstymą“ – Arba „amžių“, „sistemą“, „santvarką“; gr. αἰών (aion). † 2:2 „valdovą“ – Arba „kunigaikštį“. § 2:2 „neklusnumo vaikuose“ – Arba „užsispyrusio netikėjimo vaikuose“, „atsisakymu tikėti pasižymėjusiuose vaikuose“. * 2:3 „jų“ – T. „kurių“. † 2:3 „savo kūno geiduliuose“ – Arba „per savo kūno geidulius“, „savo kūno geidulių itakoje“, „savo kūno geidulių valdomi“. † 2:3 „kūno geiduliuose“ – Plg. Rom 1:24, 6:12. § 2:3 „minčių“ – Čia dgs. Tas pats gr. žodis, bet vns., vartojamas Ef 1:18, 4:18 („proto“). * 2:3 „visi kiti“ – T. „likusieji“. † 2:4 „apstus“ – T. „turtingas“. † 2:4 „iš savo didžios meilės“ – Arba „savo didžia meile“ (aiškinant priemonę arba būdą, kuriuo jis prikėlė dvasiškai numirėlius). § 2:7 „nepranokstamus“ – T. „pranokstančius“, t. y. viską viršijančius. * 2:8 „iš jūsų“ – Arba „jūsų padarinys“. † 2:9 „iš darbų“ – Arba „darbų padarinys“. † 2:10 „kūrinys“ – Arba „darbo vaisius“. § 2:12 „be Kristaus“, „be Dievo“ – Gr. kalboje tai yra dvi skirtingos gramatinės sandaros. * 2:15 „savyje sukurtų iš tų dviejų vieną naują žmogų“ – T. „tuos abu savyje sukurtų į vieną naują žmogų“. † 2:15 „naują žmogų“ – Šis „naujas žmogus“ yra iš žydų ir kitataučių sudaromas „vienas kūnas“ (Ef 2:16), t. y. bažnyčia (susirinkimas); galbūt yra ir užuomina apie naują žmoniją, kurios galva yra ne „pirmasis žmogus, Adomas“, bet Mesijas, „paskutinis Adomas“ (I Kor 15:45). † 2:16 „juo“ – T. y. kryžiumi. Gr. kalbos sandara leidžia išversti ir „savyje“, t. y. Mesijas sutaikino abejus savyje. § 2:18 „galime priėti“ – T. „turime pristatymą / priėjimą“, t. y. Jėzus mus yra pristatęs Dievui Tėvui. * 2:18 „vienos Dvasios valdomi“ – Gr. ἐν ἐνὶ Πνεύματι (en eni Pneumati); arba „dėl vienos Dvasios“, „dėl vienos Dvasios veiklos / vadovavimo“, „dėl vienos Dvasios itakos“, „vienos Dvasios itakoje“, „vienoje Dvasioje“. Ta pati gr. frazė yra Ef 2:18, Flp 1:27, I Kor 12:3. Plg. panašią gr. k. sandarą (be skaitmens „viena“) Mt 22:43 eilutėje, kai kalbama apie Dovydą, kuris buvo Šventosios Dvasios valdomas rašydamas Ps 110. Plg. ir Mk 1:23; 5:2, kur kalbama apie netyrosios dvasios valdomą žmogų. Apr 1:10 irgi yra ἐν Πνεύματι (en Pneumati) kalbant apie tai, kad Jonas buvo Šv. Dvasios valdomas, kai Viešpats Jėzus liepė jam rašyti septynioms bažnyčioms (plg. ir Apr 4:2, 17:3, 21:10). † 2:19 „Išvada tokia“ – Arba „Taigi – išvada“.

jūs jau nebesate svetimšaliai ir ateiviai, bet esate šventųjų bendrapiliečiai ir Dievo namiškiai, ²⁰ esate pastatyti ant apaštalų ir pranašų pamato, vyraujančiu kertiniu *akmeniu* esant pačiam Jėzui Kristui, ²¹ kuriame *visas* pastatas, tiksliai *šsuleistas* kartu, auga į **šventą šventyklą* Viešpatyje, ²² kuriame ir jūs esate kartu statomi, kad būtumėte Dievo buveinė *†Dvasioje*.

3

¹ Dėl tos priežasties, aš, Paulius, Kristaus Jėzaus kalinys jūsų, kitataučių, labui, – ² **jeigu iš tikrųjų girdėjote apie jūsų labui man duotą Dievo malonės *†santvarką*, ³ kad apreiškimu *jis* man atskleidė slėpinį, – kaip anksčiau trumpai aprašiau; ⁴ iš to skaitydami galite suvokti mano supratimą Kristaus slėpinio atžvilgiu, – ⁵ kuris *kitais amžiais* nebuvo atskleistas *Šžmonių palikuonims*, kaip jis dabar *Dvasios* atskleistas jo šventiems apaštalams ir pranašams: ⁶ *būtent, kad* kitataučiai yra bendrapaveldėtojai ir bendro kūno nariai ir jo pažado bendri dalininkai Kristuje per Evangeliją, ⁷ kurios tarnu tapau pagal Dievo malonės dovaną, man duotą veiksmingu jo jėgos veikimu. ⁸ Man, visų šventųjų mažesniui už mažiausiąjį, buvo duota ši malonė **kitataučiams *†skelbti* Evangeliją – neištiriamus Kristaus turtus – ⁹ ir visus apšviesti *apie tai*, kokia yra bendrystė *†slėpinio*, kuris nuo amžių buvo paslėptas Dieve, kuris visa sukūrė per Jėzų Kristų ¹⁰ tam, kad dabar per bažnyčią vyresnybėms ir valdžioms dangaus srityse taptų žinoma daugiopa Dievo išmintis ¹¹ pagal amžinąją tikslą, kurią jis *Šnustatė* Kristuje Jėzuje, mūsų Viešpatyje, ¹² kuriame **per tikėjimą* juo turime *drąsą* ir *†priėjimą* su užtikrintumu. ¹³ Todėl prašau nenusiminti dėl mano prispaudimų jūsų labui: *†tai* yra jūsų šlovė. ¹⁴ Dėl tos priežasties klaupiuosi prieš Tėvą mūsų Viešpaties Jėzaus Kristaus, ¹⁵ nuo kurio *Syra* gavusi vardą visa šeima danguje ir žemėje, ¹⁶ **kad* pagal savo šlovės turtus duotų jums būti stiprinami didžiule jėga per jo *Dvasią* vidiniame žmoguje, ¹⁷ *†jog* Kristus per tikėjimą *†nuolat užimtų buveinę* jūsų širdyse, *Škad* jūs, *įsišakniję* ir *įsitvirtinę* meilėje, ¹⁸ *pajėgtumėte* suvokti kartu su visais šventaisiais, koks yra plotis, ir ilgis, ir**

† 2:21 „visas“ – Arba „kiekvienas“. Gr. priimtas tekstas leidžia ir taip ir taip išversti. § 2:21 „suleistas“ – Arba „sujungiamas“. * 2:21 „šventą šventyklą“ – Plg. Ps 11:4; Hab 2:20; Mch 1:2. † 2:22 „Dvasioje“ – Gr. frazė ἐν Πνεύματι (en Pneumati) yra vartojama 35 k. NT (TR) ir čia yra paralelinėje sandaroje su ἐν Κυρίῳ (en Kurio), „Viešpatyje“, 21-oje eilutėje. Dažniau ta frazė nusako ne vietą, sritį ar sferą, bet tą, kuris tiesiogiai atlieka veiksmą kieno nors pavedimu (angl. „agent“); čia tai būtų „Dvasios statomi“. Gali būti išversta ir „Dvasios valdomi“ ar pan. * 3:2 „jeigu iš tikrųjų“ – Arba „jeigu – taip, rodos, yra –“. † 3:2 „santvarką“ – Gr. „oikonomia“ (namų ūkio įstatymas / tvarka); arba „administravimo sistemos“, t. y. kokia bus Dievo nustatyta valdymo, tvarkymo bei priežiūros sistema. † 3:5 „kitais amžiais“ – Gal „kitomis kartomis“. § 3:5 „žmonių palikuonims“ – Hbr. k. panaši mintis reiškiamas fraze, kuri gali būti verčiamas „Adomo palikuonims“; plg. Pr 11:5, I Kar 8:39, Ps 107:8 ir kt. * 3:8 „kitataučiams“ – Arba „tautomis“ arba „nežydams“, arba gal „pagonims“ jeigu laikoma omenyje, kad žodžiai „pagonys“ ir „žydai“ yra priešpriešinami vienas kitam. † 3:8 „skelbti evangeliją – neištiriamus Kristaus turtus –“ – Arba „skelbti *kaip* gerą žinią neištiriamus Kristaus turtus“. † 3:9 „slėpinio, kuris [...]“ – Žr. Kol 1:26. § 3:11 „nustatė“ – Arba „sudarė“, „sukūrė“, „sumanė“, „įvykdė“. * 3:12 „per tikėjimą juo“ – Arba „dėl jo patikimumo“, „per jo tikėjimą“. † 3:12 „priėjimą“ – Žr. Ef 2:18 išnašą. † 3:13 „tai“ – T. moteriškos giminės vienaskaitinis sangražinis įvardis, todėl galimas vertimas „kuris“, t. y. arba (1) Pauliaus kentėjimas (plg. Kol 1:24, II Kor 11:23-27) arba (2) jų nenusiminimas (plg. Flp 1:27-28). § 3:15 „yra gavusi vardą“ – Plg. Apd 11:26, kurioje aprašoma tai, kad Viešpaties Jėzaus Kristaus pasekėjams buvo skirtas vardas, padarytas iš gr. k. žodžio „Kristus“. * 3:16 „kad“ – Gr. ἵνα. † 3:17 „jog [...]“ – Gr. kalbos sandaroje vartojama bendratis, kuri rodo tikslą. 17-tos eilutės tekstas aiškina 16-tos eilutės tikslą. † 3:17 „nuolat užimtų buveinę“ – Arba „gyventų“, t. y. kaip nuolatinis gyventojas; pabrėžiama jo padėtis – Kristus turi būti ne svečias, bet šeimnininkas. § 3:17 „kad“ – Gr. kalbos tekste žodis ἵνα („kad“) yra ne šioje eilutėje, bet 18-tos eilutės pradžioje.

gylis, ir aukštis, ¹⁹ bei pažinti žinojimą pranokstančią Kristaus meilę, *kad būtumėte pripildyti visos Dievo pilnybės. ²⁰ O tam, kuris ta jėga, kuri veikia mumyse, pajėgia padaryti didžiai daugiau negu visa, ko prašome ar manome, ²¹ jam bažnyčioje tebūna šlovė Kristumi Jėzumi per visas amžių amžiaus kartas! Amen.

4

¹ Taigi aš, kalinys dėl Viešpaties, *raginu jus vaikščioti, kaip verta pašaukimo, kuriuo buvote pašaukti, ² su visu nuolankumu bei romumu, †su didžia kantrybe, pakęsdami vienas kitą meilėje, ³ stengdamiesi išlaikyti Dvasios vienybę taikos ryšiu. ⁴ Yra vienas kūnas, ir viena Dvasia, – kaip ir esate pašaukti į vieną savo pašaukimo viltį – ⁵ vienas Viešpats, Švienas tikėjimas, vienas krikštas, ⁶ vienas Dievas ir visų Tėvas, kuris yra virš visų ir per visus ir visuose jumyse. ⁷ Bet kiekvienam mūsų duota malonė pagal Kristaus dovanos mastą. ⁸ Todėl sako: „Pakilęs į aukštybę, jis *nuvedė nelaisvėn nelaisvę ir davė žmonėms dovanų. ⁹ (O tai, „jis pakilo“, kas tai yra, jeigu ne tai, kad jis pirma ir nužengė †į žemesniąsias žemės dalis? ¹⁰ Tas, kuris nužengė, yra tas pats, kuris ir pakilo daug aukščiau visų dangų, kad visa pripildytų.) ¹¹ Ir jis iš tikrųjų davė kai kuriuos kaip apaštalus ir kai kuriuos kaip pranašus ir kai kuriuos kaip evangelistus ir kai kuriuos kaip pastorius bei mokytojus ¹² †tam, kad šventieji būtų Švisiškai parengti tarnavimo darbui, Kristaus kūno statydinimui, ¹³ iki visi *ateisime į tikėjimo vienybę, †tai yra, Dievo Sūnaus †išsamaus pažinimo vienybę, į Štobulo *žmogaus statusą, į Kristaus †pilno †subrendimo mastą, ¹⁴ kad nebebūtume maži vaikai, bangų blaškomi ir visokių mokslo vėjo šen ir ten nešiojami per žmonių apgavystę, per gudrybę, Šjiems turint kėsłą klastingai suklaidinti; ¹⁵ bet kad, *pritaikydami tiesą su meile, visais atžvilgiais †augtume į panašumą į jį, kuris yra galva – Kristus, ¹⁶ iš kurio visas kūnas, tiksliai sujungiamas ir †sunarinamas tuo, ką aprūpina kiekvienas jį palaikantis Šsunėrimas, vykdo kūno augimą, atitinkantį kiekvienos atskiros dalies veikimą pagal saiką, tam, kad save statydintų meilėje. ¹⁷ Todėl tai sakau ir liudiju Viešpatyje, kad jūs nuo šiol nebevaikščiotumėte kaip ir *likusieji kitataučiai vaikščioja – pagal savo proto tuštybę, ¹⁸ būdami aptemdyto †proto, būdami atskirti nuo Dievo gyvybės dėl juose esančio †nežinojimo, dėl Šjų

* **3:19** „kad“ – Gr. ἵνα. * **4:1** „raginu“ – T. y. skatinu jus dėl jūsų gerovės, siekdamas jūsų paguodos, stengdamasis užkirsti kelią nereikalingam vargui. † **4:2** „su didžia kantrybe“ – T. „su ilgu nesupykimu“; arba „su ilgam laikui nesupykinama laikysena / nuostata“ arba „ilgai nesupykdami“ arba „nesupykdami ilgam“ (apibrėžtis apima ir nenorą atkeršyti už nuoskaudą). † **4:4** „į vieną savo pašaukimo viltį“ – Arba „viena savo pašaukimo viltimi“. § **4:5** „vienas tikėjimas“ – Arba „viena tikyba“. * **4:8** „nuvedė nelaisvėn nelaisvę“ – Hbr. idioma (Ps 68:18), kuri reiškia „paėmė daugybę belaisvių“. † **4:9** „į žemesniąsias žemės dalis“ – Gal „į žemesniąsias dalis, tai yra į žemę“. † **4:12** „tam, kad šventieji būtų visiškai parengti“ – T. „šventųjų visiškam parengimui“. § **4:12** „visiškai parengti“ – Arba „pataisyti“, „sudėlioti į vietas“. * **4:13** „ateisime į [...] vienybę, [...] statusą, [...] mastą“ – Arba „pasieksime [...] vienybę, [...] statusą, [...] mastą“. Gr. žodis, kuris išverstas „ateisime“ yra tariamosios nuosakos, kaip ir kiti du veiksmažodžiai tolesniame tekste: „nebebūtume“ (14 eil.) ir „augtume“ (15 eil.). † **4:13** „tai yra“ – Arba „būtent“, „ir“. † **4:13** „išsamaus pažinimo“ – Arba „nuodugnaus pažinimo“, „tikslaus pažinimo“, „pažinimo iš arti“. § **4:13** „tobulo“ – Arba „trūkumų neturinčio“, „augimo tikslą pasiekusio“. * **4:13** „žmogaus“ – Arba „vyro“. † **4:13** „pilno“ – Arba „pilnatvės“. † **4:13** „subrendimo“ – Arba „ūgio“, „amžiaus“. Plg. Lk 2:52, Jn 9:21, 23. § **4:14** „jiems turint kėsłą“ – Arba „su kėsłu“. * **4:15** „pritaikydami tiesą“ – Arba „sakydami tiesą“ arba „vykdydami tiesą“. † **4:15** „augtume panašumu“ – Plg. Lk 2:52 (apie Viešpatį Jėzų), Rom 8:29, I Kor 15:29, II Kor 3:18 ir kt. † **4:16** „sunarinamas“ – Arba „suneriamas“. § **4:16** „sunėrimas“ – Arba „raištis“, gal „sąnarys“. * **4:17** „likusieji kitataučiai“ – Arba „visi kiti kitataučiai“, „kiti nežydai“, „visos kitos tautos“, „likusios tautos“. † **4:18** „proto“ – Arba „supratimo“. † **4:18** „nežinojimo“ – Arba „neišmanymo“. § **4:18** „dėl jų širdies užkietėjimo“ – T. y. užkietėjusi širdis nemato (nesuvokia).

širdies užkietėjimo; ¹⁹ kurie, surambėję, atsidavė *palaidumui, kad †geidžiai atliktų visokią †nešvarų darbą. ²⁰ Bet jūs Šsuvokėte Kristų ne šitaip – ²¹ *jeigu iš tikrųjų jį girdėjote ir pagal tai, kad tiesa yra Jėzuje, jame buvote išmokyti ²² †nusivilkti ankstesnę elgseną †atitinkantį „senąjį žmogų“, kuris gadinamas pagal apgaulingus geismus, ²³ ir būti atnaujinami savo Šproto dvasioje, ²⁴ ir apsivilkti „nauju žmogumi“, sukurtu *teisume ir tikrame šventume †taip, kad atitinka Dievą. ²⁵ Todėl, †atmesdami melą, kalbėkite tiesą kiekvienas su savo artimu, nes esame vieni kitų nariai. ²⁶ ŠPYKITE IR NENUSIDĖKITE: *tenenusileidžia saulė †ant jūsų pasipiktinimo, ²⁷ nei duokite vietos velniui. ²⁸ Kas vagia, tegul nebevagia, bet verčiau tegul triūsia, dirbdamas savo rankomis padorų darbą, kad turėtų *kuo* dalytis su stokojančiu. ²⁹ Jokia †sugedusi kalba teneišaina iš jūsų burnos, bet tik kas gera reikiamam statydinimui, kad duotų malonę klausytojams. ³⁰ Ir neliūdinkite Šventosios Dievo Dvasios, kuria buvote užantspauduoti išpirkimo dienai. ³¹ Visa kartybė, ir įtūžis, ir rūstybė, ir rėkavimas, ir piktžodžiavimas su visa bloga valia tebūna pašalinti nuo jūsų; ³² verčiau Šbūkite vieni kitiems maloningi, minkštaširdiški, atleisdami vieni kitiems, lygiai kaip ir Dievas *dėl Kristaus jums atleido.

5

¹ Todėl būkite Dievo *sekėjai, kaip mylimi vaikai, ² ir vaikščiokite meilėje, kaip ir Kristus mus mylėjo ir atidavė už mus save kaip atnašą ir auką Dievui, kad *tai* būtų malonaus aromato kvapas. ³ Bet †paleistuvystė ir visoks netyrumas ar gobšumas tenebūna net †minimi tarp jūsų, kaip pridera šventiesiems; ⁴ nei nešvankumas, nei kvaila šneka, nei šlykštus juokavimas, kurie netinka, bet verčiau dėkojimas. ⁵ Nes jūs žinote tai, kad Šjoks paleistuvis, netyras *žmogus*, ar godus *žmogus* (tai yra stabmeldys) jokio veldinio neturi Kristaus *ir Dievo karalystėje. ⁶ Niekas teneapgauna jūsų tuščiais žodžiais, nes dėl šitų dalykų Dievo rūstybė †krinta ant †neklusnumo vaikų. ⁷ Dėl to nebūkite dalyvaujantys kartu su jais, ⁸ nes kadaise buvote tamsa, bet dabar *esate* šviesa Viešpatyje: vaikščiokite kaip Ššviesos vaikai ⁹ – mat Dvasios

* **4:19** „palaidumui“ – T. y. gyvenimui bet kaip, be susilaikymo, be ribų, be taisyklių; rodo į gašlią, ištvirkusią gyvenimą. † **4:19** „geidžiai“ – Arba „su gobšumu“. † **4:19** „nešvarų“ – Arba „netyrų“. § **4:20** „suvokėte“ – Arba „išmokote“, „įsisavinote“. * **4:21** „jeigu iš tikrųjų“ – Arba „jeigu, ir taip, rodos, yra, kad“. † **4:22** „nusivilkti“ – Žr. Kol 3:9-10. † **4:22** „atitinkantį“, „pagal“ – Gr. κατά (kata). § **4:23** „proto dvasioje“ – Arba „proto dvasios atžvilgiu“, t. y. jūsų proto (protavimo) dvasia yra atnaujinama, tai reiškia, kad patys esate atnaujinami. * **4:24** „teisume ir tikrame šventume“ – Galima išversti ir suprasti įvairiai: „teisume, tai yra tiesos šventume“, „teisume ir tiesos šventume“, „teisume, tai yra tikrame šventume“, „teisume ir tiesos sukeltame šventume“, „teisume, tai yra tiesos sukeltame šventume“. Neįtikėtina, kad gerai išversti įnagininku, nes pabrėžiamas rezultatas – kad naujas žmogus turi savybes, kurios atitinka Kūrėjo savybes. Gal būtų galima suprasti šitaip: „turinčiu teisumą ir tikrą (tiesos sukeltą) šventumą“. Plg. panašią gr. frazę Lk 1:75. Tikras (tiesos) šventumas yra Ef 4:22 eilutės „apgaulingų geismų“ priešingybė. † **4:24** „taip, kad atitinka“ – Arba „pagal“. † **4:25** „atmesdami melą“ – Arba „atmetę“. § **4:26** „Pykite“ – Arba „Užsirūstinkite“. * **4:26** „tenenusileidžia saulė ant jūsų pasipiktinimo“ – Gal tai reiškia „saulė tenusileidžia, kol imsitės veiksnių pašalinti priežastį, kuri tikinčiųjų bendruomenėje (žr. 25 eil.) sukėlė šią teisėtą pasipiktinimą“. † **4:26** „ant jūsų pasipiktinimo“ – Gal „ant jūsų rūstybės priežasties“. † **4:29** „sugedusi“ – Gal „gadinanti“. § **4:32** „būkite“ – Arba „tapkite“, „pasidarykite“. * **4:32** „dėl Kristaus“ – T. „Kristuje“; žr. tą patį gr. gram. sandarą Ef 4:1, „kalinys dėl Viešpaties“ arba „kalinys Viešpatyje“. * **5:1** „sekėjai“ – Tinka ši apibrėžtis iš DLKŽ – „daryti, kaip kitas daro, mėgdžioti elgesį“. † **5:3** „paleistuvystė“ – T. y. bet kokia lytinė nuodėmė. † **5:3** „minimi“ – T. „minima“. § **5:5** „joks“ – T. „kiekvienas“. * **5:5** „ir“ – Arba „tai yra“. Žr. gr. sintaksę II Tes 1:12 (gali būti „ir“ arba „tai yra“) ir Tit 2:13 bei II Pt 1:1 (be abejo reikšmė yra „tai yra“). † **5:6** „krinta“ – T. „ateina“. † **5:6** „neklusnumo vaikų“ – Arba „užsispyrusio netikėjimo vaikų“, „atsisakymu tikėti *pasizymėjusių* vaikų“. § **5:8** „Šviesos vaikai“ – Plg. Jn 12:36, Lk 16:8, I Tes 5:5.

vaisius yra visokiame *gerume, ir teisume, ir tiesoje, – ¹⁰ ištirdami, kas †visiškai patinka Viešpačiui. ¹¹ Ir neturėkite bendrų reikalų su nevaisingais tamsos darbais, o verčiau gi įtikinkite dėl kaltumo, ¹² nes gėda net kalbėti apie tai, kas jų daroma slapčia. ¹³ Bet visa tai, †ką šviesa įtikina esant kaltą, darosi regima, kadangi visa, kas daro regima, yra šviesa. ¹⁴ Todėl sako: „Atsibusk, kuris miegi, ir kelkis iš numirusiųjų, ir Kristus apšvies tave.“ ¹⁵ Todėl žiūrėkite, kaip Štiksliai vaikščiojate – ne kaip neišmintingi, bet kaip išmintingi, ¹⁶ išpirkdami laiko tarpsnį, nes dienos *pasižymi blogumu. ¹⁷ Todėl nebūkite kvaili, bet suprantantys, kokia yra Viešpaties valia. ¹⁸ Ir nebūkite apsvaigę nuo vyno, kuriame yra pasileidimas, bet būkite †pripildyti Dvasios, ¹⁹ tarpusavyje kalbėdamiesi psalmėmis, gyriaus giesmėmis bei dvasinėmis giesmėmis, giedodami ir †savo širdimi užtraukdami melodiją Viešpačiui, ²⁰ visada už viską mūsų Viešpaties Jėzaus Kristaus vardu dėkodami tam, kuris yra Dievas ir Tėvas, ²¹ Šelgdamiesi pavaldžiai vieni kitiems *Dievo baimėje. ²² Žmonos, elkitės pavaldžiai savo vyrams, kaip Viešpačiui, ²³ nes vyras yra žmonos galva, kaip ir Kristus yra bažnyčios galva; ir jis yra to kūno Išgelbėtojas. ²⁴ Todėl, kaip bažnyčia †elgiasi pavaldžiai Kristui, taip ir žmonos *tesielgia pavaldžiai* savo vyrams visais atžvilgiais. ²⁵ Vyrai, mylėkite savo žmonas, kaip ir Kristus mylėjo bažnyčią, ir atidavė save už ją, ²⁶ kad, apvalęs ją vandens nuplovimu †per Žodį, ją pašventintų, ²⁷ kad sau pristatytų ją – šlovingą bažnyčią, neturinčią dėmės nei raukšlės nei ko nors tokio, bet kad ji būtų šventa ir Šnepeiktina. ²⁸ Taip ir vyrai privalo mylėti savo žmonas, kaip savo pačių kūnus. Kas myli savo žmoną, myli save patį, ²⁹ nes niekas niekada nekentė savo paties kūno, bet jį maitina ir meilingai globoja, kaip ir Viešpats bažnyčią, ³⁰ nes mes esame jo kūno – jo kūno sandaros ir jo kaulų – nariai. ³¹ DĖL ŠIOS PRIEŽASTIES VYRAS PALIKS SAVO TĖVĄ BEI MOTINĄ IR SUSIJUNGS SU SAVO ŽMONA, IR JIE ABU TAPS VIENU KŪNU. ³² (Šis slėpinys yra didingas, o aš kalbu apie Kristų ir bažnyčią.) ³³ Vis dėlto ir jūs – būtent kiekvienas – privalote mylėti savo žmoną taip, kaip save patį; o žmona *privalo skirti pagarbią baimę savo vyrui.

6

¹ Vaikai, pakluskite Viešpatyje savo tėvams, nes tai teisinga. ² „Gerbk savo tėvą ir motiną“ – tai pirmasis įsakymas su pažadu: ³ kad tau gerai sektųsi, ir ilgai gyventum žemėje. ⁴ Ir jūs, tėčiai, nepykdykite savo vaikų, bet *puoselėkite juos Viešpaties

* **5:9** „gerume“ – Arba „dorovingume“. † **5:10** „visiškai patinka“ – T. „yra visiškai patinkama“. † **5:13** „ką šviesa įtikina esant kaltą, darosi regima“ – Gal „kas įtikinamai parodytas esant kaltas, yra šviesos daroma regima“. § **5:15** „tiksliai“ – Arba „preciziškai“, „be nukrypimų“; gr. žodis vartojamas ir Mt 2:8; Lk 1:3, Apd 18:25, I Tes 5:2. * **5:16** „pasižymi blogumu“ – T. „yra blogos“ arba „yra pražūtingos / pavojingos“ arba „yra piktos“; šiomis dienomis yra įprasta skatinti tai, kas yra iš esmės bloga (prieštarauja Dievui) ir sukelia blogų pasekmių (pavojų); minimos blogybės: neišmintinga elgsena (5:15) ir neišmintingas Dievo valios nežinojimas (5:17). Plg. Ef 6:13. † **5:18** „pripildyti Dvasios“ – Gramatiškai (gr. k.) gali būti „per Dvasią pripildyti“ arba „Dvasia pripildyti“ (t. y. Dvasia yra pripildymo „priemonė“, kuria Kristus pripildo (Ef 4:10) į atgimusiųjų visą Dievo pilnatvę (Ef 3:19)). † **5:19** „savo širdimi“ – Arba „savo širdyje“. § **5:21** „elgdamiesi pavaldžiai“ – Arba „nusileisdami“. * **5:21** „Dievo baimėje“ – T. y. „dėl to, kad bijote Dievo“. † **5:24** „elgiasi pavaldžiai“ – Arba „nusileidžia“. † **5:26** „per Žodį“ – Arba „su Žodžiu“. § **5:27** „nepeiktina“ – Arba „be kliaudos“. * **5:33** „privalo skirti pagarbią baimę savo vyrui“ – Arba „turi kilniąja prasme bijoti savo vyro“, „turi rimtai gerbti savo vyrą“; t. y., bijoti išsišokti prieš jį, privalo aukštinti jį dėl pareigų, kurias jis eina Dievo paskyrimu; kiekvienas žmogus iš meilės Dievui turėtų bijoti nusizengti Dievui, kuriam jis pavaldus ir kuris jį myli. Atgimusiųjų šeima yra tų santykių atspindėjimas. 21-oje eilutėje yra giminingas gr. žodis, kuris išverstas „baimė“. * **6:4** „puoselėkite“ – Arba „auginkite“, „brandinkite“.

†auklėjimu ir įspėjančiu paraginimu. ⁵ †Tarnai, pakluskite tiems, kurie pagal Šfizinę padėtį yra *jūsų* šeimininkai, su baime ir drebėjimu, *neklastinga širdimi, lyg kad Kristui, ⁶ ne dėl akių tarnaudami, lyg žmonėms įsiteikiantys, bet kaip Kristaus †tarnai, iš †širdies vykdantys Dievo valią, ⁷ tarnaudami gera valia kaip Viešpačiui, o ne žmonėms, ⁸ žinodami, kad kiekvienas, tiek Šnelaisvasis, tiek laisvasis, jei jis daro ką gera, tą patį atsiims iš Viešpaties. ⁹ Ir jūs, šeimininkai, tą patį darykite jiems, atsisakydami grasinimo, žinodami, kad ir jūsų Šeimininkas yra danguje ir *jis nėra šališkas. ¹⁰ Galiausiai, mano broliai, būkite Viešpaties, tai yra, jo galybės jėgos, stiprinami. ¹¹ Apsirenkite visa Dievo ginkluote, kad pajėgtumėte išstovėti prieš velnio klastas. ¹² Nes †mes grumiamės ne prieš kraują ir kūną, bet prieš vyresnybes, prieš valdžias, prieš šio †amžiaus tamsybės pasaulinius valdovus, prieš Šblogio dvasines *jėgas* dangaus srityse. ¹³ Todėl pasiimkite visą Dievo ginkluotę, kad pajėgtumėte *priešintis †blogumu pasižyminčią dieną ir, viską atlikę, išstovėti. ¹⁴ Taigi stovėkite susijuosę savo strėnas tiesa ir užsidėję teisumo krūtinšarvį ¹⁵ ir apsiavę kojas taikos Evangelijos parengtimi, ¹⁶ prie viso *to* pasiėmę tikėjimo skydą, kuriuo pajėgsite užgesinti visas ugningas †blogio strėles. ¹⁷ Pasiimkite ir išgelbėjimo šalną ir Dvasios kalaviją, kuris yra Dievo žodis, ¹⁸ visokia malda ir maldavimu visuomet meldamiesi Ššventosios Dvasios *valdomi* ir *tam tikslui budėdami su visokiu ištvermingumu bei prašymu už visus šventuosius ¹⁹ ir už mane, kad, savo burną atveriant, man būtų †duota ką pasakyti, kad drąsiai duočiau žinoti slėpinį Evangelijos, ²⁰ kurios labui einu pasiuntinio pareigas grandinėse, kad †jos atžvilgiu Škalbėčiau drąsiai, kaip privalau. ²¹ O, kad ir jūs žinotumėte mano reikalus – ką veikiu –, jums viską duos žinoti Tichikas, mylimas brolis ir ištikimas tarnas Viešpatyje, ²² kurį jums pasiunčiau *būtent dėl to, kad jūs susipažintumėte su mūsų reikalais, ir jis paguostų jūsų širdis. ²³ Ramybė *tebūna* broliams ir meilė su tikėjimu nuo Dievo Tėvo ir Viešpaties Jėzaus Kristaus. ²⁴ Malonė *tebūna* su visais, kurie †negendamume myli mūsų Viešpatį Jėzų Kristų. Amen.

† 6:4 „auklėjimu“ – Arba „drausme“. † 6:5 „Tarnai“ – Arba „Vergai“, t. y. neturintys laisvės, kurie privalo vykdyti kito žmogaus valią. § 6:5 „fizinę padėtį“ – T. „kūną“. * 6:5 „neklastinga“ – Arba „atvira“. † 6:6 „tarnai“ – Arba „vergai“; žr. Ef 6:5. † 6:6 „širdies“ – Arba „sielos“. § 6:8 „nelaisvasis“ – Arba „vergas“, „tarnas“. * 6:9 „jis nėra šališkas“ – T. „pas jį nėra šališkumo“. † 6:12 „mes grumiamės“ – T. „grumtynės mums“. † 6:12 „amžiaus“ – Arba „santvarkos“, „sistemas“. § 6:12 „blogio“ – Arba „pikto“, „piktybės“. * 6:13 „priešintis“ – Arba „prieštaraudami išstovėti“. † 6:13 „blogumu pasižyminčią dieną“ – T. „blogio dieną“ arba „pražūtingą / pavojingą dieną“, „piktąją dieną“. Žr. Ef 5:16. † 6:16 „blogio“ – Arba „piktojo“. § 6:18 „Šventosios Dvasios *valdomi*“ – Arba „Šventojoje Dvasioje“, „Šventosios Dvasios *įtakoje*“, „Šventosios Dvasios *paveikti*“. Plg. panašią gr. k. sandarą Mt 22:43, Apd 11:28, I Kor 12:3, 13 eilutėse, kai kalbama apie žmogų, kuris yra Šventosios Dvasios valdomas ir Mk 1:23; 5:2, kur kalbama apie netyrosios dvasios valdomą žmogų. * 6:18 „tam tikslui“ – Arba „dėl šito reikalo“. † 6:19 „duota ką pasakyti“ – Arba „duotas žodis“, „suteikta *galimybė* ir *galia* pareikšti žodį“, „duotas pranešimas“. † 6:20 „jos atžvilgiu“ – T. „joje“, t. y. Evangelijoje. § 6:20 „kalbėčiau drąsiai, kaip turėčiau“ – T. „būčiau drąsus, kaip privalau kalbėti“. * 6:22 „būtent dėl to“ – T. „dėl šito paties“. † 6:24 „negendamume“, – Arba „negėstančioje būsenoje“; gal „nemirtingume“, „nemarume“, „su negėstančia *meile*“ arba „su nemaria *meile*“; žr. gr. žodį ἀφθαρσία (aftharsia) Rom 2:7; I Kor 15:42,50,53,54; II Tim 1:10; Tit 2:7.

Laiškas filipiečiams

Sveikinimas

¹ Paulius ir Timotiejus, Jėzaus Kristaus tarnai, visiems Filipuose esantiems šventiesiems Kristuje Jėzuje, su *prižiūrinčiaisiais ir diakonais. ² Malonė jums ir ramybė nuo Dievo, mūsų Tėvo, ir Viešpaties Jėzaus Kristaus.

Padėka Dievui ir malda už Filipiečius

³ Dėkoju savo Dievui, kada tik jus prisimenu, ⁴ visuomet, kiekvienoje savo †maldoje už jus visus išsakydamas †meldimą su džiaugsmu ⁵ dėl jūsų bendradarbiavimo Evangelijos labui nuo pirmosios dienos iki dabar, ⁶ būdamas dėl šito Štikras, kad tas, kuris pradėjo jumyse gerą darbą, jį *užbaigs iki Jėzaus Kristaus Dienos. ⁷ Atitinkamai, yra teisinga man tai galvoti apie jus visus, nes †aš turiu savo širdyje jus, kurie visi, tiek †man esant pančiuose, tiek †ginant ir †tvirtinant Evangeliją *esate drauge su manimi malonės dalininkai. ⁸ Nes Dievas yra mano liudytojas, kaip jūsų visų labai ilgiosi Jėzaus Kristaus giliaširdiškais jausmais.

⁹ Ir už štai ką meldžiu, kad jūsų meilė vis †augtų daugiau ir daugiau tikro pažinimo srityje ir visokeriopo †žvalgumo srityje ¹⁰ tam, kad †laikytumėte išmėgintais ir priimtinais tuos dalykus, kurie geriausi, kad būtumėte Štyri ir nesuklupe †nusizengimus *iki Kristaus Dienos, ¹¹ būdami pripildyti teismo vaisių, kurie duodami per Jėzų Kristų Dievo šlovei ir gyriui.

Džiaugsmas, kad Kristus yra skelbiamas

¹² Bet noriu, kad jūs žinotumėte, broliai, kad †dalykai, kurie man atsitiko, išėjo labiau į Evangelijos plitimą ¹³ taip, kad †pasidarė aišku visoje Špretorijoje ir *visur kitur, kad mano †pančiai yra dėl Kristaus. ¹⁴ Be to, †daugumas Šbrolių Viešpatyje, *įgiję tvirtą užtikrintumą per mano †pančius, žymiai labiau drįsta be baimės kalbėti žodį. ¹⁵ Iš tikrųjų kai kurie skelbia Kristų net iš pavydo ir †mėgimo varžytis, bet

* **1:1** „prižiūrinčiaisiais“ – Arba „vyskupais“. Žr. Apd 20:28. † **1:4** „maldoje“ – Arba „meldime“, „maldavime“ (šioje eilutėje tas pats gr. žodis vartojamas du kartus). † **1:4** „meldimą“ – Arba „malda“, „maldavimą“. § **1:6** „tikras“ – Arba „įtikintas“. * **1:6** „užbaigs“ – Arba „iki galo įvykdys“. † **1:7** „aš turiu savo širdyje jus“ – Tas pats gr. tekstas gali būti išverstas „mane savo širdyje turite jūs“. † **1:7** „man esant pančiuose“ – T. „tiek mano pačiuose“. § **1:7** „ginant ir įtvirtinant Evangeliją“ – T. „Evangelijos apgynime ir įtvirtinime“. * **1:7** „esate drauge su manimi malonės dalininkai“ – Arba „esate kartu mano patirtos malonės dalininkai“. † **1:9** „augtų“ – Arba „apstėtų“, „gausėtų“, „daugėtų“. † **1:10** „laikytumėte išmėgintais ir priimtinais“ – Arba „patikrinę, aukštai vertintumėte“. § **1:10** „tyri“ – Gr. žodis gali reikšti „išlaikę patikrinimą saulės spinduliais“, t. y. tyra šviesa neparodė jokio netyrumo; toks yra „tyrų skatulių“ žmogus. * **1:10** „iki Kristaus Dienos“ – Arba „Kristaus Dienai“, t. y. laukdami Kristaus Dienos ir norėdami būti tokie tądien. Kristaus Diena yra minima ir Flp 2:16, o Viešpaties Diena minima 5 kartus NT (Apd 2:20; I Kor 5:5; II Kor 1:14; I Tes 5:2; II Pt 3:10) ir daugybę kartų ST. † **1:12** „dalykai, kurie man atsitiko“ – Gr. „tie dalykai dėl manęs“ arba „tie dalykai, susiję su manimi“, t. y. Pauliaus aplinkybės. † **1:13** „pasidarė aišku visoje pretorijoje ir visur kitur, kad mano pančiai yra dėl Kristaus“ – Arba (1) „Kristumi mano pančiai pasidarė aiškūs visoje pretorijoje ir visur kitur“ arba (2) „mano pančiai Kristuje pasidarė aiškūs visoje pretorijoje ir visur kitur“ arba (3) „dėl Kristaus mano pančiai pasidarė aiškūs visoje pretorijoje ir visur kitur“. § **1:13** „pretorijoje“ – Žr. Mt 27:27 išnašą. Čia gr. žodis rodo arba į Imperatoriaus Nerijaus rūmus arba į jo sargybos padalinį. * **1:13** „visur kitur“ – Arba „visiems kitiems“. † **1:13** „pančiai“ – T. y. „kalinimas“. † **1:14** „daugumas“ – Arba „daugelis“; gr. žodis vartojamas ir taip ir taip NT. § **1:14** „brolių Viešpatyje, įgiję tvirtą užtikrintumą per mano pančius“ – Arba „brolių, per mano pančius įgiję tvirtą užtikrintumą Viešpatyje“. * **1:14** „įgiję tvirtą užtikrintumą“ – Arba „būdami įtikinti“. † **1:14** „pančius“ – T. y. „kalinimą“. † **1:15** „mėgimo varžytis“ – Arba „nesantaikos“, „mėgimo konkuruoti“, „nesutarimo“.

ir kai kurie gera valia. ¹⁶ Vieni gi skelbia Kristų iš Špriešiško noro pirmauti, ne tyromis *paskatomis*, manydami prie mano pančių pridėti *dar* prispaudimo, ¹⁷ bet kiti iš meilės, žinodami, kad aš esu *paskirtas *į šią vietą* evangelijai ginti. ¹⁸ Tai ką? Vis dėlto, †visokiais būdais (ar dėl akių, ar iš tiesų) yra skelbiamas Kristus – šituo gi aš džiaugiuosi!

Gyventi – tai Kristus, o mirti – tai laimėjimas

Taip, ir džiaugsiuosi! ¹⁹ Nes aš žinau, kad per jūsų maldavimą ir †Jėzaus Kristaus Dvasios aprūpinimą, tai Šman *baigsis išgelbėjimu ²⁰ atitinkamai su mano ilgesingu lūkesčiu ir užtikrinta viltimi, kad niekuo nebūsiu sugėdintas, bet *kad* †visapusišku drąsumu, kaip visuomet, *taip* ir dabar, Kristus bus išaukštintas mano kūne – ar *tai būtų* gyvenimu, ar mirtimi. ²¹ Nes man gyventi – *tai* Kristus, o mirti – *tai* †laimėjimas. ²² Bet jei man *skirta* toliau gyventi kūne, man *tai reiškia* Švaisingą darbą, ir nežinau, ką *pasirinkti. ²³ Nes †esu spaudžiamas iš abiejų pusių, turėdamas norą iškeliauti ir būti su Kristumi, *kas yra* daug geriau, ²⁴ tačiau †dėl jūsų *yra* būtinau pasilikti kūne. ²⁵ Būdamas dėl to Štikras žinau, kad liksiu ir būsiu su jumis visais jūsų pažangai ir *tikėjimo džiaugsmui, ²⁶ kad per mane jūsų †džiaugimasis apstėtų Kristuje Jėzuje dėl mano atvykimo pas jus dar kartą.

Stovėkite tvirtai

²⁷ Tiktai †elkitės Kristaus Evangelijos vertu būdu, kad, ar atvykęs ir išvydęs jus, ar kitur būdamas, išgirsčiau apie Šjūsų reikalus, jog stovite tvirtai – *vienos Dvasios *valdomi, visi kaip* viena siela †energingai dėdami pastangas kartu už Evangelijos tikėjimą ²⁸ ir niekuo *savo* priešininkų neišgąsdinami. †Jiems Štai yra akivaizdus pražūties ženklas, bet jums išgelbėjimo, ir *šis dalykas *yra* iš Dievo, ²⁹ kadangi jums yra maloningai duota Kristaus labui ne tik juo tikėti, bet ir jo labui kentėti,

§ 1:16 „priešiško noro pirmauti“ – Arba „priešiškos garbėtroškos“, „savanaudiško noro pirmauti“. * 1:17 „paskirtas“ – Gr. „padėtas“. † 1:18 „visokiais būdais“ – T. „visokiu būdu“. † 1:19 „Jėzaus Kristaus Dvasios aprūpinimą“ – Arba „tai, ką aprūpina Jėzaus Kristaus Dvasia“. § 1:19 „man“ – Arba „mano labui“. * 1:19 „baigsis išgelbėjimu“ – Arba „išeis į išgelbėjimą“ (žodis σωτηρία (soteria) gali rodyti į amžiną išgelbėjimą iš nuodėmių, į išvadavimą iš mirties bausmės įvykdymo, į išlaisvinimą imperatoriaus nutarimu arba pan.). † 1:20 „visapusišku drąsumu“ – Arba „visiška kalbėjimo drąsa“. † 1:21 „laimėjimas“ – Tas pats gr. žodis κέρδος (kerdos) yra vartojamas Flp 3:7 („vertybės“) ir Tit 1:11 („pelnas“). § 1:22 „vaisingą darbą“ – Arba „darbo sukeltą vaisių / rezultata“. * 1:22 „pasirinkti“ – Gr. būs. laikas, „pasirinksiu“. † 1:23 „esu spaudžiamas iš abiejų pusių“ – T. „Du spaudžia mane“. † 1:24 „dėl jūsų“ – Arba „jūsų naudai“, „jūsų labui“. § 1:25 „tikras“ – Arba „įtikintas“. * 1:25 „tikėjimo džiaugsmui“ – Arba „tikėjimo sukeltam džiaugsmui“. † 1:26 „džiaugimasis“ – Arba „gyrimasis“. † 1:27 „elkitės“ – Gal „pilietiškai elkitės“, arba „elkitės kaip Sandraugos piliečiai“, t. y. kaip dera Dangaus piliečiams. Plg Flp 3:20. § 1:27 „jūsų reikalus“ – Arba „tai, kaip jums sekasi“, „jūsų būklę“. Ta pati gr. frazė vartojama du kartus Flp 2:19-20 eilutėse ir analogiška frazė Flp 2:23. * 1:27 „vienos Dvasios valdomi“ – Gr. ἐν ἐνὶ Πνεύματι (en eni Pneumati); arba „dėl vienos Dvasios“, „dėl vienos Dvasios veiklos / vadovavimo“, „dėl vienos Dvasios itakos“, „vienos Dvasios itakoje“, „vienoje Dvasioje“. Ta pati gr. frazė yra Ef 2:18, Flp 1:27, I Kor 12:3. Plg. panašią gr. k. sandarą (be skaitmens „viena“) Mt 22:43 eilutėje, kai kalbama apie Dovydą, kuris buvo Šventosios Dvasios valdomas rašydamas Ps 110. Plg. ir Mk 1:23; 5:2, kur kalbama apie netyrosios dvasios valdomą žmogų. Apr 1:10 irgi yra ἐν Πνεύματι (en Pneumati) kalbant apie tai, kad Jonas buvo Šv. Dvasios valdomas, kai Viešpats Jėzus liepė jam rašyti septynioms bažnyčioms (plg. ir Apr 4:2, 17:3, 21:10). † 1:27 „energingai dėdami pastangas kartu už evangelijos tikėjimą“ – Arba „rungtyniaudami / varžydamiesi Evangelijos darbe“, „vienas prie kito eidami imtynių“, „energingai siekdami kartu evangelijos tikėjimo pergalę“ t. y., tarsi varžybose dėdami visas pastangas dėl tikslo. † 1:28 „Jiems tai“ – Gr. „kuris jiems“. § 1:28 „tai“ – T. y. „neįgąsdinamumas“ (gr. ἥτις). * 1:28 „šis dalykas“ – T. y. „neįgąsdinamumas“ (gr. τοῦτο).

³⁰ †kovodami tą pačią kovą, kurią matėte mane kovojant ir apie kurią dabar girdite mane kovojant.

2

Gyvenkite vieningai

¹ Taigi jei *esama* Kristuje kokio guodžiančio paskatinimo, jei kokios meilės paguodos, jei kokios *Dvasios bendrystės, jei kokių giliaširdiškų jausmų ir apšios užuojautos, ² *tai* visiškai pildykite mano †džiaugsmą šitaip: būkite †tos pačios minties, turėdami tokią pat meilę, *būdami* bendrasieliai, Šsusikaupdami į vieną dalyką. ³ **Be* jokios *minties* iš priešiško noro pirmauti ar tuščios puikybės, bet su nusižeminimu laikydami vieni kitus aukštesniais už save ⁴ kiekvienas *iš jūsų* žiūrėkite ne savo paties, bet ir kitų naudoms; ⁵ tai yra, †toks nusistatymas tebūna jumyse, kuris ir buvo Kristuje Jėzuje, ⁶ kuris, †esybe būdamas Dievas, Šnelaikė apiplėšimu būti lygiam su Dievu; ⁷ vis dėlto jis *save numenkino, prisiimdamas tarno †esybę, pasidarydamas panašus į žmones. ⁸ Ir iš išvaizdos †atpažintas Šesant žmogus, jis nusižemino, pasidarydamas klusnus iki mirties, net *iki* kryžiaus mirties. ⁹ Todėl Dievas ir labai išaukštino jį ir davė jam vardą, kuris yra aukščiau kiekvieno vardo ¹⁰ tam, kad *dėl Jėzaus vardo prikauptų kiekvienas kelis – esančiųjų danguje, ir esančiųjų žemėje, ir esančiųjų po žeme, – ¹¹ ir kad kiekvienas liežuvis Dievo Tėvo šlovei išpažintų, kad Jėzus Kristus yra Viešpats.

Paverskite savo išgelbėjimą veiksmais

¹² Taigi, mano mylimieji, kaip jūs visuomet paklusdavote, – ne tik man esant vietoj, bet dabar dar labiau man esant kitur – taip †paverskite savo išgelbėjimą veiksmais su baime ir drebėjimu, ¹³ nes Dievas yra *tas*, kuris †dėl Šgeros valios *įvykdo jumyse ir norėjimą ir įvykdymą.

¹⁴ †Visa darykite be murmėjimų ir ginčų, ¹⁵ kad †būtumėte nepeiktini ir Šnesutepti, nekaltintini Dievo vaikai nedoros ir iškrypusios kartos *aplinkoje, tarp kurių *žmonių*

† 1:30 „kovodami tą pačią kovą, kurią matėte mane kovojant ir apie kurią dabar girdite mane kovojant“ – Gr. „turėdami tą pačią kovą, kurią matėte manyje ir dabar girdite manyje“. * 2:1 „Dvasios bendrystės“ – Arba „Dvasios bendradarbiavimo“, „Dvasios *teikiamos* bendrystės“, „dvasinio bendradarbiavimo“ ar pan. Plg. II Kor 13:14. † 2:2 „džiaugsmą šitaip: būkite“ – Arba „džiaugsmą, kad būtumėte“. † 2:2 „tos pačios minties“ – Arba „tos pačios mąstysenos“, „to pačio nusistatymo“. § 2:2 „susikaupdami į“ – Arba „mąstydami apie“. * 2:3 „Be jokios *minties*“ – Arba „*Tenebūna* jokio dalyko“. † 2:5 „toks nusistatymas“ – Arba „tokia mintis“, „tokia mąstysena“. Tiesiogiai būtų „šis nusistatymas“, „ši mintis“, „ši mąstysena“. † 2:6 „esybe būdamas Dievas“ – T. „būdamas Dievo pavidale / esybėje“; arba „turėdamas Dievo esybę“. § 2:6 „nelaikė apiplėšimu“ – John Gill (1690-1771) parašė, kad „apaštalas [Paulius] nekalba apie tai, koks [Dievas Sūnus] buvo arba ką padarė būdamas įsikūnijęs, bet kalba apie tai, ką [Dievas Sūnus] padarė ir kuo save laikė, dar netapęs žmogumi“. * 2:7 „save numenkino“ – Arba „save išliejo“; tam tikra prasme Viešpats Jėzus „paliko save tuščią“. Jo pavyzdys ragina mus numenkinti save skirdami viską, ką tik turime, kitų naudai. † 2:7 „esybę“ – Arba „pavidalą“. † 2:8 „atpažintas“ – Arba „rastas“, „pastebėtas“. § 2:8 „esant“ – Arba „kaip“. * 2:10 „dėl Jėzaus vardo“ – Apd 3:16 įrodo, kad vardas kartais nusako patį asmenį ir nėra šiaip asmens „etiketė“, nes parašyta, kad Jėzaus vardas išgydė žmogų, bet tai ne Jėzaus „etiketė“, kuri išgydė, bet Jis pats. Šioje eilutėje frazė „dėl Jėzaus vardo“ reiškia „dėl Jėzaus valdymo teisės ir galybės“ priklausys kiekvienas kelis. † 2:12 „paverskite savo išgelbėjimą veiksmais“ – Arba „įvykdykite savo išgelbėjimą, realizuokite savo išgelbėjimą“. † 2:13 „dėl geros valios“ – Arba „savo geros valios labui“. § 2:13 „geros valios“ – Arba „gero (mielo) noro“, „palankumo“ * 2:13 „įvykdo jumyse ir norėjimą ir įvykdymą“ – T. y. „paveikia jus ir pasirinkti ir nuveikti“ † 2:14 „Visa“ – Gr. dgs. † 2:15 „būtumėte“ – Arba „taptumėte“. Gr. žodžio γίνομαι (ginomai) asmenuota forma γεννησθε (ginēsthe) gali reikšti „būtumėte“ arba „taptumėte“. Plg. Mt 18:3, Hbr 6:12, II Pt 1:4. § 2:15 „nesutepti“ – Arba „nekalti“, t. y. be nuodėmingų „priemaišų“. * 2:15 „aplinkoje“ – T. „viduje“; arba „tarpe“.

spindite kaip šviesuliai pasaulyje, ¹⁶ †aukštai laikydami gyvenimo žodį, kad Kristaus Dieną man būtų pagrindas †džiaugtis pasiekimais, jog ne veltui bėgau ir ne veltui triūsiau.

¹⁷ Bet Šjeigu esu net išliejamas tarsi liejamoji auka ant *aukos, tai yra *ant* tarnavimo, *kurį sukelia* jūsų tikėjimas, džiaugiuosi pats ir su jumis visais džiaugiuosi. ¹⁸ Dėl to paties ir džiaukitės patys, taip pat džiaukitės kartu su manimi.

Geri pavyzdžiai: Timotiejus ir Epafroditas

¹⁹ †Vis dėlto turiu Viešpatyje Jėzuje viltį netrukus pasiūsti pas jus Timotiejų, kad ir aš pasijusčiau gerai, sužinojęs, †kaip jums sekasi. ²⁰ Mat Šnusiteikusiai, kaip aš nusiteikęs, neturiu nė vieno *kito*, kuris tikrai rūpintųsi *jūsų reikalais. ²¹ Nes visi *kiti* ieško savo, ne Jėzaus Kristaus, †naudos. ²² Bet jūs žinote jo įrodytą būdą, kad Evangelijos labui jis tarnavo su manimi kaip vaikas su tėvu. ²³ Taigi, kai tik pamatysiu, †kaip man seksis, turiu viltį tuojau jį pasiūsti. ²⁴ Ir esu įsitikinęs Viešpatyje, kad ir pats netrukus atvyksiu.

²⁵ Bet Šmaniau esant būtina pasiūsti pas jus Epafroditą, mano brolių, taip pat bendradarbį ir bendražygį, o pasiuntinį iš jūsų ir tarnautoją dėl mano *poreikių, ²⁶ nes jis labai jūsų visų pasiilgo ir sielojosi, kadangi buvote išgirdę, kad jis susirgęs. ²⁷ Juk iš tikrųjų jis sirgo vos ne iki mirties, tačiau Dievas jo pasigailėjo, ir ne tik jo, bet ir manęs, kad neturėčiau nuliūdimo po nuliūdimo. ²⁸ Todėl kuo skubiau jį pasiunčiau, kad jį vėl pamatę džiaugtumėtės ir aš būčiau mažiau nuliūdęs. ²⁹ Tad priimkite jį Viešpatyje su visu džiaugsmu ir †gerbkite tokius žmones, ³⁰ nes dėl Kristaus darbo jis buvo atsidūręs prie mirties, statydamas pavojun savo gyvybę, kad †atliktų man patarnavimą, kurio jūs negalėjote padaryti.

3

Ne mano teisumas, bet teisumas iš Dievo per tikėjimą Jėzumi

¹ Bliedka, mano broliai, *štai kas*: džiaukitės Viešpačiu! Tikrai man neįkyru rašyti jums tuos pačius dalykus, o jums *tai* *saugu. ² Saugokitės šunų, saugokitės

† **2:16** „aukštai laikydami“ – Arba „viešai laikydami“, „laikydami priekyje“ (matomoje vietoje). Gr. sudurtinį žodį sudaro priešdėlis *epi* (ἐπί, „ant“, „virš“ ir kt.) ir echo (ἔχω, „laikyti“, „turėti“ ir kt.). † **2:16** „džiaugtis pasiekimais“ – Gal „girtis“, „pasigirti“. § **2:17** „jeigu esu net išliejamas [...]“ – Paulius stropiai dirbo tam, kad Filipiečiai išgirstų evangeliją ir priimtų ją. Kad įtikėjo reiškia, kad jie yra tarsi auka Dievui (plg. Rom 15:16). Liejamosios aukos buvo išpilamos ant kitų aukų ST santvarkoje (žr. Sk 15:6-10, 28:7). Paulius čia tvirtina, kad netgi jeigu teks jam „išlieti“ savo gyvybę tam, kad Filipiečiai būtų tinkama auka Dievui (t. y. gyva, šventą auka (Rom 12:1), kuri pasižymi tarnavimu), jis džiaugiasi galėdamas. * **2:17** „aukos, tai yra *ant* tarnavimo“ – T. „aukos ir tarnavimo“; arba „ant jūsų tikėjimo *sukeletos* tarnavimo aukos“. Ta auka yra tai, kad jie atnašavo savo kūnus Dievui, t. y. jie tarnavo Jam pagal Jo norus. † **2:19** „Vis dėlto“ – Arba „Bet“, „Toliau –“. † **2:19** „kaip jums sekasi“ – T. „dalykus apie jus“; arba „apie jūsų būklę“. § **2:20** „nusiteikusiai, kaip aš nusiteikęs“ – T. y. „tokių pat jausmų *kaip aš* žmogaus“, „tokio pat nusiteikimo *kaip aš* žmogaus“. Gr. žodis *ισόψυχος* (*isopsuchos*) yra giminingas gr. k. žodžiui *εὐψυχέω* (*eupsuchoo*) Flp 2:19 eilutėje, kuris išverstas „pasijusčiau gerai“. Dar Flp 2:2 eilutėje yra žodis *σύμψυχος* (*sympsychos*), kuris išverstas „bendrasieliai“. Visi trys žodžiai turi kamieną *ψυχή* (*psuche*), kuris rodo į sielą, gyvybę, taip pat į tai, ką patiria žmogaus vidinis „aš“ protu ir (arba) jutimo organais. * **2:20** „jūsų reikalais“ – T. „dalykais apie jus“; arba „jūsų būkle“. † **2:21** „naudos“ – Gr. dgs. artikkelis, „savo dalykų“. † **2:23** „kaip man seksis“ – T. „dalykus apie mane“; arba „savo būklę“, „reikalus, susijusius su manimi“. § **2:25** „maniau“ – T. „laikiau“. * **2:25** „poreikių“ – Gr. vns. Arba „stygiaus“, „stokos“, „reikmės“, „nepritekliaus“. † **2:29** „gerbkite tokius žmones“ – T. „turėkite tokius pagarboje“. † **2:30** „atliktų man patarnavimą, kurio jūs negalėjote padaryti“ – T. „užpildytų jūsų patarnavimo man trūkumą“. * **3:1** „saugu“ – Gr. būdvardis; gal „apsaugos priemonė“.

blogadarių, saugokitės †darkančiųjų kūną supjaustymu. ³ Nes mes esame †tikrieji Šapipjaustytieji, kurie *garbindami tarnaujame Dievui †dvasia ir giriamės Kristumi Jėzumi, ir nepasitikime †kūnu.

⁴ Nors aš Šturiu *pagrindą* pasitikėti net kūnu. Jei kas kitas mano galįs pasitikėti kūnu, *tai* aš juo labiau: ⁵ aštuntą dieną apipjaustytas, iš Izraelio tautos, Benjamino genties, hebrajas iš hebrajų, įstatymo požiūriu fariziejus, ⁶ uolumo požiūriu persekiojantis bažnyčią, *įstatymu pagrįsto teisumo požiūriu †pasidariau nepeiktinas.

⁷ Bet tie dalykai, kurie man buvo †didžiulė vertė, juos dėl Kristaus palaikiau nuostoliu. ⁸ Tikrai taip – dar daugiau: ir viską laikau nuostoliu dėl Kristaus Jėzaus, mano Viešpaties, pažinimo pranašumo; dėl Šjo aš *viską praradau ir *viską* laikau mėšlu, kad laimėčiau Kristų ⁹ ir būčiau rastas jame, neturėdamas savo teisumo, kuris †iš įstatymo, bet tą, kuris per tikėjimą Kristumi – †iš Dievo *gautą* teisumą, kurio *Šgavimo* sąlyga yra tikėjimas, – ¹⁰ kad pažinčiau jį ir jo prisikėlimo jėgą ir jo kentėjimų bendrystę, būdamas nuolat pertaisomas, kad atitikčiau jo mirtį, ¹¹ kad *taip pasiekčiau mirusiųjų prisikėlimą.

Veržiuosi pirmyn

¹² Nėra *taip*, kad jau esu *šitai* gavęs ar jau †esu ištobulintas. Bet veržiuosi pirmyn, kad ir †pagaučiau tai, dėl kurio ir esu Kristaus Jėzaus Špagautas. ¹³ Broliai, aš nelaikau savęs *tai* *pagavęs. Bet *darau tik* vieną dalyką: pamiršdamas gi †tai, kas užnugaryje, ir tiesdamasis į tai, kas priekyje, ¹⁴ †veržiuosi pirmyn į Štikslą, siekdamas *apdovanojimo, tai yra *siekiu* Dievo †pašaukimo per Jėzų Kristų padarinio aukštybėse.

† **3:2** „darkančiųjų kūną supjaustymu“ – Ap. Paulius tvirtina, kad tiems, kurie yra atmetę naujosios sandoros, tos senosios sandoros patvirtinimo ženklas (fizinis, išorinis apipjaustymas) prilygsta pagoniškam kūno darymui (sužalojimui supjaustymu); žr. Įst 21:5, I Kar 18:28; (gr. žodis yra vns. „kūną darymas supjaustymu“; plg. Ro 4:12, kur gr. žodis „apipjaustymas“ verčiamas žodžiu „apipjaustytieji“). † **3:3** „tikrieji“ – T. artikelis, kuris kartu su dkt. galėtų būti išverstas „tasai apipjaustymas“. § **3:3** „apipjaustytieji“ – Gr. vns. „apipjaustymas“; plg. Rom 4:9, 12; 15:8. * **3:3** „garbindami tarnaujame Dievui“ – Arba „garbiname“, „tarnaujame“; gr. žodis rodo į religinio pobūdžio veiksmus, nukreiptus į tikrąjį Dievą arba netikrus dievus (žr. Mt 4:10; Lk 2:37; Lk 4:8; Apd 7:7, 7:42, 24:14, 26:7; Rom 1:9). † **3:3** „dvasia“ – Plg. Rom 1:9. † **3:3** „kūnu“ – T. y. „kūno galia“, „tuo, ką gali kūnas“, kitaip tariant „nededame jokių vilčių į žmogiškąsias jėgas“. Gr. žodis σάρξ (sarks) čia rodo į tai, ką gali grynai fiziniai žmonės, rodo į jų tariamus pranašumus, kurių laimėjimo priežastis tėra žmogus, o ne Dievas. Paulius mini tautinę kilmę, šeimos religingumą (pvz., „aštuntą dieną apipjaustytas“), uolumą už Dievo valios ribų („bažnyčios persekiojamas“), įstatymo išorinį laikymąsi. § **3:4** „turiu *pagrindą* pasitikėti“ – T. „turiu pasitikėjimą“ (t. y. dėl ko pasitikėti). * **3:6** „įstatymu pagrįsto teisumo“ – T. „teisumo įstatyme“. † **3:6** „pasidariau“ – Arba „buvau“. † **3:7** „didžiulė vertė“ – Gal „pasiektas pelnas“, „nuopelnai“. Tas pats gr. žodis κέρδος (kerdos) yra vartojamas Flp 1:21 („laimėjimas“) ir Tit 1:11 („pelnas“). § **3:8** „jo“ t. „kurio“, t. y. Kristaus Jėzaus. * **3:8** „viską“ – gr. dgs., „visus dalykus“. † **3:9** „iš įstatymo“ – Gr. frazė ἐκ νόμου (ek nomou) vartojama dar Rom 4:14, Gal 3:18, 21. † **3:9** „iš Dievo *gautą* teisumą, kurio *gavimo* sąlyga yra tikėjimas“ – T. „iš Dievo teisumą ant tikėjimo“. § **3:9** „*gavimo* sąlyga“ – Arba „pagrindas“. * **3:11** „taip“ – Arba „tam tikru būdu“, „koku nors būdu“, „nors ir tokiu būdu“; frazė εἰ πῶς vartojamas Apd 27:12; Rom 1:10, 11:14; Flp 3:11. Ji pabrėžia ne abejonę, bet tvirtą siekį, pvz., kad tikrai pasiektų Feniksą (Apd 27:12). Esmė čia yra ta, kad Paulius uoliai troško pasiekti prisikėlimą, ir visko atsisakymas nekliuvo, kad tik „koku nors būdu“ jis tikrai pasiektų tikslą. † **3:12** „esu ištobulintas“ – Arba „esu padarytas tikslą pasiekusiu“. † **3:12** „pagaučiau“ – Arba „nutverčiau“. § **3:12** „pagautas“ – Arba „nutvertas“. * **3:13** „pagavęs“ – Arba „nutvėręs“. † **3:13** „tai“ (2 k.) – T. „tuos dalykus“. † **3:14** „veržiuosi pirmyn“ – Arba „bėgu pirmyn“, „vejuosi“; tas pats gr. žodis vartojamas Flp 3:6 ir 12 eilutėse („persekiojantis“ ir „veržiuosi pirmyn“). § **3:14** „tikslą“ – Žr. Hbr 12:2; Viešpats Jėzus yra tas, į kurį žiūrime. * **3:14** „apdovanojimo“ – Arba „prizo“, „laimikio“. † **3:14** „pašaukimo [...] padarinio“ – T. y. apdovanojimo už sėkmingai atliktą tarnavimą Dievui. Plg. I Kor 9:24-26; Gal 2:2, 5:7; Flp 2:16; II Tim 4:7-8; Hbr 12:1; Jok 1:12; Apr 3:11.

¹⁵ Taigi visi, kurie esame „tobuli“, būkime taip nusistatę, ir jei apie ką esate kitaip nusistatę, Dievas jums ir tai atskleis. ¹⁶ Vis dėlto iki kur jau pasiekėme, padoriai vaikščiokime pagal tą pačią taisyklę, Šbūkime tos pačios minties.

Sektini pavyzdžiai ir nesektini pavyzdžiai

¹⁷ Broliai, kartu būkite mano sekėjai ir *akylai stebėkite tuos, kurie vaikščioja taip, kaip turite mus pavyzdžiu. ¹⁸ Nes daugelis vaikščioja – apie juos dažnai sakydavau, o dabar net verkdamas sakau, – kad jie yra Kristaus kryžiaus priešai, ¹⁹ kurių galas – pražūtis, kurių dievas – pilvas ir kurių šlovė glūdi jų gėdoje, kurie susikaupę į žemiškus dalykus. ²⁰ Bet mūsų †pilietinė sandrauga yra danguje, iš kur mes ir Išgelbėtojo laukiame, Viešpaties Jėzaus Kristaus, ²¹ kuris perdarys †mūsų nužemintą kūną, kad šis būtų padarytas panašus į Šjo šlovingą kūną pagal jo galingą veikimą, kuriuo jis pajėgus ir viską *padaryti pavaldų sau.

4

¹ Todėl, mano mylimieji ir išsiilgtieji broliai, mano džiaugsme ir vainike, *tokiu būdu tvirtai stovėkite Viešpatyje, mylimieji!

Paraginimai dėl Filipų bažnyčios narių vienybės ir nusistatymų

² Raginu Evodiją ir raginu Sintichę būti tos pačios minties Viešpatyje. ³ Taip pat prašau ir tave, tikrasis jungo drauge, padėk toms moterims, kurios †energingai siekė Evangelijos pergalės †kartu su manimi ir su Klemensu ir kitais mano bendradarbiais, kurių vardai yra ŠGyvenimo knygoje. ⁴ Visuomet džiaukitės Viešpačiu! *Pakartosiu: džiaukitės! ⁵ Jūsų †nuosaikumas tebūna žinomas visiems žmonėms. Viešpats yra arti! ⁶ Niekuo nebūkite susirūpinę, bet †visose aplinkybėse jūsų prašymai tesidaro žinomi Dievui malda ir maldavimu su dėkojimu. ⁷ Ir Dievo ramybė, pranokstanti visą supratimą, apsaugos jūsų širdis ir Šprotus per Kristų Jėzų.

Galvokite apie šiuos dalykus

⁸ Galiausiai, broliai, kurie tik dalykai atitinka tiesą, kurie tik *verti pagarbos, kurie tik teisingi, kurie tik tyri, kurie tik †gražūs, kurie tik †įvertinti teigiamai, jei yra kokia dorybė ir jei yra koks pagyrimas, galvokite apie tuos dalykus! ⁹ ŠDarykite tuos

‡ 3:15 „esate kitaip nusistatę“ – T. y. jeigu jie nesutinka su Dievo žodžiais, perduotais per ap. Paulių, Dievas parodys jiems, kad jie klysta. § 3:16 „būkime tos pačios minties“ – Arba „nukreipkite nusistatymą į tą patį“. Ta pati gr. k. sandara yra ir Rom 15:5 ir Flp 4:2. * 3:17 „akylai stebėkite“ – Arba „atidžiai sekite akimis“; žodis vartojamas NT ir teigiamai ir neigiamai pabrėžiant apdairumą ir būtinumą pasirinkti saugią elgseną. † 3:20 „pilietinė sandrauga“ – Arba „pilietybė“, „valstybė“. Dievo atgimdyti žmonės yra dangaus miesto piliečiai ir būdami čia žemėje jie atstovauja tam miestui, kuriam priklauso. Plg. Flp 1:27; Hbr 11:10; 12:22, 28; 13:14. ‡ 3:21 „mūsų nužemintą kūną“ – Gr. „mūsų nužeminimo kūną“; gal „kūną, priklausantį mums nužeminimo padėtyje“. § 3:21 „jo šlovingą kūną“ – Gr. „jo šlovės kūną“. * 3:21 „padaryti pavaldų“ – Arba „pajungti“. * 4:1 „tokiu būdu“ – T. y. kaip nurodyta praeitame skyriuje. † 4:3 „energingai siekė Evangelijos pergalės“ – Arba „Evangelijos darbe rungtyniavo / varžėsi“, t. y. tarsi varžybose dėjo visas pastangas dėl tikslo. ‡ 4:3 „kartu su manimi ir su Klemensu ir kitais“ – Arba „šalia manęs ir šalia Klemenso kitų“. § 4:3 „Gyvenimo“ – Arba „Gyvybės“. * 4:4 „Pakartosiu“ – Arba „Vėl pasakysiu“. † 4:5 „nuosaikumas“ – Gal „maloningumas“, „švelnumas“, „nekraštutinumumas“, „proporcingumas“. Gr. būdvardis ἐπιεικής (epieikēs) ir giminingas dkt. ἐπιεικεία (epieikeia) nurodo teigiamą asmens būdą. Toks žmogus proporcingai elgiasi su kitais, būdamas teisus, bet ne pernelyg griežtas. Jis švelnus, maloningas, supratingas, nešališkas, susilaikantis nuo kraštutinių atsakų į kitus žmones ir aplinkybes. Viešpats Jėzus yra toks (II Kor 10:1) ir Jo atpirktieji turi būti tokie. ‡ 4:6 „visose aplinkybėse“ – T. „visame kame“; arba „visais atžvilgiais“. § 4:7 „protus“ – T. „jūsų protus“ („jūsų“ kartojasi gr. tekste). * 4:8 „verti pagarbos“ – Arba „gerbtini“. † 4:8 „gražūs“ – Arba „malonūs“, „priimtini“. ‡ 4:8 „įvertinti teigiamai“ – Arba „geros reputacijos“. § 4:9 „Darykite“ – Arba „Iprastai darykite“, „Nuolat darykite“, „Pastoviai darykite“.

dalykus, kuriuos ir mokydavotės ir gavote ir girdėjote ir matėte manyje, tai ramybės Dievas bus su jumis.

Giriamas Filipų bažnyčios dosnumas

¹⁰ Ir labai nudžiugau Viešpačiu, kad dabar galų gale *vėl nukreipėte savo mintis į mane, †*nors* ir buvote sutelkę dėmesį į tai, bet jums stigo progos *padėti*. ¹¹ *Tai* sakau ne †todėl, kad stokuju, nes aš išmokau būti patenkintas Škokiose tik aplinkybėse esu. ¹² Jau *moku, *kaip elgtis* būdamas pažemintas, ir moku, *kaip elgtis* būdamas pertekęs: †man yra patikėta paslaptis, *kaip* kiekvienoje *padėtyje* bei visose *būklėse* ir būti sotus, ir būti alkanas, ir pertekti, ir stokoti. ¹³ Aš †visa įstengiu Šper Kristų, kuris mane stiprina.

¹⁴ Vis dėlto jūs gerai padarėte, kartu *su manimi* dalyvaudami mano prispaudime. ¹⁵ Ir jūs, filipiečiai, irgi žinote patys, kad Evangelijos *skelbimo* pradžioje, kai išvykau iš Makedonijos, jokia *kita* bažnyčia *nepasidalijo su manim davimo ir gavimo †reikaluose, tik jūs vieni, ¹⁶ nes *man* ir Tesalonikoje *esant* jūs atsiuntėte vieną ir kitą kartą mano †poreikiams. ¹⁷ Nėra *taip*, kad trokštu dovanos, bet trokštu gausėjančio vaisiaus į jūsų sąskaitą. ¹⁸ Bet visko turiu ir esu pertekęs: aš visiškai aprūpintas, gavęs iš Epafrodito jūsų *atsiustą* Šdovaną – gardaus kvapo aromata, Dievui priimtina, patinkamą auką. ¹⁹ O mano Dievas patenkins kiekvieną jūsų poreikį pagal savo *turtus šlovėje per Kristų Jėzų. ²⁰ Taigi, šlovė per amžių amžius tam, kuris *yra* mūsų Dievas ir Tėvas! Amen.

Linkėjimai ir palaiminimas

²¹ Sveikinkite kiekvieną šventąjį Kristuje Jėzuje. Jus sveikina su manimi esantys broliai. ²² Jus sveikina visi šventieji, o ypač tie, kurie iš ciesoriaus †šeimynos. ²³ Mūsų Viešpaties Jėzaus Kristaus malonė *tebūna* su jumis visais. Amen.

* **4:10** „vėl nukreipėte savo mintis“ – T. „atnaujinate savo mąstymą / galvojimą apie mane“. † **4:10** „*nors* ir buvote sutelkę dėmesį į tai“ – T. „ant to ir galvodavote“. † **4:11** „todėl, kad stokuju“ – T. „pagal stokojimą“. § **4:11** „kokiose tik aplinkybėse esu“ – T. „dalykuose, kuriuose esu“. * **4:12** „moku, *kaip elgtis* būdamas pažemintas, ir moku, *kaip elgtis* būdamas pertekęs“ – Gramatika leidžia išversti ir „esu patyręs pažeminimo ir esu patyręs pertekliaus“, bet kontekstas akcentuoja sugebėjimą teisingai reaguoti į įvairias aplinkybes. Gr. žodis, kuris čia išverstas „moku“ reiškia „matyti“, „žinoti“, „mokėti (sugebėti atlikti)“, „patirti“ ir pan. † **4:12** „man *yra* patikėta paslaptis, *kaip*“ – Arba „esu išmokytas“. Vartojamas veiksmažodis *μυέω* (mueo) yra giminingas daiktavardžiui *μυστήριον* (musterion), kuris reiškia paslaptį arba slėpinį. Kai tais laikais žmogus įstojo į slaptą draugiją, jam buvo atskleista draugijos paslaptis. Paulius 13-oje eilutėje rodo, kas yra jam duota paslaptis. † **4:13** „visa“ – Gr. dgs. „visus dalykus“. § **4:13** „per Kristų“ – Arba „Kristuje“. * **4:15** „nepasidalijo“ – Arba „nedalyvavo“, „neturėjo bendrų veiksmų“. † **4:15** „reikaluose“ – Arba „apskaitoje“. † **4:16** „poreikiams“ – T. „poreikiui“, „reikmei“ (gr. vns). § **4:18** „dovaną“ – T. „daiktus“, „tuos daiktus, kurie buvo iš jūsų *atsiusta*“. * **4:19** „turtus šlovėje per Kristų Jėzų“ – Arba „turtus šlovėje, Kristuje Jėzuje“, „šlovingus turtus Kristuje Jėzuje“, „šlovingus turtus per Kristų Jėzų“ „turtus šlovėje per Kristų Jėzų“. † **4:22** „šeimynos“ – Arba „namų“.

Laiškas kolosiečiams

Sveikinimas

¹ Paulius, Dievo valia Jėzaus Kristaus apaštalas, ir brolis Timotiejus ² Kolosuose esantiems šventiesiems, *tai yra †ištikimiems broliams Kristuje. Malonė jums ir ramybė nuo Dievo, mūsų Tėvo, ir Viešpaties Jėzaus Kristaus.

³ Dėkojame †savo Viešpaties Jėzaus Kristaus Dievui ir Tėvui visada meldamiesi už jus, ⁴ išgirdę apie jūsų tikėjimą Kristumi Jėzumi ir apie *jūsų* Šmeilę visiems šventiesiems, ⁵ kurie yra atsiradę dėl *to, ko viliatės, kas jums atidėta danguje, apie kurią anksčiau girdėjote †per Evangelijos tiesos žodį. ⁶ Ta *Evangelija* yra atėjusi pas jus, kaip ir visame pasaulyje, ir neša vaisių, kaip ir jumyse nuo tos dienos, kada †per tiesą išgirdote ir šiš arti pažinote Dievo malonę, ⁷ kaip jūs ir išmokote iš mūsų mylimo bendratarnio Epafro, kuris *jūsų labai yra ištikimas Kristaus tarnautojas, ⁸ kuris ir pranešė mums apie jūsų meilę, †*pareikštą* per Dvasią.

⁹ Todėl ir mes nuo tos dienos, kada tai išgirdome, nesiliaujame už jus meldę ir prašę, kad visa išmintimi ir dvasiniu supratimu būtumėte pripildyti Dievo valios tikslaus pažinimo ¹⁰ tam, kad vaikšiotumėte – kaip verta Viešpaties – į visišką patinkamumą, nešdami vaisių †visokiais gerais darbais ir augdami į tikslų Dievo pažinimą, ¹¹ visokia jėga stiprinami pagal jo šlovės galią visokiai ištvermei ir didžiai kantrybei, su džiaugsmu ¹² dėkodami Tėvui, kuris padarė mus tinkamus šdalyvauti šviesoje *esančiame* šventųjų veldinyje, ¹³ kuris išvadavo mus iš tamsos valdžios ir perkėlė į savo mylimojo Sūnaus karalystę, ¹⁴ kuriame turime išpirkimą per jo kraują, nuodėmių atleidimą.

¹⁵ *Jis yra neregimojo Dievo atvaizdas, visos kūrinijos †pirmagimis; ¹⁶ nes juo buvo sukurta †visa, kas danguose, ir kas Šžemėje, kas regima, ir kas neregima, ar tai sostai, ar viešpatystės, ar vyresnybės, ar valdžios – *visa yra sukurta per jį ir jam, ¹⁷ ir jis yra †visų pirmaujantis, ir †visa per jį sukimba kartu.

* **1:2** „tai yra“ – Arba „ir“. † **1:2** „ištikimiems“ – Gal „tikintiems“, bet žr. Kol 1:7. † **1:3** „savo Viešpaties Jėzaus Kristaus Dievui ir Tėvui“ – Arba „Dievui, tai yra, mūsų Viešpaties Jėzaus Kristaus Tėvui“ arba „Dievui ir mūsų Viešpaties Jėzaus Kristaus Tėvui“; plg. Ef 1:17. § **1:4** „meilę“ t. „meilę, kuri yra“. * **1:5** „to, ko viliatės“ – T. „vilties“; čia metonimija, kuri yra kalbos retorinė arba stilistinė figūra, kuria vienas dalykas (čia „viltis“) rodo į platesnį susijusį dalyką (dalykas, kurio kas nors viliasi arba užtikrintai laukia. John Gill (1690-1771) rašo, kad tai yra „amžina laimė“. Kolosiečiai jau užtikrintai laukia amžinos laimės ir dėl to gyvena tikėjimu Jėzumi ir myli visus šventuosius. † **1:5** „per Evangelijos tiesos žodį“ – Arba „Evangelijos tiesos žodžiu“. † **1:6** „per tiesą“ – Arba „tiesa“ (įnag.), „tiesos įtakoje“, t. y. būdami tiesos paveikti. Prielinksnis *év* vartojamas ir Kol 1:8 eilutėje. § **1:6** „iš arti pažinote“ – Arba „tiksliai pažinote“. * **1:7** „jūsų labai“ – Arba „dėl jūsų“. † **1:8** „*pareikštą* per Dvasią“ – Arba „Dvasia“ (įnag.), „Dvasios įtakoje“, t. y. jums esant Dvasios paveiktiems. Prielinksnis *év* vartojamas ir Kol 1:6 eilutėje. † **1:10** „visokiais gerais darbais“ t. „visokiu geru darbu“. § **1:12** „dalyvauti šviesoje *esančioje* šventųjų veldinyje“ – Arba „šventųjų veldinio, *esančio* šviesoje, dalyvavimui“. * **1:15** „Jis“ – Gr. „kuris“. † **1:15** „pirmagimis“ – T. y. pirmą vietą užimantis, viršiausias, „viršugimis“, visų svarbiausias asmuo ir turintis Dievo prigimtį bei teisę paveldėti kaip pirmagimis sūnus. † **1:16** „visa, kas“ – Arba „visata – tai, kas“. § **1:16** „žemėje“ t. „ant žemės“. * **1:16** „visa“ – Arba „visata“. † **1:17** „visų pirmaujantis“ – Arba „visų svarbiausias“, „visų atžvilgiu pirmas“. Gr. frazė *πρὸ πάντων* (pro panton) vartojamas NT taip pat Jok 5:12 ir I Pt 4:8. Gali būti, kad čia rodo ir į svarbą ir į laiką. † **1:17** „visa“ – Gr. dgs. bevardė gim., „visi dalykai“.

18 Ir Kūno – bažnyčios – galva yra jis, kuris yra pradžia, Špirmagimis iš mirusiųjų, kad *visame kame jis turėtų pirmenybę, 19 nes Tėvui patiko, kad visa pilnatvė †turėtų buveinę būtent jame, 20 ir patiko †visa Šsu savimi visiškai sutaikinti juo – padaręs taiką jo kryžiaus krauju – būtent juo, ar tai būtų tai, kas ant žemės, ar tai, kas danguje. 21 Ir jus, kurie *blogais darbais kadaise buvote †atskirti ir priešai proto atžvilgiu, jis gi dabar sutaikino 22 jo fiziniu kūnu per mirtį, kad savo akivaizdoje pristatytų jus šventus ir nekaltintinus ir nepeiktinus, 23 jeigu jūs pasiliekatė tikėjime pastatyti ant pamato bei tvirti bei nesiduodami atitraukiami nuo vilties Evangelijos, kurią girdėjote, kuri buvo paskelbta †visai kūrinijai po dangumi ir kurios tarnautoju aš, Paulius, tapau. 24 ŠAš dabar džiaugiuosi savo *kentėjimuose dėl jūsų ir savo kūne papildau, ko dar trūksta Kristaus prispaudimams dėl jo kūno, kuris yra †bažnyčia. 25 †Jos tarnautoju aš tapau pagal jūsų labai Dievo man duotą santvarką, kad šiki galo paskelbčiau Dievo žodį, 26 tai yra tą *slėpinį, kuris nuo amžių ir nuo kartų buvo paslėptas, bet dabar yra atskleista jo šventiesiems, 27 kuriems Dievas panorėjo †padaryti žinoma, †koks yra to slėpinio šlovingas turtingumas tarp kitataučių, Šbūtent Kristus jumyse, *užtikrinta šlovės viltis.

28 †Mes jį apskelbiame, †su paraginimu įspėdami kiekvieną žmogų ir mokydami kiekvieną žmogų su Švisokeriopa išmintimi, kad pristatytume kiekvieną žmogų *tobulą Kristuje Jėzuse. 29 Tam aš ir triūsiu, kovodamas pagal jo †veikimą, kuris galingai veikia manyje.

2

1 Mat noriu, kad jūs žinotumėte, *kaip stipriai kovoju už jus ir už tuos Laodikėje, ir už anuos, kurie nėra matę mano veido kūne, 2 tam kad, visiems esant suvienytiems meile, būtų †sustiprintos visų širdys, kad visi įgytų supratimo dėlei įgyjamus visiško užtikrintumo pilnatviškus turtus, kad tiksliai pažintų slėpinį Dievo ir Tėvo, ir Kristaus, 3 kuriame †slypi visi išminties ir pažinimo lobiai.

Saugokitės filosofijų. Kristus yra svarbiausias.

§ 1:18 „pirmagimis“ t. y. pirmą vietą užimantis, viršiausias, „viršugimis“. * 1:18 „visame kame“ – Arba „visais atvejais“. † 1:19 „turėtų buveinę“ – Arba „apsigyventų“, „nuolat gyventų“. † 1:20 „visa“ ir toliau pateikti žodžiai „tai“ – Gr. kalboje šie žodžiai yra bevardės giminės daugiskaitiniai žodžiai. § 1:20 „su savimi“ – T. „sau“ arba „į save“; frazė „su savimi“ pateiktas dėl to, kad lietuviškas žodis „sutaikinti“ neteiktinas su „sau“, nebent rodant naudos gavėją. * 1:21 „blogais darbais“ – Arba „būdami blogų darbų sferoje / srityje / erdvėje“. † 1:21 „atskirti“ – Arba „svetimi“. † 1:23 „visai kūrinijai“ – Gr. frazė παντη τη κτισει („pasė tē ktisei“). Tai yra datyvo būdvardis + artikelis + žodis, kuris verčiamas „kūrinys“, „sukurtasis“, „kūrinija“ ir kt.. Ta frazė vartojamas tik NT čia ir Kol 1:23. Ji gali būti išversta naudininku arba vietininku, todėl gali būti „kiekvienam sukurtajam“, „visoje kūrinijoje“, „kiekvienam, kas tik sukurtas“, „kiekvienam Dievo sukurtam žmogui“. Turbūt tai yra hebraizmas, kuris nurodo visą žmoniją. § 1:24 „Aš“ – T. „kuris“. * 1:24 „kentėjimuose“ – Arba „kentėjimais“. † 1:24 „bažnyčia“ – Arba „bažnyčia-surinkimas“. † 1:25 „Jos“ – Arba „kurios“ (tęsiant 24-tą eilutę). § 1:25 „iki galo paskelbčiau Dievo žodį“ – T. „įvykdyčiau“, „išpildyčiau“. * 1:26 „slėpinį, kuris“ – Žr. Ef 3:9. † 1:27 „padaryti žinoma“ – Arba „apreikšti“, „atskleisti“. † 1:27 „koks yra to slėpinio šlovingas turtingumas“ – Arba „koks yra to slėpinio šlovės turtingumas“. § 1:27 „būtent“ – T. „kuris yra“. * 1:27 „užtikrinta šlovės viltis“ – Arba „užtikrintas šlovinga viltis“. † 1:28 „Mes jį“ – T. „kurį mes“. † 1:28 „su paraginimu įspėdami“ – Tai yra vienas gr. žodis νουθετω; tai ne šaltai įspėti, kaip teisėjas nusikaltėli, bet su nuoširdžiu noru suklydusiam padėti. § 1:28 „visokeriopa“ – Arba „visa“. * 1:28 „tobulą“ – Arba „subrendusį“, „be trūkumų“, „tikslą pasiekusį“. † 1:29 „veikimą“ – T. y. pareikštą galią, nuveikimą. * 2:1 „kaip stipriai kovoju“ – T. „kokių didžių muštinių / varžybų turiu“, t. y. kiek turiu kovoti arba priešinti priešams dėl jūsų. † 2:2 „sustiprintos“ – Arba „padrąsintos“; gal „paguostos“, bet šiame kontekste toks vertimas mažiau tinkamas. † 2:3 „slypi“ – Arba „yra paslėpti“.

4 Ir sakau tai, kad niekas jūsų neapgautų Šviliojančia kalba. 5 Nes, nors esu kitur kūnu, tačiau esu su jumis dvasia, *su džiaugsmu stebėdamas jūsų tvarką ir jūsų tikėjimo Kristumi tvirtumą. 6 Taigi, kaip priėmėte †Kristų – Jėzų, kuris yra Viešpats, – taip vaikščiokite jame, 7 jau išsaknydinti ir būdami statydinami jame bei tvirtinami Štikėjime, kaip buvote išmokyti, *apstėdami †tikėjimu su dėkingumu. 8 Žiūrėkite atidžiai, kad niekas nebūtų jūsų paėmęs į nelaisvę kaip grobį per filosofiją ir tuščią apgaulę, paremtą žmonių tradicija, paremtą pasaulio pradmenimis, bet neparemtą Kristumi. 9 Nes jame – jo fiziniame kūne – †turi buveinę visa Dievybės pilnatvė, 10 ir Šjums nieko netrūksta jame, kuris yra kiekvienos vyresnybės ir valdžios Galva, 11 kuriame jūs esate ir apipjaustyti ne rankomis atliktu apipjaustymu, kūno pirmavimo padėties nuodėmių įkūnijimo *pašalinimu, Kristaus atliktu apipjaustymu, 12 patyrę palaidojimą su juo krikštu, kuriuo buvote ir prikelti kartu su juo per tikėjimą veikimu Dievo, kuris jį prikėlė iš numirusiųjų. 13 Ir jus, mirusius savo nusižengimuose ir jūsų kūno neapipjaustyme, jis padarė gyvus kartu su juo, atleidęs jums visus nusižengimus, 14 ištrynęs įsakais sudarytą mums priešingą skolos raštą, kuris buvo prieš mus, ir jį pašalino, prikales jį prie †jo kryžiaus; 15 †nuginklavęs vyresnybes bei valdžias, jis padarė iš jų viešą Šgėdos reginį, *juo †iškovodamas visišką pergalę prieš jas.

Nereikia Senosios Sandoros šešelių, nes Mesijas, kuris metė tuos šešėlius, jau atėjęs

16 Todėl niekas teneteisia jūsų dėl maisto ar dėl gėrimo, ar dėl Ššvenčių, ar *jauno mėnulio, ar šabų, 17 kurie yra tik ateinančių dalykų šešėlis, bet šešėlių metantis †kūnas yra Kristaus. 18 Tegul niekas nesulaiko nuo jūsų apdovanojimo Šturėdamas

§ 2:4 „viliojančia kalba“ t. y., kalba, pagrįsta ne faktais, bet vis dėlto skamba įtikinančiai ir todėl traukia žmonių dėmesį ir tikėjimą. * 2:5 „su džiaugsmu stebėdamas“ – T. „džiaugdamosis ir matydamas“. † 2:6 „Kristų – Jėzų, kuris yra Viešpats, – taip“ – Arba „Kristų Jėzų, tai yra Viešpatį“ arba „Kristų Jėzų kaip Viešpatį“. † 2:7 „išsaknydinti“ – T. y. gavę tvirtas šaknis nuo Dievo. Kai kas verčia „išsišakniję“, bet tada atrodo, kad patys tikintieji sau duoda tvirtas šaknis. § 2:7 „tikėjime“ – T. y. tikimų dalykų visumoje; arba „tikėjimu“. * 2:7 „apstėdami“ – Arba „būdami perteke“. † 2:7 „tikėjimu“ – T. „juo“. Gr. įvardis aiškiai nurodo žodis „tikėjimas“, bet lietuvių kalboje aiškiau, kai kartojamas dkt. † 2:9 „turi buveinę“ – Arba „yra apsigyvenęs“. § 2:10 „jums nieko netrūksta jame“ – Arba „jūs esate pripildyti jame“, t. y. esate aprūpinti viskuo, ko reikia; jame esate nieko nestokojantys. * 2:11 „pašalinimu“ – Arba „nusirengimu“, „nuvilkimu“, „atsikratymu“. † 2:14 „jo“ – Gr. žymimasis artikelis, todėl, gali būti neišverstas į lietuvių k.; gali būti išversta „to“ arba kartais, kaip čia, įvardžiu. † 2:15 „nuginklavęs vyresnybes bei valdžias“ – Arba „pašalinęs nuo savęs vyresnybes bei valdžias“, šnek. „atsikratęs nuo vyresnybių bei valdžių“. § 2:15 „gėdos reginį“ – Gr. žodis δειγματίζω (deigmatizó) vartojamas NT tik čia; giminingas žodis παραδειγματίζω (paradeigmatizó) vartojamas Mt 1:19, Hbr 6:6. * 2:15 „juo“ – Arba „ant jo“, „jame“. Jei išversta „juo“, reiškia, kad pergalė pasiekta kryžiumi arba Jėzumi. Jei išversta „ant jo“, reiškia, kad pergalė pasiekta ant kryžiaus. Jei išversta „jame“ (mažiausiai tikėtina), reiškia, kad pergalė pasiekta kryžiuje arba Jėzuje. † 2:15 „iškovodamas visišką pergalę“ – Gr. žodis θριαμβεύω (thriambeúō) vartojamas NT tik čia ir II Kor 2:14. Čia greičiausiai kalbama apie pergalės pasiekimą – arba kryžiumi, arba ant kryžiaus, arba Viešpačiu Jėzumi – ir reikšmė iš esmės ta pati pagal visus tuos paaiškinimus. † 2:16 „dėl“ – T. „dėl dalies“ (dėl buvimo dalyviais, arba dėl dalyvavimo). § 2:16 „švenčių“ – Žydų kilmės vyrai privalėjo kasmet švęsti Aplenkimo šventę, Padangčių šventę, ir Sekminių šventę. Jos niekada nebuvo privalomos nežydų kilmės žmonėms, ir netgi žydai buvo išlaisvinti iš jų, nes jos tik pavaizdavo Kristaus auką ir Mesijo įvestą santvarką. * 2:16 „jauno mėnulio“ – Arba „jaunaties“. Žr. Sk 28:11, II Kar 4:23. † 2:17 „kūnas“ t. y. „tikrenybė“, „tikrovė“, „esmė“. † 2:18 „nesulaiko [...] apdovanojimo“ – Arba „neneigia jums prizo“. Tik čia NT yra vartojamas gr. žodis καταβραβεύω (katabrabeúō), kuris nurodo korumpuoto sporto varžybų teisėjo sprendimą skelbti laimėjusiu ne pagal faktus. Giminingas žodis βραβεύω (brabeúō) vartojamas Kol 3:15 („teteisėjauja“). Flp 3:14-oje eilutėje vartojamas žodis βραβεῖον (brabeíon) reiškia „apdovanojimą“, „prizą“, „laimikį“, „laimėtą daiktą“, o pirmojo amžiaus sporto kontekste tai būtų vainikas. § 2:18 „turėdamas valią“ – Arba „būdamas pasiryžęs“. Plg. Rom 8:5, Ef 2:3.

valią *užsiimti tariamu nusižeminimu ir angelų garbinimu, †įsibraudamas į dalykus, kurių nėra matęs, būdamas tuščiai pasipūtęs †savo kūnišku protavimu, ¹⁹ ir nesilaikydamas Galvos, iš kurios visas kūnas, Šaprūpinamas ir *sunarinamas per †sunėrimus bei raiščius, auga Dievo teikiamu augimu.

²⁰ Todėl jei esate mirę su Kristumi pasaulio pradmenims, tai kodėl gi, tarsi gyvendami †per pasaulį, leidžiatės pajungiami įsakams: ²¹ (§„Neimk į rankas! Neragauk! Neliesk!“ – ²² kurie visi vartojami sugenda.) pagal žmonių priesakus ir mokslus?! ²³ *Tokie priesakai ir mokslai iš tikrųjų turi išminties †išvaizdą †savivalingu garbinimu ir tariamu nusižeminimu ir Škūno netausojimu, – tokie yra be jokios vertės, o pasekmė – *kūniškumo patenkinimas.

3

¹ Taigi, jei buvote prikelti su Kristumi, siekite to, kas yra aukštai, kur yra Kristus, sėdintis Dievo dešinėje. ² *Sutelkite dėmesį į tai, kas aukštai, ne į tai, kas žemėje, ³ nes jūs esate mirę, ir jūsų †gyvastis †yra Špaslėpta su *Kristumi Dieve. ⁴ Kai Kristus, mūsų gyvastis, pasirodys, tada su juo ir jūs pasirodysite šlovėje. ⁵ Todėl †numarinkite savo narius, †kurie yra žemėje: paleistuvystę, netyrumą, aistringumą, Šnedorą pageidimą ir gobšumą, kuris yra *stabgarbystė. ⁶ Dėl šių dalykų Dievo rūstybė †krinta ant †neklusnumo vaikų, ⁷ tarp Škurių ir jūs kadaise vaikščiojote, kai gyvenote tuose dalykuose. ⁸ Bet dabar ir jūs atmeskite šituos visus: rūstybę, įtūžį, *blogą valią, šmeižtą, †nešvankią kalbą iš savo burnos. ⁹ Nemeluokite vienas kitam, kadangi nusivilkote senąjį žmogų su jo darbais ¹⁰ ir †apsivilkote naujuoju, kuris atnaujinamas tiksliai pažinimui pagal atvaizdą to, kuris jį sukūrė, ¹¹ kur nėra nei graiko, nei žydo, nei apipjaustyto, nei neapipjaustyto, nėra barbaro, skito, Šnelaisvojo nei laisvojo, bet viskas ir visuose – Kristus. ¹² Todėl, kaip Dievo išrinktieji, šventi ir mylimi, apsivilkite *giliaširdiškais †apstaūs gailestingumo jausmais, †maloningumu, nusižeminusiu nusistatymu, romumu, didžia kantrybe, ¹³ būdami pakantūs vieni kitiems ir atleisdami vieni kitiems, jei Švienas prieš kitą turite skundą: kaip Kristus

* **2:18** „užsiimti“ – Arba „verstis“. † **2:18** „įsibraudamas“ – Arba „įžengdamas“, „įeidamas“. † **2:18** „savo kūnišku protavimu“ – T. „savo kūno protavimu / protu / nusistatymu“. § **2:19** „aprūpinamas“ – Arba „maitinamas“, „palaikomas“. * **2:19** „sunarinamas“ – Arba „suneriamas“. † **2:19** „sunėrimus“ – Gr. žodis ἁφή (haphé) vartojamas tik čia ir Ef 4:16. † **2:20** „per pasaulį“ – Gr. frazė ἐν κόσμῳ (en kosmō) čia gali būti verčiamas ir „pasauliu“, „pasaulyje“, „pasaulio valdomi“. Pasaulis čia yra Dievui priešiška vertybių sistema. Neatgimęs žmogus yra pasauliškas, jis gyvena pasauliu, per pasaulį, pasauliškai. § **2:21** „Neimk į rankas!“ – Arba „Nelytėk!“. Tai yra gr. žodis ἁπτωμα (háptomai), kuris beveik nesiskiria nuo žodžio θιγγάνω (thingánō), kuris čia išverstas „Neliesk“. * **2:23** „Tokie priesakai ir mokslai“ – T. ≈ „Kurie – kokie jie bebūtų –“ † **2:23** „išminties“ – Arba „reputaciją“. † **2:23** „savivalingu garbinimu“ – T. y. prietaringumu, ryžtu garbinti, ką nori ir / arba kaip nori, nepaisant Dievo nurodymų. Plg. Kol 1:18. § **2:23** „kūno“ – Gr. σῶμα (sōma). * **2:23** kūniškumo,“ – Arba „kūniškojo aš“; gr. σάρξ sárx. * **3:2** „Sutelkite dėmesį į“ – Arba „Mąstykite apie“. † **3:3** „gyvastis“ – Arba „gyvybė“, „gyvenimas“. † **3:3** „yra“ – gal „tebėra“, „lieka“. § **3:3** „paslėpta“ t. y. saugoma, padėta į saugomą vietą. * **3:3** „Kristumi“ t. y. „Mesiju“. † **3:5** „numarinkite savo narius“ – Plg. Mt 5:29-30, 18:8-9; Mk 9:45, 47. Rodoma į nuodėmingus kūno narių veiksmus. † **3:5** „kurie yra žemėje“ – Žr. Flp 3:19 „į žemiškus dalykus“. § **3:5** „nedorą“ – Arba „blogą“, „piktą“. * **3:5** „stabgarbystė“ – Trad. „stambeldystė“. † **3:6** „krinta“ – T. „ateina“. † **3:6** „neklusnumo vaikų“ – Arba „užsispyrusio netikėjimo vaikų“, „atsisakymu tikėti pasižymėjusiu vaikų“. § **3:7** „kurių“ – Kalbama apie gyvenimą neklusnumo vaikų tarpe arba apie gyvenimą tarp minėtų nuodėmių, t. y. darant jas. Gr. kalba leidžia suprasti ir taip ir taip. * **3:8** „blogą valią“ – Arba „nelabumą“, „blogybę“. † **3:8** „nešvankią“ – Arba „begėdišką“. † **3:10** „apsivilkote“ – Arba „esate apvilkti“. § **3:11** „nelaisvojo“ – Arba „vergo“, „tarno“. * **3:12** „giliaširdiškais [...] jausmais“ – T. „viduriais“. † **3:12** „apstaūs gailestingumo“ – T. „gailestingumų“. † **3:12** „maloningumu“ – Arba „gerumu“. § **3:13** „vienas prieš kitą turite“ – T. „kas nors prieš kitą turi“.

jums atleido, lygiai taip ir jūs *atleiskite*. ¹⁴ O virš visų šitų *užsidėkite* meilę, kuri yra *tobulumo raištis. ¹⁵ Ir jūsų širdyse teteisėjauja Kristaus ramybė, į kurią ir esate pašaukti viename kūne, ir būkite dėkingi. ¹⁶ Kristaus žodis tegyvuoja klestėdamas jumyse, jums su visokeriopa išmintimi mokant ir †su paraginiu išpėjant vieniems kitus, su malone giedant savo širdyje Dievui psalmes, gyriaus giesmes ir †dvasines giesmes. ¹⁷ Ir Šviską, ką bedarytumėte žodžiu ar darbu, *visa tai *darykite* Viešpaties Jėzaus vardu, per jį dėkodami tam, kuris yra Dievas ir Tėvas. ¹⁸ Žmonos, elkitės pavaldžiai savo vyrams, kaip dera Viešpatyje. ¹⁹ Vyrai, mylėkite žmonas ir nebūkite joms apkartinti. ²⁰ Vaikai, pakluskite savo tėvams visuose dalykuose, nes tai patinka Viešpačiui. ²¹ Tėčiai, †neerzinkite savo vaikų, kad jie †nenušimintų. ²² ŠTarnai, *visais atžvilgiais pakluskite savo šeimininkams pagal †fizinę padėtį tarnaudami ne dėl akių, lyg žmonėms įsiteikiantys, bet †neklastinga širdimi, bijodami Dievo. ²³ Ir Šką tik darote, darykite iš *širdies, kaip Viešpačiui, o ne žmonėms, ²⁴ žinodami, kad iš Viešpaties gausite †atlyginimą, tai yra †paveldą, nes jūs tarnaujate Viešpačiui Kristui. ²⁵ O kas daro neteisybę, gaus už savo padarytą neteisybę, ir šališkumo Šnebus.

4

¹ Šeimininkai, duokite tarnams kas teisu ir *teisinga, žinodami, kad ir jūs turite Šeimininką †danguje. ² Uoliai atsiduokite maldai, ja budėkite dėkodami, ³ melsdamiesi tuo pat metu ir už mus, kad Dievas atvertų mums žodžio duris apsakyti Kristaus slėpinį, dėl kurio aš esu ir †kalinamas, ⁴ kad jį atskleisčiau taip, kaip privalau jį apsakyti. ⁵ Vaikščiokite išmintingai priešais tuos, kurie Šuž ribų, išpirkdami laiko tarpsnį. ⁶ Jūsų kalba visuomet *tebūna* *maloni, paskaninta druska, kad žinotumėte, kaip kiekvienam turite atsakyti. ⁷ Su visais †mano reikalais jus supažindins Tichikas, kuris yra mylimas brolis ir ištikimas tarnautojas ir bendratarnis Viešpatyje. ⁸ †Jį pasiunčiau pas jus Šbūtent dėl to, kad jis susipažintų su jūsų reikalais ir paguostų jūsų širdis. ⁹ Siunčiau jį su Onesimu, ištikimu ir mylimu broliu, kuris yra iš jūsų. Jie supažindins jus su visais čionykščiais reikalais. ¹⁰ Jus sveikina mano bendrakalinys Aristarchas ir Barnabo *giminaitis Morkus, – dėl jo jau esate gavę nurodymų: jeigu jis atvyktų pas jus, priimkite jį, – ¹¹ ir Jėzus, vadinamas Justu, kurie

* **3:14** „tobulumo raištis“ – Reikšmė gali būti „tobulas raištis“, „raištis, vedantis į tobulybę“, „raištis / juosta / diržas, kuris tobulai laiko vietoje visas išvardintas dorybes“. † **3:16** „su paraginiu išpėjant“ – tai yra vienas gr. žodis δουθετεω. † **3:16** „dvasines giesmes“ – Arba „dvasinius giedojamus kūrinis“ arba „dvasines lyrikos kūrinis“ arba „dvasines dainas“. § **3:17** „viską“ – gr. vns. * **3:17** „visa tai“ – gr. dgs. † **3:21** „neerzinkite“ – Arba „nekiršinkite“. † **3:21** „nenušimintų“ – gal „nepasidarytų baugštūs“. § **3:22** „Tarnai“ – Arba „Vergai“ – T. y. neturintys laisvės, kurie privalo vykdyti kito žmogaus valią. * **3:22** „visais atžvilgiais“ – T. „visame kame“, „visuose dalykuose“. † **3:22** „fizinę padėtį“ – T. „kūną“. † **3:22** „neklastinga“ – Arba „atvira“. § **3:23** „ką tik“ – Arba „viską, ką tik“. * **3:23** „širdies“ t. „sielos“. † **3:24** „atlyginimą, tai yra paveldą“ – T. „paveldo atlyginimą“. † **3:24** „paveldą“ – Arba „veldinį“, „paveldėjimą“. Gr. žodis κληρονομία (kléronomia) vartojamas NT dar Mt 21:38; Mk 12:7; Lk 12:13, 20:14; Apd 7:5, 20:32; Gal 3:18; Ef 1:14, 1:18, 5:5; Hbr 9:15, 11:8; I Pt 1:4. Galima suprasti gr. genityvo linksnį ir šitaip: „gausite atlyginimą, kuri sąlygoja paveldas / paveldėjimas / veldinys“. § **3:25** „nebus“ – T. „nėra“. * **4:1** „teisinga“ – Arba „proporcinga“, „lygu“. Gr. žodis ισότης (isótés) vartojamas NT tik čia ir II Kor 8:14. † **4:1** „danguje“ – T. „danguose“ (TR). † **4:3** „kalinamas“ – Arba „sukaustytas“, „užrakintas“, „surištas“. § **4:5** „už ribų“ – Arba „išorėje“, „lauke“; t. y. kurie nėra Kristaus kaimenės garde. * **4:6** „maloni“ t. „malonėje“, t. y., pasakyta maloniai. † **4:7** „mano reikalais“ – T. „dalykus pagal mane“. † **4:8** „Jį“ – T. „kurį“. § **4:8** „būtent dėl to“ – T. „dėl šito paties“. * **4:10** „giminaitis“ – Arba „sesers sūnus“, t. y. „sūnėnas“, arba „pusbrolis“, t. y. „dėdės / tetos sūnus“. Gr. žodis ἀνεψιός (anepsíós) vartojamas tik čia NT.

yra iš †apipjaustyųjų. ‡Vien šitie yra *mano* bendradarbiai dėl Dievo karalystės; jie yra tapę man paguoda. ¹² Jus sveikina Epafras, kuris iš jūsų, Kristaus tarnas, visada škovojantis už jus maldomis, kad stovėtumėte *tobuli ir †be trūkumų kiekvienu Dievo valios atžvilgiu. ¹³ Mat paliudiju už jį, kad jis turi daug uolumo dėl jūsų ir esančių Laodikėjoje ir esančių Hierapolyje. ¹⁴ Sveikina jus mylimasis gydytojas Lukas, taip pat Demas. ¹⁵ Sveikinkite brolius Laodikėjoje ir ‡Nimfą ir bažnyčią jo namuose. ¹⁶ Ir kai šis laiškas bus perskaitytas pas jus, pasirūpinkite, kad jis būtų perskaitytas ir laodikičių bažnyčioje susirinkime; ir kad jūs taip pat perskaitytumėte *Šlaišką* iš Laodikėjos. ¹⁷ Taip pat pasakykite Archipui: „Žiūrėkis tarnystės, kurią gavai Viešpatyje, kad ją *išsamiai atliktum!“ ¹⁸ †Šis sveikinimas *parašytas* mano, Pauliaus, ranka. Atsiminkite mano pančius. Malonė *tebūna* su jumis! Amen.

† 4:11 „apipjaustyųjų“ – T. „apipjaustymo“. ‡ 4:11 „Vien šitie“ – Turbūt Paulius turėjo omeny, kad iš apipjaustyųjų vien Aristarchas, Morkus ir Jėzus (Justas) bendradarbiavo su juo Dievo karalystės labui, nes 12-14 eilutėse išvardinti vyrai irgi bendradarbiavo, bet, matyt, nebuvo žydų kilmės. § 4:12 „kovojojantis“ – Arba „grumąsis“. * 4:12 „tobuli“ – Arba „subrendę“. † 4:12 „be trūkumų“ – Arba „pripildyti“, t. y. kad neliktų vietos niekam, kas Jam prieštarautų, bet kiekvienu atžvilgiu jie visiškai atitiktų Dievo normą. Plg. Kol 1:9, Apr 3:2. ‡ 4:15 „Nimfą ir bažnyčią jo namuose“ – Greičiausiai Nimfo namai buvo Kolosuose. TR aiškiai rodo, kad bažnyčia buvo vyro – „jo“ – namuose, ne moters – „jos“ – namuose. Apd 12:12 rašoma, kad nemažai tikinčiųjų susirinkdavo vienos Marijos namuose. § 4:16 „*laišką*“ – Gr. žymimasis artikelis, kuris čia gali būti išverstas „tą“. * 4:17 „išsamiai atliktum“ – Arba „išpildytum“. Panašus gr. tekstas vartojamas Apd 12:25. † 4:18 „Šis“ – Gr. žymimasis artikelis.

Pirmas laiškas tesalonikiečiams

¹ Paulius ir Silvanas ir Timotiejus tesalonikiečių bažnyčiai Dieve Tėve ir Viešpatyje Jėzuje Kristuje. Malonė jums ir ramybė nuo Dievo, mūsų Tėvo, ir Viešpaties Jėzaus Kristaus.

² Mes visuomet dėkojame Dievui už jus visus, minėdami jus savo maldose, ³ be paliovos mūsų Dievo ir Tėvo akivaizdoje prisimindami jūsų *tikėjimo *sukeltą* darbą ir meilės *sukeltą* tiūšą ir užtikrintos vilties mūsų Viešpačiu Jėzumi Kristumi *sukeltą* ištvermę, ⁴ ir žinodami, †Dievo numylėtieji broliai, jūsų išrinkimą. ⁵ Nes mūsų evangelija neatėjo pas jus vien tik žodžiais, bet taip pat su jėga, ir su Šventąja Dvasia, ir su visišku užtikrintumu, kaip jūs žinote, kokie mes tarp jūsų buvome jūsų labui.

⁶ Ir jūs, priėmę žodį didžiame prispaudime su Šventosios Dvasios džiaugsmu, tapote mūsų †sekėjais, *taip pat* ir Viešpaties, ⁷ taip, kad jūs tapote pavyzdžiais visiems tikintiesiems Makedonijoje ir Achajoje. ⁸ Nes Viešpaties žodis yra iš jūsų nuaidėjęs ne tik Makedonijoje ir Achajoje, bet ir *žinia apie* jūsų tikėjimą Dievu yra pasklidusi visur taip, kad mums nereikia nieko kalbėti. ⁹ Juk jie patys liudija apie mus, Škoks buvo mūsų atvykimas pas jus, ir kaip jūs nuo stabų atsivertėte į Dievą, kad tarnautumėte gyvajam bei tikrajam Dievui ¹⁰ ir lauktumėte iš dangaus jo Sūnaus, kurį jis prikėlė iš numirusiųjų, būtent Jėzaus, *mūsų Išvaduotojo nuo ateinančios rūstybės.

2

¹ BroLIAI, jūs juk patys žinote, kad mūsų atvykimas pas jus *paaiškėjo esąs ne †lengvabūdiškas, ² bet, kaip jūs žinote, mes įsidrąsinome savo Dieve kalbėti jums Dievo evangeliją didžiame †sankirtyje, netgi prieš tai nukentėję ir užgauti Filipuose. ³ Nes mūsų Šraginimas *būna* ne iš *klaidinimo, ne iš nešvarumo, ne su †suktybe.

⁴ Priešingai, kaip esame Dievo †ištirti ir pripažinti, kad mums būtų patikėta evangelija, lygiai taip kalbame, – ne tokiu būdu, kad žmonėms patiktume, bet Dievui, kuris ištiria ir pripažįsta mūsų širdis. ⁵ Nes mes, kaip žinote, niekada Šneveikėme nei *įsiteikiančia kalba, nei godumą *paslepiančia* priedanga – Dievas *yra* liudytojas, – ⁶ ir neieškojome šlovės iš žmonių, – nei iš jūsų, nei iš kitų, – *nors* būdami Kristaus apaštalai, galėjome †būti apsunkinimu. ⁷ Bet buvome tarp jūsų švelnūs, kaip ir †žindanti *motina* meilingai globoja savuosius vaikus. ⁸ Tokiu būdu mielai noru linkdami į jus, džiaugėmės pasidalydami su jumis ne tik Dievo evangelija, bet

* **1:3** „tikėjimo *sukeltą* darbą“ – Plg. II Tes 1:11, Flm 6. † **1:4** „Dievo numylėtieji broliai, jūsų išrinkimą“ – Arba „numylėtieji broliai, Dievo *atliktą* jūsų išrinkimą“. † **1:6** „sekėjais“ – Tinka ši apibrėžtis iš DLKŽ – „daryti, kaip kitas daro, mėgdžioti elgesį“. § **1:9** „škoks buvo mūsų atvykimas“ – T. „kokį turėjome atvykimą“. * **1:10** „mūsų Išvaduotojo“ – Gr. kalboje tai yra esamojo laiko dalyvis. Gali būti verčiamas „kuris išvadavo mus“. * **2:1** „paaiškėjo esant“ – T. „yra pasidaręs“. † **2:1** „lengvabūdiškas“ – T. „tuščias“, čia vartojamas prk. reikšme. Gr. žodis gali reikšti esmę, padėtį, būseną, pasekmę ar kt. Atsižvelgiant į kontekstą (ypač 1:9, 2:2, 2:5 eil.), daroma išvada, kad čia rodo į jų apsilankymo rimtumą, svarbumą, reikšmingumą; jie laikė savo veiklą tokia rimta, kad baisūs kentėjimai jų neatgrasė. † **2:2** „sankirtyje“ – Arba „konflikte“. § **2:3** „raginimas“ – T. y. nuoširdus kreipimasis iš šalia esančio asmens, kuris siūlo reikalingą pagalbą. * **2:3** „klaidinimo“ – Gr. žodis reiškia ir tikrovės neatitinkančią informaciją ir tokios informacijos tyčinį skleidimą. † **2:3** „suktybe“ – Arba „klasta“, „apgaulė“. † **2:4** „ištirti ir pripažinti“ – (2 k.); tai vienas gr. vksm., kuriuo dažnai apsakomas išmėginimas, kurio tikslas arba numatyta baigtis yra teigiamas pripažinimas, kad tinka, priimtinas ir pan. § **2:5** „neveikėme“ – Gr. γίνομαι (ginomai), kurio reikšmė labai plati. Arba „nesirodėme *vartodami*“. * **2:5** „įsiteikiančia“ – Arba „pataikujančia“. † **2:6** „būti apsunkinimu“ – Jeigu tai gr. k. idioma, gal „reikalavimų kelti dėl savo svarbos“. † **2:7** „žindanti *motina*“ – Arba „žindyvė“.

ir savo pačių sielomis, nes tapote mums mylimais žmonėmis. ⁹ Nes jūs, broliai, atsimenate mūsų sunkų darbą ir skaudų triūsą: juk dirbdami naktį ir dieną, kad neapsunkintume nė vieno iš jūsų, mes kaip šaukliai jums skelbėme Dievo evangeliją.

¹⁰ Jūs esate liudytojai, Dievas taip pat, kaip šventai, teisingai ir nepriekaištingai mes elgėmės su jumis, kurie tikite. ¹¹ Kaip tiksliai žinote, elgėmės būtent ragindami ir guosdami ir įpareigodami kiekvieną iš jūsų Šatskirai, tarsi tėvas savo vaikus, ¹² kad vaikšiotumėte vertai Dievo, *kuris pašaukė jus į savo karalystę ir šlovę.

¹³ Todėl mes taip pat be paliovos dėkojame Dievui, kad jūs, gavę iš mūsų girdėtą Dievo žodį, priėmėte jį ne kaip žmonių žodį, bet kaip tokį, koks jis iš tikro yra – Dievo žodį, kuris ir atlieka savo darbą jumyse, kurie tikite. ¹⁴ Nes jūs, broliai, tapote Šekėjais Judėjoje esančių Dievo bažnyčių Kristuje Jėzuje, kadangi ir jūs nuo savo tautiečių iškentėjote tuos pačius dalykus, kaip ir jos nuo žydų, ¹⁵ kurie nužudė tiek Viešpatį Jėzų, tiek savo pranašus, taip pat *persekiojo mus. Ir jie nepatinka Dievui, ir yra priešiški visiems žmonėms ¹⁶ †*tuo, kad* uždraudžia mums kalbėti kitataučiams, kad tie būtų išgelbėti – savo pačių nuodėmių saikui pripildyti; †be to, rūstybė yra atėjusi ant jų galutinai.

¹⁷ O mes, broliai, vos valandos laiką Špriverstinai patyrę artimų žmonių – jūsų – netektį (*fizinio buvimo atžvilgiu, ne širdies atžvilgiu), juo labiau †puolėme su dideliu troškimu išvysti jūsų †veidus. ¹⁸ Todėl nutarėme atvykti pas jus – aš Paulius, beje, ir vienąsyk ir kitą, – bet mums sutrukdė Šėtonas. ¹⁹ Nes kas yra mūsų viltis ar džiaugsmas ar Šdžiūgavimo vainikas? Arba, *kas kitas, jeigu* ne jūs mūsų Viešpaties Jėzaus Kristaus akivaizdoje, kai jis ateis?! ²⁰ Jūs juk esate mūsų šlovė ir džiaugsmas!

3

¹ Todėl, ilgiau nebeiškęsdami, mes *manėme, kad geriau pasilikti vieniems Atėnuose ² ir pasiuntėme Timotiejų, mūsų brolių ir Dievo tarną ir mūsų bendradarbį Kristaus evangelijoje †jus padaryti tvirtus ir jus †padrąsinti jūsų tikėjimo atžvilgiu, ³ kad šiuose prispaudimuose nė vienas nebūtų Šišjudinamas. Juk patys žinote, kad tam esame *skirti. ⁴ Nes ir tada, kai buvome su jumis, iš anksto jums pasakėme, kad mums būtinai teks kentėti prispaudimą, †ir, *kaip* žinote, *tai* ir įvyko. ⁵ Todėl, ilgiau nebeiškęsdamas, pasiunčiau, kad sužinočiau apie jūsų tikėjimą: gundytojui gundžius jus, gal ir mūsų triūsas būtų buvęs be naudos.

⁶ Bet dabar, Timotiejui iš jūsų atėjus pas mus ir atnešus mums gerą žinią apie jūsų tikėjimą ir meilę, ir *tai*, kad nuolat maloniai mus prisimenate, trokšdami pamatyti mus, kaip ir mes jus, ⁷ mes, broliai, dėl tos priežasties buvome per jūsų tikėjimą

§ 2:11 „atskirai“ – Arba „po vieną“. * 2:12 „kuris pašaukė jus“ – Arba „pašaukusio jus“; gr. žodis yra esamuoju laiku. † 2:13 „iš mūsų“ – T. „per mus“. † 2:13 „atlieka savo darbą“ – Arba „atlieka sau darbą“, „darbuojasi“, „sau veikia“ (gr. žodis yra sangražinis veiksmazodis). § 2:14 „sekėjais“ – Tinka ši apibrėžtis iš DLKŽ – „daryti, kaip kitas daro, mėgdžioti elgesį“. * 2:15 „persekiojo“ – Arba „išvijio“, „išvarė“, „persekiojo iš vietos“; gr. žodis vartojamas tik čia ir Lk 11:49. † 2:16 „tuo, kad uždraudžia“ – T. „uždrausdami“. † 2:16 „be to“ – Arba „vis dėlto“, tačiau. § 2:17 „priverstinai patyrę artimų žmonių – jūsų – netektį“ – T. ≈ „padaryti (nuo) artimų žmonių – jūsų – netekusiais“. * 2:17 „fizinio buvimo“ – T. „veido“. † 2:17 „puolėme“ – Arba „uoliai stengėmės“. Gr. žodyje slypi ir skubėjimas ir uolumas. † 2:17 „veidus“ – Gr. vns., „veidą“. § 2:19 „džiūgavimo“ – Arba „pasigyrimo“. * 3:1 „manėme, kad geriau“ – Gr. „manėme gerai“, „teigiamai vertinome tai“. † 3:2 „padaryti jus tvirtus“ – Arba „sustiprinti jus“, „įtvirtinti jus“, „įstiprinti jus“. † 3:2 „padrąsinti“ – Arba „paguosti“ arba kt. § 3:3 „išjudinamas“ – Gal „meilikaujamas“. * 3:3 „skirti“ – T. „padėti“ (gyventi tokiose aplinkybėse). † 3:4 „ir, kaip žinote, tai ir įvyko“ – Gr. „kaip ir įvyko ir žinote“.

†padrąsinti Švisame savo *patirtame* prispaudime ir prievartoje, *jums esant pagrindu *tam*, ⁸ nes dabar mes †esame gyvastingi, jei †jūs tvirtai stovite Viešpatyje. ⁹ Nes kokią padėką galėtume atmokėti Dievui už jus, už visą džiaugsmą, kuriuo džiaugiamės dėl jūsų savo Dievo akivaizdoje, ¹⁰ naktį ir dieną labai daug meldamiesi, kad galėtume išvysti jūsų Šveidus ir taisyti jūsų *tikėjimo trūkumus?

¹¹ Ir †jis pats (mūsų ŠDievas bei Tėvas ir Jėzus, mūsų Viešpats) tenukreipia tiesiai mūsų kelią pas jus. ¹² Bet Viešpats jus tepadaro augančius ir apstėjančius meile vienu kitiems ir visiems, kaip ir mes jums, ¹³ kad sutvirtintų jūsų širdis nepeiktinas šventume mūsų Dievo ir Tėvo akivaizdoje, kai ateis mūsų Viešpats Jėzus Kristus su visais savo šventaisiais.

4

¹ *Taigi, dėl likusių dalykų: jus maldaujame, broliai, ir raginame Viešpatyje Jėzuje, †kad, kaip priėmėte †iš mūsų Šbūdą, kuriuo privalote vaikščioti ir patikti Dievui, *taip* vis labiau augtumėte. ² Nes jūs žinote, kokius *įsakus mes jums davėme per Viešpatį Jėzų. ³ Nes tai yra Dievo valia – jūsų šventinimas: kad susilaikytumėte nuo paleistuvystės, ⁴ kad kiekvienas iš jūsų mokėtų †igyti savąjį indą šventai ir pagarbiai, ⁵ ne †gašlumo Šaistra, kaip *svetimtikiai, kurie nepažįsta Dievo; ⁶ kad †šiam dalyke niekas neperžengtų ribų ir neteisėtai neimtų ko nors iš savo brolio, nes Viešpats yra keršytojas už visus †tokius dalykus, kaip jums ir iš anksto sakėme ir uoliai liudijome. ⁷ Nes Dievas mus pašaukė ne nešvarumui, bet šventinimui. ⁸ Todėl, kas *tai* atmeta, ne žmogų atmeta, bet Dievą, kuris mums yra davęs Šnet savo Šventąją Dvasią.

⁹ O jums nereikia, kad būtų jums parašyta apie brolišką meilę, nes jūs patys esate Dievo *išmokyti mylėti vieni kitus. ¹⁰ Juk iš tiesų taip darote visiems broliams visoje Makedonijoje. Mes tik raginame jus, broliai, vis labiau augti ¹¹ ir dėti stropias pastangas būti †ramaus būdo ir užsiimti savo reikalais ir dirbti savo pačių rankomis, kaip jums įsakėme, ¹² kad dorai vaikšiotumėte priešais tuos, kurie †už ribų, ir Šnieko jums netrūktų.

‡ 3:7 „padrąsinti“ – Arba „paguosti“ arba kt. § 3:7 „visame savo prispaudime ir prievartoje“ – Gr. kalboje vienas artikelis valdo abu žodžius. * 3:7 „jums esant pagrindu *tam*“ – Gr. frazė ἐφ' ὑμῶν („ant jūsų“) vartojama NT ir čia: Ro 16:19; II Kor 7:7, 9:14. † 3:8 „esame gyvastingi“ – Arba „gyvuojame“, „esame gyvi“ ar pan. ‡ 3:8 „jūs tvirtai stovite“ – Gr. k. (PT) tariamoji nuosaka – „jūs tvirtai stovėtumėte“, bet lietuvių kalboje tai čia pateiktų kitą reikšmę. § 3:10 „veidus“ – T. „veidą“. * 3:10 „tikėjimo“ – Arba „tikybos“ (gr. žodis reiškia vieną ir kitą). † 3:11 „jis pats“ – Arba „būtent jis“. ‡ 3:11 „jis pats ... tenukreipia“ – Gr. kalbos vksm. yra vienaskaitinis, bet yra išvardinti keli veiksniai. Šis tekstas tvirtina Viešpaties Jėzaus dievystę. Plg. Biblijos tekstus, kuriuose dgs. veiksniai rodo į vienintelį Dievą, pvz., Pr 1:26. § 3:11 „Dievas bei Tėvas“ – Gr. kalboje aišku, kad rodo į vieną asmenį, nes abu žodžius valdo vienas artikelis. * 4:1 „Taigi“ – Arba „Todėl“; greičiausiai nurodoma į maldą I Tes 3:12-13 eilutėse; Dievas per Paulių 4-ame skyriuje aiškina jiems, kaip ir kokiomis sąlygomis Dievas sutvirtins jų širdis šventume. † 4:1 „kad, kaip priėmėte iš mūsų būdą, kuriuo privalote vaikščioti ir patikti Dievui, *taip* vis labiau augtumėte“ – Arba „kad vis labiau augtumėte pagal būdą, kurį priėmėte iš mūsų ir kuriuo privalote vaikščioti ir patikti Dievui“. ‡ 4:1 „iš mūsų“ – T. „nuo šalia mūsų“. § 4:1 „būdą, kuriuo“ – Arba „kaip“. * 4:2 „įsakus“ – Arba „priesakus“, „paliepimus“. † 4:4 „igyti“ – Arba „savintis“, t. y. pradėti turėti kaip savąjį. ‡ 4:5 „gašlumo“ – Arba „geismų“. § 4:5 „aistra“ – Arba „pageidimu“. * 4:5 „svetimtikiai“ – Arba „kitataučiai“, „pagony“ (ne fizinės kilmės atžvilgiu, bet dvasinės giminystės ryšio atžvilgiu.). † 4:6 „šiam“ – Gr. žymimasis artikelis, kuris kartais gali būti išverstas ir „tame“. ‡ 4:6 „tokius“ – Gr. „šiuos“. § 4:8 „net“ – Arba „ir“, „taip pat“. * 4:9 „išmokyti“ – Gal „mokomi“. † 4:11 „ramaus“ – Arba „tylaus“. ‡ 4:12 „už ribų“ – Arba „išorėje“, „lauke“. § 4:12 „nieko jums netrūktų“ – Gr. „jums jokio (daikto arba asmens) nereikėtų“; arba „nuo nė vieno nebūtumėte priklausomi“.

13 Bet *nenoriu, kad būtumėte nežinioje apie užmigusiųosius, o tikslas to, kad neliūdėtumėte, kaip ir †visi kiti, kurie neturi vilties. 14 Nes jei tikime, kad Jėzus mirė ir prisikėlė, taip ir tuos, kurie miega Jėzuje, Dievas atves su juo. 15 Nes tai jums sakome Viešpaties žodžiu, kad mes, gyvieji, likusieji iki Viešpaties atėjimo, nepralengsime užmigusiųjų, 16 kadangi pats Viešpats nusileis iš dangaus su šauksmu, su arkangelo balsu ir su Dievo †trimitavimu, ir mirusieji Kristuje prisikels pirmiausia, 17 paskui mes, gyvieji, likusieji, būsime pagauti kartu su jais debesyse tam, kad susitiktume su Viešpačiu ore, ir taip visuomet būsime su Viešpačiu. 18 Todėl šiais žodžiais Šguoskite, padrąsinkite vieni kitus.

5

1 O apie *laikotarpius ir †įvykių laikus, broliai, – †man nėra reikalo jums rašyti, 2 nes patys Škuo puikiausiai žinote, kad Viešpaties Diena ateina taip, kaip vagis naktį. 3 Nes kai jie sakys: „Ramybė ir saugumas“, tuomet staigi *niokojimas juos išstiks, tartum gimdymo skausmai nėščią moterį, ir jie jokia būdu neištrūks. 4 Bet jūs, broliai, nesate tamsoje, kad kaip vagis toji Diena jus užkluptų. 5 Jūs visi esate †šviesos vaikai ir dienos vaikai: †nesame nei iš nakties, nei iš tamsos. 6 Šišvada tokia: nemiegokime kaip *ir †visi kiti, bet budėkime ir būkime blaivūs, 7 nes kurie miega, miega naktį, ir kurie †pasigeria, yra girti naktį. 8 Bet mes, Špriklausantys dienai, būkime blaivūs, užsidėję tikėjimo bei meilės krūtinšarvį ir *šalmą – užtikrintą išgelbėjimo viltį. 9 Nes Dievas mūsų nepaskyrė rūstybei, bet †kad įgytume išgelbėjimą per mūsų Viešpatį Jėzų Kristų, 10 būtent tą, kuris mirė už mus, kad mes kartu, ir †nemiegodami, ir miegodami, gyventume kartu su juo. 11 Tad Šguoskite, padrąsinkite vieni kitus, taip pat *statydinkite vienas kitą, kaip ir darote.

12 Jus taip pat prašome, broliai, ir pripažinti tuos, kurie †darbuojasi tarp jūsų bei vadovauja jums Viešpatyje bei jus ragindami įspėjinėja, 13 ir †su meile juos didžiai gerbti dėl jų darbo. Taikiai sugyvenkite tarpusavyje. 14 O mes raginame jus, broliai: ragindami įspėkite nesilaikančius tvarkos, paguoskite Šbesisielojančiusosius,

* 4:13 „nenoriu, kad būtumėte nežinioje“ – Gr. „nenoriu jūsų buvimo nežinančiais“. † 4:13 „visi kiti“ – Arba „likusieji“. † 4:16 „trimitavimu“ – Arba „trimito gaudesiu“. § 4:18 „guoskite, padrąsinkite“ – Šiais žodžiais verčiamas vienas gr. veiksmazodis. Jame slypi abi sąvokos ir dar kitos reikšmės (kontekstas leidžia manyti, kad šios abi sąvokos tinka čia, bet ne kitos šio gr. žodžio reikšmės.). * 5:1 „laikotarpius“ – Gr. žodis rodo į laiko kiekį. † 5:1 „įvykių laikus“ – Arba „įvykių metus“, „etapus“; gr. žodis rodo į laiko kokybę, savybes, t. y. įvykius, kurie suteikia laikotarpiui ypatumus. † 5:1 „man nėra reikalo jums rašyti“ – Gr. „neturite reikmės, kad jums rašytų“. § 5:2 „kuo puikiausiai“ – Arba „tiksliai“. * 5:3 „niokojimas“ – Gr. žodis ὀλεθρος (olethros) vartojamas kitur NT 3 k.: I Kor 5:5; II Tes 1:9; I Tim 6:9. † 5:5 „šviesos vaikai“ – Arba „šviesos vaikai“. Plg. Joh 12:36, Ef 5:8, I Tes 5:5. † 5:5 „nesame nei iš nakties, nei iš tamsos“ – Arba „nepriklausome nei nakčiai, nei tamsai“; gr. kalboje nėra prielinksnio „iš“, bet yra du kilmininko linksnio žodžiai, kurie gali rodyti į savybes, į kilmę ar kt. § 5:6 „išvada tokia“ – Arba „Taigi – išvada“. * 5:6 „ir visi kiti“ – Arba „kaip visi kiti net miega“. † 5:6 „visi kiti“ – Arba „likusieji žmonės“. † 5:7 „pasigeria“ – Arba „save nugirdo“. § 5:8 „priklausantys dienai“ – Gr. „iš dienos esantys“; arba „turintys dienos savybes“, „turintys dienos prigimtį“; žr. Gal 3:7 išnašą. * 5:8 „šalmą – užtikrintą išgelbėjimo viltį“ – T. „išgelbėjimo užtikrintos vilties šalmą“. † 5:9 „kad įgytume išgelbėjimą“ – T. „išgelbėjimo įgijimui“; arba „išgelbėjimui įgyti“. † 5:10 „nemiegodami“ – Tas pats gr. žodis vartojamas 6 eil., todėl pagal žodžio reikšmę gali būti išverstas čia „budėdami“. § 5:11 „guoskite, padrąsinkite“ – Šiais žodžiais verčiamas vienas gr. veiksmazodis. Jame slypi abi sąvokos ir dar kitos reikšmės (iš konteksto galima spręsti kad šios abi sąvokos čia tinka). * 5:11 „statydinkite“ – Vartojamas statybinis terminas, kalbant apie žmonių ugdymą pagal Dievo žodį (žr. Mt 16:18; I Kor 8:1; 14:4, 17; I Pt 2:5 ir kt.). † 5:12 „darbuojasi“ – Arba „triūsia“, „sunkiai dirba“. † 5:13 „su meile“ – T. „meilėje“. § 5:14 „sielojančiusosius“ – Gr. „mažasielius“ (ὀλιγοψυχοι, mažas + psichika); gali rodyti į žmones, kurie yra taip stipriai nusivylę, kad dėl pernelyg stiprų jausmų neveikia to, ką turėtų veikti.

palaiykite silpnuosius, *būkite didžiai kantrūs visiems. ¹⁵ Žiūrėkite, kad niekas neatsimokėtų kam nors blogu už bloga, bet visuomet vykitės tai, kas gera, ir vieni su kitais ir su visais.

¹⁶ Džiaukitės visuomet, ¹⁷ melskitės be paliovos, ¹⁸ dėkokite †visomis aplinkybėmis, nes †tai Dievo valia jums Kristuje Jėzuje!

¹⁹ Negesinkite Dievo Dvasios, ²⁰ neniekinkite pranašavimų, ²¹ išstirkite visa – tvirtai laikykitės to, kas gera, ²² susilaikykite nuo visų blogio išraiškų.

²³ Be to, tegul pats ramybės Dievas jus Švisiškai šventina, *ir tebūnie išlaikyti nepeiktini jūsų dvasia ir siela ir kūnas †kaip sveikas vienetas su visu tuo, kas jums paskirta, †kai ateis mūsų Viešpats Jėzus Kristus. ²⁴ ŠJūsų Pašaukėjas yra ištikimas; jis ir įvykdys!

²⁵ Broliai, melskitės už mus!

²⁶ Pasveikinkite visus brolius šventu pabučiavimu.

²⁷ Saikdinu jus Viešpačiu: šitas laiškas turi būti perskaitytas visiems šventiesiems broliams.

²⁸ Mūsų Viešpaties Jėzaus Kristaus malonė *tebūna* su jumis. Amen.

* **5:14** „būkite didžiai kantrūs visiems“ – Arba „ilgai pakęskite visus“. † **5:18** „visomis aplinkybėmis“ – T. „visame kame“, „visuose dalykuose“. † **5:18** „tai“ – Žodis „tai“ gali rodyti į dėkojimą, arba gali rodyti į džiaugsmą, meldimąsi ir dėkojimą kartu. § **5:23** „visiškai šventina“ – Vietoj „visiškai“ gali būti „visiškai iki tikslo“, „visiškai iki galo“. Sudurtinį gr. k. būdvardį ὁλοτελής (holoteleis) sudaro ὅλος (holos, „visas“) ir τέλος (telos, „tikslas“, „galas“ ir kt.), todėl tinka „tikslą visiškai pasiekę“. Galimas šis vertimas: „jūs šventina kad būtumėte tikslą visiškai pasiekę“, bet toks vertimas gali leisti suprasti, kad tikslą jau pasiekė, nors Paulius meldžiasi už tai, kas dar neįvyko. * **5:23** „ir“ – Arba „tai yra“. † **5:23** „kaip sveikas vienetas su visu tuo, kas jums paskirta“ – Arba „su visomis jums paskirtomis dorybėmis“, „vientisais“, „vientisume“, „visapusiškai“. Sudurtinis gr. k. būdvardis ὁλόκληρος (holoklėros) sudarytas iš ὅλος (holos, „visas“) ir κληρος (klėros, „dalis“, „paskirta / paveldėta dalis“ ir kt.), todėl prasmė galimai tokia: jie turėtų naudotis viskuo, ką būdami Jėzuje Kristuje paveldėjo iš Dievo. Gr. žodis vartojamas NT tik čia ir Jok 1:4. Žodis „vienetas“ vartojamas, nes gr. tekste yra dgs. veiksnys su vns. veiksmazodžiu. † **5:23** „kai ateis mūsų Viešpats Jėzus Kristus“ – Arba „mūsų Viešpaties Jėzaus Kristaus atėjime / atėjimo metu / pasirodyme / pasirodymo metu“. § **5:24** „Jūsų Pašaukėjas“ – Arba „Tas, kuris jus šaukia,“. Panaši gr. k. gram. sandara I Tes 1:10, Rom 11:26 ir kitur.

Antras laiškas tesalonikiečiams

¹ Paulius ir Silvanas ir Timotiejus tesalonikiečių bažnyčiai Dieve, mūsų Tėve, ir Viešpatyje Jėzuje Kristuje. ² Malonė jums ir ramybė nuo Dievo, mūsų Tėvo, ir Viešpaties Jėzaus Kristaus.

³ Mes privalome visuomet dėkoti Dievui už jus, broliai, kaip pridera, nes jūsų tikėjimas *nepaprastai auga, ir jūsų visų iki vieno meilė vieni kitiems didėja ⁴ taip, kad mes patys giriamės jumis Dievo bažnyčiose dėl jūsų ištvermės ir tikėjimo visuose jūsų persekiojimuose ir priespaudose, kuriuos jūs iškenčiate.

⁵ *Tai yra* †aiškus parodymas į teisų Dievo teismą, †tikslui esant tokiam, kad būtumėte Špriažinti vertais Dievo karalystės, dėl kurios jūs irgi kenčiate, ⁶ *kadangi *yra* teisinga pagal Dievo *požiūrį*, kad jis †atmokės jūsų prispaudėjams priespauda, ⁷ ir jums, kenčiantiems priespaudą, palengvinimu kartu su mumis, †tuo metu, kai bus apreikštas Viešpats Jėzus iš dangaus su savo Šgalybės angelais ⁸ *liepsnojančia ugnimi †atkeršijantis tiems, kurie nepažįsta Dievo ir tiems, kurie nepaklūsta mūsų Viešpaties Jėzaus Kristaus Evangelijai. ⁹ †Jie kentės bausmę – amžiną Šniokojimą toli nuo Viešpaties veido ir nuo jo galybės šlovės, ¹⁰ kai tik jis ateis, kad jis būtų tą Dieną pašlovintas *per šventuosius ir keliantis nuostabą per visus, kurie tiki (dėl to, kad buvo patikėta mūsų jums duotu liudijimu).

¹¹ Tam tikslui mes ir visuomet meldžiamės už jus, kad mūsų Dievas palaikytų jus vertais pašaukimo ir galingai užbaigtų kiekvieną †gerumo *sukeltą* mielą ketinimą ir †tikėjimo *sukeltą* darbą, – ¹² kad mūsų Viešpaties Jėzaus Kristaus vardas būtų pašlovintas Šper jus ir jūs per jį pagal mūsų Dievo, *tai yra Viešpaties Jėzaus Kristaus, malonę.

2

¹ Dabar dėl mūsų Viešpaties Jėzaus Kristaus *atėjimo ir mūsų surinkimo pas jį, prašome jus, broliai, ² †greitai †nesiduoti nukreipiamiems nuo *sveiko* Šproto ar

* **1:3** „nepaprastai auga“ – Arba „klestėte klesti“, „nepaprastai tarpsta“. † **1:5** „aiškus parodymas“ – Arba „aiškus požymis“, „įrodymas“, „neginčytinas parodymas“. Reiškia, kad jų ištvermė, kurią teikia pats Dievas, įrodo, jog Dievas kol kas nėra įvykdęs savo teisingo nuosprendžio (tas įvykdymas dar ateityje) ir, Jis įgyvendindamas tą nuosprendį būtinai atsižvelgs į kentėjimus, kuriuos jiems sukėlė Dievo priešai. „aiškus parodymas į teisų Dievo teismą“ – Arba „aiškus Dievo teisaus teismo požymis (parodymas)“. † **1:5** „tikslui“ – Tokiose sandarose gr. žodis εἰς (eis) gali reikšti tikslą arba rezultatą, gali reikšti abu; todėl, arba „rezultatui“ arba „tikslui ir rezultatui“. § **1:5** „priažinti“ – Arba „palaikyti“. * **1:6** „kadangi yra teisinga pagal Dievo *požiūrį*, kad jis atmokės“ – Arba „kadangi, atitinkant Dievo *požiūrį*, yra teisinga atmokėti“. † **1:6** „atmokės“ – T. „atmokėti“. † **1:7** „tuo metu, kai bus apreikštas Viešpats Jėzus“ – T. „Viešpaties Jėzaus apreikšimo metu“. § **1:7** „galybės angelais“ – Galima išversti „galingais angelais“, bet gr. kalboje aišku, kad galybė priklauso Viešpačiui Jėzui – angelai yra galingi todėl, kad gavo galią iš Jo. * **1:8** „liepsnojančia ugnimi“ – T. „liepsnos ugnyje“. Plg. Iz 66:15, Jer 10:25; Ps 79:6. † **1:8** „atkeršijantis“ – T. „duodant (skiriant) kerštą“. † **1:9** „jie“ – T. „kurie“. § **1:9** „niokojimą“ – Gr. žodis ὀλεθρος (olethros) vartojamas kitur NT 3 k.: I Kor 5:5; I Tes 5:3; I Tim 6:9. * **1:10** „per“ 2 k. – Žr. Jn 13:31 išnašą apie gr. prielinksnių εν (en), taip pat kitą atvejį II Tes 1:12 eilutėje. Vietoj prielinkσιο „per“, čia gali būti išversta vietininku arba net kilmininku. † **1:11** „gerumo“ – Arba „dorovingumo“. † **1:11** „tikėjimo *sukeltą* darbą“ – Plg. I Tes 1:3, Flm 6. § **1:12** „per“ – Žr. II Tes 1:10 ir Jn 13:31 išnašus. * **1:12** „tai yra“ – Arba „ir“. Žr. gr. sintaksę Ef 5:5 (gali būti „ir“ arba „tai yra“) ir Tit 2:13 bei II Pt 1:1 (be abejo reikšmė yra „tai yra“). * **2:1** „atėjimo“ – T. y. „atvykimo ir tolesnio buvimo šalia“. † **2:2** „greitai“ – T. y. neapdiriai. † **2:2** „nesiduoti nukreipiamiems“ – Gr. „nebūti nukratytiems“. § **2:2** „proto“ – Arba „protavimo“.

sutrikdomiems nei dvasia, nei žodžiu, nei laišku, tarsi nuo mūsų, esą Kristaus Diena jau yra čia.

³ Tegul niekas jokiū būdu jūsų neapgauna, nes *ta Diena neateis*, jeigu pirma neateis tas atkritimas ir nebus apreikštas tas nuodėmės žmogus, pražūtis sūnus, ⁴ *kuris priešinasi ir iškelia save †virš kiekvieno vadinamojo dievo ar garbinamo daikto taip, kad jis kaip Dievas sėdasi į Dievo †šventyklą, †steigdamas, kad jis yra Dievas. ⁵ Ar neprisimenate, jog šiuos dalykus jums kalbėdavau, tebebūdamas tarp jūsų? ⁶ Jūs gi *pažįstate †tai, kas dabar suvaržo, kad †tas būtų apreikštas savo paties laiku. ⁷ Nes įstatymo †pažeidinėjimo slėpinys jau veikia, tik yra *kas šiuo metu suvaržo, kol †pasitrauks. ⁸ Ir tada bus apreikštas tas Įstatymo †Pažeidinėtojas, kurį Viešpats †spraris *savo burnos dvasia ir †nuvarys šalin savo atėjimo spindulingu pasirodymu, ⁹ būtent *tą*, kurio atėjimas yra pagal Šėtono galingą veikimą su †visokiomis melagystės *priemonėmis*: antgamtinė galybė, ir antgamtiniais ženklais, ir †pranašiškais ženklais, ¹⁰ ir visokia neteisumo apgavystė tarpe tų, kurie pražūsta *už tai, kad jie †atsisakė priimti tiesos meilės, kad būtų išgelbėti. ¹¹ Ir dėl to Dievas †bruks jiems †galingą paklydimo poveikį, kad jie tikėtų tuo melu ¹² tam, kad būtų nuteisti visi, kurie netikėjo tiesa, bet mėgo neteisumą.

¹³ Bet mes privalome visuomet dėkoti Dievui už jus, kuriuos myli Viešpats, nes Dievas nuo pradžios jus išsirinko išgelbėjimui per Dvasios *atliekamą* pašventinimą ir pasitikėjimą tiesa. ¹⁴ Per mūsų evangeliją jis pašaukė jus į *tai, – į mūsų Viešpaties Jėzaus Kristaus †šlovės įgijimą. ¹⁵ Išvada, broliai, tokia: tvirtai stovėkite ir laikykitės perduotų dalykų, kurių buvote išmokyti arba †mūsų žodžiu arba mūsų laišku.

¹⁶ O pats mūsų Viešpats Jėzus Kristus ir Dievas (tai yra mūsų Tėvas), kuris mus mylėjo ir †iš malonės davė *mums* amžiną paguodą bei gerą viltį, ¹⁷ tepaguodžia bei teparagina jūsų širdis ir *jus* tesutvirtina kiekviename gerame žodyje ir darbe.

* **2:4** „kuris priešinasi ir save iškelia“ – Arba „priešininkas ir save iškeliantis“. † **2:4** „virš kiekvieno vadinamojo dievo ar garbinamo daikto“ – Arba „viršum viso, kas vadinama Dievu, ar to, kas garbinama“. † **2:4** „šventyklą“ – T. y. į švenčiausiąją vietą, kitaip vadinamą Šventų švenčiausiąją. Kitas gr. žodis rodo į šventyklos teritorijos ir statinių visumą. § **2:4** „teigdamas“ – Arba „tvirtindamas“. * **2:6** „pažįstate“ – Arba „žinote“. † **2:6** „tai, kas [...] suvaržo“ – Gr. k. bevardės giminės dalyvis. Plg. II Tes 2:7, kurioje vartojamas vyr. giminės dalyvis. † **2:6** „tas“ – T. „jis“, t. y. nuodėmės žmogus. § **2:7** „pažeidinėjimo“ – Arba „atmetimo“. * **2:7** „kas [...] suvaržo“ – Gr. k. vyriškos giminės dalyvis. Plg. II Tes 2:6, kurioje vartojamas bevardės giminės dalyvis. † **2:7** „pasitrauks“ – T. „pasidarys nebe tarp“. † **2:8** „Pažeidinėtojas“ – Arba „Atmetėjas“. § **2:8** „spraris“ – Plg. Lk 9:54; Gal 5:15. * **2:8** „savo burnos dvasia“ – Plg. Iz 11:4; II Tim 3:16; Hbr 4:12; Apr 1:16; 19:16–21. † **2:8** „nuvarys šalin“ – Arba „pašalins“, „pavers niekais“, perkeltine prasme „pražudys“. † **2:9** „visokiomis“ – Gr. būdvardis, išverstas „visokiomis“, yra vns.; laikoma, kad jis apibūdina visus tris daiktavardžius. § **2:9** „pranašiškais ženklais“ – Arba „stebuklais“. * **2:10** „už tai, kad“ – Gr. k. frazė ἀνθ' ὧν (anth hon) yra vartojama ir Lk 1:20, 12:3, 19:44; Apd 12:23 eilutėse. Ji visada reiškia atsaką, kuris tiksliai atitinka žmogaus pasirinkimą. † **2:10** „atsisakė priimti tiesos meilės“ – Tekstas moko, kad žmogus pats nusprendžia, kaip reaguos į tiesą. Jeigu nusižemins Dievui, Dievas įdiegs meilę tiesai jo širdyje. † **2:11** „bruks“ – Arba „siųs“, „įpirš“. § **2:11** „galingą [...] poveikį“ – Tas pats gr. žodis išverstas „galingą veikimą“ II Tes 2:9 eilutėje. * **2:14** „tai“ – T. y. 13-oje eilutėje paminėtą bendrą temą – išgelbėjimą. † **2:14** „šlovės“ – Plg. Rom 3:23. † **2:15** „mūsų [...] mūsų“ – Gr. tekste žodis ἡμῶν („mūsų“) yra vartojamas tik vieną kartą – pačiame sakinio gale. Tačiau, pagal gr. k. vartoseną, jis valdo du žodžius ir todėl yra taip išverčiamas. § **2:16** „iš malonės“ – Arba „malonėje“.

3

¹ Galiausiai, broliai, melskitės už mus, kad Viešpaties žodis *greitai sklįstų ir †būtų šlovinamas, kaip ir pas jus, ² ir kad mes būtume išvaduoti nuo †kenksmingų ir Šblogos valios žmonių, nes *tikėjimas *Viešpaties žodžiu* būdingas ne visiems. ³ Bet Viešpats yra ištikimas; jis padarys jus tvirtus ir saugos nuo †blogojo. ⁴ Ir mes dėl Viešpaties esame įsitikinę apie jus, kad ir darote, ir darysite tuos dalykus, kuriuos jums įsakome. ⁵ Ir Viešpats tenukreipia jūsų širdis į †dievišką meilę ir į kristišką ištvermę.

⁶ O jums, broliai, įsakome mūsų Viešpaties Jėzaus Kristaus vardu Šatsitraukti nuo kiekvieno brolio, kuris vaikšto nesilaikydamas tvarkos ir ne pagal tai, kas buvo perduota, ką jis gavo iš mūsų. ⁷ Nes patys žinote, *kaip būtina sekti mumis, nes tarp jūsų mes nesielgėme kaip nesilaikantys tvarkos ⁸ ir †nevalgėme niekieno duonos dykai; priešingai, naktį ir dieną darbavomės su triūsu ir skausmingumu, kad neapsunkintume nė vieno iš jūsų, ⁹ ne dėl to, kad neturime †teisės *taip daryti*, bet kad jums pateiktume save *kaip* pavyzdį, kad sektumėte mumis. ¹⁰ Nes ir kai buvome pas jus, jums tai įsakydavome, kad jei kas Šneturi valios dirbti, tas turi nevalgyti. ¹¹ Mat mes girdime, kad kai kurie tarp jūsų vaikšto nesilaikydami tvarkos, jokie darbo nedaro, tik *kišasi į svetimus darbus. ¹² O tokiems įsakome ir †raginame per mūsų Viešpatį Jėzų Kristų, kad jie, tyliai dirbdami, valgytų savo pačių duoną. ¹³ Bet jūs, broliai, nepailskite darydami gera. ¹⁴ O jei kuris nepaklūsta mūsų žodžiui,

* **3:1** „greitai sklįstų“ – T. „bėgtų pirmyn“, t. y., kad Viešpaties Žodis (turbūt čia tai labiausiai rodo į Evangeliją) išgirstų kuo daugiau žmonių kuo greičiau. † **3:1** „būtų šlovinamas“ – Nors šis tekstas verstas iš gr. kalbos, kuria tuo metu kalbėjo Paulius, jis buvo išlavintas hebrajas, kuris puikiai pažino hebrajiškus šventraščius (Apd 17:2-3). Hebrajų kalboje žodžio קָבוֹד (kabod, liet. „šlovė“) pagrindinė reikšmė yra „svoris“, o perkeltine prasme nusako svarbą, reikšmingumą. Evangelija yra šlovinama, kai žmonės išgirsta ją, supranta jos svarbą bei reikšmingumą ir paklūsta jai. (Dėl paklusnumo Evangelijai, žr. II Tes 1:8 ir I Pt 4:17.) Tesalonikoje kai kas suprato, kad Evangelija buvo labai svarbi ir pakluso jai, įtikėdami (Apd 17:4). Apd 13:48 aprašytas kitas atvejis, kai kitataučiai išgirdo Evangeliją ir įtikėjo. Ten rašoma, kad jie šlovinavo Viešpaties žodį. † **3:2** „kenksmingų“ – Gr. k. žodis vartojamas 3 k. NT, tik čia apibūdinant žmones. Jo šaknis rodo į netinkamos vietos užėmimą, vartoseną rodo blogą, žalą keliantį veiksma. § **3:2** „blogos valios“ – Arba „blogų“. * **3:2** „tikėjimas *Viešpaties žodžiu*“ – T. „ne visų yra (artikelis) tikėjimas (πίστις, gr. pistis)“. Atkreiptinas dėmesys į tai, kad gr. tekste yra artikelis ir dėl to tampa aišku, jog tekstas rodo ne į bet kokį, bet į tam tikrą tikėjimą. Dėl to, atsižvelgiant į II Tes 3:1, yra pridėtas „Viešpaties žodžiu“. Plg. II Tes 3:3 pasakymą, kad Viešpats yra ištikimas (gr. πιστός, pistos), nors toks tikėjimas (gr. πίστις, pistis), kokio laukia Viešpats, yra nebūdingas kai kuriems žmonėms. † **3:3** „blogojo“ – Arba „blogio“, „pikto“; šio gr. k. žodžio vyriškos ir bevardės giminių formos rašosi vienodai, todėl, žodis šioje eilutėje gali būti bevardės giminės; jei taip, būtų „blogio“, „pikto“. Plg. Lk 6:45, Rom 12:9 eilutes, kuriose vienareikšmiškai vartojama bevardės giminės forma, ir Mt 5:37; 13:19, 38, 49; Ef 6:16; I Jn 2:13, 14; 3:12; 5:18, 19 eilutes, kuriose vienareikšmiškai vartojama vyr. giminės forma. Forma šioje ir kitose eilutėse yra nevienareikšmė (plg., Mt 6:13, Rom 12:9). Iš konteksto galima daryti išvadą, kad vyksta asmeninė kova tarp Viešpaties Jėzaus ir Jo priešo, Šetono, todėl pasirinktas žodis „blogojo“. † **3:5** „dievišką meilę [...] kristišką ištvermę“ – T. „Dievo meilę [...] Kristaus ištvermę“. Gr. kalbos tekstas gali būti suprantamas bent trimis būdais: (1) tegul Dievas nukreipia jūsų širdis į Dievo meilę jums ir į Kristaus parodytą ištvermę; (2) tegul Dievas nukreipia jūsų širdis į meilę Dievui ir į ištvermę laukiant Kristaus; (3) tegul Dievas nukreipia jūsų širdis į Dievo meilę jums bei į meilę Dievui ir į Kristaus parodytą ištvermę ir į ištvermę laukiant Kristaus. Stengtasi vertime palikti kiek galimą įvairesnę reikšmę. § **3:6** „atsitraukti nuo“ – Arba „vengti“, „šalintis“. * **3:7** „kaip“ – T. y. „koku elgesiu“. † **3:8** „nevalgėme niekieno duonos dykai“ – Tai idioma, kuri reiškia „nepragyvenome“; tai nereiškia, kad jie niekada nebuvo vaišinami tesaloniečių namuose, bet kad neleido tesaloniečiams jų išlaikyti. † **3:9** „teisės“ – Arba „įgaliojimo“. § **3:10** „neturi valios“ – Trad. „nenori“, bet gr. žodis θέλω (thelo) dažnai nusako daugiau nei pageidavimą, bet nusako valią, sprendimo priėmimą, sutikimą. * **3:11** „kišasi į svetimus darbus“ – Gal „užsiiminėja nereikalingais darbais“. † **3:12** „raginame“ – Gr. žodis apima ir paraginimą, ir įspėjimą ir pagalbos teikimą. Arba „įspėdami raginame“.

perteikiamam šiuo laišku, tą pasižymėkite ir nebūkite su juo artimai susiję, kad jis susigėstų. ¹⁵ Tačiau nelaikykite *jo* priešų, bet †ragindami įspėkite *jį* kaip brolių.

¹⁶ O pats ramybės Viešpats teduoda jums ramybės visuomet, visokiu būdu. Viešpats su jumis visais! ¹⁷ Sveikinimas *prirašytas* mano paties, Pauliaus, ranka. Tai yra ženklas kiekviename laiške: taip aš rašau. ¹⁸ Mūsų Viešpaties Jėzaus Kristaus malonė *tebūna* su jumis visais. Amen.

† **3:15** „ragindami įspėkite“ – Tai yra vienas gr. žodis νοουθετέω (noutheteo); tai ne šaltai įspėti, kaip teisėjas nusikaltėlių, bet su nuoširdžiu noru suklydusiam padėti.

Pirmas laiškas Timotiejui

¹ Paulius, Jėzaus Kristaus *apaštalas pagal Dievo, mūsų Išgelbėtojo, ir Viešpaties Jėzaus Kristaus, mūsų užtikrintos vilties, įsakymą, ² Timotiejui, tikram vaikui tikėjime. Malonė, gailestingumas ir ramybė nuo Dievo, mūsų Tėvo, ir Jėzaus Kristaus, mūsų Viešpaties! ³ Kaip keliaudamas į Makedoniją †raginau tave pasilikti Efeze, kad lieptum kai kuriems nemokyti kitokio mokslo, ⁴ nei kreipti dėmesio į †pasakas bei begalines Šgiminystės eiles, kurios greičiau sukelia *ginčų, negu kad †dievotą statydinimą, kuris yra †tikėjime, *taip daryk*. ⁵ O Špaliepimo *baigtis yra meilė iš tyros širdies ir geros sąžinės, ir neveidmainiško tikėjimo. ⁶ Kai kurie, †nuklydę nuo †šių dalykų, pasisuko į Štuščias kalbas, ⁷ norėdami būti įstatymo mokytojai, *bet* nesuprasdami, nei ką sako, nei ką atkakliai tvirtina. ⁸ Bet mes žinome, kad įstatymas yra geras, jei *jis naudojamas †įstatymiškai, ⁹ †turint omeny tai, kad įstatymas nėra Špritaikomas teisiajam, bet *įstatymo pažeidėjams ir †nesuvaldomiesiems, bedieviams ir nusidėjėliams, nešventiems ir niekintojams to, kas šventa, tėvažudžiams ir motinžudžiams, žmogžudžiams, ¹⁰ paleistuviams, sanguliautojams su vyrais, †žmogvagiams, melagiams, Škreivai prisiekiantiems, ir bet kam kitam dalykui, kas prieštarauja *sveikam †mokymui, ¹¹ †kuris atitinka palaimintojo ŠDievo šlovingąją Evangeliją, kuri man *yra patikėta.

¹² Ir aš dėkoju Kristui Jėzui, mūsų Viešpačiui, kuris stiprino mane, nes paskirdamas *mane* į †tarnavimo pareigas, jis palaikė ištikimu mane, ¹³ kuris anksčiau buvau

* **1:1** „apaštalas pagal [...] įsakymą“ – Arba „apaštalas, atitinkantis [...] įsakymą“; gal „apaštalas [...] įsakymu“.
† **1:3** „raginau“ – Arba „prašiau“, „pdrąsindamas bei įspėdamas raginau“, „maldavau“. † **1:4** „pasakas“ – Arba „mitas“, „pasakėčias“, „legendas“. § **1:4** „giminystės eiles“ – Arba „genealogijas“, „giminės kilmės sąrašus“. * **1:4** „ginčų“ – Arba „temų ginčams“. † **1:4** „dievotą statydinimą“ – Arba „Dievo *daromą* statydinimą“. † **1:4** „tikėjime“ – Arba „tikėjimo *įtakoje*“, t. y. vyks tuomet, kai Dievo duotas tikėjimas (tikyba) daro įtaką žmogui, jį valdo. § **1:5** „paliepimo“ – Yra artikelis prieš gr. žodį παραγγελία (parangelia), kuris išverstas „paliepimo“, todėl aišku, kad kalbama apie tam tikrą paliepimą. Tai gali būti „Dievo nutarimo visuma“ (Apd 20:27) arba konkretus Pauliaus nurodymas Timotiejui uždrausti kitokią mokymą. * **1:5** „baigtis“ – Arba „padarinys“, „rezultatas“, „pasekmė“, „tikslas“. Kadangi kontekste (4 eil.) yra išvardintas kitokio mokymo padarinys arba baigtis, todėl prieita išvados, kad čia gr. žodis τέλος (telos) rodo į paliepimo (sveiko mokymo) baigtį arba padarinį. Tas gr. žodis gali būti verčiamas „tikslas“, ir toks vertimas tinka, jei laikoma kad „paliepiamas“ rodo ne į bendrą sveiką mokymą, bet į konkretų Pauliaus nurodymą Timotiejui uždrausti kitokią mokymą. Tas pats gr. žodis vartojamas I Tim 1:18 (žr. ir I Pt 1:9). I Tim 6:14-oje eilutėje yra vartojamas žodžio παραγγελία (parangelia), čia išversto „paliepimo“, sinonimas, εντολή (entolè), kuris ten išverstas „įsakymas“. † **1:6** „nuklydę nuo šių dalykų“ – Arba „į šiuos dalykus netaikę“. † **1:6** šių dalykų“ – T. „kurių“. § **1:6** „tuščias kalbas“ – Giminingas gr. k. žodis vartojamas Tit 1:10 („tuščiakalbiai“). * **1:8** „jis naudojamas“ – T. „kas naudoja / naudojasi“. † **1:8** „įstatymiškai“ – Arba „teisėtai“, „pagal įstatymą“. Gr.rieveiksmis νομίμως (nomimos) yra giminingas žodžiui νόμος (nomos) „įstatymas“. Prieveiksmis νομίμως (nomimos) vartojamas NT tik čia ir II Tim 2:5. † **1:9** „turint omeny“ – T. „žinodamas“, „suprasdamas“, „susigaudydamas“ ar pan. § **1:9** „pritaikomas“ – Gr. žodis ≈ „guldomas ant“, „padėtas ant“. * **1:9** „įstatymo pažeidėjams“ – Arba „nepaisantiems įstatymo“, „nusikaltėliams“. † **1:9** „nesuvaldomiesiems“ – Arba „maištininkams“, „neklaužadoms“, „neklusniems“. † **1:10** „žmogvagiams“ – Gr. žodis apima bet kokį žmonių pagrobimą, ar tai vergų pirklių veikla ar žmogus, kuris dėl bet kokios priežasties neteisėtai paima kitą žmogų į nelaisvę. § **1:10** „kreivai prisiekiantiems“ – Arba „melagingai prisiekiantiems“. * **1:10** „sveikam mokymui“ – Arba „sveikai doktrinai“, „sveikam mokslui“. † **1:10** „mokymui, (11 eil.) kuris atitinka“ – Arba „mokymui (11 eil.) pagal“. † **1:11** „kuris atitinka“ – Arba „pagal“; žr. 10 eil. išnašą. § **1:11** „Dievo šlovingąją Evangeliją“ – T. „Dievo šlovės Evangeliją“; plg. II Kor 4:4. * **1:11** „yra“ – Arba „buvo“, bet turint omeny, kad nenustojo jo atsakomybė saugoti Evangeliją. † **1:12** „tarnavimo pareigas“ – Arba „tarnystę“.

piktžodžiautojas ir persekiotojas ir įžūlus žmogus. Tačiau manęs buvo pasigailėta, nes nesuprasdamas veikiau netikėjimo *įtakoje*. ¹⁴ Ir mūsų Viešpaties malonė pervirš gausiai pasirodė, kartu su tikėjimu ir meile, kuri yra Kristuje Jėzuje. ¹⁵ Šis pasakymas yra patikimas ir vertas visiško pritarimo, kad Kristus Jėzus atėjo į pasaulį išgelbėti nusidėjėlių, – kurių pirmaujantis esu aš. ¹⁶ Tačiau dėl šios priežasties manęs buvo pasigailėta, kad manyje pirmame Jėzus Kristus parodytų visokeriopą didžią kantrybę, kad tai būtų *pavyzdinis brėžinys tiems, kurie vėliau įtikės juo amžinajam gyvenimui. ¹⁷ Taigi, Amžinajam Karaliui, nemirtingam, neregimam, vieninteliam, išmintingam Dievui *tebūna* pagarba ir šlovė per amžių amžius! Amen. ¹⁸ Šį paliepimą patikiu tau, vaike Timotiejau, pagal pranašystes, kurios anksčiau išėjo apie tave, kad jomis kovotum gerąją kovą, ¹⁹ išlaikydamas tikėjimą ir gerą sąžinę. Ją atmetę, kai kurie patyrė laivo sudužimą tikėjimo atžvilgiu. ²⁰ Tarp jų yra Himenėjas ir Aleksandras, kuriuos atidaviau Šetonui, kad jie išmokytų nepiktžodžiauti.

2

¹ Taigi *raginu visų pirma išsakyti maldavimų, maldų, užtarimų ir dėkojimų už visus žmones, ² už karalius ir visus, esančius valdžioje, kad gyventume taikų ir ramų gyvenimą visokeriopame dievotume ir šdoringame rimtume, ³ nes tai gera, be to priimtina akyse mūsų Išgelbėtojo, Dievo, ⁴ kuris nori, kad visi žmonės būtų išgelbėti *ir ateitų į taisyklų tiesos pažinimą. ⁵ Nes yra vienas Dievas ir vienas Dievo ir žmonių Tarpininkas – žmogus Kristus Jėzus, ⁶ kuris atidavė save, kitų vietą užimančią išpirką už visus, savalaikį liudijimą. ⁷ Tam aš esu paskirtas šaukliu ir apaštalu – sakau tiesą Kristuje, nemeluojau, – kitataučių mokytoju tikėjime ir tiesoje. ⁸ Taigi Špareiškiu valią, kad kiekvienoje vietoje vyrai melstųsi, keldami *šventas rankas, be rūstybės ir nesutarimo. ⁹ Panašiu būdu, kad ir moterys droviai ir santūriai puošęsi padoria apranga, ne supintais plaukais ar auksu, ar perlais, ar brangiais drabužiais, ¹⁰ bet tuo, kas dera moterims, išpažįstančioms dievotumą – gerais darbais. ¹¹ Moteris tesimoko Štyliai, su visišku pavaldumu. ¹² Ir neleidžiu, kad moteris mokytojautų nei kad *viršininkautų vyriškiui, bet kad laikytųsi tyliai, ¹³ nes pirmas buvo supavidalintas Adomas, paskui – Ieva. ¹⁴ Ir Adomas nebuvo apgautas, bet moteris apgauta šnusižengė. ¹⁵ Tačiau ji bus išgelbėta per *tam tikrą gimdymą,

‡ 1:13 „netikėjimo *įtakoje*“ – Arba „netikėjime“, „netikėjimo *valdomas*“, „netikėjimo *būsenoje*“. § 1:15 „Šis“ – Gr. žymimasis artikelis; gali būtų išverstas „Tas“, o kartais į lietuvių k. nereikia versti. * 1:16 „pavyzdinis brėžinys“ – Arba „pavyzdiniai kontūrai“, „modelis“, „norma“, „apibrėžimas“, „ribos“. Žodis vartojamas NT tik čia ir II Tim 1:13. † 1:18 „patikiu“ – Žr. II Tim 2:2. ‡ 1:19 „Ją“ – T. „kurią“. § 1:20 „Tarp jų“ – T. „Kurių“, „Iš kurių“. * 2:1 „raginu“ – Arba „maldauju“, „jums padedamas bei įspėdamas raginu“. † 2:1 „išsakyti“ t. „daryti“, „atlikti“. ‡ 2:1 „užtarimų“ t. y. tarp artimų asmenų drąsiai pasakytų pageidavimų. § 2:2 „doringame rimtume“ – Arba „gerbtinume“, „pagarbume“. Tas pats gr. žodis vartojamas ir I Tim 3:4. * 2:4 „ir“ – Arba „tai yra“. † 2:4 aiškų tiesos pažinimą“ – Arba „tikslų tiesos pažinimą“, „tiesos pažinimą iš arti“, „tikrą tiesos pažinimą“. ‡ 2:6 „savalaikį liudijimą“ – T. „liudijimą“, *duotą* jo paties (t. y. liudijimo) laikais“. § 2:8 „pareiškiu valią“ – Arba „išdėstau norą“, „noriu“. * 2:8 „šventas“ – Arba „nesuterštas“, t. y. keldami rankas, kurios nėra nedoro elgesio suteptos. † 2:9 „droviai“ – Gr. žodis vartojamas tik čia ir Hbr 12:28, „pagarbiu drovumu“. ‡ 2:10 „išpažįstančioms“ – Arba „pasisakiusioms už“. Žr. I Tim 6:21. § 2:11 „tyliai“ – Gr. „tyloje“. * 2:12 „viršininkautų vyriškiui“ – Arba „savivaliautų prieš vyriškį“, „užsiimtų valdyti vyriškį“. † 2:12 „vyriškiui“ – Gr. kalbos žodis leidžia išversti „vyriui“ (jos sutuoktiniui), bet kontekstas rodo į vaidmenis Viešpaties Jėzaus bažnyčioje (susirinkime), kurioje bus ir kitų vyriškių. ‡ 2:12 „kad laikytųsi tyliai“ – Gr. „būtų tyloje“. § 2:14 „nusižengė“ – Gr. „pasidarė nusižengime“. * 2:15 „tam tikrą“ – Gr. žymimasis artikelis; arba „tą“.

jeigu †jos su †santūrumu pasiliks tikėjime ir meilėje ir šventume.

3

¹ *Šis pasakymas yra patikimas: Jeigu kas †trokšta †eiti Švyskupo pareigas, geidžia *gero darbo. ² Taigi, †vyskupas turi būti nepeiktinas, vienos žmonos vyras, †blaivus, mąstantis pagal savidrausmę, Špadorus, svetingas, sugebantis mokyti, ³ nebūnantis prie vyno, ne mušeika, ne geidžiantis gėdingo pelno, bet *maloningas, ne vaidingas, ne pinigų mylėtojas, ⁴ gerai vadovaujantis savo †šeimai, su visokeriopu †doringu rimtumu turintis pavaldžius vaikus; – ⁵ (nes jei kas nemoka vadovauti savo Ššeimai, kaipgi jis pasirūpins Dievo bažnyčia?) – ⁶ ne *naujokas, kad nepasididžiuotų ir neįpultų †į velnio nuteisimą. ⁷ Be to, jam būtina turėti †gerus atsiliepimus iš esančiųjų Suž ribų, kad neįpultų †paniekinimą ir velnio žabangus.

⁸ Lygiai taip pat diakonai turi būti verti pagarbos, ne dviliežuviai, *neatsidavę girtuokliavimui, ne geidžiantys gėdingo pelno, ⁹ išlaikantys †tikėjimo slėpinį †su tyra sąžine. ¹⁰ O šitie irgi turi būti išbandyti pirmiau, paskui turi diakonauti, būdami nepeiktini. ¹¹ Žmonos lygiai taip pat turi būti vertos pagarbos, ne melagingos kaltintojos, Šblaivios, ištikimos *visais atvejais. ¹² Diakonai turi būti vienos žmonos vyrai, gerai vadovaujantys savo vaikams ir savo †šeimai. ¹³ Nes kurie yra gerai diakonavę, †įsigyja gerą Šlaipsnį *ir didelę †drąsą tikėjime, kuris yra Kristuje Jėzuje.

¹⁴ Šiuos dalykus tau rašau tikėdamasis netrukus atvykti pas tave, ¹⁵ bet jeigu užtrukčiau, kad žinotum, kaip tau reikia elgtis Dievo †šeimynoje, kuri yra gyvojo

† 2:15 „jos“ – Arba „jie“. Gr. kalbos tekstas pereina nuo vns. („ji“) į dgs. („jos“ arba „jie“). Kadangi gr. tekste yra tik veiksmažodžiai (nėra įvardžių), gramatikos pagrindu yra neįmanoma nustatyti, ar šiame sakinyje numatomas mot. ar vyr. giminės veiksnys, t. y., ar turi būti „jeigu jos [...] pasiliks“ ar „jeigu jie [...] pasiliks“. Labiausiai tikėtina, kad kalbama vien apie moteris, bet įmanoma, kad kalbama apie jas kartu su jų vaikais ir / arba vyrais. † 2:15 „santūrumu“ – Arba „sveiku protu“. * 3:1 „Šis“ – Gr. . žymimasis artikelis, kuris čia veikia kaip parodomasis įvardis; arba „Tas“. † 3:1 „trokšta“ – Arba „siekia“. † 3:1 „eiti vyskupo pareigas“ t. „vyskupystės“; rodoma į pareigybę. § 3:1 „vyskupo“ – Arba „prižiūrinčiojo“. * 3:1 „gero“ – kitaip „doro“. † 3:2 „vyskupas“ – Arba „prižiūrintysis“. † 3:2 „blaivus“ – Arba „apdairus“. § 3:2 „padorus“ – T. y. „gero elgesio“. * 3:3 „maloningas“ – Arba „švelnus“. † 3:4 „šeimai“ – Arba „šeimynai“, „namams“. † 3:4 „doringu rimtumu“ – Arba „gerbtinumu“, „pagarbumu“; gr. k. tekstas leidžia suprasti, kad tėvas užtikrina vaikų pavaldumą su visokeriopu doringu rimtumu (gerbtinumu, pagarbumu) arba, kad vaikai pavaldžiai elgiasi su visokeriopu doringu rimtumu (gerbtinumu, pagarbumu). Kadangi čia išvardinami reikalavimai vyskupams, greičiausiai jis turi su doringu rimtumu reikalauti pavaldumo iš savo vaikų. Tas pats gr. žodis vartojamas ir I Tim 2:2, Tit 2:7. § 3:5 „šeimai“ – Arba „šeimynai“, „namams“. * 3:6 „naujokas“ – T. „naujai pasodintas“. † 3:6 „į velnio nuteisimą“ – Gr. k. tekstas gali reikšti arba „į nuteisimą, kurį įvykdys velnias“ (plg. I Tim 1:20) arba „į nuteisimą, kurį patirs velnias“. † 3:7 „gerus atsiliepimus“ – T. „gerą liudijimą“; plg. Lk 4:22. § 3:7 „už ribų“ – Arba „išorėje“, „lauke“; t. y. iš tų, kurie nėra Kristaus kaimenės garde. Plg. Mk 4:11, Kol 4:5. * 3:8 „neatsidavę girtuokliavimui“ – Arba „nesusikaupę į vyno gausybę“. † 3:9 „tikėjimo slėpinį“ – Slėpinys yra tai, ko nežinotume, jeigu Dievas nebūtų mums atskleidęs. Žodis „tikėjimo“ čia gali būti išverstas „tikybos“ ir rodo į tikimų dalykų visumą, į Dievo apreikštas tiesas. † 3:9 „su tyra sąžine“ – Arba „tyroje sąžinėje“. § 3:11 „blaivios“ – Arba „apdairios“. * 3:11 „visais atvejais“ – T. „visame kame“, „visuose dalykuose“. † 3:12 „šeimai“ – Arba „šeimynai“, „namams“. † 3:13 „įsigyja“ – Gr. žodis yra vartojamas NT tik čia ir Apd 20:28. § 3:13 „laipsnį“ – Arba „žingsnį“, „pakopą“. Tie diakonai, kurie gerai atlieka savo tarnystę, sulauks geresnės reputacijos bažnyčioje, bus bažnyčios narių laikomi vertais didesnės pagarbos, negu prieš einant pareigas. Šis tekstas nekalba apie perėjimą arba pakėlimą į kitas, pvz., vyresniojo, pareigas. * 3:13 „ir“ – Arba „tai yra“. † 3:13 „drąsą“ – Gr. žodis παρρησία (parrésia) vartojamas ir šiose eilutėse: Mk 8:32; Jn 7:4,13,26; Jn 10:24; Jn 11:14,54; Jn 16:25,29; Jn 18:20; Apd 2:29; Apd 4:13,29,31; Apd 28:31; II Kor 3:12; II Kor 7:4; Ef 3:12; Ef 6:19; Flp 1:20; Kol 2:15; I Tim 3:13; Flm 8; Hbr 3:6; Hbr 4:16; Hbr 10:19,35; I Jn 2:28; I Jn 3:21; I Jn 4:17; I Jn 5:14. † 3:15 „šeimynoje“ – Arba „namuose“; gr. žodis rodo į šeimą, ne į pastatą. Žr. tokį vartoseną Apd 16:15, I Kor 1:16, II Tim 4:19.

Dievo bažnyčia, tiesos stulpas ir Špagrindas. ¹⁶ Ir neginčijamai didelis yra dievotumo slėpinys: Dievas buvo apreikštas kūne, išteisintas *Dvasios *valdomas*, regėtas angelų, paskelbtas †tautose, tikėtas pasaulyje, paimtas aukštyn †į šlovę.

4

¹ Bet Dvasia aiškiai sako, kad vėlesniais laikais kai kurie atsitrauks nuo *to tikėjimo, sutelkdami dėmesį į klaidinančias dvasias ir velnių †mokslus ² per veidmainystę melagių, kurie sąžinės atžvilgiu †yra pridedinti tarsi karšta geležimi. ³ ŠTokie draudžia tuoktis ir *liepia* susilaikyti nuo maisto dalykų, kuriuos Dievas sukūrė, kad juos su padėka priimtų tikintieji ir *aiškiai pažįstantieji tiesą, ⁴ nes kiekvienas Dievo kūrinys yra geras, ir niekas neatmestina, kas priimama su padėka, ⁵ nes tai pašventinama Dievo žodžiu ir †malda.

⁶ Įteikdamas broliams šiuos dalykus, būsi geras Jėzaus Kristaus tarnas, maitinamas žodžiais †šio tikėjimo Šir gero mokslo, kurią esi glaudžiai sekęs. ⁷ Bet venk bobiškų *pasakų, *kuriomis* niekinama, kas šventa, ir išlavink †save, kad būtum dievotas, ⁸ nes kūno lavinimas †yra naudingas mažam *laikui*, bet dievotumas yra naudingas visiems dalykams, Šnes turi dabartinio ir būsimojo gyvenimo pažadą. ⁹ *Tas pasakymas yra patikimas ir vertas visiško pritarimo. ¹⁰ Nes tam *tikslui* mes ir triūsime ir †esame paniekiami, kadangi pasitikime gyvuoju Dievu, kuris yra visų žmonių Išgelbėtojas, – †ypač tų, kurie tiki. ¹¹ Įsakinėk šiuos dalykus ir *jų* mokyk. ¹² Niekas tegul neniekina tavo jaunystės, bet būk tikinčiųjų pavyzdys žodžiu, elgesiu, meile, dvasia, tikėjimu, Štyrumu. ¹³ Kol ateisiu, sutelk dėmesį į *skaitymą, raginimą, mokymą. ¹⁴ †Neignoruok tavyje esančios dovanos, kuri tau buvo duota per pranašystę su vyresniųjų rankų uždėjimu. ¹⁵ †Susikaupk į šiuos dalykus, atsiduok jiems visiškai, kad tavo pažanga būtų Šmatoma *visiems. ¹⁶ Žiūrėk savęs ir mokymo, †nesiliauk tose srityse! Nes tai darydamas išgelbėsi ir save, ir tuos, kurie tavęs klauso.

Š 3:15 „pagrindas“ – Gal „ramstis“, „atrama“. * 3:16 „Dvasios *valdomas*“ – Arba „Dvasioje“. † 3:16 „tautose“ – Arba „kitataučiams“. † 3:16 „į šlovę“ – Arba „šlovingai“, „šlovėje“. * 4:1 „to tikėjimo“ – Arba „tos tikybos“, t. y. visumos perduotų tiesų, kuriomis būtina pasitikėti. Liet. žodis „to“ yra gr. žymimojo artikelio vertimas. † 4:1 „mokslus“ – Arba „mokymus“, „doktrinas“. † 4:2 „yra pridedinti tarsi karšta geležimi“ – Galima suprasti įvairiai: (1) jų sąžinėje yra Šetono įdagas, kuris rodo, kad jie priklauso jam; (2) jų sąžinėje yra įdagas, kuris rodo, kad jie pasmerkti nusikaltėliai; (3) jų sąžinė yra pridedinta taip, kad jie neturi sugebėjimo atskirti gerį nuo blogio. Š 4:3 „Tokie draudžia [...]“ – T. „draudžiantys [...]“. * 4:3 „aiškiai pažįstantieji tiesą“ – Plg. I Tim 2:4; II Tim 2:25, 3:7; Tit 1:1; Hbr 10:26. † 4:5 „malda“ – Tas pats gr. žodis ἐντευξίς (enteuksis) vartojamas I Tim 2:1 („užtarimų“). † 4:6 „šio“ – Arba „to.“ Gr. kalbos artikelis rodo į tam tikrą tikėjimą, todėl tinka čia žodis „šio“ arba „to“. Š 4:6 „ir“ – Arba „tai yra“. * 4:7 „pasakų“ – Arba „mitų“, „pasakėčių“, „legendų“. † 4:7 „save, kad būtum dievotas“ – T. „save dievotumo link“, „save į dievotumą“. † 4:8 „yra naudingas mažam *laikui*“ – Arba „mažai kam yra naudingas“. Š 4:8 „nes turi“ – Gr. „turintis“. * 4:9 „Tas“ – Gr. žymimasis artikelis; gali būtų išverstas „šis“, o kartais į lietuvių k. nereikia versti. † 4:10 „esame paniekiami“ – Arba „mus užgaulioja“. † 4:10 „ypač“ – Arba „juoba“. Š 4:12 „tyrumu“ – Arba „skaistumu“. * 4:13 „skaitymą, raginimą, mokymą“ – Visi trys gr. žodžiai turi po artikelį. Tai rodo, kad tai yra tam tikras skaitymas (Šventraščio skaitymas bažnyčioje), tam tikras raginimas (kai bažnyčia susirinkdavo) ir tam tikras mokymas (kai skelbiama susirinkusiai bažnyčiai). † 4:14 „Neignoruok“ – Arba „Neapsileisk, nepuoselėdamas“. † 4:15 „Susikaupk į šiuos dalykus“ – Arba „Būk ryžtingas dėl šių dalykų“, „Mąstyk apie šiuos dalykus“. Š 4:15 „matoma“ – Arba „aiški“. * 4:15 „visiems“ – Arba „tarp visų žmonių“, „visuose dalykuose“ „visame kame“. † 4:16 „nesiliauk tose srityse“ – Arba „pasilik tose srityse“. T. „pasilik juose“, t. y. nuolat žiūrėk savęs, kad teisingai elgtumeisi ir nuolat žiūrėk mokymo, kad skelbtum sveiką mokymą. Žr. Rom 6:1, 11:22-23; Kol 1:23, kur vartojamas tas pats gr. žodis ἐπιμένω (epimeno), kuris dažnai verčiamas „pasilikti“.

5

¹ Senesnio žmogaus neplūsk barimais, bet maldauk kaip tėvą, o jaunesnius – kaip brolius, ² senesnes moteris – kaip motinas, jaunesnes – kaip seseris, *laikydamasis* visiško *tyrumo. ³ Gerbk našles, kurios yra †tikrosios našlės. ⁴ Bet jei kuri našlė turi vaikų ar vaikaičių, jie turi pirmiausia išmokti †dėl pagarbos Dievui rimtai gerbti savo namiškius ir Šmokėti atlygi *tėvams bei protėviams, nes tai yra gera ir priimtina Dievo akyse. ⁵ Bet ta, kuri yra tikroji našlė, †tai yra likusi viena, yra sudėjusi viltis į Dievą ir naktį bei dieną tęsia maldavimus bei maldas. ⁶ Bet ta, kuri †gyvena dėl nežabotų jausmų, yra mirusi dar būdama gyva. ⁷ Ir įsakinėk šiuos dalykus, kad jos būtų nepeiktinos. ⁸ Bet jei kas neaprūpina savųjų, ir ypač savo namiškių, tas yra išsigynęs tikėjimo ir Šblogesnis už netikintį. ⁹ Į sąrašą neturi būti įtraukiama našlė, nebent ji nemažiau šešiasdešimties metų, *buvusi* vieno vyro žmona, ¹⁰ apie kurią liudija *žmonės* dėl jos *gerų darbų: jei išaugino vaikus, jei priimdavo svečius, jei mazgodavo šventiesiems kojas, jei pagelbėdavo kenčiantiems priespauda, jei †prisidėdavo prie †kiekvieno gero darbo. ¹¹ Bet jaunesnių našlių nepriimk, nes, *Šjeigu* jos prieš Kristų pradėtų vadovautis gašlumu, *tai* *apsispręstų ištekėti, ¹² ir †turėtų pasmerkimą, nes būtų atmetusios savo ankstesnį †tikėjimą. ¹³ Tuo pat metu jos išmoksta ir dykinėti, besibastydamos iš namų į namus, ir ne tik dykinėti, bet ir plepėti bei Škištis į svetimus reikalus, kalbėdamos tai, ko neturėtų *kalbėti*. ¹⁴ Taigi *pareiškiu valią, kad jaunesnės moterys ištekėtų, gimdytų vaikų, tvarkytų namų ūkį, neduotų priešininkui jokios progos iškoneveikti. ¹⁵ Nes kai kurios jau nusuko į šalį paskui Šetoną. ¹⁶ Jei kuris tikintis vyras ar tikinti moteris turi našlių, †tas žmogus turi joms pagelbėti, o bažnyčia neturi būti apsunkinama, kad ji galėtų pagelbėti toms, kurios yra †tikrosios našlės.

¹⁷ Gerai vadovaujantys vyresnieji turi būti laikomi vertais dvigubos pagarbos, ypač tie, kurie Šsunkiai dirba *žodžiu †ir mokymu, ¹⁸ nes Šventraštis sako: „Neužrišk

* **5:2** „tyrumo“ – Arba „skaistumo“. † **5:3** „tikrosios“ – T. y. našlės, kurios neturi jokių artimų žmonių; žr. I Tim 5:5. Paulius kalba ir apie kitas moteris, kurios neteko vyrų, bet jos nėra bažnyčios remtinės, ir nors jos, žinoma, yra našlės, jos nėra skiriamos prie šios remtinų našlių grupės. † **5:4** „dėl pagarbos Dievui rimtai gerbti“ – Gr. žodis εὐσεβέω (eusebeo) vartojamas tik čia ir Apd 17:23. Giminingi žodžiai yra vartojami nemažai. Juose slypi pagarbos Dievui sąvoka. § **5:4** „mokėti atlygi“ – T. y. gražinti skolą. * **5:4** „tėvams bei protėviams“ – Gr. žodis πρόγονος (progonos) vartojamas tik čia ir II Tim 1:3. † **5:5** „tai yra,“ – Arba „ir“. † **5:6** „gyvena dėl nežabotų jausmų“ – Gr. žodis σπαταλάω (spatalao) vartojamas NT tik čia ir Jok 5:5. § **5:8** „blogesnis už netikintį“ – Tas, kuris visai nepripažįsta dievotumo arba tikėjimo, yra geresnis už tą, kuris sakosi esąs Kristaus sekėjas, bet atsisako išlaikyti savo namiškių. * **5:10** „gerų“, „gero“ – Vartojami du gr. sinonimai. Pirmas žodis ryškina matomus gerus darbus, o antras labiau rodo į gerų darbų naudingumą. † **5:10** „prisidėdavo“ – Arba „sekdavo“; gr. žodis vartojamas NT ir Mk 16:20, I Tim 5:24, I Pt 2:21. † **5:10** „kiekvieno“ – Gal „visokio“. § **5:11** „jei jos prieš Kristų pradėtų vadovautis gašlumu“ – Gr. tariamosios nuosakos vksm. vartojamas NT tik čia. Giminingi žodžiai yra Apr 18:3, 7, eilutėse. Atsižvelgiant į I Tim 5:12, turbūt „sąrašinės“ našlės pasižadėjo neištekėti. * **5:11** „apsispręstų“ – Arba „nustatytų tikslą“; gr. esamojo laiko vksm. išverstas tariamąja nuosaka dėl lietuvių k. gramatikos. † **5:12** „turėtų pasmerkimą“ – Aišku, kad nekalbama apie amžiną pražūtį, nes neįmanoma ją „turėti“ dabar. Tokiu atveju našlė būtų peiktina, jei persigalvotų ir netesėtų savo pažado. † **5:12** „tikėjimą“ – Gr. žodis πίστις (pistis), kuris čia išverstas „tikėjimą“, gali būti išverstas ir „ištikimybę“, „patikimumą“. Klasikinėje gr. kalboje žodis reiškė ir „pažadą“, „įžadą“. Matyt, stoti į „tikrųjų“ našlių gretas (I Tim 5:3, 5) buvo galima tik pasižadėjus nebeištekėti, bet skirti visą gyvenimą Dievo reikalams (plg. Lk 2:36-37, I Kor 7:34). § **5:13** „kištis į svetimus reikalus“ – Arba „užsiiminėti niekais“. Gr. būdvardis περιέρπος (periergos) rodo į žmogų, kuris daug ko užsiiminėja, bet ne tuo, ko reikia. Kitas gr. žodis vartojamas I Pt 4:15 eilutėje, ἄλλοτριεπίσκοπος (allotriepiskopos). * **5:14** „pareiškiu valią“ – Arba „išdėstau norą“, „noriu“. † **5:16** „tas žmogus“ – Gr. veiksnys tik numatomas vksm. formoje. † **5:16** „tikrosios našlės“ – Žr. I Tim 5:3, 5. § **5:17** „sunkiai dirba“ – Arba „darbuojasi“, „triūsia“. * **5:17** „žodžiu ir mokymu“ – Gal „skelbdami žodį ir mokydami“. † **5:17** „ir“ – Arba „tai yra“.

nasrų kuliančiam jaučiui“, ir: „Darbininkas vertas savo atlygio“. ¹⁹ Nepriimk skundo prieš vyresnįjį kitaip, kaip tik remiantis dviem ar trimis liudytojais. ²⁰ Šnuodėmiaujančius sudrausk visų akivaizdoje, kad ir likusieji bijotų. ²¹ Įpareigoju tave *Dievo ir Viešpaties Jėzaus Kristaus, taip pat išrinktųjų angelų, akivaizdoje laikytis šių dalykų, nebūdamas nusprendęs iš anksto, nieko nedarydamas šališkai. ²² Niekam skubomis neuždėk rankų ir nedalyvauk kitų nuodėmėse; pats išsilaikyk tyras. ²³ Nebegerk vien vandens, bet vartok truputį vyno dėl savo skrandžio ir savo dažnų negalavimų. ²⁴ Kai kurių žmonių nuodėmės yra akivaizdžios, einančios į teismą pirma jų, o kitus jos ir iš paskos seka. ²⁵ Lygiai taip pat ir geri darbai yra iš anksto akivaizdūs, o tie, kurie kitokie, negali būti paslėpti.

6

¹ *Visi, kurie yra tarnai po jungu, telaiko savo šeimininkus vertais visokeriopos pagarbos, kad nebūtų piktžodžiaujama Dievo vardui ir mokslui. ² O tie, kurie turi tikinčius šeimininkus, tegul jų neniekina už tai, kad jie yra broliai; verčiau tegul jiems dar geriau tarnauja todėl, kad gaunantys naudos iš Što gero darbo yra *ištikimi ir mylimi. To mokyk ir įspėdamas bei padrąsindamas ragink.

³ Jei kas moko kitaip ir nesutinka su sveikais žodžiais – mūsų Viešpaties Jėzaus Kristaus žodžiais ir mokslu, kuris atitinka dievotumą, ⁴ jis yra pasididžiavęs, nieko neišmanantis, tik yra ginčių bei žodinių kovų sirgalius. Iš tų dalykų kyla pavydas, nesantaika, piktžodžiavimai, blogi įtarinėjimai, ⁵ Špriešgyniški ginčiai sugedusio proto ir tiesos neturinčių žmonių, kurie mano, kad pasipelnymas – būtent tai yra dievotumas. Nuo tokių šalinkis!

⁶ Bet *dievotumas, kurį lydi pasitenkinimas tuo, kas turima, yra didis pasipelnymas! ⁷ Nes mes nieko neatsinešėme į pasaulį, aišku, kad negalime išsinešti ničnieko. ⁸ Taigi, turėdami maisto ir kuo apsidengti, būkime Štuo patenkinti. ⁹ Bet ketinantys *tapti turtingi įpuola į pagundą ir žabangus, ir į daugelį neprotingų bei žalingų geismų, kurie paskandina žmones į niokojimą ir pražūtį, ¹⁰ nes visų blogybių šaknis yra meilė pinigams. Jų Strokšdami kai kurie nuklydo nuo *tikėjimo ir pervėrė save daugybe skausmų.

‡ 5:19 „skundo“ – Arba „kaltinimo“. § 5:20 „Nuodėmiaujančius“ – Arba „Nusidedančius“. Plg. Jok 3:2, I Jn 1:8-10. * 5:21 „Dievo ir Viešpaties Jėzaus Kristaus“ – Arba „Dievo, būtent Viešpaties Jėzaus Kristaus“ arba „Dievo, tai yra Viešpaties Jėzaus Kristaus“. † 5:23 „vyno“ – Gr. οἶνος οἶνος. Žodis nurodo nealkoholines vynuogių sultis, t. y. nealkoholinį vyną (pvz., Mt 9:17), arba iš jų atsiradusį alkoholinį gėrimą, t. y. alkoholinį vyną (pvz., Ef 5:18). Plg. Pat 20:1, 23:29-35. ‡ 5:24 Eilutės reikšmė – Būta ir akivaizdų nuodėmių, ir nuodėmių, kurios išaiškėja tik teismo metu. Reikia saugotis, kad nebūtų paskiriami vyresnieji, apie kurių nuodėmes nežinoma, nes nepraejo pakankamai laiko. Plg. žodį „skubomis“ 22 eilutėje. * 6:1 „Visi, kurie yra tarnai po jungu“ – Gr. „Tiek yra tarnai po jungu, tiek“. † 6:1 „šeimininkus“ – Gr. žodis δεσπότης (despotēs) įprastai yra verčiamas „Valdovas“, kai nurodo į Dievą; išimtis: II Tim 2:21. ‡ 6:2 „šeimininkus“ – Žr. I Tim 6:1 išnašą. § 6:2 „to“ – Gr. žymimasis artikelis, kuris čia veika kaip parodomasis įvardis. * 6:2 „ištikimi“ – Arba „tikintys“. Tas pats gr. žodis išverstas „tikinčius“ šioje eilutėje. Kas tikrai tiki, tikrai yra ištikimas (žr. Hab 2:4 išnašą). † 6:3 „mokslu“ – Arba „doktrina“. ‡ 6:4 „sirgalius. Iš tų“ – Gr. „sirgalius, iš kurių“. § 6:5 „priešgyniški ginčiai“ – Arba „pagiežingi barniai“. * 6:6 „dievotumas, kurį lydi pasitenkinimas“ – Arba „dievotumas su pasitenkinimu“. † 6:7 „negalime“ – Arba „esame nepajėgūs“. ‡ 6:7 „ničnieko“ – Arba „nė vieno dainko“. § 6:8 „tuo“ – T. „tais dalykais“. * 6:9 „tapti turtingi“ – Arba „pralobti“. † 6:9 „niokojimą“ – Gr. žodis ὄλεθρος (olethros) vartojamas kitur NT 3 k.: I Kor 5:5; I Tes 5:3; II Tes 1:9. ‡ 6:10 „Jų“ – T. „Kurių“. § 6:10 „trokšdami“ – Arba „siekdami“. * 6:10 „tikėjimo“ – Arba „tikybos“.

11 Bet tu, Dievo žmogau, bėk nuo tų dalykų ir vykis teisumą, dievotumą, tikėjimą, meilę, ištvermę, romumą. 12 Kovok gerąją tikėjimo kovą, †nutverk amžiną gyvenimą, kuriam ir esi pašauktas, ir *kuriam* išpažinai gerą išpažinimą daugelio liudytojų akivaizdoje. 13 Liepiu tau akivaizdoje viskam gyvybę teikiančio Dievo ir Kristaus Jėzaus, liudijusio prieš Poncijų Pilotą gerą išpažinimą: 14 tu ‡laikykis įsakymo be dėmės, be peiktinumo iki mūsų Viešpaties Jėzaus Kristaus pasirodymo, 15 kurį *pasirodymą* savo laikais duos matyti palaimintasis ir vienintelis Valdovas, karaliaujančių Karalius ir viešpataujančių Viešpats, 16 kuris yra vienintelis turintis nemirtingumą, gyvenantis neprieinamoje šviesoje, kurio joks žmogus neregėjo ir negali regėti, kuriam *priklauso* garbė ir amžina Šgalybė. Amen.

17 Liepk dabartinio amžiaus turtingiesiems, kad jie *nesididžiuotų, nei nesudėtų vilčių į †nepatikimus turtus, bet į gyvąjį Dievą, kuris apščiai visko mums duoda *mūsų* džiaugsmui; 18 kad jie darytų gera, ‡turtėtų gerais darbais, būtų dosnūs, nusiteikę dalytis, 19 *šitaip* susikraudami lobį ateičiai – gerą pamatą, kad nutvertų amžiną gyvenimą.

20 O Timotiejau, saugok tai, kas tau patikėta, vengdamas tuščių plepalų, *kuriais* niekinama, kas šventa, taip pat *vengdamas* prieštaravimų Šmelagingai taip vadinamo *„pažinimo“. 21 Kai kurie, †jį išpažindami, tikėjimo atžvilgiu nuklydo. Malonė su tavimi! Amen.

† 6:12 „nutverk“ – Arba „tvirtai laikyk“. Gr. žodis ἐπιλαμβάνομαι (epilambanomai) vartojamas ir I Tim 6:19. Reikia nutverti amžiną gyvenimą (Tėvo ir Sūnaus pažinimą; žr. Jn 17:3) tam, kad kovotų gerąją gyvenimo kovą (6:12). Tam tikslui atgimusiame žmogui pirma reikia nusižeminti, nesudėti viltis į turtus ir t.t. (6:17-19). ‡ 6:14 „laikykis įsakymo be dėmės, be peiktinumo“ – Gr. žodis τηρησάι gali būti išverstas „laikykis“, „vykdyk“, „išsaugok“, „išlaikyk“, todėl čia galimi įvairūs vertimai: „išsaugok / vykdyk nedėmėtą, nepeiktiną įsakymą“, „išsaugok / vykdyk įsakymą, kad liktum nedėmėtas, nepeiktinas“ ir pan.; graikų kalboje „be dėmės“ ir „be peiktinumo“ yra būdvardžiai, ir, kaip ir daiktavardis „įsakymo“, yra galininko linksnio. § 6:16 „galybė“ – Arba „valdžia“. * 6:17 „nesididžiuotų“ – Arba „negalvotų išdidžiai“. † 6:17 „nepatikimus turtus“ – T. „turto nepatikimumą“. ‡ 6:18 „turtėtų“ – Arba „būtų turtingi“. § 6:20 „melagingai“ – Arba „neteisingai“. * 6:20 „pažinimo“ – Arba „mokslo“, „žinojimo“. † 6:21 „įjį išpažindami“ – Arba „pasisakydami už jį“. Gr. žodis ἐπαγγέλλω (epangello) dažniausiai verčiamas žodžiu „pažadėti“, nors I Tim 2:10 eilutėje tinka „išpažinti“ arba „pasisakė už“.

Antras laiškas Timotiejui

¹ Paulius, Dievo valia Jėzaus Kristaus apaštalas pagal pažadą *gyvenimo, kuris yra Kristuje Jėzuje, ² mylimam vaikui Timotiejui. Malonė, gailestingumas ir ramybė nuo Dievo Tėvo ir Kristaus Jėzaus, mūsų Viešpaties! ³ Aš dėkoju Dievui, kuriam tarnauju nuo savo protėvių su tyra sąžine, kai nuolat prisimenu tave savo maldose naktį ir dieną, ⁴ trokšdamas tave pamatyti, – atsimindamas tavo ašaras, – kad būčiau kupinas džiaugsmo, ⁵ †prisimindamas tavyje esantį neveidmainišką tikėjimą, kuris pirma gyveno tavo senelėje Loidėje bei tavo motinoje Eunikėje ir, esu įsitikinęs, kad gyvena taip pat tavyje.

⁶ Dėl tos priežasties tau primenu vėl įžiebti tarsi karštas žarijas †tą Dievo dovaną, kuri yra tavyje mano rankų uždėjimu, ⁷ nes Dievas nedavė mums bailumo Šdvasios, bet jėgos ir meilės ir *sveiko proto *dvasią*. ⁸ Todėl nesigėdyk †liudijimo apie mūsų Viešpatį nei manęs, kalinio dėl jo, bet drauge iškęsk sunkumus, susijusius su Evangelija, pagal jėgą Dievo, ⁹ kuris mus išgelbėjo ir pašaukė šventu pašaukimu ne pagal mūsų darbus, bet pagal savo paties tikslą ir malonę, mums duotą Kristuje Jėzuje †prieš laikui prasidedant, ¹⁰ bet dabar apreikštą pasirodymu mūsų Išgelbėtojo Jėzaus ŠKristaus. Jis mirtį pavertė niekais ir *nušvietė gyvenimą bei †nemirtingumą per Evangeliją, ¹¹ kuriai esu paskirtas šaukliu ir apaštalu ir kitataučių mokytoju. ¹² Dėl šios priežasties ir kenčiu šiuos dalykus; tačiau nesigėdiju, nes žinau, kuo esu pasitikėjęs, ir esu įsitikinęs, kad jis yra pajėgus išsaugoti †tai, ką esu jam patikėjęs anai Dienai. ¹³ Tvirtai laikykitės iš manęs girdėtų sveikų žodžių Šapribų tikėjime, taip pat meilėje, kuri yra Kristuje Jėzuje. ¹⁴ Tą puikų, tau patikėtą turtą saugok per Šventąją Dvasią, kuri gyvena mumyse.

¹⁵ Tu tai žinai, kad nuo manęs nusigrėžė visi, esantys *Azijoje; tarp jų yra †Figelas ir Hermogenas. ¹⁶ Viešpats teduoda gailestingumo Onesiforo †namams, nes jis dažnai Šman malšindavo karštį, *kurį sukėlė priešai*, ir nesigėdijo mano *grandinių, ¹⁷ bet atvykęs į Romą, ieškojo manęs uoliai ir surado. ¹⁸ Aną dieną tegul Viešpats duoda

* **1:1** „gyvenimo, kuris yra Kristuje Jėzuje“ – Plg. Rom 8:2 (gr). † **1:5** „prisimindamas“ – T. „priimdamas / gaudydamas priminimą apie“. † **1:6** „tą“ – Gr. artikkelis. § **1:7** „dvasios [...] *dvasią*“ – Diskutuotina, ar rodo į Šventąją Dvasią arba į žmogaus minčių valdymo požiūrį. Kiekvienas atgimęs žmogus turi Šventąją Dvasią, apsigyvenusią jame (Rom 8:9). Nėra abejonės, kad tik Šventosios Dvasios veikimu atgimusieji gali pasinaudoti jėga, meile ir sveiku protu. Šios eilutės minėtos dvasios apibūdinimai yra nuo Dievo, bet jų pasirodymas gyvenime priklauso nuo pačio atgimusiojo paklusnumo (reikia nuolat įžiebti, 6 eil.). Šios ištraukos rodo ne į kokią nors dvasią kaip asmenybę, bet į žmogaus minčių valdymo požiūrį: Ef 1:17, Lk 9:55. * **1:7** „sveiko proto“ – Arba „blaivo mąstymo“ arba „drausmingumo“. † **1:8** „liudijimo apie mūsų Viešpatį“ – Gr. kilmininko sandara leidžia išversti ir „to, ką liudijo mūsų Viešpats“ arba „mūsų Viešpaties liudijimo“. Kontekstas lėmė pateiktą vertimą. † **1:9** „prieš laikui prasidedant“ – Gr. sandara yra „prieš amžių laikus“. § **1:10** „Kristus. Jis“ – T. „Kristus, kuris“. * **1:10** „nušvietė“ – Arba „iškėlė švieson“; vadinasi, Viešpats Jėzus išaiškino mums, kaip turėti tikrą amžiną gyvybę ir amžinai nemirti. Plg. Jn 11:26. † **1:10** „nemirtingumą“ – Arba „negendamumą“. † **1:12** „tai, ką esu jam patikėjęs“ – T. „mano depozitą“, t. y. mano *pas jį* deponuotą brangenybę. Gali būti, kad Paulius kalba čia apie tai, kad patikėjo savo sielą / dvasią / gyvybę Dievui. § **1:13** „apribų“ – Arba „pavyzdinio brėžinio“, „normos“, „apibrėžimo“, „ribų“, „pavyzdinių kontūrų“. Žodis vartojamas NT tik čia ir I Tim 1:16. * **1:15** „Azijoje“ – Tai Romos imperijos provincija Mažojoje Azijoje (Anatolijoje). † **1:15** „Figelas“ – Gr. (PT (Scr)) Φύγελλος („Fugellos“). † **1:16** „namams“ – Arba „šeimynai“. § **1:16** „man malšindavo karštį, *kurį sukėlė priešai*“ – T. „atvėšindavo mane“. Paulius kentė dvasinio karo įkarštį, kuriame dalyvavo dvasinės būtybės (Ef 6:1) ir įvairūs persekiotojai (I Kor 4:12; II Kor 4:9, 12:10; Gal 5:11; I Tes 2:12; II Tim 3:11-12). * **1:16** „grandinių“ – Gr. vns., „grandinės“.

jam rasti Viešpaties gailestingumo. Be to, †labai gerai žinai, kiek daug jis *man* patarnavo Efeze.

2

¹ Taigi tu, mano vaike, tebebūk stiprinamas malone, kuri yra Kristuje Jėzuje, ² ir *tuos dalykus, kurie iš manęs girdėjai tarp daugelio liudytojų, tuos pačius patikėk ištikimiams žmonėms, kurie bus †tinkami ir kitus mokyti. ³ Todėl tu, kaip geras Jėzaus Kristaus karys, iškęšk sunkumus. ⁴ Joks #karys neįsipainioja į *Šnekariško* gyvenimo reikalus, kad patiktų jį įtraukusiam kario tarnybon. ⁵ Taip pat, jei kas rungtyniauja, jis nevainikuojamas, jei nerungtyniauja *pagal taisykles. ⁶ Triūsiantis žemdirbys turi pirmas gauti vaisių dalį. ⁷ Išmanyk *tuos* dalykus, kuriuos sakau, ir Viešpats teduoda tau supratimą visais atžvilgiais.

⁸ Atmink Jėzų Kristų, prikeltą iš numirusiųjų, iš Dovydo palikuonių, †pasak mano Evangelijos, ⁹ dėl kurios lyg blogadaris #kenčiu sunkumus taip, kad esu pančiuose. Bet Dievo žodis yra nesupančiotas! ¹⁰ Todėl aš visa ištveriu dėl išrinktųjų, kad ir jie įgytų išgelbėjimą, kuris yra Kristuje Jėzuje su amžinąja šlove. ¹¹ Ššis pasakymas yra patikimas: Nes jei mes su *juo* numirėme, su *juo* ir gyvensime; ¹² jei *ištveriamo, mes ir karaliausime su *juo*; jei *jo* †vis išsižadame, ir jis mūsų išsižadės; ¹³ jei esame neištikimi, *vis dėlto* jis lieka ištikimas – jis negali savęs išsižadėti.

¹⁴ Primink *jiems* šiuos dalykus Viešpaties akivaizdoje, †uoliai įpareigodamas, kad Šnesikivirčytų dėl žodžių nenaudai, klausytojų sugriovimui. ¹⁵ Uoliai stenkis Dievui pristatyti save išlaikiusiu išmėginimą darbininku, neturinčiu ko gėdytis, be nukrypimų skirstančiu tiesos žodį. ¹⁶ Bet venk tuščių plepalų, *kuriais* niekinama, kas šventa, nes *tie žengs toliau į †didesnę bedievystę, ¹⁷ ir #tai, ką jie kalba, Šes kaip ėda gangrena. *Tarp jų yra Himenėjas ir Filetas, ¹⁸ kurie tiesos atžvilgiu nuklydo, sakydami, kad prisikėlimas jau įvykęs, ir *tu* jie pargriauna kai kurių tikėjimą. ¹⁹ Tačiau †Dievo pamatas stovi tvirtai, turintis šį įspaustą žymę: „Viešpats pažįsta tuos, kurie yra jo“ ir: „Teatsitraukia nuo neteisybės kiekvienas, kuris mini Kristaus vardą“.

²⁰ Ir dideliuose namuose esti ne tik auksinių bei sidabrinių indų, bet ir medinių bei molinių: o vieni yra *skirti* pagarbumui, bet kiti nepagarbumui. ²¹ Taigi, jei kas save

† **1:18** „labai gerai žinai, kiek daug jis“ – Arba „geriau žinai (negu aprašiau / negu žinau aš pats), kiek daug jis“ arba „žinai, kaip jis geriau (negu aprašiau / negu žinau aš pats)“. * **2:2** „tuos dalykus, kurie iš manęs girdėjai tarp daugelio liudytojų“ t. „tarp daugelio liudytojų išgirstus dalykus“. † **2:2** „tinkami“ t. „pakankami“; žr. II Kor 3:5. † **2:4** „karys“ – T. „kario tarnybą atliekantis žmogus“. § **2:4** „*nekariško* gyvenimo“ – Arba „pragyvenimo“. Plg. žodžio βίος (bios) vartoseną kitose kontekstuose, pvz., pragyvenimo sąvoką Mt 12:44; Lk 8:43, 15:12, 15:30, 21:4 eilutėse, ir gyvenimo sąvoką Lk 8:14; I Tim 2:2; I Pt 4:3; I Jn 2:16; 3:17 eilutėse. * **2:5** „pagal taisykles“ – Tas pats gr. žodis vartojamas I Tim 1:8. † **2:8** „pasak [...] Evangelijos“ – Arba „pagal [...] Evangeliją“. † **2:9** „taip, kad esu pančiuose“ – T. „iki pačių“. § **2:11** „Šis“ – Gr. žymimasis artikelis; gali būtų išverstas „Tas“, o kartais į lietuvių k. nereikia versti. * **2:12** „ištveriamo“ – Arba „kenčiame“, „pakenčiame“. † **2:12** „vis išsižadame“ – Priimtojo teksto gr. k. žodis yra esamojo laiko, kas gerai išverčiamas tęstiniu vksm., pvz. „išsižadinėjame“. Plg. Mt 10:33, Mk 8:38, kur vartojamas būsimasis laikas. Petras tris kartus išsižadėjo Jėzaus (plg. Mt 26:27, Lk 22:61), bet tai nebuvo jo gyvensena ir Jėzus jo neišsižadėjo. † **2:14** „uoliai įpareigodamas“ – Arba „uoliai liudydamas *esant reikalinga*“ „uoliai patvirtindamas *įsakymą*“. § **2:14** „nesikivirčytų dėl žodžių“ – Žr. Apd 15:1-2; II Tim 1:13-14; Tit 1:9; Judo 3; Apr 3:3, 11. Paklusnūs Dievo tarnai skelbia žodį taip, kad yra nauda nuolankiems klausytojams ir jie statydinami (Ef 4:29). * **2:16** „tie“ – Arba „jie“. Gr. k. veiksnys yra numatytas veiksmožodyje. Tai arba plepalai, kurie vis blogėja, arba žmonės, kurie per juos vis tolsta nuo dorybės. † **2:16** „didesnę bedievystę“ – T. „daugiau bedievystės“. † **2:17** „tai, ką jie kalba“ – T. „jų žodis“, „jų pranešimas“, „jų mokslas / mokymas“. § **2:17** „ės kaip ėda“ – T. „užims *nuėdamą* ganyklą kaip“. * **2:17** „Tarp jų“ – T. „Kurių“, „Iš kurių“. † **2:19** „Dievo pamatas stovi tvirtai“ – Arba „tvirtas Dievo pamatas stovi / tebestovi“.

apvalys nuo šitų, bus indas †pagarbumui, pašventintas ir naudingas Ššeimininkui, paruoštas kiekvienam geram darbui.

²² Be to, bėk nuo jaunystės geidulių, bet *vykis teisumą, tikėjimą, meilę, ramybę su tais, kurie iš tyros širdies šaukiasi Viešpaties. ²³ Bet †venk kvailių ir nemokšišku ginčų, žinodamas, kad jie gimdo kivirčius. ²⁴ Verčiau Viešpaties tarnas neturi vaidytis, bet būti švelnus visiems, sugebantis mokyti, pakeliantis nuskriaudimą, ²⁵ romiai drausmindamas tuos, †kurie priešinasi; gal Dievas duos jiems atgailą, sukeliančią Šaiškų tiesos pažinimą, ²⁶ ir atsipeikės nuo velnio žabangų *tie*, kurie gyvi buvo jo paimti nelaisvėn *jo valiai vykdyti.

3

¹ Žinok ir tai, kad paskutiniuosiomis dienomis užeis *pavojingi †laikotarpiai, ² nes žmonės bus savimylūs, pinigų mylėtojai, pagyrūnai, išdidūs, piktžodžiautojai, neklusnūs tėvams, nedėkingi, nešventi, ³ nebranginantys artimųjų, †nesilaikantys susitarimų, Šmelagingi kaltintojai, nesusivaldantys, žiaurūs, nekenčiantys to, kas gera, ⁴ išdavikai, karštuoliai, pasididžiavę, labiau mylintys malonumus negu Dievą, ⁵ turintys dievotumo išvaizdą, bet atsižadantys jo galios. Šalinkis tokių! ⁶ Nes iš jų yra tie, kurie įslenka į namus ir nuveda nelaisvėn nerimtas moterėles, apkrautas nuodėmėmis, įvairių geidulių vedžiojamas, ⁷ nuolat besimokančias ir niekuomet nepajėgiančias *ateiti į aiškų tiesos pažinimą. ⁸ Kaip antai Janas ir Jambras priešinosi Mozei, taip ir šitie priešinasi tiesai – sugedusio proto žmonės, tikėjimo atžvilgiu †vertinti atmestiniai. ⁹ Bet jie toliau nenužengs, nes jų kvailybė visiškai paaiškės visiems, kaip ir anų †kvailybė Špaaiškėjo.

¹⁰ Tačiau tu *esi glaudžiai sekęs mano mokslą, gyvenimo būdą, †ryžtą, tikėjimą, didžią kantrybę, meilę, ištvermę, ¹¹ persekiojimus, kentėjimus, †kurie mane ištiko Antiochijoje, Ikonijoje, Listroje. ŠO kokių *tik* persekiojimų man neteko iškęsti! Ir Viešpats mane išvadavo iš visų. ¹² Ir tikrai, visi, kurie *nusprendžia dievotai

† 2:21 „pagarbumui“ – Plg. Rom 9:21, kur kalbama apie Dievo sprendimą; čia kalbama apie žmogaus sprendimą.
 § 2:21 „Šeimininkui“ – Gr. žodis δεσπότης (despotēs) įprastai yra verčiamas „Valdovas“, kai nurodo į Dievą, o ši eilutė yra išimtis. * 2:22 „vykis teisumą“ – Žr. Ps 94:15; Pr 15:9, 21:21; Iz 51:1; Rom 9:30-31; I Tim 6:11; II Tim 2:22. † 2:23 „venk“ – Arba „atsisakyk“, „atmesk“. † 2:25 „kurie priešinasi; gal Dievas duos jiems atgailą, sukeliančią“ – Arba „kurie priešinasi siekdami, kad Dievas neduotų jiems atgailos, sukeliančios tikslų tiesos pažinimą (26 eil.) ir jie neatsipeikėtų [...]“ (Žr. Barnes komentarą). Žodis μήποτε (mepote) pasitaiko 25 kartus NT. Dažniausiai verčiamas „kad ne“ arba panašiai. Prasmė „gal“, „rasi“ nėra pastebėta NT laikų graikų kalbos tekstuose, bet pasitaiko vėlesnėje gr. kalboje (Alford, cituojamas „Pulpit Commentary“). Dievas duoda atgailą savo įstatymu / žodžiu (Ps 19:7), bet tik tam žmogui, kuris priima Dievo žodį su tikėjimu (I Tes 2:13).
 § 2:25 „aiškų tiesos pažinimą“ – Žr. I Tim 2:4, II Tim 3:7, Tit 1:1. * 2:26 „jo“ – T. „tojo“, t. y. to asmens (velnio). * 3:1 „pavojingi“ – Arba „žiaurūs“, „įnirtingi“. † 3:1 „laikotarpiai“ – Arba „tarpsniai“, „etapai“.
 † 3:3 „nesilaikantys susitarimų“ – Arba „nesutaikomi“. Gr. žodis vartojamas NT tik čia ir Rom 1:31. § 3:3 „šmeižikai“ – Arba „šmeižikai“. Plg. I Tim 3:11, Tit 2:3. * 3:7 „ateiti į aiškų tiesos pažinimą“ – Plg. I Tim 2:4, II Tim 2:25. † 3:8 „vertinti atmestiniai“ – Vadinasi, jie tiki, gal ir kaip velniai (Jok 2:12), bet jų tikėjimas nėra tikras tikėjimas, dėl kurio Dievas išteisina nusidėjėlius. Gr. žodis ἀδόκιμος (adokimos) vartojamas 8-iose eilutėse: Ro 1:28; 1 Kor 9:27; II Kor 13:5-7; 2Ti 3:8; Tit 1:16; Hbr 6:8. Jis yra žodžio δόκιμος (dokimos) priešingybė (plg. Ro 14:18; 16:10; 1Co 11:19; 2Co 10:18; 13:7; 2Ti 2:15; Jas 1:12). † 3:9 „kvailybė“ – T. gr. artikelis. § 3:9 „paaiškėjo“ – T. „pasidarė“, „įvyko“, „atsitiko“. * 3:10 „esi glaudžiai sekęs [...]“ – Timotiejus sekė mokytoją Paulių kaip arklys naktį seka kelią. Gr. žodį galima suprasti taip, kad Timotiejus buvo nenutolęs nuo Pauliaus mokymo, gyvenosenos ir t.t., bet laikėsi arti. † 3:10 „ryžtą“ – Arba „tikslą“. Plg. Apd 11:23 ir kt. † 3:11 „kurie“ – T. „kokie“. § 3:11 „O kokių *tik* persekiojimų man neteko iškęsti“ – T. „Kokius persekiojimus iškentėjau“. * 3:12 „nusprendžia“ – Arba „turi valią“.

gyventi Kristuje Jėzuje, bus persekiojami. ¹³ Ir blogi žmonės ir kerėtojai eis blogyn, klaidindami ir klaidinami. ¹⁴ Bet tu išlik tuose dalykuose, kuriuos išmokai ir Škuriais buvai įtikintas, žinodamas, iš ko išmokai ¹⁵ ir tai, kad nuo *mažumės esi pažinęs Šventuosius Raštus, kurie pajėgia padaryti tave išmintingą išgelbėjimui Šper tikėjimą Kristumi Jėzumi. ¹⁶ Visas šventraštis yra *Dievo įkvėptas ir naudingas mokymui, nuklydimo įrodymui, pataisymui, auklėjimui teisingai elgtis, ¹⁷ kad Dievo žmogus būtų tinkamas, visiškai parengtas kiekvienam geram darbui.

4

¹ Dėl to aš *įpareigoju tave akivaizdoje Dievo ir Viešpaties Jėzaus Kristaus, kuris tikrai teis gyvus ir mirusius savo pasirodymo ir savo karalystės metu: ² skelbk žodį kaip šauklys, būk pasirengęs laiku ir nelaiku, įtikink dėl kaltumo, sudrausk, ragindamas įspėk su visu didžiu kantrumu ir mokymu. ³ Nes ateis laikas, kai jie nebepakęs Šsveiko mokslo, bet *susivadins sau krūvą mokytojų pagal savo geismus, turėdami niežtinčias ausis, ⁴ ir nukreips ausis nuo tiesos ir bus atgręžti į pasakas. ⁵ Bet budėk visais atžvilgiais, iškęsk sunkumus, dirbk evangelisto darbą, Šišsamiai įrodyk savo tarnavimą esant patikimą. ⁶ Mat aš jau esu išliejamas *tarsi ant aukuro*, ir mano iškeliavimo laikas jau atėjo. ⁷ Kovoju gerąją kovą, baigiau savo Šgyvenimo bėgtynes, laikiausi tikėjimo; ⁸ *ateityje man yra atidėtas teisumo vainikas, kurį aną Dieną man suteiks Viešpats, teisusis Teisėjas, ir ne vien man, bet ir visiems, kurie myli jo pasirodymą.

⁹ Uoliai stenkis atvykti pas mane netrukus, ¹⁰ nes Demas, pamilęs šį dabartinį pasaulį, paliko mane ir iškeliavo į Tesaloniką, Kreskas – į Galatiją, Titas – į Dalmatiją. ¹¹ Vien Lukas tėra su manimi. Pasiimk ir atsivesk su savimi Morkų, nes jis man yra naudingas tarnystei. ¹² O Tichiką pasiunčiau į Efezą. ¹³ Atvykdamas

† **3:13** „kerėtojai“ – „žavėtojai“, „burtininkai“. Gr. žodis γόης (goēs) vartojamas NT tik čia. Verčiama ir žodižiu „suvedžiotojai“, turint omeny, kad suvedžioja žavėjimu. Žr. Gal 5:20; Apr 8:11, 9:21, 18:23, 21:8, 22:15. † **3:14** „tuose dalykuose, kuriuos išmokai“ – Žr. II Jn 9 eilutėje, kurioje tas pats gr. žodis, „Kiekvienas, kuris nusižengia ir neišlieka“. Žodis μένω (meno) vartojamas daugybėje vietų NT, pvz. Jn 8:31; Jn 12:46; Jn 14:10; Jn 15:4-7,10-11; I Jn 2:6,10,14,24,27-28; I Jn 3:6,9,14-15,17,24; I Jn 4:12-13,15-16. § **3:14** „kuriais buvai įtikintas“ – Arba „kurie įtikino tave“. * **3:15** „mažumės“ – T. „kūdikio“ arba „labai mažo vaiko“; gr. žodis rodo į labai jauną vaiką arba kūdikį, kartais net negimusį vaiką. † **3:15** „Šventuosius Raštus“ – Arba „Dievo reikalams skirtus Raštus“; gal „šventyklinius Raštus“. T. y. šventyklėje laikomos Dievo duotų tekstų originalų rankraščių kopijos. † **3:15** „padaryti tave išmintingą išgelbėjimui“ – Arba „išgudrinti tave išgelbėjimui“ arba „protinti tave išgelbėjimui“. § **3:15** „per tikėjimą Kristumi Jėzumi“ – T. „per tikėjimą, kuris yra Kristuje Jėzuje“, bet reikšmė neabejotinai yra „per pasiklovimą Kristumi Jėzumi“ arba „per tikėjimą, kuris atsiremia į Kristų Jėzų“. * **3:16** „Dievo įkvėptas“ – Tai vertimas iš gr. k. būdvardžio, kuris vartojamas tik šioje eilutėje. Pagal etimologiją (reikšmes žodžių, iš kurių šis sudurtinis žodis sudarytas) tai būtų „Dievo iškvėptas“, „Dievo išalsuotas“. Etimologija ne visada patikimas pagrindas nustatyti žodžio reikšmę. Kadangi Šventraštis amžinai lieka gyvybingas ir veiksmingas (I Pt 1:23, Hbr 4:12), geriau išversti žodžiu „įkvėptas“. Gr. būdvardis apibūdina ne tik šventraščio kilmę / šaltinį, bet taip pat jo kokybę / prigimtį, kuri lemia nuolatinį jo poveikį (plg. II Tim 3:16b-17). * **4:1** „įpareigoju tave“ – Arba „uoliai liudiju esant reikalinga“ „uoliai patvirtinu įsakymą“. † **4:1** „tikrai teis“ – Arba „jau yra pasirengęs teisti“. † **4:3** „laikas“ – Arba „laikotarpis“. § **4:3** „sveiko mokslo“ – Arba „sveikos doktrinos“. * **4:3** „susivadins sau krūvą“ – T. „sudės į krūvą sau“. † **4:5** „budėk“ – Arba „būk rimtos mąstysenos“, „būk blaivus“. † **4:5** „sunkumus“ – Arba „kančias“, „vargus“. § **4:5** „išsamiai įrodyk savo tarnystę esant patikimą“ – T. y. „iki pilnatvės parodyk, kad žmonėms tinka patikėti tavo atliktu tarnavimu“. * **4:6** „išliejamas“ – Žr. Flp 2:17. † **4:6** „jau atėjo“ – T. „prisistatė“, „atsirado“. † **4:7** „savo“ – Gr. žymimasis artikelis, todėl, gali būti neišverstas į lietuvių k.; gali būti išversta „tas“ (t. y. tam tikras bėgtynes) arba kartais, kaip čia, įvardžiu. § **4:7** „gyvenimo bėgtynes“ – Tas pats gr. žodis vartojamas Apd 13:25, 20:24. * **4:8** „ateityje“ – Arba „galiausiai“. † **4:10** „pasaulį“ – Arba „amžių“. † **4:10** „Kreskas“ – Gr. Κρήσκης (Krėskės); verčiamas ir „Krescentas“.

atgabenk apsiaustą, kuri palikau Troadoje pas Karpą, taip pat knygas, ypač pergamentus. ¹⁴ Varkalys Aleksandras man padarė daug bloga, Viešpats teatlygina jam pagal jo darbus. ¹⁵ O tu saugokis jo, nes mūsų žodžiams jis yra labai prieštaravęs.

¹⁶ Mano pirmajame apsigynime prie manęs Šnebuvo kartu nė vieno, bet visi mane paliko – tenebūna tai jiems įskaityta! ¹⁷ Bet Viešpats stovėjo su manimi ir sustiprino mane tam, kad *per mane šaukliškas skelbimas būtų visiškai †įtikinamas ir visi kitataučiai jį išgirstų: ‡taigi buvau išvaduotas iš liūto nasrų. ¹⁸ Ir Viešpats mane išvaduos iš kiekvieno nelabos veikos ir Šišsaugos savo dangiškajai karalystei. Jam šlovė per amžių amžius! Amen.

¹⁹ Sveikink *Priską ir Akvilą, taip pat †Onesiforo namiškius. ²⁰ Erastas pasiliko Korinte, o Trofimą palikau Milete sergantį. ²¹ Uoliai stenkis atvykti prieš žiemą. Tave sveikina Eubulas ir ‡Pudensas ir Linas ir Klaudija ir visi broliai. ²² Viešpats Jėzus Kristus *tebūna* su tavo dvasia! Malonė *tebūna* su jumis! Amen.

§ 4:16 „nebuvo kartu“ – Gal „neprisijungė“. * 4:17 „per mane“ – T. y. gyviai arba po jo mirties per laiškus, kuriuos parašė ne tik anksčiau laisvėje, bet ir būdamas kalinys. † 4:17 „įtikinamas“ – Arba „įrodytas esant patikimas“. Gr. žodis vartojamas ir Lk 1:1; Rom 4:21, 14:5; II Tim 4:5. ‡ 4:17 „taigi buvau“ – Arba „buvau gi“, „ir buvau“. Gr. žodis και gali būti įvairiai verčiamas. § 4:18 „išsaugos“ – Arba „išgelbės“. * 4:19 „Priską ir Akvilą“ – Žr. Apd 18:2,18,26; Rom 16:3; I Kor 16:19; II Tim 4:19. † 4:19 „Onesiforo“ – Žr. II Tim 1:16. ‡ 4:21 „Pudensas“ – Gr. Πούδης (Poudēs). Kartais verčiamas „Pudentas“.

Laiškas Titui

¹ Paulius, Dievo *tarnas ir Jėzaus Kristaus †apaštalas, atitinkantis Dievo išrinktųjų tikėjimą ir †aiškų pažinimą tiesos, kuri Šatitinka dievotumą, ² remdamasis užtikrinta viltimi amžino gyvenimo, kurį negalintis meluoti Dievas pažadėjo prieš amžinuosius laikus; ³ *vis dėlto tinkamais laikais jis †apreiškė savo žodį šaukiamame skelbime, kuris man buvo patikėtas pagal Dievo, mūsų Išgelbėtojo, įsakymą – ⁴ Titui, tikram vaikui, atitinkančiam bendrąjį tikėjimą. Malonė, gailestingumas ir ramybė nuo Dievo Tėvo ir Viešpaties Jėzaus Kristaus, mūsų Išgelbėtojo!

⁵ Palikau tave Kretoje dėl tos priežasties, kad sutvarkytum trūkumus ir kiekviename mieste paskirtum vyresnius, kaip aš tau nurodžiau: ⁶ jei kas yra nepeiktinas, vienos žmonos vyras, turintis †patikimus vaikus, nekaltinamus pasileidimu ar nesuvaldomus. ⁷ Nes vyskupas, kaip Dievo reikalų prievaizdas, turi būti nepeiktinas: ne savavalis, ne greitas pykti, nebūnantis prie vyno, ne mušeika, ne geidžiantis gėdingo pelno, ⁸ bet svetingas, mylintis tai, kas gera, Šmąstantis pagal savidrausmę, teisingas, šventas, susivaldantis, ⁹ tvirtai besilaikantis patikimo žodžio, atitinkančio tą mokymą, kad pajėgtų sveiku mokymu ir padrąsindamas bei įspėdamas paraginti ir prieštaraujančius *atremti.

¹⁰ Tai dėl to, kad yra daug ir nesuvaldomų žmonių, ir tuščiakalbių, ir klaidintojų, ypač tų, kurie iš apipjaustymo šalininkų, ¹¹ kurių burnas būtina užčiaupti, kurie griaua ištisas šeimynas, mokydami tai, ko neturėtų mokyti, dėl gėdingo †pelno. ¹² Ištare vienas iš jų, jų pačių pranašas: „Kretiečiai visados melagiai, pikti žvėrys, tingūs pilvai.“ ¹³ Šis liudijimas yra †tiesa. Dėl tos priežasties griežtai įtikink juos dėl kaltumo, kad būtų sveiki tikėjime, ¹⁴ nekreipiantys dėmesio į žydiškas pasakas ir įsakymus žmonių, kurie nusigręžia nuo tiesos. ¹⁵ Tyriems viskas tyra, o suteptiems ir netikintiems nieko nėra tyro, bet yra sutepti net jų protas ir sąžinė. ¹⁶ Jie pareiškia pažįstą Dievą, bet darbais jo išsižada, būdami pasibjaurėtini, Šnepaklusnūs ir kiekvieno gero darbo atžvilgiu * Dievo vertinti atmestini.

2

¹ Bet tu kalbėk tuos dalykus, kurie suderinti su sveiku mokslu: ² kad senesni vyrai būtų *blaivūs, verti pagarbos, †mąstantys pagal savidrausmę, ir sveiki tikėjimo, meilės, bei ištvermės atžvilgiais; ³ kad panašiu būdu senesnės moterys elgesiu pasižymėtų šventumui paskirtomis, kad nebūtų melagingos kaltintojos, nebūtų †girtuokliavimo pavergtos, bet būtų Šgėrio mokytojos, ⁴ kad lavintų jaunąsias moteris

* **1:1** „tarnas“ – Arba „savanoriškai pasižadėjęs vergas“, „savanoris vergas“. † **1:1** „apaštalas, atitinkantis“ – Arba „apaštalas pagal“. Plg. Tit 1:4. † **1:1** „aiškų pažinimą tiesos“ – Žr. I Tim 2:4; II Tim 2:25, 3:7. § **1:1** „atitinka“ – Arba „yra pagal“. * **1:3** „vis dėlto“ – Arba „bet“, „tačiau“, „ir“. † **1:3** „apreiškė“ – Arba „aiškiai parodė“. † **1:6** „patikimus“ – Arba „ištikimus“, „tikinčius“. § **1:8** „mąstantis pagal savidrausmę“ – Arba „protaujantis su savidrausme“, „savitvardiškai mąstantis“, „rimtai mąstantis“, „santūrus“. * **1:9** „atremti“ – „įtikinti dėl kaltumo“. † **1:11** „pelno“ – Tas pats gr. žodis κέρδος (kerdos) yra vartojamas Flp 1:21 („laimėjimas“) ir Flp 3:7 („vertybės“). † **1:13** „tiesa“ – Gr. būdvardis, „atitinkantis tiesą“. § **1:16** „nepaklusnūs“ – Arba „nesileidę įtikinami“. * **1:16** „Dievo vertinti atmestini“ – Gr. žodis ἀδόκιμος (adokimos) vartojamas 8-iose eilutėse: Rom 1:28; 1 Kor 9:27; II Kor 13:5-7; II Tim 3:8; Tit 1:16; Hbr 6:8. Jis yra žodžio δόκιμος (dokimos) priešingybė (plg. Rom 14:18; 16:10; I Kor 11:19; II Kor 10:18; 13:7; II Tim 2:15; Jok 1:12). * **2:2** „blaivūs“ – Arba „apdairūs“. † **2:2** „mąstantys pagal savidrausmę“ – Arba „protaujantys su savidrausme“, „rimtai mąstantys“, „santūrus“. † **2:3** „girtuokliavimo“ – Arba „vyno gausybės“. § **2:3** „gėrio“ – Arba „labumo“.

*mąstyti pagal savidrausmę: †būti draugiškai prisirišusias prie savo vyrų, būti draugiškai prisirišusias prie savo vaikų, ⁵ *būti* †mąstančias pagal savidrausmę, Štyras, prižiūrinčias savo namus, geras, elgtis pavaldžiai savo vyrams, – kad nebūtų šmeižiamas Dievo žodis.

⁶ Taip pat jaunesnius vyrus padrašindamas bei įspėdamas ragink mąstyti pagal savidrausmę, ⁷ visais atžvilgiais rodydamas save gerų darbų pavyzdžiu, *tai yra*, mokymo atžvilgiu *rodydamas* *neiškreiptumą, *tai pat rodydamas* †gerbtinumą, †negendamumą, ⁸ sveiką kalbą, kurios negalima pasmerkti, kad tas, Škuris priešingai nusistatęs, būtų sugėdintas, neturėdamas nieko blogo apie jus pasakyti.

⁹ *Ragink* *tarnus elgtis pavaldžiai savo †šeimininkams: visais atžvilgiais jiems įtikinti, neatsikalbinėti, ¹⁰ nevagiliauti, bet parodyti visokeriopą gerą ištikimybę, kad visais atžvilgiais jie puoštų Dievo, mūsų Išgelbėtojo, mokslą.

¹¹ Nes †Dievo malonė, kuri turi išgelbėjimo galią visiems žmonėms, pasirodė ¹² Šauklėdama *mus, kad išsižadėdami bedievytės ir pasauliškų geidulių, turėtume gyventi dabartiniame amžiuje †mąstydami pagal savidrausmę, teisingai ir dievotai, ¹³ †užtikrintai laukdami Špalaimintosios vilties, būtent *mūsų didžiojo Dievo, tai yra Išgelbėtojo Jėzaus Kristaus, šlovingo pasirodymo. ¹⁴ †Jis atidavė save už mus, kad mus išpirktų iš kiekvieno įstatymo pažeidimo ir nuskaistintų sau †nuosavą tautą, uolią geriems darbams.

¹⁵ Šiuos dalykus kalbėk ir ragink įspėdamas bei padrašindamas ir įtikink dėl kaltumo su visu įsakmumu. Tegul niekas tavęs neniekina.

3

¹ Primink jiems *elgtis pavaldžiai vyresnybėms bei valdžioms, paklusti valdantiems, būti pasiruošusiais kiekvienam geram darbui, ² nieko nešmeižti, būti nevaidingi, maloningi, rodydami visokią †romumą visiems žmonėms. ³ Nes ir mes patys kitados buvome †neišmanūs, neklusnūs, suklaidinti, vergavome įvairiems geiduliams bei malonumams, praleidome gyvenimą Šnelabume ir pavyde, nekenčiami ir nekenčiantys vieni kitų. ⁴ Bet kai pasirodė Dievo, mūsų Išgelbėtojo, gerumas ir

* **2:4** „mąstyti pagal savidrausmę“ – Arba „blaivai mąstyti“, „protauti, valdydamos savo mintis“, „būti sveiko proto“. † **2:4** „būti draugiškai prisirišusias prie [...]“ – Arba „mylėti [...]“; t. „būti savo vyrų draugės / mylėtojos, savo vaikų draugės / mylėtojos“. † **2:5** „mąstančias pagal savidrausmę“ – Arba „protaujancios su savidrausme“, „rimtai mąstančios“, „santūrias“. § **2:5** „tyras“ – Arba „skaisčias“. * **2:7** „neiškreiptumą“ – T. y. „grynumą“. † **2:7** „gerbtinumą“ – Arba „doringą rimumą“. Gr. žodis σεμνότης (semnótēs) vartojamas NT tik čia ir I Tim 2:2, 3:4. † **2:7** „negendamumą“ – T. y. rodyti, kad tavo mokyme nėra jokio polinkio į vis labiau sugadintą mokymą. § **2:8** „kuris priešingai nusistatęs“ – T. „iš priešingos pusės“. * **2:9** „tarnus“ – Arba „vergus“, „nelaisvuosius“, „neturinčius laisvės“. † **2:9** „šeimininkams“ – Gr. žodis δεσπότης (despotēs) įprastai yra verčiamas „Valdovas“, kai nurodo į Dievą; išimtis: II Tim 2:21. † **2:11** Kitas vertimas (pakeista kablelio vieta) – „Dievo malonė, kuri turi išgelbėjimo galią, visiems žmonėms pasirodė“. § **2:12** „auklėdama“ – Arba „sudrausmindama“. * **2:12** „mus, kad“ – Arba „mums tam tikslui, kad“. † **2:12** „mąstydami pagal savidrausmę“ – Arba „protingai“, t. y. būdami sveiko proto – valdydami savo mintis. † **2:13** „užtikrintai laukdami“ – Arba „ištvermingai laukdami“; tai vienas gr. žodis. § **2:13** „palaimintosios vilties, būtent [...] Dievo [...] šlovės pasirodymo“ – Gr. gramatinė sandara prie vieno artikelio jungia žodžius „vilties“ ir „pasirodymo“, kas rodo, jog laukiama vieno įvykio, kuris aprašomas dviem atžvilgiais. * **2:13** „mūsų didžiojo Dievo, tai yra Išgelbėtojo“ – Dėl to, kad Viešpats Jėzus Kristus yra pats Dievas, plg. II Pt 1:1. † **2:14** „Jis“ t. „kuris“. † **2:14** „nuosavą“ – Arba „ypač savąją“. * **3:1** „elgtis pavaldžiai“ – Arba „pasiduoti“, „nusileisti“, „save padaryti lengvai valdomus“; t. y. būti pavaldžiais ne tik teoriškai pagal galiojančią tvarką, bet ir faktiškai pagal širdies nusistatymą. † **3:2** „romumą“ – Arba „švelnumą“. † **3:3** „neišmanūs“ – Arba „kvaili“, t. y. nesuvokiantys dalykų, kurie išgelbėtiesiems aiškūs. § **3:3** „nelabume“ – Arba „blogybėje“.

meilė žmonėms, ⁵ jis *nesiremdamas teisumo darbais, kuriuos mes buvome padarę, bet pagal savo gailestingumą išgelbėjo mus atgimdymo nuplovimu ir Šventosios Dvasios *atliktu* atnaujinimu, ⁶ kurios jis gausiai išliejo ant mūsų per Jėzų Kristų, mūsų Išgelbėtoją, ⁷ kad, būdami *†išteisinti* jo malone, *‡taptume* paveldėtojai atitinkamai su *Šužtikrinta* viltimi, kurią teikia amžinas gyvenimas.

⁸ *Tas pasakymas *yra* patikimas, ir *†pareiškiu* valią, kad tu atkakliai tvirtintum šiuos dalykus, kad tie, kurie pasitikėjo Dievu, rūpintųsi *‡pirmauti* gerų darbų *srityje*. Šie dalykai yra geri ir naudingi žmonėms.

⁹ Bet venk kvailų *§ginčų* ir *giminystės eilių, ir nesutarimų, ir kivirčų dėl įstatymo, nes jie yra nenaudingi ir tušti. ¹⁰ Po pirmo ir antro *†paraginančio* išpėjimo, *‡šalinkis* Šeretiško žmogaus, ¹¹ žinodamas, kad toks yra *nukrypęs ir nusideda, būdamas pats savęs nuteistas.

¹² Kai nusiūsiu pas tave Artemą arba Tichiką, uoliai stenkis atvykti pas mane į Nikopolį, nes esu nusprendęs ten žiemoti. ¹³ Įstatymininką Zeną ir Apolą, gerai aprūpinęs, išlydėk į kelionę, kad nieko jiems netrūktų. ¹⁴ Ir mūsų šaliai tesimoko *†pirmauti* gerų darbų *srityje*, būtinoms reikmėms *patenkinti*, idant nebūtų bevaisiai.

¹⁵ Tave sveikina visi esantys su manimi. Pasveikink tuos, kurie myli mus *‡tikėjime*. Malonė su jumis visais! Amen.

* **3:5** „nesiremdamas teisumo darbais, kuriuos mes buvome padarę“ – T. „ne iš darbų teisume, kuriuos atlikdavome mes“, plg. Ef 2:9 (gr). † **3:7** „išteisinti“ – Arba „pripažinti teisingą juridinę padėtį užimančiais“. ‡ **3:7** „taptume paveldėtojai atitinkamai su užtikrinta viltimi, kurią teikia amžinas gyvenimas“ – Arba „paveldėtojai taptume amžinojo gyvenimo vilties pagrindu“, „pagal amžino gyvenimo užtikrintą viltį“. § **3:7** „užtikrinta viltimi, kurią teikia amžinas gyvenimas“ – Arba „amžino gyvenimo užtikrinta viltimi“. * **3:8** „Tas“ – Gr. žymimasis artikkelis; gali būtų išverstas „Šis“, o kartais į lietuvių k. nereikia versti. † **3:8** „pareiškiu valią“ – Arba „išdėstau norą“, „noriu“. ‡ **3:8** „pirmauti gerų darbų *srityje*“ – Arba „atsidėti geriems darbams“. § **3:9** „ginčų“ – „temų ginčams“. * **3:9** „giminystės eilių“ – Arba „genealogijų“, „giminės kilmės sąrašų“. † **3:10** „paraginančio išpėjimo“ – Taip išverstas vienas gr. žodis – νουθεσία (nouthesia). ‡ **3:10** „šalinkis“ – Arba „atsisakyk“, „venk“, „atmesk“. § **3:10** „eretiško žmogaus“ – Eretiškas žmogus yra tas vadinamas Dievas vaikas, kuris pasirenka Dievo apreiškimui (mūsų laikmetyje – Šv. Raštui) priešingą mokymą ir / arba elgseną; toks jo pasirinkimas sukelia susiskaldymus. Kitas atvejis: jei vadinamas Dievo vaikas laiko tam tikrą mokymą arba elgseną būtina, bet toks būtinumas nepagrįstas Dievo Žodžiu, tas žmogus irgi eretiškas; žinoma, tai neneigia Dievo vaikų atsakomybės pritaikyti Biblijos normas konkrečioms aplinkybėms. * **3:11** „nukrypęs“ – Arba „nukreiptas“, t. y. taip kito / kitų paveiktas, kad nusisuko nuo tiesos. † **3:14** „pirmauti gerų darbų *srityje*“ – Arba „atsidėti geriems darbams“. ‡ **3:15** „tikėjime“ – T. y. būdami bendratikiai, toje pačioje tikyboje; „tikėjime“ galbūt reiškia „ištikimai“.

Laiškas Filemonui

Sveikinimas

¹ Paulius, kalinys dėl Jėzaus Kristaus, ir brolis Timotiejus *mylimam Filemonui, kuris yra ir mūsų bendradarbis, ² taip pat mylimai Apfijai bei mūsų bendražygiui †Archipui, taip pat bažnyčiai †tavo namuose. ³ Malonė jums ir ramybė nuo Dievo, mūsų Tėvo, ir Viešpaties Jėzaus Kristaus.

Filemono reputacija ir poveikis

⁴ Visuomet dėkoju savo Dievui, minėdamas tave savo maldose, ⁵ Šnes vis girdžiu apie tavo meilę ir visiems šventiesiems, taip pat apie tavo turimą tikėjimą Viešpačiu Jėzumi. ⁶ Meldžiuosi, kad *bendradarbiavimas, kurį sukėlia tavo tikėjimas †būtų veiksmingas tikslu pažinimu †kiekvieno gero dalyko, kuris yra jumyse Kristaus Jėzaus labui. ⁷ Juk turime daug džiaugsmo ir paguodą iš tavo meilės, nes per tave, broli, šventųjų Šgiliaširdiški jausmai yra atgaivinti.

Prašymas dėl Onesimo

⁸ Todėl, *□nors□ ir turėdamas Kristuje laisvę įsakyti tau tai, ką pritinka daryti, ⁹ verčiau meilės dėlei tavęs maldauju, būdamas toks, koks esu: Paulius, senas žmogus, o dabar ir kalinys dėl Jėzaus Kristaus. ¹⁰ Maldauju tave už savo vaiką, kurį pagimdžiau savo pančiuose, už Onesimą, ¹¹ kuris anksčiau buvo tau nenaudingas, o dabar ir tau ir man naudingas. ¹² †Jį siunčiau tau atgal, o jį, tai yra †tą, kuriam pats prijaučiu Šgiliaširdiškais jausmais, tu priimk. ¹³ *Man buvo noras jį palaikyti pas save, kad jis vietoj tavęs man patarnautų, kol esu pančiuose dėl Evangelijos, ¹⁴ tačiau be tavo sutikimo nenorėjau nieko daryti, kad tavo geras darbas nebūtų tarsi iš prievartos, bet laisvanoriškas. ¹⁵ Nes gal todėl jis buvo atskirtas nuo tavęs †trumpam laikui, kad jį priimtum amžinai, ¹⁶ jau ne kaip tarną, bet daugiau nei tarną – kaip mylimą brolių, ypač man, o juo labiau tau, jam esant broliui tiek kūno atžvilgiu, tiek Viešpatyje. ¹⁷ Todėl jei laikai mane †tokiu, kuris dirba bendram tikslui, priimk jį kaip mane. ¹⁸ O jeigu jis kuo nuskriaudė tave ar yra ką tau skolingas, Šįrašyk tai į mano sąskaitą. ¹⁹ Aš, Paulius, tai parašiau savo ranka: aš pats atmokėsiu, – kad tau nesakyčiau, jog tu dar ir save esi man skolingas. ²⁰ Taip, broli, pats norėčiau *sulaukti džiuginančios naudos iš tavęs Viešpatyje: atgaivink mano †giliaširdiškus jausmus Viešpatyje. ²¹ Būdamas įsitikinęs tavo klusnumu tau parašiau, nes žinau,

* **1:1** „mylimam Filemonui, kuris yra ir mūsų bendradarbis“ – T. „Filemonui, mylimajam ir bendradarbiui“. † **1:2** „Archipui“ – Žr. Kol 4:17. † **1:2** „tavo“ – Turbūt Filemono. § **1:5** „nes vis girdžiu“ – T. „girdėdamas“, „vis girdėdamas“; čia gr. dalyvis nurodo priežastį. Visa eilutė – galima įvairiai išversti, nes sintaksė yra sudėtinga. Plg. Kol 1:45, Ef 1:15. * **1:6** „bendradarbiavimas, kurį sukėlia tavo tikėjimas“ – Plg. Flp 1:5, I Tes 1:3, II Tes 1:11. † **1:6** „būtų“ – Arba „taptų“. † **1:6** „kiekvieno gero dalyko“ – Arba „viso gėrio“. § **1:7** „giliaširdiški jausmai“ – Gr. σπλάγχνον (splanchnon); t. „viduriai“, „žarnos“. Žr. Lk 1:78 eilutės išnašą. * **1:8** „nors [...] (9) verčiau“ – Gr. žodžio μάλλον (mallon) vertimas. † **1:12** „Jį“ – T. „kurį“. † **1:12** „tą, kuriam pats prijaučiu giliaširdiškais jausmais“ – T. „mano paties giliaširdiškus jausmus“. § **1:12** „giliaširdiškais jausmai“ – Gr. σπλάγχνον (splanchnon); t. „viduriai“, „žarnos“. Žr. Lk 1:78 eilutės išnašą. * **1:13** „Man buvo noras“ – T. „Aš vis norėjau“, „Aš norėdavau“. † **1:15** „trumpam laikui“ – Arba „valandėlei“. † **1:17** „tokiu, kuris dirba bendram tikslui“ – Gr. κοιωνός (koinonos); gal „bendrustės dalyvis“. Giminingas žodis κοιωνία (koinonia) vartojamas Flm 6-oje eilutėje („bendradarbiavimas“), bet kitas gr. žodis, συνεργός (sunergos) yra vartojamas Flm 1 ir 24 eilutėse („bendradarbis“). § **1:18** „įrašyk tai į mano sąskaitą“ – T. „tai priskaičiuok man“. * **1:20** „sulaukti džiuginančios naudos iš tavęs“ – Arba „turėti gerovės dėl tavęs“. † **1:20** „giliaširdiškus jausmus“ – Gr. σπλάγχνον (splanchnon); t. „vidurium“, „žarnas“. Žr. Lk 1:78 eilutės išnašą.

kad padarysi net daugiau negu tai, ką sakau. ²² O tuo pačiu metu paruošk man, kur svečiuotis, nes viliuosi, kad per jūsų maldas būsiu jums „padovanotas“.

Linkėjimai

²³ Tave sveikina Epafras, mano bendrakalinys Kristuje Jėzuje, ²⁴ mano bendradarbiai Morkus, Aristarchas, Demas, Lukas. ²⁵ Mūsų Viešpaties Jėzaus Kristaus malonė *tebūna* su jūsų dvasia. Amen.

Laiškas hebrajams

¹ Dievas, kuris daug kartų ir daugeliu būdų praeityje *kalbėjo tėvams per pranašus, ² šiomis paskutiniuosiomis dienomis †prabilo į mus Sūnumi, kurį paskyrė visa ko paveldėtoju, ir per kurį sukūrė †pasaulius; ³ kuris, būdamas *jo* šlovės spindesys bei *jo* esybės tikslus atvaizdas ir šišlaikydamas visatą savo galingu žodžiu, *pats vienas atlikęs mūsų nuodėmių †nuvalymą, atsisėdo Didybės dešinėje aukštybėse, ⁴ būdamas tiek †geresnis už angelus, kiek prakilnesnį už juos yra paveldėjęs vardą. ⁵ Nes kuriam iš angelų jis kada nors pasakė: *ŠTu esi mano Sūnus, šiandien aš tave pagimdžiau?* Ir vėl: **Aš būsiu jam Tėvas, o jis man bus Sūnus?* ⁶ Ir vėl, kai įveda †Pirmagimį į pasaulį, jis sako: „Ir tegarbina jį visi Dievo angelai.“ ⁸ Bet Sūnui sako: „Tavo sostas, o Dieve, išliks per amžių amžius, †teisumo skeptras yra tavo karalystės skeptras. ¹⁴ Argi jie visi nėra patarnaujantčios dvasios, siunčiamos patarnauti labui tų, kurie ateityje pavaldės išgelbėjimą?!

2

³ tai kaip mes ištrūksime iš *bausmės*, jeigu *nepaisysime tokio didžio išgelbėjimo?! †Šis *išgelbėjimas*, pradžioje paskelbtas per Viešpatį, girdėjusiųjų buvo mums patvirtintas, ⁴ Dievui irgi kartu liudijant su stebuklingais ženklais ir stebuklais ir įvairiais galingais antgamtiniais veiksmais ir Šventosios Dvasios *atliktais* paskirstymais pagal savo paties valią. ⁵ Nes ne angelams jis padarė pavaldų †ateities pasaulį, apie kurį mes kalbame. ⁸ visus *dalykus ir asmenis* padarei pavaldžius po *jo* kojomis“. Padarydamas visus jam pavaldžius, jis nepaliko nieko, *kas* būtų jam nepavaldū. Tačiau dabar dar nematome, kad visi buvo padaryti jam pavaldūs. ⁹ Bet matome Jėzų, padarytą truputį žemesnį negu angelai dėl mirties kančios apvainikuotą šlove ir garbe, kad Dievo malone jis už kiekvieną Špatirtų mirtį. ¹⁰ Nes priderėjo tam, kuriam yra visa, ir per kurį yra visa, vedant daugybę sūnų į šlovę, per kentėjimus *tobulai parengti †jų išgelbėjimo vadovą. ¹² sakydamas: „Aš paskelbsiu tavo vardą savo broliams, †bažnyčios viduryje tau giedosiu gyrių.“ ¹⁴ Kadangi vaikai yra kūno ir kraujo dalininkai, tai ir jis panašiu būdu pasidarė tos pačios *fizinės sandaros* dalyvis, kad per mirtį paverstų niekais tą, kuris turėjo mirties galią, tai yra velnią,

* **1:1** „kalbėjo“ – Arba „yra kalbėjęs“. † **1:2** „prabilo į mus“ – Arba „kalbėjo mums“; tas pats gr. žodis vartojamas ir čia ir Hbr 1:1. † **1:2** „pasaulius“ – Gr. žodis verčiamas ir „amžiai“, „laikmečiai“, „laikotarpiai“. Jis apibūdina ne tik laiko tarpą, bet ir visa tai, kas egzistuoja laike. § **1:3** „išlaikydamas“ – Arba „nešdamas“.

* **1:3** „pats vienas“ – T. „per save“. † **1:3** „nuvalymą“ – Arba „nuplovimą“. † **1:4** „geresnis“ – Gr. žodis κρείττων (kreittōn) yra vartojamas 12 k. Laiške Hebrajams: Hbr 1:4; 6:9; 7:7, 19, 22; 8:6; 9:23; 10:34; 11:16, 35, 40; 12:24. § **1:5** „Tu esi [...]“ – Žr. Ps 2:7 (Dievo galia įvykdytas Mesijo išėjimas iš kapo rūsio lyginimas su kūdikio išėjimo iš motinos iščių); Apd 13:33, I Kor 15:4, Hbr 5:5. * **1:5** „Aš būsiu jam [...]“ – II Sam 7:14, I Met 17:13. † **1:6** „Pirmagimį“ – gal „Viršugimį“, t. y. visų svarbiausią asmenį, turintį Dievo prigimtį. † **1:8** „teisumo“ – Arba „tiesusis“; gr. žodis vartojamas NT tik čia; rodo į tai, kas nekrypsta, nesidaro netiesiam. * **2:3** „nepaisysime“ – Arba „ignoruosime“. † **2:3** „Šis išgelbėjimas, pradžioje paskelbtas per Viešpatį“ t. „kuris gavęs pradžią (arba „sulaukęs pradžios“), kad būtų pasakytas (arba „paskelbtas“) per Viešpatį“. † **2:5** „ateities“ – Arba „būsimąjį“. § **2:9** „patirtų“ – Arba „ragautų“ (bet ne „paragautų“, nes Jis iki galo patyrė mirtį už kiekvieną, ne tik truputį paragavo jos). * **2:10** „tobulai parengti“ – Arba „ištobulinti“, „galutinai parengti“. Gr. žodis τελειώω (teleioō) nusako užbaigimą, tikslo pasiekimą. Vien Laiške hebrajams tas gr. žodis vartojamas dar 9-iose eilutėse: Hbr 5:9; 7:19, 28; Heb 9:9; 10:1, 14; 11:40; 12:23. Galima išversti „priderėjo [...] per kentėjimus padaryti jų išgelbėjimo vadovą tikslą pasiekusiu“. † **2:10** „jų išgelbėjimo vadovą“ – Laisvai verčiant: „tą, kuris išgelbėdamas juos, eina jų priešakyje“. † **2:12** „bažnyčios“ – Gr. ἐκκλησία (ekklēsia).

15 ir išvaduotų Štokius, kurie dėl mirties baimės visą gyvenimą * priklausė vergijai. 17 Todėl Jis turėjo visu kuo pasidaryti panašus į brolius, kad būtų gailestingas ir ištikimas vyriausiasis kunigas reikalais su Dievu, kad †numaldytų rūstybę už žmonių nuodėmes. 18 Nes todėl, kad pats gundomas kentėdavo, jis pajėgus pagelbėti ‡gundomiems.

3

1 Todėl, šventi broliai, dangiškojo pašaukimo dalininkai, atidžiai žiūrėkite į mūsų išpažinimo Apaštala ir Vyriausiąjį Kunigą Kristų Jėzų, 5 Ir Mozė iš tiesų buvo ištikimas visoje jo šeimynoje kaip tarnas, *kad paliudytų apie tuos dalykus, kurie turėjo būti pasakyta vėliau, 6 bet Kristus buvo ištikimas kaip †savo šeimynai *viešpataujantis* Sūnus, ‡kurio šeimyna mes esame, jeigu išlaikome Šatvirą užtikrintumą ir užtikrintos vilties *gyrimąsi tvirtą iki galo.

7 Todėl, kaip sako Šventoji Dvasia: †„Šiandien, jeigu klausysitės jo balsą, 8 neužkietinkite savo širdžių, kaip per kartų maištą ‡gundymo dieną dykumoje, 13 Bet kiekvieną dieną Šįspėkite, padrąsinkite vieni kitus, kol tebevadinama „šiandien“, kad *nuodėmės apgaulė kurio nors iš jūsų neužkietintų. 14 Nes esame tapę Kristaus dalininkais, jei tikrai savo †pradinį ‡tikrumą iki galo išlaikysime tvirtą, 17 Keturiasdešimt metų jis bodėjosi kurių žmonių? Argi ne tų, kurie nuodėmiavo, kurių lavonai krito dykumoje?

4

6 Taigi, kadangi kai kuriemsbelieka įeiti į jį, o tie, kuriems pirmiau buvo paskelbta Evangelija, neįėjo dėl *atsisakymo tikėti, 7 vėlgi, jis paskiria tam tikrą dieną, šiandien, po tokio ilgo laiko sakydamas †per Dovydą lygiai taip, kaip anksčiau pasakyta: „Šiandien, jeigu išgirsite jo balsą, neužkietinkite savo širdžių“. 9 Taigi ‡šabo poilsis pasilieka Dievo tautai, 10 nes tas, kuris yra įjęs į Šjo poilsį, tas irgi ilsisi nuo savo darbų, kaip Dievas *ilsėjosi* nuo savųjų. 11 Tad stenkimės įeiti į tą poilsį, kad kuris nors nenupultų, sekdamas tuo pačiu *atsisakymo tikėti pavyzdžiu. 12 Nes Dievo žodis yra †gyvybingas, taip pat veiksmingas, taip pat aštresnis už bet kokį dviašmenį kalaviją, net prasiskverbiantis iki *šių* abiejų – sielos bei dvasios – ir *šių* abiejų – sąnarių bei

Š 2:15 „tokius, kurie“ – Arba „tuos, kokie jie bebuvo, kurie“. * 2:15 „priklausė“ – Arba „buvo įpareigoti“. † 2:17 „numaldytų rūstybę“ – T. y. kad visiškai ir tobulai patenkintų įstatymo reikalavimus dėl bausmės už nuodėmes, kad įstatyme numatyta rūstybė būtų pašalinta nuo kitų žmonių, Jam prisiemus visa ją. Tas pats gr. žodis vartojamas Lk 18:13. ‡ 2:18 „gundomiems“ – T. „tiems, kurie gundomi“. * 3:5 „kad paliudytų“ – Gr. „liudijimui“, „kad būtų liudijimas“. † 3:6 „savo šeimynai *viešpataujantis* Sūnus“ – Plg. Jn 8:35. ‡ 3:6 „kurio šeimyna mes esame“ – Plg. Jn 1:12; 3:6; Gal 4:6; I Jn 3:1-2, 9-10. Š 3:6 „atvirą užtikrintumą“ – Arba „atvirą drąsumą“. * 3:6 „gyrimąsi“ – Arba „džiaugsmą“. † 3:7 „Šiandien [...]“ – Ps 95:7 ir toliau. ‡ 3:8 „gundymo“ – Arba „kai gundė Dievą“; izraelitai gundė Viešpatį. Žr. Hbr 3:9; Įst 6:16; Iš 17:2, 7; I Kor 10:9; Ps 78:18,41,56; Ps 95:9; Ps 106:14. Š 3:13 „įspėkite, padrąsinkite“ – Šiais žodžiais verčiamas vienas gr. veiksmazodis. Jame slypi abi sąvokos ir dar kitos reikšmės (kontekstas leidžia manyti, kad šios abi sąvokos tinka čia, bet ne kitos šio gr. žodžio reikšmės). Ta pati žodžio forma vartojama ir I Tes 4:18, 5:11, bet kontekstas ten rodo į paguodą, nors čia kontekstas rodo į įspėjimą. * 3:13 „nuodėmės apgaulė kurio nors iš jūsų užkietintų“ – T. „nebūtų užkietintas kuris nors iš jūsų nuodėmės apgaule“. † 3:14 „pradinį tikrumą“ – T. „tikrumo pradžią“. ‡ 3:14 „tikrumą“ – Arba „užtikrintumą“, „tikrovę“; gr. žodis yra „atrama“ arba „tai, kas laiko iš apačios“, t. y. „pagrindas“, „esmė“, „tikrumas“ arba „tai, kas suteikia tikrumą / užtikrintumą“. * 4:6 „atsisakymo tikėti“ – Arba „nepaklusnumo“. † 4:7 „per Dovydą“ – Arba „Dovydo tekste“ ar „Dovydo žodžiuose“. T. „Dovyde“, t. y., Dovydo pasakytuose žodžiuose. ‡ 4:9 „šabo poilsis“ – Arba „šabystė“, „šabatystė“; gr. žodis σαββατισμός (sabbatismos) vartojamas NT tik čia. Š 4:10 „jo“ – T. y. Dievo. * 4:11 „atsisakymo tikėti“ – Arba „nepaklusnumo“. † 4:12 „gyvybingas“ – T. „gyvuojantis“.

kaulų smegenų – atšakos; jis taip pat įžvelgia širdies Šmintis bei *nuostatas. ¹³ Ir †jo akyse joks kūrinys nėra nematomas, bet viskas yra nuoga ir atidengta akims to, †kuriam turime duoti ataskaitą. ¹⁴ Taigi, turėdami didį vyriausiąjį kunigą, perėjusį pro dangus, Jėzų, Dievo Sūnų, tvirtai laikykimės savo išpažinimo, ¹⁵ nes mes turime ne tokį vyriausiąjį kunigą, kuris nepajėgtų atjausti mūsų negalių, bet visaip gundytą, lygiai kaip *ir mes, tačiau* be nuodėmės. ¹⁶ Todėl drąsiai ateikime prie malonės sosto, kad gautume gailestingumą ir Šrastume malonę, *kuri teikia* pagalbą kaip tik laiku.

5

¹ Mat kiekvienas vyriausiasis kunigas, imamas iš žmonių, yra skiriamas atstovauti žmonėms dalykuose, kurie *susiję su *tarnyste* Dievui, kad atnašauti ir dovanas ir aukas už nuodėmes, ⁵ Taip ir Kristus †ne pats sau suteikė šlovę tapti vyriausiuoju kunigu, bet tas, kuris jam tarė: †, *Tu esi mano Sūnus, šiandien aš tave pagimdžiau*. ⁸ nors Šjis buvo Sūnus, tačiau išmoko klusnumo per tuos dalykus, kuriuos iškentėjo, ¹² Nes tikrai, atsižvelgiant į laiką, jūs turėtumėte būti mokytojai, *bet* jums vėl reikia, kad kas nors jus mokytų tų dalykų – Dievo pranašiskų pranešimų pradžmė, – ir esate tapę tokie, kuriems reikia pieno, o ne tvirto maisto. ¹³ Juk kiekvienas, kuris minta pienu, teisumo žodžio atžvilgiu *yra* *neįgudęs, nes jis yra kūdikis. ¹⁴ Bet subrendusiems tinka tvirtas maistas – tiems, kurie dėl įpratimo turi išlavintus jutimo organus gėriui nuo blogio atskirti.

6

¹ Todėl, eję toliau nuo pradmens to *pranešimo apie Kristų, duokimės „sunešami“ į †subrendimą, nedėdami †dar kartą pamato, *susidedančio* iš atgailavimo nuo negyvų darbų ir iš tikėjimo Dievu, ² iš mokslo apie Škrikštus, ir apie rankų uždėjimą, ir apie mirusiųjų prisikėlimą ir apie amžinąjį teismą. ³ Jei Dievas leis ir tai darysime. ⁴ Nes *būtų neįmanoma †[vėl atnaujinti atgailai] tų, kurie †vieną kartą visiems laikams buvo apšviesti bei paragavo dangiškos dovanos, ir Špasidarė Šventosios Dvasios dalininkais, ⁵ ir paragavo Dievo gero žodžio bei būsimąjo *pasaulio jėgų, ⁶ ir

‡ 4:12 „įžvelgia“ – Arba „rūšiuoja“, „įžiūri“, „nustato“, „įvertina“; t. „yra širdies minčių bei nuostatų (būdvardis:) įžiūrus / įžvalgus / rūšiuojantis / atskiriantis“. § 4:12 „mintis“ – Arba „sumanymas“. * 4:12 „nuostatas“ – Arba „ketinimus“, „nusistatymus“, „požiūrius“, „mąstysenas“. † 4:13 „jo akyse joks kūrinys nėra nematomas“ – Arba „prieš jį / jo akivaizdoje nėra jokio nematomo kūrinio“, „joks kūrinys nėra paslėptas nuo jo akių“. ‡ 4:13 „kuriam turime duoti ataskaitą“ – Arba „pas kurį suvedama mūsų sąskaita“. § 4:16 „rastume malonę, kuri teikia pagalbą kaip tik laiku“ – T. „rastume malonę savalaikę pagalbą“. * 5:1 „susiję su *tarnyste* Dievui“ – T. „nukreipti į Dievą“; žr. Ro 15:17. † 5:5 „ne pats sau suteikė šlovę“ – T. „ne pats save šlovino“. ‡ 5:5 „Tu esi [...]“ – Žr. Ps 2:7 (Dievo galia įvykdytas Mesijo išėjimas iš kapo rūšio lyginimas su kūdikio išėjimo iš motinos iščių), Apd 13:33, I Kor 15:4, Hbr 1:5. § 5:8 „jis buvo“ t. „būdamas“. * 5:13 „neįgudęs“ – „be patirties“. * 6:1 „pranešimo“ – Arba „žodžio“. † 6:1 „subrendimą“ – Arba „tobulumą“. ‡ 6:1 „dar kartą“ – Arba „vėl“. § 6:2 „krikštus“ – Gr. βαπτισμῶν (baptismon), vartojamas ir Mk 7:4,8; Hbr 9:10. Jėzaus sekėjai buvo krikštijami vandeniu (Mk 1:4; Lk 3:16; Jn 3:23, 26; 4:1-2) ir Jis krikštijo savuosius Šventąja Dvasia (Jn 1:33; Apd 1:4-5, 11:15-16). * 6:4 „būtų neįmanoma“ – Tariamą nuosaką lemia gr. kalbos sintaksė (ilgas prielaidų sąrašas), kontekstas ir panašią sandarą kitur, pvz., Hbr 10:26 eilutėje esantis dalyvis („jeigu mes nuodėmiaujame“). † 6:4 „vėl atnaujinti atgailai“ – Frazė yra perkelta iš 6-tos eilutės. ‡ 6:4 „vieną kartą visiems laikams“ – Arba „vieną kartą galutinai“. Gr. žodis ἁπαξ (hapax) gali būti kelintinis arba galutinis. Plg. II Kor 11:25; Flp 4:16; I Tes 2:18; Hbr 6:4; 9:7, 26-28; 10:2; 12:26-27; I Pt 3:18, 20; Judo 3, 5. § 6:4 „pasidarė Šventosios Dvasios dalininkais“ – Arba „pasidarė Šventosios Dvasios veikimo dalyviais“, t. y. patyrė Šv. Dvasios veikimą; žodis μέτοχος rodo į tai, kas kartu su kitais yra patiriama. * 6:5 „pasaulio“ – Arba „amžiaus“.

paskui †atsimetė ‡nukryžiuodami iš naujo sau Dievo Sūnų ir *ji* išstatydami viešam gėdinimui. ⁷ Nes žemė, kuri šsugeria dažnai ant jos *palyjantį lietų ir želdina †augalų, ‡naudingų tiems, šdėl kurių ji ir dirbama, *pasisavina palaiminimą iš Dievo, ⁸ bet ta, kuri neša erškėčius bei usnis, *yra* atmestina ir netoli prakeikimo. †Jos galas – ‡deginimas. ⁹ Bet mylimieji, nors net šitaip kalbame, esame apie jus įsitikinę geresnių dalykų, štai *yra*, tie, kurie lydi išgelbėjimą. ¹⁰ Nes Dievas nėra neteisingas, kad pamirštų jūsų darbą ir triūsą meilės, kurią parodėte jo vardui, *anksčiau* tarnavę ir *dabar* tarnaudami šventiesiems. ¹¹ Tačiau norime, kad kiekvienas iš jūsų iki galo rodytų tokį pat uolumą iki *visiško užtikrintumo dėl viliamo dalyko, ¹² kad neaptingtumėte, bet taptumėte †sekėjais tų, kurie per tikėjimą ir didžią kantrybę paveldi ‡tuos dalykus, kurie buvo pažadėti. ¹⁵ Ir šitaip, šlabai kantriai laukę, jis *gavo, kas buvo pažadėta. ¹⁷ Tokiu būdu Dievas, norėdamas †pažado paveldėtojams kuo aiškiau parodyti savo nutarimo nekintamumą, ‡pats laidavo šper priesaiką ¹⁸ kad per du nekintamus dalykus, kuriuose neįmanoma, kad Dievas meluotų, turėtume galingą paguodą, kurie pabėgome į prieglobstį priešais mus padėtai vilčiai nutverti, ¹⁹ kurią *viltį* mes turime kaip sielos inkarą, tiek patikimą, tiek tvirtą ir *prasiskverbiantį į tą vidinę *vietą* už uždangos,

7

⁹ Ir, taip sakant, per Abraomą net Levis, – dešimtinių ėmėjas, – mokėjo dešimtines, ¹⁰ nes jis tebebuvo savo tėvo strėnose, kai šį pasitiko Melchizedekas. ¹⁹ (nes įstatymas nieko nepadarė tobulo), kita vertus, įvedama geresnė viltis, kuria priartėjame prie Dievo. ²⁴ bet kadangi šitas pasilieka per amžius, jis turi neatšaukiamą kunigystę. ²⁵ Todėl jis ir pajėgia *visiškai išgelbėti tuos, kurie per jį †artinasi prie Dievo, nes jis visuomet gyvuojantis, kad juos užtartų. ²⁶ Juk mums tiko toks vyriausiasis kunigas: šventas, nekaltas, nesuteptas, atskirtas nuo nusidėjėlių ir išaukštintas virš dangų, ²⁷ kuriam nereikia, kaip tiems vyriausiesiems kunigams, kasdien aukoti aukos pirma už savo nuodėmes, o paskui už tautos, nes jis tai ‡atliko vieną kartą visiems laikams, kai paaukojo pats save. ²⁸ Nes įstatymas paskiria vyriausiaisais kunigais silpnybių turinčius žmones, bet priesaikos žodis, kuris *yra* po įstatymo, *paskiria* Sūnų, kuris yra amžinai šparengtas tobulai.

† 6:6 „atsimetė“ – T. „atkrito“, „nupuolė“; Gr. žodis παραπίπτω (parapiptō) vartojamas NT tik čia. ‡ 6:6 „nukryžiuodami“ – T. y. laiko Viešpatį Jėzų apsimetėliu, kuris melagingai tvirtina esąs Mesijas, ir todėl pasmerkia jį, kaip ir pasmerkė jį aukštieji kunigai ir kiti. § 6:7 „sugeria“ – Arba „sugėrė“. * 6:7 „palyjantį“ – T. „ateinantį“. † 6:7 „augalų“ – T. vns., „augalą“, „augmeniją“. ‡ 6:7 „naudingų“ – T. „tinkančių“. Gr. žodis εὐθετος (euthetos) vartojamas dar Lk 9:62, 14:35. § 6:7 „dėl kurių ji ir dirbama“ – Arba „kurie ir ją dirba“. * 6:7 „pasisavina“ – Arba „priima ir naudoja“. † 6:8 „Jos“ – T. „kurios“. ‡ 6:8 „deginimas“ – T. „deginimui“, „į deginimą“. § 6:9 „tai“ – Gr. žodis καί (kai) gali būti išverstas „ir“, bet neatrodo, jog rašytojas kalba apie dviejų rūšių dalykus, bet bendrai apie tik vienos rūšies dalykus, kuriais pasižymi išgelbėtieji. * 6:11 „visiško užtikrintumo“ – T. y., „visiško abejonių nebuvimo“. † 6:12 „sekėjais“ – Tinka ši apibrėžtis iš DLKŽ – „daryti, kaip kitas daro, mėgdžioti elgesį“. ‡ 6:12 „tuos dalykus, kurie buvo pažadėti“ – Gr. „pažadus“. § 6:15 „labai kantriai laukę“ – Arba „ilgai iškentę“. Tas pats gr. žodis vartojamas ir Mt 18:26, 29; Lk 18:7; I Kor 13:4; I Tes 5:14; Jok 5:7-8; II Pt 3:9. * 6:15 „gavo, kas buvo pažadėta“ – Gr. „gavo pažadą“. † 6:17 „pažado“ – Arba „pažadėtų dalykų“. ‡ 6:17 „pats laidavo“ – Arba „įsiterpė pats būdamas garantas“. § 6:17 „per priesaiką“ – Arba „priesaika“ (įnag.). * 6:19 „prasiskverbiantį“ – Arba „įeinantį“. * 7:25 „visiškai“ – Arba „iki galo“, „galutiniai“. † 7:25 „artinasi“ – Arba „ateina“. ‡ 7:27 „atliko“ – Arba „padarė“, „įvykdė“. § 7:28 „parengtas tobulai“ – Gal „ištobulintas“, „padarytas tobulai tinkantis“, „parengtas iki galo“, „parengtas galutinai“; plg. tą patį gr. žodį šiose eilutėse: Hbr 2:10, 5:9, 7:19, 9:9, 10:1, 10:14, 11:40, 12:23.

8

¹² Nes būsiu gailestingas jų neteisybių atžvilgiu, ir jų nuodėmių, *tai yra jų įstatymo pažeidimų, †daugiau nebeatminsiu.“

9

³ O už antrosios uždangos – *kita* padangtė, vadinama *švenčiausioji vieta, ⁴ kuri turėjo auksinį smilkytuvą ir iš visų šonų auksu apmuštą sandoros skrynią, kurioje buvo auksinis ašotis su mana ir išsprogusi Aarono lazda ir sandoros plokštės, ⁵ o virš jos – šlovės kerubai, apdengiantys šešėliu †gailestingumo sostą; apie †tuos dalykus dabar negalima kalbėti iki smulkmenų. ⁶ O šiems daiktams esant įrengtiems, į pirmąją padangtę nuolat įeina kunigai, atlikdami tarnavimą Dievui. ⁷ o į antrąją įeidavo vien tik vyriausiasis kunigas, Švieną kartą kiekvienais metais, ne be kraujo, kurią jis aukoja už save ir už tautos *nežiniomis padarytas nuodėmes. ⁸ Šventoji Dvasia tuo †parodo tai, kad †kelias į visų švenčiausiąją dar nebuvo šatviras, kol tebestovėjo pirmoji padangtė, ¹¹ Bet Kristus, atėjęs kaip *būsimųjų gerų dalykų vyriausiasis kunigas per didesnę ir tobulesnę padangtę, ne rankomis padarytą, tai yra nepriklausančią šitai kūrybai, ¹² nei per †ožių bei jautukų kraują, bet per savo paties kraują jis įėjo vieną kartą visiems laikams į šventąją vietą †įgijęs už mus amžiną išpirkimą. ¹³ Nes jeigu jaučių bei ožių kraujas ir nešvariuosius apšlakstantys telyčios pelenai pašventina tam, kad kūnas būtų padarytas švarus, ¹⁴ tai kaip daug labiau kraujas Kristaus, kuris per amžinąją Dvasią paaukoko Dievui save, esantį be dėmės, nuvalys jūsų sąžinę nuo negyvų darbų, kad tarnautumėte gyvajam Dievui?! ²² Ir pagal įstatymą beveik viskas yra apvaloma krauju, ir be kraujo praliejimo nėra atleidimo. ²³ Taigi buvo būtina, kad danguje esančių dalykų Škopijos būtų apvalomos *šiomis priemonėmis, bet patys dangiški dalykai – geresnėmis aukomis negu šitos, ²⁴ nes Kristus įėjo ne į rankomis padarytas šventąsias vietas, *tai yra įėjo ne į* †tas vietas, kurios atvaizduoja tikrąsias, bet į patį dangų, kad dabar pasirodytų Dievo

* **8:12** „tai yra“ – Arba „ir“. † **8:12** „daugiau nebeatminsiu“ – Arba „visiškai neatminsiu daugiau“. * **9:3** „švenčiausioji vieta“ – Gr. „šventų šventa“. † **9:5** „gailestingumo sostą“ – Arba „rūstybę numaldymo vietą“; t. y. sandoros skrynios dalis (dengianti plokštė), kurioje pirmosios sandoros santvarkos metu buvo atliekamas aukojimas už nuodėmes taip, kad jos būtų padengtos krauju ir Dievo rūstybė, numatyta įstatyme už nuodėmę, būtų numaldyta. Gailestingumas – tai sulaikyti nupelnytą bausmę. Tas pats gr. žodis vartojamas Ro 3:25 eilutėje, o panašus gr. žodį vartojamas Lk 18:13 ir Hbr 2:17. † **9:5** „tuos“ – T. „kuriuos“. § **9:7** „vieną kartą kiekvienais metais“ – Arba „vieną kartą metuose“. Žr. Kun 16:12-16, iš kurio teksto aišku, kad „vieną kartą“ čia rodo į vienos dienos veiksmus, nes Atpirkimo dieną Aaronas turėjo atnešti į švenčiausiąją vietą keturis daiktus, ir ne visus vienu metu. * **9:7** „nežiniomis padarytas nuodėmes“ – Gr. žodis vartojamas NT tik čia; arba „suklydimus“. † **9:8** „parodo“ – T. „parodydamas“. † **9:8** „kelias į visų švenčiausiąją“ – Arba „šventų vietų kelias“. § **9:8** „atviras“ – Arba „apreikštas“. * **9:11** „būsimųjų“ – T. y. tie geri dalykai buvo numatyti Senosios Sandoros santvarkoje ir Įstatyme; Viešpačiui Jėzui atėjus, jie nebe ateityje, bet praeityje. Pasak Hbr 7.22, Jėzus yra geresnės sandoros / testamento užtikrintojas / laiduotojas. † **9:12** „ožių bei jautukų“ – Vyriausiasis kunigas pirma dėl savo nuodėmių turėjo atnešti jautuko kraujo į švenčiausiąją vietą ir juo šlakstyti gailestingumo sostą (Kun 16:14), po to dėl tautos nuodėmių – ožio kraujo (Kun 16:15). † **9:12** „įgijęs“ – Dėl vertimo: arba „suradęs“ arba „parūpinęs“ (plg. Pr 22:8, kurioje hbr. žodis, išverstas „parūpins“ turi panašią reikšmę). Dėl gr. žodžio formos: galimi ir šie vertimai: „savo labai įgijęs / suradęs / parūpins“ (taip pat plg. Pr 22:8, kurioje parašyta „Dievas sau (arba: savo labai) parūpins tam tikrą avinėlį“). Dėl išpirkos / nuodėmių padengimo „suradimo“, plg. ypač Job 33:24; gr. žodis panašiai vartojamas Lk 9:12, Hbr 4:16 eilutėse. Dėl išpirkimo eiliškumas laike: Senosios Sandoros santvarkoje, atpirkimas (nuodėmių padengimas) buvo vykdomas būtent ant aukuro, kur buvo praliejamas kraujas (Kun 17:11), o Mesijas atliko išpirkimą ant kryžiaus, po to įėjo į Danguje esančio šventyklos švenčiausiąją vietą. § **9:23** „kopijos“ – Arba „atvaizdai“. * **9:23** „šiomis priemonėmis“ – T. y. vandeniui, krauju (su vilna bei yzopu); plg. Hbr 9:19 ir toliau. † **9:24** „tas vietas, kurios atvaizduoja tikrąsias“ – Arba „į tikrųjų atvaizdus“.

akivaizdoje už mus; ²⁵ ir *įėjo* ne tam, kad jis dažnai save aukotų taip, kaip vyriausiasis kunigas kasmet įeina į šventąją vietą su kito krauju; ²⁶ kitaip jam būtų reikėję dažnai kentėti nuo pasaulio įkūrimo. Bet dabar jis vieną kartą amžių pabaigoje yra apreikštas, kad save aukodamas pašalintų nuodėmę. ²⁷ Ir kaip žmonėms yra skirta vieną kartą mirti, o po to – teismas, ²⁸ taip Kristus, vieną kartą paaukotas, kad daugelio nuodėmes *šau* prisiimtų, antrą kartą ne dėl nuodėmės pasirodys jo ilgesingai laukiantiesiems, *Škad juos išgelbėtų*.

10

⁴ nes yra neįmanoma, kad jaučių ir ožių kraujas pašalintų nuodėmes. ⁵ Todėl ateidamas į pasaulį jis sako: „TU NENORĖJAI AUKOS IR ATNAŠAVIMO, – (BET MAN PARUOŠEI KŪNĄ); – ⁶ VIENTISŲ DEGINAMŪJŲ AUKŲ IR AUKŲ UŽ NUODĖMĘ TU NEPAMĖGAI. ⁷ TADA PASAKIAU: „ŠTAI ATEINU – (KNYGOS RITINYJE YRA PARAŠYTA APIE MANE) – VYKDYTI, O DIEVE, TAVO VALIĄ! ⁸ Aukščiau pasakęs: „TU NENORĖJAI IR NEPAMĖGAI AUKOS IR ATNAŠAVIMO IR VIENTISŲ DEGINAMŪJŲ AUKŲ IR AUKOS UŽ NUODĖMĘ, (kurios yra aukojamos pagal įstatymą), ⁹ *paskui jis pasakė: „ŠTAI ATEINU VYKDYTI, O DIEVE, TAVO VALIĄ. †Jis panaikina pirma, kad įtvirtintų antra. ¹⁰ †Tos valios *įvykdymu* Šesame padaryti šventi Jėzaus Kristaus kūno atnašavimu vieną kartą visiems laikams. ¹² Priešingai, jis, paaukojęs vienintelę auką už nuodėmes visai amžinybei, atsisėdo Dievo dešinėje, ¹³ nuo to laiko laukdamas, kol jo priešai bus patiesti *būdami* suolelis jo kojoms, ¹⁴ nes vienu atnašavimu jis šventinamuosius *yra padaręs tobulus †amžinai. ¹⁵ Ir mums liudija ir Šventoji Dvasia, nes pasakius: ¹⁶ „Šita yra sandora, kurią su jais sudarysiu po tų dienų, – sako Viešpats, – aš įdėsiu savo įstatymus į jų širdis ir į jų protus įrašysiu juos“, *tada sako*: ¹⁷ „Ir jų nuodėmių bei jų įstatymo pažeidimų jokių būdu daugiau nebeatminsiau.“ ¹⁸ O kur jie atleisti, ten nebėra atnašavimo už nuodėmę. ¹⁹ Todėl, broliai, †kadangi turime *Šdrąsą* per Jėzaus kraują *įeiti į švenčiausiąją ²⁰ *tuojėjimu*, kurią jis mums pašventė ką tik paruoštu ir gyvu keliu per uždangą, tai yra *per* jo kūną, ²¹ ir *turėdami* didį kunigą, *valdantį* Dievo namus, ²² †artinkimės su †teisinga širdimi, su visišku tikėjimo užtikrintumu, *mūsų* širdims esant apšlakstytoms nuo blogos sąžinės ir *mūsų* kūnui nuplautam švariu vandeniu. ²³ Savo Štikėjimo išpažinimą išlaikykime nesvyruojanti, nes ištikimas tas, kuris pažadėjo; ²⁴ ir žiūrėkime vieni kitų meilės ir gerų darbų *smarkiam skatinimui, ²⁵ †neapleisdami savo susirinkimo, kaip kai kurie yra įpratę, bet *vieni kitus* †ragindami su įspėjimais, ir juo labiau, kadangi matote

‡ **9:28** „sau prisiimtų“ – Arba „užneštų“. Plg. I Pt 2:24 (tas pats gr. žodis) ir Joh 1:29 (kitas gr. žodis). § **9:28** „kad juos išgelbėtų“ – Gr. „išgelbėjimui“. * **10:9** „paskui“ – Arba „tada“. † **10:9** „Jis panaikina pirma, kad įtvirtintų antra“ t. y. jis visai pašalina pirmąją aukojimo santvarką, pagal kurią buvo aukojami gyvuliai, kad įsteigtų naują santvarką, pagal kurią jo paties kūno ir kraujo auka, vieną kartą aukotą visiems laikams, sutaikina žmones su Dievu. ‡ **10:10** „Tos valios *įvykdymu*“ t. y. Dievo Tėvo valia suteikti galutinę auką už nuodėmes, o tą valią įvykdė Dievas Sūnus, mūsų Išgelbėtojas. § **10:10** „esame padaryti šventi“ – Arba „esame pašventinti“. * **10:14** „yra padaręs tobulus“ – Arba „yra padaręs tikslą pasiekusius“ arba „yra perkėlęs į galutinį tikslą“ arba „yra padaręs juos trūkumų neturinčius“. † **10:14** „amžinai“ – Arba „į begalybę“. ‡ **10:19** „kadangi turime“ – Arba „turėdami“. § **10:19** „drąsą“ – Arba „laisvę“; gal „įgaliojimą“. * **10:19** „įeiti“ – T. „įėjimui“. † **10:22** „artinkimės“ – Arba „prieikime“. ‡ **10:22** „teisinga“ – Gr. būdvardis, „atitinkanti tiesą“. § **10:23** „tikėjimo“ – Arba „užtikrintos vilties“. * **10:24** „smarkiam“ – Arba „aštriam“. † **10:25** „neapleisdami“ – Arba „nepraleisdami“. Gr. žodis ἐγκαταλείπω (enkataleipo) vartojamas dar Mt 27:46; Mk 15:34; Apd 2:27; Rom 9:29; II Kor 4:9; II Tim 4:10, 16; Hbr 13:5. ‡ **10:25** „ragindami su įspėjimais“ – Arba „paguosdami“.

besiartinančią tą Dieną. ²⁶ Nes Šjeigu mes, gavę *aiškų tiesos pažinimą, †valingai †nuodėmiautume, tai nebeliktų aukos už nuodėmes, ²⁷ o tik Štam tikras bausis teismo laukimas ir *ugningas pasipiktinimas, †kuris prarys priešininkus. ²⁸ Kas nors, atmetęs Mozės įstatymą, be pasigailėjimo miršta, remiantis dviejų ar trijų liudininkų *parodymu*. ²⁹ Jūsų manymu, kokios griežtesnės bausmės bus laikomas vertas tas, kuris sutrypė po kojomis Dievo Sūnų, ir palaikė nešventu sandoros kraują, kuriuo †jis buvo pašventintas, ir Šįžeidė malonės Dvasią?! ³⁰ Nes mes pažįstame tą, kuris pasakė: Kerštas *priklauso* man, atmokėsiu pats, – sako Viešpats. Ir vėl: Viešpats teis savo tautą. ³¹ Baisu įpulti į gyvojo Dievo rankas. ³⁴ Nes jūs ir užjautėte *mane* *dėl mano pančių ir džiaugsmingai priėmėte savo turto išplėšimą, †žinodami savyje, kad turite †danguje geresnį ir išliekantį turtą. ³⁵ Tad nepameskite savo Š atviro užtikrintumo, *už kurį skirtas didelis atlygis! ³⁶ Mat jums reikia ištvermės, kad, įvykdę Dievo valią, gautumėte, kas pažadėta, ³⁷ nes dar trumpas, trumpas laiko tarpelis, ir Ateinantysis ateis ir neužtruks. ³⁸ O †*teisusis tikėjimu gyvens, o †jeigu kas atsitrauktų, mano siela juo nesigėrės*. ³⁹ Tačiau mes esame ne iš tų, kurie atsitraukia ir sulaukia pražūties, bet iš tų, kurie pasitiki ir sulaukia sielos išgelbėjimo.

11

¹ Tikėjimas gi yra *laikyti* tikrove tuos *dalykus*, kurių viliamasi, *laikyti* įrodytais neregimus įvykius. ² Juk *per jį †proseniai †sulaukė gero liudijimo. ³ Tikėjimu suvokiame, kad Špasauliai buvo *sutverti Dievo žodžiu taip, kad tai, kas regima nėra atsiradę iš to, kas matoma.

⁴ Tikėjimu Abelis aukojo Dievui geresnę auką negu Kainas; per †tą *tikėjimą* jis gavo liudijimą, kad buvo teisus, Dievui liudijant apie jo dovanas; ir per †tikėjimą, būdamas

§ 10:26 „jeigu [...] nuodėmiautume“ – Gr. kalboje čia yra esamojo laiko genityvinis (kilmininkinis) absoliutyvinis sąlyginis dalyvis ἀμαρτανόντων (hamartanóntōn). Kadangi yra sąlyginis dalyvis, vartotinas žodis „jeigu“ ir tariamoji nuosaka (žodžiai „nuodėmiautume“ ir „nebeliktų“). Plg. Hbr 6:4-8. * 10:26 „aiškų tiesos pažinimą“ – Plg. I Tim 2:4; II Tim 2:25, 3:7; Tit 1:1. † 10:26 „valingai“ – Gr. prv. ἐκουσίως (hekousiōs) vartojamas tik čia ir I Pt 5:2. Šis žodis čia rodo į tariamą tyčinių veiksmų seką, kuria žmogus rodo, kad apgalvotai atsisako ankstesnio tikėjimo, t. y. atsisako Viešpaties, kurį anksčiau pripažino esantį vienintelį Valdovą ir Išgelbėtoją. Plg. Iš 21:14, Sk 15:30; Įst 17:12; Ps 19:13. † 10:26 „nuodėmiautume“ – Žr. I Jn 3:9, kurioje tvirtinama, kad gimęs iš Dievo žmogus negali nuodėmiauti, nors ir toks žmogus nusideda (I Jn 1:8-10, 2:1 ir kitur). § 10:27 „tam tikras“ – Arba „kažkoks“. * 10:27 „ugningas pasipiktinimas“ – Arba „ugningas uolumas“, „ugningas pavydas“. Plg. Įst 29:20; Ps 79:5; Eze 36:5, 38:19; Zep 1:18, 3:8. † 10:27 „kuris prarys priešininkus“ – Arba „tam, kad prarytų priešininkus“; t. „priešininkų prarijimui“. † 10:29 „jis“ – T. y. Dievo Sūnus. Viešpaties Jėzaus kraujas Jį pašventino (išskyrė ypatingam reikalui) taip, kaip Aarono (ir kitų kunigų) paaukotos aukos kraujas pašventino Aaroną (ir kitus kunigus). § 10:29 „įžeidė“ – Arba „užgavo“. * 10:34 „dėl mano pančių“ – gr. „mano pančiuose“. † 10:34 „danguje geresnį ir išliekantį turtą“ – Arba „žinodami, kad turite savyje geresnį ir išliekantį turtą danguje“. † 10:34 „danguje“ – gr. dgs., „danguose“. § 10:35 „atviro užtikrintumo“ – Arba „tvirto žinojimo / pasitikėjimo“, „drąsaus įsitikinimo“; t. y. tikrumo (abejonių neturėjimo), kad Dievo pažadai išsipildys. * 10:35 „už kurį skirtas didelis atlygis“ t. „kuris turi didelį atlygį“. † 10:38 „teisusis tikėjimu gyvens“ – Hab 2:4. Plg. Rom 1:17, Gal 3:11. † 10:38 „jeigu kas atsitrauktų“ – Gr. sandora leidžia išversti „jeigu jis (t. y. teisusis) atsitrauktų“. Hab 2:4 hbr. tekste dviejų sakinių eiliškumas yra atvirštinis palyginus su Heb 10:38 ir matosi, kad yra priešingybės: vieno žmogaus „siela nėra tiesi jame, bet teisusis tikėjimu gyvens“. * 11:2 „per jį“ – T. y. „per tikėjimą“; arba „juo“, „jame“; plg. gr. εν πιστει Gal 2:20; I Tim 1:2,4; 2:7,15; 3:13; 4:12; II Tim 1:13; Tit 3:15; Jok 1:6, 2:5 ir εν τη πιστει I Kor 16:13; II Kor 13:5; Kol 2:7; Tit 1:13; I Pt 1:5. † 11:2 „proseniai“ – Arba „vyresnieji“; žr. Mt 15:2; Mk 7:3,5. † 11:2 „sulaukė“ – Arba „įgavo“. „Sulaukti gero liudijimo“ reiškia, kad Dievas palankiai vertina žmogų dėl jo tikėjimo Dievo perduotomis žiniomis (plg. Hbr 11:4, 39). § 11:3 „pasauliai“ – Arba „amžiai“, t. y. visa, išskyrus Dievą, nes Jis nėra laiko ribojamas ir buvo prieš atsiradant laikui; „pasauliai“ čia = kas yra laiko ribojama, įskaitant žmones, materiją ir t.t.; plg. Hbr 1:2. * 11:3 „sutverti“ – Arba „visiškai parengti“, „iki galo austi / regzti“. † 11:4 „tą tikėjimą“ – T. „kurį“. † 11:4 „tikėjimą“ – T. „jį“.

miręs, jis tebekalba. ⁵ Tikėjimu Henochas buvo perkeltas, kad Šnepatirtų mirties, ir JO NERADO, NES DIEVAS JĮ PERKĖLĖ; mat prieš jo perkėlimą buvo liudijama apie jį, kad jis *patikęs Dievui. ⁶ Bet be tikėjimo neįmanoma *jam* †patikti, nes tas, kuris ateina pas Dievą, privalo tikėti, kad jis yra, ir *kad* jis †atsilygina tiems, kurie jo stropiai ieško. ⁷ Tikėjimu Nojus, Dievo perspėtas apie dar nematomus dalykus, Šbaimės skatinamas paruošė arką savo šeimynai išgelbėti; per *tą *tikėjimą* jis pasmerkė pasaulį ir †tapo paveldėtoju teisumo, kuris yra per tikėjimą. ⁸ Tikėjimu Abraomas, †kai buvo pašauktas, pakluso, išvykdamas į vietą, kurią Švėliau gausias kaip veldinį, ir jis išvyko, nežinodamas kur einas. ⁹ Tikėjimu jis apsistojo kaip svetimšalis *pažado šalyje, kaip svetimijoje, gyvendamas padangtėse su Izaoku ir Jokūbu, to paties pažado bendrapaveldėtojais, ¹⁰ nes jis †nenustodavo laukdamas miesto su pamatais, kurio †meistras ir Šstatytojas yra Dievas. ¹¹ Tikėjimu ir pati Sara gavo galią pastoti, ir pagimdė *vaiką*, *būdama nebe to amžiaus, nes laikė ištikimu tą, kuris buvo pažadėjęs. ¹² Todėl ir iš vieno vyro, tokio apmirusio, buvo pagimdyti tie *palikuonys*, †gausūs kaip dangaus žvaigždės ir nesuskaitomi kaip smiltys jūros pakrantėje. ¹³ Visi šitie mirė †tikėdami, negavę pažadėtų dalykų, bet matę juos iš tolo, ir *jais* †sitikinę, ir priėmę *juos* į glėbį, ir išpažinę, kad jie žemėje yra svetimšaliai ir Šnevietiniai gyventojai. ¹⁴ Nes tie, kurie kalba *tokius dalykus, aiškiai pareiškia, jog ieško tėvynės. ¹⁵ Ir iš tiesų, jeigu jie būtų turėję mintyse aną, iš kurios išėjo, jie būtų turėję progą sugrįžti *atgal*. ¹⁶ Bet dabar jie †trokšta geresnės tėvynės, tai yra dangiškosios; todėl †Dievui negėda vadintis jų Dievu, nes jis paruošė jiems miestą. ¹⁷ Tikėjimu Abraomas, kai buvo mėginamas, aukojo Izaoką. *Savo* viengimį *sūnų* aukojo būtent tas, kuris buvo priėmęs pažadus, ¹⁸ kuriam buvo pasakyta: „Sėkla tau bus Šišvardinama per Izaoką“. ¹⁹ *Jis aukojo sūnų* darydamas išvadą, kad Dievas pajėgus *jį* prikelti net iš numirusiųjų, iš kur jis pavyzdiniame įvykyje ir jį atgavo. ²⁰ Tikėjimu Izaokas palaimino Jokūbą ir Ezavą *atsižvelgdamas į ateinančius dalykus.

§ 11:5 „nepatirtų“ – T. „nematytų“. * 11:5 „patikęs“ – Arba „tikrai patikęs“. † 11:6 „patikti“ – Arba „tikrai patikti“. † 11:6 „atsilygina“ t. „yra pasidaręs atlygintoju“. § 11:7 „baimės skatinamas“ – Gr. žodis εὐλαβέομαι (eulabeomai) vartojamas tik čia ir Apd 23:10. Tai nėra įprastas gr. žodis reiškiantis baimę, bet rodo į baimę dėl susirūpinimo, kai žmogus numato galimus blogus dalykus. Žodis susidaro iš dviejų žodžių, kurie reiškia „gerai“ ir „imti“ todėl gali reikšti, kad žmogus tinkamai priima aplinkybių iššūkį atsižvelgiant į galimą pavojų, su reikiamu atsargumu. * 11:7 „tą *tikėjimą*“ – T. „kurį“. † 11:7 „tapo paveldėtoju teisumo, kuris yra per *tikėjimą*“ – Gr. frazė, κατὰ πίστιν („kata pistin“), čia išversta „kuris yra per *tikėjimą*“ yra būdvardinė sandara. Galimi vertimai: „tapo paveldėtoju teisumo, atitinkančio *tikėjimą*“, „tapo teisumo pagal *tikėjimą* paveldėtoju“. Ta gr. k. frazė vartojama NT ir Tit 1:1, Hbr 11:13. † 11:8 „kai buvo pašauktas“ – Arba „šaukiamas“. § 11:8 „vėliau gausias“ – Arba „ketino gauti“. Gr. žodis μέλλω (mello) nusako ateities įvykius. * 11:9 „pažado“ – Arba „pažadėtoje“, bet dėl nuoseklumo vartojamas žodis „pažadas“, nes šioje eilutėje du kartus vartojamas gr. žodžio ἐπαγγελία (epangelia). † 11:10 „nenustodavo laukdamas“ – vartojamas gr. kalbos laikas, kuris neturi tiesioginio atitiktens lietuvių kalboje; gal „laukdavo“, „vis laukė“. † 11:10 „meistras“ – Arba „amatininkas“; gal „architektas“. § 11:10 „statytojas“ – gr. žodis rodo į tą, kuris dirba liaudies naudai, todėl gal: „darbo dėl liaudies atlikėjas“. * 11:11 „būdama nebe to amžiaus“ – T. „už / virš amžiaus laikmečio / laikotarpio / sezono“. † 11:12 „gausūs kaip dangaus žvaigždės ir nesuskaitomi kaip smiltys jūros pakrantėje“ – T. „gausumo atžvilgiu kaip dangaus žvaigždės ir kaip nesuskaitomos smiltys jūros pakrantėje“. † 11:13 „tikėdami“ – Gr. frazė, κατὰ πίστιν („kata pistin“), čia išversta „tikėdami“ yra būdvardinė sandara. Galimi vertimai: „būdami atitinkantys *tikėjimą*“, „tikėjimo būsenoje“, „būdami tikintys“. Ta gr. k. frazė vartojama NT ir Tit 1:1, Hbr 11:7. § 11:13 „nėvietiniai gyventojai“ – Gr. παρεπίδημος (parepidēmos), vartojamas NT tik čia ir I Pt 1:1, 2:11. * 11:14 „tokius dalykus“ – T. y. apie save kaip apie svetimšalius ir nevietinius gyventojus. † 11:16 „trokšta“ – Arba „siekia“. † 11:16 „Dievui negėda“ – T. „Dievas nesigėdija“. § 11:18 „išvardinama“ – Arba „pašaukta“. * 11:20 „atsižvelgdamas į ateinančius dalykus“ – Gr. frazė περι μελλόντων (peri mellontōn, „apie įvyksiančius dalykus“ ar pan.) vartojama tik čia NT. Žodis μελλόντων (mellontōn) yra vartojamas dar Apd 26:22, 27:30; Kol 2:17; I Tim 1:16; Hbr 9:11, 10:1; II Pet 2:6; Apr 8:13.

21 Tikėjimu mirštantis Jokūbas palaimino abu Juozapo sūnus, ir garbino, *atsirėmęs* į savo *†lazdos viršugalį*. 22 Tikėjimu Juozapas mirdamas *‡užsiminė* apie Izraelio vaikų išėjimą ir davė įsakymą dėl savo Špalaikų. 23 Tikėjimu *ką tik* gimęs Mozė buvo tris mėnesius savo tėvų paslėptas, nes jie matė vaikelį esant labai gražų ir nebijojo karaliaus įsakymo. 24 Tikėjimu Mozė užaugęs atsisakė vadintis Faraono dukters sūnumi, 25 pasirinkęs verčiau kentėti priespaudą su Dievo tauta, negu laikinai gėrėtis nuodėmės malonumais, 26 *ir* **įvertinęs †paniekinimą* dėl Kristaus didesniu turtu negu brangenybes Egipte, nes jis nukreipė savo dėmesį į atlygį. 27 Tikėjimu jis paliko Egiptą, nebijodamas karaliaus rūstybės, nes liko tvirtas, tarsi matydamas Neregimąjį. 28 Tikėjimu jis surengė Aplenkimą, *‡tai yra* kraujo Šapšlakstymą, kad tas, kuris nužudė pirmagimius, nepaliestų jų. 29 Tikėjimu jie perėjo Raudonąją jūrą kaip per **įprastą sausumą*; *†egiptiečiai*, bandę tą patį *daryti*, buvo paskandinti. 33 kurie per tikėjimą užkariavo karalystes, *‡įvykdė teisumą*, Šįgijo pažadus, užčiaupė liūtams nasrus, 34 užgesino ugnies galią, paspruko nuo kalavijo ašmenų, iš silpnumo buvo stiprinami, tapo galingi kovoje, privertė bėgti svetimųjų **kariuomenes*. 39 Ir tie visi, *†sulaukė gero liudijimo ‡per tikėjimą*, *vis dėlto* negavo to, kas buvo pažadėta, 40 nes Dievas mums buvo numatęs *ką geresnio*, kad jie be mūsų *Šnebutų* padaryti tobulais.

12

1 Todėl ir mes, tokio didelio liudytojų debesies apsupti, **nusimeskime* visus apsunkinimus bei *†lengvai apraizgančią nuodėmę ir* ištvėringai bėkime mums prieš akis *esančių lenkčių*, 2 *įbesdami* akis į tikėjimo pradininką ir atbaigėją Jėzų, kuris dėl jam prieš akis *esančio* džiaugsmo ištvėrė kryžių, nieku versdamas gėdą, ir yra atsisėdęs Dievo sosto dešinėje. 3 Taigi, rimtai apmąstykite tą, kuris ištvėrė tokį nuo nusidėjėlių prieš jį nukreiptą priešgyniavimą, kad *‡nusišildami* *Šnepalūžtumėte* psichiškai.

† 11:21 „lazdos viršugalį“ – Priešingai daugelio žmonių nuomonei, čia nėra cituojamas Septuaginto (LXX) Prd 47:31 vertimas („lazdos viršugalys“), kuris nukrypsta nuo hebrajų kalbos (MT) teksto („lovos galvūgalis“). Džanas Gilas (John Gill, 1690-1771) parašė: „[Pradžios knygos 47:31 eilutė] nėra ta vieta, kurią apaštalas cituoja ar į kurią nurodo, nes [tas įvykis, kai Jokūbas nusilenkė ant lovos galvūgalio] įvyko prieš Juozapo sūnų palaiminimą, tačiau [įvykis, aprašytas Laiske hebrajams 11:21] įvyko tuo pačiu metu, ir apaštalas pasakoja tai, ko niekur nėra užrašyta Pradžios knygoje [...]“ ‡ 11:22 „užsiminė apie [...] išėjimą“ – Plg. Pr 50:24. § 11:22 „palaikų“ – Arba „kaulų“. * 11:26 „įvertinęs“ – Arba „palaikęs“. † 11:26 „paniekinimą dėl Kristaus“ – Arba „Kristaus paniekinimą“, „Kristaus išpeikimą“. ‡ 11:28 „tai yra“ – Arba „ir“. § 11:28 „apšlakstymą“ – Arba „išliejimą“. * 11:29 „įprastą sausumą“ – Izraelio tauta galėjo vaikščioti ant jūros dugno lygiai taip, kaip ant įprastos sausumos dėl Dievo veikimo, aprašyto Iš 14:21-22. † 11:29 „egiptiečiai bandė tą patį daryti, buvo paskandinti“ – T. „tą dalyką prisiėmę kaip pabandymą, egiptiečiai buvo paskandinti“. ‡ 11:33 „įvykdė teisumą“ – gal „įvykdė teisingumą“; rodo arba į tai, kad darė, kas teisinga arba į tai, kad traukė atsakomybėn tuos, kurie darė tai, kas neteisingą (pvz. karaliaus Dovydo valdymo metu); plg. Apd 10:35. Labiau tinkamas pirmas variantas, nes niekas be tikėjimo (pasikliovimo) Dievu nesugebės įvykdyti tai, kas teisinga. § 11:33 „įgijo pažadus“ – Arba „įgijo pažadėtus dalykus“; antras vertimas laiko frazė metonimija, t. y., žodį ar posakį, kuriuo dėl vaizdingumo pakeičiamas kito daikto ar reiškinių pavadinimas, remiantis sąvokų artimumu, glaudžiu jų ryšiu (LKŽ). * 11:34 „kariuomenes“ – Arba „eiles“, „išsirikiavusius“, „karių pulkus“. † 11:39 „sulaukę“ – Arba „įgavę“. Plg. Hbr 11:2. ‡ 11:39 „per tikėjimą“ – Gr. διὰ τῆς πίστεως (dia tēs pisteōs), kuri frazė irgi vartojama Rom 3:25, 30-31; Gal 3:14,26; Ef 2:8, 3:12, 17; Kol 2:12. Atkreiptinas dėmesys, kad Hbr 11:2 vartojamas prielinksnis ἐν (en); šiame kontekste reikšmė greičiausiai ta pati kaip ir prielinksnio διὰ (dia). § 11:40 „nebūtų padaryti tobulais“ – Arba „nebūtų išstbulinti“, „nebūtų padaryti tikslą pasiekusiais“. Žr. Hbr 2:10 išnašą. * 12:1 „nusimeskime“ – gramatinė gr. žodžio forma rodo, kad šis veiksmas lydi pagrindinį veiksmą (bėkime) ir sąlygoja jį. † 12:1 „lengvai apraizgančią“ – Arba „aplankui gerai įsitaisiusią / įsitaisiusį“. ‡ 12:3 „nusišildami“ – Gr. žodis κάμνω (kamnō) vartojamas NT ir Jok 5:15 ir Apr 2:3 eilutėse. § 12:3 „nepalūžtumėte psichiškai“ – T. „nusišildumėte savo sieloje“; arba „psichiškai nusišildumėte“.

⁴ Jūs dar neatsilaikėte iki kraujo, kaudamiesi prieš nuodėmę, ⁵ ir visai pamiršote *paraginimą, kuris byloja jums kaip sūnams: Mano sūnau, nepaniekink Viešpaties sudraudžiančios auklybos ir nenuilsk, *kai esi* jo baramas, ⁶ nes ką Viešpats myli, tą sudrausmina, ir plaka kiekvieną sūnų, kurį priima. ⁷ Jeigu jūs ištvėriate sudrausminimą, Dievas elgiasi su jumis kaip su sūnumis, nes kurio gi sūnaus tėvas nedrausmina? ⁸ Bet jei esate be drausminimo, kurio visi yra gavę savo dalį, tada esate pavainikiai, o ne sūnūs. ⁹ Be to, mes gi turėjome savo kūno tėvus *kaip* drausmintojus ir juos pagarbiai paisydavome; argi ne daug labiau elgsimės pavaldžiai dvasių Tėvui ir gyvensime?! ¹⁰ Nes jie iš tikrųjų *mus* drausmindavo nedaugeliui dienų Špagal savo nuožiūrą, bet *šis *tai daro dėl mūsų* naudos, kad būtume jo šventumo dalininkai. ¹¹ Beje, kiekvienas sudrausminimas tuo metu atrodo ne džiuginantis, bet liūdinantis, bet vėliau jis atneša taikų teisumo vaisių tiems, kurie yra juo išlavinti. ¹² Todėl pakelkite nuleistas rankas ir pasilpusius kelius ¹³ ir teikite tiesiais takais savo kojomis, kad nenukryptų nuo kelio tai, kas luoša, bet verčiau sugytų. ¹⁴ Vykities ramybę su visais ir šventumą, be kurio niekas Šneregės Viešpaties, ¹⁵ stropiai žiūrėdami, kad niekas nestokotų Dievo malonės, kad kokia nors karti šaknis, į viršų išdygdama, nesukeltų rūpesčių, ir per ją daugelis nebūtų suteršti; ¹⁶ kad niekas *nebūtų* paleistuvis ar šventų dalykų niekintojas kaip Ezavas, kuris už vieną valgio kąsnį pardavė savo pirmagimystės teises. ¹⁷ Juk žinote, kaip jis paskui, norėdamas paveldėti palaiminimą, buvo atmestas, nes nerado atgailos vietos, nors stropiai ieškojo *palaiminimo su ašaromis. ²⁵ Žiūrėkite, kad neatmestumėte kalbančiojo! Nes jeigu anie neištrūko, kai atmetė tą, kuris žemėje perdavė Dievo pranešimų, tai juo labiau neištrūksime mes, nusigręžę nuo to, kuris *kalba* iš dangaus! ²⁸ Todėl, kadangi gauname nepajudinamą karalystę, tebesilaikykime malonės, kad ja tarnautume Dievui priimtina su pagariu drovumu ir dievota baime, ²⁹ nes mūsų Dievas yra ryjanti ugnis.

13

¹ Teišsilaiko broliška meilė. ² Nepamirškite svetingumo, nes per jį kai kurie priėmė į svečius angelų, to nežinodami. ³ Laikykite mintyse kalinius, lyg patys būtumėte kartu įkalinti, tuos, kuriuos kankina, tartum ir jūs patys būtumėte jų kūne. ⁴ Santuoka *tebūna* gerbiama tarp visų žmonių, ir lova *tebūna* šnesubjaurota;

* **12:5** „paraginimą“ – Arba „įspėjančius paguodos žodžius“. † **12:8** „yra gavę savo dalį“ – T. „yra tapusiais dalininkais“. ‡ **12:9** „drausmintojus“ – Arba „auklėtojus“. § **12:10** „pagal savo nuožiūrą“ – Gr. „pagal jiems esantį protavimą / mąstymą / vertinimą“. * **12:10** „šis“ – Gr. „jis“. † **12:10** „kad būtume jo šventumo dalyviai“ – Gr. „į dalyvavimą šventumo jo“. ‡ **12:10** „būtume jo šventumo dalininkai“ – Arba „priimtume ir pritaikytume jo šventumą“, „pasisavintume jo šventumą“. § **12:10** „dalininkai“ – Arba „dalyviai“. * **12:11** „išlavinti“ – Arba „ištreniruoti“, „išugdyti“. † **12:13** „eikite tiesiais takais savo kojomis“ – T. „darykite tiesius takus savo kojoms“ (idioma). Plg. Pat 4:25-27. ‡ **12:13** „nenukryptų nuo kelio tai, kas luoša“ – Gal „tai, kas luoša, neišnirtų“, bet greičiausiai žodis ἐκτρέπω (ektrepō) neturi reikšmės „išnerti“. Kiekvienam reikia eiti Dievo tiesiu keliu, kad pats vis labiau patirtų dvasinį pasveikimą ir kiti tai patirtų. § **12:14** „neregės Viešpaties“ – Gal gr. žodis ὀπτάνομαι (optánomai) čia vartojamas prk. prasme, „patirti“; plg. Lk 9:27; Jn 3:3,36; Hbr 11:5 ir kt. * **12:17** „palaiminimo“ – Gr. mot. gim. įvardis, „jos“; įvardis negali rodyti į gr. žodį „vieta“, nes jis yra vyr. gim. Pagal gramatinę formą galėtų rodyti į gr. žodį „atgaila“, bet Prd 27:34-40 tvirtina, kad Ezavas ne atgailos ieškojo, bet palaiminimo. Kitas paaiškinimas: Ezavas siekė, kad jo tėvas atgailautų dėl palaiminimo suteikimo, bet nepavyko. † **12:28** „kadangi gauname“ – Arba „gaudami“. ‡ **12:28** „dievota baime“ – Arba „atsargumu“; t. y. su nenoriu bent truputį nukrypti nuo Dievo valios. * **13:2** „nežinodami“ – Arba „nežinodami“. † **13:3** „Laikykite mintyse“ – Arba „Atsiminkite“; čia reikšmė yra pastoviai aukštai vertinti tuos, kurie kenčia dėl Viešpaties vardo ir parodyti tą vertinimą veiksmais. ‡ **13:4** „tarp visų žmonių“ – Arba „visuose žmonėse“, „visuose reikaluose“, „visais atvejais“. § **13:4** „nesubjaurota“ – Arba „sutepta“, „suteršta“.

bet paleistuvius ir svetimautojus Dievas nuteis. ⁵ *Jūsų* gyvensena *tebūna* be meilės pinigams; būkite patenkinti tuo, kas yra, nes *jis yra pasakęs: „*Aš †niekada tavęs neatšizadėsiu ir niekada tavęs nepaliksiu.*“ ⁶ Taigi mes drąsiai sakome: †„*Mano padėjėjas yra Viešpats*“, ir „*Aš nebijosiu! Ką padarys man žmogus?*“ ⁷ Šlaikykite mintyse *savo vadovus, kurie kalbėjo jums Dievo žodį; jų tikėjimu sekite, išžiūrėdami į †tai, kas pasidaro iš *jų* gyvensenos. ⁸ Jėzus Kristus vakar ir šiandien tas pats – ir amžinai! ⁹ Nebūkite šen ir ten nešiojami įvairių ir svetimų mokslų, nes gerai, kad širdis yra įtvirtinta malone, ne valgiais, iš kurių nesulaukė naudos tie, kurie jais užsiėmė. ¹⁰ Mes turime aukurą, nuo kurio neturi teisės valgyti tie, kurie tarnauja padangtei. ¹¹ Nes yra sudeginami už stovyklos kūnai tų gyvulių, kurių kraują vyriausiasis kunigas įneša į *šventąją vietą kaip auką* už nuodėmę. ¹² Todėl ir Jėzus kentėjo už vartų, kad savo krauju Špašventintų tautą. ¹³ Todėl išėikime pas jį už stovyklos, nešdami jo paniekinimą, ¹⁴ nes čia neturime pasiliekančio miesto, bet ieškome būsimąjo. ¹⁵ Tad per jį visuomet atnašaukime Dievui gyriaus auką, tai yra, *jo vardą dėkingai pripažįstančių lūpų vaisių. ¹⁶ O nepamirškite daryti gera ir dalytis su kitais, nes tokios aukos tikrai patinka Dievui. ¹⁷ Pakluskite †savo vadovams ir elkitės pavaldžiai, nes jie budi jūsų sielų labai, kaip turėsiantys duoti ataskaitą, kad jie tai darytų su džiaugsmu, o ne dūšaudami, nes jums tai būtų nenaudinga. ²⁰ O ramybės Dievas, kuris †per amžinosios sandoros kraują išvedė iš numirusiųjų didįjį avių Ganytoją, mūsų Viešpatį Jėzų, ²¹ Štepadaro jus visiškai tinkamus *kiekviename gerame darbe, kad vykdytumėte jo valią, darydamas jumyse tai, kas †jam labai patinka per Jėzų Kristų, kuriam šlovė per amžių amžius! Amen. ²² Ir maldauju jus, broliai, pakęskite †ši Šparaginimo *žodį, nes juk parašiau jums trumpai. ²³ Žinokite, kad *mūsų* brolis Timotiejus yra išleistas laisvėn. Jei jis netrukus atvyks, su juo pamatysiu jus.

* **13:5** „jis yra pasakęs“ – Plg. Prd 28:15, Įst 31:8, Joz 1:5, I Met 28:20. † **13:5** „niekada“ (2 k.) – Arba „jokiu atveju“. † **13:6** „Mano padėjėjas ...“ – Ps 118:6. § **13:7** „Laikykite mintyse“ – Arba „Atsiminkite“; čia reikšmė yra pastoviai aukštai vertinti juos ir jų biblinį mokymą ir parodyti tą vertinimą savo veiksmais. * **13:7** „savo vadovus“ – Arba „jus valdančiuosius“. Tas pats gr. žodis ἡγεομαι (hēgeomai) vartojamas Mt 2:6, Lk 22:26, Apd 7:10 ir kt. † **13:7** „tai, kas pasidaro iš jų gyvensenos“ – Arba „pasekmę“, „rezultatą“, „baigtį“. † **13:11** „šventąją vietą“ – Arba „šventovę“. Čia kalbama apie Atpirkimo dieną vykdomą aukojimą, kai į Švenčiausiąją vietą būdavo įneštas gyvulio kraujas ir Sandoros skrynios dangtis buvo apšlakstomas krauju. § **13:12** „pašventintų tautą“ – Arba „padarytų žmones šventais“. * **13:15** „jo [...] lūpų“ – Arba „jo vardui pritariančių lūpų vaisių“. † **13:17** „savo vadovams“ – Žr. Hbr 13:7 išnašą. † **13:20** „per amžinosios sandoros kraują“ – Nors nevalia pasakyti tvirtai, kad tai vienintelis galimas paaiškinimas, bet turbūt sakinyje „rodo į [Jėzaus kraujo] ypatingą įtaką jo prisikėlimui ir besitęsiančią [Kristaus kraujo] galią nuo to laiko“ (John Gill, kuris gyveno 1690-1771). Jėzus yra Dievas ir Jo kraujas yra Dievo kraujas (Apd 20:28). Jo kraujas kokia nors prasmė yra Dievo gyvybė (Prd 9:4) ir Dievo gyvybė niekada nenustos veikti. Plg. Kun 17:11. § **13:21** „tepadaro jus visiškai tinkamus“ – Arba „tepataiso jus visiškai“, „teparengia jus visiškai“, „teparuošia jus visiškai“. Gr. žodis καταρτίζω (katartízō) reiškia „visiškai parengti / pataisyti“. Jis vartojamas kalbant apie žvejų tinklų taisymą (Mt 4:21, Mk 1:19), apie mokslinį paruošimą (Lk 6:40), apie gyrių paruošimą / paskyrimą (Mt 21:16; plg. Ps 8:2), apie paskyrimą pražučiai (Rom 9:22), apie žmonių grupės sunarinimą / sunėrimą, t. y. vienybę (I Kor 1:10, II Kor 13:11), apie trūkumo pašalinimą (I Tes 3:10), apie fizinio daikto sutvėrimą (Hbr 10:5, 11:3), ir dar apie dvasinį pataisymą arba parengimą, t. y. apie padarymą dvasiškai tinkamu (Gal 6:1, Hbr 13:21, I Pt 5:10). * **13:21** „kiekviename gerame darbe“ – Arba „kiekvienu geru darbu“, t. y. visais Dievo atliktais darbais. Priimtajame tekste yra žodis, kuris išverstas „darbas“. † **13:21** „jam labai patinka“ – T. „jo akyse (akivaizdoje) yra labai patinkama“. † **13:22** „ši“ – Gr. artikelis gali būti išverstas ir „mano“. Žr. Hbr. 12:5. § **13:22** „paraginimo“ – Arba „su paguoda pateikto įspėjimo“. * **13:22** „žodį“ – T. y. „pranešimą“, „žinią“.

Jokūbo laiškas

¹ Jokūbas, Dievo ir Viešpaties Jėzaus Kristaus tarnas, dvylikai *genčių †išeivijoje: †Sveiki!

² Laikykite *tai* Švisokeriopu džiaugsmu, mano broliai, kai *pakliūvate į įvairius apsupančius †išmėginimus, ³ žinodami, kad jūsų tikėjimo išbandymas †sukelia ištvėrmę. ⁴ O ištvėrmė Šturi turėti *tobulą †poveikį, kad jūs būtumėte †Štobuli ir *visapusiški, †be jokio trūkumo. ⁵ O jeigu kuriam iš jūsų †trūksta išminties, jis turi Šprašyti Dievą, kuris visiems dosniai duoda ir *nepriekaištauja, ir ji bus jam duota. ⁶ Bet jis turi prašyti tikėdamas, nė kiek neabejodamas. Nes tas, kuris abejoja, yra panašus į jūros bangą, vėjo varinėjamą ir blaškoma. ⁷ Nes †toksai žmogus privalo nemanyti, kad ką nors gaus iš Viešpaties. ⁸ †ŠDvejojantis žmogus yra nepastovus visuose savo keliuose.

⁹ O žemos padėties brolis *turi džiaugtis savo išaukštinimu, ¹⁰ ir turtingasis savo nužeminimu, nes kaip †žolės žiedas jis †nustos reikštis. ¹¹ Mat saulė pakyla su deginančia kaitra ir išdžiovina žolę, ir jos žiedas nukrenta, ir jos Šišvaizdos grožis žūsta: taip ir turtingasis *nuvys †beeidamas. ¹² †Palaimintas žmogus, kuris ištvėria išmėginimą, nes kai Šbus išlaikęs ištyrimą, jis gaus gyvenimo vainiką, kurį Viešpats yra pažadėjęs jį mylintiems.

* **1:1** „genčių išėivijoje“ – T. y. žydų tautybės Viešpaties Jėzaus sekėjai, gyvenantys už Palestinos ribų; arba „pasklidusių genčių“. † **1:1** „išėivijoje“ – Gr. „pasklidime“, „išbarstyme“. Gr. tekste yra artikelis prie šio dkt.; tai leidžia suprasti, kad turima omeny tam tikrą pasklidimą arba išėiviją. Turbūt kalbama apie žydus, tikinčius Viešpačiu Jėzumi, kurie turėjo palikti Jeruzalę po Stepono nužudymo (Apd 11:19). † **1:1** „Sveiki!“ – Arba „Linkėjimai!“, „Sveikinimas!“. § **1:2** „visokeriopu“ – Gr. „visu“; arba „visišku“ („vien tik“), „visokiu“, „visapusišku“, „išsamiau“. Plg. Flp 2:29; I Tim 2:2; Tit 2:10; Tit 3:2; I Pt 2:18. * **1:2** „pakliūvate į [...] apsupančius“ – Arba „patenkate į [...] apsupančius“. Tai vieno gr. žodžio vertimas. † **1:2** „išmėginimus“ – Arba „gundymus“. † **1:3** „sukelia“ – Arba „padaro“, „gamina“, „yra ištvėrmės atsiradimo priežastis“, „priverčia ištvėrmę atsirasti“. § **1:4** „turi turėti tobulą poveikį“ – Gal „turi tobulai baigti darbą tam“. * **1:4** „tobulą“ – Arba „trūkumų neturintį“, „tikslą pasiekusį“. † **1:4** „poveikį“ – Arba „darbą“, „darbo rezultata“. † **1:4** „tobuli ir visapusiški“ – Arba „visais atžvilgiais tobuli“, t. y. visiškai subrendę arba kiekvienoje srityje nestokojantys gerų savybių. § **1:4** „tobuli“ – Arba „subrendę“, „be trūkumų“. * **1:4** „visapusiški“ – T. y. turintys visas išugdytas dorybes, kurias Dievas skiria ištvėringiems savo vaikams. Gr. žodis vartojamas NT tik čia ir I Tes 5:23. † **1:4** „be jokio trūkumo“ – Arba „jokiu atveju nestokojantys“, t. y. nestokojantys jokios geros savybės. Žr. Jok 1:5 ir Ps 23:1. † **1:5** „trūksta“ – Arba „stokoja“. Žr. Jok 1:4 išnašą. § **1:5** „prašyti“ – Arba „prašinėti“. * **1:5** „(ne)priekaištauja“ – Tas pats gr. žodis vartojamas Mt 5:11; Mt 11:20; Mt 27:44; Mk 15:32; Mk 16:14; Lk 6:22; Rom 15:3; I Tim 4:10; Jok 1:5; I Pt 4:14. Gali būti išverstas „niekinti“, „sukelti gėdą“, „barti“, „koneveikti“. † **1:7** „toksai“ – T. „tas“. † **1:8** Dėl viso sakinio – Arba „jis yra dvejojantis žmogus, nepastovus visuose savo keliuose“. Kitas variantas (įskaitant praeitos eilutės tekstą): „Juk tegul nemano ką nors gausiąs iš Viešpaties toksai žmogus, dvejojantis žmogus, nepastovus visuose savo keliuose.“ § **1:8** „Dvejojantis žmogus“ – T. „Dvisielinis žmogus“; arba „Dvilypės sielos žmogus“; žr. I Met 12:33 ir Ps 12:2. * **1:9** „turi džiaugtis“ – Arba „turi jausti pasitenkinimą“. Nors gr. žodis καυχάομαι (kauchaomai) reiškia „girtis“ arba „didžiūotis“ kai kuriuose kontekstuose, manoma, kad, kai aprašomas veiksmas yra doroviškai teigiamas, tie lietuviški žodžiai nelabai tinka dėl susiejimo su išpuikimu. Vis dėlto, žodžio „didžiūotis“ reikšmės „jausti pagarbą, pasitenkinimą“, tikrai tinka, nors tokia reikšmė retai pasitaikoma šnekamosios kalbos vartosenoje. † **1:10** „žolės žiedas“ – Arba „žolyno gėlė“. † **1:10** „nustos reikštis“ – Gr. žodis παρέρχομαι (parerkomai) nereiškia išnykti (nustoti egzistuoti); šiame kontekste jis reiškia pražūti, praeiti. § **1:11** „išvaizdos“ – Arba „veido“. * **1:11** „nuvys“ – Gr. žodis παραίνω (maraino) vartojamas NT tik čia. Žodis apima ir augalų nuvytimą ir žmonių mirtį. † **1:11** „beeidamas“ – T. „savo ėjimuose“; arba „bekeliaudamas“, „savo keliuose“, „savo reikaluose“, „savo užsiėmimuose“. † **1:12** „Palaimintas“ – Tas pat gr. žodis yra išverstas „laimingais“ Jok 5:11. § **1:12** „bus išlaikęs ištyrimą“ – T. y., kai jo tikėjimo ekspertizė bus atlikta.

13 Joks gundomas *žmogus* neturi sakyti: „Aš esu Dievo gundomas“, nes Dievas negali būti blogų dalykų gundomas, ir pats nėra vieno negundo. 14 Bet kiekvienas yra gundomas, kai savo paties geismo yra patraukiamas ir suviliojamas. 15 Paskui *užsimezgęs geismas †pagimdo nuodėmę, o †subrendusi nuodėmė †pagimdo mirtį. 16 *Nesiduokite suklaudinami, mano mylimi broliai.

17 Kiekvienas geras †dovanojimas ir kiekviena tobula dovana yra iš aukštybių, ir †nužengia nuo šviesybių Tėvo, kuriame pakitimo nėra, ir †sprie kurio nėra *sukimosi *metamo* šešėlio. 18 Savo valia jis mus pagimdė tiesos žodžiu, kad būtume tam tikras jo kūrinių †pirmas vaisius.

19 Todėl, mano mylimi broliai: kiekvienas žmogus turi būti greitas klausyti, lėtas kalbėti, lėtas rūstauti, 20 nes žmogaus rūstybė †neįvykdo Dievo teismo. 21 Štodėl atmeskite visą nešvarumą bei *blogybės gausumą ir su romumu priimkite †diegtąjį žodį, kuris pajėgus išgelbėti jūsų sielas.

22 †Taip pat būkite †kūrybingi žodžio vykdytojai, o ne vien *susidomėję klausytojai, apgaudinėjantys patys save. 23 Nes jeigu kas yra susidomėjęs žodžio klausytojas ir ne kūrybingas *žodžio* vykdytojas, tas yra panašus į žmogų, kuris žiūri į savo gimtąjį veidą veidrodyje; 24 jis gi žiūri į save ir nueina, ir tuojau pamiršta, koks buvo. 25 Tačiau kas †nusilenkdamas atkreipia dėmesį į †laisvę suteikiantį tobulą įstatymą ir †pasilieka *toksai*, pasidarydamas ne *užuomarša klausytojas, bet darbo atlikėjas, tas bus palaimintas †beatlikdamas *darbą*.

26 Jei kas tarp jūsų †mano esąs religingas ir nenukreipia bei nepažaboja savo liežuvio, bet apgaudinėja savo širdį, to religija tuščia. 27 Tyra ir nesutepta †religija prieš Dievą ir Tėvą yra ši: *pagalbon aplankyti našlaičius ir našles jų †varge ir išlaikyti save †be dėmės nuo pasaulio.

* **1:15** „užsimezgęs geismas“ – T. y., „geismas, tapęs nėščiu“. † **1:15** „pagimdo“ – Gr. τίκτω (tikto). † **1:15** „subrendusi“ – Arba „baigtį pasiekusi“, „iki galo išsivysčiusi“. § **1:15** „pagimdo“ – Gr. ἀποκυέω (apokueo); vartojamas ir Jok 1:18 eilutėje. * **1:16** „Nesiduokite suklaudinami“ – Arba „Neklyskite“. † **1:17** „dovanojimas“ – Arba „dovanojimo veiksmas“. † **1:17** „nužengia“ – Arba „nusileidžia“. § **1:17** „prie ko nėra“ – Vienas gr. prielinksnis (anksčiau „kuriame“) šioje eilutėje yra išverstas į liet. kalbą dviem būdas (čia „prie kurio“), atsižvelgiant į skirtingus prielinksnių daiktavardžius; veiksmazodis „nėra“ irgi kartojamas vertime. * **1:17** „sukimosi *metamo* šešėlio“ – Rodo į besikeičiančius daugus kūnų šešėlius. † **1:18** „pirmas vaisius“ – Arba „pirmavaisis“. † **1:20** „neįvykdo“ – Arba „neįgyvendina“ arba „nekuria“, t. y. nėra priemonė, kuria Dievas įgyvendina žmogaus kasdienybėje Jam patinkantį teisingą gyvenimą. § **1:21** „Todėl“ – Arba „Dėl tos priežasties“, t. y. kadangi žmogaus pyktis yra nepajėgus įgyvendinti teisingą elgseną, kuri atitinka Dievo normą. * **1:21** „blogybės“ – Arba „nelabumo“, „piktos valios“. † **1:21** „diegtąjį“ – Gr. „įdaigtą“. † **1:22** „Taip pat“ – Arba „Be to“. § **1:22** „kūrybingi [...] vykdytojai“ – Arba „atlikėjai“. Gr. žodis rodo į kūrybinį darbą, ne tik veiksmo kartojimą. Plg. Apd 17:28, kur žodis yra išverstas „poetai“ (klasikine prasme). * **1:22** „susidomėję klausytojai“ – Gr. žodis ἀκροατής (akroatēs) rodo į žmogų, kuris klauso paskaitų, bet neprisiima atsakomybės gyventi pagal dėstytas mintis. Jis panašus į laisvas klausytojas universiteto paskaitose. † **1:25** „nusilenkdamas atkreipia dėmesį“ – Arba „atidžiai žiūri“, „įsižiūri“. Plg. I Pt 1:12. † **1:25** „laisvę suteikiantį tobulą įstatymą“ – Gr. „tobulą laisvės įstatymą“. Pagal gr. k. gramatiką, arba laisvę suteikia tobulą įstatymą arba tobulas įstatymas suteikia laisvę. Pasirinktas vertimas, kuris logiškas. § **1:25** „pasilieka *toksai*“ – Gr. „prie jo pasilieka“, t. y. pasilieka tokioje padėtyje; arba (perkeltine prasme) „jo laikosi“. * **1:25** „užuomarša klausytojas“ – Gr. „užmarštis / užmaršumo klausytojas“. † **1:25** „beatlikdamas *darbą*“ – T. „savo atlikime“. † **1:26** „mano esąs religingas“ – Arba „laiko save religingu“, „sau atrodo religingas“, t. y. atliekantis religijos / tikėjimo išorinius veiksmus. § **1:27** „religija“ – T. y. „išorinių religinių veiksmų atlikimas“. * **1:27** „pagalbon aplankyti“ – Tai yra teikti pagalbą tiems, kurie patys negali padėti sau (dvasine ar fizine prasme). Tai dažni sąvoka Šv. Rašte; plg. Iš 4:31; Rūt 1:6; Ps 106:4; Jer 23:2; Eze 38:8; Mt 25:36,43; Lk 1:68, 78; 7:16; Apd 7:23, 15:14, 36; Hbr 2:6; Jok 1:27. † **1:27** „varge“ – Arba „prispaudime“, „kančioje“. † **1:27** „be dėmės nuo pasaulio“ – Arba „nuo pasaulio nesuterštą“.

2

1 Mano broliai, *turėkite tikėjimą mūsų †šlovingu Viešpačiu Jėzumi Kristumi be †šališkumo. 2 Nes jeigu į jūsų Šsusirinkimą ateina žmogus su auksiniu žiedu, *apsivilkęs* *gražiais drabužiais ir taip pat įeina †vargšas nešvariais drabužiais 3 ir jūs atsižvelgiate į tą, kuris apsirengęs †gražiais drabužiais ir jam sakote: „Tu čia patogiai atsisėsk“, – o vargšui sakote: „Tu ten atsistok, arba atsisėsk čia apačioje prie mano pakojo“, – 4 argi tuomet nepadarėte savyje skirtumų ir nepasidarėte teisėjais, pasižyminčiais blogomis mintimis? 5 Paklauskite, mano mylimi broliai! Argi Dievas neišsirinko šio pasaulio vargšų – turtingųjų tikėjimo atžvilgiu ir paveldėtojų karalystės, kurią jis pažadėjo jį mylintiems? 6 Bet jūs paniekinote Švargšą! Argi ne turtingieji jus engia ir ar ne *jie* patys jus tampo po teismus? 7 Ar ne jie *piktžodžiauja tam gražiam vardui, †kuriuo esate pavadinti?

8 Tačiau, jeigu įvykdote karališkąją įstatymą pagal šventraštį: „MYLĖK SAVO ARTIMĄ KAIP SAVE PATĮ“, darote gerai; 9 bet jeigu šališkai elgiatės, darote nuodėmę ir esate įstatymo įtikinti dėl kaltumo kaip *jo* laužytojai. 10 Nes kas laikosi viso įstatymo, tačiau nusižengia vienam *dalykui*, tas yra pasidaręs kaltas dėl visų, 11 nes tas, kuris pasakė: „Nesvetimauk“, taip pat sakė: „Nevykdyk žmogžudystės“. Taigi, jeigu nesvetimauji, tačiau vykdai žmogžudystę, esi pasidaręs įstatymo laužytoju. 12 Taip kalbėkite ir taip darykite, kaip tie, kurie bus teisiami pagal †laisvę suteikiančią įstatymą, 13 nes teismas negailestingas tam, kuris neįvykdė gailestingumo, ir gailestingumas Šdžiūgauja *nugalėjęs* pasmerkimą.

14 Kokia nauda, mano broliai, jei kas sakosi turįs tikėjimą, bet neturi darbų? Nejaugi pajėgia jį išgelbėti *tas tikėjimas?! 15 Jeigu brolis ar sesuo neturi drabužių ir stokoja kasdienio maisto, 16 ir kas nors iš jūsų jiems sakytų: „Eikite ramybėje, susišildykite ir pasisotinkite“, tačiau neduotumėte jiems to, kas būtina kūnui, kokia iš to nauda? 17 Taip ir tikėjimas, jeigu neturi darbų, yra negyvas būdamas †pats vienas. 18 Bet kas nors pasakys: „Tu turi tikėjimą, o aš turiu darbus. Parodyk man savo tikėjimą, kuris nesusijęs su tavo darbais, o aš parodysiu tau savo tikėjimą savo darbais. 19 Tu tiki, kad yra vienas Dievas. Gerai darai. Velniai irgi tiki ir dreba. 20 Bet †ar nori žinoti, o Šžmogau nevykėli, kad su darbais nesusijęs tikėjimas yra negyvas? 21 Argi ne darbais buvo *išteisintas mūsų tėvas Abraomas,

* 2:1 „turėkite tikėjimą“ – Plg. Mk 11:22; Rom 3:22. † 2:1 „šlovingu Viešpačiu Jėzumi Kristumi“ – Arba „Viešpačiu Jėzumi Kristumi, *tąja* Šlove“, kuriuo atveju Jėzus pats pavadintas vardu Šlove; plg. Įst 26:11; Lk 2:32; Jn 1:14; Hbr 1:3, 9:5; Rom 9:4; II Kor 4:6. † 2:1 „šališkumo“ – Gr. žodis yra dgs., „šališkumų“, t. y. šališkų veiksmų. § 2:2 „susirinkimą“ – Gr. συναγωγή (sunagogė); arba „žmonių susibūrimą“, „sueigą“. * 2:2 „gražiais“ – Arba „šviesiais“, „spindinčiais“. † 2:2 „vargšas“ – Arba „neturtėlis“, „vargdientis“; tas pats žodis išverstas „elgeta“ Lk 16:20,22. † 2:3 „gražiais“ – Arba „šviesiais“, „spindinčiais“. § 2:6 „vargšą“ – Arba „neturtėlį“, „vargdienį“. * 2:7 „piktžodžiauja“ – Arba „šmeižia“, „plūdo“, „niekina“. † 2:7 „kuriuo esate pavadinti“ – T. „kuris buvo pasakytas ant jūsų“; tai hebraizmas (plg. Įst 28:10; II Met 7:14 Iz 4:1, 63:19; Jer 14:9; Jer 15:16; Da 9:19; Am 9:12; Apd 15:17). † 2:12 „laisvę suteikiančią įstatymą“ – Gr. „laisvės įstatymą“. Pagal gr. k. gramatiką, arba laisvę suteikia tobulą įstatymą arba tobulas įstatymas suteikia laisvę. Pasirinktas vertimas, kuris logiškas. § 2:13 „džiūgauja *nugalėjęs* teisma“ – Arba „didžiuojasi savo pranašumais prieš teisma“. * 2:14 „tas“ – Gr. kalbos artikelis rodo į tam tikrą tikėjimą, todėl tinka čia žodis „tas“. † 2:17 „pats vienas“ – Gr. „šalia savęs“; arba „be nieko daugiau“; t. y., be lydinčių darbų. † 2:20 „ar nori žinoti“ – Arba „ar turi norą suvokti“; gal „ar leisiesi informuojamas“. § 2:20 „žmogau nevykėli“ – Arba „neproduktyvus žmogau“, „gerų rezultatų nepasiekęs žmogau“, t. „tuščias žmogau“. * 2:21 „išteisintas“ – „paskelbtas arba pripažintas, kaip teisingą (neliečiamą) juridinę padėtį užimančias“. Izaoką paaukojęs, žmonių akyse Abraomas buvo pripažintas teisingą juridinę padėtį užimančiu (Prd 22:9-18), nes Abraomo tarnai-jaunuoliai buvo netoli. Kur kas anksčiau Abraomas buvo išteisintas Dievo akyse (Prd 15:6); plg. Rom 2:13 „teisūs Dievo akivaizdoje“ ir Rom 4:2 „prieš Dievą“.

aukojęs savo sūnų Izaoką ant aukuro? ²² †Ar matai, kaip tikėjimas †veikė kartu su jo darbais, ir Štikėjimas pasiekė tikslą darbais? ²³ Ir išsipildė šventraštis, kuris sako: ABRAOMAS PASITIKĖJO DIEVU, IR TAI JAM BUVO ĮSKAITYTA KAIP TEISUMAS, ir jis buvo pavadintas *DIEVO DRAUGU. ²⁴ Tad matote, kad žmogus †išteisinamas darbais ir †ne tikėjimu, atskirai nuo darbų. ²⁵ Ir paleistuvė Rahaba Štokiu pat būdu: argi ji ne darbais buvo *išteisinta, kai priėmė pasiuntinius ir kitu keliu juos išleido? ²⁶ Nes kaip kūnas be dvasios yra negyvas, taip ir su darbais nesusijęs tikėjimas yra negyvas.

3

¹ Mano broliai, nebebūkite daugelis mokytojai, žinodami, kad *mes susilauksime †griežtesnio nuosprendžio. ² Nes daug kuo mes visi †nusižengiame. Jeigu kas nusižengia žodžiu, tas yra tobulas žmogus, pajėgus pažaboti ir visą kūną. ³ Štai mes įbrukame žąslus arkliams į nasrus, kad mums paklustų, ir pasukame visą jų kūną. ⁴ Štai ir laivai: nors jie tokie dideli ir smarkių vėjų varomi, mažytis vairas pakreipia juos, kur tik vairininko Švalia nori. ⁵ Panašiai ir liežuvis yra mažas narys, tačiau giriasi didžiais dalykais. Žiūrėkite, kokia maža ugnelė padega tokią didžiulę girią! ⁶ Ir liežuvis yra ugnis, neteisumo *pasaulis. Liežuvis †yra užėmęs vietą tarp mūsų narių šitaip: jis suteršia visą kūną, ir padega †gyvenimo eigą, ir pats yra pragaro padegtas. ⁷ Nes kiekviena padermė, tiek žvėrių ir paukščių ir vibždančių padarų, tiek ir jūros gyvūnų, yra žmonijos padermės sutramdoma, ir buvo sutramdyta, ⁸ bet liežuvio joks žmogus nepajėgia sutramdyti; jis nesuvaldoma blogybė, jis pilnas mirtinų nuodų. ⁹ Juo laiminame Dievą, tai yra Tėvą, ir juo keikiame žmones, kurie yra sukurti pagal Dievo panašumą. ¹⁰ Iš tos pačios burnos išeina laiminimas ir prakeikimas. Mano broliai, šie dalykai neturi šitaip Šdėtis! ¹¹ Nejaugi šaltinis iš to pačio *plyšio verčia gėlą ir kartų vandenį? ¹² Argi figmedis, mano broliai, gali išauginti alyvuoges arba vynmedis figas? Taip ir joks šaltinis negali duoti sūraus ir gėlo vandens.

¹³ Kas tarp jūsų išmintingas ir supratingas? Jis turi geru elgesiu parodyti savo darbus su išmintingu romumu. ¹⁴ Bet jei savo širdyse turite kartų †pavydą ir priešišką norą pirmauti, nesididžiukite prieštaraudami tiesai ir nemeluokite tiesai. ¹⁵ Ta vadinama „išmintis“ nenusileidžia iš aukštybių, bet yra žemiška, †juslinė, velniška, ¹⁶ nes kur pavyduliavimas ir priešiškas noras pirmauti, ten sumaištis ir Škiekvienas

† 2:22 „Ar matai [...]?“ – Arba „Matai [...]“. † 2:22 „veikė“ – Arba „dirbo“. § 2:22 „tikėjimas pasiekė tikslą darbais“ – Arba „darbais tikėjimas buvo padarytas tobulas“. * 2:23 „Dievo draugu“ – Žr. II Met 20:7, Iz 41:8. † 2:24 „išteisinamas“ – Arba „skelbiamas arba pripažįstamas nekaltintinu, t. y., teisią padėtį užimančiu“. † 2:24 „ne tikėjimu, atskirai nuo darbų“ – Gr. „ὄχι ἐκ πίστεως μόνον“, „ne iš tikėjimo atskirai“. Plg. Jok 2:7, 20 ir kt. § 2:25 „tokiu pat būdu“ – Arba „panašiu būdu“. * 2:25 „išteisinta“ – T. y., paskelbta arba pripažinta nekaltintą, t. y., teisią padėtį užimančia. * 3:1 „mes“ – T. y. mes, kurie esame mokytojai. † 3:1 „griežtesnio“ – T. „didesnio“. † 3:2 „nusižengiame“, „nusižengia“ – Arba „klumpame“, „klumpa“. § 3:4 „valia“ – T. „impulsas“. * 3:6 „pasaulis“ – Arba „visetas“. † 3:6 „yra užėmęs vietą“ – Arba „yra paskirtas“; gal „yra paskyręs save valdovui“. † 3:6 „gyvenimo eigą“ – Arba „būties ratą“. Gr. žodis, čia išverstas „gyvenimo“ Jok 1:23 eilutėje yra išverstas „gimtąjį“. § 3:10 „dėtis“ – Arba „įvykti“; gal „būti“. * 3:11 „plyšio“ – Arba „skylės“, „įtrūkusios vietos“, „olos“ (plg. Hbr 11:28). † 3:14 „pavydą“ – Arba „rungtyniavimą“, „pavyduliavimą“, „uolų pirmenybės siekimą“, „uolumą“. † 3:15 „juslinė“ – Arba „sielinė“, kai „siela“ suprantama kaip Dievo sukurta būtybė, kuri jaučia emocinius ir fizinius dalykus, bet teigiamai neatsiliepia į Dievo Dvasios kreipimąsi; tai yra būtybė be gyvybiško ryšio su Dievu, kuris yra Dvasia; be tokio ryšio, žmogus vadovaujasi jausmais, vietoj to, kad priimtų sprendimus pagal Dievo Dvasią, ir dėl to pajustų gerus, išskirtinius jausmus, pvz., vienybę su Dievu; juslinis žmogus yra dvasinio žmogaus priešybė (žr. I Kor 2:14), juslinė „išmintis“ duoda žmogui pajusti, kad ji yra teisybė, bet tik pataikauja nedvasiniams potraukiams. § 3:16 „kiekvienas“ – Arba „visoks“.

nedoras reikalas. ¹⁷ Bet išmintis, kuri iš aukštybių, pirmiausia yra tyra, paskui taiki, *besilaikanti lygiateisiškumo, prieinama, pilna gailėstingumo ir gerų vaisių, †nešališka ir neveidmainiška. ¹⁸ O †teisumo vaisius sėjamas Štaikoje *tiems, †kurie daro taiką.

4

¹ Iš kur tarp jūsų karai ir kivirčiai? Ar ne iš čia: iš jūsų *aistrų malonumams, kurios kovoja jūsų nariuose? ² Geidžiate ir neturite; žudote bei trokštate turėti, ir †negalite įsigyti; †kovoiate bei Škariaujate, o neturite, nes neprašote. ³ Prašote ir negaunate, nes netikusiai prašote, kad išleistumėte savo *aistroms malonumams. ⁴ Svetimautojai ir svetimautojos, ar nežinote, kad draugystė su pasauliu yra priešiškas Dievui? Taigi, bet kas, kuris nori būti pasaulio draugas, †paskiria save Dievo priešū. ⁵ Arba ar galvojate, †kad Šventraštis kalba veltui? Dvasia, kuri Šapsigyveno mummyse, *ilgisi iki †pavyduliavimo. ⁶ Bet jis duoda †dar didesnę malonę. Todėl jis sako: „DIEVAS PRIEŠINASI IŠDIDIEMS, BET NUSIŽEMINUSIEMS DUODA MALONĘ. ⁷ Todėl elkitės pavaldžiai Dievui; priešinkitės velniui, ir jis bėgs nuo jūsų. ⁸ Artinkitės prie Dievo, ir jis artinsis prie jūsų. Šapsivalykite rankas, nusidėjėliai, ir darykite širdis tyras, *dvejojantys! ⁹ Pajuskite vargingumą ir gedėkite ir verkite! Jūsų juokas tepavirsta gedulu, o džiaugsmas – nusiminimu. ¹⁰ Nusizeminkite Viešpaties akyse, ir jis jus išaukštins. ¹¹ Broliai, neapkalbinėkite vieni kitų. Kas apkalbinėja brolių ir nuteisia savo brolių, tas apkalbinėja įstatymą ir nuteisia įstatymą. O jeigu tu nuteisi įstatymą, *vadinasi*, esi ne įstatymo vykdytojas, bet teisėjas. ¹² †Yra vienas įstatymo leidėjas, – tas, kuris yra pajėgus išgelbėti ir pražudyti. Kas tu †toks, kad nuteisi kitą?!

* **3:17** „besilaikanti lygiateisiškumo“ – Arba „besilaikanti pusiausvyros“, „maloninga“; gal „švelni“. Gr žodis vartojamas NT ir Flp 4:5, I Tim 3:3, Tit 3:2, I Pet 2:18. † **3:17** „nešališka“ – Arba „nesvyruojanti“, „nevaidinga“; gr. žodis vartojamas tik čia. † **3:18** „teisumo vaisius“ – T. y. išauginama teisinga gyveniena. § **3:18** „taikoje“ – Arba „taikingai“. * **3:18** „tiems“ – Arba „tų“. Gr. forma leidžia išversti ir „tiems“ ir „tų“. † **3:18** „kurie daro taiką“ – Plg. Mt 5:9 („taikdariai“). * **4:1** „aistrų malonumams“ – Gr. ἡδονή (hedonè). Arba „malonumų“, „geidulių“. Žodis vartojamas NT ir Lk 8:14, Tit 3:3, Jok 4:3; II Pt 2:13. † **4:2** „negalite“ – Arba „nepajėgiate“. † **4:2** „kovoiate“ – Arba „ginčijatės“. § **4:2** „kariaujate“ – Arba „pešatės“, „rungiatės“, „mušatės“. * **4:3** „aistroms malonumams“ – Gr. ἡδονή (hedonè). Arba „malonumams“, „geiduliams“. Žr. Jok 1:1. † **4:4** „paskiria save“ – Tas pats gr. žodis vartojamas Jok 3:6 eilutėje: „yra užėmęs vietą“. † **4:5** „kad Šventraštis kalba veltui? Dvasia, kuri apsigyveno mummyse, ilgisi iki pavyduliavimo.“ – Kiti galimi vertimai (1) „kad Šventraštis veltui sako: „Dvasia, kuri apsigyveno mummyse, geidžia iki pavyduliavimo.““ arba (2) „kad Šventraštis veltui sako: „Geidžia iki pavyduliavimo dvasia, kuri apsigyveno mummyse“, arba (3) „kad Šventraštis veltui sako: „Ar geidžia iki pavyduliavimo Dvasia (arba „dvasia“), kuri apsigyveno mummyse?““. Priimtasis tekstas neleidžia versti „[...] jis trokšta dvasios, kurią apgyvendino“. Gr. tekstas leidžia versti arba „Dvasia“ arba „dvasia“. Plg. Rom 8:11, II Tim 1:14 ir kt. § **4:5** „apsigyveno“ – Gr. žodžio κατοικέω (katoikeo) tiksli forma κατοίκησεν (katokēsen) vartojamas NT tik čia ir Mt 2:23, 4:13, Apd 4:7. Visada rodo į gyvenimo tam tikroje vietoje pradžią. * **4:5** „ilgisi iki pavyduliavimo“ – T. „ilgisi į pavyduliavimą“ arba „ilgisi baigiant pavyduliavimu“; Gr. žodis išverstas „ilgisi“ visur kitur NT vartojamas teigiama prasme, t. y. trokšti, stipriai norėti, ilgėtis. † **4:5** „pavyduliavimo“ – Gr. žodis vartojamas kitur NT vien tik blogąja prasme (žr. Mt 27:18; Mk 15:10; Rom 1:29; Gal 5:21; Flp 1:15; I Tim 6:4; Tit 3:3; Jok 4:5; I Pt 2:1). Ši eilutė arba kalba apie žmogaus dvasią, kuri kupina pavydo, arba apie Dievo Dvasią, kuri pavyduliauja, trokšdama, kad žmonės būtų ištikimi Dievui. Šiose vietose kalbama apie sveiką Dievo pavyduliavimą: Iš 20:5; 34:14; Įst 4:24; 5:9; 6:15; Joz 24:19; Eze 36:5; 39:25; Jl 2:18; Nah 1:2; Zch 1:14; 8:2. † **4:6** „dar didesnę“ – Gr. μετίζω (meizon). Plg. Rom 5:20. § **4:8** „Apsivalykite rankas“ – Arba „Apsišvarinkite rankas“, „daryti rankas švarias“. * **4:8** „dvejojantys“ – T. „dvisieliai“. † **4:12** „Yra“ – Arba „Tèra“. † **4:12** „toks“ – T. „esi“.

13 ŠNagi dabar jūs, kurie sakote: „Šiandien arba rytoj keliausime į *va toki miestą, ir tenai prabūsime vienus metus, ir versimės prekyba, ir pasipelnysime“, – 14 †bet jūs nežinote, kas bus rytoj. (Kas gi yra jūsų gyvybė?! Ji juk yra garas, kuris trumpam matosi ir paskui nebesimato.) 15 Vietoje to jūs turėtumėte sakyti: „Jeigu Viešpats norės, mes ir gyvensime ir darysime šį ar tą.“ 16 Bet dabar jūs giriatės Šbūdami pasipūtę; kiekvienas toks pasigyrimas yra blogas! 17 Taigi, tas, kuris žino *ką teisingą daryti, bet nedaro, †tas nusideda.

5

1 *Nagi dabar jūs, turtingieji, verkite ir aimanuokite dėl nelaimių, kurios †jus užgrius. 2 Jūsų turtai yra supuvę ir jūsų drabužiai yra kandžių sukapti. 3 Jūsų auksas ir sidabras yra surūdiję, ir jų rūdys bus liudijimas prieš jus, ir es jūsų kūnus tarsi ugnis. Jūs susikrovėte lobių †paskutiniomis dienoms. 4 Štai jūsų laukus nupjovusių darbininkų atlygis, neteisėtai jūsų sulaikytas, šaukia, ir pjovėjų šauksmai yra pasiekę Kareivijų Viešpaties ausis. 5 Jūs gyvenote žemėje atsidavę malonumams ir Šdėl nežabotų jausmų; nupenėjote savo širdis *kaip dieną, kai skerdziamą puotai. 6 Jūs †pasmerkėte, nužudėte teisųjį; jis jums nesipriešina.

7 Todėl †būkite didžiai kantrūs, broliai, iki Viešpaties atėjimo. Žiūrėkite, žemdirbys laukia brangaus žemės vaisiaus, kantraudamas ilgai dėl jo, kol sulaukia ankstyvojo ir vėlyvojo lietaus. 8 Ir jūs Šbūkite didžiai kantrūs, sustiprinkite savo širdis, nes yra prisiartinęs Viešpaties atėjimas.

9 Nemurmėkite, broliai, vienas prieš kitą, kad nebūtumėte nuteisiami. Štai Teisėjas stovi prie durų! 10 Imkite, mano broliai, vargų pakentimo ir didelio kantrumo pavyzdžiu pranašus, kurie kalbėjo Viešpaties vardu. 11 Štai vadiname *laimingais tuos, kurie ištveria. Girdėjote apie Jobo ištvermę ir matėte, kokia Viešpaties jam skirta pabaiga, nes Viešpats yra kupinas užuojautos ir gailestingas.

12 O †visų svarbiausia, mano broliai, neprisiekinėkite nei dangumi, nei žeme, nei kita priesaika, bet jūsų „taip“ turi būti taip, ir „ne“ – ne, kad nepakliūtumėte į pasmerkimą. 13 Ar kas tarp jūsų kenčia sunkumus? Jis turi melstis. Ar kas

§ 4:13 „Nagi dabar jūs“ – Gal „Nešdinkitės dabar jūs“. Nors žodis „nagi“ silpnai verčia gr. žodį, kiti variantai gali skambėti tarsi tikrą įsakymą fiziškai pasitraukti, kas būtų neteisinga. * 4:13 „va toki“ – Arba „tą ir tą“. † 4:14 „bet jūs nežinote“ – T. „kurie nežinote“. † 4:14 „gyvybė“ – Gr. ζωή (zoè). Kitas žodis, ψυχή (psuchè), kartais irgi verčiamas „gyvybė“, taip pat „siela“. § 4:16 „būdami pasipūtę“ – Gr. „save pasipūtimuose“ arba „savo dideliame išdidume“. Tas pats gr. žodis dar vartojamas NT tik I Jn 2:16. * 4:17 „ką teisingą“ – Arba „ką dorą“, „ką gerą“. † 4:17 „tas nusideda“ – T. „jam yra nuodėmė“. * 5:1 „Nagi dabar jūs, turtingieji, verkite“ – Gal „Nešdinkitės dabar jūs, turtingieji! Verkite“. Nors žodis „nagi“ silpnai verčia gr. žodį, kiti variantai gali skambėti tarsi tikrą įsakymą fiziškai pasitraukti, kas būtų neteisinga. † 5:1 „jus užgrius“ – T. „užeis ant jūsų“. † 5:3 „paskutiniomis dienomis“ – Arba „paskutinėms dienoms“. Gr. frazė vartojama NT dar Apd 2:17, II Tim 3:1. § 5:5 „dėl nežabotų jausmų“ – Gr. žodis σπαταλάω (spatalao) vartojamas NT tik čia ir I Tim 5:6. * 5:5 „kaip dieną, kai skerdziamą puotai“ – Arba „tarsi / kaip skerdimo dienai“, „tarsi / kaip skerdimo dieną“. † 5:6 „pasmerkėte“ – Gal „priėmėte nuosprendį“, „paskyrėte / paskelbėte bausmę“. † 5:7 „būkite didžiai kantrūs“, „kantraudamas ilgai“ – Tai to pačio gr. vksm. vertimai. Tas pats gr. žodis vartojamas ir Mt 18:26, 29; Lk 18:7; I Kor 13:4; I Tes 5:14; Hbr 6:15; Jok 5:8; II Pt 3:9. § 5:8 „būkite didžiai kantrūs“ – Tas pats gr. žodis, kuris 7-oje eilutėje verčiamas „būkite didžiai kantrūs“, „kantraudamas ilgai“. * 5:11 „laimingais“ – Arba „palaimintais“. Tas pats gr. žodis vartojamas Jok 1:12. † 5:12 „visų svarbiausia“ – Gr. frazė πρὸ πάντων (pro panton) vartojamas NT ir Kol 1:17, kur rodo į svarbą, gal irgi į laiką, taip pat I Pt 4:8, kur rodo į svarbą.

optimistiškai nusiteikęs? Jis turi giedoti psalmes. ¹⁴ Ar kas tarp jūsų Šyra silpnas? Jis turi pasikviesti bažnyčios vyresnius, ir jie, patepdami jį aliejumi Viešpaties vardu, turi melstis * už jį, ¹⁵ ir tikėjimo malda išgelbės nusilpusį, ir Viešpats jį pakels, o jeigu jis yra padaręs nuodėmių, Šjam bus atleista.

¹⁶ * Išpažinkite vieni kitiems nusižengimus ir melskitės vieni už kitus, kad būtumėte išgydyti. Daug nuveikia Šigalinta, energinga teisiojo * malda. ¹⁷ Elijas buvo tuos pačius jausmus turėjęs žmogus, kaip ir mes, ir jis melste meldė, kad nelytų, ir nelijo žemėje trejus metus ir šešis mėnesius. ¹⁸ Ir jis vėl meldėsi, ir dangus davė lietaus, o žemė išželdino savo vaisių.

¹⁹ BroLIAI, jei kuris iš jūsų nuklystų nuo tiesos, ir kas nors jį atverstų, ²⁰ težino, kad atversdamas nusidėjėlių nuo jo klystkelio, išgelbės sielą nuo mirties ir uždengs daugybę nuodėmių.

‡ **5:13** „giedoti psalmes“ – Arba „užtraukti melodiją“, „giedoti“. § **5:14** „yra silpnas“ – Arba „paliegsta“, „turi negalią“, „menksta“, „serga“, „negaluoja“. Gr. veiksmazodis ἀσθενέω (astheneo) NT yra vartojamas 36 k. 35-ose eilutėse. 17 iš 35 atvejų žodis rodo į sirgimą neapibrėžtomis ligomis. 2-ose eilutėse jo dalyvio forma rodo į nepajėgiančius judėti iki norimos vietos (tai aklieji, šlubieji / luošieji, sudžiūvusieji šiose eilutėse: Jn 5:3, 7.). Visais kitais atvejais tas veiksmazodis rodo į silpnumą (pvz., Rom 14:1-2; II Kor 11:29; Hbr 5:2, 11:34). Atkreiptinas dėmesys į tai, kad giminingas būdvardis ἀσθενής (asthenēs) pasitaiko Apd 4:9 (plg. Apd 3:7) apibūdinant žmogų, kuris negalėjo vaikščioti. Giminingas daiktavardis ἀσθενεία (astheneia) vartojamas II Kor 12:5, 9, 10. Ten tas Pauliaus silpnumas (dyglys kūne) Dievo sprendimu yra nepašalintinas. * **5:14** „už jį“ – Gal „būdami virš jo“; t. „virš jo“ arba „ant jo“. † **5:15** „nusilpusį“ – Arba „nuilsusį“, „pailsusį“. Gr. žodis vartojamas NT tik čia ir Hbr 12:3, Apr 2:3. ‡ **5:15** „o“ – Arba „ir“. § **5:15** „jam bus atleista“ – Nuodėmės jam bus atleistos ne todėl, kad kiti už meldėsi, bet todėl, kad, Dievui atsakant į jų maldą, pats nusidėjęs žmogus atgailaus ir jas išpažns; plg. Ps 32:5; Pat 28:13; Lk 17:3-4; Apd 8:22; I Jn 1:9. * **5:16** „Išpažinkite vieni kitiems nusižengimus“ – Kalbama apie skriaudas, padarytas vienas kitam, ne apie slaptas nuodėmes prieš vien tik Dievą. Plg. Jok 2 sk. apie šališkumą, Jok 3 sk. apie liežuvį, Jok 4 sk. apie karus ir kivirčius tarp jų, Jok 5 sk. apie sulaikytą darbo užmokestį ir vėliau tame skyriuje apie murmėjimą vieną prieš kitą, taip pat Mt 18:15 („jeigu tavo brolis tau nusidės [...]“). † **5:16** „išgydyti“ – Gr. žodis ἰάομαι (iaomai) gali rodyti arba į kūno gydymą (pvz., Mt 8:8 ir kt.), arba į sielos gydymą (pvz., Mt 13:15; I Pt 2:24; Hbr 12:13). I Kor 11:30 eilutės kontekste nėra šio gr. žodžio, bet aišku, kad kai kurie nebūtų fiziškai susirgę ir net mirę, jei jie būtų paklusę Dievo Žodžiui. Dėl sielos sveikatos plg. Ps 41:4, III Jn 2. Atkreiptinas dėmesys į tai, kad Jokūbas peikė už įvairias nuodėmes, o bet kuri nuodėmė yra netoleruotina sielos liga, kurią Dievas įstengia išgydyti, jeigu žmogus elgsis pavaldžiai Jam. Plg. I Kor 11:30-31. ‡ **5:16** „nuveikia“ – Arba „įstengia“, „nugali“. § **5:16** „įgalinta, energinga“ – Tai vieno gr. žodžio, ἐνεργέω (energeo), vertimas. T. y. malda, kuriai Dievas suteikia galią, veiksmingumą ir yra išreiškiamą energingai; plg. Rom 8:26. * **5:16** „malda“ – Arba „prašymų pateikimas“. † **5:20** „klystkelio“ – T. „kelio klaidos“.

Petro pirmas laiškas

Sveikinimas

¹ Petras, Jėzaus Kristaus apaštalas Ponto, Galatijos, Kapadokijos, Azijos ir Bitinijos *išėivijos †svetur apsistojusiems, išrinktiems ² pagal Dievo Tėvo išankstinį žinojimą, ‡Dvasios pašventinimui esant priemone, Škad paklustumėte ir būtumėte apšlakstyti Jėzaus Kristaus krauju.

Tegausėja jums malonė ir ramybė!

Gyva viltis dėl Jėzaus Kristaus prisikėlimo

³ Palaimintas *tebūna* mūsų Viešpaties Jėzaus Kristaus Dievas ir Tėvas, *kuris pagal savo didį gailėstingumą mus atgimdė gyvai vilčiai per Jėzaus Kristaus prisikėlimą iš numirusių, ⁴ nepragaištančiam ir nesuteptam ir nevystančiam veldiniui, palaikytam danguje jums, ⁵ †kurie per tikėjimą esate Dievo jėga saugomi išgelbėjimui, *kuris yra* paruoštas apreiškimui paskutiniu laiku.

Gyva viltis suteikia džiaugsmo tikėjimo išbandymo metu

⁶ ‡Dėl to jūs džiūgaujate, nors dabar kuriam laikui, jeigu yra būtina, esate nuliūdę įvairiais Šišmėginimais, ⁷ kad * išbandymas jūsų tikėjimo, *kuris yra* daug brangesnis už pragaištantį auksą, †išėitų pagyrimui, šlovei ir pagarbai – nors *tas jūsų tikėjimas* išbandomas ugnimi, – ‡kai bus apreikštas Jėzus Kristus, ⁸ kurį mylite būdami *jo* nepamatę.

Nors dabar *jo* nematote, tačiau *juo* tikėdami džiūgaujate džiaugsmu, *kuris* neapsakomas ir pilnas šlovės, ⁹ gaudami jūsų tikėjimo Šgalutinį rezultatą – *jūsų* sielų išgelbėjimą.

¹⁰ Apie *tą išgelbėjimą ieškodami klausinėjo ir uoliai tyrinėjo pranašai, kurie pranašavo apie jums †*ateisiančią* malonę, ¹¹ tyrinėdami, kurį arba kokį laiką ‡nurodė juose *esanti* Kristaus Dvasia, kai ji iš anksto paliudijo apie Kristui *ateisiančius* kentėjimus ir Špo jų einančią šlovę. ¹² *Jiems buvo apreikšta, kad jie tarnaudami ne sau, bet mums, suteikė tuos dalykus, kurie dabar jums pranešti per tuos, kurie jums paskelbė Evangeliją †*valdomi* Šventosios Dvasios, pasiūstos iš dangaus; į tuos dalykus geidžia atidžiai žiūrėti angelai.

* **1:1** „išėivijos“ – Gr. „pasklidimo“, „išskleidimo“, „išbarstymo“. Gr. tekste nėra artikelio prie šio dkt.
† **1:1** „svetur apsistojusiems“ – Arba „nėvietiniams gyventojams“, „laikinai gyvenantiems svetur“ – Gr. žodis παρεπίδημος (parepidēmos), vartojamas NT tik čia, Hbr 11:13, ir I Pt 2:11. ‡ **1:2** „Dvasios pašventinimui esant priemone“ – Arba „Dvasios pašventinimu“. § **1:2** „kad paklustumėte ir būtumėte apšlakstyti Jėzaus Kristaus krauju“ – Arba „klusnumui ir Jėzaus Kristaus kraujo apšlakstymui“. * **1:3** „kuris pagal savo didį gailėstingumą mus atgimdė“ – T. „pagal savo didį gailėstingumą mūsų Atgimdytojas (arba „mus atgimdęs“)“. † **1:5** „kurie per tikėjimą esate saugomi“ – Arba „saugojamiems Dievo jėga per tikėjimą“. ‡ **1:6** „Dėl to jūs džiūgaujate“ – Dievo vaikams didelį džiaugsmą sukelia tai, kad jie yra saugomi dabar ir sulauks galutinio išgelbėjimo. § **1:6** „išmėginimais“ – Gr. žodis gali apimti ir gundymus. * **1:7** „išbandymas jūsų tikėjimo“ – Gal „jūsų išbandytas (t. y. patvirtintas, kad tikras) tikėjimas“. † **1:7** „išėitų“ – T. „būtų rastas“. ‡ **1:7** „kai bus apreikštas Jėzus Kristus“ – T. „Jėzaus Kristaus apsireiškimo metu“. § **1:9** „galutinį rezultatą“ – Arba „užbaigimą“, „tikslą pasiekimą“. * **1:10** „tą“ – T. „kurį“. † **1:10** „ateisiančią“ – Arba „nukreiptą“. ‡ **1:11** „nurodė“ – Arba „atskleidė“, „pranešė“, „parodė“. § **1:11** „po jų einančią šlovę“ – Arba „po jų einančią didžiulę šlovę“; gr. dgs. „po jų einančias šloves“. * **1:12** „Jiems“ – T. „Kuriems“. † **1:12** „valdomi Šventosios Dvasios“ – Arba „Šventojoje Dvasioje“, „įtakoje Šventosios Dvasios“, „paveikti Šventosios Dvasios“. Plg. panašią gr. k. sandarą Mt 22:43, Apd 11:28, I Kor 12:3, 13 eilutėse, kai kalbama apie žmogų, kuris yra Šventosios Dvasios valdomas ir Mk 1:23; 5:2, kur kalbama apie netyrosios dvasios valdomą žmogų.

Raginimas gyventi šventai

¹³ Todėl, susijuoskite savo proto strėnas, būkite blaivūs *ir tada* galutinai sudėkite viltis į tą malonę, kuri jums bus atnešta, Škai bus apreikštas Jėzus Kristus. ¹⁴ Kaip klusnūs vaikai, neprisitaikykite prie ankstesnių geismų, *prie kurių prisitaikydavote* savo *nežinojime, ¹⁵ bet kaip tas, kuris jus pašaukė, *yra šventas*, taip ir jūs būkite šventi visu *savo* elgesiu, ¹⁶ nes yra parašyta: „BŪKITE ŠVENTI, NES AŠ ESU ŠVENTAS“.

¹⁷ Ir jeigu jūs šaukiate Tėvo, kuris nešališkai teisia pagal kiekvieno *žmogaus* darbą, elkitės su baime savo gyvenimo svetimoje šalyje metu, ¹⁸ žinodami, kad buvote išpirkti iš savo niekingos nuo tėvų perduotos gyvensenos ne gendančiais daiktais – sidabru ir auksu, – ¹⁹ bet brangiu Kristaus krauju, kaip avinėlio be kliaudos ir be dėmės, ²⁰ kuris iš tikrųjų buvo *†numatytas* prieš pasaulio įkūrimą, bet buvo apreikštas šiais paskutiniaisiais laikais jūsų labui, ²¹ kurie per jį tikite Dievu, kuris jį prikėlė iš numirusiųjų ir jam davė šlovę, kad jūsų tikėjimas ir viltis būtų *sudėti* į Dievą.

²² *†Kadangi* apvalėte savo sielas paklusdami tiesai per *ŠDvasią*, kad būtų neveidmainiška brolių meilė, iš tyros širdies karštai mylėkite vienas kitą ²³ jūs, kurie esate atgimdyti ne iš pranykstančios, bet iš nepranykstančios sėklos, gyvu ir amžinai pasiliekančiu Dievo žodžiu, ²⁴ nes **†KIEKVIENAS ŽMOGUS YRA KAIP ŽOLĖ, †IR VISA ŽMOGAUS ŠLOVĖ KAIP ŽOLĖS ŠZIEDAS. *ŽOLĖ SUDŽIŪSTA, †IR JOS ŽIEDAS NUKRENTA, †BET DIEVO ŽODIS PASILIEKA AMŽINAI.*

Ir šitas yra *Šjums* paskelbtasis Evangelijos žodis.

2

¹ Taigi, atmetę visokią blogybę, visokią klastą ir veidmainystes, pavyduliavimus ir visokias apkalbas, ² lyg ką tik gimę kūdikiai troškite *neklastingo žodinio pieno, kad juo augtumėte, ³ *†jeigu †tikrai* paragavote, jog Viešpats *yra Šmaloningas*.

⁴ Žengdami prie Jo, gyvojo Akmens, tiesa, žmonių atmesto, bet Dievo išrinkto, brangaus, ⁵ ir jūs patys, kaip gyvi akmenys, esate *statydinami į dvasinius namus, į šventą kunigiją, kad atnašautumėte dvasines aukas, priimtinas Dievui per

‡ **1:13** „*ir tada*“ – Nors šių žodžių nėra gr. tekste, jie yra numatyti, nes pirmieji du sakinio veiksmažodžiai yra dalyviai (t. y., linksniuojamo veiksmažodžio formos žodžiai), bet pagrindinis sakinio veiksmažodis, „sudėkite“, yra paprastasis liepiamosios nuosakos veiksmažodis, kurį sąlygoja pirmieji du veiksmažodžiai. § **1:13** „kai bus apreikštas Jėzus Kristus“ – T. „Jėzaus Kristaus apsišaukimo metu“. * **1:14** „nežinojime“ – Arba „neišmanyme“. † **1:20** „numatytas“ – Arba „numanytas“, „iš anksto žinomas“; gr. žodis vartojamas ir Apd 26:5; Rom 8:29; Rom 11:2; II Pt 3:17. ‡ **1:22** „Kadangi apvalėte“ – Arba „Apvalę“. § **1:22** „Dvasią“ – Arba „dvasią“. Žr. I Pt 1:2. Iš gr. teksto nėra aišku, ar kalbamą apie Dievo Dvasią ar žmogaus dvasią. (1) jeigu ne iš didžiosios raidės, reiškia, kad tikinčiojo dvasia yra esminis dalyvis paklūstant (tuomet žmogaus dvasia turi turėti ryšį su Dievo Dvasia, kad galėtų paklusti); (2) jeigu iš didžiosios raidės, reiškia, kad norint paklusti, žmogui būtina Dievo Dvasios pagalba – bet ir tai įeina į (1) taip pat. * **1:24** poetry † **1:24** „kiekvienas žmogus“ – T. „kiekvienas kūnas“. Plg. Gal 2:16 ir kt. Cituojama Iz 40:6-8. ‡ **1:24** line break § **1:24** „žiedas“ – Arba „gėlė“; 2 k. * **1:24** line break † **1:24** line break ‡ **1:25** poetry2 § **1:25** „jums paskelbtasis evangelijos žodis“ – Arba „žodis, kuris jums praneštas *esantis* evangelija“. * **2:2** „neklastingo žodinio pieno“ – Gr. žodis λογικός (logikós), kuris pasitaiko NT tik čia ir Rom 12:1, yra giminingas žodžiui λόγος (lógos), kuris vartojamas I Pt 1:23 termine „Dievo žodžiu“. Galimi vertimai: „neklastingo, protinio pieno“, „neklastingo, proto pieno“; gal „žodžio neklastingo pieno“. Gr. prasmė tai, kad turėtų troškinti dvasinės mitybos „pieno“, t. y. Dievo Žodžio, kuris imamas protu. † **2:3** „jeigu“ – Šioje gramatinėje sandaroje εἴπερ (eiper) gali reikšti „kadangi“. ‡ **2:3** „tikrai“ – Arba „taip yra, kad“. § **2:3** „maloningas“ – Arba „geras“. * **2:5** „statydinami“ – Vartojamas statybinis terminas, kalbant apie žmonių ugdymą pagal Dievo žodį (žr. Mt 16:18; I Kor 8:1; 14:4, 17; I Tes 5:11.).

Jėzų Kristų. ⁶ Todėl šventraštyje esamas ir *toks* turinys: †‡ŠTAI DEDU SIONE VYRAUJANTĮ KERTINĮ AKMENĮ – RINKTINĮ, BRANGŪ; ŠIR KAS TIKI JUO, TIKRAI NEBUS SUGĖDINTAS.

⁷ Tad jums, kurie tikite, *jis yra* *brangenybė, bet †atsisakiusiems tikėti, ‡būtent ŠTAS AKMUO, KURĮ STATYTOJAI ATMETĖ, *TAPO VYRAUJANČIU †KERTINIU AKMENIU ⁸ ‡ir ŠSUKLUPIMO AKMENIU *IR PARPUOLIMO UOLA.

†Tokie ‡atsisakydami tikėti Šsuklumpa *ties žodžiu; tam jie ir †buvo skirti.

⁹ O jūs esate ‡išrinkta giminė, Škarališka kunigija, *šventa tauta, † ‡išigyta Šžmonių grupė, *kad išgarsintumėte †girtinus darbus to, kuris jus pašaukė ‡iš tamsos į savo nuostabią šviesą. ¹⁰ Seniau jūs buvote NE ŠŽMONIŲ GRUPĖ, bet dabar DIEVO ŽMONIŲ GRUPĖ; seniau NEBUVOTE SUSILAUKĖ *GAILESTINGUMO, bet dabar ESATE SUSILAUKĖ GAILESTINGUMO.

¹¹ Mylimieji, †ispėdamas bei padrąsindamas raginu jus kaip gyventojus sve-timšalius ir ‡nevietinius gyventojus susilaikyti nuo kūniškų geismų, kurie kovoja prieš sielą, ¹² laikydami savo elgseną gerą tarp Špagonių, kad tuo atveju, kuriuo jie apkalba jus kaip blogadarius, jie dėl *jūsų* gerų darbų – *juos* stebėdami – šlovintų Dievą aplankymo Dieną.

¹³ Taigi, Viešpaties labui elkitės pavaldžiai *kiekvienai žmonių valdžiai: tiek kar-aliui, kaip vyriausiajam, ¹⁴ tiek valdytojams, kaip jo pasiūstiems bausti blogadarius ir pagirti geradarius, ¹⁵ nes tokia yra Dievo valia, kad gera darydami nutildytumėte kvailų žmonių nežinojimą. ¹⁶ *Taip elkitės* kaip laisvieji, ne kaip tokie, kurie naudojasi laisve kaip priedanga †blogiui, bet kaip Dievo tarnai. ¹⁷ Gerbkite visus, mylėkite broliją, bijokite Dievo, gerbkite karalių.

¹⁸ ‡Namų tarnai, elkitės pavaldžiai *savo* Ššeimininkams su *visu dievobaimingumu,

† 2:6 poetry ‡ 2:6 „Štai [...]“ – Plg. Iz 28:16. § 2:6 line break * 2:7 „brangenybė“ – Arba „didžiulė vertybė“, „lobis“, „turtas“. † 2:7 „atsisakiusiems tikėti“ – Arba „nepaklūstantiems“ arba „atsisakiusiems būti įtikinami“. ‡ 2:7 poetry § 2:7 „tas [...]“ – Plg. Ps 118:22. * 2:7 line break † 2:7 „kertiniu“ – T. „kampo“. ‡ 2:8 poetry2 § 2:8 „suklupimo [...]“ – Plg. Iz 8:14. * 2:8 line break † 2:8 „Tokie“ – T. „Kurie“. ‡ 2:8 „atsisakydami tikėti“ – Arba „nepaklūsdami“, „nesileisdami įtikinami“. § 2:8 „suklumpa ties žodžiu“ – Gal „žodžiu, suklumpa“. * 2:8 „ties žodžiu“ – Arba „dėl žodžio“, t. y. jie atsisako priimti teisingos žinios apie Dievo skirtą Mesiją. † 2:8 „buvo skirti“ – Kontekstas rodo, kad jie buvo skirti suklupti dėl to, kad atsisakė tikėti. Nėra parašyta, kad jie buvo skirti netikėti. Plg. II Pt 3:9, Eze 18:32, 33:11; I Tim 2:4. ‡ 2:9 „išrinkta giminė“ – Žr. Iz 43:20, Įst 10:15. § 2:9 „karališka kunigija“ – Žr. Iš 19:6; taip pat Iz 61:6, 66:21; I Pt 2:5; Apr 1:6. * 2:9 „šventa tauta“ – Žr. Iš 19:6, Įst 7:6. † 2:9 „išigyta žmonių grupė“ – Žr. Iš 19:5; Įst 4:20, 14:2; taip pat Tit 2:14. ‡ 2:9 „išigyta“ – Arba „Dievo nuosava“. § 2:9 „žmonių grupė“ – Arba „liaudis“, „žmonių vienetas“. * 2:9 „kad išgarsintumėte ...“ – Žr. Iz 43:21. † 2:9 „girtinus darbus“ – Arba „gyriaus vertus galingus darbus“ (stebuklus), „girtinus šaunius darbus“. Gr. žodis ἀρέτη (aretè) – išskirtinis, tvarus, stropus, galingas būdas, kuris vertas pagarbos; gero charakterio sukeltas veiklos pranašumas, sukeliantis pripažinimą. Tas pats gr. žodis vartojamas II Pt 1:3 ir 1:5. ‡ 2:9 „iš tamsos ...“ – Žr. Iz 9:2, taip pat Apd 26:18, II Kor 4:6. § 2:10 „žmonių grupė“ – Arba „liaudis“, „žmonių vienetas“. * 2:10 „gailėstingumo“ – Arba „pasigailėjimo“ (2 k.). † 2:11 „ispėdamas bei padrąsindamas raginu“ – Arba „maldauju“. ‡ 2:11 „nevietinius gyventojus“ – Gr. παρεπίδημος (parepidèmos), vartojamas NT kitur tik Hbr 11:13 ir I Pt 1:11. § 2:12 „pagonių“ t. y. „Dievui svetimų žmonių“. Priklausomai nuo konteksto, žodis gali būti išverstas „ne Dievo tautos žmonių“, „svetimtaučių“, „svetimtikių“, „kitatikų“, „kitataučių“, „tautų“, „nežydų“. * 2:13 „kiekvienai žmonių valdžiai“ – Gr. ≈ kiekvienam dalykui, kuris kaip jiems būdinga, yra žmonių įsteigtas; gal „kiekvienai žmonių sukurtai instancijai“. † 2:16 „blogiui“ – Arba „nelabumui“. ‡ 2:18 „Namų tarnai“ – Arba „šeimynykščiai“. § 2:18 „šeimininkams“ – Gr. žodis δεσπότης (despotès) įprastai yra verčiamas „Valdovas“, kai nurodo į Dievą; išimtis: II Tim 2:21. * 2:18 „visu dievobaimingumu“ – T. „visokeriopa baime“, bet atsižvelgiant į 2:17, aišku, kad turime elgtis pavaldžiai bijodami ne žmonių, bet Dievo.

ne tik geriems ir †saikingiems, bet ir sukietims. ¹⁹ Nes tai verta padėkos, jeigu kas dėl sąžinės prieš Dievą išveria šliūdesį neteisėtai kentėdamas. ²⁰ Nes kokia garbė jums, jeigu nusidėdami ir dėl to mušami išveriate?! Bet jeigu darydami gera ir dėl to kentėdami išveriate, Dievo vertinimu tai yra verta padėkos. ²¹ Nes tam buvote pašaukti, kadangi ir Kristus kentėjo už mus, palikdamas mums pavyzdį, kad sektumėte jo pėdomis. ²² *Jis nepadarė nuodėmės, nei buvo rasta jo burnoje klastos; ²³ jis keikiamas neatsakė keiksmu, kentėdamas negrasino, bet †patikėjo †save tam, kuris teisia teisingai; ²⁴ jis pats savo kūne UŽNEŠĖ MŪSŲ NUODĖMES ant medžio, kad mes, mirę nuodėmėms, gyventume teisumui; JO ŠŽAIZDOMIS JŪS BUVOTE IŠGYDYTI. ²⁵ Nes jūs buvote kaip klaidžiojančios avys, bet esate dabar *atversti į savo sielų Ganytoją ir †Prižiūrintįjį.

3

¹ Panašiu būdu, jūs, žmonos, elkitės pavaldžiai savo vyrams, kad jeigu ir kai kurie *atsisako tikėti žodžiu, jie be žodžio būtų laimėti per žmonių elgseną, ² kai jie bus stebėję baimėje *įgyvendintą* jūsų †tyrą elgseną. ³ †Jūsų pasipuošimas tenebūna tasai išoriškas *pasipuošimas, susidaręs iš* plaukų supynimo ir aukso sudėliojimo arba drabužių vilkėjimo, ⁴ bet *tebūna* Špaslėptas širdies žmogus su nepranykstančiu *požymiu* – romia ir tylia dvasia, kuri Dievo akyse yra labai brangi. ⁵ Juk ir kitados tokiu būdu puošdavosi šventos moterys, sudėjusios viltis į Dievą, elgdamosi pavaldžiai savo vyrams, ⁶ kaip Abraomui pakluso Sara, *vadindama jį valdovu. Jūs esate tapusios †jos dukterimis, kai darote gera ir nebijote jokie įbauginimo. ⁷ Panašiu būdu jūs, vyrai, gyvenkite kartu *su žmonomis* pagal supratimą kaip su Šsilpnėsiu – *žmonos padėtį užimančiu – indu, ir skirkite pagarbą *joms* kaip ir būdami †gyvybės malonės bendrapaveldėtojai, kad jūsų maldos nebūtų †trukdomos.

⁸ Galiausiai, visi būkite vienminčiai, užjaučiantys vieni kitus, mylintys brolius, gailėstingi, mandagūs; ⁹ neatsilygindami blogu už blogą ar keikimu už keikimą, bet atvirkščiai, laimindami; žinodami, kad esate tam pašaukti, kad paveldėtumėte palaiminimą, ¹⁰ Š„Kas nori mylėti gyvenimą ir matyti gerų dienų, *tepažaboja savo liežuvį nuo blogo ir savo lūpas, kad nekaltėtų †klastos, ¹¹ tenusigrėžia jis nuo blogo ir tedaro gera, teieško ramybės ir tesiveja ją, ¹² nes Viešpaties akys †stebi teisiuosius, ir jo ausys nukreiptos į jų maldas; bet Viešpaties veidas yra prieš darančius blogą.“

† 2:18 „saikingiems“ – Arba „neinantiems į kraštutinumą“, „besilaikantiems lygiateisiškumo“, „besilaikantiems pusiausvyros“, „maloningiems“; gal „švelniems“. Gr žodis vartojamas NT ir Flp 4:5, I Tim 3:3; Tit 3:2; Jok 3:17; giminingas žodis vartojamas Apd 24:4, II Kor 10:1. † 2:19 „dėl sąžinės prieš Dievą“ – T. „sąžinės Dievo“. Gal „dėl Dievo buvimo šalia suvokimo / žinojimo“. § 2:19 „liūdesį“ – Gr. dgs., „liūdesius“, „liūdesio gausą“. * 2:22 „Jis nepadarė nuodėmės [...]“ – Iz 53:9. † 2:23 „patikėjo“ – Arba „pavedė“, „perleido“, „perdavė“, „atidavė“. † 2:23 „save“ – Arba „savo bylą“. § 2:24 „žaiždomis“ – Gr. „žaižda“ (vns.) arba „sužalojimu“. * 2:25 „atversti“ – Arba „apsukti“; gal „sugrąžinti“ (plg. Lk 8:55, „sugrįžo“). † 2:25 „Prižiūrintįjį“ – Arba „Vyskupą“. * 3:1 „atsisako tikėti žodžiu“ – Arba „nesileidžia įtikinami žodžiu“, „neklauso žodžio“, „nepaklūsta žodžiui“. † 3:2 „tyrą“ – Arba „skaisčiau“. † 3:3 „Jūsų“ – T. „Kurių“. § 3:4 „paslėptas“ – Arba „nematomas“, „vidinis“; žr. Rom 2:29, „viduje“. * 3:6 „vadindama [...]“ – Prd 18:12. † 3:6 „jos“ – T. „kurių“. † 3:6 „dukterimis“ – Gr. „vaikais“. § 3:7 „silpnėsiu“ – Arba „mažesnės galios / jėgos / stiprybės turinčiu“. Kalbant apie žmonos vaidmenį, galima suprasti, kad ji yra „trapesnis“ indas. * 3:7 „žmonos padėtį užimančiu“ – Arba „moteriškosios lyties“, „moteriškuoju“; gr. žodis yra būdvardis, kuris rodo į moterį / žmoną ir būtų panašus ne tik į žodį „moteriškas“, bet ir į netikrą lietuvišką žodį „žmoninis“, kuris čia būtų „žmoniniu“. † 3:7 „gyvybės malonės“ – Rodo į amžiną gyvybę, kurią Dievas duoda, kai atgimdo nusidėjėlių, ir šis tampa Dievo vaiku. † 3:7 „trukdomos“ – Arba „nutrauktos“, „atkirstos“. § 3:10 „kas [...]“ – Ps 34:12-16. * 3:10 „tepažaboja“ – T. „tesustabdo“. † 3:10 „klastos“ – Arba „suktybės“, „apgaulės“. † 3:12 „stebi teisiuosius“ – T. „yra ant (prie pat) teisiųjų“.

13 Ir kas gi tas, kuris jums pakenks, jei būsite Šsekėjai to, kas gera? 14 Bet jeigu ir kenčiate dėl teismo, *esate laimingi*; **bet nebijokite jų gąsdinimo †nei sutrikite*, 15 bet savo širdyse laikykite šventu Viešpatį Dievą ir visuomet būkite pasiruošę paaiškinti pagrindą kiekvienam, prašančiam iš jūsų jūmyse esančios vilties †paaiškinimo, su romumu ir baime, 16 turėdami gerą sąžinę, kad tuo atveju, kuriuo jus apkalba kaip blogadarius, jie būtų sugėdinti, kurie šmeižia jūsų gerą elgesį Kristuje.

17 Nes geriau kentėti Suž tai, kad darote gera, – jeigu *tokia yra Dievo valia, – negu už tai, kad darote bloga. 18 Nes ir Kristus vieną kartą kentėjo už nuodėmes, teisusis už neteisiuosius, kad jis mus atvestų pas Dievą, patyręs nužudymą kūno atžvilgiu, bet atgaivinimą Dvasia, 19 kuria jis ir nuėjęs skelbė kaip šauklis kalėjime esančioms dvasioms, 20 anksčiau atsisakiusioms tikėti, kai kartą Dievo didi kantrybė vis laukė Nojaus dienomis, kol buvo ruošama arka, kurioje nedaugelis, tai yra aštuonios sielos, buvo išgelbėtos per vandenį. 21 Tą įvykį atitinkantis vaizdinys (krikštas) ir mus dabar išgelbsti – ne kūno nešvarumų pašalinimas, bet atsakas prieš Dievą iš grynos sąžinės – per prisikėlimą Jėzaus Kristaus, 22 kuris yra Dievo dešinėje, nužengęs į dangų; jam yra padaryti pavaldūs angelai ir valdžios, ir †galybės.

4

1 Taigi, kadangi Kristus kentėjo už mus kūne, ir jūs apsiginkluokite tuo pačiu *nusistatymu, nes tas, kuris kentėjo kūne, yra sustabdytas nuo nuodėmės, 2 kad likusį laiką kūne gyventų nebe žmogiškiems geiduliams, bet Dievo valiai. 3 Nes mums užteko praėjusio gyvenimo laiko, *per kurią vykdėme †Dievui* svetimų žmonių valią, kai vaikščiojome palaidume, †geismuose, vyno girtavimuose, orgijose, išgertuvėse ir stabų garbinimuose, kuriuos įstatymas uždraudžia. 4 Štuo jie stebisi, kad nebėgate kartu į tą patį pasileidimo potvynį, ir šmeižia jus. 5 Jie duos ataskaitą tam, kuris yra pasiruošęs teisti gyvuosius ir mirusiuosius, 6 nes dėl to Evangelija buvo paskelbta ir *mirusiesiems, kad nors jie †pagal žmones nuteisti kūne, vis dėlto †pagal Dievą gyventų dvasioje.

7 Šjuk yra prisiartinęs visų dalykų galas. Tad būkite rimtos mąstysenos ir budėkite *tam, kad melstumėtės. 8 O visų pirma turėkite tarpusavyje †karštą meilę, nes meilė uždengs gausybę nuodėmių. 9 Būkite vieni kitiems svetingi be murmėjimo.

10 †Kokią kiekvienas gavo dovaną, tokia tarnaukite Švienas kitiems, kaip geri visokeriopos Dievo malonės *prievaizdai. 11 Kas tik kalba, *tekalba* pagal Dievo

§ 3:13 „sekėjai“ – Tinka ši apibrėžtis iš DLKŽ – „daryti, kaip kitas daro, mėgdžioti elgesį“. * 3:14 „bet nebijokite [...]“ – Iz 8:12. † 3:14 „nei sutrikite“ – Arba „nei būkite sukrėsti“, „nei būkite sumišę“, † 3:15 „paaiškinimo“ – T. „apyskaitos“. § 3:17 „už tai, kad darote“ – Arba „darydami“ (2 k.). * 3:17 „tokia yra Dievo valia“ – T. „Dievo valia / noras taip nori“. † 3:22 „galybės“ – Arba „jėgos“. * 4:1 „nusistatymu“ – Arba „ketinimu“, „nuostata“, „požiūriu“, „mąstysena“. † 4:3 „Dievui svetimų žmonių“ – Priklausomai nuo konteksto, žodis gali būti išverstas „ne Dievo tautos žmonių“, „svetimtaučių“, „svetimtikių“, „kitatikų“, „kitataučių“, „pagonių“, „tautų“, „nežydų“. † 4:3 „geismuose“ – Arba „geiduliuose“. § 4:4 „Tuo jie stebisi“ – T. „Tame *reikale* jiems svetima (neįprasta, keista)“; tas pats gr. žodis vartojamas I Pt 4:12. * 4:6 „mirusiesiems“ – Turbūt t. y. žmonėms, kurie gyvendami žemėje patikėjo evangelija, bet kurių žemiškas gyvenimas jau pasibaigė. † 4:6 „pagal žmones nuteisti kūne“ – Gal „pagal žmonių *tvarką* nuteisti fiziškai“. † 4:6 „pagal Dievą gyventų dvasioje“ – Gal „pagal Dievo *tvarką* gyventų dvasiškai“, „pagal Dievą (arba, Dievo *tvarką*) gyventų Dvasia“ (t. y. Šv. Dvasiai esant priemonei arba ta, kuri suteikia tokią gyvybę (amžiną gyvenimą)). § 4:7 „Juk“ – Arba „Bet“, „O“, „Ir“, „gi“ (kitoje vietoje). * 4:7 „tam, kad melstumėtės“ – T. „maldai“. † 4:8 „karštą“ – Arba „nesibaigiančią“ (žr. tą patį gr. žodį Apd 12:5). † 4:10 „Kokią kiekvienas gavo malonės dovaną, tokia tarnaukite“ – Arba „Sulig kiekvieno gauta malonės dovana, tą *malonės dovaną pritaikydami* tarnaukite“. § 4:10 „vienas kitiems“ – Nors skamba keistai, bet „vienas kitiems“ tiksliau atspindi gr. kalbos tekstą negu „vienas kitam“ ir „vieni kitiems“. * 4:10 „prievaizdai“ – Arba „ūkvedžiai“.

pranašiškus pranešimus, kas tik tarnauja, *tegul tarnauja* pagal stiprybę, kurią duoda Dievas, kad Dievas †visais atvejais būtų šlovinamas per Jėzų Kristų, kuriam yra šlovė ir galybė per amžių amžius! Amen.

¹² Mylimieji, †nesistebėkite jūsų išmėginimui vykstančiu ugningu išbandymu, lyg jums būtų atsitikę kas Šneįprasto. ¹³ Verčiau *tiek džiaukitės, kiek dalyvaujate †kentėjimuose dėl Kristaus, kad jo šlovės apreiškimo metu jūs ir †džiūgautumėte didžiu džiaugsmu.

¹⁴ Jeigu esate užgauliojami dėl Kristaus vardo, *esate laimingi*, nes šlovės – tai yra Dievo – Dvasia ilsisi ant jūsų; tikrai, Šis jų pusės ji *šmeižiama, bet †iš jūsų pusės ji šlovinama. ¹⁵ Bet niekas iš jūsų tegul nekenčia kaip žmogžudys ar vagis, ar blogadaris, ar kaip toks, kuris †prisiima svetimų reikalų priežiūrą. ¹⁶ O jei *kas kenčia* kaip Škristčionis, tegul nesigėdija, bet tegarbina Dievą dėl šios dalios, ¹⁷ nes *jau* laikas teismui prasidėti nuo Dievo namų, ir jeigu *jis* pirma *prasideda* nuo mūsų, *tai* koks *bus* galas tų, kurie atsisako tikėti Dievo Evangelija?! ¹⁸ Ir jeigu teisusis vos ne vos išgelbėjamas, *tai* *kur pasirodys bedievis ir nusidėjėlis? ¹⁹ Todėl gi tie, kurie kenčia pagal Dievo valią, tegul, gera darydami, †patiki savo sielas *jam* kaip ištikimam Kūrėjui.

5

¹ Vyresnius tarp jūsų raginu aš, kartu *esantis* vyresnysis ir Kristaus kentėjimų liudytojas, taip pat šlovės, kuri *būtinai bus apreikšta, dalyvis: ² †ganykite Dievo kaimenę, esančią tarp jūsų, stropiai prižiūrėdami neprivertinai, bet savo valiai pritariant, ne dėl gėdingo pelno, bet noringai, ³ ne kaip viešpataujantys †Dievo Šdidžiam veldiniui, bet būdami pavyzdžiai kaimenei. ⁴ Ir kai pasirodys Vyriausiasis Ganytojas, jūs gausite nevystantį šlovės vainiką.

⁵ Panašiu būdu, jūs, jaunesnieji, elkitės pavaldžiai vyresniesiems. Ir visi, elgdami pavaldžiai vieni kitiems, apsilkite nusižeminimu, nes Dievas išdidiems priešinasi, bet nusižeminusiems duoda malonę. ⁶ Todėl nusižeminkite po galinga Dievo ranka, kad jis jus išaukštintų tinkamu laiku, ⁷ visą savo rūpestį numetę ant jo, nes jam jūs rūpите. ⁸ Būkite blaivūs, būkite budrūs! Nes jūsų priešininkas

† 4:11 „visais atvejais“ – T. „visame kame“, „visuose *dalykuose*“. † 4:12 „nesistebėkite ugningu išbandymu“ – Arba „nelaikykite svetimu (keistu, neįprastu) dalyku [...] ugningo išbandymo“ (tas pats gr. žodis vartojamas I Pt 4:4, o giminingas žodis (išverstas „įprasto“) vartojamas šioje eilutėje). § 4:12 „neįprasto“ – Arba „keisto“,.

* 4:13 „tiek džiaukitės, kiek dalyvaujate“ – T. „džiaukitės proporcingai savo dalyvavimui“. † 4:13 „kentėjimuose dėl Kristaus“ – Arba „Kristaus kentėjimuose“, nors gr. k. kilmininkas (genityvas) gerai verčiamas žodžiu „dėl“ kai kuriuose atvejais, pvz., Ef 3:1, 4:1; Flp 1:13; Flm 1, 9; II Tim 1:8. Plg. Ps 69:33. † 4:13 „džiūgautumėte didžiu džiaugsmu“ – T. „džiaugtumėtės džiūgaudami“.

§ 4:14 „iš jų pusės“ – Arba „jų atžvilgiu“. * 4:14 „šmeižiama“ – Arba „piktžodžiauama“. † 4:14 „iš jūsų pusės“ – Arba „jūsų atžvilgiu“.

† 4:15 „prisiima svetimų reikalų priežiūrą“ – Arba „prisiima svetimų reikalų tvarkymą“, gal „kišasi į svetimus reikalus“, bet esmė tai, kad stengiasi vadovauti tuose reikaluose, kur neturi teisės vadovauti. § 4:16 „kristčionis“ – Gr. Χριστιανός (kristianos); gr. žodis turi savo šaknyje žodį Χριστός (Kristos, liet. Kristus). Paprastai verčiamas žodžiu „krikščionis“, bet nors kalbų tyrinėtojai ir tvirtintų, kad jis kilęs iš gr. žodžio „Kristos“, eilinis skaitytojas turbūt neįžvelgtų to, bet greičiau susietų su žodžiu „krikštu“, su kuriuo jis negiminingas. * 4:18 „kur pasirodys bedievis“ – Žr. Ps 1:5; Mt 13:41, Ef 5:5, Gal 5:19-21, I Kor 6:9-10, Apr 21:27. † 4:19 „patiki“ – Arba „perduoda saugojimui“.

* 5:1 „būtinai bus apreikšta“ – Tai gr. dalyvio ir bendraties vertimas (μελλούσης ἀποκαλύπτεσθαι, ketinta / numatyta / nustatyta pasirodyti). Sunkiai verčiamas gr. veiksmazodis μελλω (mello) turi įvairias reikšmes ir kartais net nebūtinai verčiamas. Galimi vertimai: „kaip numatyta“, „neišvengiamai“, „po nustatytos trukmės“. † 5:2 „ganykite“ – T. y., „vadovaukite Dievo kaimenei, rūpinkitės ja, suteikdami maisto, apsaugą, priežiūrą jai, kaip ganytojas rūpinasi savo kaimene“. † 5:3 „Dievo“ – Žodis „Dievo“ yra numanomas (gram. elipsė), nes akivaizdžiai minima kaimenė, kuri 2-oje eilutėje pavadinta „Dievo kaimene“.

§ 5:3 „didžiam“ – Gr. dgs., t. y. „veldiniams“.

velnias, kaip riaumojantis liūtas slankioja aplinkui, ieškodamas kurį nors praryti. ⁹ Jam *priešinkitės †*būdami* tvirti tikėjime, žinodami, kad ‡jūsų brolija pasaulyje Špatiria tokius pačius kentėjimus iki tikslo pasiekimo. ¹⁰ O visos malonės Dievas, kuris pašaukė mus į savo amžinąją šlovę per Kristų Jėzų, trumpai pakentėjusius pats jus *išstobulins, †sutvirtins, sustiprins, ‡tvirtins ant pamato. ¹¹ Jam šlovė ir galybė per amžių amžius! Amen.

¹² Per Silvaną, jums ištikimą brolių, – tokiu *jį* laikau, – trumpai parašiau, ‡ragindamas ir liudydamas, kad *būtent* ši yra Štikra Dievo malonė, kurioje jūs stovite. ¹³ Jus sveikina toji Babilone, kuri išrinkta kartu su *jumis*; *sveikina* ir mano sūnus Morkus. ¹⁴ Sveikinkite vienas kitą meilės pabučiavimu. Ramybė jums visiems, esantiems Kristuje Jėzuje. Amen.

* **5:9** „priešinkitės“ – Arba „atsispirkite“. † **5:9** „*būdami* tvirti tikėjime“ – T. y. „tikėjime turintys pagrindą / pamatą“. ‡ **5:9** „jūsų brolija pasaulyje patiria tokius pačius kentėjimus iki tikslo pasiekimo“ – T. „tokie patys kentėjimai būna įgyvendinami jūsų brolijai pasaulyje“. § **5:9** „patiria [...] iki tikslo pasiekimo“ – Tai vienas gr. veiksmažodis, kuris vartojamas Lk 13:32; Rom 15:28; II Kor 7:1, 8:6,11; Gal 3:3; Flp 1:6; Hbr 8:5, 9:6; I Pt 5:9; žodis nusako tikslo įgyvendinimą, tikslo pasiekimą, veiksmo užbaigimą. * **5:10** Keturi veiksmažodžiai – Visi yra optatyvo nuosakos veiksmažodžiai ir todėl sakinyje galėtų būti išverstas šitaip: „O, kad [...] Dievas [...] išstobulintų, [...] sutvirtintų, [...] sustiprintų, [...] ‡tvirtintų ant pamato“. „išstobulins“ – Arba „padarys tobulai sunarintus“, „padarys paruoštus“. † **5:10** „sutvirtins“ – T. y. padarys ryžtingai nukreipiančius viena kryptimi arba tvirtai pasiryžusius (žr. Lk 9:51). ‡ **5:12** „ragindamas ir“ – Gal „ragindamas su paguoda ir įspėjimais bei“. § **5:12** „tikra“ – Gr. būdvardis, „atitinkanti tiesą“.

Petro antras laiškas

¹ Simonas Petras, Jėzaus Kristaus *tarnas ir apaštalas, tiems, kurie teisumu †mūsų Dievo, tai yra mūsų Išgelbėtojo Jėzaus Kristaus, gavo tokį pat †brangų tikėjimą Škaip mūsų. ² Malonė ir ramybė tegausėja jums Dievo ir Jėzaus, mūsų Viešpaties, artimu pažinimu!

³ Kadangi jo dieviška jėga yra dovanojusi mums visus dalykus, kurie *praverčia* *gyvenimui ir †dievotumui per artimą pažinimą to, kuris pašaukė mus †šlove ir Ššaunumu, ⁴ – kuriais jis yra mums dovanojęs didžiausius bei brangius pažadus, kad per juos taptumėte dieviškos prigimties dalininkais, *pasprukę nuo sugedimo, esančio pasaulyje per geidulį, – ⁵ *tai* ir jūs gi †dėl tos pačios *priežasties*, pasitelkdami visą stropumą, † pridėkite prie savo tikėjimo šaunumą, o prie šaunumo – žinojimą, ⁶ o prie žinojimo – susivaldymą, o prie susivaldymo – ištvermę, o prie ištvermės – dievotumą, ⁷ o prie dievotumo – brolišką rūpinimąsi, o prie broliško rūpinimosi – meilę. ⁸ Nes jeigu šitie dalykai būna jumyse ir gausėja, jie padaro *taip, kad jūs esate* nei Štingūs, nei bevaisiai mūsų Viešpaties Jėzaus Kristaus artimo pažinimo atžvilgiu. ⁹ *Bet tas, kuriam tų dalykų trūksta, yra aklas, trumparegis, užmiršęs apvalymą nuo savo senųjų nuodėmių.

¹⁰ Todėl, broliai, †verčiau stropiai stenkitės sau padaryti †patvarų savąjį Špašaukimą ir išrinkimą, nes *jeigu tuos dalykus darote, jūs niekaip niekada nepargriūsite; ¹¹ nes taip †jums †bus pridėta su gausumu įeiti į amžinąją mūsų Viešpaties Šbei Išgelbėtojo Jėzaus Kristaus karalystę.

¹² Todėl neignoruosiu pareigos jums priminti apie šiuos dalykus visada, nors jūs žinote *juos* ir esate sutvirtinti *tiesoje, kurią dabar turite. ¹³ Aš gi †manau, *kad* teisinga, kol tebesu šioje †„padangtėje“, žadinti jus priminimu, ¹⁴ Šnes žinau, kad

* **1:1** „tarnas“ – Arba „savanoriškai pasižadėjęs vergas“, „savanoris vergas“. † **1:1** „mūsų Dievo, tai yra mūsų Išgelbėtojo“ – Panaši gr. k. sandara yra II Pt 1:11, 3:18. Akivaizdu, kad Viešpats Jėzus Kristus čia yra išvardintas kaip pats Dievas. † **1:1** „brangų“ – Arba „garbingą“. Žodis apima abi sąvokas – brangumą ir garbingumą. § **1:1** „kaip mūsų“ – Arba „su mumis“. * **1:3** „gyvenimui ir dievotumui“ – Gal „dievotam gyvenimui“. † **1:3** „dievotumui“ – T. y. atsidavimui Dievui, gyvenimui dėl Jo. † **1:3** „šlove ir šaunumu“ – T. „per šlovę ir šaunumą“. Arba „*būdamas* šlovingas ir šaunus“ (plg. II Kor 3:11 (gr)). § **1:3** „šaunumu“ – Gr. žodis ἀρετή (aretė; irgi vartojamas 5 eilutėje) – išskirtinis, tvarus, stropus, galingas būdas, kuris vertas pagarbos; gero charakterio sukeltas veiklos pranašumas, sukeliantis pripažinimą. Plg. Pat 31:10-31. Tas pats gr. žodis vartojamas I Pt 2:9 apie gyriaus vertus Dievo gerus darbus (stebuklus). * **1:4** „pasprukę“ – Arba „pabėgę“, „ištrūkę“. † **1:5** „dėl tos pačios *priežasties*“ – T. „dėl šio paties dalyko“. † **1:5** „ pridėkite prie savo tikėjimo šaunumą“ – T. y. „prie savo tikėjimo pilnai parūpinkite šaunumo“ (stipraus doro charakterio savybių). § **1:8** „tingūs“ – Arba „neveiksmingi“, „dykinėjantys“. * **1:9** „Bet“ – Galbūt „Nes“, bet gr. γὰρ (gar) čia žymi ir priešpriešą ir priežastį. † **1:10** „verčiau“ – Gal „juo labiau“. † **1:10** „patvarų“ – Arba „tvirtą“, „nepajudinamą“. I Pt 1:9 rodo, kad tai pasiekama neužmirštant savo senų nuodėmių apvalymo, ir I Pt 1:5-8 moko, kad toks žmogus nuolat ugdomi Dievo nustatytas savybes. § **1:10** „pašaukimą ir išrinkimą“ – Du gr. k. daiktavardžius valdo vienas artikelis, todėl galimas šis vertimas: „pašaukimą (išrinkimą)“. * **1:10** „jeigu tuos dalykus darote“ – T. y. „jeigu tų dalykų darymas yra jūsų įprastinė veikla“. † **1:11** „jums bus pridėta su gausumu įeiti“ – T. „jums bus gausiai pridėtas jėjimas“. † **1:11** „bus pridėta“ – Tas pats gr. veiksmažodis vartojamas 5-oje eilutėje, „ pridėkite“. § **1:11** „bei“ – Arba „tai yra“; žr. panašią gr. k. gramatinę sandarą I Pt 1:1, „mūsų Dievo, tai yra mūsų Išgelbėtojo Jėzaus Kristaus“. * **1:12** „tiesoje, kurią dabar turite“ – T. „šalia esančioje tiesoje“. † **1:13** „manau“ – Arba „laikau *tai*“. † **1:13** „padangtėje“ – T. y. kūne; tekstas rodo, kad žmogus gyvena fiziniame kūne; jis tebėra žmogus, kai fizinės mirties metu jo dvasia išeis iš kūno. § **1:14** „nes žinau“ – T. „žinodamas“.

*netrukus †padėsiu savo „padangtę“ į šoną, kaip ir man †atskleidė mūsų Viešpats Jėzus Kristus. ¹⁵ Bet ir stropiai stengsiuosi, kad Šman iškeliavus jūs kiekvienu metu *galėtumėte prisiminti šiuos dalykus.

¹⁶ Nes mes †nesekėme gudriai išgalvotomis pasakomis, kai jums davėme pažinti mūsų Viešpaties Jėzaus Kristaus galybę ir atėjimą, bet buvome jo didybės liudininkai, matę savo akimis. ¹⁷ Nes jis gavo iš Dievo Tėvo garbę ir šlovę, kai Didingosios Šlovės veikimu jam †atėjo toks balsas: „Šitas yra mano mylimasis Sūnus, kuriuo aš gėriuosi“. ¹⁸ Ir būdami su juo šventame kalne mes patys girdėjome Štą balsą, *atėjusį iš dangaus.

¹⁹ Be to, mes turime †patikimesnį pranašišką žodį, į kurį sutelkdami dėmesį gerai darote, – kaip į žiburį, šviečiantį tamsioje vietoje, kol išauš †Diena ir jūsų širdyse patekės ŠAušrinė, ²⁰ pirmiausiai žinodami tai, kad jokia šventraščio pranašystė nėra iš paties žmogaus savito atskleidimo, ²¹ nes pranašystė niekuomet *nebuvo atnešta žmogaus valia, bet šventi Dievo žmonės kalbėjo, Šventosios Dvasios nešami.

2

¹ Bet tautoje buvo ir *melagingų pranašų, kaip ir tarp jūsų bus †melagingų mokytojų, kurie slapta įves pražūtingų †klaidamokslių, netgi išsižadėdami juos išpirkusio Valdovo, Šir užsitrauks *staigią pražūtį. ² Ir daugelis seks jų pražūtingais keliais. Per †melagingus mokytojus tiesos kelias bus šmeižiamas. ³ Ir †dėl godumo įtakos jie „prekiaus jumis“ meistriškai suformuluotais žodžiais. Jau seniai jų pasmerkimas nedykinėja ir jų pražūtis nesnaudžia.

⁴ Nes jeigu Dievas nepagailėjo nusidėjusių angelų, bet Šnubloškė į pragarą ir į tamsybės pančius atidavė *tuos, kurie išlaikyti teismui; ⁵ ir jeigu jis, †kai užleido tvaną ant bedievių pasaulio, nepagailėjo senojo pasaulio, nors išsaugojo teismo šauklį Nojų, aštuntąjį išsaugotą asmenį; ⁶ ir jeigu jis, kai pavertė Sodomos bei Gomoros miestus pelenais, pasmerkė juos nuvertimu, pristatydamas juos pavyzdžiu tiems, kurie po to gyvens bedieviškai; ⁷ ir jeigu išvadavo teisųjį Lotą, kurį didžiai vargino apribojimų nepaisančių žmonių †palaidi gyvensena, ⁸ nes tas Šteisus žmogus, gyvendamas tarp jų, matydamas ir girdėdamas, diena iš dienos kankino savo teisią sielą jų *įstatymą pažeidžiančiais darbais, – ⁹ tai Viešpats žino, kaip išvaduoti

* **1:14** „netrukus“ – Arba „staiga“. Plg. II Pt 2:1. † **1:14** „padėsiu savo padangtę į šoną“ – T. „yra mano padangtės pašalinimas / padėjimas į šoną / nurengimas“. † **1:14** „atskleidė“ – Arba „pranešė“, „parodė“, „nurodė“. § **1:15** „man iškeliavus“ – T. „po mano iškeliaavimo“. Plg. Lk 9:31, Jn 13:1. * **1:15** „galėtumėte prisiminti šiuos dalykus“ – T. „galėtumėte šiuos dalykus padaryti prisimintinus“. † **1:16** „nesekėme [...] pasakomis“ – Arba „nemėgdžiojome [...] pasakas“. † **1:17** „atėjo“ – Arba „buvo perduotas“, „buvo perneštas“. § **1:18** „tą“ – T. „šį“. * **1:18** „atėjusį“ – Arba „perduotą“, „perneštą“. † **1:19** „patikimesnį“ – Arba „tvirtesnį“. † **1:19** „Diena“ – Plg. Mal 4:2, „užtekės Teismo Saulė“, t. y. Mesijas; taip pat Iz 9:2, Mt 4:16, Lk 1:78. § **1:19** „Aušrinė“ – T. y. Mesijas. Plg. Sk 24:17, Apr 22:16. * **1:21** „nebuvo atnešta“ – Arba „neatėjo“, bet tas pats gr. žodis vartojamas čia („nebuvo atnešta“; plg. Mt 14:11 „buvo atnešta“) ir vėliau šioje eilutėje („nešami“). * **2:1** „melagingų“ – Arba „neteisingų“. † **2:1** „melagingų“ – Arba „neteisingų“. † **2:1** „klaidamokslių“ – αἵρεσις (haireisis); vartojami ir žodžiai „erezijos“, „sektos“, „atskalos“. § **2:1** „ir užsitrauks“ – T. „užsitraukdami“. * **2:1** „staigią“ – Arba „greitą“. † **2:2** „melagingus mokytojus“ – T. „juos“, t. y. mokytojus, minėtus 1-oje eilutėje. † **2:3** „dėl godumo įtakos“ – Arba „godumo valdomi“. § **2:4** „nubloškė į pragarą“ – Tai vieno gr. k. žodžio τάρταρώ (tartarō) vertimas („tartarazuoti“ reiškia numesti į tartarą). Arba: „nubloškė į pragarmę (bedugnę)“. * **2:4** „tuos, kurie išlaikyti teismui“ – Plg. Mt 25:41, II Pet 2:9. † **2:5** „kai užleido“ – Arba „užleidęs“. † **2:7** „palaidi gyvensena“ – Arba „gašli gyvensena“. Plg. II Pt 2:18 („palaidu elgesiu“). § **2:8** „teisus žmogus“ – Arba „teisusis“. * **2:8** „įstatymą pažeidžiančiais“ – Arba „neteisėtais“.

†dievotuosius iš mėginimų ir *kaip* išlaikyti neteisuosius teismo dienai, kad būtų baudžiami, ¹⁰ o ypač tuos, kurie vaikščioja paskui kūniškumą #suteršiančio geismo *įtakoje* ir niekina Švyresnybę. Ižulūs savavaliai! Jie nesudreba šmeiždami šlovinguosius, ¹¹ tuo tarpu angelai, būdami pranašesni jėga ir galybe, Viešpaties akivaizdoje *nepateikia prieš juos koneveikiančio kaltinimo.

¹² Bet šitie, kaip nesamprotaujantys gyvuliai, gimę †instinktyvūs *padarai* tam, kad būtų sugauti ir pražudyti, koneveikia tuos dalykus, kurių nesupranta, ir visiškai pražus savo pražūtyje, ¹³ *būdami tokie*, kurie, kaip numatyta, sulauks atlygio už neteisumą *būdami tokie*, kurie laiko malonumu lėbauti dienos metu.

Jie yra dėmės ir gėdos, puikuodamiesi savo pačių klaidinimais, puotaudami su jumis. ¹⁴ Jie turi akis, kupinas svetimautojos ir negalinčias nutrūkti nuo nuodėmės. Jie suvilioja svyruojančias sielas. Jie turi gobšumo veiklos išlavintą širdį. Prakeikimo vaikai!

¹⁵ Palikę †teisingąjį kelią, jie nuklydo sekdami keliu Bosoro *sūnaus* Balaamo, kuris mylėjo Šatlygį už neteisumą, ¹⁶ tačiau buvo pabartas dėl savo prasižengimo: nebylus nešulinis gyvulys, prabilęs žmogaus balsu, sutrukdė pranašo beprotystę. ¹⁷ Šitie yra bevandeniai šaltiniai, audros *genami debesys, kuriems yra išlaikyta apgaubianti tamsybė per amžius. ¹⁸ Nes kai jie byloja didžiai išpūstus tuštybės *žodžius*, jie †kūniškais geismai, palaidu elgesiu privilioja tuos, kurie buvo visiškai †pasprukę nuo Šgyvenančių *paklydime. ¹⁹ Jie žada šiems laisvę, patys būdami sugedimo vergai, juk †kas nugalai žmogų, tas jį ir pavergia. ²⁰ Nes jeigu †pasprukę nuo pasaulio susitepimų Viešpaties Šbei Išgelbėtojo Jėzaus Kristaus artimu pažinimu, jie ir vėl į juos yra įsivėlę ir nugalėti, tai jiems *paskutinė *padėtis* yra pasidariusi blogesnė už pirminę. ²¹ Nes jiems būtų buvę geriau išsamiai nepažinti teisumo kelio, negu *jį* išsamiai pažinus nusigręžti nuo jiems perduoto šventojo įsakymo. ²² Bet jiems atsitiko tai, ką sako ta †teisinga patarlė: „Šuo sugrižo prie savo vėmalo ir išmaudyta kiaulė – į voliojimąsi purvyne“.

3

¹ Mylimieji, jau dabar jums rašau šį antrąjį laišką. Juose priminimu žadinu jūsų *tyrus pamąstymus, ² kad atsimintumėte anksčiau pasakytus šventų pranašų žodžius ir mūsų – apaštalų – *anksčiau pasakytą* Viešpaties, tai yra Išgelbėtojo, įsakymą.

³ Pirmiausia žinokite tai, kad dienų pabaigoje ateis pašaipūnai, bevaikščiojantys pagal savo pačių geismus ⁴ ir sakantys: „Kur yra jo †pažadėtas atėjimas? Juk

† 2:9 „dievotuosius“ – Arba „teisingai garbinančius *vienintelį Dievą*“; gr. žodį sudaro priešdėlis, reiškiantis „geras / gerai“ ir šaknis, reiškiantis „garbinti“; žr. Apd 10:2, 7. † 2:10 „suteršiančio geismo“ – T. „suteršimo geisme“, t. y. jie yra įtakoje geismo, kuris pasižymi suteršimu. § 2:10 „vyresnybę“ – Arba „viešpatystę“, „valdžią“, „viešpatavimą“. Gr. žodis κυριότης (kuriotės) vartojamas ir Ef 1:21, Kol 1:16, Judo 8. * 2:11 „nepateikia [...]“ – Plg. Judo 9. † 2:12 „instinktyvūs“ – T. y. turintys instinktą, bet nesugebantys samprotauti. Arba „omingi“. Gr. būdvardis φυσικός (fusikos) vartojamas tik čia ir Rom 1:26-27 eilutėse, kur kalbama apie žmones, kurie atsisako elgtis pagal tai, kas nustatyta pagal fizinę prigimtį. † 2:15 „teisingąjį“ – Arba „tiesųjį“. § 2:15 „atlygį už neteisumą“ – T. „neteisumo atlygį“. * 2:17 „genami“ – Arba „varomi“. † 2:18 „kūniškais“ – T. „kūno“. † 2:18 „pasprukę“ – Arba „pabėgę“, „ištrūkę“. § 2:18 „gyvenančių“ – Arba „tų, kurie elgiasi“, „tų, kurie užsiima savo reikalais“. * 2:18 „paklydime“ – Arba „paklydimo *įtakoje*“, „apgaulės *valdomi*“. † 2:19 „kas nugalai žmogų“ – Arba „kam pasiduoda žmogus“. † 2:20 „pasprukę“ – Arba „pabėgę“, „ištrūkę“. § 2:20 „bei“ – Arba „tai yra“; žr. panašią gr. k. gramatinę sandarą I Pt 1:1, „mūsų Dievo, tai yra mūsų Išgelbėtojo Jėzaus Kristaus“. * 2:20 „paskutinė *padėtis*“ – Plg. Mt 12:45, Lk 12:26. † 2:22 „teisinga“ – Gr. būdvardis, „atitinkanti tiesą“. * 3:1 „tyrus pamąstymus“ – Arba „tyrus samprotavimus“, „tyras mintis“. † 3:4 „pažadėtas atėjimas“ – T. „atėjimo pažadas“, kuris reiškia „pažadėtas *dalykas*, tai yra atėjimas“.

nuo to laiko, kai užmigo tėvai, visi dalykai taip pasilieka, kaip *buvę* nuo sukūrimo pradžios.“⁵ Nes dėl jų pačių noro šis dalykas lieka jų nepastebėtas, kad Dievo žodžiu dangūs egzistavo seniai, taip pat žemė, Štovinti iš vandens ir *vandenyje.⁶ †Tomis *priemonėmis* tuometinis pasaulis žuvo, užtvindytas vandeniū.⁷ O dabartiniai dangūs ir žemė tuo pačiu žodžiu yra sergėjami, ugniai laikomi teismo ir bedievių žmonių pražuvimo dienai.

⁸ Tačiau, mylimieji, šis vienas dalykas neturi likti jūsų nepastebėtas: viena diena Viešpačiui yra kaip tūkstantis metų, ir tūkstantis metų – kaip viena diena.⁹ Viešpats negaišta *ištesėti* pažado, kaip kai kurie *tai* palaiko gaišumu; priešingai, jis yra didžiai kantrus su mumis, nenorėdamas, kad kurie nors pražūtų, bet kad visi Šduotų vietos atgailai.

¹⁰ Bet Viešpaties Diena ateis kaip vagis naktį, *ir tą dieną dangūs praeis su triukšmingu garsu, ir †materijos sudedamosios dalys išsiskaidys degdamos didžiuliu karščiu, ir žemė bei joje esantys kūriniai bus sudeginti.¹¹ Taigi, kadangi visi tie dalykai išsiskaidys, *tai* jūs turėtumėte būti tokie žmonės, kurie pasižymi švento elgesio gausumu ir Šdievotumo apstumu,¹² laukdami ir *skubindamiesi atėjimą Dievo Dienos, dėl kurios dangūs degdami išsiskaidys ir †materijos sudedamosios dalys sutirps degdamos didžiuliu karščiu!¹³ Tačiau mes pagal jo pažadą laukiame naujų dangų ir naujos žemės, kuriuose teisumas turi buveinę.

¹⁴ Todėl, mylimieji, kadangi šitų dalykų laukiate, stropiai stenkitės, kad būtumėte jo rasti Štaikoje – be dėmės ir nekaltintini.¹⁵ Ir laikykite mūsų Viešpaties didžią kantrybę išgelbėjimu, kaip ir mūsų mylimas brolis Paulius, pagal jam duotą išmintį, yra jums parašęs,¹⁶ kaip *jis rašo* ir visuose savo laiškuose, kalbėdamas juose apie tuos dalykus. Tuose *dalykuose* yra sunkiai suprantamų dalykų, kuriuos *neišlavinti bei svyruojantys žmonės iškraipo, kaip ir kitus šventraščius, savo pačių pražūčiai.

¹⁷ Taigi jūs, mylimieji, †kadangi iš anksto *tai* žinote, †saugokitės, kad ir jūs, suvilioti apribojimų nepaisančių žmonių Šsuklaidinimu, *neišpultumėte iš savo pačių

‡ 3:5 „dėl jų pačių noro šis dalykas lieka jų nepastebėtas“ – Arba „jiems taip nusprendus šis dalykas lieka jų nepastebėtas“, „dėl jų pačių valios šis dalykas lieka jų nepastebėtas“, „valingai pasirinkdami tą *požiūrį*, lieka jų nepastebėta“. Gr. žodį τοῦτο (touto), kuris verčiamas „šis dalykas“ arba „tą *požiūrį*“ gali nurodyti arba šioje eilutėje išvardintus istorijos faktus arba 4-oje eilutėje išdėstytą pašaipūnų nusistatymą. § 3:5 „stovinti“ – Arba „sukimbanti tarpusavyje“. Įvairiai yra verčiamas gr. žodis συνιστάω (sunistao), kuris gali reikšti „stovėti kartu“, „teigiamai pristatyti“, „sukibti“, „laikytis kartu“, „egzistuoti“, „sudaryti (iš)“ ir kt. Reikšmė čia galimai ta pati, kaip Kol 1:17. * 3:5 „vandenyje“ – Arba „vandens viduryje“ (gal užuomina į tai, kad sausuma buvo tarp „dangaus langų“ ir „didžiosios gelmės šaltinių“ (Prd 7:11)). † 3:6 „Tomis *priemonėmis*“ – T. „kuriais“, t. y. Dievo žodžiu (II Pt 3:5, 7) ir vandeniū (remiantis gr. k. gramatinėmis formomis ir kontekstu). ‡ 3:7 „ir“ – Arba „tai yra“. § 3:9 „duotų vietos atgailai“ – Arba „ateitų į atgailą“, „įleistų atgailą“. * 3:10 „ir tą dieną“ – T. „kurią“. † 3:10 „materijos sudedamosios dalys“ – Arba „elementai“; gr. στοιχεῖον (stoicheion). ‡ 3:11 „švento elgesio gausumu“, „dievotumo apstumu“ – T. dgs., „šventais elgesiais“, „dievotumais“. Tai ap. Petro būdas pabrėžti visapusišką šventą elgseną ir dievotumą. Petras, rašydamas graikiškai, vartoja hebraizmus, ir šis yra pavyzdys. § 3:11 „dievotumo“ – T. y. atsidavimo Dievui, gyvenimo dėl Jo. * 3:12 „skubindamiesi“ – Arba „trokšdami“. Gr. žodis σπεύδω (speudo) gali reikšti ir tą ir aną. Jei verčiamas „skubindamiesi“, panaši tema yra čia: Apd 3:19-21, Mt 24:14. Jei verčiamas „trokšdami“, panaši tema yra čia: I Kor 1:7; Flp 3:20; I Tes 1:10; Tit 2:13; Hbr 9:28; II Pt 3:14. † 3:12 „materijos sudedamosios dalys“ – Arba „elementai“; gr. στοιχεῖον (stoicheion). ‡ 3:13 „turi buveinę“ – Žr. Iz 32:15. § 3:14 „taikoje“ – T. y. neprieštaraudami jokiam Dievo norui. * 3:16 „neišlavinti bei svyruojantys žmonės“ – Vienas gr. k. artikelis valdo abu būdvardžius, todėl kalbama apie žmones, turinčius abi savybes. † 3:17 „kadangi iš anksto *tai* žinote“ – Arba „žinodami *tai* iš anksto“. Gr. k. dalyvis yra priežastinis (kaip ir II Pt 3:14). ‡ 3:17 „saugokitės“ – Tas pats gr. žodis vartojamas II Pt 2:5, „išsaugojo“. § 3:17 „suklaidinimu“ – Arba „nuklydimu“, „klystkeliu“, „klaidžiojimu“, „apgavimu“. * 3:17 „neišpultumėte“ – Plg. Gal 5:4 (gr. k.) „esate išpuolę iš malonės“.

†tvirtumo. ¹⁸ Verčiau ‡aukite malonės atžvilgiu ir mūsų Viešpaties Šbei Išgelbėtojo Jėzaus Kristaus pažinimo *atžvilgiu*. Jam šlovė ir dabar ir per amžinybės dieną! Amen.

† **3:17** „tvirtumo“ – Vartojamas gr. k. žodis yra giminingas žodžiui, vartojamas šiose eilutės: Lk 22:32; Rom 1:11, 16:25; I Tes 3:2; II Tes 2:17, 3:3; Jok 5:8; I Pt 5:10; II Pt 1:12; Apr 3:2. ‡ **3:18** „aukite malonės atžvilgiu ir mūsų Viešpaties bei Išgelbėtojo Jėzaus Kristaus pažinimo *atžvilgiu*“ – Panaši gr. kalbos sandara vartojama II Pt 1:1, 1:11. Čia „bei“ galėtų būti išverstas „ir“ arba „tai yra“. Kitas vertimas: „pasididinkite malonės ir mūsų Viešpaties bei Išgelbėtojo Jėzaus Kristaus pažinimo“, t. y. vis daugiau pasinaudokite Jo malone, vis geriau pažinkite Jį. § **3:18** „bei“ – Arba „tai yra“; žr. panašią gr. k. gramatinę sandarą I Pt 1:1, „mūsų Dievo, tai yra mūsų Išgelbėtojo Jėzaus Kristaus“.

Jono pirmas laiškas

¹ Skelbiame apie Gyvybės Žodį, kuris buvo nuo pradžios, kurį esame girdėję, kurį esame matę savo akimis, kurį stebėjome ir kurį palietė mūsų rankos. ² (Ta Gyvybė gi apsireiškė ir mes esame matę ir liudijame ir *skelbiame jums tą Amžinąją Gyvybę, kuri buvo pas Tėvą ir apsireiškė mums.) ³ †Tai, ką esame matę ir girdėję, †skelbiame jums, kad ir jūs turėtumėte bendrystę su mumis, o ta bendrystė – būtent mums priklausanti – yra su Tėvu ir su jo Sūnumi Jėzumi Kristumi. ⁴ Ir šiuos dalykus jums rašome, kad jūsų džiaugsmas būtų Špilnatviškas.

⁵ Tad ši yra žinia, kurią iš jo esame girdėję ir jums skelbiame, kad Dievas yra šviesa, ir jame nėra jokios tamsos. ⁶ Jei sakome, kad turime bendrystę su juo, bet vaikščiojame tamsoje, meluojame ir nevykdome tiesos; ⁷ bet jeigu vaikščiojame šviesoje, kaip jis yra šviesoje, turime bendrystę vieni su kitais, ir jo Sūnaus Jėzaus Kristaus kraujas apvalo mus nuo kiekvienos nuodėmės.

⁸ Jei sakome, kad neturime nuodėmės, klaidiname save, ir tiesos mumyse nėra. ⁹ Jeigu išpažįstame savo nuodėmes, jis yra ištikimas ir teisingas, todėl *mums atleidžia nuodėmes ir mus apvalo nuo kiekvienos neteisybės. ¹⁰ Jeigu sakome, kad nesame nusidėję, darome jį melagiu, ir mumyse jo žodžio nėra.

2

¹ Mano vaikeliai, jums tai rašau, kad nenusidėtumėte. Ir jei kas nusidėtų, turime *Paguodžiantį Užtarėją pas Tėvą, Jėzų Kristų, teisųjį, ² ir jis yra †rūstybę numaldavusi auka už mūsų nuodėmes, ir ne tik už mūsų, bet ir už viso pasaulio.

³ Ir iš to †žinome, kad Šį pažįstame: jeigu *laikomės jo įsakymų. ⁴ Kas sako: „Aš †jį pažįstu“, bet nesilaiko jo įsakymų, tas yra melagis, ir nėra jame tiesos. ⁵ O kas laikosi jo žodžio, tame iš tiesų †Dievo meilė yra Špasiekusi tikslą; iš to žinome, kad esame jame. ⁶ Kas sakosi pasiliekęs jame, tas privalo ir pats taip vaikščioti, kaip ir tasai vaikščiojo.

⁷ Broliai, nerašau jums naujo įsakymo, bet seną įsakymą, kurį turėjote nuo pradžios. Senasis įsakymas yra tas žodis, kurį girdėjote nuo pradžios. ⁸ Vėlgi, naują įsakymą jums rašau; tai *yra tiesa jame ir jumyse, nes tamsa praeina, ir †tikroji Šviesa jau šviečia. ⁹ Kas sakosi esąs Šviesoje, o savo brolio nekenčia, tas iki šiol

* **1:2** „skelbiame“ – T. y. „turėdami įgaliojimą pranešame“. † **1:3** „Tai, ką“ – Gr. santykinis įvardis, čia kaip „kurį“, bet bevardės giminės; žr. I Kor 1:23. † **1:3** „skelbiame“ – T. y. „turėdami įgaliojimą pranešame“.

§ **1:4** „pilnatviškas“ – T. „padarytas pilnas“. * **1:9** „mums atleidžia nuodėmes“ – T. „mūsų labui išsiuncia nuodėmes“.

* **2:1** „Paguodžiantis Užtarėjas“ – Gr. παράκλητος (paráklētos). Žr. Joh 14:16 išnašą. † **2:2** „rūstybę numaldavusi auka“ – T. y. auka, kuri visiškai patenkina teisėtus įstatymo reikalavimus; dėl jos aukojimo (dėl bausmės įvykdymo pagal įstatymą) Dievas nebėra priešiška nusistatęs tiems, kuriems įskaitytas aukos atlikimas. † **2:3** „žinome“ – Gr. k. žodis „ginosko“ vartojamas 2 k. šioje eilutėje; išverstas „žinome“ ir „pažįstame“.

§ **2:3** „jį pažįstame“ – Gr. k. tekstas leidžia ir taip išversti „esame jį pažinę ir tebepažįstame“.

* **2:3** „laikomės“ – Gr. žodis rodo į tęstinį arba įprastinį veiksma, pvz., „tebesilaikome“ arba „įprastai laikomės“.

† **2:4** „jį pažįstu“ – Gr. k. tekstas leidžia ir taip išversti: „esu pažinęs ir tebepažįstu jį“. † **2:5** „Dievo meilė“ – Tai gali būti Dievo meilė žmogui arba žmogaus meilė Dievui; reikia atsiminti, kad visa žmogaus meilė Dievui tėra Dievo meilės žmogui atspindys (Gal 5:22, I Jn 4:19).

§ **2:5** „pasiekusi tikslą“ – Arba „tapusi tobula“. * **2:8** „yra tiesa“ – Gr. būdvardis ἀληθής (alēthēs), „atitinkantis tiesą“; reikšmė čia greičiausiai yra tai, kad naujas įsakymas pasimato Jėzaus ir Jo vaikų gyvensenos tikrovėje. Panaši gr. sandara vartojama I Jn 2:27, kur mokoma, kad Šventoji Dvasia (patepimas) yra tikrovė, t. y. „tiesa, o ne melas“. † **2:8** „tikroji“ – Gr. būdvardis ἀληθινός (alēthinós), „atitinkantis tiesą“, „autentiškas“.

tebėra tamsoje. ¹⁰ Kas myli savo brolių, pasilieka Šviesoje, ir jame nėra kas sukelia suklypimą; ¹¹ tačiau, kas nekenčia savo brolio, yra tamsoje ir vaikščioja tamsoje, ir nežino, kur eina, nes tamsa apakino jo akis.

¹² Rašau jums, vaikeliai, nes dėl jo vardo jums nuodėmės yra atleistos. ¹³ Rašau jums, tėvai, nes esate pažinę tą, kuris yra nuo pradžios. Rašau jums, jaunuoliai, nes esate nugalėję blogąjį. Rašau jums, vaikai, nes esate pažinę Tėvą. ¹⁴ Parašiau jums, tėvai, nes esate pažinę tą, kuris yra nuo pradžios. Parašiau jums, jaunuoliai, nes esate galingi, ir Dievo žodis pasilieka jumyse, ir esate nugalėję blogąjį. ¹⁵ Nemylėkite pasaulio, nei pasaulyje esančių dalykų. Jei kas myli pasaulį, *jame Tėvo meilės nėra, ¹⁶ nes visa, kas pasaulyje – kūno geismas ir akių geismas ir gyvenimo išdidumas – nėra iš Tėvo, bet yra iš pasaulio. ¹⁷ Praeina ir pasaulis ir jo geismai, bet kas vykdo Dievo valią, tas išlieka per amžius.

¹⁸ Vaikai, yra paskutinė valanda, ir kaip girdėjote, kad ateis Antikristas, taip jau dabar yra pasirodę daug antikristų; iš to žinome, jog yra paskutinė valanda. ¹⁹ Jie išėjo iš mūsų, bet jie šnebuvo mūsųškiai, nes jeigu jie būtų buvę mūsųškiai, jie būtų pasilikę su mumis; bet jie išėjo, *idant jie būtų atskleisti, jog jie visi nėra mūsųškiai.

²⁰ Bet jūs turite patepimą nuo Šventojo ir visus dalykus žinote. ²¹ Parašiau jums ne todėl, kad nežinotė tiesos, bet todėl, kad ją žinote, ir kad joks melas nėra iš tiesos. ²² Kas yra melagis, jeigu ne tas, kuris neigia, kad Jėzus yra Kristus? Tas yra antikristas, kuris neigia Tėvą ir Sūnų. ²³ Kiekvienas, kuris neigia Sūnų, neturi ir Tėvo; kas išpažįstą Sūnų, tas turi ir Tėvą.

²⁴ Todėl tepasilieka jumyse tai, ką girdėjote nuo pradžios. Jeigu jumyse pasiliks tai, ką girdėjote nuo pradžios, tai ir jūs pasilikssite Sūnuje ir Tėve. ²⁵ O šis yra pažadas, kurį jis pats mums pažadėjo – Šamžina gyvybė. ²⁶ Šiuos dalykus jums parašiau apie tuos, kurie *siekia jus suklydinti. ²⁷ O dėl jūsų – patepimas, kurį gavote iš jo, pasilieka jumyse, ir jums nereikia, kad kas jus mokytų; bet kaip tas pats patepimas moko jus apie viską ir yra tiesa, o ne melas, ir kaip jis jus išmokė, jūs jame pasilikssite.

²⁸ O dabar, vaikeliai, pasilikite jame, kad, Škai jis apsireikš, turėtume *drąsos ir nebūtume sugėdinti prieš jį, kai jis ateis.

‡ 2:13 „blogąjį“ – Arba „piktąjį“. § 2:14 „blogąjį“ – Arba „piktąjį“. * 2:15 „jame Tėvo meilės nėra“ – Ty. „tas nemyli Dievo“, t. y. neįmanoma mylėti ir Dievą ir pasaulį tuo pačiu metu. Atkreiptinas dėmesys, kad kalbama atgimusiesiems (I Joh 2:1,7, ir kt.). † 2:16 „gyvenimo išdidumas“ – Arba „išdidumas pragyvenimo turto lygiu“ (plg. gr. žodžio βίος (bios) vartoseną šiose ištraukose: Mk 12:44, Lk 8:43; Lk 15:12, 30; Lk 21:4; I Jn 3:17). Gal „išdidumas gyvenimo pojūčiais“, „materialinio gyvenimo išdidumas“, „gyvenimo „čia ir dabar“ išdidumas“, „didžiavimasis fiziniu gyvenimu“, „turimų gėrybių paremtas išdidumas“. ‡ 2:16 „iš Tėvo“, „iš pasaulio“ – Šiame laiške (ir kitur NT) daug kartų vartojamas ši gr. kalbos gramatinė sandara, pvz., I Jn 2:19 (gr. „iš mūsų“, liet. „mūsųškiai“), I Joh 5:19 („iš Dievo“), Jn 17:14 („iš pasaulio“), Rom 4:12 (gr. „iš apipjaustymo“, liet. „apipjaustyti“). § 2:19 „nebuvo (būtų buvę, nėra) mūsųškiai“ (3 k.) – T. „iš mūsų“; arba „neturėjo (būtų turėję, neturi) mūsų savybių“; tekstas rodo į bendrųjų savybių turėjimą, kaip gr. kalbos tekstas Jn 17:14 ir Rom 4:12. * 2:19 „idant jie būtų atskleisti, jog jie visi nėra mūsųškiai“ – Arba „kad jie pasirodytų iki vieno nesą mūsųškiai“. † 2:20 „visus dalykus žinote“ – Gal turima omeny, kad jie žino (1) visus reikiamus dalykus, arba (2) visus dalykus, susijusius su tiesa (žr. 21 eil.) apie išgelbėjimą (žr. Jn 16:13), arba (3) visus dalykus apie tai, kodėl „nemūsųškiai“ išėjo iš jų tarpo. Plg. I Jn 3:20, kurioje ta pati gr. k. frazė („Dievas visus dalykus žino“ ≈ „Dievas visa tai žino“). ‡ 2:21 „joks melas nėra iš tiesos“ – Čia ta pati gram. sandara, kaip I Jn 2:19 („mūsųškiai“); reiškia, kad melas neturi bendrų savybių su tiesa, t. y. iš esmės skiriasi nuo tiesos taip, kaip „nemūsųškiai“ skiriasi nuo „mūsųškių“. § 2:25 „amžina gyvybė“ – Arba „amžinas gyvenimas“ (gr. tekstas gali būti išverstas ir taip ir taip). * 2:26 „siekia jus suklydinti“ – Arba „klaidina“, „suvedžioja“. † 2:27 „viską“ – Arba „visus dalykus“. ‡ 2:27 „tiesa“ – Gr. būdvardis, „atitinkantis tiesą“. § 2:28 „kai“ – Arba „kai tik“. * 2:28 „drąsos“ – Arba „pasitikėjimo“, „atvirumo“; t. y. patogaus laikysenos.

²⁹ Jeigu suprantate, kad jis yra teisus, *tai* žinote, kad kiekvienas, kuris atlikinėja teisybę, yra †gimęs iš jo.

3

¹ (Žiūrėkite, kokią meilę mums yra davęs Tėvas – kad mus vadintų Dievo vaikais! Pasaulis nepažįsta mūsų todėl, kad nepažinojo jo. ² Mylimieji, esame Dievo vaikai dabar, bet dar neapreikšta, kokie mes būsim; vis dėlto žinome, kad, kai jis apsireikš, mes būsim panašūs į jį, nes jį matysime tokį, koks jis yra. ³ Ir kiekvienas, kas turi šią viltį *sudėjęs* į jį, pats save daro tyrą, kaip ir tasai yra tyras.)

⁴ Kiekvienas, *kuris nuodėmiauja, tas ir †įstatymą pažeidinėja, †juk nuodėmė yra įstatymo pažeidimas. ⁵ Ir jūs žinote, kad tasai buvo apreikštas, kad pašalintų mūsų nuodėmes; ir jame nuodėmės nėra. ⁶ ŠKiekvienas, kuris pasilieka jame, nenuodėmiauja; kiekvienas, kuris nuodėmiauja, nėra nei jo matęs, nei jo pažinęs.

⁷ Vaikeliai, tegul niekas jūsų nesuklaidina! Kas atlikinėja teisybę, tas yra teisus, kaip ir tasai yra teisus. ⁸ *Kas nuodėmiauja yra iš velnio, nes velnias nuodėmiauja nuo pradžios. Dievo Sūnus buvo apreikštas tam, kad suardytų velnio darbus. ⁹ Nė vienas, kuris yra †gimęs iš Dievo, nenuodėmiauja, kadangi jo sėkla pasilieka jame, ir jis negali nuodėmiauti, kadangi yra gimęs iš Dievo. ¹⁰ Iš *štai* ko †yra aišku, *kurie yra* Dievo vaikai ir *kurie yra* velnio vaikai: kas neatlikinėja teisybės nėra iš Dievo, nei tas, kuris nemyli savo brolio. ¹¹ Nes šitas yra pranešimas, kurį girdėjote nuo pradžios: Šturėtume mylėti vieni kitus. ¹² Ne kaip Kainas, *kuris* buvo iš *blogojo ir nužudė savo brolių. Ir kodėl jį nužudė? Todėl, kad jo darbai buvo blogi, o jo brolio – teisūs. ¹³ Nesistebėkite, mano broliai, jeigu pasaulis jūsų nekenčia. ¹⁴ Mes žinome, kad esame perėję iš mirties į gyvenimą, nes mylime brolius. Kas nemyli brolio, tas pasilieka mirtyje. ¹⁵ Kiekvienas, kuris nekenčia savo brolio, yra žmogžudys, ir jūs žinote, kad joks žmogžudys savyje neturi pasiliekančio †amžino gyvenimo.

¹⁶ Mes iš *štai* ko †esame pažinę Dievo meilę, nes tasai paguldė už mus savo gyvybę; mes irgi Šprivalome guldyti savo gyvybes už brolius. ¹⁷ Bet jeigu kas turi šio pasaulio gėrybių ir mato savo brolių stokojantį, tačiau jam *uždaro savo †giliaširdiškus jausmus, kaipgi jame pasilieka Dievo meilė?! ¹⁸ Mano vaikeliai, nemylėkime žodžiu ar liežuviu, bet darbu ir tiesa.

¹⁹ Ir šiuo būdu mes žinome, kad esame iš tiesos, ir jo akivaizdoje įtikinsime savo širdis, ²⁰ †kad, jeigu mūsų širdis mus smerkia, Švis dėlto Dievas yra didesnis už mūsų širdį ir *visa tai žino. ²¹ Mylimieji, jeigu mūsų širdis mūsų nesmerkia, †esame drąsūs Dievo akivaizdoje ²² ir gauname iš jo, ko tik prašome, nes laikomės

† 2:29 „gimęs iš jo“ – Arba „jo pagimdytas“. * 3:4 „kuris nuodėmiauja“ – T. „darantis nuodėmę“; arba „kuris atlikinėja nuodėmę“. Ta pati gr k. sandara vartojama Jn 8:34, I Jn 3:8. † 3:4 „įstatymą pažeidinėja“ – Arba „atlikinėja įstatymo pažeidimą“. † 3:4 „juk“ – Arba „ir“, „iš tikrųjų“. § 3:6 „Kiekvienas, kuris“ – Arba „Kas tik“. * 3:8 „Kas nuodėmiauja“ – T. „Darantis nuodėmę“; arba „Kas atlikinėja nuodėmę“. Ta pati gr k. sandara vartojama Jn 8:34, I Jn 3:4, 8. † 3:9 „gimęs iš Dievo“ (2 k.) – Arba „Dievo pagimdytas“. † 3:10 „yra aišku, *kurie yra* Dievo vaikai ir *kurie yra* velnio vaikai“ – T. „yra aiškūs Dievo vaikai ir velnio vaikai“. § 3:11 „turėtume mylėti“ – T. „kad turėtume mylėti“; čia gr. žodis, verčiamas „kad“ atsispindi vertime dvitaškiu. * 3:12 „blogojo“ – Arba „piktojo“. † 3:15 „amžino gyvenimo“ – Arba „amžinos gyvybės“. † 3:16 „esame pažinę“ – Arba „pažinojome ir tegebepažįstame“. § 3:16 „privalome guldyti [...]“ – Žr. Jn 13:1 išnašą. * 3:17 „uždaro“ – Arba „sustabdo“. † 3:17 „giliaširdiškus jausmus“ – Gr. σπλάγχνον (splanchnon); t. „vidurius“, „žarnas“. Žr. Lk 1:78 eilutės išnašą. † 3:20 „kad“ – Arba „nes“. § 3:20 „vis dėlto“ – Arba „kad“, „nes“. * 3:20 „visa tai“ – T. „visus dalykus“; plg. I Jn 2:20, kur ta pati gr. k. frazė ir ja parašyta, kad turintys patepimą nuo Šventojo „visus dalykus žino“. † 3:21 „esame drąsūs Dievo akivaizdoje“ – T. „turime drąsą prieš Dievą“; arba „turime pasitikėjimą Dievo akivaizdoje“.

jo įsakymų ir darome tuos dalykus, kurie Šjam patinka. ²³ Ir šitas yra jo įsakymas: kad pasikliautume jo Sūnaus Jėzaus Kristaus vardu ir mylėtume vienas kitą, kaip jis davė mums įsakymą. ²⁴ Ir kas laikosi jo įsakymų, pasilieka jame, ir jis – *tame.

Ir šiuo būdu žinome, kad jis pasilieka mumyse – iš Dvasios, kurią jis mums davė.

4

¹ Mylimieji, netikėkite kiekviena dvasia, bet ištikrinkite dvasias, ar jos yra iš Dievo, nes daug melagingų pranašų yra išėjusių į pasaulį. ² Šiuo būdu *pažįstate Dievo Dvasią: kiekviena dvasia, kuri išpažįsta †Jėzų esant Kristų, atėjusį kūne, yra iš Dievo, ³ o kiekviena dvasia, kuri neišpažįsta †Jėzaus esant Kristaus, atėjusio kūne, nėra iš Dievo. Ir ta yra antikristo *dvasia*, apie kurią esate girdėję, kad ji ateina; ir jau dabar ji yra pasaulyje.

⁴ Jūs esate iš Dievo, vaikeliai, ir esate Šjuos nugalėję, nes tas, kuris jumyse, yra didesnis už tą, kuris pasaulyje. ⁵ Jie yra iš pasaulio, todėl jie kalba *kaip* iš pasaulio, ir pasaulis jų klauso. ⁶ Mes esame iš Dievo; kas pažįsta Dievą, tas klauso mūsų. Kas nėra iš Dievo, mūsų neklauso. Šiuo būdu pažįstame tiesos dvasią ir *klaidos dvasią.

⁷ Mylimieji, mylėkime vieni kitus, nes meilė yra iš Dievo, ir kiekvienas, kuris myli, yra †gimęs iš Dievo ir pažįsta Dievą. ⁸ Kas nemyli, tas nepažįsta Dievo, nes Dievas yra meilė. ⁹ Šiuo būdu Dievo meilė buvo apreikšta mums, nes Dievas atsiuntė į pasaulį savo viengimį Sūnų, kad mes per jį gyventume. ¹⁰ Tame glūdi meilė – ne kad mes mylėjome Dievą, bet kad jis mus mylėjo ir atsiuntė savo Sūnų *būti* †rūstybę numaldančia auka už mūsų nuodėmes. ¹¹ Mylimieji, jeigu Dievas taip mus mylėjo, *tai* ir mes privalome mylėti vieni kitus. ¹² Niekas niekada nėra matęs Dievo. Jeigu mylime vieni kitus, Dievas pasilieka mumyse, ir jo meilė yra Špasiekusi tikslą *mumyse.

¹³ Šiuo būdu mes žinome, kad pasilikame jame ir jis mumyse, nes jis mums yra davęs †nuo savo Dvasios. ¹⁴ Ir mes esame matę ir liudijame, kad Tėvas atsiuntė Sūnų pasaulio Išgelbėtoju. ¹⁵ †Jeigu kas išpažįsta, kad Jėzus yra Dievo Sūnus, Dievas pasilieka jame, ir jis Dieve. ¹⁶ Ir mes Špažinojome *ir* tebepažįstame meilę, kurią Dievas turi *mums, †taip pat *ja* tikėjome *ir* tebetikime. Dievas yra meilė, ir kas pasilieka meilėje, pasilieka Dieve, ir Dievas jame.

¹⁷ Šiuo būdu meilė †tarp mūsų yra Špasiekusi tikslą, kad *galėtume būti drąsūs teismo dieną, nes koks jis yra, tokie ir mes esame šiame pasaulyje. ¹⁸ Meilėje nėra baimės, bet †tikslą pasiekusi meilė išvaro baimę, nes baimė turi kančią. O kas bijo,

‡ 3:22 „darome“ – Arba „įprastai darome“, t. y., tai yra mums būdinga elgsena. § 3:22 „jam patinka“ – T. „jo akyse yra patinkami“ arba „jo akivaizdoje yra patinkami“. * 3:24 „tame“ – T. „jame“. * 4:2 „pažįstate“ – Arba „pažinkite“ (Ta pati gr. k. žodžio forma yra ir tiesioginė nuosaka ir liepiamoji). † 4:2 „Jėzų esant Kristų, atėjusį kūne“ – Arba „jog Jėzus Kristus yra atėjęs kūne“. ‡ 4:3 „Jėzaus esant Kristaus, atėjusio kūne“ – Arba „Jėzaus Kristaus, atėjusio kūne“. § 4:4 „juos“ – T. y., melagingus pranašus. * 4:6 „klaidos dvasią“ – Arba „apgavimo dvasią“; žr. I Tim 4:1. † 4:7 „gimęs iš Dievo“ – Arba „Dievo pagimdytas“. ‡ 4:10 „rūstybę numaldančia auka“ – T. y. auka, kuri visiškai patenkina teisėtus įstatymo reikalavimus; dėl jos aukojimo (dėl bausmės įvykdymo pagal įstatymą) Dievas nebėra priešiška nusistatęs tiems, kuriems įskaitytas aukos atlikimas. § 4:12 „pasiekusi tikslą“ – Arba „tapusi tobula“. * 4:12 „mumyse“ – Arba „mums“, t. y., mūsų labui; plg. I Jn 4:16. † 4:13 „nuo savo Dvasios“ – Arba „iš savo Dvasios“; gal „savo Dvasios“. ‡ 4:15 „Jeigu kas“ – Arba „Kas tik“. § 4:16 „pažinojome *ir* tebepažįstame meilę [...] taip pat *ja* tikėjome *ir* tebetikime“ – Gr. vksm. forma leidžia išversti ir „esame pažinę meilę, [...] taip pat esame *ja* tikėję“. * 4:16 „mums“ – Arba „mumyse“. † 4:16 „taip pat“ – Arba „tai yra,“. ‡ 4:17 „tarp mūsų“ – T. „meilė su mumis“, t. y., mūsų meilė vieni kitiems. § 4:17 „pasiekusi tikslą“ – Arba „tapusi tobula“. * 4:17 „galėtume būti drąsūs“ – T. „galėtume turėti drąsos“, „galėtume turėti (tvirtą) pasitikėjimą“. † 4:18 „tikslą pasiekusi“ – Arba „tobula“.

tas †meilėje nėra pasiekęs tikslą. ¹⁹ Mes mylime jį, nes jis mus pirmas mylėjo. ²⁰ Jeigu kas nors sakytų: „Aš myliu Dievą“, – o nekenčia savo brolio, tas yra melagis, nes kas nemyli savo brolio, kurį yra matęs, kaip gi gali mylėti Dievą, kurio nėra matęs? ²¹ Ir šitą įsakymą mes turime iš jo, kad tas, kuris myli Dievą, turėtų mylėti ir savo brolių.

5

¹ Kiekvienas, kuris tiki, kad Jėzus yra *Kristus, yra †gimęs iš Dievo, ir kiekvienas, kuris myli Gimdytoją, myli ir †iš jo gimusįjį. ² Šiuo būdu mes žinome, kad mylime Dievo vaikus, kai mylime Dievą ir Šlaikomės jo įsakymų. ³ Nes tai yra Dievo meilė, kad laikytumės jo įsakymų.

Ir jo įsakymai nėra sunkūs, ⁴ nes kiekvienas, kuris yra gimęs iš Dievo, nugali pasaulį; ir ši yra ta pergalė, *nugalinti pasaulį – mūsų tikėjimas. ⁵ Kas yra tas, kuris nugali pasaulį, jei ne tas, kuris tiki, kad Jėzus yra Dievo Sūnus?! ⁶ Šitas yra tas, kuris †prisistatė per vandenį ir kraują – Jėzus Kristus; *jis prisistatė* ne vien vandeniui, bet vandeniui ir kraujui. Ir Dvasia yra ta, kuri liudija, nes Dvasia yra tiesa. ⁷ Nes yra trys, kurie liudija danguje: Tėvas, Žodis ir Šventoji Dvasia; ir šitie trys yra viena. ⁸ Ir yra trys, kurie liudija žemėje: Dvasia ir vanduo ir kraujas; ir šitie trys †vieningai sutaria. ⁹ Jeigu priimame žmonių liudijimą, Dievo liudijimas yra didesnis; nes šitas yra Dievo liudijimas, kurį jis yra paliudijęs apie savo Sūnų.

¹⁰ Kas tiki Dievo Sūnumi, tas turi liudijimą savyje; kas netiki Dievu, tas yra padaręs jį melagiu, nes netiki liudijimu, Škuriuo Dievas yra liudijęs apie savo Sūnų. ¹¹ Ir liudijimas yra toks: Dievas mums davė amžiną gyvenimą, ir tas gyvenimas yra jo Sūnuje. ¹² Kas turi tą Sūnų, turi *gyvybę; kas neturi Dievo Sūnaus, tas neturi †gyvybės. ¹³ Šiuos dalykus parašiau jums, pasitikintiems Dievo Sūnaus vardu, kad žinotumėte, jog turite amžiną gyvenimą, ir kad pasitikėtumėte Dievo Sūnaus vardu.

¹⁴ Ir štai koks yra atviras drąsumas, kurį turime prieš jį, būtent jeigu ko tik prašome pagal jo valią, jis išklauso mus. ¹⁵ Ir jeigu žinome, kad jis klausosi mūsų, ko tik prašome, *tai ir* žinome, kad esame gavę prašinius, kurių esame iš jo prašę. ¹⁶ Jeigu kas mato savo brolių nuodėmiaujant nuodėme, *kuri* nėra iki mirčiai, tas prašys, ir jis duos jam gyvybę, *būtent* tiems, kurie nenuodėmiauja iki mirčiai. Yra nuodėmė iki mirčiai; nesakau, kad jis melstųsi už ją. ¹⁷ Kiekviena neteisybė yra nuodėmė, tačiau esama nuodėmė ne iki mirčiai.

¹⁸ Mes žinome, kad kiekvienas, kuris yra †gimęs iš Dievo, nenuodėmiauja; bet iš Dievo pagimdytasis Šsaugo save, ir *blogasis jo nepaliečia. ¹⁹ Mes žinome, kad esame †iš Dievo, o visas pasaulis guli †blogyje. ²⁰ Ir žinome, kad Dievo Sūnus yra atėjęs ir davęs mums supratimą, kad pažintume tą, kuris Šteisingas bei tikras, ir esame tame,

‡ 4:18 „meilėje nėra pasiekęs tikslą“ – Arba „nėra išstobulintas meilėje“. * 5:1 „Kristus“ – Arba „Mesijas“.

† 5:1 „gimęs iš Dievo“ – Arba „Dievo pagimdytas“. ‡ 5:1 „iš jo gimusįjį“ – Arba „tą, kuris yra jo pagimdytas“.

§ 5:2 „laikomės jo įsakymų“ – T. y. „vykdome jo įsakymus“. * 5:4 „nugalinti“ – Arba „kuris, nugalėjo“; gr. tekstas leidžia išversti abejaip. † 5:6 „prisistatė“ – Plg. tą pačią gr. k. formą Apd 22:30 eilutėje (PT). Arba „atėjo“, „pasirodė“, „pasidarė pastebimas“. Tekstas kalba apie tai, kaip Dievas Tėvas tvirtino Jėzaus kaip Mesijo įgaliojimus, kai krikšto metu prabilo iš dangaus ir kai jo nukryžiuavimo metu parodė antgamintinių veiksmų. Plg. I Jn 5:8 (PT), kurioje taip pat minimi Dvasia, vanduo ir kraujas. ‡ 5:8 „vieningai sutaria“ – T. „yra į vieną“.

§ 5:10 „kuriuo“ – T. „kurį“. * 5:12 „gyvybę“ – Arba „gyvenimą“. † 5:12 „gyvybės“ – Arba „gyvenimo“.

‡ 5:18 „gimęs iš Dievo“ – Arba „Dievo pagimdytas“. § 5:18 „saugo“ – Arba „laiko“, t. y. „laiko save toli nuo nuodėmiavimo“. * 5:18 „blogasis“ – Arba „piktasis“; plg. I Jn 5:19 („blogyje“ arba „blogajame“). † 5:19 „iš Dievo“ – Žr. I Jn 2:16 išnašą. ‡ 5:19 „blogyje“ – Arba „blogajame“, „piktajame“.

§ 5:20 „teisingas bei tikras“ (3 k.) – Tie žodžiai yra vieno gr. būdvardžio – ἀληθινός (alēthinós) – vertimas. Plg. Jn 1:9; Jn 17:3 ir daugybę kitų atvejų apaštalo Jono raštuose.

kuris teisingas bei tikras – jo Sūnuje Jėzuje Kristuje. Šis yra teisingas bei tikras Dievas ir amžina Gyvybė.

²¹ Vaikeliai, *saugokitės stabų! Amen.

* **5:21** „saugokitės“ – Arba „laikykitės atskirai nuo“.

Jono antras laiškas

¹ Vyresnysis išrinktajai poniai ir jos vaikams, kuriuos myliu tiesoje, – ir ne *tik* aš vienas, bet ir visi, kurie yra pažinę tiesą, – ² *dėl tiesos, kuri pasilieka mumyse ir bus su mumis amžinai.

³ Su jumis bus malonė, gailestingumas, ramybė nuo Dievo Tėvo ir nuo Viešpaties Jėzaus Kristaus, Tėvo Sūnaus, tiesoje ir meilėje.

⁴ Labai nudžiugau, radęs tavųjų vaikų, vaikščiojančių tiesoje taip, kaip gavome įsakymą iš Tėvo. ⁵ O dabar maldauju tave, ponia, ne kaip rašydamas tau naują įsakymą, bet kaip tą, kuri turėjome nuo pradžios, – kad turime mylėti vieni kitus. ⁶ O tai yra meilė, kad vaikšiotume pagal jo įsakymus. Toks yra įsakymas – kad †joje vaikšiotumėte kaip girdėjote nuo pradžios.

⁷ Nes daug klaidintojų įėjo į pasaulį, – tie, kurie †neišpažįsta Jėzaus esant Kristaus, atėjusio kūne. Šbūtent toks yra klaidintojas ir antikristas. ⁸ *Saugokitės, kad neprarastume tų dalykų, ką †nuveikėme, bet kad gautume pilną †atlygį. ⁹ Kiekvienas, kuris nusižengia ir neišlieka ŠKristaus moksle, tas neturi Dievo. Kas pasilieka Kristaus moksle, tas turi ir Tėvą, ir Sūnų. ¹⁰ Jei kas ateina pas jus ir neatneša šio mokslo, nepriimkite jo į namus ir nelinkėkite jam sėkmės, ¹¹ nes kas linki jam sėkmės, *tas* dalyvauja jo bloguose darbuose.

¹² Nors daug ką turiu jums rašyti, nenoriu *rašyti* popieriumi ir rašalu, bet turiu vilties pas jus atvykti ir pakalbėti *akis į akį, kad mūsų džiaugsmas būtų †pilnatviškas. ¹³ Tave sveikina išrinktosios tavo sesers vaikai. Amen.

* **1:2** „dėl“ – Gr. k. žodis – δια. Prasmė čia gali būti, kad apaštalas Jonas myli išrinktąją poniją ir jos vaikus (1) tiesos labui arba tiesos naudai, (2) kadangi tiesa yra tokios meilės priežastis, arba (gal) (3) tiesai esant priemonei, kuria jis juos myli. † **1:6** „joje“ – Nors greičiausiai rodo į meilę, gr. įvardis gali rodyti į tiesą (1:4), į meilę, arba į įsakymą. † **1:7** „neišpažįsta Jėzaus esant Kristaus, atėjusio kūne“ – Plg. I Jn 4:2, 3. § **1:7** „Būtent toks“ – Arba „Šitas“, „Šitoks“. * **1:8** „Saugokitės“ – Gr. „Žiūrėkite savęs“, bet dabartinėje lietuvių kalboje „žiūrėkite savęs“ labiau rodo į savanaudišką savo interesų gynimą. † **1:8** „nuveikėme“ – Arba „atlikome plušėjimu“. † **1:8** „atlygį“ – Arba „užmokestį“. § **1:9** „Kristaus moksle“ – T. y. arba „moksle apie Kristų“ arba „Kristaus išdėstytame mokyme“. * **1:12** „akis į akį“ – T. „burna į burną“. † **1:12** „pilnatviškas“ – T. „padarytas pilnas“.

Jono trečias laiškas

¹ Vyresnysis mylimajam Gajui, kuri myliu tiesoje.

² Mylimasis, aš meldžiu, kad visais atžvilgiais tau gerai sektųsi ir kad būtum sveikas, kaip gerai sekasi tavo sielai. ³ Mat labai apsidžiaugiau, broliams atėjus ir paliudijus apie tavo tiesą, kaip tu vaikščioji tiesoje. ⁴ Neturiu didesnio džiaugsmo negu tai, kad girdėčiau, jog mano vaikai vaikščioja tiesoje. ⁵ Mylimasis, ištikimą dalyką darai, ką tik tavo nuveikta broliams ir svečiams, ⁶ kurie paliudijo apie tavo meilę bažnyčios-susirinkimo akivaizdoje. Puikiai padarysi, *siųsdamas juos pirmyn į kelionę Dievo vertu būdu, ⁷ nes jo vardo labai jie leidosi keliauti nieko neimdami iš svetimtikių. ⁸ Taigi, mes turime priimti tokius, kad †toliau taptume bendradarbiai tiesos labui.

⁹ Aš parašiau bažnyčiai-susirinkimui, bet mėgstantis tarp jų pirmauti Diotrefas nepriima mūsų. ¹⁰ Todėl, kai atvyksiu, priminsiu jo darbus, kuriuos jis daro, pagiežingais žodžiais burnodamas prieš mus ir †tuo nesitenkindamas, jis pats nepriima brolių ir neleidžia tiems, kurie nori *priimti* ir išmeta juos iš bažnyčios-susirinkimo.

¹¹ Mylimasis, nesek tuo, kas bloga, bet tuo, kas gera. Kas įprastai daro gera, tas yra iš Dievo, bet kas įprastai daro bloga, tas nėra matęs Dievo. ¹² Apie Demetriją gerai liudija visi ir pati tiesa. Mes gi taip pat liudijame, ir tu žinai, kad mūsų liudijimas yra Štiesa.

¹³ Daug ką turėčiau tau parašyti, bet nenoriu tau rašyti rašalu ir plunksna. ¹⁴ Vis dėlto viliuosi netrukus pamatyti tave. Tada pasikalbėsime *akis į akį.

Ramybė tau! Sveikina tave draugai. Sveikink draugus pavardžiui.

* **1:6** „siųsdamas“ – T. „siuntęs“. † **1:8** „toliau taptume“ – Arba „būtume“. Gr. žodžio γίνομαι (ginomai) forma γινώμεθα (ginōmetha) vartojama dar II Kor 5:21 ir Gal 5:26. ‡ **1:10** „Tuo“ – T. „tais dalykais“. § **1:12** „tiesa“ – Gr. būdvardis, „atitinkantis tiesą“. * **1:14** „akis į akį“ – T. „burna į burną“.

Judo laiškas

¹ Judas, Jėzaus Kristaus *tarnas ir Jokūbo brolis, †Dievo Tėvo veikimu pašventintiems ir †Jėzaus Kristaus išsaugotiems pašauktiesiems. ² Tegul gailėstingumas jums ir ramybė bei meilė gausėja!

³ Mylimieji, su visu uolumu atsidėdamas rašyti jums apie bendrąją išgelbėjimą, Šman atsirado būtinybė parašyti jums ragindamas, kad narsiai kovotumėte už *tikėjimą, †vieną kartą galutiniai perduotą šventiesiems, ⁴ nes vogčiomis įslinko kai kurie žmonės, kurie *jau* seniai iš anksto užrašyti tokiam smerkiančiam nuosprendžiui; jie bedieviai, †perverčiantys mūsų Dievo malonę į Špalaidumą ir neigiantys vienintelį Valdovą Dievą ir mūsų Viešpatį Jėzų Kristų. ⁵ Todėl *pareiškiu valią jums priminti (kartą visam laikui jums †*jau* gavus tokią žinią), kad Viešpats pirmiau išgelbėjęs tautą iš Egipto šalies, paskui pražudė netikinčius. ⁶ Taip pat angelus, nesilaikičius savo †valdžios, bet palikusius savo buveinę, jis laiko sukaustytais amžiniais pančiais tamsybėje didžiosios Dienos teismui. ⁷ Taip pat Sodoma ir Gomora bei aplinkiniai miestai, kurie tokiu pat būdu, kaip šitie, paleistuvavo ir užsigeidė kitokio kūno, yra parodomi kaip pavyzdys, kentėdami amžinos ugnies bausmę.

⁸ O vis dėlto panašiu būdu šitie žmonės sapnuodami viena vertus suteršia kūną, antra vertus atmėta Šviešpatavimą ir šmeižia šlovinguosius. ⁹ Priešingai, arkangelas Mykolas, kai, varžydamasis su velniu, ginčijosi dėl Mozės kūno, neišdrįso jam ištarti koneveikiančio kaltinimo, bet pasakė: „Tesudraudžia tave Viešpats!“ ¹⁰ Bet šitie šmeižia, ko neišmano, o ką tik jie instinktyviai *numano kaip nesamprotaujantys gyvuliai, †tuo jie save gadina. ¹¹ Vargas jiems! Nes jie nuėjo Kaino keliu, dėl užmokesčio galvotrukčiais atsidavė Balaamo paklydimui ir žuvo nuo Korės prieštaravimo. ¹² Šitie yra *pavojingos* †uolos jūsų meilės pokyliuose, jie puotauja be baimės, gano save – bevandeniai, vėjų nuvaikomi debesys; rudens bevaisiai medžiai, dusyk mirę, išrauti; ¹³ šėlstančios jūros bangos, spjaudančios savo begėdystės putas; žvaigždės klajoklės, kurioms yra išlaikyta apgaubianti tamsybė per amžius. ¹⁴ Apie juos pranašavo ir septintasis nuo Adomo, Henochas, sakydamas: „Štai Viešpats ateina su savo šventais miriadais ¹⁵ įvykdyti teismo visiems ir įrodyti visų jų tarpe *esančių* bedievių kaltumą už visus jų bedieviškus darbus, kuriuos jie bedieviškai vykdė, ir už visas šiurkštybes, kurias bedieviai nusidėjėliai kalbėjo prieš jį.“ ¹⁶ Šitie yra niurnekliai, nepatenkinti savo dalia, bevaikščiojantys pagal savo geismus. Jų burna kalba didžiai išpūstus *žodžius* – jie Špataikauja žmonėms dėl pelno. ¹⁷ Bet jūs, mylimieji, prisiminkite žodžius, kurie iš anksto buvo pasakyti mūsų Viešpaties

* **1:1** „tarnas“ – Arba „savanoriškai pasižadėjęs vergas“, „savanoris vergas“. † **1:1** „Dievo Tėvo veikimu pašventintiems“ – Arba „Dieve Tėve pašventintiems“. † **1:1** „Jėzaus Kristaus“ – Arba „Jėzui Kristui“, t. y. Jo naudai; arba „Jėzuje Kristuje“. § **1:3** „man atsirado būtinybė“ – T. „turėjau būtinumą“. * **1:3** „tikėjimą“ – Arba „tikyba“, t. y. perduotą tikėtinų dalykų visumą. † **1:3** „vieną kartą galutiniai“ – Arba „kartą visam laikui“. † **1:4** „perverčiantys“ – Arba „sukeičiantys“. § **1:4** „palaidumą“ – T. y. gyvenimą bet kaip, be susilaikymo, be ribų, be taisyklių; rodo į gašlią, ištvirkusią gyvenseną. * **1:5** „pareiškiu valią“ – Arba „išdėstau norą“, „noriu“. † **1:5** „*jau* gavus tokią žinią“ – Gal „sužinojus tai“. † **1:6** „valdžios“ – Arba „vyresnybės“, t. y. statuso kaip įgaliojimo Dievo valdžios pareigūnai. § **1:8** „viešpatavimą“ – Arba „viešpatystę“, „valdžią“. Gr. žodis κυριότης (kuriotės) vartojamas ir Ef 1:21, Kol 1:16, II Pt 2:10. * **1:10** „numano“ – Arba „išmano“. † **1:10** „tuo jie save gadina“ – Gal „tuo / tame jie genda“. † **1:12** „uolos“ – Gal „dėmės“. § **1:16** „pataikauja žmonėms“ – Gr. ≈ „gerbia žmonių veidus“, „žavisi žmonių veidais“.

Jėzaus Kristaus apaštalu, ¹⁸ kad jie ir sakydavo jums, jog paskutiniu laiku bus šaipūnų, bevaikščiojančių pagal savo pačių bedieviškus geismus. ¹⁹ Šitie yra tie, kurie save išskiria, *jusliniai, neturintys Dvasios. ²⁰ Bet jūs, mylimieji, toliau statydami save ant savo švenčiausiojo †tikėjimo, meldamiesi ‡Šventosios Dvasios *valdomi*, ²¹ išsilaikykite Dievo meilėje, laukdami mūsų Viešpaties Jėzaus Kristaus gailestingumo amžinam gyvenimui. ²² Taigi būtinai pasigailėkite vienu, išvelgdami skirtumą, ²³ bet kitus bijodami išgelbėkite, traukdami iš ugnies, bodėdamiesi net kūno sutepto drabužio. ²⁴ O tam, kuris pajėgia jus išsaugoti nesuklupusius ir savo šlovės akivaizdon pastatyti *jus* be kliaudos su džiūgavimu, ²⁵ vieninteliam išmintingajam Dievui, mūsų Išgelbėtojui, *priklauso* šlovė, didybė, galybė ir valdžia ir dabar ir visais amžių amžiais! Amen.

* **1:19** „jusliniai“ – Arba „sieliniai“, kai „siela“ suprantama kaip Dievo sukurta būtybė, kuri jaučia emocinius ir fizinius dalykus, bet teigiamai neatsiliepia į Dievo Dvasios kreipimąsi; tai yra būtybė be gyvybiško ryšio su Dievu, kuris yra Dvasia; be tokio ryšio, žmogus vadovaujasi jausmais, vietoj to, kad priimtų sprendimus pagal Dievo Dvasią, ir dėl to pajustų gerus, išskirtinius jausmus, pvz., vienybę su Dievu. Juslinis žmogus yra dvasinio žmogaus priešybė (žr. I Kor 2:14). † **1:20** „tikėjimo“ – Arba „tickybos“, t. y. visumos perduotų dalykų, kuriais reikia tikėti. ‡ **1:20** „Šventosios Dvasios *valdomi*“ – Arba „Šventojoje Dvasioje“, „Šventosios Dvasios *įtakoje*“, „Šventosios Dvasios *paveikti*“. Plg. panašią gr. k. sandarą Mt 22:43, Apd 11:28, I Kor 12:3, 13 eilutėse, kai kalbama apie žmogų, kuris yra Šventosios Dvasios valdomas ir Mk 1:23; 5:2, kur kalbama apie netyrosios dvasios valdomą žmogų.

Apreiškimas Jonui

Ižanga

¹ Jėzaus Kristaus Apreiškimas, kurį Dievas jam davė, kad *jis parodytų savo tarnams tuos dalykus, kurie netrukus turi įvykti. Ir per savo angelą jis pasiuntė ir *tai* †paaiškino savo tarnui Jonui, ² kuris paliudijo Dievo žodį ir Jėzaus Kristaus liudijimą, visus dalykus, kuriuos tik ir buvo matęs. ³ Palaimintas tas, kuris skaito, ir tie, kurie klausosi šios pranašystės žodžių ir laikosi to, kas joje parašyta, nes †metas arti.

Sveikinimas

⁴ Jonas septynioms bažnyčioms, kurios ŠAzijoje. Malonė jums ir ramybė nuo to, kuris yra ir kuris buvo ir kuris ateina; taip pat nuo septynių Dvasių, kurios yra priešais jo sostą; ⁵ taip pat nuo Jėzaus Kristaus, *kuris yra* ištikimasis liudytojas, mirusiųjų *pirmagimis ir žemės karalių valdovas. Tam, kuris mus mylėjo ir †nuplovė mus nuo mūsų nuodėmių savo krauju, ⁶ ir padarė mus karaliais ir kunigais savo Dievui ir Tėvui, – jam šlovė ir galybė per amžių amžius! Amen. ⁷ Štai jis ateina su debesimis, ir išvys jį kiekviena akis, net tie patys, kurie jį perdūrė; ir dėl jo aimanos visos žemės giminės. Taip, Amen!

⁸ „**Aš esu Alfa ir Omega, Pradžia ir Pabaiga**“, – sako Viešpats, kuris yra ir kuris buvo ir kuris ateina, Visavaldis.

Jonui liepta užrašyti tai, ką mato

⁹ Aš, Jonas, *kuris esu* ir jūsų brolis ir draugas dalininkas prispaudime bei Jėzaus Kristaus karalystėje ir ištvermėje, buvau saloje, kuri vadinama Patmu, dėl Dievo žodžio ir dėl Jėzaus Kristaus liudijimo. ¹⁰ Buvau †Dvasios *valdomas* Šviešpatadienį ir išgirdau sau už nugaros skardų balsą, lyg trimito, ¹¹ sakantį: „**Aš esu Alfa ir Omega, Pirmasis ir Paskutinis**“ ir: „**Ką matai, surašyk į *knygą ir pasiųsk tai septynioms bažnyčioms, kurios yra Azijoje: į Efezą, ir į Smirną, ir į Pergamą, ir į Tiatyrus, ir į Sardus, ir į Filadelfiją, ir į Laodikėją.**“ ¹² Ir atsigrėžiau pažiūrėti balso, kuris kalbėjo su manimi, o atsigrėžęs pamačiau septynis auksinius žibintuvus, ¹³ ir septynių žibintuvų viduryje *vieną*, panašų į Žmogaus Sūnų, apsilikusį pėdas siekiančiu drabužiu ir apsijuosusį per krūtinę auksine juosta. ¹⁴ Jo galva ir plaukai *buvo* balti kaip balta vilna, tarsi sniegas, o jo akys – kaip ugnies liepsna, ¹⁵ ir jo

* **1:1** „jis“ (2 k.) – T. y. Jėzus Kristus parodė ir paaiškino. Plg. Apr 22:16. † **1:1** „paaiškino“ – Arba „paaiškino / nurodė iš anksto“. Žr Jn 12:33 išnašą apie gr. vksm. σημαίνω (sémainō). † **1:3** „metas“ – Gr. καιρός (kairós); arba „nustatytas laikas“. Plg. Mt 26:18, Apr 22:10 (gr). § **1:4** „Azijoje“ – Tai Romos imperijos provincija Mažojoje Azijoje (Anatolijoje). * **1:5** „pirmagimis“ – T. y. pirmą vietą užimantis, viršiausias, „viršugimis“. † **1:5** „nuplovė“ – T. „maudė“. † **1:10** „Dvasios valdomas“ – Arba „Dvasioje“, „Dvasios itakoje“, „Dvasios paveiktas“. Plg. panašią gr. k. sandarą Mt 22:43, Apd 11:28, I Kor 12:3, 13 eilutėse, kai kalbama apie žmogų, kuris yra Šventosios Dvasios valdomas ir Mk 1:23; 5:2, kur kalbama apie netyrosios dvasios valdomą žmogų. § **1:10** „viešpatadienį“ – Arba „Viešpaties garbei skirtą dieną“, „Viešpaties garbei, atminimui skirtą dieną“, „dieną Viešpačiui“. Gr. būdvardis κυριακός (kuriakos), „viešpatinė“, „viešpatiška“, vartojamas NT tik čia ir I Kor 11:20, kur kalbama apie „Viešpaties vakarienę“ arba „vakarienę, skirtą Viešpaties garbei / atminimui“. Greičiausiai jis rodo į tai, kas skirta Viešpaties garbei ir atminimui, taip pat ir į tai, kad ir ta diena ir ta vakarienė įgavo reikšmę Viešpaties veikimu (įsteigė Vakarienę Jis; prisikėlė pirmąją savaitės dieną Jis). * **1:11** „knygą“ – Arba „knygos ritinį“. Gr. žodis βιβλίον (biblión) Apreiškimo knygoje vartojamas 21 kartą 18-oje eilučių (Apr 1:11; 5:1-5, 7-9; 6:14; 17:8; 20:12; 21:27; 22:7, 9-10, 18-19). Apr 6:14 rodo, kad tai yra surista medžiaga, ant kurios buvo užrašyti žodžiai. Giminingas gr. žodis βίβλος (bíblōs) Apreiškimo knygoje vartojamas 5 k. keturiose eilutėse (Apr 3:5, 13:8, 20:15, 22:19).

kojos *buvo* panašios į [†]skaistvari, tarsi jos žerėtų krosnyje, o jo balsas – kaip daugelio vandenų šniokštimas; ¹⁶ ir savo dešinėje rankoje *jis* laikė septynias žvaigždes, ir iš jo burnos išėjo aštrus dviašmenis kalavijas, o jo veidas *buvo* tarsi saulė, *kuri* šviečia savo stiprumu.

Jėzus prisistato

¹⁷ Ir kai jį pamačiau, puoliau jam po kojų kaip negyvas. Ir jis uždėjo ant manęs savo dešinę ranką, sakydamas man: „Nebijok! Aš esu Pirmasis ir Paskutinysis, ¹⁸ [†]tai yra Gyvasis! Ir [§]buvau miręs, ir štai esu gyvas per amžių amžius! Amen! Ir turiu pragaro bei mirties raktus. ¹⁹ Užrašyk tuos dalykus, kuriuos matei, ir tuos dalykus, kurie yra, ir tuos būsimus dalykus, kurie įvyks po šitų *dalykų*. ²⁰ Septynių žvaigždžių, kurias matei mano dešinėje rankoje, ir septynių auksinių žibintuvų slėpinys: septynios žvaigždės yra septynių bažnyčių angelai, o septyni žibintuvai, kuriuos matei, yra septynios bažnyčios.“

2

Laiškas Efezo miesto bažnyčiai

¹ Efezo bažnyčios angelui rašyk: Šiuos dalykus sako tas, kuris laiko savo dešinėje septynias žvaigždes, kuris vaikščioja tarp septynių auksinių žibintuvų. ² Žinau tavo darbus ir tavo triūsą, ir tavo kantrybę, ir kaip negali pakęsti blogaširdžių, ir ištyrei tuos, kurie sakosi esą apaštalai, tačiau nėra, ir radai juos esant melagius, ³ ir nešei *naštas*, ir ^{*}esi ištvermingas, ir triūsei dėl mano vardo, ir [†]nenusilpai. ⁴ Bet turiu prieš tave *tai*, kad palikai savo pirmąją meilę. ⁵ Todėl prisimink, nuo kur [†]esi nupuolęs, ir atgailauk, ir [§]daryk pirmuosius darbus. O jei ne, aš greitai ateisiu pas tave ir pašalinsiu tavo žibintuvą iš jo vietos, – jei neatgailausi. ⁶ Bet tai tu turi *savo naudai*, kad nekenti ^{*}nikolaitų [†]veiksmų, kurių ir aš nekenčiu.“

⁷ Kas turi [†]ausis, teklauso, ką Dvasia sako bažnyčioms! Kas nugali, tam duosiu valgyti nuo [§]gyvybės medžio, kuris yra Dievo rojaus viduryje.

Laiškas Smirnos miesto bažnyčiai

⁸ Ir Smirniečių bažnyčios angelui rašyk: Šiuos dalykus sako Pirmasis ir Paskutinysis, kuris ^{*}buvo miręs ir vėl tapo gyvas. ⁹ Žinau tavo darbus ir prispaudimą ir skurdą – o vis dėlto esi turtingas! – ir *žinau* [†]šmeižtą tų, kurie sakosi esą žydai, tačiau nėra, bet yra šėtono [†]sinagoga. ¹⁰ Nebijok jokių dalykų, kuriuos netrukus kentėsi! Štai velnias įmes *kai kuriuos* iš jūsų į kalėjimą, kad būtumėte išmėginti, ir dešimt dienų turėsite prispaudimo. Būk ištikimas iki mirties, ir tau duosiu [§]gyvenimo vainiką.

¹¹ Kas turi ^{*}ausis, teklauso, ką Dvasia sako bažnyčioms! Kas nugali jokiū būdu nenukentės nuo antrosios mirties.

Laiškas Pergamo miesto bažnyčiai

[†] **1:15** „skaistvari“ – Gr. χαλκολίβανον (chalkolibanon). Greičiausiai šis metalas buvo labai blizgantis vario (arba net aukso) ir sidabro lydiny. [‡] **1:18** „tai yra“ – Arba „ir“. [§] **1:18** „buvau miręs“ – T. „tapau mirusiu“.
^{*} **2:3** „esi ištvermingas“ – T. „turi ištvermę“. [†] **2:3** „nenusilpai“ – Arba „nenuvargai“, „nepailsai“. [‡] **2:5** „esi nupuolęs“ – Gr. vksm. ἐκπίπτω (ekpíptō) yra vartojamas panašia prasme šiose eilutėse: Gal 5:4, II Pt 3:17.
[§] **2:5** „daryk pirmuosius darbus“ – Arba „užsiimk pirmaisiais veiksmais“. ^{*} **2:6** „nikolaitų“ – Plg. Apr 2:15, kurioje tvirtinama, kad ne vien jų veiksmai (darbai) buvo nuodėmingi, bet ir jų mokymas (mokslas). Nikolaitai minimi Šv. Rašte tik šiose dviejose eilutėse. [†] **2:6** „veiksmų“ – Arba „darbų“. [‡] **2:7** „ausis“ – Gr. vns., t. y. „ausį“. [§] **2:7** „gyvybės medžio“ – Žr. Pr 2:9; 3:22, 24. ^{*} **2:8** „buvo miręs ir vėl tapo gyvas“ – T. „tapo mirusiu ir gyveno / gyvavo“. [†] **2:9** „šmeižtą“ – Arba „piktžodžiavimą“. [‡] **2:9** „sinagoga“ – Arba „sueiga“, „susirinkimas“, „grupuotė“. [§] **2:10** „gyvenimo“ – Arba „gyvybės“. ^{*} **2:11** „ausis“ – Gr. vns., t. y. „ausį“.

12 Ir Pergame *esančios* bažnyčios angelui rašyk: Šiuos dalykus sako tas, kuris turi aštrų dviašmenį kalaviją. 13 Žinau tavo darbus ir kur gyveni – kur Šėtono sostas. †Bet tvirtai laikaisi mano vardo ir neišsigynei †mano tikėjimo net †stomis dienomis, kai Antipas, mano ištikimas liudytojas, buvo nužudytas pas jus, kur gyvena Šėtonas. 14 Vis dėlto aš turiu keletą dalykų prieš tave, nes tu tenai turi besilaikančių mokslo Balaamo, kuris mokė Balaką įmesti parpuolimą sukeliančią kliūtį priešais Izraelio vaikų, kad *tie* valgytų stabams paaukotą maistą, ir kad paleistuvautų. 15 Taip ir tu turi besilaikančių *nikolaitų mokslo, kurio aš nekenčiu. 16 Atgailauk! O jei ne, aš greitai ateisiu pas tave ir kariausiu su jais savo burnos kalaviju.

17 Kas turi †ausis, teklauso, ką Dvasia sako bažnyčioms! Kas nugali, tam duosiu valgyti paslėptos manos, taip pat jam duosiu baltą akmenėlį ir ant akmenėlio įrašytą naują vardą, kurio nežinojo niekas, tiktai *žinos* gavėjas.

Laiškas Tiatyru miesto bažnyčiai

18 Ir Tiatyruose *esančios* bažnyčios angelui rašyk: Šiuos dalykus sako Dievo Sūnus, kuris turi akis kaip ugnies liepsną ir kurio kojos panašios į †skaistvarių. 19 Žinau tavo darbus ir meilę ir tarnavimą ir tikėjimą ir tavo ištvermę ir tavo paskutinius darbus *esant* †dar *didesnius už pirmuosius. 21 Ir aš jai daviau laiko atgailauti dėl savo paleistuvystės, bet ji neatgailavo. 22 Štai aš †įmesiu ją į *ligos* patalą, o svetimaujančius su ja – į didį prispaudimą, jeigu jie neatgailaus dėl savo darbų. 23 Ir †nužudysiu jos vaikus mirtimi, ir visos bažnyčios žinos, kad aš esu tas, kuris ištiria †giliausias dalis ir širdis; ir atlyginsiu kiekvienam iš jūsų pagal jūsų darbus. 24 Bet sakau jums ir kitiems, esantiems Tiatyruose (visiems, kurie neturi šito mokslo ir kurie nepažino „Šėtono gilybių“ – *kaip jie vadina *tuos dalykus*): aš ant jūsų neuždėsiu kitos †naštos. 25 Bet laikykite tai, ką turite, kol ateisiu. 26 O tam, kuris nugali, †tai yra tam, kuris †laikosi mano darbų iki galo, aš *duosiu teisę valdyti tautas; 27 ir jis †valdys jas geležine lazda; kaip puodžiaus indai jie bus sudaužyti į šukes, – lygiai taip, kaip ir aš esu gavęs valdžią iš savo Tėvo; 28 ir jam duosiu †aušrinę žvaigždę.

29 Kas turi †ausis, teklauso, ką Dvasia sako bažnyčioms!

† 2:13 „Bet“ – Arba „Ir“. † 2:13 „mano tikėjimo“ – Gr. tekstas leidžia iversti ir „tikėjimo manimi“. Arba neišsigynė Jėzaus skelbtų tikimų dalykų (tikėjimas kaip tikyba), arba neišsigynė tikėjimo Jėzumi. Vis dėlto, tie du dalykai yra neatsiejimi. § 2:13 „tomis“ – Gr. artikelis. * 2:15 „nikolaitų mokslo“ – Žr. Apr 2:6 išnašą. † 2:17 „ausis“ – Gr. vns., t. y. „ausį“. † 2:18 „skaistvarių“ – Žr. Apr 1:15 išnašą. § 2:19 „dar“ – Arba „net“, „ir“. * 2:19 „didesnius už“ – Arba „daugiau negu“. † 2:22 „įmesiu“ – Gr. forma yra esamojo laiko, bet verčiamas būsimuoju laiku todėl, kad greičiausiai rodo į ateities veiksmo neišvengiamumą. Apr 2:24 (TR) vartojama būsimosios laiko gr. vksm. forma. † 2:23 „nužudysiu jos vaikus mirtimi“ – Gal „tikrai nužudysiu jos vaikus“ (plg. Prd 2:17 (hbr.), „mirdamas tu mirsi“ = „tikrai mirsi“). § 2:23 „giliausias dalis“ – T. „inkstus“; gal „vidinę būtį“. Analogiškas hbr. žodis vartojamas perkeltine prasme Job 19:27; Ps 7:9, 16:7, 26:2, 73:21, 139:13; Pat 23:16; Jer 11:20, 12:2, 17:10, 20:12; Rd 3:13. Jis turbūt rodo į žmogaus vidinę esmę – į jo proto, jausmų ir valios centrą. * 2:24 „kaip jie vadina *tuos dalykus*“ – Arba „kaip jie kalba“. † 2:24 „naštos“ – Plg. II Kar 9:25, Iz 13:1, Sk 4:19. Sąvoka „našta“ kartais rodo į pranašystę apie skausmingus ateities įvykius. † 2:26 „tai yra“ – Gr. και (kai). Gramatikoje aišku, kad kas nugali ir kas laikosi Jėzaus darbų yra vienas ir tas pats. Dėl to žodis και (kai), kuris dažnai verčiamas „ir“, čia verčiamas „tai yra“. § 2:26 „laikosi mano darbų iki galo“ – Kalbama apie žmogų, kuris vykdo Jėzaus liepiamus darbus. Tokia veikla kyla iš tikėjimo (I Tes 1:3, 11; Jok 2:18 ir kontekstas), nes „pergalė, nugalinti pasaulį – mūsų tikėjimas“ (I Jn 5:4). * 2:26 „duosiu valdžią tautoms“ ir toliau – Užuomina į Ps 2:8–9. † 2:27 „valdys“ – Arba „ganys“. Plg. tą patį gr. žodį Mt 2:6; Apr 7:17, 12:5, 19:15. † 2:28 „aušrinę žvaigždę“ – Arba „ryto žvaigždę“. § 2:29 „ausis“ – Gr. vns., t. y. „ausį“.

3

Laiškas Sardų miesto bažnyčiai

¹ Ir Sarduose *esančios* bažnyčios angelui rašyk: Šiuos dalykus sako tas, kuris turi septynias Dievo Dvasias ir septynias žvaigždes. Žinau tavo darbus, kad *turi vardą, jog esi gyvas, bet esi miręs. ² Būk budrus ir stiprink likusius dalykus, kurie †yra prie mirties, nes aš neradau, kad tavo darbai †būtų be trūkumų Dievo akyse. ³ Todėl atsimink, kaip esi priėmęs ir girdėjai, taip pat Šlaikykis *to, ką priėmei* ir atgailauk. Taigi, jei nebudėsi, *tave užklupsiu kaip vagis, ir visai nežinosi, kurią valandą tave užklupsiu. ⁴ Tu, beje, Sarduose turi keletą †žmonių, kurie nesuteršė savo drabužių, ir jie vaikščios su manimi baltais drabužiais, nes jie yra verti. ⁵ Tas, kuris nugali, *būtent* tas bus aprengtas baltais drabužiais, ir jo vardo neištrinsiu iš †Gyvenimo knygos, Šbet išpažinsiu jo vardą savo Tėvo akivaizdoje, taip pat jo angelų akivaizdoje.

⁶ Kas turi *ausis, teklauso, ką Dvasia sako bažnyčioms!

Laiškas Filadelfijos miesto bažnyčiai

⁷ Ir Filadelfijoje *esančios* bažnyčios angelui rašyk: Šiuos dalykus sako *tas*, kuris šventas, kuris †teisingas bei tikras, kuris turi Dovydo raktą, kuris atrakina, ir niekas neužrakina, ir užrakina, ir niekas neatrakina. ⁸ Žinau tavo darbus – štai priešais tave pastačiau atviras duris, ir niekas negali jų uždaryti – †kad tu turi maža jėgos, o laikeisi mano žodžio ir neišsižadėjai mano vardo. ⁹ Štai aš Špadarysiu, *kad tie, kurie* iš Šėtono sinagogos, – kurie sakosi esą žydai, o nėra, bet meluoja, – štai padarysiu, kad jie ateitų ir *garbintų †priešais tavo kojas ir žinotų, kad tave †mylėjau aš. ¹⁰ Kadangi esi laikęsis mano Šžodžio, *reikalaujančio* ištvermės, tai ir aš tave apsaugosiu nuo *gundymo valandos, kuri užgrius visą pasaulį, kad išmėgintų gyvenančius žemėje. ¹¹ Štai aš greitai ateinu. Išlaikyk, ką turi, kad niekas neatimtų tavo vainiko. ¹² Kas nugali,

* **3:1** „turi vardą, jog esi gyvas, bet esi miręs“ – T. y. „tave vadina gyvu, bet esi miręs“. † **3:2** „yra prie mirties“ – Arba „merdi“. † **3:2** „būtų be trūkumų“ – Arba „būtų pabaigti“, „būtų visiškai atlikti“, „visiškai atitiktų normą“. Gr. žodis πληρώω, kuris dažnai reiškia „pripildyti“ ir pan., kartais rodo į normą atitinkančią kokybę arba kiekį, į trūkumų nebuvimą; plg. Kol 4:12. § **3:3** „laikykis *to, ką priėmei*“ – be šios eilutės, gr. žodis τηρέω (tèréo) pasitaiko 11 kartų Apreiškimo knygoje (Apr 1:3; 2:26; 3:8, 10; 12:17; 14:12; 16:15; 22:7, 9). Tik šioje eilutėje šis vksm. neturi papildinio. * **3:3** „tave užklupsiu“ (2 k.) – T. „ateisiu prieš tave“ arba „ateisiu ant tavęs“. † **3:4** „žmonių“ – Gr. ὄνομα (onoma), „vardai“; plg. Apd 1:15, Apr 11:13. † **3:5** „Gyvenimo“ – Arba „Gyvybės“. § **3:5** „bet“ – Arba „o“. * **3:6** „ausis“ – Gr. vns., t. y. „ausį“. † **3:7** „teisingas bei tikras“ – Tie žodžiai yra vieno gr. būdvardžio – ἀληθινός (alèthinós) – vertimas. Tie patys žodžiai, kurie čia išversti „kuris šventas, kuris teisingas“, yra Apr 6:10, skirtumas tik tai, kad juos jungia jungtukas καί (kaí); liet. „ir“. † **3:8** „kad“ – Arba „nes“. § **3:9** „padarysiu“ – T. „duodu“, „pateikiu“. Gr. žodis δίδωμι (dídōmi).

* **3:9** „garbintų“ – Kai kurių komentatorių nuomone, be įprastos reikšmės, gr. žodis προσκυνέω (proskynéō) gali nusakyti veiksmą, kuriuo žmogus puola kniūbsčias ir rodo tinkamą pagarbą kitam mirtingajam. Bet galimas dalykas, kad žodis προσκυνέω (proskynéō) vartojamas Biblijoje tik nusakant pagarbos ir šlovės skyrimą tam, kuris laikomas antgamtiniu valdovu, nes Apreiškimo knygoje jis vartojamas 27 k. 22-ose eilutėse ir visada apie pagarbą Dievui, Šėtonui arba velnio žvėriui, nebent šis atvejis yra išimtis. Čia galima suprasti gr. kalbą taip, kad tie Šėtono sinagogų šalininkai bus priversti garbinti Dievą tikinčiųjų akivaizdoje. † **3:9** „priešais tavo kojų“ – T. „tavo kojų akivaizdoje“; gal „prie tavo kojų“. Gr. žodis ἐνώπιον (enópion). Nieko nėra graikų kalbos tekste, kas verstų skaitytoją manyti, kad tie žmonės garbins ir šlovins kitus mirtinguosius, bet tik, kad garbinimo veiksmas bus atliktas tikinčiųjų akivaizdoje. † **3:9** „mylėjau“ – Plg. Joh 13:34; 15:9, 12; Rom 9:13, kur vartojamas to pačio gr. žodžio ἀγαπάω (agapáō) forma ἠγάπησά (ègapèsa). § **3:10** „žodžio, *reikalaujančio* ištvermės“ – T. „mano žodžio ištvermės“. * **3:10** „gundymo“ – Arba „išmėginimo“. Gr. žodis vartojamas 20-tyje eilučių: Mt 6:13, 26:41; Mk 14:38; Lk 4:13; 8:13; 11:4; 22:28, 40, 46; Apd 20:19; I Kor 10:13; Gal 4:14; I Tim 6:9; Hbr 3:8; Jok 1:2, 12; I Pt 1:6, 4:12; II Pt 2:9; Apr 3:10.

tą padarysiu †šulu mano Dievo šventykloje, ir jis jokių atveju nebeišeis laukan; ir užrašysi ant jo savo Dievo vardą ir vardą savo Dievo miesto, naujosios Jeruzalės, nužengiančios iš dangaus nuo mano Dievo; ir užrašysi ant jo savo naująjį vardą.
 13 Kas turi †ausis, teklauso, ką Dvasia sako bažnyčioms!

Laiškas Laodikėjos miesto bažnyčiai

14 Ir laodikėjiečių bažnyčios angelui rašyk: Šiuos dalykus sako Amen, ištikimas ir teisingas Liudytojas, Dievo kūrinijos Pradininkas. 15 Žinau tavo darbus, kad Šnesi nei šaltas, nei karštas. O, kad būtum arba šaltas arba karštas! 16 Taigi, kadangi esi drungnas ir nei šaltas, nei karštas, tave išspjasiu iš savo burnos. 17 Kadangi sakai: „Esu turtingas ir pralobęs ir nieko man nereikia,“ – o nežinai, kad esi vargingas, ir apgailėtinas, ir beturtis, ir aklas, ir nuogas, 18 patariu tau pirkti iš manęs ugnyje *išgryninto aukso, kad pralobtum, ir baltus drabužius, kad apsirengtum, ir nebūtų matoma tavo nuogumo gėda; taip pat pasitepk akis akių tepalu, kad regėtum.

19 Aš visus, kuriuos myliu, įtikinu dėl kaltumo ir sudraudžiu. Tad būk uolus ir atgailauk! 20 Štai aš stoviu prie durų ir beldžiuosi: jei kas išgirs mano balsą ir †atidarys duris, aš įeisiu pas jį ir vakarieniausiu su juo, o jis su manimi. 21 Kas nugali, tam duosiu atsisėsti šalia savęs, savo soste, kaip ir aš nugalėjau ir atsisėdau šalia savo Tėvo jo soste.

4

Jono regėjimas: Dievas savo soste ir aplinka

1 * Po tų dalykų aš pažiūrėjau, ir štai atvertos durys danguje! Ir pirmasis balsas, kurį išgirdau, buvo tarsi trimito, kalbančio su manimi, †kuris tarė: „Ateik aukštyn į čia, ir aš tau parodysiu tuos dalykus, kurie turi įvykti †po šių dalykų.“ 2 Ir tuoj pat aš buvau ŠDvasioje, ir štai danguje stovėjo sostas, o *soste – Sėdintysis. 3 O iš išvaizdos Sėdintysis buvo panašus į †jaspio akmenį – taip pat į sardžių, – ir aplink sostą buvo vaivorykštė, iš išvaizdos panaši į †smaragdą. 4 O aplink sostą buvo dvidešimt keturi sostai, ir Štuose sostuose mačiau sėdinčius dvidešimt keturis vyresniusius, apsivilkusius baltais drabužiais, ir jie ant savo galvų turėjo aukso vainikus. 5 Ir iš *to sosto išėjo žaibai ir griaustiniai ir †dundesiai, o priešais sostą buvo septyni †atviros ugnies žibintai, kurie yra septynios Dievo Dvasios. 6 Ir priešais sostą buvo stiklo jūra,

† 3:12 „šulu“ – Gr. žodis στῦλος (stulos) gali būti išverstas žodžiais „šulas“, „stulpas“, ar „ramstis“. Jis vartojamas 4 k. NT: Gal 2:9; I Tim 3:15; Apr 3:12, 10:1. † 3:13 „ausis“ – Gr. vns., t. y. „ausį“. § 3:15 „nesi“ – T. „esi“; priešdėlis neiginys reikalingas dėl lietuvių k. gramatikos. * 3:18 „išgryninto“ – T. „degto“.
 † 3:20 „atidarys“ – Arba „atvers“. * 4:1 „Po tų dalykų“ – Arba „Paskui“, „Vėliau“. † 4:1 „kuris tarė“ – T. „tardamas“. † 4:1 „po šių dalykų“ – Arba „paskui“, „vėliau“. § 4:2 „Dvasioje“ – Arba „dvasioje“, „Dvasios paveiktas“, „Dvasios įtakoje“, „Dvasios valdomas“. Žr. Apr 1:10 išnašą. * 4:2 „soste“ – T. „ant sosto“; taip yra ir šiose eilutėse: Apd 2:30; Apr 4:9-10; 5:1, 7, 13; 6:16; 7:10, 15; 19:4; 21:5. † 4:3 „jaspio akmenį – taip pat į sardžių“ – Jaspis – gr. ἵασπις (iaspis) – yra juvelyrinis akmuo, dažniausiai raudonos, geltonos ar kitų margų spalvų, ir kurį galima svidinti taip, kad nepaprastai blizga. Greičiausiai Sėdinčiojo (turbūt Jo aprangos) spalva priminė Jonui raudonos spalvos jaspio akmenį, nes tai karališkoji spalva ir kitas Jono paminėtas akmuo irgi būna raudonos spalvos. Sardius – gr. σάρδιος (sárdinos) – yra tamsios raudonos ar oranžinės spalvos juvelyrinis akmuo. † 4:3 „smaragdą“ – Smaragdas yra ryškiai žalias brangakmenis. § 4:4 „tuose“ – Gr. artikelis. * 4:5 „to“ – Gr. artikelis. † 4:5 „dundesiai“ – Arba „garsai“, „balsai“. † 4:5 „atviros ugnies žibintai“ – Arba „deglai“. Gr. žodis λαμπάς (lampás) vartojamas NT čia: Mt 25:1, 3-4, 7-8; Jn 18:3; Apd 20:8; Apr 4:5, 8:10.

panaši į kriptolą, o šsosto *erdvės* viduryje ir aplink sostą *buvo* keturi *gyvi padarai, pilni akių iš priekio ir iš užpakalio. ⁷ Ir pirmasis gyvas padaras *buvo* panašus į liūtą, ir antrasis gyvas padaras panašus į veršį, ir trečiasis gyvas padaras turėjo veidą kaip kad turi žmogus, ir ketvirtasis gyvas padaras *buvo* panašus į skrendantį erelį.

⁸ Ir keturi gyvi padarai – kiekvienas atskirai – turėjo po šešis sparnus; *padarai buvo* *pilni akių aplinkui ir viduje, taip pat dieną ir naktį neturi poilsio, sakydami: „Šventas, šventas, šventas Viešpats Dievas Visavaldis, kuris buvo, ir kuris yra, ir kuris ateina.“ ⁹ Ir kada tik tie gyvi padarai suteikia šlovę ir pagarbą ir padėką Sėdinčiajam soste, Gyvajam per amžių amžius, ¹⁰ dvidešimt keturi vyresnieji parpuola prieš Sėdintįjį soste ir garbina Gyvąjį per amžių amžius, ir meta savo vainikus prieš sostą, sakydami: ¹¹ „Vertas esi, o Viešpatie, priimti šlovę ir pagarbą ir galybę, nes tu Švisatą sukūrei, ir dėl tavo valios *ji yra ir buvo sukurta.“

5

Knyga (ritinys) su septyniais antspaudais

¹ Ir *soste Sėdinčiojo dešinėje rankoje pamačiau *knygą, prirašytą iš vidaus ir iš lauko, užantspauduotą septyniais antspaudais. ² Ir pamačiau galingą angelą, skelbiantį skardžiu balsu: „Kas yra vertas atverti Štą knygą ir atplėšti jos antspaudus?“ ³ *Bet niekas nei danguje, nei žemėje, nei po žeme, negalėjo atverti tos knygos nei į ją pažiūrėti. ⁴ Ir *aš pats smarkiai špravirkau, kad nebuvo rasta nė vieno verto atverti ir skaityti *tą knygą nei į ją pažiūrėti. ⁵ Ir vienas iš vyresniųjų man *tarė: † „Neverk! Štai nugalėjo Liūtas iš Judo genties, Dovydo Šaknis, kad atvertų knygą ir atplėštų septynis jos antspaudus.“

Vertas yra Avinėlis

⁶ Ir pažiūrėjau, ir štai sosto *erdvės* bei keturių gyvų padarų viduryje ir vyresniųjų viduryje stovėjo Avinėlis, tarsi buvęs nužudytas, turintis septynis ragus ir septynias akis, kurios yra septynios Dievo Dvasios, išsiūstos į visą žemę. ⁷ Ir jis priėjo ir paėmė knygą iš soste Sėdinčiojo dešinės rankos. ⁸ Ir kai jis paėmė knygą, keturi gyvi padarai

§ 4:6 „sosto erdvės viduryje ir aplinkui sostą“ – Galbūt reikia suprasti, kad žiūrint į sostą, šios būtybės atrodė, kad užėmė sosto vertikalią erdvę („viduryje“) – gal atrodė, kad pakėlė sostą ar jį palaikė, – ir apsupo sostą („aplinkui“). Jeigu žodžius reikia taip suprasti, minėtos būtybės užėmė panašias vietas, kaip ir karių figūros, iškaltos Kauno Laisvės alėjoje Vinco Grybo atstatyto paminklo Vytautui Didžiajam postamente. * 4:6 „gyvi padarai“ – Gr. žodis ζῶον (zōon), priklausomai nuo konteksto, turi ir šias reikšmes: „gyvūnas“, „gyvulys“, „būtybė“. † 4:7 „turėjo“ – T. „turinti“. † 4:7 „kaip kad turi žmogus“ – Čia PT skiriasi nuo KT. PT yra žodis ἄνθρωπος (anthrōpos), kuris vardininko linksnio („žmogus“), o KT yra žodis ἀνθρώπου (anthrōpou), kuris kilmininko linksnio („žmogaus“). § 4:8 „kiekvienas atskirai“ – T. „kiekvienas sau“. * 4:8 „pilni akių aplinkui ir viduje“ – Manoma, kad akys žvelgė aplinkui ir į sosto erdvės vidų. Šie gyvi padarai žiūri į visas puses. † 4:8 „neturi poilsio“ – Tie patys gr. žodžiai vartojami Apr 14:11 apie tuos, kurie garbins žvėrį Prispaudimo laikais. Jie irgi neturės poilsio. Kokia priešprieša! Yra išversta vienodai, kad būtų galima matyti tapatumą. Galimi tiesioginiai vertimai: „neturi atokvėpio“, „neturi sustojimo“; laisvesni vertimai: „be paliovos“, „be perstojo“. Gr. žodis ἀνάπαυσις (anápausis) vartojamas dar Mt 11:29, 12:43; Lk 11:24. † 4:9 „tie“ – Gr. artikelis. § 4:11 „visatą“ – Gr. dgs., „visus dalykus / daiktus“. * 4:11 „ji“ – Gr. dgs., „jie“ arba „jos“. * 5:1 „soste Sėdinčiojo dešinėje“ – T. „ant dešinės rankos Sėdinčiojo ant sosto“ † 5:1 „knygą“ – Arba „knygos ritinį“. Žr. Apr 1:11 išnašą. † 5:2 „atverti tą knygą“ – Arba „atvynioti tą knygos ritinį“. Žr. Apr 1:11 išnašą. § 5:2 „tą“ – Gr. artikelis. * 5:3 „Bet“ – Arba „Ir“. † 5:3 „tos“ – Gr. artikelis. † 5:4 „aš pats“ – Gr. pirmojo asmens vns. įvardis ἐγώ (egó), kuris nebūtinai, nes numatomas veiksmažodžio formoje. § 5:4 „pravirkau“ – Arba „pravirkau ir verkiau ir verkiau“, nes vartojamas imperfektyvas. * 5:4 „tą“ – Gr. artikelis. † 5:5 „Neverk“ – Arba „Baik verkti“. † 5:6 „sosto erdvės“ – Žr. Apr 4:6 išnašą.

bei dvidešimt keturi vyresnieji parpuolė prieš Avinėlių, kiekvienas iš jų turėdamas Šarfas ir auksinius dubenis, pilnus kvapų, kurie yra šventųjų maldos.

⁹ Ir jie giedojo naują giesmę, sakydami: „Vertas esi imti knygą ir *atplėsti jos antspaudus, nes buvai nužudytas ir savo krauju išpirkai mus Dievui iš kiekvienos genties ir kalbos, ir tautos, ir giminės, ¹⁰ ir mūsų †Dievui padarei mus karaliais ir kunigais, ir mes karaliausime žemėje.“

¹¹ Tada pažvelgiau ir išgirdau balsą daugybės angelų aplinkui sostą ir gyvus padarus ir vyresnius; o jų skaičius buvo †miriadų miriadai, ir tūkstančių tūkstančiai, ¹² skardžiu balsu sakantys: „Vertas yra Avinėlis, kuris buvo nužudytas, priimti galybę ir Šturtus, ir išmintį, ir stiprybę, ir pagarbą, ir šlovę, ir palaiminimą!“

¹³ Ir girdėjau kiekvieną kūrinį, kuris yra danguje ir žemėje, ir po žeme, taip pat tuos, kurie yra viršum jūros, ir visus, esančius juose, sakant: „Sėdinčiajam soste bei Avinėliui palaiminimas ir pagarpa, ir šlovė, ir galybė per amžių amžius!“ ¹⁴ Ir keturi gyvi padarai tarė: „Amen“ – o dvidešimt keturi vyresnieji parpuolė ir garbino Gyvąjį per amžių amžius.

6

Avinėlis atplėšia pirmuosius šešis antspaudus

¹ Ir mačiau, kai Avinėlis *atplėšė vieną iš antspaudų, ir išgirdau vieną iš keturių gyvų padarų sakant lyg griaustinio balsu: „Ateik ir žiūrėk!“ ² Ir žiūrėjau, ir štai †baltas žirgas! O tas, kuris sėdėjo ant jo, turėjo †lanką, ir jam buvo duotas vainikas, ir jis išėjo nugalėdamas ir tam, kad nugalėtų.

³ Ir kai jis atplėšė antrąjį antspaudą, išgirdau antrąjį gyvą padarą sakant: „Ateik ir žiūrėk!“ ⁴ Ir išėjo kitas žirgas, ugniaspalvis! O tam, kuris sėdėjo ant jo, buvo duota atimti iš žemės taiką, – tai yra, kad Šžmonės vienas kitą žudytų, – ir jam buvo duotas didelis kalavijas.

⁵ Ir kai jis atplėšė trečiąjį antspaudą, išgirdau trečiąjį gyvą padarą sakant: „Ateik ir žiūrėk!“ Ir žiūrėjau, ir štai juodas žirgas! O tas, kuris sėdėjo ant jo, turėjo savo rankoje svarstyklės. ⁶ Ir išgirdau balsą keturių gyvų padarų viduryje, sakant: „Kviečių *saikelis už †denarą ir trys miežių saikeliai už denarą! †Bet Šnepakenk aliejui ir vynui!“

⁷ Ir kai jis atplėšė ketvirtąjį antspaudą, išgirdau ketvirtojo gyvo padaro balsą sakant: „Ateik ir žiūrėk!“ ⁸ Ir žiūrėjau, ir štai palšas žirgas! O vardas *to, kuris

Š 5:8 „arfas“ – Kritinis tekstas: „arfa“. * 5:9 „atplėsti“ – Gr. ἀνοίγω (anoígō), kuris tiesiogiai išvertus reiškia „atverti“, „atidaryti“ ir pan. Žodis ἀνοίγω (anoígō) vartojamas antspaudų atplėsimu prasme čia: Apr 5:9; 6:1, 3, 5, 7, 9, 12; 8:1. † 5:10 „Dievui“ – Arba „Dievo labui“. † 5:11 „miriadų miriadai“ – Arba „nesuskaitomų daugybių nesuskaitoma daugybė“. Š 5:12 „turtus“ – Arba „lobį“ (gr. vns.). * 6:1 „atplėšė“ – Gr. ἀνοίγω (anoígō); žr. Apr 5:9 išnašą ir Apr 6:3, 5, 7, 9, 12; 8:1 eilutes. † 6:2 „baltas žirgas“ – Minimas kitas baltas žirgas Apr 19:11. Šio balto žirgo raitelis ir tos eilutės raitelis nėra tas pats. † 6:2 „lanką“ – Arba „šaunamąjį lanką“, „kilpinį“. Š 6:4 „žmonės“ – T. „jie“. * 6:6 „saikelis“ (2 k.) – Arba „stuopa“. Gr. χοῖνιξ choínix vartojamas tik čia NT. Vieno tokio saikelio tūris buvo daugmaž vienas litras, ir tiek grūdų buvo laikomas vienos dienos daviniu tarnui. Ne bado metu buvo galima nusipirkti vieną grūdų saikelį už vieną aštuntadalį denaro (Bullinger, „Companion Bible Notes“). † 6:6 „denarą“ – Darbininko vienos dienos atlygis (Mt 20:2). † 6:6 „Bet“ – Arba „O“, „Ir“. Gr. žodis καί (kaí). Š 6:6 „nepakenk ...“ – Sakoma juodo žirgo raiteliui, kad gali taip pakenkti derliui, kad grūdų kaina pakeltų iki skausmingo lygio, tačiau negali taip paveikti kitų pagrindinių maisto produktų. Plg. Ps 78:38, Jer 10:24, Rd 3:32, Hab 3:2. * 6:8 „to“ – T. „jo“.

sėdėjo ant jo, *buvo* Mirtis, ir paskui jį sekė Pragaras. Ir jiems buvo duota teisę valdyti † ketvirtadalį žemės – *teisę* žudyti kalaviju ir alkiu ir †maru ir žemės žvėrimis.

⁹ Ir kai jis atplėšė penktąjį antspaudą, pamačiau po aukuru sielas nužudytųjų dėl Dievo žodžio ir dėl liudijimo, Škurio jie laikėsi. ¹⁰ Ir jie vis šaukė skardžiu balsu, sakydami: „O Valdove, kuris šventas ir kuris *teisingas bei tikras, kiek ilgai tu †nesiimsi teisti ir †išlieti kerštą už mūsų kraują ant gyvenančių Šžemėje?!“ ¹¹ Ir *visiems be išimties buvo duoti balti drabužiai, ir jiems buvo pasakyta, kad jie dar trumpą laiką ilsėtūsi, iki to *laiko, kai* †pasieks ribą ir *skaičius* jų bendratarnių bei jų brolių, kurie bus nužudyti kaip ir jie *buvo*.

¹² Ir mačiau, kai jis atplėšė šeštąjį antspaudą, ir štai kilo didelis žemės drebėjimas, ir saulė pasidarė †juoda kaip *Šgyvulių* plaukų ašutinis audinys, ir mėnulis pasidarė lyg kraujas, ¹³ ir dangaus žvaigždės krito žemėn, kaip ir figmedis, smarkaus vėjo purtomas, numeta savo neprinokusias figas. ¹⁴ Ir dangus atitrūko tarsi besivyniojantis ritinys, ir kiekvienas kalnas bei sala buvo išjudinti iš savo vietų.

¹⁵ *Tada žemės karaliai, ir †didžiūnai, ir turtingieji, ir karo vadai, ir galingieji, ir kiekvienas vergas, ir kiekvienas laisvasis pasislėpė urvuose ir tarp kalnų uolų. ¹⁶ ir vis *tarė kalnams ir uoloms: „Griūkite ant mūsų ir paslėpkite mus nuo Sėdinčiojo sosto veido ir nuo Avinėlio rūstybės, ¹⁷ nes atėjo didi †jo rūstybės diena, ir kas gali Šišstovėti?!“

7

144.000 iš Izraelio tautos genčių

¹⁷ Nes Avinėlis, esantis sosto viduryje, juos ganys ir juos nuves prie vandenių iš gyvųjų šaltinių, ir Dievas nušluostys *visas ašaras nuo jų akių.“

9

¹¹ Ir jie turėjo sau karalių, bedugnės angelą, kurio vardas hebrajiškai *Abadonas, o graikų kalboje turi vardą †Apolionas. ²¹ ir jie neatgailavo dėl savo žmogžudysčių, nei dėl savo †užbūrimų narkotikais, nei dėl savo paleistuvysčių, nei dėl savo vagysčių.

† **6:8** „ketvirtadalį žemės“ – Arba ketvirtadalį žemės ploto arba ketvirtadalį žemės gyventojų. † **6:8** „maru“ – Gr. θάνατος (thánatos), įprastai „mirtimi“. Turbūt kalbos figūra metonimija; pasak John Gill (1697-1771), žydų rašytojai vadindavo marą mirtimi.) § **6:9** „kurio jie laikėsi“ – Arba „kurį jie turėjo“; plg. Apr 12:17, 19:10. * **6:10** „teisingas bei tikras“ – Žr. Apr 3:7 išnašą. † **6:10** „nesiimsi teisti ir išlieti kerštą“ – Abudu gr. veiksmoždziai yra esamojo laiko. † **6:10** „išlieti kerštą“ – Arba „įvykdyti kerštą“, „atkeršyti“. Plg. Lk 18:7, Apr 19:2,“ § **6:10** „žemėje“ – T. „ant žemės“. * **6:11** „visiems be išimties“ – T. „kiekvieniems“; gal „visiems atskirai“; gr. žodžio ἕκαστος (hékastos) daugiskaitinė forma ἐκάστοις (hekástois) vartojama tik čia NT. † **6:11** „pasieks ribą“ – Gr. žodis πληρόω (plērōō) gali reikšti „užpildyti“, „pildant naikinti tuštumą“, „įvykdyti“ ir kt. † **6:12** „juoda kaip ...“ – Plg. Iz 50:3; taip pat Iz 13:9-10; Ez 32:7; Jl 2:10, 31; 3:15; Mt 24:29; Mk 13:24; Apd 2:20. § **6:12** „gyvulių plaukų ašutinis audinys“ – Nors liet. žodis „ašutas“ nurodo arklio uodegos ar karčių plaukus, Biblijoje minimas audinys greičiausiai buvo išaušta iš ožkų plaukų. Gr. žodis σάκκος (sákkos) vartojamas 4 k. NT: Mt 11:21; Lk 10:13; Apr 6:12, 11:3. * **6:15** „Tada“ – Gr. žodis καί (kaí) kartais rodo seką arba rezultatą, kuris seka kitą veiksmą. † **6:15** „didžiūnai“ – T. y. „magnatai“. † **6:17** „jo rūstybės diena“ – Plg. Nah 1:6. § **6:17** „išstovėti“ – Plg. Nah 1:6, Mal 3:2, Lk 21:36. * **7:17** „visas ašaras“ – T. „kiekvieną ašarą“. * **9:11** „Abadonas“ – T. Abaddonas (gr. Ἀβαδδών, hbr. אֲבַדְדֹן); atkreiptinas dėmesys, kad pirmojo m. e. gr. teksto rašytojas parašė dvi δ raides remdamasis hbr. rašyba, kurioje taškelis ם (dalet) raidėje rodo į dvigubėjimą. Tai yra įrodymas, kad tokie taškeliai hbr. kalbos žodžiuose buvo vartojami tuo metu, o nebuvo pridėti vėliau. † **9:11** „Apolionas“ – T. y. „niokiojas“. † **9:21** „užbūrimų narkotikais“ – Žr. Gal 5:20 išnašą.

12

¹ Ir danguje pasirodė didelis antgamtinis ženklas: moteris, apsisiautusi saule, ir mėnulis po jos kojomis, ir ant jos galvos – dvylikos žvaigždžių vainikas; ² o ji, būdama nėščia, šaukė, kentėdama gimdymo skausmus bei kankindamasi, kad pagimdytų. ³ Ir pasirodė kitas antgamtinis ženklas danguje: ir štai didelis *raudonas slibinas, turintis septynias galvas ir dešimt ragų, ir ant jo galvų buvo septynios karūnos. ⁴ Ir jo uodega nušlavė trečdalį dangaus žvaigždžių ir numetė jas į žemę. Ir slibinas stovėjo prieš gimdysiančią moterį, kad, kai tik ji bus pagimdžiusi, prarytų jos vaiką. ⁵ Ir ji pagimdė vyriškos lyties vaiką, kuris †valdysiąs visas tautas geležine lazda. Ir jos vaikas buvo paimtas pas Dievą, †tai yra į jo sostą. ¹⁰ Ir girdėjau danguje garsų balsą, sakantį: „Dabar atėjo mūsų Dievo išgelbėjimas ir galybė ir karalystė ir jo Kristaus valdžia, nes žemyn numestas mūsų brolių kaltintojas, kuris dieną ir naktį kaltina juos prieš mūsų Dievą. ¹¹ Ir jie nugalėjo jį Avinėlio krauju ir savo liudijimo žodžiu, ir jie nemylėjo savo gyvybių, net iki mirties.

13

⁶ Ir jis atvėrė savo nasrus piktžodžiavimui prieš Dievą, kad piktžodžiautų jo vardui ir jo padangtei ir tiems, kurie *gyvena danguje.

14

⁵ Ir jų burnoje nebuvo rasta *apgaulės, nes prieš Dievo sostą jie yra †be dėmės. ⁶ Ir mačiau kitą angelą, skrendantį dangaus viduriu, turintį amžinąją Evangeliją, kad ją skelbtų *kaip* gerą žinią gyvenantiems žemėje, tai yra kiekvienai giminei ir genčiai ir kalbai ir tautai. ⁷ †Jis sakė skardžiu balsu: „Bijokite Dievo ir Šsuteikite jam šlovę, nes atėjo jo teismo valanda, ir garbinkite tą, kuris padarė dangų ir žemę ir jūrą ir vandenų šaltinius!“ ¹² Štai čia yra *šventųjų išvermė, štai čia tie, kurie laikosi Dievo įsakymų ir †tikėjimo Jėzumi.

15

³ Ir jie gieda Dievo tarno Mozės giesmę ir Avinėlio giesmę, sakydami: *„Didingi ir nuostabūs tavo darbai, Viešpatie Dieve Visavaldi! Teisūs ir †teisingi tavo keliai, šventųjų Karaliau!

16

⁷ Ir girdėjau kitą, nuo aukuro sakant: „Taip, Viešpatie Dieve Visavaldi, *teisingi ir teisūs yra tavo teismai!“ ¹⁶ Ir jis surinko juos į vietovę, hebrajiškai vadinamą Harmagedonu.

* **12:3** „raudonas“ – Arba „ugniaspalvis“, bet turint omeny raudoną spalvą (plg. II Kar 3:22). † **12:5** „valdysiąs“ – Arba „ganysiąs“. Plg. tą patį gr. žodį Mt 2:6; Apr 2:27, 7:17, 19:15. † **12:5** „tai yra“ – Arba „ir“. * **13:6** „gyvena danguje“ – Arba „danguje yra apsigyvenę padangtėje“. * **14:5** „apgaulės“ – „suktybės“, „klastos“. † **14:5** „be dėmės“ – Arba „be kliaudos“, „nepeiktini“, „nekaltintini“. † **14:7** „Jis sakė“ – T. „sakantį“ (ankstesnio gr. sakinio tęsinys). § **14:7** „suteikite jam šlovę“ – Žr. I Met 16:28 išnašą. * **14:12** „šventųjų išvermė“ – T. y. „tai, ko išvermingai laukė šventieji“. † **14:12** „tikėjimo Jėzumi“ – Arba „Jėzaus tikybos“ (visumos Jėzaus perduotų tiesų (tiesiogiai ir per apaštalus perduotų), kuriomis būtina pasitikėti); įmanoma išversti „Jėzaus ištikimumo / ištikimybės“, bet kontekstas rodo, kad toks vertimas čia netinka. * **15:3** „Didingi“ – Arba „dideli“. † **15:3** „teisingi“ – Gr. būdvardis, „atitinkantys tiesą“. * **16:7** „teisingi“ – Gr. būdvardis, „atitinkantys tiesą“.

18

²³ ir žiburio šviesa *niekada nebešvies tavyje, ir jaunikio bei †jaunosios balso niekada nebesigirdės tavyje, nes tavo pirkliai buvo žemės †didžiūnai, nes per tavo Sužbūrimus narkotikais buvo suklaidintos visos tautos.

19

¹ Ir po tų dalykų girdėjau skardų didžiulės minios balsą danguje, sakantį: „Aleliuja! Išgelbėjimas ir šlovė ir pagarba ir galybė *priklauso* Viešpačiui, mūsų Dieviui,

⁶ Ir išgirdau tarsi didžiulės minios balsą, ir tarsi gausingų vandenų balsą, ir tarsi galingų griautinių balsą, sakančius: „Aleliuja! Nes Viešpats Dievas Visavaldis karaliauja! ¹⁰ Tada aš puoliau jam po kojų, norėdamas jį garbinti. Bet jis man tarė: „Žiūrėk, *kad to nedarytum! Esu tavo ir tavo brolių, kurie laikosi †liudijimo apie Jėzų, bendratarnis. Garbink Dievą!“ Mat †liudijimas apie Jėzų yra Špranašystės dvasia.

20

¹⁰ O *jų suklaidintojas velnias buvo įmestas į ugnies ir sieros ežerą, kur yra žvėris ir melagingasis pranašas, ir jie bus kankinami dieną ir naktį per amžių amžius.

¹¹ Ir aš mačiau didį baltą sostą ir jame Sėdintįjį, nuo kurio veido pabėgo žemė ir dangus, ir †jiems nebuvo rasta vietos. ¹² Ir mačiau mirusiuosius, mažus ir didelius, stovinčius prieš Dievą, ir buvo atvertos knygos; ir buvo atverta kita knyga, kuri yra †Gyvenimo knyga. Ir mirusieji buvo teisiami Špagal tuos dalykus, kurie užrašyti knygoje, pagal jų darbus. ¹³ Ir jūra atidavė joje esančius mirusiuosius, o mirtis ir pragaras atidavė juose esančius mirusiuosius; ir jie iki vieno buvo teisiami pagal savo darbus. ¹⁴ Tada mirtis ir pragaras buvo įmesti į ugnies ežerą. Tai yra antroji mirtis. ¹⁵ Taigi *kas tik nebuvo rastas įrašytas †Gyvenimo knygoje, buvo įmestas į ugnies ežerą.

21

¹ Ir mačiau naują dangų ir naują žemę, nes pirmasis dangus ir pirmoji žemė praėjo ir nebėra jūros. ² Ir aš, Jonas, mačiau šventąjį miestą, naująją Jeruzalę, nužengiančią iš dangaus nuo Dievo, paruoštą kaip nuotaką, papuoštą savo *vyriui. ³ Ir girdėjau didį balsą iš dangaus, sakantį: „Štai Dievo padangtė yra †prie žmonių, ir jis †apsigyvens pas juos, ir jie bus jo Štautos, ir pats Dievas bus su jais, – bus jų Dievas. ⁴ Ir Dievas nušluostys kiekvieną ašarą nuo jų akių; ir daugiau nebebus mirties, nei gedėjimo, nei raudojimo, nei skausmo nebebus daugiau, nes *tai, kas buvo pirmiau, praėjo.“

* **18:23** „niekada“ (2 k.)- Arba „jokiu būdu“, „visai“. † **18:23** „jaunosios“ – Arba „nuotakos“. ‡ **18:23** „didžiūnai“ – T. y. „magnatai“. § **18:23** „užbūrimus narkotikais“ – Žr. Gal 5:20 išnašą. * **19:10** „kad to nedarytum“ – T. „ne“ arba „jokiu būdu“. † **19:10** „liudijimo apie Jėzų“ – Arba „tai, ką liudija Jėzus“. ‡ **19:10** „liudijimas apie Jėzų“ – Arba „tai, ką liudija Jėzus“. § **19:10** „liudijimas apie Jėzų yra pranašystės dvasia“ – Ir tai, ką liudijo Jėzus ir tai, ką apie Jį liudija Jo ištikimi tarnai, yra Dievo pranešimų žmonijai – kitaip tariant, Evangelijos – „dvasia“. Žodis „dvasia“ čia gali nurodyti varomąją jėgą, esmę. * **20:10** „jų suklaidintojas velnias“ – Arba „velnias, kuris juos suklaidina“. † **20:11** „jiems nebuvo rasta vietos“ – Plg. kitas ištraukas, tvirtinančias, kad dabartinio pasaulio materija nėra amžina: Ps 97:5; Ps 102:27; Iz 51:6; Mk 13:31; II Pt 3:10. ‡ **20:12** „Gyvenimo“ – Arba „Gyvybės“. § **20:12** „pagal tuos dalykus“ – gr. „iš tų dalykų“. * **20:15** „kas tik“ – Arba „jei kas“. † **20:15** „Gyvenimo“ – Arba „Gyvybės“. * **21:2** „vyriui“ – Ji yra jo žmona ir jis jos sutuoktinis nuo pat susitarimo duoti į žmonas, t. y. nuo to laiko, kai ji buvo ištekinta. Todėl Biblijoje jis pavadintas „vyras“, o ne „sužadėtinis“, nors kalbama apie nuotakos pasipuošimą vestuvių iškilimams. † **21:3** „prie“ ir „pas“ ir „su“ – Tai gr. žodžio μετά (meta) vertimai. ‡ **21:3** „apsigyvens“ – Arba „apsigyvens padangtėje / palapinėje“. § **21:3** „tautos“ – Gr. žodis yra dgs. * **21:4** „tai, kas buvo pirmiau“ – Gr. dgs., „ankstesnieji dalykai“, „pirmieji dalykai“.

⁵ Ir Sédintysis soste tarè: „Štai †visas visatos dalis darau naujas.“ Ir jis pasakè man: „Rašyk, nes šie žodžiai yra †teisingi ir patikimi.“ ⁶ Ir jis man pasakè: „Įvyko! Aš esu Alfa ir Omega, Pradžia ir Pabaiga. Trokštančiam aš duosiu dovanai gerti iš gyvybės vandens šaltinio. ⁷ Kas nugali, *tas* viską paveldės, ir aš būsiu jam Dievas, o jis bus man sūnus. ⁸ Bet bailiams ir netikintiems, ir pasidariusiems bjaurėtinais, ir žmogžudžiams, ir paleistuviams, ir Šburtininkams, ir stabmeldžiams, ir visiems melagiams **bus* skirta dalis ežere, kuris dega ugnimi ir siera; tai yra antroji mirtis.“ ²⁷ Ir jokių būdu į jį neįeis niekas, kas suteršia, nei kas vykdo bjaurastį ar melą, bet tik tie, kurie yra įrašyti Avinėlio †Gyvenimo knygoje.

22

³ Ir nebus daugiau jokio prakeikimo ir Dievo ir Avinėlio sostas bus jame, ir jo tarnai tarnaus jam, ⁴ ir jie regės jo veidą, ir jų kaktose *bus* jo vardas. ¹¹ Kas neteisybę daręs, toliau telieka neteisybę daręs; ir kas susitepęs, toliau telieka susitepęs; ir kas teišus, toliau telieka išteisintas; ir kas šventas, toliau telieka šventintas. ¹⁶ „Aš, Jėzus, pasiunčiau savo angelą, kad paliudytų jums šiuos dalykus bažnyčiose. Aš esu Dovydo šaknis ir palikuonis, šviesi ir aušrinė žvaigždė!“ ¹⁷ Ir Dvasia, ir jaunoji sako: „Ateik! Ir kas girdi, tesako: „Ateik! Ir kas trokšta, teateina. Ir kas nori, teima dovanai gyvybės vandens. ¹⁹ Ir jei kas atims *ką nors* nuo šios pranašystės knygos žodžių, Dievas atims jo dalį iš *Gyvenimo knygos, taip pat iš šventojo miesto ir tų dalykų, kurie yra aprašyti šioje knygoje.“ ²¹ Mūsų Viešpaties Jėzaus Kristaus malonė *tebūna* su jumis visais. Amen.

† **21:5** „visas visatos dalis“ – Gr. tekste nėra čia ir Jn 1:3 artikelio prie žodžio πάντα (panta). Čia jis yra galininko dgs. bevardės žodžio πας (pas) forma. Panašiuose kontekstuose yra artikkelis ir todėl ten išversta „visa“ (I Kor 8:6, Ef 3:9, Kol 1:16). † **21:5** „teisingi“ – Gr. būdvardis, „atitinkantys tiesą“. § **21:8** „burtininkams“ – Arba „užburiantiems svaigiomis medžiagomis“. * **21:8** „bus skirta dalis“ – T. „jų dalis“. † **21:27** „Gyvenimo“ – Arba „Gyvybės“. * **22:19** „Gyvenimo“ – Arba „Gyvybės“.